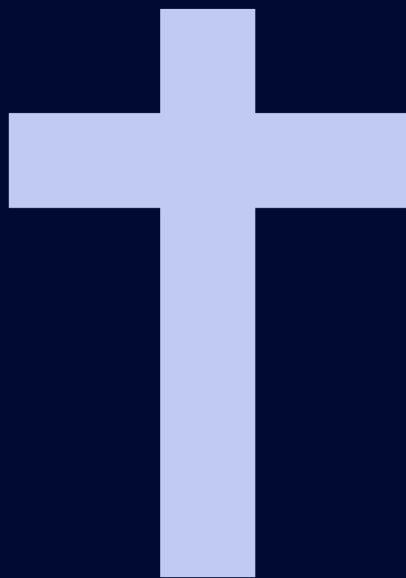

The New Testament of our Lord and Saviour Jesus

Christ

New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache, Western)

The New Testament of our Lord and Saviour Jesus Christ New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache, Western)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049

Contents

FRT	1
MATTHEW	2
MARK	51
LUKE	82
JOHN	133
ACTS	170
ROMANS	219
1 CORINTHIANS	243
2 CORINTHIANS	266
GALATIANS	280
EPHESIANS	288
PHILIPPIANS	296
COLOSSIANS	302
1 THESSALONIANS	308
2 THESSALONIANS	313
1 TIMOTHY	316
2 TIMOTHY	323
TITUS	328
PHILEMON	331
Hebrews	332
JAMES	349
1 PETER	355
2 PETER	362
1 JOHN	366
2 JOHN	372
3 JOHN	373
JUDE	374
REVELATION	376
Read the New Testament	400
GLOSSARY	412

BIK'EHGO'IHI'NAÑ BIYATI'
THE NEW TESTAMENT OF OUR LORD AND SAVIOUR
JESUS CHRIST

WESTERN APACHE

AMERICAN BIBLE SOCIETY

BIK'EHGO'IHI'NAÑ BIYATI'

THE NEW TESTAMENT OF OUR LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST

WESTERN APACHE

[apw]

© 2012, AMERICAN BIBLE SOCIETY

printed in 1966 by the American Bible Society.

Reprinted by Permission.

www.americanbible.org

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons (by-nc-nd)

(Attribution-NonCommercial-No Derivatives)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT

THE GOSPEL ACCORDING TO MATTHEW

¹ Abraham bits'á'dí' hanádaakinolt'ííhíí Jesus Christ, David bá nítíni nyáázhi' naltsoos besi'aaníí.

² Isaac Abraham bá hizhchíí; Jacob Isaac bá náánázhchí; Judas hik'e bik'isyú Jacob bá hizhchíí;

³ Thámar, Pháres hik'e Zára Judas yá yishchíí; Ésrom Pháres bá náánázhchí; Áram Ésrom bá náánázhchí;

⁴ Amínadab Áram bá náánázhchí; Náasson Amínadab bá náánázhchí; Sálmon Náason bá náánázhchí;

⁵ Ráchab, Bóoz Sálmon yá yishchíí; Ruth, Óbed Bóoz yá yishchíí; Jesse Óbed bá hizhchíí;

⁶ David, ízigo nant'án nlíni, Jesse bá hizhchíí; Urías n'íí bi'aahíí Sólomon David, ízigo nant'án nlíni, yá yishchíí;

⁷ Robóam Sólomon bá hizhchíí; Abíah Robóam bá náánázhchí; Asa Abíah bá náánázhchí;

⁸ Jósaphat Asa bá náánázhchí; Jóram Jósaphat bá náánázhchí; Ozías Jóram bá náánázhchí;

⁹ Jóatham Ozías bá náánázhchí; Áchaz Jóatham bá náánázhchí; Ezékias Áchaz bá náánázhchí;

¹⁰ Manáses Ezekías bá náánázhchí; Ámon Manáses bá náánázhchí; Josías Ámon bá náánázhchí;

¹¹ Bábylonyú isnáhgo odestíídá', áí hadá' Jechonías, hik'e bik'isyú Josías bá náánázhchí;

¹² Bábylonyú isnáhgo odestiiníí bikédí'go: Saláthiel Jechonías bá hizhchíí; Zoróbabel Saláthiel bá náánázhchí;

¹³ Abíud Zoróbabel bá náánázhchí; Elíakim Abíud bá náánázhchí; Ázor Elíakim bá náánázhchí;

¹⁴ Sádóc Ázor bá náánázhchí; Áchim Sadoc bá náánázhchí; Elíud Áchim bá náánázhchí;

¹⁵ Eleázar Elíud bá náánázhchí; Mátthan Eleázar bá náánázhchí; Jacob Mátthan bá náánázhchí;

¹⁶ Joseph Jacob bá náánázhchí, Josephíí Mary holzéhi bika' nlií ni', Maryhíí Jesus, Christ holzéhi, yishchíí.

¹⁷ Áík'ehgo Abraham bits'á'dí' David nehená'zhí' dííts'adah hanátolchíí; David bits'á'dí' isnáhgo odestíízhí' dííts'adah hananátolchíí; áídí' isnáhgo odestiiníí bits'á'dí' Christ nyáázhi' dííts'adah hananátolchíí.

¹⁸ Díí k'ehgo nko Jesus gozlií: Báá Mary holzéhi ilk'idá' Joseph baa hiiltíí, ndi doo hwahá yíl niínéh da ndi Holy Spirit bits'á'dí'go biyi' mé' silíí.

¹⁹ Yíl niínéhíí, Joseph holzéhi, nnee nlt'éégo at'éhi, Mary doo dénchq'égo bich'í' godigháh hát'íí dahíí bighá, doo hadín yígólsinégo bíl ilk'inásht'aash, nzi.

²⁰ Áídá' yaa ntsekees nt'éégo, nayeégo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká' dí'ihíí bich'í' hadziigo gáníí, Joseph, David biye' nlíni, Mary ni'aa ándle'zhí' doo néndzid da; hiltsaq siliiníí Holy Spirit bits'á'dí'go at'éé.

²¹ Bizhaazhé ishkiinhi goleeh, áí Jesus holzeego ádnííí: bik'íí binchq'íí bits'á'zhí' hasdáyihíííí doleełhíí bighá.

22 Bik'ehgo'ihina'na' binka'ayú na'iziidi aní n'íi begolne'go be'anagót'iid, gáníigo,

23 Isaa, na'ilihn doo hwahá nneh dahíi hiltsaa hileeh, bizhaazhé ishkiinhi goleeh, ái bizhi'íi Emmánuel golzee doleek, ái, Bik'ehgo'ihina'na' nohwil nlii, golzeego ágolzee.

24 Áidí' Joseph ch'inádzidgo, Bik'ehgo'ihina'na' binal'a'á abihniidyú ádzaago Mary yil nnaá:

25 Áidá' doo yaa naghaa da, bizhaazhé dantsé ishkiinhi gozlijzhí'; ái Jesus yizhi' yá ayíílaa.

2

1 Judéayú Bétlehem golzeegee Jesus gozlijdá' Hérod nant'an nlii lek'e, áidá' ya'ái hanadáhdí' nnee daagoyánihi hikai, Jerúsalemzhí',

2 Gádaaniigo, Jews binant'a' gozlijhíi hayú? Ya'ái hanadáhdí' bits'iksosé dah hiit'ihíi bigha daahohikaahyú dekai.

3 Hérod nant'an nlii la'íi nnee dawa Jerúsalemyú daagoláni bilgo díi daidezts'aadá' doo bil daagozhóó da lek'e.

4 Hérod okaah yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ikhihi íla'ayíílaago, Hayú Christ goleeh? daayihniigo nayídaadikid.

5 Áik'ehgo gádaabihni, Judéayú Bétlehem golzeegee; Bik'ehgo'ihina'na' binka'ayú na'iziidi n'íi k'e'eshchijhíi k'ehgo,

6 Júda bini'yú Bétlehem nííni, Júdagee nant'an daanliiníi bil dáledaant'éé: nant'an shichagháshé, Israel hat'íi, yá nant'aa doleekíi nits'á'dígo goleehíi bigha, nii.

7 Hérod dánant'íego nnee daagoyánihi yiká o'il'a'dá' nayídaadikid, Daadá' ts'iksosé dantsé hit'íi silii? niigo.

8 Áidí' Bétlehemyú odaayis'a' gádaabihniigo, Ishkiin alts'iséé nte'éego biká hadaanohtaa; baa nohkai lek'eyúgo shil nanádaagodoihngo shíi áldó' ákú hoshkaahyú disháh.

9 Nant'an aníhíi daidezts'aadá' dahiskai; hikaahdá' ya'ái hanadáhdígo ts'iksosé dahs'aago daayo'ii n'íi bádhíyúgo hiltqol nte'éego, ishkiin alts'iséhi sitiige bik'ehdí' dahs'aq silii.

10 Ts'iksosé daayiltsaadá' dázhó yaa bil daagozhóó lek'e;

11 Áidí' kih yune' ha'ákaidá' ishkiin alts'iséhíi báá, Mary holzéhi, yilgo daayiltsaadá', yich'í' hayaa ádaadzaago daayokaah: ilínihi nadaayiné'íi yidá'ch'ida'iztaago óodo, jeeh didlidgo likagolchini, frankincense holzéhi, la'íi jeeh nch'íi, myrrh holzéhi, yaa daizné'.

12 Nnee daagoyáni Bik'ehgo'ihina'na', Hérod bich'íyú nádohkáh hela', daabihniigo yaa nadaiyeelgo, dabíi bini'yú onákai, lahyúgo.

13 Anákaidá' Bik'ehgo'ihina'na' binal'a'á yaaká'díhi Joseph bil ch'í'nah anagodlaa nayeekíi bee, gáníigo, Nádnáh, mé' hik'e báá bilgo Egyptyú bil nkáh, akú nahísootaa, nohwil nanágosisni'zhí'; Hérod k'ad mé' yizilheego yiká hantaa godigháh.

14 Áik'ehgo Joseph nádiidzaago mé'ihíi hik'e baahíi bilgo t'é'yú Egyptyú okai.

15 Hérod daztsaazhí' da'akú naháztaa: Bik'ehgo'ihina'na' binka'ayú na'iziidíi aní n'íi, ShiYe' Egyptdí' hannáh bildishni, nniidíi begolne'go ágodzaa.

16 Áidí' Hérod nnee daagoyáni bich'í' nadaazhch'a'go yigoksidá' dázhó bágóchiidgo, ishikín naki bil ledaagodzaadí' hayaa godezt'ígo dawa natseedgo yengon'áá Bétlehemyú, nnee daagoyáni Jesus yaa nayídaadikid n'íidí' godezt'ígo.

- 17 Jéremy, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidi n'íí, gánñiidíí begolne',
 18 Rámáyú ła' bizhii daidits'ag, daachag ła'íí chaal daadilwosh, Rachel bichagháshé yigha hichago, yati' inesk'azíí bee bich'í' yádaach'íkti' ndi doo hagot'éégo da lək'e, bichagháshé da'ádaadihíí bigha.
 19 Hérod daztsaąadá' Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'dí'hi Egyptgee Joseph nayeekíí bee bił ch'í'nah ánágodlaa,
 20 Gáníigo, Nádnáh, niye' hik'e báą biłgo Israel hat'i'i bini'yú bił nádnkáh: niye' daizilhee hádaat'íi n'íí nanezna'.
 21 Áidí' nádiidzaago biye' hik'e baąhíí biłgo Israel hat'i'íí bini'yú onákai.
 22 Arkeláus Judéayú nant'án nanásdlíí, bitaa Hérod sitíi n'íígee nnañtlizhgo Joseph ya'ikonziidá', ákú digháhzhí' neldzid: áík'ehgo bindzeekíí bee Bik'ehgo'ihinañ, Doo ákú nñáh da, biłñiid, áík'ehgo ni' ła'yúgo Galilee golzeeyú okai.
 23 Áidí' kñh goznííí Názareth golzeegge ndaagozle'; Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi, Án Názarene holzee doleeł, daañii n'íí begolne'go.

3

- 1 Ái benagowaadá' John Baptize ágole'íí nñee yich'í' yakti'go nyáá, da'igolíiyú, Judéa bigodesdzogíí biyi', gáníigo,
 2 Nohwincho'íí bits'á'zhí' ádaahne', yaaká'yú dahsdaahn nant'aahíí biká' nagowaa.
 3 Díinko Esáias, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidi, yaa yakti'go gáníí n'íí, Da'igolíiyú hadínshí dilwosh, NohweBik'ehñ bádihyú ilch'í'daagohle', intín ilk'ídezdohgo bá ádaahle', niigo.
 4 John bidiyagé bighán ha'i'áhíí bighaa alzaa, ikał hilchii biziz alzaa; nágonech'iidi hik'e dziłyú gosnihíí biłgo bihidán lək'e.
 5 Áidá'go Jerúsalemdí' Judéa dahot'éhé ni' nagoz'ąadı' ła'íí túnlííníí Jórdan holzéhi biñaayú dahot'éhé ni' nagoz'ąadı' baa nánzáą,
 6 Áík'ehgo bi'ádaat'e' ncho'íí yaa nanádaagosni'dá', túnlííníí Jórdan holzéhi biyi' John baptize ádaabizlaa.
 7 Phárisees daanlíni hik'e Sádducees daanlíni baptize ádaalnéhíí yigha neheskaigo yiłtsaąadá' gáyilñii, Nohwíí, ch'osh bik'asda' golííhíí k'ehgo daakinok'ííhíí, hadín lá nohwádihyú nohwiniigodilne' goz'aaníí bits'á'nohkáh nohwilñiid?
 8 Da'anii nohwincho'íí bits'á' ádaahdzaayúgo ch'í'nah ádaadi'nołsi, nest'ą' nł'éégo nádaant'íhíí k'ehgo nohwaa daide'aah.
 9 Abraham bits'á'dí' daadihe'na'i doo ídiłdaadoh'ñii da: Bik'ehgo'ihinañ díí tséé nazñilíí nñee Abraham bits'á'dí' daadiheznah'íí k'ehgo áile'yúgo áile', nohwilñishñii.
 10 Ch'il nkedn'aagee ilk'idá' bé'nil'ąądgo ácha nnit'ąą: ch'il dawa doo nest'án nł'ééhíí baa dahndéh dayúgo yó'ok'éhgo kọ' diltki' yuyaa olkaadhi at'éé.
 11 Shihíí tú bee baptize ádaanohwish'íi gádnii, nohwincho'íí bits'á'zhí' ádaasohdzaayúgo: ndi shiké'dí' ła' shitisgo at'éhi higháh, bikee hishleeekíí ndi doo bik'eh sitíi da: án Holy Spirit hik'e kọ' yee baptize ádaanohwił'íi doleeł.
 12 Be'ilch'íhé dahyotíił, t'oh naghái ilch'íhi goz'ąągee nágosho doleeł; binest'ą'híí ilk'eyihinił; áidá' bizhoolíí kọ' doo ntsésihi biyi' yuyaa yidiłid.
 13 Áidí' Jesus Gálileedí' Jórdan túnlíizhí' nyáá, John baptize ábile'híí bigha.
 14 Áidá' John doo hat'íi dago gáníí, Shíigo née shaa nyaa, shíí ni baptize áshíile'go dávik'ehdá'?

15 Jesus gábilñii, Ch'ík'eh ndi nzhqo k'adí: nzhqo ágot'eehíi dawa be'iidle'go dávik'eh. Áík'ehgo John baptize ábíílaa.

16 Jesus baptize ábí'delzaadá' tú biyi'dí' dagoshch'í' hanázzaa: ádí' yáá bich'í' ilts'á' ádzaago Bik'ehgo'ihí'nañ biSpirit hawú k'ehgo bich'í' nke'eníhgo yiltsaaníi dábilgo biká' dahnezdaa:

17 Nt'éégo yaaká'dí'go yati' gáníigo yidezts'aa, Díinko shiYe' shil nzhóni, án baa shil gozhóó.

4

1 Ádí' Jesus Holy Spirit nabílaago da'igolíyú ch'iidn nant'án nabíntaahyú óyáá.

2 Dá doo iyáné dizdin behiskaqa, áí aqal hiskaqadá' shiná' silíi.

3 Na'íntaahíi baa nyáágo gábilñii, Ni Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nííyúgo, díi tsééhíi bán náodleeh, nñii.

4 Ádá' Jesus gábilñii, Ágágozzeego k'e'eshchíi, Nnee doo dá bán zhá yee hínaa da doleel, ádá' Bik'ehgo'ihí'nañ biyati'íi bizé'dí' behagohigháhíi dawa yee hínaa doleel.

5 Ch'iidn nant'án godiyihgo ízisgo k'ih goznilyú Jesus yil o'áázhgo k'ih biyi' da'ch'okaqahíi ts'ídago goz'aaníi bilatahyú yil n'áázhgo,

6 Gánábildo'níid, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nííyúgo gódah ch'í'nl't'e': ágágozzeego k'e'eshchíi, Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníi nlt'éégo binádaadeh'íi doleel, ná daayil'doníi: ádí', Doo tséé hitaigo hayaa ngeeh dahíi bigha anádaanooteel doo.

7 Jesus bich'í' hananádiigo gábilñii, Ágágozzeego k'ená'ishchíi, Bik'ehgo'ihí'nañ neBik'ehñ doo nabíntaah da.

8 Ádí' dziil dázhó yúdahi biká'yú yil hananát'aazhgo nnee íltah at'éégo hadaazt'i'íi dawa lá'íi bi'ízisgo ágot'eehíi bil ch'í'nah áyíílaago;

9 Gábilñii, Díi nagoz'aaníi dawa naa dinish'aa doleel, hayaa ánne'go shonkaqahyúgo.

10 Jesus gánábildo'níid, Yuwehyú, Satan: ágágozzeego k'ená'ishchíi, Bik'ehgo'ihí'nañ neBik'ehñ zhá honkaqah, da án zhá bá na'iziid.

11 Ádí' ch'iidn nant'án bits'á'zhí' onázzaadá' Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á yaaká'dí'hi baa hikaigo bich'odaazni'.

12 Ádí' Jesus John ha'áneztíigo ya'ikonziidá' Gálileeyú óyáá;

13 Názaarethdí' dahiyaago Capernaumyú ngonle', túsikaaníi bahyú, Zábulon hik'e Néphthalim bigodesdzogíi biyi':

14 Esáias, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi, gánñiid n'íi begolne'go,

15 Zábulon bini' hik'e Néphthalim bini' Jórdan túníi hanaayú túsikaaníi bich'í' Gálileeyú, doo Jews daanlii dahíi bini'yú;

16 Godilhiyú naháztaq n'íi kq' bená'dindíingo daayiltsaa; da'itsaah bichagosh'ohyú naháztaq n'íi bich'í' idindláad silíi.

17 Ádí' godezt'i'go, Nohwinchó'íi bits'á'zhi' ádaahne', yaaká'yú dahsdaahn nant'aahíi biká' nagowaa, niigo Jesus yaati' nkegonyaa.

18 Jesus túsikaaníi Gálilee holzéhi bahyú higaaldá', nnee ilk'isyú naki, Simon, da'án Peter holzéhi, hik'e bik'isn Andrew lóg behaidlehé nanest'ólii téh nádaayi'aa'go yiltsaa: áí lóg hadaayihileehíi daanlii.

19 Áík'ehgo gádaayilñii, Shiké' dahdoh'aash; lóg hayihileehíi k'ehgo nnee shá nádaahohlángo ánohwishle'.

20 Dagoshch'í' lóg behaidlehé nanest'ólii da'áige ndaistsoozdá' Jesus yiké' dahn'aazh lék'e.

21 Áídí' dahnáidiidzaago ilk'isyú naki naayiltsaa, James, Zébedee biye', hik'e bik'isn John, áí bitaa Zébedee bilgo tsina'eehí yiyi' naháztaq, bilógbehaidlehé nanest'ólihíí nádaikadgo; áík'ehgo yich'í' ánniid.

22 Dagoshch'í' bitaa tsina'eehí yiyi' sidaadá' yits'á' dahn'aazh, Jesus biké'.

23 Áídí' Jesus, Gálileeyú dahot'éhé Jews ha'ánátséh nagoznilyú ilch'ígó'aahgo, yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaní nkt'éégo baa na'goni'íi yaa yakti'go, la'íi nnee bitahyú itah at'éégo kah yaa nadaakaihíi hik'e daannihíi náyihilziihgo anádaa.

24 Syria golzeeyú dáhot'éhé Jesus baa daach'inii: ákú itah at'éégo daannihíi hik'e kah yaa nakaihíi, góyéégo bich'í' nadaagowaahíi, ch'iidn yisná ádaabiksiníi, onádaatlshihíi, la'íi daadi'ilihíi yił nadaaskaigo Jesus nkt'éégo anádaayisdlaa lək'e.

25 Áík'ehgo nnee laágo Gálilee, Decápolis, Jerúsalem, Judéa, la'íi Jórdan túnlíinií hanaadí'hi biké' anátseel lək'e.

5

1 Jesus nnee biké' anátseehíi yiłtsaaqo dzilyú hayaa: áígee nezdaago bit-silke'yu aldó' baa hikai:

2 Yił ch'ídaago'aah nkegonyaa, gáníigo:

3 Hadíi ídaagoch'iyolba'íi biyaa daagozhóq le': yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliinií itah daanlii.

4 Chaał nadaakaihíi biyaa daagozhóq le': bá nádaagodojool.

5 Bijíidí' isht'edaagodnt'éehíi biyaa daagozhóq le': ni'gosdzán dá goz'aa nt'éégo biyéé doleel.

6 Nzhooqo ágot'eehíi dázhq hádaat'ijhíi bigha shina' hik'e dibá' daanliinií biyaa daagozhóq le': áí náda'doldiil.

7 Bił daagoch'oba'íi biyaa daagozhóq le': bíi aldó' baa goch'oba' doleel.

8 Bijíi biyi' daagozhóoníi biyaa daagozhóq le': áí Bik'ehgo'ihinaí daidołtséel.

9 Ilch'í'gont'éehíi benadaago'aahíi biyaa daagozhóq le': áí Bik'ehgo'ihinaí bichagháshé daabildi'nii doleel.

10 Nzhooqo ágot'eehíi ye'adaat'eehíi bigha bich'í' nadaagoch'inłkaadíi biyaa daagozhóq le': yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliinií itah daanlii.

11 Shíi shigha nnee yati' yee daanohwokaałyúgo, nohwiniidaagodnłsyúgo, la'íi léda'ilchoogo yati' dénchq'éhíi yee nohwaa yádaakti'yúgo, nohwiya daagozhóq le'.

12 Nohwił daagozhóq le', dázhq nohwił daagozhóq le': yaaká'dí'go ízisgo ágot'eehíi nohwaa hi'né' doleel: nohwíi dánohwintségo Bik'ehgo'ihinaí binkááyú nada'iziid n'íi da'ágát'éégo bich'í' nadaagoch'inłkaad ni'.

13 Nohwíi ni'gosdzán bi'ishijh daanohlii: áidá' ishijhíi doo nk'óqzh da silijyúgo, nt'é bee nk'óqzh análne'? Doo nt'é bee nkt'éé da, daazhógo ch'élkaadgo biká' nach'ikai doo.

14 Nohwíi ni'gosdzán biká' nnee bá'idindláadíi daanohlii. Dził biká'yú ízisgo kih nagoznil dahgoz'aałyúgo, doo hagotéégo nant'í' da.

15 La'íi ik'ah kq'íi ch'idnłłah lək'eyúgo, doo táts'aa bił hayaa nch'i'áah da go'íi, áidá' ik'ah kq'íi biká' dahnásilt'áhé biká' dahch'ikt'aah go'íi; áík'ehgo hadíi kih yuñe' naháztaaníi dawa yee daago'íi.

16 Nnee bináál nohwits'á' idindláad le', áík'ehgo nkt'éégo anádaah'ijhíi daayo'ijigo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn ízisgo at'éehíi bee ch'i'nah ádaanołsi.

17 Bik'ehgo'ihinañ yegos'aanii dagohii Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziid n'íi bek'e'eshchiinii doo anábiyishdijhyú níyáá daashoh'níi da: doo anábiyishdijhyú níyáá da, áidá' dawa begolne'go níyáá.

18 Da'anii gánohwiłdishnii, Yáá hik'e ni'gosdzán biłgo bech'igonáhzhì' begoz'aanii biyi'dí' ayáhágo isdzohii la'íi dahts'idilhiíi doo daazhógo dá dahgoz'aq nt'éégo da, aqal alzaazhì.

19 Hadín díi Bik'ehgo'ihinañ yegos'aanii ayáhágo ágot'eehii ndi doo yikisk'eh at'éé dahii, la'íi áik'ehgo nnee yił ch'ídaago'aahii, an yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliinii bitahyú dážhó doo ilii dahii bee hojii doleek: áidá' hadín díi begoz'aanii yikisk'eh at'éehii la'íi yee ilch'ígó'aahii, an yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliinii bitahyú ízisgo at'éehii bee hojii doleek.

20 Begoz'aanii ye'ik'eda'ilchíhi hik'e Pharisees daanliini bitisgo nkt'éégo ádaanoht'eeyúgo zhá yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliinii itah daahleeh go'íi, nohwilishnii.

21 Doo aníidá' díi k'ehgo nnee bángot'aqgo daadesots'aq ni', Doo izilhéé da: hadín izis-hij'íi góyéégo bágoz'áni at'éé, golzeego:

22 Áidá' gádaanohwiłdishnii, Hadín bik'isn doo nt'é bigha dayú yik'enniihii góyéégo bágoz'áni at'éé: hadín bik'isn, Ráca, yilniihii baa yá'iti'go bágoz'áni at'éé: hadín bik'isn, Doo gonyáá da, yilniihii ch'iidn bikq' dilti' yuyaa bágoz'áni at'éé.

23 Áik'ehgo bech'okaqahii biká' dahnási'niihii goz'aqgee nt'éhéta Bik'ehgo'ihinañ baa nánne'yúgo, nik'isn bil dahgosíni'aqahii binálniihyúgo;

24 Da'áigee da'ch'okaqah goz'aqgee nt'éhéta nánne' n'íi siné'dá' nik'isn bich'i' nnaángo ilk'ínágodokqoh; áidí' t'aazhì' nádndángo aníita Bik'ehgo'ihinañ baa nánne'.

25 Hadín naa dahgoz'aanii dagoshch'i' bil ilk'ínágodnldqoh, yáná'iti'héyú bil hi'ashdá'; dahyúgohii dánko aayanáltihii yaa nide'ahi at'éé, aayanáltihii aasitini yaa niktéehgo ha'anikt'e'.

26 Da'anii doo ch'ínánódáh at'éé da, dá aqal na'ínnilgo zhá, nildishnii.

27 Doo aníidá' ágádaach'iniigo ba'ikodaanohtsi lán shì, Doo nant'i' nahkai da, golzeego:

28 Áidá' shii gádaanohwiłdishnii, Nnee isdzán dážhó hát'íigo dénchq'égo yinef'iidii ilk'idá' bijii biyi' yuyaa nant'i' deyaa.

29 Nináá dihe'nazhinéégohii nchq'go anát'ijl anílsiyúgo ha'aahgo yó'okne': nits'í lahzhì' da'ádihyúgo doo nzhqo da, áidá' nits'í dabiighago ch'iidn bikq' dilti' yuyaa, hell holzéhi, oni'dolt'e'yúgo itisgo doo nzhqo da.

30 Nigan dihe'nazhinéégohii nchq'go anát'ijl anílsiyúgo nadnlgeeshgo yó'okt'e': nits'í lahzhì' da'ádihyúgo doo nzhqo da, áidá' nits'í dabiighago ch'iidn bikq' dilti' yuyaa oni'dolt'e'yúgo itisgo doo nzhqo da.

31 Gánádaadi'nii ni', Hadín bi'aa yó'onáyilt'e' hat'íinii, naltsoos yiká' ilk'inát'aash:

32 Áidá' shii gádaanohwiłdishnii, Hadín bi'aa doo nnee la' yił nant'i' na'aash dadá' yił ilk'inát'aazhyúgo, nant'i' naghaago áile': hadín isdzán yó'okt'e' n'íi yił nnaáyúgo, ái nneehii yił nant'i' na'aash hileeh.

33 Doo aníidá' gádaach'iniigo ba'ikonaadaanohtsi lán shì, Doo daazhógo nitla dahnádinliih da le', áidá' Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee hagog'éégo aniihii k'ehgo áile':

34 Áidá' shii gádaanohwiłdishnii, Doo yaaká' bee nohwitla dahnádaadidołniih da; áigee Bik'ehgo'ihinañ nant'aago dahsdaahii bigha:

35 Ła'íi doo ni'godzán bee nohwitł'a dahnádaadidołniih da; áí Bik'ehgo'ihí'nań dahnádil'iséhi at'éé: doo Jerúsalem ndi bee da; áí ízisgo kłh goznilií nant'án ízisíi golínihi at'ééhíi bighą.

36 Doo nitsits'in ndi bee nitł'a dahnádinłniih da, nitsizil dała'á ndi doo łigaigo dagohii dilhiłgo áóléh at'éé dahii bighą.

37 Ha'oh, dagohii, Dah, zhą daadohñii, doo nohwitł'a dahnádaadidołniih da ndi da'aniigo ádaadohñii: ła'ihii nchọ'ihii bits'ą'di'go at'éé.

38 Doo ánii dá' gádaadi'niigo ba'ikodaanołsi lán shi, Nohwińáa hayi'ąąyúgo bińáa hanádoh'aal, nohwiwoó hayi'ąąyúgo biwoó hanádoh'aal:

39 Ái dá' shii gádaanołwłdishñii, Nnee nchọ'go nohwich'i' at'ééhii doo bich'i' t'ąązhi' ádaanoht'ee da: hadin nitł'aah yonłts'iyúgo, łazhinée bich'i' nnanint'aah.

40 Dahadin ni'ii bighą naa yá'iti'dá' nahayiiłtsóozyúgo, ni'ii cho al dó' doo baa nchi' da.

41 Dała'á dahgostọ'yú nińdeyoodyúgo, nakidn dahgostọ'yú bił n'áash.

42 Hadin dant'éhéta niyókeedii baa nné', hadin dant'éhéta bá ch'inné'yúgo doo bich'i' t'ąązhi' hontą' da.

43 Doo ánii dá' gánádaadi'niigo ba'ikonaadaanołdzii lán shi, Nit'ahdi' gólíinií zhą nił nzhọqdá' nik'enniihii bik'enniih le'.

44 Ái dá' shii gádaanołwłdishñii, Nohwik'enniihii nohwil daanzhọq le', yati' yee daanołwokáakii biyaa daagozhọq doleel daahoh'nií le', hadii bił daanołchọ'ii nł'éégo bich'i' ádaanoht'ee le', nchọ'go nohwich'i' ádaat'eehii ła'ii nohwiniidaagodnłsinii bá da'ohkaąh le'.

45 Áik'ehgo nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn bizhaazhé daanołhii: án nchọ'ii hik'e nzhọqhií dáłekt'eego biká'zhi' ya'ái hanadáhgo áyılısi, nł'éégo at'ééhii hik'e doo dáłekt'ehyú ádaat'ee dahii dáłekt'eego biká' nagołtłhgo áyılısi.

46 Hadii bił daanołshoonii zhą nohwil daanzhọqyúgo, nt'é bighą nohwich'i' nahi'nií? Tax bich'i' nadaahi'niikii ndi hadii yił daanzhoonii bił daanzhọq ya'?

47 Nohwik'isyú zhą bilák'e nádaadołnihyúgo, ła'ihii hant'é bee bitisgo ádaanoht'ee? Tax bich'i' nadaahi'niikii al dó' da'ágát'éé ya'?

48 Áik'ehgo nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn dázhọ nł'éégo at'éé, nohwii al dó' ágádaanoht'ee le'.

6

1 Doo dá nnee binadzahgee zhą nnee bich'i' nł'éégo ádaanoht'ee da, daazhógo dédaanołwinił'iihii bighą: ágádaaht'iiyúgo nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn bits'ą'di' doo nt'é nohwich'i' naho'nií at'éé da.

2 Tédaat'iyéhii dant'éhéta baa nné' lék'eyúgo, doo nádih higaakii bésh dilwoshé yee aniigo da, daanzhọq ádaadil'iinií Jews ha'ánálséh nagoznil yune' ła'ii intinyú nnee bada'okiihii bighą ágádaat'iihii k'ehgo doo ánt'ii da. Da'anii gánohłwłdishñii, Iłk'ida' áí bich'i' nahasnili at'éé.

3 Ái dá' tédaat'iyéhii dant'éhéta baa nné'yúgo nigan dihe'nazhinée ánát'iihii ne'eshganzhinée hii doo yígółsi da le'.

4 Dánant'i'ego baa nné': áik'ehgo dánant'i'ego ánáda'ch'ol'iił ndi yo'iinií, niTaa, da'án nnee binadzahgee nich'i' nado'onii at'éé.

5 Onkaąhgee doo daanzhọq ádaadil'iihii k'ehgo ánt'éégo da: áí ha'ánázéh yune' ła'ii iłk'ida'itingee naziigo da'okaąhgo bił daagozhọq, nnee daabineł'iiigo. Da'anii gádaanołwłdishñii, Iłk'ida' áí bich'i' nahasnili at'éé.

6 Áídá' ni, onkaqahyúgo, ntééh yune' ha'ánnáhgo, ídił da'déntjhdá' niTaa nagont'i'yú honkaqah; án dánant'i'ego ánáda'ch'ol'jłł ndi yo'iiníí, niTaa, da'án nnee binadzahgee nich'i' nado'onjli at'éé.

7 Da'ohkaqahgee be'ádaadohñihíí doo dayúweh doo nt'é bighayú be'ádaadohñii da, doo Jews daanljı dahíí ádaat'eehíí k'ehgo: áí ląágo yádaasiilti'yúgo zhá Bik'ehgo'ihinañ nohwidits'ag, daanzj.

8 Doo áík'ehgo ádaanoht'ee da: nohwiTaa hant'é bídaanojdjhhíí yígółsj, t'ah doo hwahá bíhóhkeed da.

9 Díí k'ehgo nkó da'ohkaqah: NohwiTaa yaaká'yú dahsındaahíí, Nizhi'íí dilzjhgó bígózjhgó le'.

10 Nant'án nłjłhíí begodowáh. Hagot'éégo ánniyyú yaaká'yú benagowaahíí k'ehgo ni'gospdzán biká'yú ałdó' begodolñił.

11 Díí jji daahiidaq doleekíí nohwá ágonłsj.

12 Hadíí nchq'go nohwich'i' ádaaszaahíí bighą baa nágodent'aqahíí k'ehgo néé ałdó' nchq'go ádaasiidzaahíí bighą nohwaa nádaagodin'áh.

13 Nanohwída'dintaah yune' onohwoníł hela', áídá' nchq'go at'ééhíí bits'á'zhj' hanánohwihí'nił: Dahazhı' dawa bá nant'áá, ła'íí ninawodíí itisyú at'éhi, ła'íí ízigo ánt'éhi dahazhı' bee sínzjı doleel. Doleelgo at'éé.

14 Nnee binchq'híí bighą baa nádaagodeso'aqayúgo, nohwiTaa yaaká'yú dahsındaahń ałdó' nohwaa nágode'aahi at'éé:

15 Áídá' nnee binchq'híí bighą doo baa nádaagodeso'aq dayúgo, nohwiTaa ałdó' doo nohwaa nágode'aahi at'éé da.

16 Dáshiná' da'ohkaqah lək'eyúgo, daanzhqq ádaadil'ini doo k'ehgo adaanoht'ee da: áí dáshiná' da'okqahgee ídaadaagoch'iyolba'go binii hago ándaayol'jłł, nnee dáshiná' oshkaqahíí yídaagołsj le', daanzigo. Da'anj gádaanohwıłdishñii, İlk'idá' áí bich'i' nahasñili at'éé.

17 Áídá' ni dáshiná' onkaqah lək'eyúgo, nitsizıl nntłag, ninii tángis;

18 Áí bee nnee dáshiná' onkaqahíí doo yídaagołsj da, niTaahíí zhá na'gont'i' ndi yígółsj: áík'ehgo dánant'i'ego ánáda'ch'ol'jłł ndi yo'iiníí, niTaa, da'án nnee binadzahgee nich'i' nado'onjli at'éé.

19 Ni'gospdzán biká' dawahá nohwıł da'ilínií doo nadaanoñií da, dánko gólchoozhi nohwits'á' da'iyaa, beshihii nohwits'á' dichih, ła'íí da'in'jhhíí nohwee dain'jhh:

20 Áídá' yaaká'yú zhá nada'noñií, akúyúgo zhá gólchoozhi doo nohwits'á' da'iyaa da, beshihíí doo nohwits'á' dichih da, ła'íí da'in'jhhíí doo nohwee daino'jhh at'éé da:

21 Dahayú nohwıł ilíni sinilyú, áí zhá baa natsídaahkees doo.

22 Konáá'íí kots'í bikq'i at'éé: áík'ehgo konáá nł'ééyúgo kots'í dahot'éhé bikq' golíni at'éé.

23 Áídá' konáá doo nł'éé dayúgoñií, kots'ihíí dahot'éhé dilhiki at'éé. Koyi' ná'dindíin n'íí kots'á' dilhıł siljıyúgo, áí dázhq dilhiki at'éé.

24 Doo hadín binant'a' naki da, dałá'á bił nchq'dá' ła'ihíí bił nzhqq doleeki at'ééhíí bighą; dagohíí dałá'á yotą'dá' ła'ihíí yich'olaa doleeki at'éé. Bik'ehgo'ihinañ hik'e hágółdzilíí dáłá' doo hagot'éégo bá na'ch'iziidi at'éé da.

25 Áí bighą gádaanohwıłdishñii, Nohwi'ihina'íí doo baa nohwıł daagoyéé da le', hant'éshq' hishaq doleel, daanoñsjgo; dagohíí nohwits'í doo baa nohwıł daagoyéé da le', hant'éshq' ágoshdle', daanoñsjgo. Ya' idáñhíí ihinaahíí bitisgo iljı gá, ya' diyagé kots'ihíí bitisgo iljı gá?

26 Dlq' yúdahyú nada'inñihíí baa natsídaahkees: doo k'eda'dilee da, doo náda'igeesh da, doo hayú binon'ilk'edaayihiniłkíí bá gową goz'aq da;

da'ágát'éé ndi nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn bá da'diiné'. Ya' nohwíí áí bitisgo da'inohtíí gá?

²⁷ Nohwitaahyú hadín daahohneezíi yaa natsékeesíi zhá bee ayáhágo ndi ts'ídag ndikséhgo ádidle' gá?

²⁸ Hant'é bighá diyágé baa nohwil daagoyéé? T'oh dénzhónéhíi baa natsídaahkees; doo nada'iziid da, doo da'it'ool da ndi nkt'éégo daanoosek:

²⁹ Da'ágát'éé ndi Sólomon ízisgo at'éé lèk'e ndi doo díi t'oh dénzhóné k'ehgo ík'e'isdlaa da, nohwildishni.

³⁰ T'oh díi jii noseehíi, ádíi' iskaá daadidliidíi ndi Bik'ehgo'ihí'nañ nkt'éégo bik'e'islaadá' danilt'eego ya' áí t'ohíi bitisgo Bik'ehgo'ihí'nañ nohwik'e'islaa gá, nohwíi nohwi'odla' ádaayaháhi?

³¹ Áík'ehgo, Hant'é da'iidaá shihíi? dagohíi, Hant'é da'iidlaá shihíi? dagohíi, Hant'é ádaagohiidle' shihíi? doo daadohniigo baa nohwil daagoyéé da le'.

³² (Doo Jews daanlii dahíi áí zhá itisgo hádaat'íi:) áídá' áí dawa bídih daanohtíi nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn yígósi.

³³ Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee begoz'aaníi hik'e bits'á'dí' nzhoggo ágot'eehíi ntsé biká hádaat'íi; áík'ehgo díi dawahá áldó' nohwíyéé dolee.

³⁴ Áík'ehgo yiskaágo hago ágot'eehíi doo baa nohwil daagoyéé da le': áí dabíi na'idint'og ndi at'éé. Da'á'á jii nagont'ogíi da'ái zhá dá bik'eh.

7

¹ Doo hadín baa nádaat'íi da le', áík'ehgo nohwíi áldó' doo nohwaa nádaach'it'íi da dolee.

² Aanádaat'íihíi k'ehgo nohwíi áldó' nohwaa nádaach'it'íi dolee; dáhoáago kaa daasohné' lán shí n'íi k'ehgo da'ágáhoáago nohwaa nádo'né'.

³ Hant'é bighá nik'isn bináá yune' tsíi alts'íséé sitaaníi hí'íi, áídá' nihíi nináá yune' tsíi nchaahi sitaaníi doo hí'íi da?

⁴ Ni nináá yune' tsíi nchaahi sitáadá', hagog'éégo nik'isn gálnni, Shik'isn, ai tsíi alts'íséé nináá yune' sitaaníi ná haoshtíih?

⁵ Ni, nzhog idn'ini, ntsé nináá yune' tsíi nchaahi sitaaníi hatíih; áík'ehgo nkt'éégo go'íi nleehgo ániita nik'isn bináá yune' tsíi alts'íséé sitaaníi bá hatíih.

⁶ Nt'é dilziníi doo gósé baa daahohniil da, lá'íi nohwiyo' nkt'éhíi doo góchi bich'í' odaahoakaad da, ágádaat'íiyúgo dánko yiká' nakai dolee, áídí' nohwich'í' nádiikeego nohwik'idahjeeh.

⁷ Ídaadohkeed, áík'ehgo hant'é ídaadohkeedíi nohwaa hi'né'hi at'éé; hádaadoh'íi, áík'ehgo hant'é hádaadoh'iiníi nádaadohné'hi at'éé; dáádítíh ndaanohts'í, áík'ehgo nohwá ch'í'ítíihí at'éé:

⁸ Hadín ídókeedíi baa hi'né'hi at'éé; hadín hádéz'iiníi hant'é hádéz'íi shihíi náidiné'hi at'éé; hadín dáádítíh ndaants'íhíi bá ch'í'ítíihí at'éé.

⁹ Nohwitaahyú lá' nnee biye' golíni, biye' bán bíyókeedyúgo, ya' tséégo yaa yi'aah gá?

¹⁰ Dagohíi lóg bíyókeedyúgo, ya' ch'oshgo yaa yilteeh gá?

¹¹ Daanoohch' ndi nohwichagháshé nt'é nkt'éhi baa hi'né'íi bídaagonoksyúgo, itisgo nohwaa natsekeesgo nohwitaa yaaká'yú dahsdaahn hadín dant'éheta nkt'éhíi bíyókeedíi yaa yiné'hi at'éé.

¹² Áík'ehgo nnee hagog'éégo nohwich'í' ádaat'eego hádaat'íihíi k'ehgo nohwíi áldó' bich'í' ágádaanoht'ee: áí Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi hik'e binkááyú nada'iziid n'íi ye'íich'ídaago'aahíi bik'ehgohi at'éé.

¹³ Ágohts'óségo ch'ígót'í'yú ch'ínokáh: nteelgo ch'ígót'í'ihíi, goteelgo intínhíi góyéé nágost'áayú intín, lá'ágo ákóne' ha'ánátséh.

14 Ágołts'óségo ch'ígót'i'ihíí, ágołts'óségo intínhíí, áí zhá ihí'naa bich'í' intín, da'akwíyé zhá ákú ch'ekáh, doo ląągo da.

15 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí ádaadil'íni baa daagonohsaą, áí dibelíí bikágéhíí daabidiyágégo nohwaa hikáh, áídá' biyi' yuyaahíí ma'cho dązhó shiná' daanliiníí k'ehgo at'éhi ádaat'ee.

16 Dá binest'a'híí bee bídaagonołsı doleel. Ya' dahts'aa'íí hosh baa ndaach'ihinił née, née figs kọ'dahosh baa ndaach'ihinił née?

17 Ch'il nł'éhíhíí nest'án nł'ééhíí bah dahnándahi at'éé; áídá' ch'il dénchọ'éhíí nest'án dénchọ'éhíí bah dahnándahi at'éé.

18 Ch'il nł'éhíhíí doo nest'án dénchọ'éhíí bah dahnándahi at'éé da, ła'íí ch'il dénchọ'éhíí doo hagot'éégo nest'án nł'éhíhíí bah dahnándahi at'éé da.

19 Ch'il dawa doo nest'án nł'ééhíí bah dahndéh dayúgo, yó'ok'éhgo kọ' diltk' yuyaa olkaadhi at'éé.

20 Áík'ehgo binest'a'ihíí bee bídaagonołsı doleel.

21 SheBik'ehń, sheBik'ehń, daashilnihií doo dawa yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliiníí itah daaleeh da; hadín shiTaa yaaká'yú dahsdaahn anihíí yikisk'eh at'ééhíí zhá itah daaleeh.

22 Áí bijíí nnee ląągo gádaashilni doleel, NohweBik'ehń, nohweBik'ehń, ya' doo daanónjiigo Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałti' da lán? Ya' doo nich'í' ádaan'niigo ch'iidn hadaaniidzood da lán? Ya' doo nizhi' biláhyú ízigo anágot'íhíí be'ádaant'ee da lán?

23 Nohwíí doo nohwídaagonsini ádaanoht'ee da: yúwehzhí' nohkáh, nchọ'go ádaaht'íni, bildidishnił.

24 Dahadín shíyésts'aągo shiyati' yikisk'eh at'ééhíí díí k'ehgo nkó at'éhi at'éé: nnee goyáni tsée yiká' bigową ágodlaa:

25 Łąągo nanágołtj, ła'íí tú ná'dijoł, ła'íí bigową bich'í' nádiyol; ndi doo nagongeeh da: tsée biká' goz'aąhíí bighą.

26 Áídá' dahadín shíyésts'aą ndi shiyati' doo yikisk'eh at'éé dahíí, díí k'ehgo nkó at'éhi at'éé: nnee doo goyánihi sái biká' bigową ágodlaa:

27 Łąągo nanágołtj, ła'íí tú ná'dijoł, ła'íí bigową bich'í' deyolgo nangóngo': gową nabígozt'íh silj.

28 Jesus áí aął yaa nagosni'dá' ilch'ígon'aąhíí bighą nnee bił díyadaagot'ee lẹk'e:

29 Yebik'ehíí k'ehgo yił ch'ígó'aahíí bighą, doo nnee begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi ádaat'eehíí k'ehgo da.

8

1 Dzil biká'dí' nkenádiidzaadá' ląągo biké' anázeel lẹk'e.

2 Nt'éégo ła' nnee lóód doo ínádih dahi, léprosy holzéhi, yaa nagháhi biyahzhí' hayaa adzaago gábilni, SheBik'ehń, náshínlzihií bik'e síntjigo nígonsj, hánt'jyúgo náshínlzihi.

3 Áík'ehgo Jesus yich'í' dahdidilniidí' yiká' ndelnihgo, Hasht'j; nándzihi, yilni. Áí dábilgo lóód n'íí ínásdjid lẹk'e.

4 Áídí' Jesus gábilni, Hadín dánko bił nagolní' hela'; ti'i, okaąh yebik'ehi bich'í' ch'í'nah ándle'go, nt'éhéta be'okaąhíí Bik'ehgo'ihí'nań baa nné', Moses ngon'aą lẹk'ehíí k'ehgo, áík'ehgo nándzihií nnee yídaagołsı doleel.

5 Jesus Capernaum golzeeyú nyááádá', áígee silááda dał'a'á gonenadín bi-nant'a'íí nábokaąhgo baa nyáágo,

6 Gábilni, ShiNant'a', shána'iziidíí di'il silnihi yaat'éégo bił na'dini'go gowayú sitj.

⁷ Jesus gábil̄nii, Ákú disháhgo naszīih.

⁸ Silááda nant'án gábil̄nii, ShiNant'a', shigowā yune' ha'annáhgo ndi doo bik'eh sitíj da: déhadzīihgo ndi shána'iziidi nadzīih ndi at'éé.

⁹ Shíí áldó' shinant'a' golíj, shihíí silááda bá nansht'aa: dała'á, Dah nnáh, bíldish̄niyúgo dahdigháh; ła'íí, Yushdé', bíldish̄niyúgo shaa higháh; ła'íí shána'iziidi, Díí áńle', bíldish̄niyúgo áí áńle'.

¹⁰ Jesus áí yidezts'aqáda' débil̄diyagodzaga n̄nee biké' náłseełíí gáyil̄nii, Da'an̄ii gádaanohwiłdish̄nii, Israel hat'i'íí bitahyú ndi doo hadín díí k'ehgo bi'odla' golíni baa nsháh da.

¹¹ ła'íí gánádish'̄nii, Łáágo ya'ái hanadáhdí' ła'íí ya'ái onadáhdí' nihikáhgo, Abraham hik'e Isaac ła'íí Jacob yil̄ dahnáhaztąą doleeł, yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliiníí bitah:

¹² Áída' n̄nee, yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliij le'at'éé n'íí, chagołheel̄ yune' ohilkaad doo: áígee daach'ichag hik'e kowoo łıdaach'idilk'ash doleeł.

¹³ Jesus silááda binant'a'íí gáyil̄nii, Nádnádah; hagog'éégo osíndlaqáđíí da'ái k'ehgo ná begolzaa. Áík'ehgo silááda binant'a' bána'iziidihíí da'áígee dagoshch'į' nadzīih.

¹⁴ Áídí' Jesus Peter bigowā yune' ha'ayááda' Peter bi'aahíí bimaaz nezzaigo sitijgo yil̄tsąą.

¹⁵ Bigan yedel̄niih, áík'ehgo nezzaigo n'íí bits'ą' gonyáá: áídí' nádiidzaago yá da'dezné'.

¹⁶ Áídí' o'i'ąązhį' godeyaago łáágo ch'iidn isná ádaabiłsiníí bich'į'yú yil̄ neheskai: áík'ehgo hadaadzi'íí zhą bee ch'iidn hainiheyood, ła'íí daann̄iihíí dawa nádaayilzīih:

¹⁷ Esáias, Bik'ehgo'ih̄i'nán binkááyú na'iziidi, gán̄niid n'íí begol̄ne'go, Néé doo daanldzil dahíí, ła'íí nohwikah n'íí dawa dabízhą ídá'áyiidlaa.

¹⁸ Jesus biñaayú n̄nee łáni ła'at'ééhíí yil̄tsąqáda', Hanaazhį' nohwil̄ nada'do'eeł, n̄niid.

¹⁹ Áígee begoz'aaníí ye'ik'e'ılchíhi baa nyaágo gábil̄nii, İlch'ígó'aahíí, dahayú anadáályú níké' anáshdaal̄ doo.

²⁰ Jesus gábil̄nii, Ma' ndi bi'i'án daagoljı́, dló' yúdahyú nada'in̄iihíí ndi bit'oh daagoljı́; áída' shíí n̄nee k'ehgo Niyááhíí doo hayú nshteehi at'éé da.

²¹ ła' bitsil̄ke'yuhíí gábil̄nii, ShiNant'a', haląą shitaan̄tsé łehishteehyú dósha'.

²² Jesus gábil̄nii, Shiké' hínááł; áída' nanezna'íí dabíí łedaah̄i'n̄iil̄ le'.

²³ Áídí' tsina'eehíí yehiyaada' bitsil̄ke'yu áldó' ehikai.

²⁴ Nt'éégo tú yat'éégo bil̄ deyol, áík'ehgo tsina'eehíí tú nádidáhíí beh nádiłk'ook: áída' Jesus-híí il̄hosh lék'e.

²⁵ Áík'ehgo bitsil̄ke'yu bich'į' nnikaigo ch'ínádaabisída' gádaan̄ii, Nohwe-Bik'ehń, hasdánohwiñiil̄: dak'azhą téłł'áh nohwil̄ ogo'eeł.

²⁶ Áík'ehgo gádaayil̄nii, Hant'é ła' bighą ndaaldzid, ntsólaq'at'éégo nohwi'odla' doo hwoi da? n̄ii. Áída' nádiidzaago nyolhíí túhíí bil̄go yich'į' hadziigo nkenágeheltó'.

²⁷ Áík'ehgo n̄nee bil̄ díyadaagot'éégo gádaan̄ii, N̄nee łaq daat'éhi díí, nyolhíí ła'íí túhíí ndi da'áyil̄niyú ádaat'ijı́!

²⁸ Hanaayú Gérgesenes daagoljı́yú bil̄ nada'diz'eeldá' n̄nee łena'n̄ihíí goz'aqáđí' n̄nee naki, ch'iidn isná ádaabiłsinihíí, Jesus yaa n'áázh, bédaach'ildzidhíí bighą doo hadín al̄hánégo bit'ah ch'egháhi da.

29 Yat'éégo gádaanii, Hago láá ánohwile'go ánt'íí, Jesus, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nílíni? Nohwiniigodilne'íí doo hwahá biká' ngonáh dadá' nohwiniigodnle' néé?

30 Áígee da'anahyú góchi da'iyáago nanáse'.

31 Áík'ehgo ch'iidn náda'okáqahgo gádaabiñii, Hanohwinyóodyúgo, góchi nanáse'íí beh nohwinyóod.

32 Áík'ehgo, Hahkeeh, yiñniid. Hakíídá' góchi nanáse'íí yeh hikíí: nt'éégo góchi dawa hayaa nádnkíigo túsikáni yeh hikíí, áík'ehgo tú yił daadesdzii.

33 Áídí' góchi yináadaadéz'íí n'íí nádnkíigo kñh goznilyú okai, áígee ch'iidn isná ádaabíksí n'íí hago ádaabi'deszaahíí dawa yaa nadaagosni'.

34 Áídí' kñh goznílee daagolíníí dawa Jesus yich'í' ch'ínátsáá: áík'ehgo daayítsááda' náyokáqahgo gádaayihñii, Nohwini'dí' ch'ínáh.

9

1 Áídí' Jesus tsina'eelíí yeh hiyaago hanaayú dabíí gólíyú bił oná'í'éeł.

2 Nt'éégo lá' nnee di'ili baa daach'iskaá: Jesus daabi'odla' yígótsíídá' nnee di'ilihíí gáyihñii, Shiye', nił gozhóó le'; nincho'híí bighá dák'ad naa nágodet'aah.

3 Áídá' begoz'aaníí ye'ik'eda'íłchíhi lá' dábiyi'yú, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'nañ ádil'íigo áñii, daanzí.

4 Natsídaakesíí Jesus yígótsíigo gádaabiñii, Nt'é bighá nohwijíí biyi' yuyaa ncho'go natsídaahkees?

5 Hadíihíí doo nyeego ách'iníih da, Nincho'híí bighá dák'ad naa nágodet'aah; dagohíí, Nádnáhgo dahnáh?

6 Ni'godzáń biká' nnee bincho'híí bighá baa nágodet'aahíí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, beshik'ehgo bídaagonoś doleelíí bighá, (nnee di'ili sitiiníí gáyihñiiid,) Nádnáhgo biká' síntiiníí dahnádné'go gowayú nádnáh.

7 Áík'ehgo nádiidzaago gowayú onádzaa.

8 Nnee láágo íla'adzaahíí díí daayo'íídá' bił díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ihédaanzí, nnee díí k'ehgo á'í'íigo yaa goden'áqahíí bighá.

9 Jesus áídí' higaalgo nnee Matthew holzéhi tax nanáhi'ñihííge sidaago yítsááda', Shiké' dahnáh, yiñii. Áík'ehgo nádiidzaago biké' dahiyaa.

10 Jesus iyáago nezdaago, tax bich'í' nadaahi'ñihííhik'e nnee doo dávik'ehyú ádaat'ee dahíí láágo hikaigo Jesus hik'e bitsilke'yu yił da'iyáago dahdinezbñh.

11 Pharisees daanlíni daabo'íídá' Jesus bitsilke'yu gádaayihñii, Nt'é bighá nohwilch'ígó'aahíí tax bich'í' nadaahi'ñihíí hik'e nnee doo dávik'ehyú ádaat'ee dahíí yił da'iyáq?

12 Jesus áí yidezts'áqáda' gádaabiñii, Doo hago'ádaat'ee dahíí izee nant'án doo yaa nakáh bik'eh da, daannihíí zhá.

13 Hant'é ñiigo ágodi'ñihíí bídaagonoł'aah, Dawahá nastseedgo bedaashich'okáqahíí bitisgo nnee laadaach'oba'íí hásh'íí, ñiigo: shíí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, Nohwincho'íí bits'á'zhí' ádaahne', bíldishñiyú niyáá, áídá' doo nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí ágáldishñiyú niyáá da.

14 John bitsilke'yu Jesus yaa hikaigo gádaanii, Nt'é bighá néé hik'e Pharisees daanlíni lahgee dáshiná' da'ohiikáqah, áídá' ni nitsilke'yu doo dáshiná' da'okáqah da?

15 Jesus gádaabiñii, Ya' ni'i'néhgee nnee íla'ádaat'eehíí nnee niñehíí yił nakaiyúgo doo bił daagozhóó da néé? Dahagee nnee niñehíí bits'á' nádilteeh ndi at'éé, áígee dáshiná' da'okáqah doleel.

16 Ko'íí déench'ó'ehíí doo nak'á' áníidéhíí bee ch'idi'aah da; ágách'idzaayúgo áníidéhíí ílhanighángo dayúwehégo onanádlaad.

17 Ła'íí wine áníí alzaahíí ikágé wine benaktiníí déench'ó'ehíí doo biyi' tádaach'iníł da: ágách'idzaayúgo wine benaktiníí kots'á' daidíłdoh, áík'ehgo winehíí ąął ha'ijool, ła'íí wine bee nałtj n'íí da'íłí hileeh: áídá' wine áníí alzaahíí wine benaktiníí áníidéhíí zhá biyi' tádaach'iníł, áík'ehgo da'íła nł'ée.

18 Jesus t'ah bich'j' yałtj' nt'éégo nant'an ła' baa nyáágo biyahzhj' hayaa adzaago gábilnııid, Shitsi' áníí daztsąą: ndi yushdé', biká' ndenłnııhgo nnaahó'naa.

19 Áík'ehgo Jesus nneehíí yiké' dahiyaago bitsilke'yu ałdó' biké' dahiskai.

20 Nt'éégo isdzán dił bighánłjııgo nakits'adah bił łegodzaahi Jesus yine'dí' ninyaago bi'íí bidá'yú yedelnııih:

21 Ídił yałtj'go gánııí, Bi'íí zhá ndi bedenshııihyúgo nł'ée náshdleeh.

22 Jesus łédiidzaago biltsąą, áík'ehgo gábilnııi, Shilah, nił gozhó' le'; ni'odłá'íí nł'ée go ánaniidlaa. Áík'ehgo dagoshch'j' nł'ée násdłjıı.

23 Áídí' Jesus nant'an bigową yuńe' ha'ayáágo, tsjıól yeda'do'aalı́ hik'e nnee daagodnch'aadı́ yiltsąągo,

24 Ch'ínohkáh, yılınııid: na'ilíhn doo daztsąą da, daazhógo ilhoshgo at'ée. Áí bighą baa daach'odloh łék'e.

25 Nnee íła'adzaahíí dawa ch'ínánłtsąądá' Jesus ha'ayáágo na'ilíhnıı bigan yiltsoodá' nádiidzaa.

26 Áík'ehgo áí bińaayú dahot'éhé ágodzaahíí baa ch'inııi łék'e.

27 Áídí' Jesus dayúweh higaalgo nnee naki bińáá ádaagodini biké' dahizh'aazh, adjııd daadilwoshgo gádaanııi, David biye' nłıni, nohwaa ch'onbáah.

28 Kjıh yuńe' ha'ayáágo nnee bińáá ádaagodini baa n'áázh: Jesus gádaayılınııi, Ya' ágá'ishłéhgo nohwi'odłá' goljıı née? Ha'oh, nohwiNant'a', daabilnııi.

29 Áík'ehgo bińáá ádaodinııi bińáá yiká' ndelnııigo, Hago nohwi'odłá' nel'aanı́ dábik'ehgo nohwá begolne', bilnııid.

30 Áík'ehgo bińáá nádaagosdłjııgo, Hadín yıgonolııjııh hela', Jesus nłdzilgo baa daasni'.

31 Da'ágát'ée ndi o'áázhyú dahot'éhé yaa nadaagosnıı'.

32 Áídí' dahnádikáh nt'éégo nnee doo yałtj' dahi, ch'iidn isná ábilııini, Jesus baa bił ch'ikai.

33 Áík'ehgo nneehíí biyi'dí' ch'iidn habi'dinodzoodá', nnee doo yałtj' da n'íí hadzii: áík'ehgo nnee íła'adzaahíí bił díyadaagot'eego gádaanııi, Israel hat'i'íí bitahyú doo hak'i díí k'ehgo ágot'eehíí daahiltséhi da.

34 Áídá' Pharisees daanłıni, Ch'iidn nant'an binawodııi bee ch'iidn hainihiyood, daanııi.

35 Áídí' Jesus kjıh nagoznııilyú hik'e gotahyú yitah naghaa, Jews ha'ánáłséh nagoznııilyú ilch'ígó'aahgo, yaaká'yú dahsdaahn bilaktł'áhgee begoz'aanı́ baa na'gonıı'íí nł'éhi yaa yałtj'go, ła'íí nnee bitahyú iltah at'ée go daannııihıı hik'e kah yaa nakaihııi dawa náyihilziıhgo naghaa.

36 Jesus nnee łanı yo'jııgo, dibeljıı nadaabinyoodııi da'ádııhgo nakai łehıı k'ehgo doo daanłdzil dago iltanáhosąąhıı bighą dážhó yaa ch'oba' łék'e.

37 Áídí' bitsilke'yu gádaayılınııi, Nest'an dážhó łąągo nest'ąądá' nada'iziıidııi doo łąą dahıı bighą doo hwoi da;

38 Áík'ehgo nest'ą' yeBik'ehń bich'j' da'ohkąąhgo gádaabilđohııih, Nada'iziıidııi ninest'ą' nádaayihigeshyú daadnł'áá.

10

¹ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíi yushdé' daayilnñiidá' spirits daanchq'i hadainihiyóód doleełgo yedaabik'ehgo yaa daagodez'ąą, iltah at'éégo daannihíi hik'e kah iltah at'ééhíi yaa nadaakaihíi nádaayilziihgo ałdó' yaa daagodez'ąą.

² Nakits'adah nadaal'a'á gádaaholzee; dantséhíi Simon, da'án Peter holzéhi, hik'e bik'isn Andrew; James Zebedee biye'hi, hik'e bik'isn John;

³ Philip hik'e Barthólomew; Thomas ła'íi Matthew, tax bich'į' nahi'nñi; James, Alpheus biye'hi, hik'e Lebbéus, da'án Tháddeus holzéhi;

⁴ Simon, Cánaanite nłini, ła'íi Judas Iscáriot, Jesus ch'iyido'aahíi.

⁵ Díi nakits'adahíi Jesus odaahi'ago gádaayilnñii, Doo Jews daanłi dahíi bitahyú dohkáh hela', ła'íi Samáriayú kįh nagoznilyú dohkáh hela':

⁶ Israel hat'íi bitahyú, dibelłi ch'a'onehezdeehíi k'ehgo zhá bich'į' dohkáh.

⁷ Desohkaiyú, Yaaká'yú dahsdaahn nant'aahíi biká' nagowaa, daadohñiigo baa yádaakti'.

⁸ Daannihíi nádaaholziih, nñee lóód doo ínádįh dahi, leprosy holzéhi, yaa nakaihíi nł'éégo ánadaahdle', nanezna'íi nádaabihoł'naah, ch'iidn nñee biyi'dí' hadaanohsood: daazhógo nohwaa daas'né', daazhógo nadaahñiih.

⁹ Nohwibestso bisis biyi' yuyaa óodo, béshłigai, dagohíi zhaali kitsogé odaahñił' hela';

¹⁰ Hohkaahyú izis bena'iltiníi, dagohíi nohwi'íicho naki, ik'e'an nohwikee, ła'íi tsį be'idilłishé dahdaadohñił' hela': nñee na'iziidíi bá di'né'go goz'ąą.

¹¹ Dahadíi kįh nagoznil dagohíi gotahyú dohkáhyúgo, hadín nł'éégo at'ééhíi biká na'ídaadołkidgo, ła'hyú naadohkázhį' bił nahísóotąą le'.

¹² Gową yuñe' ha'ahkaigee, Iłch'į'gont'ééhíi díi gową yuñe' be'ágót'ee le', daadohñii.

¹³ Áige daagolínii nł'éégo ádaat'eeyúgo nohwił iłch'į'gont'ééhíi yił daanłi doo: doo nł'éégo ádaat'ee dayúgo, nohwił iłch'į'gont'ééhíi dánohwíi nohwił nádodleeł.

¹⁴ Dahadíi doo hádaanohwit'įi dayúgo, nohwiyati' doo yídaayést'sąą dayúgo, ái gową dagohíi kįh goznilił bits'ą' dahnádohkáhgo, nohwikee baą łeezhíi baa daalhaał.

¹⁵ Da'anii gádaanohwiłdishñii, Bik'ehgo'ihinañ nñee yándaago'aahíi bijłi Sodom hik'e Gomórrah golzeegee daagolłi n'íi biniidaagodilñe'íi bitisgo ái kįh goznilgee daagolínii biniigodolñił.

¹⁶ Ma' bitahyú dibelłi k'ehgo daanohwideł'a': ái bighą ch'osh goyááhíi k'ehgo daagonohsąą, hawú ga'ádaanoht'eego doo t'ąązhį' nádaadołghash da.

¹⁷ Nñee baa daagonohsąą: yánadaaltihíi yaa nádaanohwide'aah doleeł, ła'íi Jews íła'ánát'įih nagoznil yuñe' hanohwínáda'ıltsas doleeł;

¹⁸ ła'íi nant'ánchañ hik'e ízisgo nant'ánhíi biyahzhį' nnádaanohwich'ılteeh doleeł, shíi shighą, ái hik'e doo Jews daanłi dahíi ałdó' biñáál shá nadaagołni' doleeł.

¹⁹ Nohwaa yá'iti'yú nohwił ch'ideskaiyúgo, hagot'éégoshą' hasdzii, hant'éshą' dishñii, doo daanohsį da: hant'é daadohñiihíi da'ái bik'ehenkéézgee nohwaa hi'né' ndi at'éé.

²⁰ Ái doo dánohwíi hahdziih da, ndi nohwiTaa bits'ą'dí'go Spirit-híi nohwinkáayú hadziih ndi at'éé.

²¹ Nñee ła' bik'isn zideeyú nyide'aah doleeł, ła'íi nñee ła' bizhaazhé ágáyidolił: chągháshé báą hik'e bitaa yich'į' nanádaagonłkaadgo bik'ehgo nabi'ditseed doleeł.

²² Shizhi' bee daanohwich'ozhiihíi bighą nñee dawa bił daanohchq' doleeł: áidá' dahadíi dąngont'í'zhį' dahildóhíi hasdábi' dolteeł.

²³ Ła' k̄ih goznilgee nohwiniidaagoch'idn̄siyúgo, łahyúgo náádohkáh: da'an̄ii gádaanohwĩd̄ish̄n̄ii, Sh̄íí, n̄nee k'ehgo Niyááhíí, nánsdzaazh̄i' Israel hat'i'i bik̄ih nagoznilíí t'ah doo hwahá dawago nohkáh da doleel.

²⁴ B̄ilch'ígót'aahíí b̄ilch'ígó'aahíí doo yit̄isgo at'éhi at'éé da, ła'íí na'iziidíí doo binant'a' yit̄isgo at'éhi at'éé da.

²⁵ B̄ilch'ígót'aahíí b̄ilch'ígó'aahíí yil̄go dálekt'eego dávik'eh, ła'íí na'iziidíí binant'a' yil̄go dálekt'eego dávik'eh. Bigową golííníí Beélzebub daalch'in̄iigo daabich'ozh̄iíyúgo, bichagháshé it̄isgo nch̄o'go daabich'ozh̄ií doleel.

²⁶ Áík'ehgo doo bédaaldzid da: k'ad dawahá b̄il̄ le'izkaad n'íí ch'í'nah ádoln̄iik; ła'íí k'ad dawahá nanl'í' n'íí b̄igóz̄ihgo ádoln̄iik.

²⁷ Godil̄h̄il̄ yun̄e' nohwil̄ nagosh̄n̄i'íí idindláádyú baa nadaagoh̄ni: nant'í'ego bee nohwich'í' ha'odzihíí k̄ih biká'dí' daadołwoshgo baa nadaagoh̄ni'.

²⁸ Hadíí kots'í nadait̄seedá' koyi'siziiníí doo nadait̄seed at'éé dahíí doo bédaaldzid da; áídá' ch'iidn̄ bik̄o' dilt̄i' yuyaa kots'í hik'e koyi' siziiníí oyiné'híí, án zh̄á bédaaldzid.

²⁹ Ya' dl̄o'dichiné naki zhaali lich'í'é dała'á il̄j̄igo nah̄in̄īih gá? Da'ágát'éé ndi nohwiTaa doo hat'íí dayúgo dała'á ndi doo ni'yú bits'ą' naokáad at'éé da.

³⁰ Nohwitsizil̄ ndi dawa ilk'idá' hotagi at'éé.

³¹ Áík'ehgo doo nédaaldzid da, dl̄o'dichiné doo alch'idé bit̄isgo da'inoh̄l̄j̄i da.

³² Dahadín n̄nee binadzahgee, Án b̄igons̄i, sh̄il̄n̄īihíí, án shiTaa yaaká'yú dahsdaahn̄ binadzahgee ágáldidish̄n̄iik.

³³ Áídá' dahadín n̄nee binadzahgee, Án doo b̄igons̄i da, sh̄il̄n̄īihíí, án shiTaa yaaká'yú dahsdaahn̄ binadzahgee ágáldidish̄n̄iik.

³⁴ Ni'gosdzán biká'zh̄i' ilch'í'gont'ééhíí nkeniné' doo daasho'n̄ií da: doo ilch'í'gont'ééhíí nkenishné'híí bigh̄ą niyáá da, bésh be'idilt̄kishé niit̄ągo niyáá.

³⁵ N̄nee ła' bitaa b̄il̄ l̄il̄ nanágon̄kkaad doleel, isdzán bi'isdz̄ą' b̄il̄ l̄il̄ nanágon̄kkaad, ła'íí isdzán hik'e bá'iyéhíí al̄dó' b̄il̄ l̄il̄ nanágon̄kkaadgo ash̄le'híí bigh̄ą niyáá.

³⁶ N̄nee dabíí bichagháshé bich'í' nanádaagon̄kkaad doleel.

³⁷ Dahadín bitaa dagohíí b̄ąą sh̄íí shit̄isgo b̄il̄ nzhooníí doo sh̄iyéé hileehgo dávik'eh da: ła'íí dahadín biye' dagohíí bitsi' sh̄íí shit̄isgo b̄il̄ nzhooníí doo sh̄iyéé hileehgo dávik'eh da.

³⁸ Dahadín bits̄i'ıl̄na'ááhíí doo dahidit̄ih̄go shiké' dahdigháh dahíí doo sh̄iyéé hileehgo dávik'eh da.

³⁹ Dahadín bi'ih̄i'na' b̄il̄ il̄iíníí bits'ą' da'il̄i hileeh: áídá' dahadín sh̄íí shigh̄ą bi'ih̄i'na' doo b̄il̄ il̄j̄i dahíí, án zh̄á dahazh̄i' ih̄i'naahíí yaa higháhi at'éé.

⁴⁰ Dahadín nánohwidn̄ktiiníí sh̄íí al̄dó' náshidn̄kt̄ini at'éé; dahadín náshidn̄ktiiníí shides'a'íí al̄dó' náidn̄kt̄ini at'éé;

⁴¹ Dahadín n̄nee Bik'ehgo'ih̄i'nañ binkááyú na'iziidi n̄l̄j̄ihíí bigh̄ą nádn̄ktiiníí, Bik'ehgo'ih̄i'nañ binkááyú na'iziidi nt'é Bik'ehgo'ih̄i'nañ bainé'íí án al̄dó' da'áík'ehgo baa hi'né'hi at'éé; dahadín n̄nee dávik'ehyú at'ééhíí n̄l̄j̄ihíí bigh̄ą náidn̄ktiiníí, n̄nee ágát'éhi nt'é Bik'ehgo'ih̄i'nañ bainé'íí án al̄dó' da'áík'ehgo baa hi'né'hi at'éé.

⁴² Dahadín, Jesus yiké' higaahíí bigh̄ą, díí doo ízisgo at'éé dahíí idee bee tú sik'azíí ndi yá ná'iks̄ih̄yúgo, da'an̄iigo gádaanohwĩd̄ish̄n̄ii, Bik'ehgo'ih̄i'nañ bich'í' nayih̄in̄iikíí da'an̄iigo bíyéé doleel.

11

¹ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíí ąął yil̄ ch'ídaagoz'ąądá' Jews daanl̄ini bik̄ih nagoznil̄yú ilch'ígó'aahgo hik'e yati' baa gozhóni yaa nagol̄ni'go onanádzaa.

2 John ha'ásitji yune' Christ ánát'jǰhí ya'ikonziidá' bitsilke'yu naki Christ yich'j' oyil'a'go,

3 Gáyilniiid, Ya' ni higháhi n'íí ánt'j' née, dagohíí la'i biká daadéet'j' née?

4 Jesus gábilnii, John bich'j' nádoht'aashgo díí disohts'aaníí la'íí ho'íiníí baa bil nagołni':

5 Bináá ádaagodih n'íí bináá ánágodle', doo nadaakai da n'íí náhikáh, nnee lóód doo ínádih dahi, leprosy holzéhi, yaa nadaakai n'íí nt'éégo ánádaidle', bijeyi' ádaagodih n'íí da'idits'ag ánádaidle', nanezna' n'íí naahikáhgo ánádaidle', tédaat'iyéhií yati' baa gozhóni bee bich'j' yáda'iti'.

6 Hadín shodlaągo doo t'ąązhj' at'éé dahíí biyaa gozhóó doleeł, nii.

7 Onát'aazhdá' Jesus nnee íla'at'ééhíí John yaa nagolni'go yich'j' yałti'go nkegonyaa gáníigo, Da'igolj'j' nt'é hádaadeh'j'j' nasohkai? T'oh bit'ąą nteelíí bil godiyohíí née?

8 Nt'é hádaadeh'j'j' nasohkai áidá'? Nnee nt'éégo bik'e'izláhi née? Hadíí bidiyáge nt'ééhíí nant'án golj'j'ee nadaakaihi at'éé.

9 Nt'é láą hádaadeh'j'j' nasohkai áidá'? Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi née? Ha'oh, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi yitiso at'éhi, nohwildishnii.

10 Díí baa k'e'eshchj' n'íí án át'j'j', Shinal'a'á nádih dish'aa, nádih ilch'j'gole'go.

11 Da'aniigo gánohwildishnii, Nnee daagozliiníí bitahyú doo la' John Baptize ágole'íí yitiso at'éé da: áidá' yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliiníí bitahyú hadín dážhó doo ilj' dahíí John yitiso at'éé.

12 John Baptize ágole'íí ni'goszán biká' nagmaadí' godezt'i'go nnee yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanliiníí itah daaleeh dážhó hádaat'j'j'go idéédaalnaa.

13 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí la'íí begoz'aaníí baa k'e'eshchiiníí ágone'íí dabíntsédá' yaa yil nadaagosni', John nyáázhi'.

14 Shiyati' nádaagodoh'aah hádaht'j'j'go gánohwildishnii, Elías, hígháh n'íí, át'j'j'.

15 Hadín bijeyi' golíiníí, íyésts'ąą le'.

16 Dzaąge nnee daakinolt'j'j' hant'é bil hshhah nishleego baa nagoshni'? Na'iniih nagoz'ąąge chągháshé íla'at'éégo ilch'j' ádaaniigo,

17 Tsjsól bee nohwich'j' da'nt'aal ndi doo hak'i da'olzhizh da; nohwich'j' daahiichag ndi doo hak'i ch'adaashinołzhil da, daakłdi'niihíí nnee díí goldo-hgee daagolíníí bil dáłekt'ee.

18 John doo iyaągo la'íí doo idlaągo nyáá dadá', Ch'iidn biyi' golj'j', daalch'inii.

19 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, ishąągo la'íí ishđlaągo niyáádá' gádaashilch'inii, Áń dichini la'íí idlánihi, tax bich'j' nadaahi'niihíí la'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bit'eké nłni, daach'inii. Da'anii igoyą'íí nt'é ádaat'j'j' bee bígózj'.

20 Kłh nagoznłlíí biyi' Jesus ízisgo áná'ol'j'j' láągo ye'ánát'j'j' dá' binchó'íí doo yits'ą'yúgo ádaane' dahíí bighą yil daaditeh nkegonyaa, gáníigo,

21 Korázingee daagonohłiníí, nohwá góyéé doleeł! Bethsáidagee daagonohłiníí ałdó' nohwá góyéé doleeł! Nohwitahyú ízisgo ánágot'j'j' Tyre hik'e Sídongee ágágodzaayúgo, áígee daagolíníí doo ánídá' nak'ą'dich'ízhé bik'inazlaadá' ilch'ii yiyi' naháztaągo binchó'íí yits'ą'zhj'go ádaaszaa doleeł ni'.

22 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijj' Tyre hik'e Sídón bitisgo nohwiniigodidolniił, nohwildishnii.

23 Nohwíí, Capérnaumgee daagonohłiníí, yaaká'zhj'go hanohwidi'niihíí, nohwíí ch'iidntahzhj'go nohwidido'niił: nohwitahyú ízisgo ánágot'j'j' Sódongee ágágodzaayúgo, díí jji Sódóm t'ah goz'ąą doleeł ni'.

24 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijj' ni', Sódóm golzeehíí, bitisgo nohwiniigodidolniił, nohwildishnii.

25 Áídá' Jesus Bik'ehgo'ihinañ yokaqahgo gáníí, ShiTaa, yaaká'zhí' hik'e ni'zhí' nant'án nlinihi, díí ilch'ígót'aahíí nnee daagoyáágo bil'ídaagozínihíí baa ch'anani'í' níí mé' ga'ádaat'eehíí bich'í' ch'í'nah anleehíí nich'í' ba'ihénsí.

26 Da'áik'ehgo ágot'ee le', shiTaa; da'áik'ehgo hánt'íígo ágónlaahihi.

27 ShiTaa bits'á'dí'go dawa shaa hi'níí: doo hadín shíí, Bik'ehgo'ihinañ biYe' nshlíni, shígólsini at'éé da, shiTaa zhá; lá'íí doo hadín shiTaa yígólsini at'éé da, shíí biYe' nshlíni zhá, lá'íí dahadínta shiTaa bich'í' bígózihgo áshlé'íí áldó' shiTaa yígólsí.

28 Daanohwigha nada'ohsiidíí lá'íí ndaazgo dahda'ohheehíí shich'í' nohkáh, áik'ehgo hádaasógo ánohwishlé'.

29 Izénázwodíí lahdí' nábiyi'hishaalgo shits'á'dí' ígon'áah; shijíí yune' isht'egodnt'ee, doo itisgo ídésht'íí da: áik'ehgo nohwiyi' siziiníí hanáyół doleel'.

30 Izénázwodíí lahdí' nábiyi'hishaalyúgo doo ná nyee da doleel', da'ighéelgo ánisiníí doo ná ndaaz da doleel'.

12

1 Áídá' Jews daagodnksiníí bijíí Jesus t'oh naghái hentíníí yiyi'yú higaak; bitsilke'yu yíl hikaahgo shiná' daasilíígo t'oh naghái binest'á' nadaayiniigo daayiyáq nkegonyaa.

2 Pharisees daanlíni daabiltsaqadá' gábilnii, Dín'íí, godilziníí bijíí doo baa nach'ighaa dahíí nitsilke'yu yaa nakai.

3 Jesus gádaabilnii, Ya' David hik'e yíl nakaihíí bilgo shiná' daasilíígo, hago ádaasdzaa lán shíhíí doo hwahá baa da'ohshiih da née?

4 Bik'ehgo'ihinañ daach'okaqah goz'áq yune' ha'akaigo, bán Bik'ehgo'ihinañ ye' okaqahgo baa hi'né'go níí'né' níí, doo daayiyáqgo bágoz'ánihi daayiyáq, áí bánhíí okaqah yedaabik'ehi zhá daayiyáqgo goz'ánihi.

5 Da'ch'okaqah goz'áq yune' okaqah yedaabik'ehi godilziníí bijíí doo daagodnksí da ndi doo bee bída'itah dahíí, begoz'aaníí bek'e' eshchiiníí biyi' doo hwahá baa da'ohshiih da née?

6 Dzaqagee hadín da'ch'okaqah goz'aaníí yitisgo at'éhi naghaa, nohwildishnii.

7 Dawahá nastseedgo bedaashich'okaqahíí bitisgo nnee laadaach'oba'íí hásh't'íí, níigo aníhíí bídaagonoksyúgo, shíí, doo shaa dahgoz'áq dahíí, doo shaa yádaakti' da doleel' ní'.

8 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, godilziníí bijíí ndi beshik'eh.

9 Áídí' dahiyaadá' Jews ha'ánálséh goz'áq yune' ha'ayáá.

10 Áígee nnee bigan dała'ázhinéé binawod ásdjidi itah sidaa lék'e. Nnee lá'íí Jesus dant'éhéta bee baa dahgosit'aa daanzigo nayídaadikid gádaaniigo, Ya' godilziníí bijíí ná'ch'ilziihíí begoz'áq née?

11 Jesus gádaabilnii, Nohwitahyú nnee lá' bidibelíí dała'áhi godilziníí bijíí o'í'án yune' ogo'yúgo, yiltsoodgo hanáidishood ya'?

12 Nnee dibelíí yitisgo ílíí go'íí! Áik'ehgo godilziníí bijíí nkt'éégo ánách'ot'íígo goz'áq.

13 Áídí' nnee bigan binawod ásdjidi yich'í' gáníí, Yushdé' dahdinlníh. Áik'ehgo bich'í' dahdidilniigo bigan nádzii, lazhzhinéehíí ga'at'éé násdlíí.

14 Áídí' Phárisees daanlíni ch'ékaigo, hagot'éégo Jesus daayizilhee doleekíí yaa nadaagoshchíí.

15 Jesus díí yígólsigo áídí' dahnyaa: nnee biké' dahnánksáq, áí dawa náyihilziih;

16 Áídí' gádaayilnii, Ch'ídaashinoh'aah hela':

17 Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidi, Esáias holzéhi, gánniidíi begolne'go ánágot'íi,í,

18 Shinal'a'á, haltíiníi, shil nzhóni, shiyi'siziiníi bíl dábik'ehyú át'éhi daaneł'íi: shiSpirit-híi biká'zhí' ashléhgo doo Jews daanlii dahíi bich'í' dábik'ehyú ágot'eehíi yaa nagolni' doleel.

19 Doo nagont'og nago'aa da, doo dilwosh da doleel; da'intínyú bizhihíi doo hadín yidits'ag da doleel.

20 Dábik'ehyú ánách'ot'íi,í itis silíigo áyílaazhí' t'oh hichqodíi doo yitíh da, túkq'íi beh hiit'íi,í dét'ih dałchihíi doo yintsees da doleel.

21 Bíi bizhi'íi doo Jews daanlii dahíi bada'ohíi doleel.

22 Nnee la' ch'iidn isná ábiksini bináá ágodih, la'íi doo yałti' dahi baa bíl ch'ikaigo náyilziih: ái nnee doo yałti' da n'íi yałti' la'íi go'íi násdlii.

23 Nnee dawa bíl díyadaagot'eego gádaanniid, Án David biYe' at'íi ya'?

24 Phárisees daanlíni ái daidezts'aqáda' gádaannii, Ch'iidn nant'an, Beelzebub holzéhi, binawodíi bee díi nnee ch'iidn hainihiyood, daanii.

25 Natsídaakesíi Jesus yígółsigo gádaayihni, Nnee dałaháyú binant'a' golíiníi dabíi ilch'í' nanágonłkaadyúgo da'ílíi hileeh; kih goznilgee daagolíníi dagohíi dála' naháztaaníi dabíi ilk'ídahnájahyúgo doo anahyú bengonowáh át'éé da:

26 Satan nnee biyi'dí' Satan hainihiyoodyúgo, dabíi ích'í' naná'idziid; áik'ehgo yebik'ehíi hagot'éégo nzaad begoldoh?

27 Shíi Beelzebub bee ch'iidn haniisoodyúgo, nohwíi daanohwiye'íi hadín bee ch'iidn hadainiyood áída'? Áik'ehgo daanohwiye'íi ch'í'nah ádaanohwile'.

28 Áída' Bik'ehgo'ihinañ biSpirit bee ch'iidn haniisoodyúgo, Bik'ehgo'ihinañ nohwitahyú ilk'idá' nant'aa.

29 Hagot'éégo la' nnee nalwodi bigowa yune' ha'ách'ighaago dawahá biyéehíi ch'in'íih? Nnee nalwodíi ntsé ích'ilt'ó hik'e go'íi. Áída' dawahá biyéehíi bits'á' ch'in'íih.

30 Hadín doo bíl gonsht'íi dahíi shich'í' got'ínihi at'éé; hadín doo bíl íla'ána'ishdle' dahíi shits'á' ts'íitíigo áile'hi at'éé.

31 Áik'ehgo gádaanohwíłdishni, Konchq'íi dawa la'íi Bik'ehgo'ihinañ dénchq'go baa yách'íłti'híi bigha kaa nágodit'aah doleel: áída' Holy Spirit dénchq'go baa yách'íłti'yúghíi doo kaa nágodinot'aah at'éé da.

32 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, dénchq'go shaa yách'íłti'híi bigha kaa nágodit'aah doleel: áída' Holy Spirit dénchq'go baa yách'íłti'híi bigha doo kaa nágodinot'aah at'éé da, díi jii goldohíi hik'e nágoldohíi ndi.

33 Ch'il nł'ééyúgo, binest'a' aldó' nł'éé ngolníi; áída' ch'il dénchq'yúgo, binest'a' aldó' dénchq' ngolníi; ch'il hago'at'ééhíi binest'a' bee bígózini at'éé.

34 Ch'osh bik'asda' golíiníi k'ehgo halinoł'íi,í, hagot'éégo nł'éégo yádaakti', nchq'go ádaanoht'eedá'? Kojíi yune' hagot'éégo goz'aq shihíi bee yách'íłti'hi at'éé.

35 Kojíi yune' nł'éégo goz'aaníi bee nł'éégo ách'ít'éhi at'éé: kojíi yune' nchq'go goz'aaníi bee nchq'go ách'ít'éhi at'éé.

36 Bik'ehgo'ihinañ nnee yándaago'aahíi bijii nnee yati' da'ilínihíi dawa yee hadaadzi' n'íi bigha baa yá'iti'doleel, nohwíłdishni.

37 Niyati' n'íi bee nł'éégo ánt'ééhíi ná ha'dodzih, dagohíi niyati' n'íi bee nángodot'aal.

38 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi hik'e Phárisees daanlíni la' Jesus gádaayihni, Iłch'ígó'aahíi, godiyihgo be'ígóziníi la' nohwíł ch'í'nah áíle'.

39 Yich'í' hananádziigo gádaayihni, Nchq'go ádaat'éhi nant'í' nakaihi daakinolt'íi,í godiyihgo be'ígóziníi yíká daadéz'íi; áída' be'ígóziníi doo bíl

ch'í'nah ádaalne'hi at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íí, Jonas holzéhi, nnee bich'í' be'ígózh alzaahíí zhá.

⁴⁰ Jonas taagi jii hik'e taagi t'é' lóg nchaahíí bibid sitijhíí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, taagi jii hik'e taagi t'é' leyí' sitíí doleeł.

⁴¹ Bik'ehgo'ihí'nañ nnee yándaago'aahíí bijii nnee Nínevehgee daagolíí n'íí daahizijgo nnee daakinolt'ijhíí yaa yádaakti'go, Nohwíí nohwitisgo daanchó' ni', daadidoníi: Nínevehgee daagolíníí Jonas yaakti'go daidezts'aqáda' binchó'íí yits'á'zhí' ánadaasdzaa; áída' k'adíí Jonas bitisgo ánsht'éhi niyáá.

⁴² Bik'ehgo'ihí'nañ nnee yándaago'aahíí bijii isdzán nant'ánihi hayaadí'go nyááhíí hizijgo nnee daakinolt'ijhíí yaa yaakti'go, Shíí shitisgo daanchó' ni', didoníi: án dážhó' nzaadí' nyáá, Sólomon bigoyá' yidits'ihgo; áída' k'adíí Sólomon bitisgo ánsht'éhi niyáá.

⁴³ Spirit nchó'íí nnee yiyi'dí' háyáadá' tú ádihyú aanádaal, hayú hanayóolíí yiká hantaago; áída' doo hagee da lék'e.

⁴⁴ Áík'ehgo gáníí, Shíí shigowayú hadí' n'yáá n'ííyú nádésdzá; bigowá n'íí doo nt'é siné' da, nágolzhooogo dawahá nzhóqogo neheshjaayú nádzá.

⁴⁵ Áík'ehgo spirits gots'idi daanchó'i yil nakai, bíí bitisgo daanchó'ihí, áí gowá yune' yil ha'akáhgo áígee ndaagoleeh: áík'ehgo nnee ntsédá' át'éé n'íí bitisgo at'éé hileeh. Áík'ehgo díí nchó'go daakinolt'ijhíí aldo' ágát'éé doo.

⁴⁶ Jesus nnee íla'adzaahíí t'ah yich'í' yaakti'dá', báq hik'e bik'isyú dadányú nadaazi, yich'í' hadaadzii hádaat'ijgo.

⁴⁷ Nnee la' gábilnii, Nímaa hik'e nik'isyú dadányú nadaazi, nich'í' hadaadzii hádaat'ijgo.

⁴⁸ Nnee bil nagosni'íí gáyilnii, Hadín shímaa, hadín shik'isyú?

⁴⁹ Bitsilke'yu yich'í' dahdidilniigo gáníí, Kú shímaa hik'e shik'isyú!

⁵⁰ Dahadín shiTaa yaaká'yú dahsdaahn yikisk'eh at'ééhíí shik'isn, dagohíí shilah, la'íí shímaa at'éé.

13

¹ Da'ái bijii Jesus kihdí' ch'ínyáágo, túsikaaníí bahgee nezdaa.

² Áígee nnee láqágo baa nánłsáq, áík'ehgo tsina'eełíí yeh hiyaago dahnezdaa; áída' nneehíí tábaqayú íla'adzaa.

³ Áígee na'goni'íí yee láqágo yil ch'ígó'aah, gáníigo, K'edileehíí yil ke'go k'edileeyú óyáá;

⁴ K'edileege k'edilzíí la' intín bahyú nanehezdee, áík'ehgo dló' íla'adzaago aal nádaihezlaa:

⁵ La' k'edilzíí tsétahyú nanehezdee, ákú leezh doo dážhó' láqayú da: leezh da'ayáhahíí bighá dagoshch'í' hadaazhjeed.

⁶ Áída' ya'ái hanadáhgee dilid; bikeghad doo yúyahyú nel'aq dahíí bighá nádaahesgá.

⁷ La'ihíí hosh bitahyú nanehezdee; áík'ehgo hoshihíí ighánłsaqago nadaistseed.

⁸ La' k'edilzííhíí leezh nł'ééyú nanehezdee, áí zhá nest'án áyíílaa, la' dała'á gonenadín, la'íí gostadin, la'íí tádin bitisyú análzaa.

⁹ Hadín bijeyi' golíníí íyésts'aq le'.

¹⁰ Bitsilke'yu baa hikaigo gádaabilnii, Nt'é bighá ilch'ígót'aahgo na'goni'íí bee bich'í' yáñti'?

¹¹ Áík'ehgo gábilnii, Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí doo bigózi da n'íí nohwíí bídaagonolłijhgo nohwaa daagodest'aqáda' bíhíí doo baa daagodest'aq da.

12 Dahadín íyésts'ąągo ígol'aahíí, bigoya'íí itisgo baa nádo'né', áík'ehgo dayúweh bigoya' bá ínágododaak: áídá' dahadín doo íyésts'ąą dahíí, ayáhągo ígol'ąą n'íí ndi bits'ą' da'ííí nádodleeł.

13 Áí bighą íłch'ígót'aahgo na'goni'íí bee bich'į' yádaashti': dédainel'įį ndi doo daayo'įį da; dédaids'ag ndi doo ídaayésts'ąą da, doo bíł ídaagozi da.

14 T'ah doo hwahá gągonéh dadá' Esáias yaa nagolni' n'íí begolzaa, gánniidhi, Dédaadohts'ag ndihíí doo nohwil' ídaagozi da doleek; dédaanel'įį ndihíí doo daah'įį da doleek:

15 Díí nneehíí bijíí daant'iz daazliį, doo da'dits'ag da daazliį, ła'íí daaneshch'il daazliį; doo ágádaat'ee dayúgo bináá yee daago'įį doleek ni', bijeyi' yee da'dits'ag doleek ni', bijíí yee bíł ídaagozi doleek ni', áík'ehgo shich'į' ádaane'go nádaasziih doleek ni'.

16 Nohwíí nohwináá biyaa gozhóó, go'įįhíí bighą: nohwijeyi' biyaa gozhóó, idits'ag-híí bighą.

17 Da'aniigo gádaanohwildishni, Doo alch'idé Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi, ła'íí nnee nł'téego ánát'įłhíí daah'iiníí daayiltséh hádaat'įį ndi doo hak'i daayiltsąą da; daadohts'agíí daids'įh hádaat'įį ndi doo hak'i daidezts'ąą da.

18 Áík'ehgo k'edileehíí íłch'ígót'aahgo baa nagoni'íí nt'é golzeego ágolzeehíí ídaayesóts'ąą.

19 Hadín yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí baa yá'iti'íí íyésts'ąągo doo bíł ígózi dadá', nchọ'i nliłhń baa nyáągo bijíí yuņe' k'edolzaa n'íí bits'ą' haiyiné'. Áń k'edilzií intín bahyú nanehezdee n'íí át'éé;

20 Áídá' tsétahyú nanehezdee n'íí, yati' yidits'ago dagoshch'į' bíł gozhóógo náidnné'híí át'éé;

21 Áídá' biyi'yú bikeghad doo yúyahyú nel'ąą dago, da'anahzhį' begodigháh: áídá' yati'híí bighą nagont'ogíí, dagohíí biniigonł'téehíí baa gowáhgee dagoshch'į' t'ąązhį' nanánihidéh.

22 Hosh bitahyú nanehezdee n'íí yati' yidits'agdá' ni'gosdzán biká'zhį' nabi'dint'ogíí, hágołdzilgohíí k'ize'idiłteehíí ighánłtsąągo yati' k'edolzaa n'íí naistseed, áík'ehgo doo binest'ą' goleeh da.

23 Łeezh nł'téeyú nanehezdee n'íí, yati' yidits'ago bíł ígóziníí át'éé; án nest'án ánáil'įłh, ła' dała'á gonenadín, ła'íí gostądin, ła'íí tádin bitisyú ánáil'įłh.

24 Áídí' Jesus íłch'ígót'aahgo na'goni'íí ła' ch'į'nah anágodlaa, gáníigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: nnee bik'edolzaayú k'edilzií nzhooníí k'eidnláá:

25 Áídá' nnee da'alhoshdá' nnee bó'ni'íí áígee nyáągo, t'oh naghái bitahyú t'oh dénchọ'éhi k'eidnláádá' onádzaa.

26 T'oh naghái hájéedá' binest'ą' gozliįgee t'oh dénchọ'éhi alđó' hájéed lęk'e.

27 Bik'edolzaa golíiníí bánada'iziidíí baa hikaigo gádaabiłni, Nohwinant'a', k'edilzií nł'téhi ła' k'edínláa ni'dá' díí t'oh dénchọ'éhi hadí'go hájéedhi gá?

28 Gábiłni, Shó'ni'íí át'įł. Bánada'iziidíí gádaabiłni, Ya' áí t'ohíí daahi'nizh néé?

29 Dah; t'oh daahnizhyúgo, t'oh naghái'íí dánko bíł daahnizhi at'éé.

30 Ch'ík'eh dała' nołseeł le', inest'ąązhį': áík'ehgo inest'ąągo t'oh naghái daigeeshíí gádaaldishni, T'oh dénchọ'éhíí ntsé bee da'ohł'o'go didlid doleehíí bighą: áídá' t'oh naghái'íí shit'oh naghái bągową yuņe' ndaanołnił.

31 Áídí' Jesus íłch'ígót'aahgo na'goni'íí ła' ch'į'nah anágodlaa gáníigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'éé: nnee bik'edolzaayú

ch'il mustard holzéhi biyigé k'eidnláá.

³² Áí biyigéhíí dázho alts'íséhi, ndi k'edolzaayúgo, dázho nchaah hileeh, ch'il dawa bitisgo nchaahi, áídí' ch'il dázho nneezgo hileehgo dló' yúdahyú nada'inihií bits'ádaaz'aahíí biyi'yú bit'oh ádaagole'.

³³ Ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee nanágołni' gáníigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'ée: isdzán ik'áán táádn ha'okáágo, bán benilzoolé yil ná'ist'oodgo ał dahńdiilzoolzhi'.

³⁴ Díí dawa ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí Jesus nnee ıla'ádaadzaahíí yee yil nagosni'; dá ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí zhá yee yich'í' yałti' lək'e.

³⁵ Áí Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi gáníí n'íí begolne'go, Ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí bee yashti' doleeł; ni'gosdzán alzaadí' yushdí' godezt'igo nal'í' n'íí baa nagodishni, ni ni'.

³⁶ Jesus nnee lani nádohkáh yilniidá' kih yune' ha'ayáá: áígee bitsilke'yu baa hikaigo gádaabihni, T'oh déncho'éhi k'edolzaayú hentíí, nniigo nagosínni'íí nohwil ch'í'nah áńle'.

³⁷ Áík'ehgo gádaabihni, K'edilzíí nzhóni k'edileehíí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí ánsht'ee;

³⁸ K'edolzaahíí ni'gosdzán át'ée; k'edilzíí nzhónihíí yaaká'yú dahsdaahn nnee bilakt'áhgee sinilíí át'ée; áídá' t'oh déncho'éhíí ncho'i nlihn bichagháshé át'ée;

³⁹ Ó'ni'hi k'edilzíí déncho'éhíí k'eidnlááhíí ch'iidn nant'an at'ée; ał inest'aaníí nnágodáhíí át'ée; la'íí náda'igeeshíí Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí ádaat'ee.

⁴⁰ T'oh déncho'éhíí dała' alzaago kó' yune' didlidhíí k'ehgo nnágodzaago ágágot'ee doleeł.

⁴¹ Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shinal'a'á yaaká'yú daagolíníí daadish'aago, da'ilchoghíí la'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí shíí shilakt'áhgee goz'aaníí biyi'dí' hadaayinił;

⁴² Áídí' kó' yááđinah yuyaa oyihilkaad: ákú daach'ichag la'íí kowoo lidaach'idilk'ash doleeł.

⁴³ Áídá' nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí ya'ái k'ehgo bik'inada'didlaad doleeł, biTaa bilakt'áhgee goz'aayú. Hadín bijeyi' golíníí, íyésts'aq le.

⁴⁴ Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí dant'éhéta koł ilíni ték'eyú nách'ides'íi kehíí k'ehgo at'ée; nnee náidnné'go náides'íigo bil gozhógo bíyéé dawa baa nahazniigo ték'ehíí nagohešni.

⁴⁵ Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'ée: nnee bana'inihi yoo' lán ilíni, dilkoghé holzéhi, yíkanta:

⁴⁶ Áík'ehgo yoo' lán ilínihíí yaa nyáágo, bíyéé n'íí dawa baa nahazniigo yoo' n'íí nayihesni'.

⁴⁷ Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'ée: lóg behaidlehé nanest'óli tayi' yuyaa olkaadgo, lóg iltah at'éehíí ląágo bee hanáltaq:

⁴⁸ Dáhal'ılgo, tábaqzhi' ndaidisto'go dinezbih, nkt'éehíí táts'aa yiyi' odaiheznil, áídá' doo nzhogq dahíí yó'odaiskaad.

⁴⁹ Díí k'ehgo ágot'ee doleeł nnágodáhgee: Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí híkángo, nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí yits'á'zhi' nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí yita'iláh,

⁵⁰ Áídí' doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí kó' yááđinah yuyaa oyihilkaad: ákú daach'ichag la'íí kowoo lidaach'idilk'ash doo.

⁵¹ Jesus gádaabih̄nii, Ya' díi dawa n̄t'éēgo bídaagon̄s̄i n̄ee? Ha'oh, nohwe-Bik'eh̄n, daabih̄nii.

⁵² Jesus gánáb̄l̄do'n̄iid, Begoz'aan̄íi ye'ik'eda'í̄lch̄íhi dāla'á n̄t̄ígo yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee begoz'aan̄íi baa bil ch'ígót'aan̄íi díi k'ehgo at'éē: n̄nee bik̄h̄ golí̄n̄íi nainon̄íh̄íi biyi'dí' dawahá án̄ídéhi hik'e sá'áhíi ndi hanáyih̄i'n̄iil.

⁵³ Jesus díi í̄lch'ígót'aahgo na'gon̄i'íi āāl yaa nagos̄n̄í'dá' dahnasdzá.

⁵⁴ Áídí' dabíi bini'yú n̄yáágo Jews ha'áná̄séh goz'āā yun̄e' yil ch'ídaago'aahgo, n̄nee bil díyadaagot'eego gádaan̄ii, Hadí'go díi n̄neehíi bigoyá' gozl̄ni, hagot'éēgo í̄zisgo án̄át'í̄l?

⁵⁵ Díi la' k̄h̄ á̄gole'íi biye', bá̄ā la' Mary holzee, bik'isyú James, Joses, Simon la'íi Judas daaholzee?

⁵⁶ Bilahkíyú la' á̄dó' kú nohwil̄ daan̄l̄ij? Díi n̄neehíi hadí' díi dawa nágodn'áni?

⁵⁷ Ái bigh̄ā bik'edaach'ishch'ii l̄ék'e. Áík'ehgo Jesus gádaabih̄nii, Bik'ehgo'ih̄i'n̄ān̄ binkááyú na'iziidi dahot'éhé n̄nee daabidn̄s̄i, áídá' dágol̄í̄gee, bik'íi bitahyú doo hadín bidn̄s̄i da, n̄ii.

⁵⁸ Áígee doo l̄á̄ago í̄zisgo án̄át'í̄l da l̄ék'e, doo daabodl̄āā dahíi bigh̄ā.

14

¹ Áídá' nant'án, Hérod holzéhi, Jesus án̄át'í̄l̄íi ya'ikonziidá',

² Bánada'iziidi gádaayih̄nii, Án John Baptize á̄gole'íi n'íi át'í̄l̄ l̄āa; daztsāq̄dí' naadiidzaa; ái bigh̄ā í̄zisgo án̄át'í̄l̄.

³ Dabí̄nt̄s̄edá' Hérod John yitsoodgo líyist'q̄q̄go ha'áyil̄t'e' ni', Hérod bik'isn Philip bi'aa, Heródias holzeehíi bigh̄ā.

⁴ John gábil̄n̄iidh̄íi bigh̄ā, Án doo bil na'aashgo ná goz'āā da.

⁵ Hérod John yizil̄hee hát'í̄i ndi, n̄nee l̄áni yénáldzid l̄ék'e, Bik'ehgo'ih̄i'n̄ān̄ binkááyú na'iziidi daanzih̄íi bigh̄ā.

⁶ Hérod bil lenágodáhgee nnágodzaago daagoch'ineh̄ij̄go Heródias bizhaazhé na'ilíh̄n̄íi bináá̄l̄ ilzhishgo, Hérod yil̄ goyil̄sh̄ōq̄ l̄ék'e.

⁷ Áík'ehgo Hérod bit'la dahdidil̄n̄iigo gáyih̄n̄iid, Dant'éhéta sh̄íhón̄keedíi naa nshné'.

⁸ Áík'ehgo na'ilíh̄n̄íi bá̄ā á̄bil̄niigo, Hérod gáyih̄n̄iid, Bena'ikaahíi biká' John Baptize á̄gole'íi bitsits'in dahs'āāgo shaa nkáah.

⁹ Nant'ánh̄íi doo bil gozh̄ōq̄ da, áídá' bit'la dahdidil̄n̄iigo n'íi bigh̄ā, la'íi n̄nee yil̄ da'iyá̄ah̄íi bigh̄ā, Baa daanohkaah, n̄ii l̄ék'e.

¹⁰ Ákú il'aago, ha'áná'ílka' yun̄e' John bitsits'in nadain'āā.

¹¹ Áídí' bena'ikaahíi bee bitsits'in ha'ádaisk̄āgo na'ilíh̄n̄íi yaa yinká̄ā: áídí' bá̄ā yaa nainká̄ā.

¹² John bitsil̄ke'yu akú hikaigo bits'íh̄íi nádaidn̄t̄ij̄go, lehdaist̄ij̄, áídí' Jesus yaa hikaigo yil̄ nadaagos̄n̄i'.

¹³ Jesus díi ya'ikonziidá' dasahn bil o'í̄éel, doo hadín naghaa dayú: áídá' n̄nee Jesus oyááhíi ya'ikodaanz̄ij̄dá' il'anigo k̄h̄ nagozn̄ildí' dani' biké' nádesāā.

¹⁴ Jesus ákú n̄yááda', n̄nee l̄á̄ago yo'í̄i, ái yaa daach'oba'go, daann̄īh̄íi nádaayil̄z̄īh̄.

¹⁵ K'ad o'í̄aahgo bitsil̄ke'yu baa hikai, gádaaniigo, Kú doo hadín gól̄íi da, k'ad o'í̄aahzh̄í' goldoh; áík'ehgo n̄neehíi dahayú gotahyú nádaadn̄'á̄ā, idán̄ nadaayih̄nihyú.

¹⁶ Doo nádikáh bik'eh da; nohwígo bá da'dohné', n̄ii, Jesus.

17 Bitsilke'yuhíí, Bán dijolé dá'ashdla'á zhá hik'e lóg dánakiyé bilgo nadaahii'né', daabilñii.

18 Áí shaa daanohné', daabilñii, Jesus.

19 Nñee dawa, Ni'yú t'oh biká' dinohbiih, yilñiidá' bán dijolé ashdla'ihíí hik'e lóg nakihíí bilgo náidnné'go hadag déz'ijigo ya'ihénzigo oskaqadí' ilk'ídaizné'go bitsilke'yu yaa daizné', áí nñee dawa yitada'izñii.

20 Áígee nñee dawa da'iyaaqo náda'isdjíd lèk'e: áídí' ch'ékaadíí táts'aa nakits'adah bik'ehgo nádaihezlaa.

21 Chagháshé hik'e isdzáné doo bil otago da, dá nñee zhágo ashdladn doo náhóltagyú áholáni shí da'iyaaq.

22 Áídí' Jesus bitsilke'yu gáyilñii, Tsina'eelí behohkáh, shádihyú nohwil ido'éel hanaayú, shíí nñee nádohkáh, bildishñiidá'.

23 Nñee nádohkáh yilñiidá', dasahndi wá'yú óyáá, okaqahyú: o'i'áayú ákú dasahndi naghaa lèk'e.

24 Áídá' tsina'eelí tú ihí'yú hi'olyú tú nádidáhíí nabihilnaa lèk'e: bidázhí' nyolhíí bigha.

25 Doo hwahá ha'i'aah dayú Jesus bich'í' higaal, tú yiká' higaalgo.

26 Tú yiká' higaalgo bitsilke'yu daabiltsaaqo, tsídaadolyizgo, Ch'iidn át'íí, daañiigo nádaaldzidyú daadilwosh.

27 Dagoshch'í' Jesus bich'í' hadziigo, Nohwil daagozhóq le'; shíí ásht'íí; doo nédaaldzid da, daabilñii lèk'e.

28 Peter gábilñii, SheBik'ehñ, da'anii ánt'ijyúgo, Tú biká' shich'í' nñáh, shilñii.

29 Jesus, Yushdé', bilñii. Áídí' Peter tsina'eelí biyi'dí' gódah ch'eyáágo Jesus yich'í' tú yiká' deyaa lèk'e.

30 Áídá' Peter adijid nyolgo yígoksjidgo neldzid; hayaa dezkaadá' nádidilghaazh, SheBik'ehñ, hasdáshilteeh, niigo.

31 Dagoshch'í' Jesus bich'í' dahdidilñiidá' yiltsoodgo gábilñii, Ni'odla' lántsoh ayáhá, hant'é bigha nil nagoki?

32 Áídí' tsina'eelí yiyi' onát'aazhdá' nyolíí isht'idedzaa.

33 Tsina'eelí yiyi' naháztánihíí Jesus daayokaqah lèk'e, Da'anii Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nlini laq, daayilñiigo.

34 Hanaayú bil nada'dez'eeldá' ni' Gennésaret golzeeyú hikai.

35 Nñee áígee daagolíníí Jesus ya'ikodaanzjídá' daagotahyú dahot'éhé anákeelgo, kah yaa nakaihíí dawa baa daayihesnil;

36 Nidiyagé bidá'yú zhá ndi bedaadenolñih, daabilñiigo nádaabokaqah: dawa bedaadelñiihíí nádaabi'dilziih lèk'e.

15

1 Jerúsalemdí' begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi hik'e Phárisees daanlíni Jesus yaa hikai, gádaayilñiigo,

2 Hant'é bigha nitsilke'yú ilk'idá' nñee yánazjii n'íí yendaago'aahíí doo yikísk'eh ádaat'ee da? Dá doo daagonksigo táda'digisé da'iyaaq.

3 Jesus gádaabilñii, Nohwíí hant'é bigha ilk'idá' nñee ye'ádaañiihíí zhá daa-honohtá'go Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaní doo bikísk'eh ádaanoht'ee da?

4 Bik'ehgo'ihí'nañ díí k'ehgo gos'aaq, Nitaa hik'e nimaa dinłs, nii: la'íí, Hadín bitaa dagohíí báq yati' yee yokáalí zideego bá goz'aaq.

5 Áídá' nohwihíí gádaadohñii, Hadín bitaa dagohíí báq, Nt'éhéta naa nshné' doleel n'íí Bik'ehgo'ihí'nañ baa nshné', yilñiihíí;

⁶ Ła'íi bitaa, báą biłgo doo yidnłsı da ndihíi, da'áik'eh nkt'éé, daabıldohnii. Áik'ehgo ıłk'idá' nnee yendaagos'aaníi bee Bik'ehgo'ihı'nań biyati'íi doo nt'égo ádaanołsı da.

⁷ Nohwíi, nnee nzhóni ádaadoł'iinií, Esáias da'anıigo dabıntsé nohwaa nagolnı' lək'e, gánıigo,

⁸ Díi nneehíi dáyati' zhá yee alhánégo shit'ah daanlii, dáyati' zhá yee daashidnłsı, áidá' bijıi yee doo daashidnłsı da.

⁹ Daashokąąh ndi ch'éh ádaat'ıi, nnee yegos'aaníi zhá yee ıłch'ıdaago'aah.

¹⁰ Jesus nnee łani yushdé' daayıłnıidá' gádaayıłnii, Shıdaayełts'ąągo bídaagonoł'aah.

¹¹ Kozé' yune' be'ogohigháhıi doo nchọ'go kodıłteeh da; áidá' kozé'dı' behagohigháhıi zhá nchọ'go kodıłteehi at'éé.

¹² Áidı' bitsılke'yu baa hikaigo Jesus gádaayıłnii, Áı ánnıihıi Phárisees daanlıni daidezts'ąągo doo bił daanzhọọ dahıi bígonłsı née?

¹³ Áidı' gáyıłnii, K'edolzaahıi dawa shıTaa yaaká'yú dahsdaahn doo k'eidnłáá dahıi hi'nızh doleeł.

¹⁴ Ch'ık'eh da'áik'ehgo ádaat'ee: nnee bıńáá ádaagodinıi ła' bıńáá ádaagodinıi łolqosı k'ehgo ádaat'ee. Bıńáá ágodinıi ła' bıńáá ágodinıi łolqosyúgo, da'ıla o'ı'án yuyaa okıdeeł.

¹⁵ Peter gábiłnii, ıłch'ıgon'áahgo nagosıńnı'ıi nohwıł ch'ı'nah áıle'.

¹⁶ Jesus gádaabiłnii, Ya' nohwıi áldó' t'ah doo nohwıi ıdaagozı da née?

¹⁷ Ya' doo hwahá bídaagonołsııhda, hadıi kozé' yune' be'ogohigháhıi kobidyú bendaagowa', áidı' nláhyú bech'ıgohigháhı?

¹⁸ Hadıi kozé'dı' behagohigháhıi kojııdı' behagohigháhı at'éé; áı nchọ'go kodıłteehi at'éé.

¹⁹ Nchọ'go natsı'ıkeesıi, izideehıi, nant'ı' na'ıdaahıi, iké' na'ıdaahıi, ıch'in'ııhıi, lé'ıłchoogo ánách'ıt'ııhıi, nchọ'go yách'ıłti'ıi, díi dawa kojııdı' behagohigháhı at'éé.

²⁰ Áı nchọ'go daakodihıııi at'éé: kogan dá doo tách'ıgisé da'ch'ıyaąąhıi doo nchọ'go kodıłteehi at'éé da.

²¹ Áidı' Jesus dahiyaago Tyre hik'e Sıdon golzeehıi bıńaayú óyáá.

²² Isdzán áızhı' golıni, Cánaan hat'ı'ıi nlıni, baa nyáágo gábiłnii, ShiNant'a', David bıYe' nlıni, shaa ch'onbáah; shizhaazhé na'ılıhııi góyéégo bich'ı' nagowaa, ch'ıidn bıyi' golııgo.

²³ Da'ágát'éé ndi doo yich'ı' hadzii da. Bitsılke'yu baa hikai, gádaabiłnıigo, Yúwehyú nádń'áá; án nohwıké' dilwoshgo anádaał.

²⁴ Jesus gánıi, Israel hat'ı'ıi bitahyú nnee dibekıı ch'a'onehesdee'hıi k'ehgo ádaat'eehıi zhá bighą niyáá.

²⁵ Áidı' isdzánhıi bıyahzhı' hayaa adzaago bokąąhgo gábiłnii, ShiNant'a', shich'onıih.

²⁶ Jesus gábiłnii, Chągháshé bán bits'ą' nách'idiné'go gósé bich'ı' och'ıłkaadgo doo bik'eh da.

²⁷ Isdzán gánábıldo'ııid, Da'anıi, shıNant'a': da'ágát'éé ndi bán bizhool nnee bibıká'idáne bıká'dı' nanıhidéhıi, gósé daayıyaą.

²⁸ Jesus gánábıldo'ııid, Isdzán, dázhọ ni'odłą' golıı lą! Dá hánt'ııhıi k'ehgo ná łalne' doleeł. Áik'ehgo da'ái bıke'ehenkéézgeee bizhaazhé nkt'éé násdlıı.

²⁹ Jesus dahnadıidzaago túsikaanıi Gálılee holzéhi bit'ahyú nyáá; áidı' dzılyú óyáágo akú dahnezdaa.

³⁰ Nnee doo alch'ıde baa nánłsąągo, nnee doo nakai dahıi, bıńáá ádaagodinıi, doo yádaaktı' dahıi, baa dahnagoz'aanıi, ła'ıi ik'e'an ląągo, Jesus dées'eezgeee

ndaihezn̄ilgo nádaailziih:

³¹ Áí bigh̄a n̄nee íla'at'ééhíí n̄nee doo yádaakti' da n'íí yádaakti'go nádaasdl̄iigo daayilts̄aągo, la'íí baa dahnagoz'ąą n'íí nlt'éé nádaasdl̄iigo, doo nadaakai da n'íí nlt'éégo nakai nádaasdl̄iigo, bin̄áá ádaagod̄ih n'íí bin̄áá nádaagosdl̄iigo daayilts̄aągo bil̄ díyadaagot'ee: áík'ehgo Israel hat'i'i Bik'ehgo'ih̄i'nań daayokaąh̄íí ya'ihédaanz̄i l̄ék'e.

³² Áídí' Jesus bitsilke'yu yushd̄é' daayil̄n̄niidá' gáyil̄n̄ii, Díí n̄nee shaa náńs̄áąh̄íí baa daach'oshba', dá bil̄ nashkaigo taagisk̄aą, k'adíí doo nt'é daiyaą da: doo dá sh̄iná' nádaadish'aa hasht'íí da, ágádaadzaayúgo nákaahyú dánko sh̄iná' yik'e odaatl̄izh.

³³ Bitsilke'yu gádaabil̄n̄ii, Da'igol̄íígee hadí' bán díí n̄nee doo alch'idé dahíí bá daan'né'go nádaadih̄ii'né'?

³⁴ Bán dijolé da'kwíí nadaahné', daabil̄n̄ii, Jesus. Gosts'idi, la'íí lóg alts'ís̄ehi ayáhágo bil̄go, daabil̄n̄ii.

³⁵ Áígee n̄neehíí, Ni'yú dinohb̄īh, daayil̄n̄ii.

³⁶ Bán dijolé gosts'idihíí, lógíí bil̄go náidnné'go ya'ihénz̄igo oskaądí' il̄k'ídaizné'go bitsilke'yu yaa daizné'go n̄nee yitada'izn̄ii.

³⁷ Dawa da'iyąągo náda'isd̄īid l̄ék'e: áídí' ch'ékaadíí táts'aa gosts'idi bik'ehgo nádaih̄ezlaa.

³⁸ Isdzáné hik'e ch̄agháshé doo bil̄ otago da, dá n̄nee zh̄ágo d̄í̄idn̄ doo náhóltagyú áholáni sh̄i da'iyáą.

³⁹ Áídí' n̄nee baa náńs̄áą n'íí onádaihes'a'dá', bíhíí ni' Mágdala golzeehíí bin̄aayú bil̄ o'i'éél.

16

¹ Phárisees hik'e Sádducees daanlíni Jesus yaa hikai, nabídaantaah daanz̄igo, Yaaká'dí' godiȳihgo be'ígóziníí nohwil̄ ch'í'nah áńle', daabil̄n̄ii l̄ék'e.

² Jesus gádaabil̄n̄ii, O'i'aahgee gádaadoh̄n̄ii dák'eh, Gonlt'éé doleeł laą ko: yaak'os lichiihíí be'ígózi.

³ Áídá' t'ahb̄idá' gádaadoh̄n̄ii dák'eh, Dégóch̄o'go o'i'aah laą: yaak'os lichiiigo dábégódzidgo bil̄ hayil̄káąh̄íí be'ígózi. Nohwíí n̄nee nzhóni ádaagono'íiníí, yáa daaneł'íigo hago ágonéhíí bídaagonołs̄i; áídá' k'ad ágonéhíí doo bídaagonołs̄i da.

⁴ Nch̄o'go ádaat'éhi nant'í' nakaihi daakinolt'í̄h̄íí godiȳihgo be'ígóziníí yiká daadéz'í̄; áídá' be'ígóziníí doo bil̄ ch'í'nah ádaal̄ne'hi at'éé da, Bik'ehgo'ih̄i'nań binkáayú na'iziidi, Jonas holzéhi, n̄nee bich'í' be'ígózih̄ alzaahíí zh̄á. Áídá' Jesus bits'á' dahnasdzaa.

⁵ Jesus bitsilke'yu hanaazh̄i' bil̄ naná'diz'eeldá', bán yínadaasnah l̄ék'e.

⁶ Jesus gádaabil̄n̄ii, Bán benilzoolé, Phárisees hik'e Sádducees daanlíni bíyééhíí, baa daagonohs̄aą, n̄ii.

⁷ Bitsilke'yu il̄ch'í' yádaakti'go gádaan̄ii, Bán doo daasii'né' dahíí bigh̄a aníí.

⁸ Jesus ádaan̄iihíí yígółs̄igo gábil̄n̄ii, Nohwíí nohwi'odla' da'ayáháhi, hant'é bigh̄a bán doo daasooné' dahi baa il̄ch'í' yádaakti'?

⁹ Ya' doo hwahá bídaagonołs̄īh̄ da? Bán dijolé ashdla'i n̄nee ashdladn̄ doo náhóltag dago bá da'desné' n'dá' ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo nádaahesoolaa n'íí, ya' doo bínadaaah̄n̄iih da née?

¹⁰ Lah aldó' bán dijolé gosts'idi, n̄nee d̄í̄idn̄ doo náhóltag dago bá da'desné' n'dá' ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo nádaahesoolaa n'íí, ya' doo bínadaaah̄n̄iih da née?

¹¹ Nt'é bigh̄a doo nohwil̄ ídaagozi da? Bán benilzoolé Phárisees hik'e Sádducees daanlíni bíyééhíí baa daagonohs̄aą, nohwil̄d̄éniidíí, bán doo baa yashti'go ádish̄n̄ii da.

12 Bitsilke'yu ániita yídaagoksíid, Bání benilzoolé baa daagonohsaá, doo niigo aníi da, áidá' Phárisees hik'e Sádducees daanlíni hagot'éégo ilch'ídaago'aahíi baa daagonohsaá, niigo aníi lèk'e.

13 Jesus Caesaréa Philíppi golzéhi bináayú nyáágo bitsilke'yu nayídaadilkidgo gáyihíi, Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nnee hadín nshíi daashihíi?

14 Bitsilke'yu gádaabihíi, La', John, Baptize ágo'íi n'íi át'íi, daanihíi; la'ihíi, Elías át'íi; la'ihíi Jeremías; dagohíi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íi át'íi daanihíi.

15 Jesus gánábildo'niid, Nohwíi nohwich'í'yúgohíi, hadín át'íi daashihíi?

16 Simon Peter gábihíi, Ni Christ ánt'íi, Bik'ehgo'ihí'nań hináhi biYe'.

17 Jesus gábihíi, Simon Bar-jóna, ni niyaa gozhó' le': its'í hik'e díi níni doo níi ch'í'nah áyílaa da, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn zhá níi ch'í'nah áyílaago ádíniid.

18 La'íi gánikdishíi, Ni Peter honlzéhi, daashodlaaníi kíh ágoch'ile'híi k'ehgo díi tséehíi biká' yisht'í: áik'ehgo ch'iidntahdí' ch'iidn binawodíi doo bitis hileeh da.

19 Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee goz'aaníi bá be'igeesé naa nshíi: áik'ehgo nt'éhéta ni'godzán biká' lesínt'ooníi yaaká'yú aldó' lest'oo doleeh; nt'éhéta ni'godzán biká' k'e'ín'aahíi yaaká'yú aldó' k'e'dot'aah doleeh.

20 Jesus bitsilke'yu gádaayihíi, Shíi Jesus, Christ nshíinií hadín bíi nadaagolní' hela'.

21 Áidí' godezt'igo Jesus, Jerúsalemyú deyaago Jews yánazíni, okáah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, la'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi biníidaagodnle'íi, la'íi bidizideedí' taagi jii hileehgo naadiidáhíi dahkodá' bitsilke'yu yíi na daagolní'go nkegonyaa.

22 Peter t'aazhí' bich'í' hananádiigo gáníi, SheBik'ehń, díi nits'á'zhí' begoz'aá le': nich'í' begolne' hela'.

23 Jesus t'aazhí' adzaago Peter yich'í' hadziigo, Satan, yúwehyú shiká'zhí' áne': ni shíi godnkísh: Bik'ehgo'ihí'nań binatsekeesíi k'ehgo doo natsínkees da laa, nnee binatsekeesíi zhá bee natsínkees, bíihíi.

24 Jesus bitsilke'yu gádaayihíi, Dahadín shiké' dahdigháh hát'íyúgo, ídaayo'nahdá' bits'íina'áhi dahyidotíhgo shiké' dahdowáh.

25 Dahadín bí'ihí'na' yaa bíi goyéehíi, ái bits'á' da'ilíi hileeh: áidá' dahadín ídaayis'nahgo shíi shighá bí'ihí'na' da'ilíi silíi'íi, án íhi'naa doo ngonel'aá dahíi yee hináa doo.

26 Ni'godzán dágóz'aá nt'éégo ch'ist'íidá' koyi'siziiníi da'ilíi silíiyúgo, ái hant'é bits'á'dí' ch'it'íih? Dagohíi koyi'siziiníi hant'é bidená nch'iné'?

27 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, shiTaa bits'á'idindláádíi bee shits'á'idindláádgo, binal'a'á yaaká'yú daagolíníi bíi nánshkáh; áígee nnee da'á daantíígee ánát'íidíi dávik'ehgo bich'í' nadi'ish'níi.

28 Da'aníi gánohwíidishíi, Kúgee nadaaziiníi la' dá doo da'itsaahíi dailíihé shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nant'án nshíigo náshdaalgo daashihísaágo zhá.

17

1 Áidí' gostán iskaágee Peter, James, hik'e John, bik'isnhíi, bílgo Jesus dasahndi yíi okai lèk'e, díi n'áayú.

2 Áígee binadzahgee Jesus lahgo ánohíi silíi: biníi bik'ina'didlaad silíi, ya'ái k'ehgo, bidiyágéhíi hígai silíi, idindláádíi k'ehgo.

3 Nt'éégo áígee Moses hik'e Elías bíi daanlíigo silíi, Jesus yíi yádaakti'go.

⁴ Peter Jesus gáyilnii, NohweBik'ehń, kú nkaihíí nohwá nzhoo: hánt'ijyúgo dzaagee t'ohdahskán taago ádaagohiidle'; ła' ni ná, ła'ihíí Moses bá, ła'ihíí Elías bá.

⁵ T'ah yakti'go áígee yaak'os dázho bits'á'idindládi biká' dahiyaa: nt'éégo yaak'os biyi'dí' yati' yidezts'aą gáníigo, Díínko shiYe' shil nzhóni, baa shil gozhóni; án hodaayołts'aą.

⁶ Díí daidezts'aągo Jesus bitsilke'yu hayaa ádaasdzaa, ndaaldzidgo.

⁷ Jesus baa nyáágo bedaadesniigo gádaabilnii, Daohsih, doo ndaaldzid da.

⁸ Hadag daadéz'ij hik'e nnee doo ła' dadá' Jesus zhá daayo'ij.

⁹ Dzildí' hayaa nákahdá' Jesus gádaabilnii, Daahołtsaą n'íí hadín bil nadaagołni' hela', shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dasitsáádí' naadisdzaago zhá.

¹⁰ Bitsilke'yu nabídaadilkidgo gádaabilnii, Hant'é bigha Elías dantsé hígháh, daanii, begoz'aanií ye'ik'eda'ilchíhi?

¹¹ Jesus gádaabilnii, Elías da'anii dantsé hígháhgo dawahá ilch'í'nádaidle'.

¹² Áídá' gánohwiłdishnii, Elías ilk'idá' nyáá, ndi doo bídaagoł'ılsı da ni', áídá' dá hádaach'it'ijyú ánádaach'ol'ijıl lék'e. Áí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, ałdó' ádaashich'idolił.

¹³ John, Baptize ágoł'ij n'íí, áyihniigo bitsilke'yu yídaagołıjıd.

¹⁴ Nnee łaágo ıła'at'ééhíí yaa hikaigo nnee ła' Jesus yaa nyáágo yich'ı' hilzhiizhgo gábilnii,

¹⁵ ShiNant'a', shiye' baa ch'onbáah; onátlishgo goyéégo bich'ı' nagowaa: łahee kọ' yeh naká', łaheehíí tú yeh naká'.

¹⁶ Nitsilke'yu baa bil ni'áázh ndi doo hagot'éégo ilch'ı' ánádaidle' da.

¹⁷ Jesus gádaabilnii, Nohwi'odłá' édaadihgo, dánohwíí zhá daanohwik'ehgo daakinok'ijııı, dahosahzhı' nohwił nahashtáá? Dahosahzhı' łaą nohwiłdag ánsht'ee? Yushdé' niye' shich'ı' bil nn'áash.

¹⁸ Jesus ch'iidn nłdzilgo yich'ı' hadziigo ishkiiníí yiyi'dí' háyáá: áík'ehgo da'ái bik'ehenkéézge nł'ée náslıı.

¹⁹ Áík'ehgo Jesus bitsilke'yu dasahndiyú baa hikaigo, Nééhíí hant'é bigha doo hadaandzóód da lán? daabilnii lék'e.

²⁰ Jesus gádaabilnii, Nohwi'odłá' da'ayáháhíí bigha: da'anii gádaanohwiłdishnii, Nohwi'odłá' mustard biyígé ga'at'éé ndi, díí dziłıı bich'ı' hadaahdziigo, Yúwehégo dihi'náh, daabildohniiyúgo, ágánéh: doo nt'é ch'éh ádaal'ij da doleeł.

²¹ Áídá' díí ga'at'éehíí dáshiná' da'ch'okąąhgo zhá habidi'nedzódihi at'éé.

²² Gálilee golzeegee naháztaádá' Jesus bitsilke'yu gádaayilnii, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shik'edaannihíí bilák'e shi'dolteeł:

²³ Daashizilheedá' taagi jıı hileehgo naadishdáh, nii. Áí bigha bitsilke'yu bijıı daannih lék'e.

²⁴ Capérnaum golzeeyú hikaigo tribute bich'ı' nada'ch'inıııı Peter yaa hikaigo, Ya' niłch'ígó'aahíí naná'ı'niłihíí nayıııı née? daabilnii.

²⁵ Peter, Ha'oh, nii. Kih yune' oyáágo Jesus ntsé bich'ı' hadziigo gábilnii, Hagot'éégo baa natsínkees, Simon? Ni'godzán biká' ızisgo nant'án daanliiníí, hadín tax dagohíí tribute bich'ı' nayıııı? Ya' dabıı bichagháshéhíí née, dagohíí nanidí' nakaihíí née?

²⁶ Peter, Nanidí' nakaihíí, nii. Jesus gánábıldo'niid, Áík'ehgo bichagháshé doo nada'hıııı da.

²⁷ Da'ágát'éé ndi, doo hadaashkee da doleełhıı bigha, túsikaayú nıńáh, łóg behahidleehıı táyi' ołdeelgo, łóg dantsé hánlee'ıı bizé' ıłts'á' ánle'; ákóne' zhaali siné'ihıı hanné'go tribute bich'ı' nada'ch'inıııı shıı shá ła'ıı ni ná bich'ı' nahıııı.

18

¹ Áídá' Jesus bitsilke'yú baa hikaigo gádaabih̄nii, Yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliiníí bitahyú hadín itisgo nlīj?

² Áík'ehgo Jesus chagháshé alts'íséhi dała'á yushdé' yil̄niigo, bit'ahdí' dahyinesdaago,

³ Gáníí, Da'aniigo gánohwıldishn̄ii, Nohwinchọ'íí bits'á'zh̄i' ádaahne'go chagháshé alts'íséhíí k'ehgo ádaadohdle'yúgo zh̄a yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliiníí itah hohleeh.

⁴ Dahadín díí chagháshéhíí k'ehgo ídaagoch'iyolba'íí, yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliiníí bitahyú da'án itis nlīj.

⁵ Dahadín shizhi'íí binkááyú chagháshé díí ga'at'ééhíí náidnkt̄ijyúgo, shíí nashidnkt̄ini at'éé.

⁶ Dahadín díí doo ízisgo ádaat'ee da ndi daashodl̄aahíí dała'á nchọ'go at'íigo áile'íí, án tséé be'ik'áhi nchaahi bik'osyú bidest'ọqgo túnteel beh hilt'e'go tú yil̄ didziihgo bá nzhọq doleel̄ ni'.

⁷ Ni'gosdzán biká' n̄nee nakóntaahíí bá góyéé doleel̄: nakódintaahíí dá begoln̄eh go'íí; áídá' hadín na'íntaahíí bá góyéé doleel̄!

⁸ Áík'ehgo nigan dagohíí nikee nchọ'go ánát'ij̄l̄ áníls̄iyúgo, nadn̄l̄geeshgo yó'ok'e': doo hagot'éégo nann̄aa da ndi, nits'í lahzh̄i' ád̄ih̄ ndi dahazh̄i' ih̄i'naahíí biyi' onn̄áhgo doo hago'at'éé da, áídá' nigan nakigo hik'e nikee nakigo kọ' dahazh̄i' dilt̄i'íí biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhọq da.

⁹ Niñáá nchọ'go ánát'ij̄l̄ áníls̄iyúgo, ha'aahgo yó'ok'e': niñáá dała'á ád̄ih̄ ndi dahazh̄i' ih̄i'naahíí biyi' onn̄áhgo doo hago'at'éé da, áídá' niñáá nakigo ch'iidn̄ bikọ' dilt̄i' i biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhọq da.

¹⁰ Ídaa daagonohdz̄aą, díí doo ízisgo ádaat'ee dahíí la' doo daach'oh̄laa da; yaaká'yú Bik'ehgo'ih̄i'nañ binadaal'a'á binádaadéz'iinihíí, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn̄ biniizh̄i' dahazh̄i' daabineł'íí, nohwıldishn̄ii.

¹¹ Shíí, n̄nee k'ehgo Niyááhíí, ch'a'onehesdeehíí hasdáhishn̄iil̄híí bigh̄a niyáá.

¹² Díí hagot'éégo baa natsídaahkees? N̄nee bidibehl̄j̄ dała'á gonenadín gol̄j̄idá' dała'á ch'a'oyááyúgo, ngost'ádin ngost'áihíí dákú nyinííldá' dzilyú ch'a'oyáá n'íí hantaa gá?

¹³ Da'aniigo gádaanohwıldishn̄ii, Náidnkt̄ijyúgo ngost'ádin ngost'ái doo hak'i ch'a'okai dahíí dawa bitisgo náid nkt̄iiníí yaa bil̄ gozh̄óq.

¹⁴ Áík'ehgo shiTaa yaaká'yú dahsdaahn̄ díí doo ízisgo ádaat'ee dahíí dała'á ndi doo ch'a'okaad hat'íí da.

¹⁵ Nik'isn nich'j̄' nchọ'go adzaayúgo, bich'j̄' n̄n̄áhgo bi'at'e'íí dasahndi bee bich'j̄' yán̄t̄i': nidits'agyúgo, nik'isn hosín̄báni at'éé.

¹⁶ Áídá' doo nidits'ag dayúgo, dała'á dagohíí naki bil̄go bich'j̄' bil̄ nkáh, áík'ehgo naki dagohíí taagi hilt'eego bináál̄ bee yá'iti'íí da'aniigo bee bígóz̄i doleel̄.

¹⁷ Díí ndi doo yidits'ag dayúgo, Bik'ehgo'ih̄i'nañ daayodlaaníí ha'ánálséhyú baa nagoln̄i': áí ndi doo yidits'ag dayúgo, doo Jew nlīj dahíí, tax bich'j̄' nah̄i'n̄iil̄híí k'ehgo baa natsínkees doleel̄.

¹⁸ Da'aniigo gádaanohwıldishn̄ii, Nt'éhéta ni'gosdzán biká' lédaasokt'ọqohíí yaaká'yú al̄dó' l̄est'ọq doleel̄; nt'éhéta ni'gosdzán biká' k'éda'so'aahíí yaaká'yú al̄dó' k'e'do't'aah doleel̄.

¹⁹ Gánánohwıldishn̄ii, Naki dołt'eego ni'gosdzán biká' nt'éhéta dała' haht'íí l̄ék'eyúgo hohkeedgo, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn̄ nohwá áile'.

²⁰ Dahayú naki dagohíí taagi hilt'eego shizhi' yee da'ok̄aąhgo íla'at'ééyúgo, áígee ih̄n̄i'gee shíí nsh̄ij̄.

21 Peter baa nyáágo gábilnii, SheBik'ehń, shik'isn shich'í' dénchog'o anát'ijlyúgo, da'kwiidnshá' baa nágodins'h'aah, gosts'idn née?

22 Jesus gábilnii, Gosts'idn doo nildishnii da, ndi gosts'idinhíi gosts'idngo.

23 Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aanii nant'án bánada'iziidíi baa hadaaz'aahíi ilk'ídaagodildog'h hádaat'ijhíi k'ehgo at'éé.

24 Yohtag nkegonyaagee, bána'iziidi ła' gonenan doo náhóltagyú talents golzeego baa ha'áahi baa híl'a'.

25 Doo hagot'éégo na'iniił dahíi bigha, Díi nneehíi, bi'aahíi, hik'e bichagháshéhíi, ła'íi dawa bíyééhíi bilgo nahoníih, aí bee shich'í' nanáhó'níił, niigo bángon'áá, binant'a'.

26 Áik'ehgo bána'iziidíi bich'í' hayaa adzaago nábokaaqhg'o, Shinant'a', ntsé nt'ah, aqł nich'í' na'ishniił ndi at'éé, bilnii.

27 Áik'ehgo binant'a'íi baa ch'oba'go, Doo shich'í' na'iniił da ndi nzhog, bilniigo nanábines'iid.

28 Áidá' án ch'ínyáágo ła' yil na'iziidi, dała'á gonenadín pence golzeego baa hayil'áhi, yiltsaa: án yizidnłtsodgo, Shaa hán'aahíi shich'í' nanáhí'níił, yilnii.

29 Yil na'iziidíi bich'í' hayaa adzaago nábokaaqhg'o, Ntsé nt'ah, dawa nich'í' na'ishniił ndi at'éé, bilnii.

30 Ndi, Dah, niigo ha'áyilt'e', baa ha'áahíi na'haznılzhí'.

31 Ła' yil nada'iziidíi daabiltsaaqgo doo bil daagozhog'o dago díi ágodzaahíi dawa binant'a' yil nadaagosni'.

32 Áidí' binant'a'íi biká'íl'aadgo gábilnii, Ni shána'izidíi dázog' nchog' łaq, ni shaa háń'áhi doo shich'í' nanáhí'níił da ndi nzhog, nildéniid ni', náshonkaaqhg'o:

33 Áik'ehgo ni ałdó' bil na'izidíi baa ch'onba' le'at'éhi, shíi naa ch'osibáadhíi k'ehgo,

34 Áik'ehgo binant'a' hashkeego ha'ána'ilka' yune' obil'a' biniigodilnéhgo, baa ha'áahíi dawa nanáyiheznilzhí'.

35 Díi k'ehgo shiTaa yaaká'yú dahsdaahn ádaanohwile', doo nohwijíidí' nohwik'isn nohwich'í' nchog'go at'ééhíi bigha baa nádaagodinoh'aah dayúgo.

19

1 Jesus díi aqł yee nyánłti'dá' Gálileedí' dahnyaa lək'e, ni' Judéa golzeeyú, túńlíníi Jórdan holzéhi bitisyú nyáá;

2 Áígee nnee biké' nánłtsáqgo nádaayilziih lək'e.

3 Phárisees daanłini ałdó' baa hikaigo nabídaantaahgo gádaabilnii, Ya' nnee hant'éhéta bigha bi'aa yil ilk'ínát'aashgo goz'aq née?

4 Jesus gádaabilnii, Ya' díi doo hwahá daahohshiih da née, dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihí'nań nnee áyíłlaahn, nnee ła'íi isdzán áyíłlaa lək'e,

5 Gáníigo, Díi bigha nnee bitaa hik'e báq yits'á'gháhgo bi'aa yil nlił doleeł: aí naki n'íi dała'á nádodleeł.

6 Áik'ehgo doo naki dilt'ee dadá' bits'í dała'á silij. Áik'ehgo dahadín Bik'ehgo'ihí'nań łayinłáahíi, dahadínta ilk'íyóléh hela'.

7 Phárisees gádaabilnii, Ágát'éedá', nt'é bigha naltsoos bee ilk'ínch'ít'aashíi łayile'go isdzánhíi yil ilk'ínát'aashgo Moses ngon'áq lán gá?

8 Jesus gádaabilnii, Moses nohwijíi daant'izii bigha nohwi'aa bil ilk'ínát'aashgo nohwá ngon'áq lək'e: ndi dantsé godeyaadá' doo ágágot'ee da ni'.

9 Shíi gádaanohwıldishnii, Hadín bi'aa doo nnee ła' yil nant'í' na'aash dadá', yil ilk'ínát'aazhdá' yil naná'nááyúgo nant'í' nagháhi at'éé: hadín isdzán yó'olt'e' n'íi yil nńááyúgo, án ałdó' nant'í' nagháhi at'éé.

10 Bitsilke'yu gádaabih̄nii, Na'i'neehíí ágát'ééyúgo, doo nch'inéh da ndi nzhq̄o.

11 Jesus gádaabih̄nii, Doo nnee dawa díí yídaanel'ą̄ą da, hadíí ye'at'éé doleelgo baa daadest'aaníí zhá.

12 Nnee ła' doo nnádaaksé' dago daabi'deshchíni ádaat'ee: áídá' ła'íí doo nnádaaksé' dago ádaalne': ła'íí dabíí hádaat'į̄go yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee begoz'ą̄híí bighą̄ doo nnádaaksé' da. Hadín díí yinel'aaníí ch'ík'eh ye'at'éé le'.

13 Jesus chą̄gháshé alts'íséhi baa bił nch'ihezkaí lək'e, yiká' ndaadil̄niihgo yá oką̄ąh daabich'o'núigo: áídá' bitsilke'yu Doo ágádaaht'į̄ da, daakoł̄nii.

14 Áídá' Jesus gáníí, Ch'ík'eh chą̄gháshé shich'į̄ nihikáh le', doo t'ą̄ązh'į̄ daahínóhtą̄ da; bíí ga'ádaat'eehíí yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanlii.

15 Chą̄gháshé ą̄ął yiká' ndaadesn̄iihdá' onádzaa.

16 Nt'éégo nnee ła' Jesus yaa nyáágo gáyil̄nii, Ilch'ígó'aahíí nkt'éhi nílinihi, hago łaą̄ nkt'éhi áshne'go ihi'naa doo ngonel'ą̄ą dahíí yaaká'yú bee hinsh̄naa doleel?

17 Jesus gábil̄nii, Nt'é bighą̄ nkt'éhi shil̄nii? Doo hadín nkt'éé da go'į̄, dała'á zhá, Bik'ehgo'ihí'nań zhá: áídá' ihi'naa nkt'éhi biyi' onnáh hánt'į̄yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí bikísk'eh ánt'ee le'.

18 Daat'éhíhíí? nii. Jesus gábil̄nii, Doo ich'izil̄hee da, Doo nant'į̄' nach'ighaa da, Doo ich'in'į̄h da, Doo lé' ch'il̄choo da,

19 Kotaa hik'e komaa ch'idn̄ł̄s̄j̄: ła'íí, Kot'ahdí' gólííníí koł nzhq̄o, dakíí idil̄ ch'į̄j̄oq̄híí k'ehgo.

20 Nnee áníí nagháhihíí gábil̄nii, Ánists'ísédí' godezt'i'go díí dawa be'ánsht'ee: áídá' nt'é zháshą̄' doo be'ánsht'ee da?

21 Jesus gábil̄nii, Nzhq̄o nleeh hánt'į̄yúgo, ti'i, dawahá níyééhíí naa nahon̄iihgo zhaalihíí tédaat'iyéhíí bita'inííh, áík'ehgo yaaká'yú dawahá łań ílini níyéé doleel: áídí' yushdé' shiké' dahsin̄náh.

22 Áídá' nnee áníí nagháhihíí díí yidezts'ą̄ądá', doo bił gozhq̄o dago onádzaa: dázhq̄o háłdzil̄híí bighą̄.

23 Jesus bitsilke'yu gádaayil̄nii, Da'aniigo gánohwıldish̄nii, Nnee háłdzili yaaká'yú dahsdaahn̄ bilakt'áhgee daanliíníí itah hileehgo bá nyee.

24 Gánádaanohwıldish̄nii, Ł̄ł̄j̄ bighán ha'i'áhíí bená'kadé bigha'i'ányú ch'égháhgo bá nyeedá' nnee háłdzil̄ií Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliíníí itah hileehgo itisgo bá nyee.

25 Bitsilke'yu díí daidezts'ą̄ądá' bił díyadaagot'eego gádaan̄ii, Áídá' hadín zhá hasdábi'dilteeh?

26 Jesus daabineł'į̄go gáníí, Nneehíí áí doo łayole' at'éé da go'į̄; Bik'ehgo'ihí'nań zhá dawa łayile'hi at'éé.

27 Peter gábil̄nii, Isą̄ą, nohwíyéé dawa bits'ą̄' dahdihikaidá' níké' dahsiikai ni': áígee nt'é nohwich'į̄' nahi'n̄iił̄?

28 Jesus gádaabih̄nii, Da'aniigo gánohwıldish̄nii, Dawa áníidégo ánálzaago, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nant'án biká'dahsdáhá bits'ą̄'idindláádíí biká' dahsi-daago, nohwíí shiké' nahkaihíí alđó' nant'án biká' dahsdáhá nakits'adah biká' dahnahísóotą̄ą doleel, Israel nakits'adah hat'i'íí yaa yádaakt'į̄go.

29 Dahadín bigową̄, bik'isyú, bilahkíyú, bitaa, bą̄ą, bi'aa, bichą̄gháshé, dagohíí bini' shizhi'híí bighą̄ yits'ą̄' dahnyaahíí, dała'á gonenadín ánáholą̄ągo baa det'aahi at'éé, ła'íí ihi'naa doo ngonel'ą̄ą dahíí yee hińaa doleel, yaaká'yú.

30 Áídá' łaą̄go dantsé daanlii n'íí iké'yú doleel; ła'íí iké'yú daanlii n'íí dantsé doleel.

20

1 Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aanii díi k'ehgo at'éé: nnee dahts'aa hentíiníi bíyéé gólíni dázho t'ahbiyú bánada'iziidíi hantaayú dahiyaa.

2 Nnee bánada'iziidíi penny yich'í' na'iniigo yágon'ááda' bidahts'aa hentíiyú odais'a'.

3 Ngost'ái bik'ehenkéézyú shí onanádzaago na'hinih nagoz'aayú la' daazhógo nadaazjigo yiłtsaago,

4 Gádaayihni, Nohwíi áldó' shidahts'aa hentíiyú dohkáh, dávik'ehgo nohwich'í' nahishniil ndi at'éé. Áik'ehgo ái áldó' ákú okai.

5 Isk'áhnyáayú la'íi taagi bik'ehenkéézyú shí onanádzaago da'ágánánadzaa.

6 Ashdla'i bik'ehenkéézyú shí onanádzaago ákú la' daazhógo nadaazjigo náyiłtsaa, Hant'é bigha daazhógo nasozjigo o'i'áá? yihni.

7 Doo hadíi na'idziid nohwaidi'aah dahíi bigha, daabihni. Nohwíi áldó' shidahts'aa hentíiyú dohkáh, yihni. Dávik'ehgo nohwich'í' nahishniil ndi at'éé.

8 O'i'áayú dahts'aa hentíiníi bíyéehíi bik'ehgo na'idziidi gáyhni, Shánada'iziidíi bich'í' ádaanniigo bich'í' nada'hiniil, da'iké'yú náda'nziidíi ntsé, áída' dantsé náda'nziidíi iké'yú.

9 Ashdla'i bik'ehenkéézyú shí náda'nziid n'íi ákú hikaigo dała'á ntíigo penny bich'í' nahas'nil.

10 Dantsé náda'nziid n'íi ákú hikaigo, néé itisgo nohwich'í' nahi'niil, daanzíi lək'e; da'ágát'éé ndi dała'á ntíigo penny zhá bich'í' nahas'nil.

11 Díi bich'í' nahas'nilhíi bigha nnee bidahts'aa golíiníi yída'iltahgo,

12 Gádaabihni, Dała'ádn lédihikeezhí' nada'iziid n'íi néé bíł dáłekt'eego nohwich'í' nahánnil, néé gozdogyú nyeego nada'idziidgo o'i'áá.

13 Nant'ánhíi na'iziidíi la' gáyhni, Shit'eké, doo hagot'éégo nich'í' nateskees da: penny nich'í' nadishniil, nildishniigo, da'áígee nił nzhoo ni' ya'?

14 Nich'í' na'henilihíi nádnné'go nádndáh: díi iké'yú na'nziidíi án áldó' nich'í' na'hánnilhíi k'ehgo bich'í' na'hishniil.

15 Dashíi shíyéehíi dashíi hásh'íiyú ánash'íiigo, ái doo shá goz'aá da néé? Ya' nił nhii néé, nkt'éégo ánsht'eehíi bigha?

16 Áik'ehgo iké'yú daanlii n'íi dantsé doleel, la'íi dantsé daanlii n'íi iké'yú doleel: láágo yiká ádaanniid ndi da'akwíyé habi'do'nil.

17 Jesus wá'yú Jerúsalemyú bitsilke'yu yił hikaahgo k'ihzhí' yił nikaigo gádaayihni,

18 Isaa, Jerúsalemyú dekai; ákú shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, okaah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi hik'e begoz'aanii ye'ik'eda'ik'ehi bílgo baa shi'dilteehdá' shidizideego shá ngot'áah doleel,

19 Áidí' doo Jews daanlii dahíi yaa daashit'éehgo shaa daadloh doo, hashída'ıltsaas doo, áidí' tsí'ılma'áhi bídaashilkałgo daashizilhee doleel: áidí' taagi jji hileehgo naadishdáh.

20 Zébedee bichagháshé bááhíi binne'híi Jesus yaa yił hikaigo yich'í' daahilzhiizh, nahidóshkid nzigo.

21 Nt'é hánt'íi gá? bihni, Jesus. Isdzán gábihni, Nant'án sínljigo dahnándaago díi shinne'yu nakihíi la' nigan dihe'nazhinéé dahsdaa doleelgo, la'íi ni'eshganzhinéé dahsdaa doleelgo bá ngon'áah.

22 Áída' Jesus gádaabihni, Nt'é biká hádaah'tiiníi doo bídaagonołsı da laa. Idee be'ishdlaahíi be'ohdlaago bínołdzil néé, la'íi baptize be'áshidilne'íi bee baptize ánohwí'dilne'go bínołdzil néé? Bínldzil, daabihni.

23 Jesus gánábıdo'niid, Idee be'ishdlaahíi da'anii be'ohdlaa doleel, la'íi baptize áshidilne'íi da'anii bee baptize ánohwí'dilne' doleel: áída' shigan

dihe'nazhineé dagohíí shi'eshganzhineé sodaa doleehíí, doo shíí nohwaa godesh'aah da, áí dahadín shiTaa yágoz'aaníí zhá bágoz'áni at'éé.

²⁴ Iik'isyú nakihíí ádaaniihíí Jesus bitsilke'yu gonenanhií daidezts'aqáda' doo bil daabik'eh da.

²⁵ Jesus bitsilke'yu íla'áyíílaago gádaayihni, Doo Jews daanlii dahíí binadaant'a'íí isná ádaabiłsigo bá nadaant'aah, ía'íí bitahyú nnee ízisgo ádaat'eehíí da'aniíyú ádaat'íigo ádaabiłsigo bídaagonołsı.

²⁶ Áída' nohwihíí nohwitahyú doo ágágot'ee da doleek: áída' dahadín nohwitahyú ízisgo ánsht'ee le' nzihíí, án nohwá áil'íi le';

²⁷ Nohwitahyú dahadín nant'án nshlii le' nzihíí, án nohwá na'iziid le':

²⁸ Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí nshlii ndi, doo hadín shich'onihíí bigha niyáá da, áída' nnee bich'oshniihíí bigha niyáá, shi'ihí'na'íí nnee íáni bá nahishniihíí bigha niyáá.

²⁹ Jerikodí' dahnanáskaigo, Jesus biké' naadezaa.

³⁰ Nt'éégo nnee naki biñáá ágodini intín bahyú sikee lék'e, áí Jesus higaalgo ya'ikodaanzigo nádaadilghaazhgo, NohwiNant'a', David biye' ílíni, nohwaa ch'onbáah, daaniigo nádaabokaqah.

³¹ Nnee Jesus biké' náseehíí, Godnch'áad, daabiłniiid: áída' da'tiségo nanádaadilghaazhgo, NohwiNant'a', David biye' ílíni, nohwaa ch'onbáah, daaniigo nanádaabokaqah.

³² Jesus ninyáágo bich'í' ánniiidgo, Nt'é nohwá áshle'go ádohni? biłnii.

³³ NohwiNant'a', gohiit'íigo ánánohwidle', daabiłnii.

³⁴ Jesus baa daach'osbaadgo biñáá yedaadolniihgo dagoshch'í' daago'íi nádaasdlíigo biké' dahish'aazh lék'e.

21

¹ Áídí' Jerúsalem k'ad yaa hikáh, Béthphage golzeezhı', áí dził Olives holzéhi si'aagee, áídí' Jesus bitsilke'yu naki oyił'a',

² Gáyihniigo, Ti'i, nohwáđihyú gotahyú doh'aash, áígee dagoshch'í' túlgayé bizhaazhé bilgo dahst'qogo baa noh'aash: áí k'e'oh'adgo shaa nánohłqos.

³ Nnee ía' nt'éhéta nohwihniiyúgo, NohwiNant'a' hát'íigo áhiit'íi, bilđohniih; áik'ehgo dagoshch'í' nohwaa gode'aahgo nádołqos.

⁴ Díí ánágot'íiłíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi gáníí n'íi begolnehgo ánágot'íił,

⁵ Sion bizhaazhé bil nadaagołni', Díń'íi, ízisgo niNant'a' ídaagoch'iyolba'go túlgayé, áí túlgayé bizhaazhéhi, yiká' dahsdaago nich'í' boghéél.

⁶ Áik'ehgo Jesus da'aniíyú bitsilke'yu ádaadzaa,

⁷ Túlgayé, bizhaazhé bilgo, baa daizłqozgo bidiyágéhi yiká' dahdaiheznildá' Jesus yiká' dainesdaa.

⁸ Nnee íáágo bidiyagé intínyú yídaagosteel lék'e; ía'ihíí ch'il palm bits'ádaaz'aahíí nadaayihłgeeshgo intínyú yídaagosteel.

⁹ Nnee báđih náseehíí, ía'íí biké'dí' náseehíí daadilwoshgo gádaanii, Hosánna, David biYe' ílíni: NohweBik'ehń bizhi' yee higaahí ba'ihégosini at'éé; da'itise goz'aqádí' Hosánna.

¹⁰ Áídí' Jerúsalemyú ínyáágo áígee daagolíníí dawa, hago ía'q ágodzaa daanzigo, Díí hadín át'íi? daani.

¹¹ Nnee biké' náseehíí gádaanii, Díí Jesus, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi at'íi, Názarethdí' nagháhi, áí Gálílee bigodesdzogíí biyi'dí'.

¹² Áídí' Bik'ehgo'ihí'nań daach'okaqah goz'aqá yune' Jesus ha'ayáágo, baa nada'inihi ía'íí nada'ihnihi ch'inihiyood, ía'íí zhaali yiká' ílkáh ch'ínadaaniłíí

naz'aanii nanyihesgo', hawúcho baa nadaahiniihí biká'dah'sdáhá ałdó' nanyihesgo',

¹³ Gáyihniigo, Ágánígo bek'e'eshchij, Shikihí kịh biyi' da'ch'okaqahí holzeego hojii doleeł; áídá' nohwihí daan'ijihí bigowa ádaagosolaa laa.

¹⁴ Bináa ádaagodiní la'íi doo nadaakai dahí da'ch'okaqah goz'aagee baa hikai; áige nadaabilziih lek'e.

¹⁵ Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehí hik'e begoz'aanii ye'ik'eda'ikchíhi Jesus izisgo aná'ol'ijihí daayiltsaago, la'íi da'ch'okaqah goz'aagee chagháshé daadilwoshgo, Hosanna, David biYe' níni, daaniigo daayiltsaago, dážhó doo bil daagozhó da lek'e.

¹⁶ Áík'ehgo gadaabilni, Ya' díi ádaaniihí dints'ag née? Jesus gabilni, Ha'oh; ya' díi doo hwahá daahohshih da née, Chagháshé alts'iséhi la'íi mé' t'ah da'ilbe'i dážhó nł'éego ihédaanzigo ádaasínlaa?

¹⁷ Áídí' bits'á' dahiyaago kịh goznildí' Béthany golzeezhi' nyáa; áige sidaa lek'e.

¹⁸ T'ahbiyú kịh goznilyú nádeszaago, shiná' silij.

¹⁹ Ch'il fig intín bahyú o'áágo yiltsaago yaa nyáa, binest'á' da'ádihdá' bit'aq zhá gólígo yigołsijigo gáyihni, Kodí' godezt'i'go dahazhi' ninest'á' da'ádih doleeł. Áík'ehgo dagoshch'í' ch'il fig náhesga.

²⁰ Bitsilke'yu díi daayiltsaago bil díyadaagot'eego gadaanii, Hagot'éego ch'il fig dagoshch'í' náhesga laa!

²¹ Jesus gadaabilni, Da'anii gánohwidishni, Nohwi'odla' golíyúgo, doo nohwil nadaagoki dayúgo, doo díi ch'il fig ádzaahí k'ehgo zhá ádaahne' da, áídá' díi dziłi bich'í' hahdziigo, Yúwehégo dihi'nángo túnteel biyi' onidolné', daadohniyúgo, nohwá ágáne'.

²² Da'ohkaqahgo dant'éhéta daahohkeedí, da'ohdlaago ádaadohniyúgo, dawa nohwá hi'né'hi at'éé.

²³ Jesus da'ch'okaqah goz'aq yune' i'ayáago, áige nnee yil ch'ígó'aahgo, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, nnee yánazini bilgo baa hikaigo gadaabilni, Hadín bik'ehgo anánt'ijl? Hadín naa godin'áago ant'ijh?

²⁴ Jesus gadaabilni, Shíi ałdó' dała'andi nanohwidishkid, shil nadaagołni'yúgo, shíi ałdó' hadín bik'ehgo anásht'ijhí nohwil nagoshni' doleeł.

²⁵ John baptize ádaagole'íi hadí' begoz'áni? Yaaká'dí'go née, dagohí nnee bits'á'dí'go née? Lił yadaakti'go gadaalidi'ni, Yaaká'dí'go daan'nihyúgo, gánohwidishni, Áídá' nt'é bigha doo daahohdlaa da lán?

²⁶ Áídá', Nnee bits'á'dí'go, daan'nihyúgo, nnee bédaahildzid; nnee dawa John Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nlij daanzihí bigha.

²⁷ Áík'ehgo Jesus gadaayihni, Néé doo bídaagonlzi da. Jesus gánabildo'niid, Shíi ałdó' hadín bik'ehgo anásht'ijhí doo nohwil nagoshni' da.

²⁸ Díi hagot'éego baa natsídaahkees? La' nnee biye'ke naki; dała'a yaa nyáago, Shiye', díi jji shidahts'aa hentíyú na'iziidyú nńáh, yihni.

²⁹ An bich'í' hadziigo, Dah, doo akú disháh da, bilni; áídá' bikédí'go biini' laho anáyiidlaago akú óyáá lek'e.

³⁰ Biye' la'ihí yaa nanádzaago da'ágánáyildo'niid. Áík'ehgo, Akú disháh, niid; áídá' doo akú óyáá da.

³¹ Díi nakihí hadíi bitaa aníyú ádzaa? Dantséhi, daanii. Jesus gadaabilni, Da'anii gánohwidishni, Tax bich'í' nadaahi'niikí la'íi nant'í' nakaihi danohwintse Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiní itah daaleeh.

³² John nł'éego ágot'eehí yaa yakti'go nohwitahyú nyáa, ndi doo daahohdlaa da; tax bich'í' nadaahi'niikí la'íi nant'í' nakaihi zhá daabodlaa: nohwí

bídaagonoŋsi ndi bikédí'go nohwiini' doo lahgo ánádaasohdlaago daahohdlaa da.

³³ Iłch'ígót'aahgo naná'gonihíi la' ódaayelks'áá: la' nnee bidák'eh golíiníi dahts'aa k'eidnláágo yinaayú na'neznil, dahts'aa hahigeęes doleelgee yá ogoęeed, biká'dí' idést'iiníi ágólaa, la'íi bá yinádaadéz'ini yá ch'igohet'ąądá' nzaadyú ni' goz'ąąyú óyáá:

³⁴ Da'nest'ąągee ngonyáágo bánada'iziidi bidahts'aa bá yinádaadéz'ini yich'į' oyił'a', binest'ą' la' bá náyiné'go.

³⁵ Áidá' bá inádaadéz'ini nada'iziidíi yił ndaazdeelgo dała'á nyída'eshtkizh, la'ihíi daizes-híi, la'ihíi tsée bee daayitséed.

³⁶ Bánada'iziidíi ntsédá' oyił'a' n'íi bitisgo onayíł'a': ái ágánadaayiidlaa.

³⁷ Da'iké'yú biye' oyił'a', Shiye' daidnłsi doleel, niigo.

³⁸ Áidá' biye' daayiltsąądá', dahts'aa yinádaadéz'ini gádaaikił'd'ni, Díi dahts'aa hentíiníi bíyéé doleelíi át'éé; yushdé', daazołdee, áik'ehgo bíyéé doleel n'íi daanohwíyéé doleel.

³⁹ Áik'ehgo yił ndaazdeelgo dahts'aa hentíidí' ch'ídaist'e'go daizes-híi.

⁴⁰ Áik'ehgo dahts'aa hentíiníi bíyéehíi nádzáágo bidahts'aa bá yinádaadéz'inihiłi hagoshą' ádaile'?

⁴¹ Jesus gádaayikni, Bidahts'aa golíiníi nnee doo bik'ehyú ádaat'įi dahíi naitseedá', bidahts'aa hentíiníi bá yinádaadéz'ini la'ihíi yá ch'inágohet'aah, ái inest'ąągo nest'ánhíi baa daach'ihinił doo.

⁴² Jesus gádaabikni, Díinko Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiiníi doo hwahá daahohshiih da née? Tsée kįh ádaagole'íi yó'odaisne'i n'íi, hagon'áágee dantsé si'aaníi silįi: díi nohweBik'ehń bik'ehgo ánágot'įi, ái daanéel'įigo nohwił diyadaagot'ee.

⁴³ Ái bighą gádaanohwiłdishni, Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee daanohįigo nohwaa ch'ígót'i' n'íi nohwaa nágodit'aahgo lahgo hat'íi, Bik'ehgo'ihinań yikisk'eh hikaahíi, baa godidot'aał, nohwits'á'.

⁴⁴ Dahadín ái tsée yiká' nágo'yúgo, ałts'íségo nihiltąod: áidá' dahadín ái tsée biká' naltą'yúgo, di'ílégo bik'aa doleel.

⁴⁵ Okąąh ye bik'ehi itisyú nadaandeehíi hik'e Phárisees daanlíni iłch'ígót'aahgo na'goni'i Jesus yee hadzii n'íi daidezts'ąądá', bíi ádaabikniigo yídaagokįid.

⁴⁶ Ha'ádait'e' hádaat'įi ndi nnee láni yédaaldzid, Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi niłi daanzįihíi bighą.

22

¹ Jesus iłch'ígót'aahgo na'goni'íi yee yił nanágolni'go gáníi,

² Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníi díi k'ehgo at'éé: ízisgo nant'án biye' niinéhi bá da'idaągo ngon'áá.

³ Áik'ehgo binadaal'a'á ni'i'néhyú nohokáh daayikniid n'íi, yushdé' bikniigo yił'aa: ndi doo akú híkáh da.

⁴ Nadaal'a'á la'i onáyíł'a' gáníigo, Daabi'dokeedíi gábidołhni, Hidán dawa lałzaa: shimagashi hik'e bizhaazhé lik'ahíi nasiltseed, dawa ąął nt'éégo alzaa: yushdé' ni'i'néhyú nohkáh.

⁵ Áidá' ái doo akú ádaat'ee da, dabíi hádaat'įiyú oheskai, la' bidák'ehyú óyáá, la'ihíi baa na'hinihyú óyáá:

⁶ La'ihíi nant'án binadaal'a'á yił ndaazdeelgo yiniidaagodezlaadí' nadaistseed.

⁷ Nant'ánhíi díi ya'ikonziđá' hashkee: áik'ehgo bisiláadahíi daił'aago nnee ádaát'įid n'íi nadaistseed, la'íi bikįh nagoznilíi daidnid.

8 Áídá' nant'án binadaal'a'á gáyih̄nii, Ni'i'néhgo da'idaq̄híí łalzaa ndi daabi'dokeedíí doo yik'e shijeed da.

9 Áí bigh̄a da'ditinyú dohkáh, áígee hadín daah'iiníí dawa ni'i'néhyú no-hohkáh, daabildoh̄nii.

10 Áík'ehgo nadaal'a'á intínk'ehyú okai, hadíí daayilts̄aahíí dawa, doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí ła'íí n̄t'éégo ádaat'eehíí ıla'ádaizlaa: áík'ehgo n̄nee ła'ni ni'i'néhyú hikai.

11 Áígee nant'án ha'ayáádá' n̄nee niheskaihíí yinel'íígo, n̄nee ła' ni'i'néhgo íhíí doo golíí dago yilts̄aą:

12 Áík'ehgo gáyih̄nii, Shit'ekéhé, hagot'éégo kón̄e' ha'ányaa, ni'i'néhgo íhíí doo ágóndlaa dago? Áídá' n̄neehíí doo nt'é n̄ii da.

13 Nant'ánhíí binadaal'a'á gádaayih̄nii, Bigan hik'e bikee łıdaakt'ooogo godil̄hilyú ch'ídaanołt'e'; akú daach'ichag ła'íí kowoo łıdaach'idilk'ash doleel.

14 Łáągo yiká ádaann̄iid ndi da'akwiyé habi'do'n̄il.

15 Phárisees daanlíni hagot'éégo Jesus yałti'gee daabihiljizh doleelgo ndaagoshchijj.

16 Phárisees biké' anákahíí hik'e Hérod yil daagot'ini Jesus yich'í' odais'a', gádaabih̄niigo, Ilch'ígó'aahíí, da'aniigo ann̄iigo, ła'íí Bik'ehgo'ih̄i'nań bich'í'zhin̄éégo goz'aaníí da'aniigo baa ilch'igon'áahgo bídaagonlzi, n̄nee doo béndzid dago yánłti': n̄nee doo ła' itisgo sínłti' da.

17 Áí bigh̄a nohwil̄ nagoln̄í', Díí hagot'éégo baa natsínkees? Ya' Caesar bich'í' tax nadaach'iniigo begoz'ąą née? Née dah née?

18 Áí n̄neehíí doo bik'ehyú ádaat'ee dago Jesus yígółsigo gádaayih̄nii, Nt'é bigh̄a yasht'íí bee daashol̄jizhgo ádaashildoh̄nii, nohwíí daanohshoq̄ ádaadol'ini?

19 Zhaali tax bidená nahi'n̄ihíí shaa noh'aahgo nesh'íí. Áík'ehgo zhaali ła', penny holzéhi, baa daiz'ąą.

20 Hadín be'ilzaa, hadín bizhi' biká' dahgoz'ąą? daayih̄nii.

21 Caesar bíyéhi łaą, daan̄ii. Jesus gádaabih̄nii, Caesar bíyéehíí Caesar baa daanoh̄niil, áídá' Bik'ehgo'ih̄i'nań bíyéehíí Bik'ehgo'ih̄i'nań baa daanoh̄niil.

22 Díí daidezts'ąądá' bił díyadaagot'eego bits'ą'yú dah hiskai.

23 Da'ái bijj̄i Sádducees daanlíni, nanezna' n'íí doo naadikáh da daaníhi, Jesus yaa hikaigo nayídaadilkid,

24 Gádaayih̄niigo, Ilch'ígó'aahíí, Moses gáníí ni', Ła' n̄nee bich̄agháshé doo ła' dago dazts̄aąyúgo, bik'isnhíí bi'aa n'íí yil nnádo'n̄eelgo, bik'isn n'íí ch̄agháshé bá ágodol̄niil.

25 Ilk'isyú gosts'idi nohwitahyú daagol̄j̄i ni': dantsé nnááhíí dazts̄aą, bich̄agháshé doo ła' da, áík'ehgo bi'aa n'íí bik'isn yil naná'náá:

26 Nakigeehíí ágánánádzaa, taagigeehíí alód', da'áík'ehgo gosts'idzh̄i' dawa nanezna'.

27 Da'iké'yú isdzánhíí alód' dazts̄aą.

28 Áík'ehgo nanezna'dí' naach'idikáhgee díí gosts'idihíí sh̄a' hadíí bi'aa doleel, dawa yil nadaazn̄aadá'?

29 Jesus gádaabih̄nii, Da'ól̄sih, Bik'ehgo'ih̄i'nań biyati' bek'e'eshchiiníí ła'íí Bik'ehgo'ih̄i'nań binawodíí doo bídaagonok̄s̄i dahíí bigh̄a.

30 Naach'idikáhgee doo nnádaach'ilse' da, doo ndaagoch'ih̄iniigo nnádaach'ilse' da, áídá' Bik'ehgo'ih̄i'nań binal'a'á yaaká'yú daagol̄j̄ihíí k'ehgo daagoch'ilj̄i.

31 Áídá' nanezna'íí naadiikáhíí, Bik'ehgo'ih̄i'nań baa nohwich'í' yałti'íí, ya' doo hwahá baa daahohshiih da née, gáníígo,

32 Shíí Abraham Bik'ehgo'ihí'nań yokaqahíí nshljj, Isaac, Jacob aldó' Bik'ehgo'ihí'nań yokaqahíí nshljj. Bik'ehgo'ihí'nań doo nanezna'íí yokaqahíí nllj da, daahinaahíí zhá.

33 Nnee íla'at'ééhíí díí daidezts'aągo, ílch'ígó'aahíí bighá bíł díyadaagot'ee.

34 Jesus Sádducees daanlíni doo nt'é ndaado'nii dago áyílaago Phárisees ya'ikodaanzjigo, íla'adzaa.

35 Áí ła' begoz'aaníí nł't'éego yígótsini Jesus yich'j' hadziigo nabíntaahgo nabídilkid,

36 Ílch'ígó'aahíí, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí hadíí itisgo at'éé? niigo.

37 Jesus gábilnii, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń nijíí dawa bee nił nzhqo le'. niyi'siziinií dawa bee, ła'íí ninatsekeesíí dawa bee nił nzhqo le'.

38 Áí Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí dantséhi ła'íí itisgohi at'éé.

39 Nakigeehíí aldó' ágánánát'éé, Nit'ahdí' gólínií nił nzhqo le', dáni ídíl njóqohíí k'ehgo.

40 Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí k'eda' eshchiinií dawa díí nakihíí bits'á'dí'hi at'éé.

41 Phárisees daanlíni t'ah íla'at'éégee, Jesus nabídaadilkid,

42 Gáníigo, Christ-híí hagot'éégo baa natsídaahkees? Hadín biye' nllj? David biye' nllj, daabilnii.

43 Jesus gánádi'nii, Hagot'éégoshá' David Holy Spirit yábiyikti'go, SheBik'ehń, bilnii, gáníigo,

44 Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyilniiid, Shigan dihe'nazhińéego síndaa, ni'ina' benik'eh siljigo nikelł'ááhyú ninínilzhj'.

45 David, SheBik'ehń, bilniigo bozhíyúgo, hagot'éégoshá' biye' nllj áidá'?

46 Jesus nnee doo ła' bich'j' hanadzih da lək'e, áí bijjidi' godezt'i'go nnee daaste'go, doo hadín nabínánilkid da.

23

1 Jesus nnee íla'at'ééhíí hik'e bitsilke'yu yich'j' hadzii,

2 Gáníigo, Begoz'aaníí ye'ik'eda'ílchíhi hik'e Phárisees daanlíni Moses nnee yá sizj n'íí k'ehgo nnee yá nazj:

3 Áí bighá da'ádaanohwilniiyú ádaanoht'eego ádaah'tj; ndi doo ádaat'j'íhí k'ehgo ádaah'tj da: áí ádaaniiyú doo ádaat'j' da ndi ádaanii.

4 Áí nneehíí nnee biwosyú ndaazgo dážhó nyeego dahda'ogheelgo ádaayilsi; áidá' da'ayáhá ndi doo ich'odaanii da.

5 Nł't'éégo ánádaat'j'íhí dawa nnee dá bo'j' hádaat'j'íhí bighá ánádaat'j'í: Bik'ehgo'ihí'nań biyati' ła' bídaadest'qohíí nteelgo ádaile', bi'íí bidá'yú aldó' nteelgo na'izlaago ádaayilsi.

6 Da'idaagee nnee ízisgo ádaat'eehíí dahnádinbilyú itah dahnaháztąągo zhá bíł daanzhqq, ła'íí Jews ha'ánálséh nagozníl yune' nnee yánazini dahnádinbilyú itah dahnaháztąągo aldó' bíł daanzhqq,

7 Na'hinih nadaagoz'aayú bich'j' ádaach'niigo, ła'íí, Ílch'ígó'aahíí, Ílch'ígó'aahíí, daabilniigo zhá bíł daanzhqq,

8 Áidá' nohwihí doo hadín, Ílch'ígó'aahíí, nohwilnii da le': dała'á nohwil ch'ígó'aahíí nllj, Christ zhá; ła'íí nohwihíí daanohwigha íłk'isyú daanohllj.

9 Ni'godzán biká' nnee doo ła', ShiTaa, bíldohnii da le': dała'á, yaaká'yú dahsdaahń zhá, nohwitaa at'éé.

10 Doo hadín, ShiNant'a', nohwilnii da le': dała'á nohwitaa' nllj, Christ zhá.

11 Hadín nohwitahyú ízisgo at'ééhíí, nohwá na'iziid le'.

12 Hadín itisgo ídéstiiníí ídaagoch'olba'go ádolñiik; áídá' hadín ídaagoch'olba'íí itisgo at'éeego ádolñiik.

13 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee goz'áni nnee bits'á' daanáda'dohtí: nohwíí doo itah daahleeh dadá', nnee itah daaleeh dolee! n'íí t'aaqzhí' ádaanołsi.

14 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! Isdzáné itsaa daanlíni bigowa bits'á' nádaahohñiik, la'íí daazhógo ádaadohñiigo nzaad gont'i'go da'ohkaqah: áí bigha nohwíí itisgo nohwiniigonkt'éeego nohwá ndaagodot'aal.

15 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! Tú biká' la'íí ni' biká' dahot'éhé nadaanohtaah, dała'á ndi nohwíhiigháhíí bigha; nohwíhiyaayúgo nakidn nohwitisyú lenágołchqodgo ch'iidn bikq' diltli' yuyaa bágoz'aa.

16 Nohwiñáá ádaagodih ndi la' bádih nadaahkaihií, nohwá góyéé dolee! Dahadín da'ch'okaqah goz'aaníí biláhyú bit'a dahnádidilñiíhdá', áí doo nt'é da, daadohñii: ndi hadín óodo da'ch'okaqah goz'aa yune'hi biláhyú bit'a dahnádidilñiíhí, án zhá da'áníyú at'ée le', daadohñii!

17 Nohwíí doo daagonohsaq da, nohwiñáá ádaagodini: hadíí itisgo at'ée, óodohíí née, née da'ch'okaqah goz'aaníí bits'á'dí' óodo dilzihgo alzaahíí née?

18 La'íí, Dahadín be'okaqahíí biká' dahnási'nihí goz'aaníí biláhyú bit'a dahnádidilñiíhdá', áí doo nt'é da, daadohñii; ndi hadín Bik'ehgo'ihí'nañ baa hi'níihíí áí yiká' dahsiné'íí biláhyú bit'a dahnádidilñiíhí, án zhá da'áníyú at'ée le', daadohñii.

19 Nohwíí doo daagonohsaq da, nohwiñáá ádaagodini: hadíí itisgo at'ée, Bik'ehgo'ihí'nañ baa hi'né'ihíí née, née yiká' dahsiné'íí Bik'ehgo'ihí'nañ baa hi'né'ihíí dilzihgo áile'ihíí née?

20 Áík'ehgo dahadín Bik'ehgo'ihí'nañ baa hi'né'i yiká' dahsiné'i biláhyú bit'a dahnádidilñiíhí, áí hik'e biká' dah sihi'níihíí dawa aldo' biláhyú bit'a dahnádidilñiíh.

21 La'íí dahadín da'ch'okaqah goz'aaníí biláhyú bit'a dahnádidilñiíhí, áí hik'e ákóne' golííníí aldo' biláhyú bit'a dahnádidilñiíh.

22 La'íí dahadín yaaká'yú biláhyú bit'a dahnádidilñiíhí, Bik'ehgo'ihí'nañ dahsdaagee goz'aaníí hik'e áígee dah sdaahíí aldo' biláhyú bit'a dahnádidilñiíh.

23 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! T'oh mint, ánise, hik'e cúmmín daaholzéhi dá goneznanyú ik'é'nilgo, dała'á Bik'ehgo'ihí'nañ baa nádaahné', áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí itisgo at'éeéhíí doo bee ádaanoht'ee da, dá bik'ehyú ánách'ot'íihíí, koł goch'oba'íí, la'íí ko'odla' golííníí: díí bee ádaanoht'ee le'at'éhi, la'ihíí doo baa daayohnah dago.

24 Nohwiñáá ádaagodih ndi la' bádih nadaahkaihií, dó' álts'iséhi bitádaadołkaaldá' hii bighán ha'i'áhi odaahooneeh.

25 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! Idee hik'e its'aa biká'yú zhá tádaahgisdá', aadaach'ihí'niíhíí la'íí doo ádaagoch'idzaa dahíí zhá biyi' yune' begoz'aa.

26 Phárisee nílni, niñáá ágodini, idee hik'e its'aahíí biyi' yune' ntsé tángis, áík'ehgo biká'dí' aldo' nht'ée dolee!

27 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ikchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaado'íni, nohwá góyéé dolee! Nnee le'shijeedíí biká'gee alzaahíí lgaigo

ánálzaahíí k'ehgo ádaanoht'ee, áídá' áí biyi' yune'híí nnee daztsáni bits'in zhá sinil, nchó'íí zhá dawa begoz'aa.

²⁸ Nohwíí áldó' nohwiká'dí'go zhá nnee bináál nlt'éégo ádaanoht'ee, áídá' nohwiyi' yune' nzhqó ách'idil'iníí hik'e nchó'híí bee hagolk'íl.

²⁹ Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshqó ádaado'íni, nohwá góyée dolee! Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íí lə'shijéedíí biká'gee dant'éhéta bee binádaach'ilniihíí ádaagohle', la'íí nnee dávik'ehyú ádaat'ee n'íí lə'shijeedíí biká'gee alzaahíí dénzhónégo ánádaahdle'híí bigha,

³⁰ Gádaadohniigo, Nohwitaa n'íí t'ah daahinaadá' daagondlijyúgo, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íí naatseedgee doo itah daandlij da dolee ni'.

³¹ Ádaadohniigo, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi ndaistseed n'íí bichagháshé daanohliigo dánohwíí ádaa nadaagolni'.

³² Nohwitaa n'íí nchó'go ádaat'íí n'íí aalzhi' beda'ohle'.

³³ T'iish k'ehgo daanohlíni, ch'osh bik'asda' golíiníí k'ehgo hakinolt'ííhíí, ch'iidn bikó' diltki' yuyaa nohwá goz'aaníí hagot'éégoshá' bitis hahkáh?

³⁴ Áí bigha Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi, nnee daagoyáni, hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi nohwich'í' daade'á': áí la' nadaaktseed dolee, la'íí tsí'ina'áhi bídaaholka dolee; la'ihíí íla'ánádaht'íígee habída'oltsaas dolee, la'íí daabi'odla'híí bigha yóiyahgo biní'da'dolnih dolee, kih goznildí' lahyúgo kih goznilzhí':

³⁵ Áí bigha ni'godzán biká' nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí nadaaztseedíí dawa bidil nohwik'izhi' didot'aal, dávik'ehyú át'éhi, Abel holzéhi, zesdjidí' Barakías biye', Zakarías holzéhi, zesdijzhí', Zakaríasíí kih biyi' da'ch'okqahíí hik'e be'okqahíí biká' dahnási'níí goz'aaníí bigizhgee daazesohljí n'íí.

³⁶ Da'aniigo gánohwíldishnii, Díí dawa díí daalinolt'ííhíí bik'izhi' didot'aal.

³⁷ Jerúsalem, Jerúsalem níni, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi natsínltseedíí, la'íí nich'í' daahil'aadíí tséé bee nbida'tsínme'íí, tazhik'áne bi'aadíí bit'ats'in bitl'ááh yune' bizhaazhé onáyinikíí k'ehgo nichagháshé doo alch'ídn lináhishniil hasht'íí ndi doo hádaht'íí da ni'!

³⁸ Nikíhíí yó'agodot'aa.

³⁹ Gádaanohwíldishnii, Bik'ehgo'ihí'nañ bizhi' yee higaa'íí ba'ihégo'ini at'éé, daadohniihíí bijjí zhá nadaasholtséh.

24

¹ Jesus da'ch'okqah goz'aadí' ch'ínyáádá', bitsilke'yu baa hikai, gádaabilniigo, Díí da'ch'okqah goz'aagee kih nagozníí níí'íí.

² Jesus gádaabilnii, Díí dawa daah'íí née? Da'aniigo gánohwíldishnii, díí tséé ílká' dahnagozníí doo la' ílká' dahnast'áá da dolee, dawa nanehilkaad dolee.

³ Áídí' Jesus dził Olives holzéhi biká'yú dahsdaago bitsilke'yu dasahndiyú baa hikaigo gádaabilnii, Nohwíł nagolní' da'os'ah ágonéhi? Nádnáhíí hik'e nnágodáhi bílgo hant'é bee bigózi dolee?

⁴ Jesus gánádaabilníí, Ídaa daagonohdzaa, nnee la' ch'a'onoholt'e' hela'.

⁵ Nnee láágo shizhi' yee daahikáh dolee, Shíí Christ nshíí, daaniigo; áí nnee láágo ch'a'odaayilkaad dolee.

⁶ Nagonlkaadíí ba'ikodaanohsí, la'íí nagonlkaadíí baa ch'inii daadohts'ag dolee: áídá' doo nohwijíí natsídaahiltq' da le': díí dawa begolne'hi at'éé, ndihíí t'ah doo hwahá nnágodáh da.

⁷ Nnee iltah at'éégo hadaazt'íí ilch'í' nanágonlkaad dolee, la'íí nnee da'adzaayú shina'á binant'a' daagolínihíí áldó' ilch'í' nanágonlkaad dolee: da'adzaayú shina'

góyéehíí benagowaa doo, nadaagont'ogíí iltah at'ééhíí benadaagowaa doleel, la'íí ni' nagohi'naa doleel.

⁸ Áí koniidaagont'ééhíí begodigháh doleel.

⁹ Áígee nohwini'daach'idilni'go odaanohwiniyood doleel la'íí nadaanohwiitseed doleel: la'íí shizhi' daanohwich'ozhííhíí bigha nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa bil daanohchq' doleel.

¹⁰ Áígee nnee láágo t'ąązhí' ánáda'ne' doo, laa nadaagolni' doo, la'íí ilk'edaadi'niih doo.

¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaadil'ini hahikáh doleel, áík'ehgo nnee láágo ch'a'odaayilkaad doleel.

¹² Doo bik'ehyú ágot'ee dahíí dázhq' láágo begoz'ąąhíí bigha nnee láágo bil'ijóóníí édiilgo nádaanihik'as doleel.

¹³ Áídá' dahadín dąngont'i'zhí' dahildóhíí hasdábi'dolteel.

¹⁴ Yaaká'yú dahsdaahn' bilakt'áhgee begoz'aaníí nkt'éégo baa na'goni'íí ni' dágoz'ąą nt'éégo be'ánágoldoh doleel, nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa yidiits'ih doleelhíí bigha; áí bikédí'go nnágodáh doleel.

¹⁵ Áík'ehgo gołchqohgo o'ní'ihíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, Daniel holzéhi, yaa yałti' n'íí, godiyihgo goz'ąągee sizijgo daah'iidá', (dahadín áí yózhííhíí bil ígózi le',)

¹⁶ Hadíí Judéa golzeeyú daagolíníí, dził naz'aaníí yich'í' okeeh doo:

¹⁷ Dahadín k'ih biká'yú dahsdaahíí nt'éhéta náidiiné'go gódah ch'ínádáh hela':

¹⁸ La'íí dahadín k'edolzaahíí yiyi' na'iziidíí t'ąązhí' bidyágé yaa nánódáh hela'.

¹⁹ Áígee goldohíí daaltsaaníí la'íí isdzáné mé' daabilbe'íí bá góyéé doleel!

²⁰ Haihíí biyi' la'íí godilziníí bijijí ágónéh hela', daadohniigo da'ohkąąh.

²¹ Áígee dantsé godeyaadí' godezt'i'go díí jizhí' goyéégo nagowaahíí áí ga'at'éhi doo hwahá be'ágone' da, áí doo be'ágánágo'néh át'éé da.

²² Áígee goldohíí doo dé'igodégo análzaa dayúgo, nnee doo la' hasdáváh át'éé da: áídá' nnee bitahasdlaahíí bigha áígee goldohíí dé'igodégo ánádolniił.

²³ Áígee nnee la', Daadeh'íí, Christ kú naghaa, dagohíí, nlahyú naghaa, nohwilniiyúgo, doo daahohdląą da.

²⁴ Christ ádaadil'iiníí, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaadil'iiníí hahikáh doleel, áí godiyihgo be'ígóziníí ch'í'nah ádaile' la'íí ízisgo ánda'ol'ijh doleel; yídaanel'ąąyúgo áí bee nnee bitahasdlaahíí ndi ch'a'odaikaad doleel.

²⁵ Ídaayesólts'ąą, ilk'idá' dabíntsé baa nohwil nagosisni'.

²⁶ Christ da'igoliiyú naghaa, daanohwilch'iniiyúgo; ákú dohkáh hela': nagont'í' goz'ąą yune' sidaa, daanohwilch'iniiyúgo; áí doo daahohdląą da.

²⁷ Ya'ái hanadáhdí' ya'ái onadázhí' hada'didla'íí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nádishdaal.

²⁸ Dahayú its'í siné'yú ch'ishoogi íla'at'éé doleel.

²⁹ Goyéégo nagoyaahíí bikédí'go ya'ái dilhik doleel, t'égona'áihíí doo bee got'ij da doleel, ts'iksqsé yáadí' nanihidéh doleel, la'íí yáázhi'go inawodíí nagohi'naa doo:

³⁰ Áígee shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaaká'yú beshígóziníí ch'í'nah hileeh; áík'ehgo ni'gosdzán biká' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí doo bil daagozhq' dago daachag doleel, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaak'os biyi'dí' shinawodíí bee la'íí dázhq' shits'ą'idindláadgo náshdaalgo daashidołtseeł.

³¹ Áídí' shinadaal'a'a yaaká'dí' ohish'aa doleel, bésh dilwoshé ádaaniigo bitahelááhíí díídí', ni'gosdzán nel'ąądí' yáá nel'ąązhí' íla'ádaile'.

32 Ch'il fig holzéhi bits'á'dí nohwil ch'ígót'aah; bits'ádaaz'aahíí dit'óde daaleehdí bit'aq daagoleehyúgo, k'ad shíí nágodleehgo bídaagonoŋsì.

33 Da'áik'ehgo áí be'ádaagone'íí goldohgo daah'íídá', k'ad náshdaalzhi' ałhánégo godziihgo bídaagonoŋsì doleeł.

34 Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Díí daalinolt'íííí doo nohwee ch'ígonáh da, díí ádaanohwiłdeńiidíí dawa begolzaago zhá.

35 Yáá hik'e ni'gosdzán bílgo bech'ígonáh doleeł, áídá' shiyati'íí doo bech'ígowáh da doleeł.

36 Hadíí bijíí shíhíí, dagohíí da'kwíí bik'ehenkéézo shíhíí ágone'íí nnee doo ła' yígóŋsì da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí ndi doo yídaagokŋsì da, shiTaa zhá yígóŋsì.

37 Noe t'ah golíídá' ágot'ee n'íí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nánsdháhíí bijíí ałdó' ágágot'ee doleeł.

38 Tú'idezjoolíí dabínségo ágot'ee lək'ehíí k'ehgo ágot'ee doleeł, da'ch'iyaa ni', da'ch'idlaq ni', nnádaach'íkse' ni', ła'íí łaa daagoch'ihiniilgo nnádaaze' ni', Noe tsina'eehíí yiyi' oyaahíí bijíízhí',

39 Tú'idezjoolíí doo yídaagokŋsì'égo tú idezjoolgo dawa bíl ogo'éél; shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nánsdháhgo ałdó' ágágot'ee doleeł.

40 Áí bijíí nnee naki k'edolzaayú na'aashyúgo, dała'á nádilteehdá' ła'íí da'akú sizíí doo.

41 Isdzáné naki da'ik'aayúgo, dała'á nádilteehdá' ła'íí da'akú sidaa doo.

42 Áí bighq biká nádaadeht'íh; da'kwíí bik'ehenkéézo shíí, nohwe-Bik'ehnhíí, nánsdháhíí doo bídaagonoŋsì da.

43 Díí bídaagonoŋsì, nnee bigowa golíníí da'os'ah in'íhíí hígháhgo yígóŋsìyúgo, yiká déz'íí doleeł ni', áik'ehgo bigowa doo ch'ínódzíís át'éé da.

44 Nohwíí ałdó' dahkodá' íłch'í'daanoht'ee: shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dahagee nánsdháh, doo ndaashońíí dagee.

45 Áídá' hadín na'iziidi begondlíhíí góyáni, binant'a' bigowáhíí yebik'ehgo nbiltíí n'íí, dahagee idán nana'ńíhgee idán nayińiih.

46 Na'iziidíí binant'a' ábilńiiyú át'íígo, binant'a' nadzááyúgo, án biyaa gozhóq doleeł.

47 Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Nant'án nt'é bíyééhíí dawa yebik'ehgo na'iziidíí nbiltéeh doo.

48 Áídá' áí na'iziidi nchq'ihíí, Shinant'a' doo hwah nadáh da, ídildi'ńiiyúgo;

49 Isdzáné hik'e nnee ła' nada'iziidíí nadainłkaad nkegonyaago bíl nágodizyisíí bílgo da'iyaa hik'e da'idlaqayúgo;

50 Áí na'iziidi binant'a' doo yiká déz'íí dagee, doo nyokíí dagee nadáhgo,

51 Nbihiłgeesh, áídí' hadíí daanzhóq ádaagodil'ínihíí bich'í'zhinéégo nilteeh: áígee daach'ichag ła'íí kowoo kídaach'idilk'ash doo.

25

1 Yaaká'yú dahsdaahn bílałł'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: ch'ekíí gonenan kq' nałbaakíí dahdaayo'aalgo nnee niinéhíí bich'í'yú deskai.

2 Ashdla'ihíí daagoyáq, áídá' ashdla'ihíí doo daagoyáq da.

3 Doo daagoyáq dahíí kq' nałbaakíí dahdaayo'aal ndi túkq'íí ik'e'an doo ła' dahdaidnziid da.

4 Áídá' daagoyááníí túkq'íí tús biyi' siziidgo ik'e'an dahdaidn'aq lək'e, kq' nałbaakíí bílgo.

5 Nnee niinéhíí t'ah doo hwahá hígháh dadá', ch'ekíí bíl daanzíigo da'ilhaazh.

6 Tł'é'is'ahyú ła' nádidilghaazh gáníígo, Daadeh'íí, nnee niinéhíí kodí' higaak; bich'í' dohkáh.

7 Áík'ehgo ch'ekíhíí nádiikaigo bikq' nałbaakíi ilch'í'daizlaa.

8 Áídá' doo daagoyáá dahíi daagoyááníi gádaayihni, Túkq'ííla' nohwaa daanohsiid; nohwikq' nohwits'á' daanestsiz.

9 Daagoyááníi gádaabihni, Dah; ágádaasiidzaayúgo, doo hwoi da hilee: áídá' hayú nahinih goz'áayú dohkáhgo ła' nadaahołni.

10 Nada'ihnihyú okaidá' nnee niinéhíi nyáá; áík'ehgo ilk'idá' nł'éégo ádaadeszaago naháztaaníi ni'i'néh yupe' okai: áídí' da'det'áá.

11 Bikédí'go ła' ch'ekíi n'íi nákaigo gádaani, Nohwinant'a', Nohwinant'a', nohwá ch'í'íntj.

12 Áídá' nnee niinéhíi gádaabihni, Da'aniigo gánohwikdishni, Doo nohwídaagonsi da.

13 Áík'ehgo biká'ndaadeht'j; hadíi bijji shihíi, da'kwíi bik'ehenkééz shihíi shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nánshdáhíi doo bídaagonłsi da.

14 Yaaká'yú dahsdaahn bilakt'áhgee begoz'aaníi díi k'ehgo at'éé: nnee nzaadyú deyaago bánada'iziidíi yushdé' nnohkáh yihniigo, bíyééhíi yinádaadéz'jigo yaidin'áá lək'e.

15 Ła' bestso talent holzéhi ashdla'i yaidin'áá, ła'íi naki yaidin'áá, ła'íi dała'á yaidin'áá; dawa daantjgee dá yídaanel'áagee yaidin'áágo; áídí' nant'ánhíi dagoshch'í' dahnyaa.

16 Nnee talents ashdla'i baadet'aaníi hant'é nayihesnihií baa nanáhazniigo ashdla'i bá ígoya.

17 Ła'íi talents naki baadet'aaníi alđó' naki bá ígoya.

18 Áídá' talent dała'á baadet'aaníi leyi' ogogeed yuyaa binant'a' bibestsohíi náyides'j.

19 Áídí' nzaad godeyaago binant'a'íi nádzáago yil daayołtag.

20 Áík'ehgo talents ashdla'i baadet'aaníi talents ashdla'i bá'ígoyahíi alđó' akú yinné' gániigo, Shinant'a', talents ashdla'i shá nnil n'íi talents ashdla'i shá ígoya.

21 Binant'a' gábihni, Negondliigo shána'iziídi, nł'éégo ándzaa laa: da'ayáháhi ndi nł'éégo shá ánlaahíi bigha łani benik'ehgo ánishłe': shíi ninant'a' baa shil gozhóóníi ni alđó' baa nil gozhóq le'.

22 Talents naki baadet'aaníi alđó' kú nyáá gániigo, Shinant'a', talents naki shá nlaa n'íi talents naki shá ígoya.

23 Binant'a' gábihni, Negondliigo shána'iziídi, nł'éégo ándzaa laa: da'ayáháhi ndi nł'éégo shá ánlaahíi bigha łani benik'ehgo ánishłe': shíi ninant'a' baa shil gozhóóníi ni alđó' baa nil gozhóq le'.

24 Áídí' talent dała'á baadet'aaníi kú nyáá gániigo, Shinant'a', nnee doo bee gónedzaa dahi nliigo nígonsi, doo k'edínlaa dayú ná'igéesh, doo ishínch'ii dayú lená'íla:

25 Nésdzidgo, nitalent-híi leyi' yuyaa nádél'í ni'; koh, níyéé naa nániné'.

26 Binant'a' gábihni, Ncho'go shána'iziídi, bil goyé'i nlii, doo k'e'diláa dayú ná'ishgeesh, doo ishínch'ii dayú lená'ishłá bígonłsi:

27 Ái bigha bestso ilkáh ch'ídaihiniki shizhaali banné' le'at'éhi, áík'ehgo nánsdzaago bínagodáhíi bil shaa nánné' doleel ni'.

28 Áík'ehgo talent-híi bits'á' nádo'né'go nnee gonenan talents bíyééhíi baa no'né'.

29 Dahadín dant'éhéta bíyéé gólínií bitisgo baa nádo'né', áík'ehgo láágo bíyéé doleel: áídá' dahadín bíyéé da'ayáháhi, bíyéé gólíi n'íi ndi bits'á' nádido'né'hi at'éé.

30 Na'iziidi doo bik'ehyú át'éé dahí chagołheelzhi' ch'ídaanoht'e': ákú daach'ichag ła'íi kowoo lídaach'idilk'ash doo.

31 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, shits'á'idindláádíi bee dahnádisdzaago yaaká'dí'go nadaal'a'á dilzini bił nánshkáh, biká'dahsdáhá biká'dí' shits'á'idindládi biká' dahsidáágo nansht'aa doo:

32 Shinadzahgee nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi dawa íla'alnéhgo ilts'á' hishñiil, dibelji nanyoodi bidibelji hik'e gantł'izi bits'á'yihiniihíi k'ehgo.

33 Dibelji shigan dihe'nazhineégo nnihisñiil, áidá' gantł'izi she'eshganzhineégo.

34 Áidí' shíi, Ízigo Nansht'aahíi, shigan dihe'nazhineégo híi gádaaldishñii, Yushdé', shiTaa gozhóóníi nohwá ádaizlaahíi, ni'godzáń nnit'aqadá' bee nadaanoht'aa doleelgo nohwá ilch'i'golzaahíi bee nadaanoht'aa le':

35 Shiná' nshłjiigo shá da'desoné' ni': dibá' nshłjiigo tú shaa daasoziid ni': doo kígonsi dayú hishaalgo nádaashidołtji ni':

36 Shidiyáge ádiigo diyáge shá ádaagosolaa ni': dinshñiiigo shaa nanádaanohtaah ni': ha'ásitjiigo shaa nahkáh ni'.

37 Áik'ehgo dávik'ehyú ádaat'eehíi gádaashihñiih, NohweBik'ehń, dadá' shiná' nłjiigo daaniit'jiigo ná da'de'ne' lán? Ła'íi dibá' nłjiigo tú nadaasiidziid lán?

38 Dadá' doo kígonsi dayú hínáágo nádaanideltji lán? Ła'íi nidiyáge ádiigo naa daasii'ni lán?

39 Ła'íi dadá' dinniiigo dagohíi ha'ásitjiigo daaniit'jiigo naa nkai lán?

40 Shíi, Ízigo Nansht'aahíi, bich'i' hasdziihgo gádaaldishñiih, Da'anii gánohwiłdishñii, Shik'isyú doo ízigo at'éé dahi ndi ágádaasolaayúgo, shíi alđó' ágádaashisolaahi at'éé.

41 Áidí' she'eshganzhineéhíi alđó' díi k'ehgo bich'i' hasdziih, Nohwíi, da'ílii daahleehgo nohwá ndaagost'aahíi shits'á'zhi' daadohkáh, kq' dahazhi' diltk' yune', ch'iidn nant'án hik'e binadaal'a'á biłgo bá ilch'i'golzaayú.

42 Shiná' nshłjiigo doo shá da'desoné' da ni': dibá' nshłjiigo tú doo shaa daasoziid da ni':

43 Doo kígonsi dayú hishaalgo doo nádaashidołtji da ni': shidiyáge ádiigo diyáge doo shá ádaagosolaa da ni': dinshñiiigo ła'íi ha'ásitjiigo doo shaa noyaa da ni'.

44 Áik'ehgo gádaashihñiih, NohwiNant'a', dadá' shiná' nłjiigo, dagohíi dibá' nłjiigo, dagohíi doo kígonsi dayú hínáágo, dagohíi nidiyáge ádiigo, dagohíi dinniiigo, dagohíi ha'ásitjiigo daaniit'jiigo doo nich'odaasii'ni' da lán?

45 Áik'ehgo gádaaldishñiih, Da'anii gánohwiłdishñii, Díi doo ízigo at'éé dahi ndi doo ágádaasolaa dayúgo, shíi alđó' doo ágádaashisolaahi at'éé da.

46 Díihíi dahazhi' biniigodilne' doleel, áidá' dávik'ehyú ádaat'eehíi dahazhi' daahinaa doleel, yaaká'yú.

26

1 Áik'ehgo Jesus díi ał yaa nagosni'dá' bitsilke'yu gádaayihñii,

2 Nakiskaq hik'e bitis-hagowáh n'íi bee biná' godiniigo da'idaq doleehíi bidaagonolsi, áígee shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, shik'edaannihíi bilák'e shi'dolteelgo tsi'ılma'áhi bíshi'dilkał.

3 Áidí' okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, begoz'aaníi ye'ik'eda'ikchíhi, ła'íi nnee yánazini okaqah yebik'ehi da'itiséyú sitini, Cáiaphas holzéhi, bigowágee íla'adzaago,

4 Hagot'éégo dánant'i'eego Jesus daayiksoodgo daayizilheego yee ndaagoshchijj.

⁵ Áídá', Doo da'idaqahíí bijjii daahiiltsood da, daanii, ágádaasiidzaayúgo nnee dánko bádaagochijhgo godnch'aad doleeli at'éehíí bigha, daanii.

⁶ Béthanyú Simon, kóod doo ínádih dahi, léprosy holzéhi, yaa naghaa n'íi bigową yune' Jesus sidaadá',

⁷ Iyaągo sidaago isdzán ła' ch'il bik'ah łań ílını tús alabáster be'alzaahi besi'áni ha'áyí'ąągo Jesus baa nyáá, áí ik'ahíí Jesus bitsits'in yiká' yaa yiziid.

⁸ Jesus bitsilke'yu díí daayiltsąągo doo bił dábik'eh dago gádaanii, Nt'é bigha ik'ahíí da'ílíí yishchij?

⁹ Áí ik'ahíí łaągo íljigo nahiniihgo, zhaalihíí tédaat'iyéhíí baa hi'né' le'at'éhi.

¹⁰ Ádaaniihíí Jesus yigołsijdgo gábiłnii, Nt'é bigha isdzánhíí nadaanołt'og? Nłt'éego áshíłaa.

¹¹ Tédaat'iyéhíí dabik'ehn nohwitahyú nadaakai; áídá' shihíí doo dahazhí' nohwitahyú nashaa da doleel.

¹² Doo hwahá łeeh shi'dilteeh dadá' ik'ahíí shits'í yiká' yaa yiziid.

¹³ Da'anii gánohwłdshnii, Ni'gosdzán dągoz'ąą nt'éego dahayú yati' baa gozhóni baa na'goni'gee, díí isdzán adzaahíí baa na'goni' doleel, bee bíná'godinłhgo.

¹⁴ Áídí' Judas Iscáriot, nakits'ádahíí itah nłını, okąąh yebik'ehi itisyú nadaan-deehi yaa nyáągo,

¹⁵ Jesus hayúhíí nohwłł ch'ínsh'aahdá', hant'é shaa daanohné'? daayilnii. Zhaali ligaił tádin naa do'né', daabiłnii.

¹⁶ Áídí' godezt'i'go hagoł'éego ch'iidish'aał nżigo yiká hėsdaa nkegonyaa.

¹⁷ Bán benilzoołíí da'ádihgo bán alzaahi daadaaníí dantséhíí bijjii Jesus bitsilke'yu baa hikaigo gádaabiłnii, Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godinłhgo da'idaaníí hayú ná ilch'į' daagohiidle'?

¹⁸ Jesus gádaabiłnii, Kih goznilyú dohkáh, áígee nnee ła' gádaabiłdohniih, Ilch'ígó'aahíí gáníí, Ilk'idá' shaa gonyáá; nigową yune' bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godinłhgo shitsilke'yu bił da'ishąą doleel.

¹⁹ Áík'ehgo Jesus ádaabiłnii n'íi k'ehgo bitsilke'yu ádáát'įid; áígee bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godinłhgo da'idaaníí ilch'į' daizłaa.

²⁰ Áídí' o'i'ąáyú nakits'ádahíí da'iyąągo yil dahdinezbił.

²¹ Da'iyąągo Jesus gáníí, Da'aniiigo gánohwłdshnii, nohwłł ła' ch'ishinoh'aah doleeli at'éé.

²² Áík'ehgo dązhó doo bił daagozhóq dago dałá'á daantįigo, SheBik'ehń, ya' shíí née? daanii nkegonyaa.

²³ Áík'ehgo gáníí, Dahadín its'aa biyi'zhį' dałá' bił éedisht'áhi, án ch'ishí'aah doleel.

²⁴ Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dá shaa k'e'eshchiiníí shee godolniił: áídá' nnee ch'ishí'aahíí bá góyéé doleel! Áí nneehíí doo bi'deshchij dayúgo nłt'éé doleel ni'.

²⁵ Áídí' Judas, ch'íb'aa doleelíí, Jesus gáyilnii, Ilch'ígó'aahíí, ya' shíí née? Jesus gábiłnii, Da'áígee ánńiid.

²⁶ Da'iyąągo Jesus bán náidn'ąągo ya'ihénzigo oskaądá' ilk'ídaizné'go bitsilke'yu yitaizniih, Nkóh daohsą; díí shits'í át'éé, niigo.

²⁷ Áídí' idee beda'iskaaníí náidnkaą, áí ya'ihénzigo oskaądá' iltah daidezkaą, Daanohwigha daohdląą, yilniigo;

²⁸ Díínko shidił k'ehgo at'éé, shidił bee ánídégo łąngont'aahi at'éé, nnee łaągo bá idijoołíí, binchq'híi bigha baa nádaagodet'aahgo.

29 Gádaanohwíldishnii, Kodí' godezt'i'go dahts'aa bitoohíi doo naanáshdláá da, dahadíi bijji shiTaa bilakt'áhgee goz'aayú ánídéhi nohwíl naadaadishdlíjgo zhá.

30 Áídí' sị lá' hadaidez'aadá', dził Olives holzéhi si'aayú okai.

31 Áígee Jesus gádaabihii, T'é'go áshi'dilne'híi bighá daanohwigha t'aazhí' ádaahne': díi baa k'e'eshchíhíi k'ehgo, Dibeljí Nanyoodíi biní'dishnii, áik'ehgo dibeljíhíi da'adzaayú nkenelt'ee doleeł.

32 Áídá' dasiitsaadí' naadisdzaago Gálileeyú nohwádih disháh doleeł.

33 Peter gábihii, Nnee dawa nits'á' t'aazhí' ánádaasdzaa ndi, shíi doo ágáoshne' at'éé da.

34 Jesus gánábildo'niid, Da'aniiigo gánildishnii, T'é'go tazhik'áne doo hwahá ániih dadá' taadn, Án doo bígonsị da, shíldinníił.

35 Áídá' Peter gábihii, Dała' nił dastsaaah ndi, Án doo bígonsị da, doo niłdoshniih at'éé da. Ła'ihíi bitsilke'yu dawa da'áik'ehgo ádaanniiid.

36 Áídí' Gethsémane golzéhi goz'aayú Jesus bitsilke'yu yił hikaidá' Jesus gádaabihii, Dádzaą nahísóotąą, nláhyú déyáá, oshkaąhyú.

37 Peter lá'ii Zébedee biye'ke naki Jesus yił okai, áídí' dázho doo bił gozhóo dago bijii nniih nkegonyaa.

38 Áik'ehgo gádaabihii, Shiyi'siziinii dázho doo bił gozhóo da, dák'azhá dastsaaahíi ga'at'éé: dádzaą nahísóotąągo sha'ishhah daadeh'íi.

39 Áídí' da'anahyú óyáayú ni'zhí' hayaa adzaago okaąh gáníigo, Bígonedzaayúgo, shiTaa, díi hishdląą doleełíi shits'á'zhí' ánle': áídá' shíi doo beshik'eh da, ni zhá benik'eh.

40 Áídí' bitsilke'yu yaa nadzaago da'ilhoshgo yiká nnyáá, áik'ehgo Peter gáyihii, Dała'á ledihikeezhí' ndi shá' doo sha'ashhah daadeh'íi le'at'éé da?

41 Daadeh'íigo da'ohkaąh, nanohwída'dintaah bídaanołdzil doleełíi bighá: nohwiyi'siziinii da'anii hát'íi ndi nohwits'ihíi doo nłdzil da.

42 Nakidn onaanádzaagee na'okaąh gáníigo, ShiTaa níini, díi hishdląą doleełíi doo hagot'éégo shits'á'zhí' alne' dayúgo hishdląą, ni nik'ehgo ágone'.

43 Bitsilke'yu da'ilhoshgo yaa naanádzaa: dázho bił daanzigo.

44 Áídí' yits'á' onaanádzaa, okaąhyú taadngee da'ágánadí'niigo.

45 Áídí' bitsilke'yu yaa naanádzaago gádaayihii, Akú da'olhoshgo hanádaahsoł: shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi bilák'e shi'dilteehgo ch'ishi'dot'aahíi ilk'idá' biká' ngonyáá.

46 Nádohkáh, hiiikaah le': ch'ishí'aahíi kodí' higaal.

47 Jesus t'ah yałti'dá' Judas, nakits'adahíi bił itah níini, nnee láągo bésh be'idiltkishé lá'ii tsị be'idiltkishé dahdaayiniígo, okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi lá'ii nnee yánazini daabides'a'ii yił náłsąą.

48 Ch'íbí'aah doleełíi ilk'idá' bebígózi doleełíi yengon'áá lək'e, gáníigo, Hadín hist'sosíi ái án doleeł; án daahołtsood.

49 Dagoshch'í' Jesus yaa nyáągo, Gozhóo, Iłch'ígó'aahíi, yihniigo yizts'os lək'e.

50 Jesus gábihii, Shik'isn, hant'é bighá nyaa? Áídí' Jesus yił ndaazdeelgo daayiltsood.

51 Nnee dała'á Jesus yił hikaahíi bibízh be'idiltkishé hayidziłgo okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitini binal'a'áhi yonthızgo bijaa naidnłgizh lək'e.

52 Jesus gábihii, Nibízhíi ilch'í'nántiłh: dahadíi bésh yee izilheehíi dabíi alđó' bésh bee nabizi'dodeeki at'éé.

53 Ya' doo bígonłsí da née, shiTaa bich'í' oshkaąhyúgo binadaal'a'á yaaká'dí'hi nakits'adahyú sinili dagoshch'í' shich'í' yidił'aah go'íi?

⁵⁴ Áídá' ágádaayúgo, Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiinií hagog'éégo begolne'? Da'ágagonéhgo goz'aq go'íí.

⁵⁵ Da'ái bik'ehenkéézgee Jesus nnee baa nánksááhíí gádaayihni, Ya' besh be'idiltkishé la'íí tsí be'idiltkishé dahdaanohniilgo daashohtsoodgo nánoksaq née, in'ííhíí daach'iltsoodhíí k'ehgo? Dawa jii la' da'ch'okaqah goz'aq yune' nohwil ch'idaagons'h'aahgo dahsídaá át'éé ni', ndi doo hak'i daashohtsood da ni'.

⁵⁶ Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íí yee K'e'eshchiinií begolne'híí bigha díí dawa ánágot'íí. Áídí' bitsilke'yu dawa bits'á'zhí' ádaaszaago bits'á' ílhadeskai.

⁵⁷ Nnee Jesus daabiltsoodíí okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Cáíaphas holzéhi, yaa yil hikai, begoz'aaníí ye'ik'eda'ííchíhi hik'e Jews yánazíni bilgo íla'at'éégee.

⁵⁸ Peter da'anahgo biké'dí' higaal, áídí' okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikíh binaa lé'dit'ííh yune' ha'ayáago nada'iziidi bitahyú nezdaa, hago ágone'íí dá'aalzhí' yine'íí hát'íígo.

⁵⁹ Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni, yánádaaltihi bilgo Jesus zidee hádaat'íígo daazhógo yaa dahgosi'aahíí yiká daadéz'íí;

⁶⁰ Ndi doo la' da: láágo neheskai ndi dá doo at'éé dayú baa dahdaago'aahíí doo la' da. Nt'éégo nnee naki n'áázh, daazhógo baa dahdaago'aahi,

⁶¹ Gádaaniigo, Díí nnee, Bik'ehgo'ihinañ daach'okaqah goz'aaníí tagoshniilgo, áídí' taagi jii hileehgo ánágoشدle'go bínes'háq, níí ni'.

⁶² Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni hizí'go Jesus gáyihni, Ya' nihíí doo nt'é nniigo hadzihi da née? Díí naa dahdaago'aahgo naa yádaakti'íí hago at'éé.

⁶³ Áídá' Jesus doo nt'é nii da. Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni gábihni, Bik'ehgo'ihinañ hináhi biláhyú gánildishni, Nohwil nagolní', ya' ni Christ, Bik'ehgo'ihinañ biYe' níí née?

⁶⁴ Jesus gábihni, Da'áígee ánniid: gádaanohwidishni, Díí bikédí'go shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, da'tiséyú binawod golíni bigan dihe'nazhinéé dahsídaágo, yaaká'dí' yaak'os shil honángo daashidohtséel.

⁶⁵ Áík'ehgo okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bidiyagé ídá nayihesdzíízdá' gáníí, Bik'ehgo'ihinañ ncho'go yaa yahti'; nt'é bigha nnee la'i baa yanánaltí' doleel? Bik'ehgo'ihinañ ncho'go yaa yahti'íí daadisots'aq.

⁶⁶ Hagot'éégo baa natsídaahkees? Zideego bángonot'aah daanii.

⁶⁷ Áídí' biniizhí' odaach'idihizheeh, la'íí ndaach'inlts'í; la'ihíí bit'adaach'ika',

⁶⁸ Gádaaniigo, Christ nííni, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú yánlti'yúgo, hadín náninlts'í shíhíí nohwil nagolní'.

⁶⁹ Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikíh binaa lé'dit'ííh yune' Peter sidaa: áígee isdzán na'iziidi baa nyáago, Ni la' ałdó' Jesus Gálileedí' nagháhi bil na'aash ni', bilni.

⁷⁰ Áídá' dawa bináal, Dah, hant'é nniigo ánnihíí doo bígonsí da, nniid.

⁷¹ Kíh bahgee ch'ínágoheh'ááyú ch'ínyáago isdzán na'iziidi la'i náábiltsaqago, áígee naháztaaníí gáyihni, Díí nneehíí ałdó' Jesus, Názarethdí' golíni, yil na'aash ni'.

⁷² Bit'á dahdidilnihdá' gánádo'niid, Áí nneehíí doo bígonsí da.

⁷³ Dé't'ihék'e alhánidí' nazíni Peter yaa hikaigo gádaayihni, Da'anii ni áí itah níí, niyati'íí bee nígózi.

⁷⁴ Áídá' Peter bit'á dahdidilnihgo hashkeego ncho'go yahti' nkegonyaa, Áí nneehíí doo bígonsí da, níí nt'éégo, áígee tazhik'áne ánniid.

⁷⁵ Peter Jesus gábihniid n'íí yénálnii, Tazhik'áne doo hwahá ániih dadá' taadn, Án doo bígonsinihi at'éé da, shildinníí. Áídí' ch'ínyáago dázhó doo bil

gozhóq dago hichag.

27

¹ Hayilkááyú okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi hik'e Jews yánazíni bílgo dawa hagot'éégo Jesus zidee doleehíi yaa nadaagoshchij:

² Áík'ehgo kidaist'oggo dahdaint'e', nant'án, Póntius Pílate holzéhi, yaa daidez'aa.

³ Judas, ch'íbin'áni, Jesus zideego bángot'aaqo yígoksjídá', dázho doo bíl gozhóq dago zhaali tádinhíi okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, Jews yánazíni bílgo t'aaqzhí' yaa náyiné',

⁴ Gáníigo, Nnee dávik'ehyú át'éhi ch'íní'áqahíi bigha doo bik'ehyú ásdzaa da. Áík'ehgo gádaabihíi, Néé doo nanohwinkt'og da. Dani naníinkt'og le'.

⁵ Da'ch'okaqah goz'aa yune' zhaalihíi nayilkáadá' ch'ínyáágo da'idodleeh.

⁶ Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi zhaali nádaidnné'go gádaani, Zhaali biyi' ohilkaadíi biyi' yuyaa doo o'né'go goz'aa da, díi bigha nahasnilhíi bigha.

⁷ Áík'ehgo yaa yádaakti'dá' zhaalihíi bee nnee gosht'ish tús áiléhi bini' nahazni, áígee anahdí' nadaakaihíi lehi'níi doleelgo.

⁸ Ái bigha ádí' godezt'i'go díi jijzhí' ái ni'híi, Ni' díi bee nahaznihíi, holzee.

⁹ Áík'ehgo Jérémy, Bik'ehgo'ihina' binkááyú na'iziidi, gáníi n'íi begolzaa, Zhaali tádinhíi, Israel hat'i'íi la'i, Ái nnee ilíi, daaniigo, nádaidnné'go,

¹⁰ Gosht'ish tús áiléhi bini'íi yaa nadaihesni, sheBik'eh' áshihniid n'íi k'ehgo.

¹¹ Jesus nant'án yidázhí' sizijgo nayíidkid gáyihniigo, Jews ízisgo biNant'a'i níi née? Da'áígee ánnii, bíhni, Jesus.

¹² Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, Jews yánazíni bílgo baa dahgoz'aa ndi doo nt'é ni da lék'e.

¹³ Áík'ehgo Pílate gábihni, Łáágo naa yádaakti'íi ya' doo dints'ag da née?

¹⁴ Áídá' t'ah Jesus doo nt'é bíhni da, yati' da'la'á ndi; ái bigha nant'án dázho bíl díyagot'ee.

¹⁵ Bitis hagowáh n'íi bíná'godiníhgo da'idaagee ha'áshijeedíi da'la'á, hadíi nnee hádaat'iini, nant'án bá ch'ínádaayíltéeh lék'e.

¹⁶ Áígee nnee doo bik'ehyú át'éé dago bígózini, Barábbas holzéhi, ha'ásitij lék'e.

¹⁷ Áík'ehgo nnee íla'adzaago Pílate gádaabihni, Hadíi nohwich'í' ch'ínánshteeh hádaah'ij? Barábbas née, dagohíi Jesus, Christ holzeehíi née?

¹⁸ Pílate yígótsi nnee dawa Jesus bíl daanzhoqohíi bigha okaqah yedaabik'ehi Jesus yik'edaannihgo baa daabidez'aa.

¹⁹ Pílate yánáltihgo dahnezdaadá' bi'aahíi, la' yich'í' yil'aa gábihniigo, Ái nnee dávik'ehyú át'ééhíi doo baa nan'naa da, díi jijgo baa naiseelgo shiniigonkt'éé.

²⁰ Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni bílgo nnee íla'adzaahíi biini' yá ádaagozlaa, gádaayihniigo, Barábbas nohwá ch'ínánhteehdá' Jesus-híi zodéé, daadohni.

²¹ Nant'ánhíi gádaabihni, Díi nnee nakihíi hadíi nohwich'í' ch'ínánshteeh? Barábbas zhá hádaahiit'ij, daani.

²² Pílate gánádaabikdo'niid, Jesus, Christ holzéhi, hago laq nohwá áshle' áídá'? Dawa gádaabihni, Tsí'ílna'áhi bíhołkałgo zodéé.

²³ Nant'ánhíi gádaabihni, Nt'é bigha, hant'é bee ncho'go adzaago? Nnee da'tiségo nnádaadidilghaazhgo, Tsí'ílna'áhi bíhołkałgo zodéé, daabihni.

²⁴ Pílate doo hagot'éégo nnee yidag hagháh át'éé dago, la'íi godnch'áad nkegonyaago yígoksjídá', nnee íla'adzaahíi bináá' tú náidnkáago bigan tayizgis,

gáníigo, Díí nnee dávik'ehyú át'ééhíí bidikíí shíí doo nashinkt'og da: dánohwíí nadaanohwinkt'og le'.

25 Nnee dawa gádaabihni, Bidikíí nohwiká'zhí' at'éé doleel, la'íí nohwichagháshéhíí áldó' biká'zhí' at'éé doleel.

26 Áík'ehgo Pílate Barábbas nnee yich'í' ch'ínáinktíí, áidá' Jesus-híí habí' oltsaazdá' tsí'ılna'áhi bíhołkałgo zidéégo nneehíí yaa daidez'ąą.

27 Nant'an bisiláadahíí yáná'itih goz'ąą yuñe' Jesus odaizt'e' lėk'e, áígee siláada dawa baa ıla'ádaizlaa.

28 Áidí' bidiyágé yaa daidnłtsoozdá' diyágé lichí'i yá ádaagozlaa.

29 Hosh diwozhi nánihezwodgo nant'an bich'ah k'ehgo alzaahi bik'e daidez'ąą, bigan dihe'nazhinéégo tsí yaa daiztąą: la'íí bich'í' nádaahilzhishgo baa daadlo, Gozhóó, Jews ízisgo biNant'a' nłini! daaniigo.

30 Áidí' bik'ıdaadihizheeh, la'íí tsíhíí naanádaidntąągo bitsits'inyú nádainłtsh.

31 Aął baa daadlohdá', diyágé yaa daidnłtsoozdá' dabíí bidiyágé yá ánadaagosdlaa, áidí' tsí'ılna'áhi yiká' daizilheeyú bil nádezaą lėk'e.

32 Ch'ínánłsąáyú nnee Símon holzéhi, Cyréne golzeedí' gólíni, siláada daabiltsąągo, Tsí'ılna'áhi bá dahngheeh, daabihni.

33 Áík'ehgo Gólgotha golzeegee nánłsąą, áı golzeego itsits'in si'áni golzeego ágolzee.

34 Áígee vinegar, nch'íi bil nadesdziidgo, Jesus yaa daizkąą: yizlıh ndi doo yodłąą da.

35 Áígee tsí'ılna'áhi yıdaabiskaldá' bidiyágé ıłta'isniigo yighą da'diljoł lėk'e: Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú na'iziidi gáníí n'íi begolne'go ánagot'ııł, Shidiyágé ıłta'isni, la'íí iká' shı'ıłhıí yighą da'diljoł.

36 Áidí' áígee naháztąągo daabineł'ıı lėk'e.

37 Nt'é baa dahgost'aaníı ádaagozlaago bitsit'á'gee díıko dahdaiztąą, Díı JESUS JEWS ÍZISGO BINANT'A' NŁINI, golzeego k'e'eshchıı.

38 Áígee nnee da'in'ııhıí naki áldó' Jesus ba'ashhahdí' tsí'ılna'áhi bídaahaskał, la' dihe'nazhinéégo, la'íí be'eshganzhinéégo.

39 Bahyú ch'ıhıkáhıí bitsits'in daidıłtasgo yati' yee daabokáal,

40 Gádaaniigo, Biyi' da'ch'okąąhıí tanágoshniłgo taagi jıı hıleehego ánagoshdle', nni ni', haląą, Bik'ehgo'ihı'nań biYe' nłııyúgo dani hasdá'ánłteehgo tsí'ılna'áhi biká'dı' gódał ch'ınnáh.

41 Okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníı ye'ik'eda'ıłchıhi, la'ıı Jews yánazıni áldó' baa daadlo lėk'e, gádaaniigo,

42 Nnee hasdáyiıııldá' bíhıı doo hasdá'áđilteeh da. Israel hat'ı'ıı ízisgo biNant'a' nłııyúgo, tsí'ılna'áhi yiká'dı' naadowáh, áík'ehgo daahohııdłąąh.

43 Bik'ehgo'ihı'nań ya'okıı; án hát'ııyúgo hasdábółteeh: Bik'ehgo'ihı'nań biYe' nshıı, niıdá', daani.

44 Da'n'ııhıí áígee tsí'ılna'áhi yıdaayiskalıı áldó' da'áık'ehgo bee baa daadlo-hgo daabóch'ııd lėk'e.

45 Isk'áhnyáadı' taagi nehenkéézzhı' ni' biká' dahot'éhé godıłhıł gozlıı lėk'e.

46 Taagi nehenkéézgo shı Jesus náđılghaazhgo gánıı, Éli, Éli, láma sabákthani? áı, Bik'ehgohınshnaahıı, Bik'ehgohınshnaahıı, nt'é ląą bighą shıts'ą'zhı' ándzaa? golzeego ágolzee.

47 Ła' áígee nadaaziıniı daabidits'ago, Díı nneehıı Elıas yich'ı' anıı, daani.

48 Dagoshch'ı' nnee la' náđılwodgo túdaabits'osıı vinegar yiıı' naiz'ąą, áidı' tsı yaa dahyız'ąągo Jesus bizé'zhı' dahyıda'nłtsiıh.

49 Ła'ıhıı gádaani, Ntsént'ah, bídaagonłzııh, Elıas baa higháhgo hasdábilteeh shı.

⁵⁰ Jesus nanádidilghaazhgo dabíí biyi'siziiníí be'ogoyáágo áyíílaa lèk'e.

⁵¹ Áígee kîh biyi' da'ch'okááhíí biyi' yunè' daadintsoozíí bighá'dí' hayaago ilch'idláád lèk'e; ni' godihes'naadá' tséé daahesdla';

⁵² Nnee leyi' nazjeedíí bá ilts'á' ádaagosdzaago ínashood daanlii n'íí ląágo naadiikai.

⁵³ Áí Jesus naadiidzaahíí bikédí'go leyi'dí' hakaidá' kîh dilzini goznilyú okaigo, nnee ląágo daabiłtsąą.

⁵⁴ Silááda gonenadín binant'a'íí, ła'íí yił nakaihi Jesus dainel'íni, ni' nagohi'naago ła'íí áígee ágodzaahíí daayiltsąądá' dązhó ndaaldzid, áík'ehgo gádaanii, Díí da'anii Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nłini ląą.

⁵⁵ Isdzáné ląágo Gálileedí' Jesus biké' anákahi, bich'odaaniihi, anahdí' nazji daabinel'íígo:

⁵⁶ Mary Mągdalene, ła'íí Mary, James hik'e Joses bąą, ła'íí Zébedee bichagháshéhíí bąáhi áldó' itah nazji.

⁵⁷ K'ad o'i'aahyú, nnee háłdzili, Arimathéa golzeeyú gółini, Joseph holzéhi nyáá, án Jesus yodłani:

⁵⁸ Áń Pílate yich'í' oyáágo Jesus bits'ihíí yíyókeed. Áík'ehgo Pílate ániiigo Jesus bits'ihíí baa daach'idez'ąą.

⁵⁹ Joseph Jesus bits'ihíí baa det'ąądá' nak'ą'łigaihi nł'éhi yik'íyidesdizgo,

⁶⁰ Dabíí bitsébií'i'án ániiéhi goz'ąą yunè' nyinkłji, áí tséé biyi' yunè' hayik'ehgo áyíílaahi: áídí' tséé nchaahi yidaidenłhizdá' onádzaa.

⁶¹ Mary Mągdalene, ła' Maryhíí biłgo, tsébií'i'ánhíí bidáhzhí' sikee lèk'e.

⁶² Ilch'í'golne'íí bijji hiskaągo okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíí, Phárisees daanłini biłgo, dała' Pílate yaa hikai,

⁶³ Gádaabiłniigo, Nohwinant'a', bínadaahiłniih, áí k'izé'idilteehíí t'ah hínaadá', Taagi hileehgo bijji naadishdáh, nii ni'.

⁶⁴ Áí bighą nik'ehgo tsébií'i'ánhíí ch'í'itingee dązhó nł'izgo áolne', taagi hileehíí bijjizhí', doo ágát'ée dayúgo dánko bitsilke'yu t'é'go hikáhgo bits'í daayín'iih, áídí', Jesus daztsąądí' naadiidzaa, nnee daayilniih: áík'ehgo iké'yú doo bik'ehyú ádaanii dahíí ntségo ádaanii n'íí bitisgo ádaanii doleel ákoh.

⁶⁵ Pílate gádaabiłni, Silááda tsébií'i'án yináadaadéz'ini nohwaa siłil: ti'i, nzhóogo nł'izgo ádaahle'.

⁶⁶ Áídí' okaigo, tsébií'i'ánhíí nzhóogo nł'izgo ádaizlaa, ła'íí áígee silááda yináadaadéz'iiigo ádaizlaa.

28

¹ Jews daagodnłsiníí bijji hiskaągo hayołkaalyú ínashood daagodnłsiníí bijji, Mary Mągdalene, ła' Maryhíí biłgo tsébií'i'ányú daadéz'iiyú ó'áázh.

² Nt'éeego adjiid ni'godes'naa: Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'dí' nkenyáágo, tséé daadin'ááníí yó'oyilłhizdá' yiká' dahnezdaa lèk'e.

³ Biniizhí' hada'didla'híí k'a'at'ée, bidiyágé zas k'ehgo dązhó łigai:

⁴ Ináadaadéz'ini tsídaadesyizyú daadithid daasilji, nnee nanezna'híí k'ehgo ádaasdzaa.

⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á isdzáné gáyilni, Doo nédaaldzid da: Jesus tsj'ılna'áhi bíheskał n'íí biká hadaanohtaago bígonsj.

⁶ Áń doo hak'i da: naadiidzaa ni', áńii n'íí k'ehgo, Yushdé', nohweBik'ehń bits'í siné' n'gee daadeh'íí.

⁷ Ti'i, dáhále bitsilke'yu Jesus daztsąądí' naadiidzaahíí baa nagołni'yú doh'aash; nohwádih Gálilee golzeeyú óyáá; ákú daahołtséh: da'aniiigo ádishni.

⁸ Tsébií'i'ándí' hwéheego dahts'isteel, nédaaldzid ndi bił daagozhó lèk'e; bitsilke'yu yił nagołni'yú ots'ılteel.

⁹ Nt'éégo bitsilke'yu yił nadaagolni'yú hi'ashgo, Jesus bideyaa, Gozhóó, biłniigo. Ákú Jesus yiyahzhì' hayaa adzaago yikee daayotá'dá' daayokaqah lèk'e.

¹⁰ Jesus gábilni, Doo nelzdid da: shik'isyú, Gálileeyú dohkáh, biłdohnii, ákú daashiltséh ndi at'éé.

¹¹ Isdzané ákú hi'ashdá' inádaadéz'inihíí ła' kñh goznilyú hikaigo, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi hago ágodzaahíí dawa yił nadaagosni'.

¹² Okaqah yedaabik'ehi, Jews yánazini biłgo ıla'adzaago baa nagoshchjidi' siláada bestso łaqgo bitasni,

¹³ Gádaayilniigo, Nnee gádaabiłdohniih, Bitsilke'yu t'é'yú nádaabinest'iid, da'ilwoshdá'.

¹⁴ Nant'an ya'ikonziyúgo, nohwá bich'ì' yádaahiilti'go doo hago ádaanohwile' at'éé da.

¹⁵ Siláada bestso nádaidmné'go, da'ádaabiłdi'niiyú ádaaszaa: díí jji ndi siláada ádaanii n'íí Jews bitahyú t'ah benagowaa.

¹⁶ Bitsilke'yu ła'ts'ádahíí dzilyú okai, Jesus bándagoz'ąą n'yú, Gálileeyú.

¹⁷ Akú Jesus daayiltsaqadá' daayokaqah: ndi ła'ihíí bił nadaagoki.

¹⁸ Jesus baa nyáágo gádaabilni, Yaaká'yú, ni'gospzán biká'gee áldó', dawa beshik'ehgo shaa godet'ąą.

¹⁹ Áik'ehgo ti'i, dahdohkáh, il'aniyú hadaazt'i'íí dawa bił ch'ídaagonoh'aah, Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa, hik'e biYe', ła'íí Holy Spirit bizhi'íí bilázhì' bap-tize ádaagoł'jigo:

²⁰ Ádaanohwidéniidíí dawa bikisk'eh ádaat'eego bił ch'ídaagonoh'aah: áik'ehgo dahazhì' nohwił nshjì, nnágodzaayú ndi. Doleelgo at'éé.

THE GOSPEL ACCORDING TO MARK

¹ Bik'ehgo'ihinaan biYe', Jesus Christ, baa na'goni'ii baa gozhoni diinko begodezt'i';

² Bik'ehgo'ihinaan binkaayuu nada'iziidi n'ii binaltsoos biyi'di dii baa k'e'eshchii, Shii, Bik'ehgo'ihinaan, shinal'a'aa nadihyuu ilch'i'gole' doleehi de'a'.

³ Da'igoliiyuu hadinshii dilwosh, NohweBik'ehni badihyuu ilch'i'daagohle', intin ilk'idezdogo ba adaahle', niigo.

⁴ Aik'ehgo John da'igoliiyuu baptize adaagole', nnee yich'i' yadaakti'go gadaayihii, Nohwincho'ii bits'a'zhi' adaahne'go baptize adaanohwi'dolne', aik'ehgo nohwincho'hii bigha nohwa naagodit'aah doleel.

⁵ Judaa dahot'ehé ni' goz'aadi' la'ii Jerusaleem golzeedi' baa naanzaa, ai dawa bi'adaat'e' ncho'ii yaa nanadaagosni'da' tunliinii Jordan holzèhi biyi' John baptize adaabizlaa.

⁶ John bidiyage bighan ha'ahii bighaa alaa, ika hilchii biziz alaa; nagonch'ii hik'e dzilyuu gosnihii bilgo bihidan lek'e;

⁷ Nnee yich'i' yadaakti'go ganii, Shike'di' la' shitisgo at'ehi highah, ts'iyaa ashnehgo biket'ool k'e'ish'adzhi' ndi doo bik'eh siti da.

⁸ Shihii tu bee baptize adaanohwishlaa: aida' an Holy Spirit yee baptize adaanohwi'ii doleel.

⁹ Ai benagowaada' Jesus ni' Galileege Nazareth holzeedi' ch'inyaada', tunliinii, Jordan holzèhi, biyi' John baptize abilaa.

¹⁰ Tu biyi'di hanadzaada' dagoshch'i' yaa ilts'a' adzaago, Holy Spirit hawu k'ehgo bich'i' nke'eniihgo yiltsaa:

¹¹ Nt'ee go yaaka'di'go yati' ganii go yidezts'aa, ShiYe' shil nzhoni nlii, naa shil gozhoo.

¹² Dagoshch'i' Holy Spirit nabilaago da'igoliiyuu obinyood.

¹³ Satan nabintaahgo aku da'igoliiyuu dizdin behiska; tsétahgo daagolini bilgo; aige Bik'ehgo'ihinaan binal'a'aa yaaka'di' daagoliiii baa hikaigo bich'odaazni' lek'e.

¹⁴ John ha'aneztiihi bikedi'go Jesus Galileeyu nyaaa, Bik'ehgo'ihinaan bilakt'ahgee begoz'aanii baa na'goni'ii baa gozhoni yaa yakti'go,

¹⁵ Ganii, Aige baa gonyaa, Bik'ehgo'ihinaan nant'aahii bika' nagowaa; nohwincho'ii bits'a'zhi' adaahne', yati' baa gozhoni daahohdla le'.

¹⁶ Jesus túsikaanii Galilee holzèhi bahyu higaada', Simon bik'isn Andrew bilgo log behaidlehe nanest'oli téh naaayi'aa'go yiltsaa: ai log hadaayileehii daanlii.

¹⁷ Jesus gadaabihii, Shike'yuu doh'aash, log hayihileehii k'ehgo nnee sha nadaahohlahgo anohwishle'.

¹⁸ Aik'ehgo dagoshch'i' log behaidlehe nanest'olihii da'aige ndaistsoozda' Jesus yika' dahn'aazh lek'e.

¹⁹ Aidi' dahnadiidzaago James, Zebedee biye', hik'e bik'isn John bilgo yiltsaa, ai tsina'eelii yiyi' nahaztaa, nanest'olihii nadaikadgo.

²⁰ Dagoshch'i', Yushde', bihii: aik'ehgo bitaa, Zebedee, hik'e banada'iziidii bilgo da'aku tsina'eelii yiyi' nahaztaada' yits'a' dahn'aazh, Jesus bika'.

²¹ Aidi' Capernaum golzeeyu okai; dagoshch'i' Jews daagodnisiinii bijii ha'anaaséh goz'aayuné ha'ayaago ilch'igoo'aa lek'e.

22 Áígee ilch'ígót'aahíí yaa bił díyadaagot'ee: yebik'ehíí k'ehgo yił ch'ígó'aahíí bigha, doo begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi ádaat'eehíí k'ehgo da.

23 Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' nnee la' spirit nchq'i biyi' golínihi sidaa lək'e; án nádidilghaazhgo,

24 Gáníí, Doo nohwaa nanṅaa da; hago láá át'éégo nohwich'í' goń'aahgo ánt'íí, Jesus, Názařehdí' nanṅáhi? Ya' da'ílíí nohwilchííyú nyaa née? Shíí nígonsí, hadín ánt'ííhíí, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go Dilzihgo Nlíni.

25 Jesus nłdzilgo hadziigo gáyilṅii, Handziih hela', an biyi'dí' hannáh.

26 Áík'ehgo spirit nchq'ihíí nnee nádinigisdá' áđiđ nádidilghaazhgo biyi'dí' halwod.

27 Nnee dawa bił díyadaagot'eego nańdaadilkid gádaanigo, Díí nt'é láhi? Áníí zhá ilch'ígó'aahi láą. Yebik'ehgo spirits daanchq'íí yich'í' hadziigo ndi daabidits'ag.

28 Dagoshch'í' Gálilee golzeehíí dahot'éhé nł't'éégo baa ch'inii didezdaad lək'e.

29 Jesus, James hik'e John biłgo ha'ánázehdí' ch'ínakaigo Simon hik'e Andrew bigowa yune' ha'ákai.

30 Ákóne' Simon bi'aahíí báá nezgaigo sitíí; áík'ehgo dagoshch'í' Jesus yił nadaagosní'.

31 Baa nyáádá' bigan yiltsodgo hadag áyíílaa; dagoshch'í' nezgai n'íí bits'á' gonyáá, áídí' nádiidzaago yá da'dezné'.

32 O'i'ąązhí' godeyaago kah iltah at'éhi yaa nakaihíí dawa, la'íí ch'iidn isnáh ádaabiksiníí Jesus bich'í'yú bił nch'eheskai.

33 Ái kih goznilgee daagolíníí dawa dadángee baa íla'adzaa.

34 Áígee kah iltah at'éhi yaa nakaihíí láágo nádaayilzii, la'íí ch'iidn láágo haineheyood; ch'iidnhíí bídaagołshíí bigha Jesus, Hadaahdziih hela', daabilṅii lək'e.

35 T'ahbiyú doo hwahá got'ííh dadá' Jesus nádiidzaago ch'ínyáá, doo hadín naghaa dayú óyáá, ákú oskaąd.

36 Simon hik'e yił nakaihíí biłgo biké'yú okai.

37 Baa hikaigo gádaabilṅii, Nnee dawa hadaanintaah.

38 Áík'ehgo Jesus gáníí, Noo', lahyúgo kih nagoznilyú náádokáh, ákú nnee bich'í' yánadaahoshti'; díí bigha niyáhi.

39 Áídí' Gálilee dahot'éhé biyi'yú Jews ha'ánátséh nagoznil yune' nnee yich'í' yałt'igo naghaa, la'íí ch'iidn haineheyood lək'e.

40 Nnee lóód doo ínádih dahi, leprosy holzéhi, yaa nagháhi Jesus yich'í' hilzhiizhgo náyokaąh, gáníígo, Nashínlzihíí bik'eh síntíígo nígonsí, hánt'ííyúgo náshínlzih.

41 Áík'ehgo nneehíí Jesus yaa ch'oba'go yich'í' dahdidilṅiidí' yee delṅiihgo, Hasht'íí; nándziih, yiłṅii.

42 Ái yiłṅiidá' dagoshch'í' lóód n'íí ínásđiđgo nneehíí nádzii lək'e.

43 Jesus bich'í' hadziidá' obi'a';

44 Gábilṅiiigo, Hadín dńko bił nagolní' hela': ti'i, okaąh yebik'ehi bich'í' ch'í'nah áđndle'go, Moses ngon'ąą lək'ehíí k'ehgo hanánidelzaahíí bigha Bik'ehgo'ihí'nań dant'éhéta baa nné', áík'ehgo nándziihíí nnee yídaagołsí doleeł.

45 Áídá' da'ádzaayú yaa nagolní'go deyaa, dahot'éhé ch'inii didezdaad, áí bigha Jesus doo dayúweh kih goznilyú ch'í'nah aanádaał da, da'igolííyú zhá naghaa: áídá' ilch'í'dí' nnee baa náńtsáą lək'e.

2

¹ Áídí' da'kwíi iskaago Jesus Capérnaum golzeeyú nádzá; áígee gowayú sidaa, daanii.

² Dagoshch'í' nnee láágo baa náńsáá, dázhó doo hagee nágost'aa da, dáádítih bahyú ndi: áígee yati' nht'éhi yaa yaati' lék'e.

³ Áígee nnee la' baa hikai, díí'i hilt'eego nnee di'ili baa daiskaago,

⁴ Ch'ilaadhíi bigha Jesus doo bit'ah ch'idowáhgo da, áík'ehgo kih biká'híi yó'adaiznil, Jesus bik'ehgee: áí aqł ch'i'í'ángo ádaizlaadí' di'ilihíi yiká' sitiiníi bee nkedaiztíi.

⁵ Daabi'odla' Jesus yígótsíidá' di'ilihíi gáyilnii, Shiye', nincho'híi bigha dáak'ad naa nágodet'aah.

⁶ Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi la' naháztáa, dábiyi'yú na'ídaadikidgo gádaanii,

⁷ Hant'é bigha díi nnee Bik'ehgo'ihí'nań ádil'íggo aníi laa? Hadín lá koncho'híi bigha kaa nágode'aah? Bik'ehgo'ihí'nań zhá go'íi.

⁸ Na'ídaadikidíi Jesus dagoshch'í' biyi'siziiníi bee yígótsíidgo gáyilnii, Nt'é bigha na'ídaadokid?

⁹ Hadíhíi doo nyeego di'ilihíi áłch'iníih da, Nincho'híi bigha naa nágodet'aah; dagohíi, Nádnáh, biká' síntiiníi dahnádné'go dahnnań?

¹⁰ Ni'godzán biká' nnee bincho'híi bigha baa nágodet'aahíi shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, beshik'ehgo bídaagonołsi doleehíi bigha, (nnee di'ili sitiiníi gáyilniiid,)

¹¹ Nádnáhgo biká' síntiiníi dahnádné'go gowayú nádndáh, nildishnii.

¹² Dagoshch'í' nádiidzaago yiká' sitíi n'íi dahnáyiné'go dawa bináál ch'ínyáá; áík'ehgo nnee dawa bil díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihédaanzigo gádaanii, Doohwahá áík'ehgo daahíiltséhi da.

¹³ Áídí' Jesus túsikaaníi bahyú ch'ínánádzadá' nnee baa nanáńsáá, áígee yil ch'ídaagoz'aa.

¹⁴ Jesus higaalgo Alphéus biye', Levi holzéhi, tax nanáhi'niłígee sidaago yiltsáadá' gáyilnii, Shiké' dahnnań. Áík'ehgo nádiidzaago biké' dahiyaa.

¹⁵ Áídí' Levi bigowa yune' Jesus iyaago nezdaago, tax bich'í' nadaahi'niłíi la'íi nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi láágo Jesus hik'e bitsilke'yu bilgo itah da'iyáago dahdinezbih; nnee gádaat'eehíi láágo Jesus biké' anáłseeł lék'e.

¹⁶ Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi hik'e Phárisees daanlíni bilgo tax bich'í' nadaahi'niłíi la'íi nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi Jesus yil da'iyáago daayiltsáadá' bitsilke'yu gádaayilnii, Nt'é bigha tax bich'í' nadaahi'niłíi la'íi nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi Jesus yil da'iyáa?

¹⁷ Jesus áí yidezts'aa dá' gádaabilnii, Doo hago'ádaat'ee dahíi izee nant'an doo yaa nakáh bik'eh da, daanníihíi zhá: shíi nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi, Nohwincho'íi bits'á'zhí' ádaahne', bildishniiyú níyáá, áídá' nnee dábi'ehyú ádaat'eehíi doo ágáldishniiyú níyáá da.

¹⁸ John bitsilke'yu hik'e Phárisees daanlíni bitsilke'yu dáshiná' da'okaań ni': áík'ehgo Jesus yaa hikaigo gáníi, Nt'é bigha John bitsilke'yu hik'e Phárisees bitsilke'yu dáshiná' da'okaań, áídá' ni nitsilke'yu doo dáshiná' da'okaań da?

¹⁹ Jesus gádaabilnii, Ya' ni'i'nehgee nnee íla'ádaat'eehíi nnee niñehíi yil nakaiyúgo dáshiná' da'okaań née? Dah, nnee niñehíi yil nakaiyúgo doo dáshiná' da'okaań at'éé da.

²⁰ Dahagee nnee niñehíi bits'á' nádilteeh ndi at'éé, áígee dáshiná' da'okaań doleel.

²¹ Ko'íi déncho'éhíi doo nak'a' anídéhíi bee ch'idi'aah da; ágách'idzaayúgo anídéhíi íłhanigháhgo dayúwehégo onanádlaad.

22 Ła'íí wine ání alzaahíí ikágé wine benaktiníí dénchq'éhíí doo biyi' tádaach'iníł da; ágách'idzaayúgo wine ání alzaa'ihíí ikágé yidíldohgo na'níł, áík'ehgo winehíí ąął ha'ijool, ła'íí ikágéhíí kots'ą' yilchqoh: áídá' wine ání alzaa'ihíí wine benaktiníí ánídéhíí zhá biyi' tádaach'iníł.

23 Łah Jews daagodnłsinii bijji Jesus t'oh naghái hentííníí yiyi'yú higaak; bitsilke'yu yil hikaahgo t'oh naghái binest'ą' nadaayinił nkegonyaa.

24 Phárisees daanlíni Jesus gádaayihni, Dín'ji, nt'é bighą godilziníí bijji doo baa nach'ighaa dahíi nitsilke'yu yaa nakai?

25 Jesus gádaabihni, Ya' David hik'e yil nakaihíí bilgo idán áđihgo shiná' daasiljigo, hago ádaaszaa lán shihíí doo hwahá baa da'ohshih da née?

26 Abíathar okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitjídá' Bik'ehgo'ihinań daach'okąąh goz'ąą yune' ha'ayáago, bán Bik'ehgo'ihinań ye'okąąhgo baa hi'né'go nii'né' n'íí náidnné'go yiyąą, ła'íí yil nakaihíí alđó' ła' yá'nné' lęk'e; áí bánhíí okąąh yedaabik'ehi zhá daayiyąągo goz'ánihi.

27 Jesus gádaabihni, Godilziníí bijji nnee bá alzaa, doo nnee godilziníí bijji bá alzaa da:

28 Áí bighą shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, godilziníí bijji ndi beshik'eh.

3

1 Jesus Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' ha'anánádzaago nnee bigan dała'ázhińéé binawod ásdjidi akóne' itah sidaa.

2 Áík'ehgo Jesus daabich'inłji, godilziníí bijji áí nneehíí náyilziih shi daabich'o'ńiigo; ágádzaayúgo dant'éhéta bee yaa dahdaago'aahíí bighą.

3 Jesus nnee bigan binawod ásdjidi, Kodé' hizji, yilni.

4 Áídí' nnee daabineł'íni gádaayihni, Ya' godilziníí bijji nt'éégo ách'ít'jigo goz'ąą née, dagohíí nchq'i bee ách'ít'jigo née? Ya' nnee hasdách'ikteehgo née, dagohíí ch'izilheego née? Áídá' doo nt'é daani da.

5 Bijji daantł'izii bighą Jesus doo bil gozhqó dago déhashkeego nnee yitah déz'jídá' nnee bigan binawod ásdjidi, Yushdé' dahdinłni, yilni. Áík'ehgo bich'j' dahdidilniigo bigan nádzii, łahzhinééhíí ga'at'éé násdłji.

6 Áídí' Phárisees daanlíni ch'ékaigo dagoshch'j' Hérod yil daagot'ini bilgo hagot'éégo Jesus daayizilheehíí yee ndaagoshchji.

7 Jesus bitsilke'yu bilgo túsikąyú dahiskai: nnee łąągo Gálileedí' ła'íí Judéadí' biké' onalsąą,

8 Jerúsalemđí' alđó', ła'íí Iduméadí', Jórdan túnlíni hanaadí', ła'íí Tyre hik'e Sidon binaadyúdí', ízisgo ánát'jłhí ya'ikodaanzjigo baa náńsąą.

9 Akú nnee łąąhíí bighą Jesus bitsilke'yu gádaayihni, Nnee doo daashijizh da doleęgo t'ahkodá' tsina'eel ałs'íséhi kozh'j' shá nnoł'eel.

10 Nnee łąągo náilzii; áík'ehgo kah yaa nakaihíí dawa bee denshchid daanzjigo bik'izh'j' daakishjizh lęk'e.

11 Spirits daanchq'íí dahagee daabo'jige biyahzh'j' hayaa ádaadzaago nádaadidilghaazh, Ni, Bik'ehgo'ihinań biYe' nłini ant'ji, daaniigo.

12 Ch'ídaashinoh'aah hela', daayilni.

13 Áídí' Jesus wá'zh'j' hayaadá' yil nakai doleęhíí, Yushdé', daayilniid: áík'ehgo baa hikai lęk'e.

14 Bitsilke'yu doleęhíí nakits'adah hayinil, yati' baa gozhóni yaa yádaakti'yú daidoł'aągo,

15 Itah at'éégo daannihíí nádaayilziihgo, ch'iidn alđó' hadainihiyóodgo binawod baa daadest'ąą:

16 Simon holzéhi Peter alđó' yizhi' yá áyíłahi;

17 Zébedee biye', James holzéhi hik'e bik'isn John bilgo; áí Boanérges yizhi' yá ádaayiizlaa, i'niihí k'a'at'éégo golzeego ágolzee:

18 Andrew, Philip, Barthólemew, Matthew, Thomas, Alphéus biye' James holzéhi, Tháddeus, Símon, Cánaanite nlíni,

19 Ła'íi Judas Iscáriot, ch'íbido'aakí: áí hayinildá' k'ih yuñe' ha'akai l'ek'e.

20 Áígee n'nee dázhó l'áago íla'ánánádzaa, áík'ehgo Jesus hik'e bitsilke'yu doo hagot'éégo ndi da'iyaa da.

21 Bik'íi ya'ikodaanzíidá' biká okai; Biini' édiñ l'aa, daaniigo.

22 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi Jerúsalemdí' hikaihíi gádaanii, Ch'iidn binant'a', Beelzebub holzéhi, biyi' sizíi l'ago, án binawodíi bee n'nee biyi'dí' ch'iidn hainihyood, daabiñii l'ek'e.

23 Áídí' Jesus begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi, Yushdé', daayilniigo, na'goni'íi bee bil ch'ígó'aahgo gáníi, Hagot'éégo Satan biyi'dí' dabíi hádi'nidzood doleeł?

24 N'nee dałaháyú binant'a' golíniíi dabíi ilch'í' nanádaagonkaadyúgo doo anahyú bengonowáh át'éé da.

25 Dała' naháztaaníi dabíi il'ídahnájahyúgo doo anahyú bengonowáh át'éé da.

26 Áík'ehgo Satan dabíi ích'í' naná'idziidgo ádaagodet'aa'yúgo doo anahyú bengonowáh át'éé da, daazhógo bengonáh.

27 Doo hadín n'nee nalwodi bigowa yuñe' ha'agháhgo dawahá biyéehíi yino'íih át'éé da, ntsé n'nee nalwodíi líhíł'qoyúgo zhá; áídá' dawahá biyéehíi yits'á' yin'íih.

28 Da'aniigo gádaanohwíldishni, N'nee bincho'íi dawa baa nágodit'aah doleeł, Bik'ehgo'ihí'nañ ncho'go baa yách'íł'ti'íi ndi aldó':

29 Áídá' Holy Spirit déncho'go baa yách'íł'ti'yúgohíi doo kaa nágodinot'áah át'éé da, áídá' dahazhí' bil ch'ígodeehíi bee bá goz'aa:

30 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi, Ch'iidn biyi' golíi l'aa, daabiñiihíi bigha Jesus díi k'ehgo yałti' l'ek'e.

31 Jesus bik'isyú bimaal bilgo akú hikai, dadányú nadaazí'dá' bich'í' oda'is'a', Yushdé', daabiñiiigo.

32 N'nee l'áago binaayú naháztaaníi gádaabiñii, Nimaa la'íi nik'isyú dadányú nazíi, níka daantaahgo.

33 Hadín shimaa, hadín shik'isyú? biñii.

34 Jesus n'nee binaayú naháztaaníi yitah déz'íidá' gáníi, Kúnko shimaa la'íi shik'isyú.

35 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nañ dáhát'íiyú ánát'íihíi, shik'isn dagohíi shilah la'íi shimaa át'éé.

4

1 Jesus túsikaaníi bahgee ilch'ígó'aah nkenágodidzaa: áígee n'nee l'áago baa náñsáá, áík'ehgo tsina'eehíi yihiyaago dahnezdaa; áídá' n'neehíi tábaayú íla'adzaa l'ek'e.

2 Áígee na'goni'íi yee l'áago yil ch'ígó'aah gáníigo,

3 Ídaayesólts'aa; k'edileehíi yil ke'go k'edileeyú óyáá,

4 K'edileege k'edilzíi la' intín bahyú nanehezdee, áík'ehgo dló' íla'adzaago aal nádaihezlaa.

5 Ła' k'edilzíi tsétahyú nanehezdee, akú leezh doo dázhó l'áayú da; leezh da'ayáhahíi bigha dagoshch'í' hadaazhjeed:

6 Áídá' ya'ái hanadáhgee dilid; bikeghad doo yúyahyú nel'aa dahíi bigha nádaahesga.

7 Ła'ihí hosh bitahyú nanehezdee, áík'ehgo hoshihí ighánłsaągo nadaistseedgo binest'a' da'ádih.

8 Ła' k'edilzií łeezh nł'éeýú nanehezdee, áí zhá hadaazhjeedí' nchaa daasilijgo nest'án áyíłaa, łá' tádin, łá'íi gostądin, łá'íi dałá'á gonenadín bitisyú ánálzaa.

9 Hadín bijeyi' golínií iyésts'aą le', nii, Jesus.

10 Jesus dasahndi nnee łá' t'ah binaayú nadaazi'íi bitsilke'yu biłgo nabídaadilkidgo gádaabiłnii, łłch'ígót'aahgo na'goni'íi bee nohwił nadaagosínłni'íi nt'é nniigo ánnii?

11 Áík'ehgo gáyilnii, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníi doo bigózi da n'íi nohwił bídaagonłsijhgo nohwaa daagodest'aą: áídá' doo née zhineé daanlii dahíi łłch'ígót'aahgo na'goni'íi zhá bee bił na'goni':

12 Áík'ehgo dédainel'ij ndi doo daayo'ij da doleel; dédaids'ag ndi doo bił idaagozi da doleel; doo ágát'ée dayúgo binchq'íi yits'a' t'aązhi' nakáhgo binchq'híi bigha baa nágodit'aah doleel ni'.

13 Ya' łłch'ígót'aahgo nohwił nagosisni' n'íi doo nohwił idaagozi da née? Áídá' hagot'ée go łłch'ígót'aahgo nada'goni'íi dawa nohwił idaagozi doleel? nii, Jesus.

14 K'edileehíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' k'edilee.

15 K'edilzií intín bahyú nanehezdee n'íi áí nnee yati' biyi' k'edolzaahíi ádaat'ee, áídá' yati' dédaids'agdá' Satan baa nyaago daabijíi yune' yati' k'edolzaa n'íi bits'a' hayiné'.

16 Da'ágánánát'ée go tsétahyú nanehezdee n'íi yati' daids'ago dagoshch'i' bił daagozhógo nádaidnné'hi;

17 Áídá' daabiyyú bikeghad doo yúyahyú nel'aą dago dá'anahzhi' begodigháh; áídá' yati'híi bigha nagont'ogíi bee, dagohíi nnee daabich'łaaahíi bigha biniigonł'ée híi begowáhgee dagoshch'i' t'aązhi' nanánihidéh.

18 Hosh bitahyú nanehezdee n'íi yati' daids'ag,

19 Áídá' ni'goszán biká'zhi' nabi'dint'ogíi, hágołdzilgohíi k'izé'idilteehíi, łá'íi dawahá biká' hágot'iiníi bijíi biyi' bitis silijgo, hosh ighánłsaągo yati' k'edolzaa n'íi naistseed, áík'ehgo doo binest'a' goleeh da.

20 Łeezh nł'éeýú nanehezdee n'íi yati' daids'ago nádaagodin'aą, áík'ehgo nest'án ánádail'ijh, łá' tádin, łá'íi gostądin, łá'íi dałá'á gonenadín bitisyú ánádail'ijh.

21 Jesus gánadaayil'nii, Ik'ah kq'íi ch'otijłgo táts'aa bił hayaa nch'í'áah née? Kástiné yit'áahyú nch'í'áah née? Ik'ah kq'íi biká' dahnásił'áhé biká' dahch'i'aahgo hi at'ée.

22 Dawahá nanli' n'íi ch'í'nah ádolnił; dawahá doo hit'ij da n'íi bigóziłgo ádolnił.

23 Hadín bijeyi' golínií iyésts'aą

24 Da'dohts'agíi nł'ée go idaayesółts'aą. Dáhołąago kaa daasohné' láńshij n'íi k'ehgo da'ágáhołąago nohwaa nádo'né'; łá'íi nohwił daadohts'agíi dayúweh bitisyú ínágodáhgo nohwaa nádo'né', biłnii.

25 Dahadín iyésts'aągo ígoł'aahíi, bigoyá'íi itisgo baa nádo'né'; áídá' dahadín doo iyésts'aą dahíi ayáhago iyésts'aą n'íi ndi bits'a' da'ílii nádodleel.

26 Jesus gáníi, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníi díi k'ehgo at'ée: łá' nnee k'edilzií yil ke'go k'edilee;

27 Ánágoldohgo t'é'gee łłhoshdá' t'ahbiggo nádidáhdá' k'ednláa n'íi hadaazhjeedí' ndaandésaą, hagot'ée go shihíi doo yígółsij da ndi.

28 Ni' dabíi inest'a' yindíłsé, bit'aą ntsé hadaajah, áígeehíi bilatáhé daagoleeh, áídá' binest'a' nł'ée go nt'í.

29 Nt'éégo nest'aagee dagoshch'i' t'oh bená'itíshé bee higeesh nkego-nigháh, da'nest'aagee ngonyááhíí bighá.

30 Jesus gánadí'nii, Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee begoz'aaní hant'é bíł hshhah ndleego baa nadaagohiilni'? Nt'éshá' ilch'ígót'aahgo na'goni'íí baa nadaagohiilni'?

31 Ch'il mustard holzéhi biyigéhi k'ehgo at'éé; áík'edilzeegee k'edilzíí dawa bitahgee bízhá alts'íséhihi at'éé:

32 Áídá' k'edolzaadá' hadag nołséél, áídí' ch'il dawa bitisgo at'éhi hileeh, bits'ádaaz'aahíí nchaa hileeh, áík'ehgo dló' yúdahyú nada'iniihíí bit'oh ádaagole', bichagosh'ohyú.

33 Ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí ágadaat'eehíí ląągo Jesus Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bee bíł nagosni' lęk'e, bíł idaagozihíí bik'ehgo.

34 Dá'ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí zhá bee bich'i' yałti' lęk'e: áídá' dasahndi bitsilke'yu yil nadaaháztaayúgo, dawahá bíł ch'í'nah áyíílaa.

35 Da'ái bijii o'i'áayú Jesus bitsilke'yu gádaayihii, Noo', hanaazhí' nohwil nada'do'éel.

36 Nnee baa nánłsąą n'íí nádihołséh daayihniidá', Jesus t'ah tsina'eełi' yiyi' dahsdaago bitsilke'yu bíł oda'iz'éél. Tsina'eeł ádaalts'íséhi alđó' ba'ashhah dahi'eeł lęk'e.

37 Nt'éégo yat'éégo deyołgo tsina'eełi' tú nádidáhíí beh nádiłk'oołgo bee ha'dezbih.

38 Áídá' tsina'eełi' biyi' iké'dí' tsi'aal biká' Jesus ihosh: bitsilke'yu ch'ínadaabisidgo gádaabihii, Ilch'ígót'aahíí, goyéégo nohwich'i' godegháhíí doo nił hago'at'éé da née?

39 Áík'ehgo ch'ínádzidgo nyolhíí yich'i' hadzii, áídí' túsikaaní gáyihii, Dákohégo, nkegohin'ąą le'. Áík'ehgo oyólgo nkenágohełt' lęk'e.

40 Áídí' Jesus gádaabihii, Hant'é lą bighá ndaałdzid? Hant'é bighá doo Bik'ehgo'ihí'nañ bada'ohłi' da?

41 Áík'ehgo bitsilke'yu dázhó tsídaadesyizgo gádaaıłdi'nii, Nnee ląą daat'éhi díí, nyolhíí la'íí tú ndi da'áyihiiyú ádaat'ii.

5

1 Hanaayú Gadarénes daagoliiyú bíł nada'diz'eel.

2 Jesus tsina'eełi' yiyi'dí' háyáągo nnee lena'nikíí goz'ąądí' nnee spirit nch'ó'íí biyi' golini baa nyáá,

3 An nnee lena'nikíí goz'ąayú golinihi; doo hadin lınábółt'óh adzaa da, besh hishbizhíí bee ndi:

4 Golaąan besh hishbizhíí la'íí kokee bee lınádaach'ıłt'óhíí bee lıbi'dest'qo ndi besh hishbizhíí ilk'ínáyidzijs, la'íí bikee lınádaach'ıłt'óhíí nyihidzijs lęk'e: doo hadin nzhqogo ábóle' ágódzaa da.

5 T'é'gee la'íí jiiıge dzilyú nnee lena'nikíí bitahyú dádiłwoshgo zhá nagmaa, tséé yee n'ıdiłgeeshgo.

6 Áídá' dánzaadı' Jesus yıltsąądá' yich'i' nádiłwodgo yiyahzhí' hayaa adzaago,

7 Yat'éégo gáníí, Hago ląą áshıle'go ant'ii, Jesus, da'tiséyú at'éhi biYe' nłini? Shiniıgodnléh hela', Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee nánoshkąąh.

8 Jesus spirit nch'ó'íí ilk'idá' gáyihniid, An biyi'dí' hannáh, spirit nch'ó'íí nłini.

9 Jesus nabıdiłkidgo, Hant'é honlzéé? bihii. Shıı Láni honszee: hiıdłąąhíí bighá, nii.

10 Díí goz'ąądí' ch'ıdaanohwinyóod hela', niigo náyokąąh.

11 Áııgee dził biınahzhí'yú góchi da'ayaągo nanalsé' lęk'e.

12 Áík'ehgo ch'iidn dawa nádaayokaah, Góchi biyi' onohwinyóód, áí beh náhiilzéh, daaniigo.

13 Áík'ehgo Jesus baa goden'áá. Spirits daanchọ'íi nneehíi yiyi'dí hanááádá' góchi yiyi' onáááá; áídí' góchi n'íi (nakidn doo náhóltagyú sh,) hayaa nádnkíigo túsikáni yeh náááágo tú yil daadesdzii.

14 Góchi yinádaadéz'íi n'íi nádnkíigo kịh goznilyú lá'íi binaayú gotahyú yaa nadaagosni'. Nnee yil nadaagosni'íi áí ágodzaahíi daineł'íiyú oheskai lẹk'e.

15 Jesus yaa hikaidá' nnee ch'iidn isná ábiksị n'íi, spirits daanchọ'i láni biyi' golíi n'íi, bidiyáge gólíigo, biini' ndi golíigo sidaago daayitsaa lẹk'e; áík'ehgo ndaaldzid.

16 Nnee binááí ágodzaahíi hagog'éégo nnee ch'iidn isná ábiksị n'íi biyi'dí' Jesus ch'iidn hainiyoodíi, lá'íi góchi hago ádaaszaahíi yaa nadaagosni'.

17 Áík'ehgo, Nohwini'dí' ch'innáh, yilniigo náyokaah nkegonyaa.

18 Jesus tsina'eekíi yeh nádzaago nnee ch'iidn isná ábiksị n'íi nábokaahgo, Níi nádósh't'aash, nii lẹk'e.

19 Áídá' Jesus, Dah, bilnii, gowayú nádndáhgo nit'eké Bik'ehgo'ihí'nań dázho ná áyíílaahíi baa bil nadaagolní', lá'íi hagog'éégo naa ch'oba'íi.

20 Áídí' dahiyaago Decápolis binaayú Jesus bá áyíílaahíi yaa nagolní' nkegonyaa; áík'ehgo nnee dawa bil díyadaagot'ee lẹk'e.

21 Jesus hanaayú bil naná'dez'eeldá' ákú nnee láágo baa náńsáá; án tábaayú sizii lẹk'e.

22 Áígee Jews ha'ánáńséhíi yebik'ehi lá' Jáirus holzéhíi nyáá; án Jesus yiltsaađá' yiyahzhí' hayaa adzaago,

23 Náyokaahgo gáníi, Shitsi' alts'íséhi k'azhá datsaah: noo', nkt'éé nádleeł doleełgo bik'enlníh; áík'ehgo hinaa doo.

24 Áík'ehgo Jesua yil onát'aazh; higaałgo nnee láágo biké' nalseełgo daabiljizh lẹk'e.

25 Áígee isdzán dił bighánlíggo nakits'adah bil legodzaa,

26 Izee nant'án lán ch'éh ádaabil'íid, lá'íi bizhaali dawa nayihiniil ndi doo nzhoq nádleeł da, áídá' da'tiségo adzaa.

27 Jesus ya'ikonziigo bine'dí' ch'ilaaqee ninyaago bi'íi yedelniih lẹk'e.

28 Ídił yalti'go gáníi, Bi'íi zhá ndi bedenshniihyúgo, nkt'éé náshdleeł.

29 Dagoshch'í' dił bighánlíg n'íi ésdíid; áík'ehgo kah yaa naghaa n'íi nábi'dilziigo yígolsíid lẹk'e.

30 Jesus, binawodíi bits'á' hagoshí adzaago yígolsíidgo, dagoshch'í' nnee biké' náńsááhíi yich'í' ledidzaago gáníi, Hadín shi'íi yedelniih?

31 Bitsilke'yu gádaabilnii, Nnee niinaayú daańiljizhgo hí'íi; nt'é bigha, Hadín shedelniih, nii áídá'?

32 Hadín át'íiníi yígolsíihgo, nnee yitah dez'íi.

33 Isdzánhíi ábi'dilzaahíi yígolsíidgo néldzidgo ditlidgo Jesus yiyahzhí' hayaa adzaago, adzaahíi da'aniigo yaa yil nagosni'

34 Jesus gáyilnii, Shilah, ni'odlq'íi nkt'éégo ánániidlaa; ilch'í'gont'éégo nadaáá, kah baa nanńaa n'íi nándzii.

35 Jesus áígee t'ah yakti'dá' Jews ha'ánáńséhíi yebik'ehi bigowađí nnee hikaigo gádaabilnii, Nitsi' dastsaa; nt'é bigha ilch'ígó'aahíi dayúweh nańt'og áída'?

36 Ádaaniihíi Jesus yidezts'aaago ha'ánázéh yebik'ehi gáyilnii, Doo néńldzid da, Bik'ehgo'ihí'nań hondlq'á.

37 Áídí' Peter, James hik'e bik'isn Johnhíi zhá yil dikáhgo ngon'áá.

³⁸ Ha'ánázéh yebik'ehi bigowayú nýáágo godnch'aadgo la'íi nnee díyat'éégo daachago yiltsaa.

³⁹ Gowá yune' ha'ayáágo gádaabihni, Nt'é bigha daagodinolch'aadgo daachag? Na'ilíhn doo daztsaa da, daazhógo ilhoshgo at'éé.

⁴⁰ Ái bigha nnee dázhó baa daadloh lək'e. Nnee íla'adzaahí, Ch'ínokáh, daayihniidá', na'ilíhnhíi báá, bitaa hik'e yil nakai n'íi bilgo na'ilíhn sitji yune' ha'akai.

⁴¹ Áígee bigan yiltsoodgo gáyihni, Talítha cúmi; ái, Na'ilíhn, nádndáh, (niidishni,) golzeego ágolzee.

⁴² Dagoshch'í' nádiidzaago dahiyaa; án nakits'adah bil legodzáhi. Áígee dázhó kol díyadaagodzaa lək'e.

⁴³ Ágodzaahíi hadín baa bil nadaagohi' hela', daayihni, Jesus; la'íi gánadaabildo'niid, Bá da'dohné'.

6

¹ Jesus áidí' dahiyaa, dabíi gólíyú nádzáá; bitsilke'yu biké' hikaahgo.

² Jews daagodnksiníi bijji, ha'ánálséh goz'aa yune' Jesus ilch'ígó'aah nkegonyaa: nnee láágo daidits'ago bil díyadaagot'eego gádaanii, Hadí' láá yígołsjiidihí? Bigoyá'íi hadí' baa hi'né'i, godiyihgo ánágot'íiíi ndi ánáyoł'íiigo?

³ Dín la'kih ágole'hi nlii, Mary bizhaazhé ya', James, Joses, Juda hik'e Simon daabik'isn ya'? Bilahkihiíi áldó' la' akú bil nahétaa? Ái bigha bik'edaach'ishch'ii lək'e.

⁴ Jesus gádaabihni, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi dahot'éhé nnee daabidnłsi, áidá' dágolíígee, bik'íhíi la'íi dała' naháztaaníi bitahyú zhá doo hadín bidnłsi da.

⁵ Ái bigha akú doo ízisgo ánat'íił da ndihíi daannihíi da'kwíiyé zhá yik'e daadilniihgo nádailzii.

⁶ Doo daabodłaa dahíi bigha bil díyagot'ee lək'e. Áígee ilch'ígó'aahgo gotahyú naghaa.

⁷ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíi, Yushdé', daayihniidá', dánaki nláágo zhá odaayihí'aago spirits nchó'íi daabidits'ago yá ndaagoz'aa;

⁸ Gádaayihniigo, Desohkaiyú doo hant'é daahné'go da, gish zhá; izis bena'iltiníi dahgo, bán áldó' dah, nohwibestso bizi biyi' zhaali da'adíhgo:

⁹ Kee biká'na'astł'ónihíi biyi' desol'eez, ni'íicho doo naki da le'.

¹⁰ Gánadaayildo'niid, Dahagee gowayú ha'ahkáhgo, da'áígee dinohbih le'gá, lahyú desohkaizhi'.

¹¹ Dahagee nnee daagolíníi doo hádaanohwit'íi dayúgo, nohwiyaati' doo yídaayéstsa dayúgo, áidí' dahdohkáhgo nohwiikee baá leezhíi baa daalhaak, ái bee doo hádaanohwit'íi dahíi bígozi doo. Da'aniigo gánohwidishni, Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíi bijji Sódóm hik'e Gomórrah golzeege daagolíi n'íi biniidaagodilne'íi bitisgo hagee nohkai n'íígee daagolíníi biniidaagodolniil.

¹² Áik'ehgo nakits'adahíi dahdikaigo nnee yich'í' yádaakti', Nohwinchó'íi bits'ázhi' ádaahne', daaniigo.

¹³ Ch'iidn láágo nnee biyi'dí' hadainihyood, la'íi daannihíi láágo ik'ah yil yedaadilniihgo nádailzii.

¹⁴ Nant'án Hérod holzéhi Jesus ya'ikonzi; (dahot'éhé bizhi' bígoziigo;) áik'ehgo gáníi, John Baptize ágole' n'íi daztsaadí' naadiidzaa laa, ái bigha ígozisgo ánat'íił.

15 Áídá' ła'íí, Elías at'íí, daanii. Ła', Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi at'íí, dagohíí doo ánídá' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí ga'at'éhi, daanii.

16 Hérod Jesus ánát'ííhí ya'ikonziídá' gáníí, John, bitsits'in nadik'ii n'íí at'íí: daztsaadí' naadiidzaa łaą.

17 Dabíntsedá' Hérod oda'is'a'go John daayiltsoodgo ha'ádaayist'e', Heródias holzéhíhí bighą, án Hérod yil nnaa lək'e, bik'isn Philip t'ah yil nannee ndi.

18 John Hérod gáyihniid, Nik'isn bi'aa doo bił na'aashgo ná goz'ąą da.

19 Áí bighą Heródias John yik'enniigo bidizidee hat'íí ndi doo hagot'éégo da lək'e:

20 Hérod John yidnłsi, nnee dávik'ehyú at'ééhíí, dilziigo bá habi'delzaahíí nliigo yígółsiigo binádéz'íí lək'e; Hérod yidits'ago yaa bił gozhóó, bił nagodinlt'ee ndi.

21 Áídá' Heródias bá ilch'í'golzaa, Hérod bił lénagodáhgo nnágodzaagee bá da'odaągo nadaant'aahíí, siláada bá nant'án daanliiníí, ła'íí Gálileegee nnee itisgo ádaat'eehíí dawa da'iyąą.

22 Heródias bizhaazhé na'ilíhníí ha'ayaadá' ilzhishgo Hérod ła'íí yil da'iyąąhíí yil daagoyilshóó, áík'ehgo Hérod na'ilíhníí gáyihni, Dant'éhéta hánt'iiníí shíhónkeed, áík'ehgo naa nshné'.

23 Bit'a dahdidilniigo gánáyild'i'nii, Dant'éhéta shíhónkeedíí, dawahá bánansht'aahíí ilni'go ndi naa dens'aa.

24 Áídí' na'ilíhníí onádzaayú bima gáyihni, Nt'é bíhóshkeed? Áík'ehgo bima gábihni, John Baptize ágole'íí bitsits'in bíhónkeed.

25 Áík'ehgo na'ilíhníí dagoshch'í' ha'ánádzaadá' hwéhego Hérod yich'í' nnilwodgo gáníí, John Baptize ágole'íí bitsits'in bena'ikaahíí biká' dahs'ąągo dagoshch'í' shaa nkaah.

26 Nant'ánhíí dážhógo doo bił gozhóó da; áídá' bit'a dahdidilniih n'íí bighą, ła'íí nnee yil da'iyąąhíí bighą doo hagot'éégo, Dah, yilni da.

27 Áík'ehgo dagoshch'í' nant'ánhíí siláada John bitsits'in náyíí'aahgo oyil'a': áík'ehgo ha'ána'ilka' yune' bitsits'in nadain'ąądá',

28 Bena'ikaahíí bee bitsits'ini ha'ádaiskaągo, na'ilíhníí yaa yinkáą; áídí' na'ilíhníí bima yaa nainkáą.

29 John bitsilke'yu ya'ikodaanzíídá' bits'ihíí nádainłtjiigo tsébi'i'án yune' odaiztji lək'e.

30 Odais'a' n'íí Jesus yaa nákaigo hago ánadaát'jídíí, ła'íí nt'é ilch'ídaagos'ąąhíí dawa baa bił nanádaagosni'.

31 Áídí' Jesus gádaabilni, Noo', danée zhą da'igoljiyú ch'a'ohkáh, hanádaahidzoolyú; nnee łaągo baa nihikáhíí bighą doo da'iyąą da le'ągot'ee lək'e.

32 Áík'ehgo doo hadín naghaa dayú dabíí zhą bił oda'iz'eel.

33 Áídá' nnee bił oda'iz'eelgo daabiltsąą lək'e, áík'ehgo łaągo Jesus yídaagółsiidgo il'anigo kih goznildí' dani'go akú dantsé nkji, áídí' baa náńsąą.

34 Jesus akú bił nda'iz'eelgo nnee łaągo íla'adzaahíí yo'jiigo yaa daach'oba', dibelji nanyoodíí da'ádihgo nakai lehíí k'ehgo ádaat'eehíí bighą; áík'ehgo łaągo yil ch'ídaago'áah nkegonyaa.

35 O'i'ąązhí' godeyaayú bitsilke'yu baa hikaigo gádaabilni, Kú da'igoljiyú doo hadín gólji da, k'ad o'i'aahzhí' goldoh:

36 Nneehíí dahayú gotahyú nádaadn'áá, bán nadaayilnihyú; bi'idán da'ádihíí bighą.

37 Áídá' Jesus gádaabilni, Nohwíigo bá da'dohné'. Bitsilke'yu gánadaabildo'niid, Bán naki gonenadín zhaali, penny holzéhi, dávik'ehgo

nadaahiilñiihyú nkáh née, bá da'n'né'go?

³⁸ Bán dijolé da'kwíí nadaahné'? ñii, Jesus, Ti'i, akú hadaadeh'íí. Yídaagolsjídá' gádaañii, Ashdla'i laa, lógú naki bílgo.

³⁹ Jesus gádaabiñii, Nñee dawa ni'yú t'oh dot'izhi biká'yú il'anigo dinohbñi daabildohñii.

⁴⁰ Áík'ehgo da'á gonenadíngo la'íí ashdladingo dinezbñi.

⁴¹ Áídí' Jesus bán ashdla'ihíí lóg nakihíí bílgo náidnné'go hadag déz'jigo ya'ihénzigo oskaadí' ilk'idaizné'go bitsilke'yu yaa daizné', nñee yitada'iniihgo; la'íí lóg nakihíí nñee dawa yitada'izñii.

⁴² Áígee nñee dawa da'iyáago náda'isdjíd lèk'e.

⁴³ Ch'ékaadí' táts'aa nakits'adah bik'ehgo nádaihezlaa, bán hik'e lóg bílgo.

⁴⁴ Nñee ashdladn doo náhóltagyú áhoñanishñi bán daiyáá.

⁴⁵ Áídí' Jesus bitsilke'yu gádaayilñii, Tsina'eehíí beh hohkáhgo shádñihyú nohwił ido'éel hanaayú, Bethsáidayú, shíhíí nñee nádohkáh bíldishñiidá'.

⁴⁶ Nádohkáh yilñiidá' dasahndi wá'yú óyáá, okaahyú.

⁴⁷ O'í'áá ni' tsina'eehíí tú ihñiyú hi'ol, áídá' Jesus dasahndi ni'yú naghaa lèk'e.

⁴⁸ Bíl da'o'olgee bidáhzhñi' nyolgo bich'í' nagont'ogo Jesus yiltsaa; áík'ehgo doo hwahá ha'i'aah dayú bich'í' higaal, tú yiká' higaalgo; ba'ashhah ch'egháhgo.

⁴⁹ Nt'éégo tú yiká' higaalgo bitsilke'yu daabiltsaaadá', ch'iidn at'íí daanzigo nádaadidilghaazh:

⁵⁰ Dawa daabiltsaaago tsídaadolyiz. Áídá' dagoshch'í' Jesus bich'í' hadziigo, Nohwił daagozhó' le': shíí ást'íí; doo nédaaldzid da, daabilñii lèk'e.

⁵¹ Áídí' tsina'eehíí itah yiyi' oyáago nyolíí isht'idedzaa: áí bigha dážhó bíl díyadaagot'eego tsídaadolyiz.

⁵² Bán godiyihgo ląágo alzaa n'íí doo bíl ídaagozi da; áídá' bijíí nt'iz daasiljii.

⁵³ Hanaayú bíl nada'dez'eeldá' ni' Gennésaret golzeeyú nda'iz'eelgo tsina'eehíí dah daayihizt'óó.

⁵⁴ Áígee tsina'eehíí biyi'dí' hakaidá' dagoshch'í' nñee Jesus yídaagolsjíd.

⁵⁵ Áík'ehgo daagotahyú dahot'éhé anákeelgo daanniihíí ch'id yiká' nashjeed, hayú Jesus naghaa ch'iniiyú anádaayok'éeh.

⁵⁶ Dahayú naghayú kñi nagoshjaayú, la'íí kñi nagoznilyú, la'íí gotahyú, daanniihíí intínk'ehyú ndaayihñiil, Jesus náyokaahgo, Ni'íí bidá'yú zhá ndi bedaadenlñiih, daabilñiigo: áík'ehgo bedaadesñiihíí dawa nádaabi'dilzii.

7

¹ Pharisees daanlíni hik'e begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi la' bílgo Jerúsalemdí' hikaihíí Jesus yaa íla'adzaa.

² Jesus bitsilke'yu la' bigan dáchizhágo da'iyáago daa yiltsaa, áí dá doo daagodnłsigo táda'digisé da'iyáago ágolzee; áí daayiltsaaadá' yída'iltah lèk'e.

³ Phárisees hik'e Jews daanlíni dawa daagodnłsigo tánáda'digisyúgo zhá náda'idjñi, ilk'idá' nñee yánazjii n'íí yendaago'aahíí k'ehgo.

⁴ Na'hñiih nagoz'aaadí' nnáhihahgee daagodnłsigo táda'digisigo zhá da'iyaa. Ilk'idá' nñee n'íí yedaagos'aaní ląágo aldo' yee anádaat'jii, idee, isaa, be'ibízhé bésh litsogi alzaahíí daagodnłsigo tádaasgisigo, biká'idané aldo'.

⁵ Phárisees hik'e begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi bílgo Jesus nayídaadilkidgo, Hant'é bigha nitsilke'yu ilk'idá' nñee yánazjii n'íí yendaagos'aaní doo yikísk'eh ádaat'ee dago dá doo daagodnłsigo táda'digiségo da'iyaa? daañii.

⁶ Jesus gádaabiñii, Nohwíi nnee nzhóni ádaado'íni, Esáias da'aniigo dabíntséda' nohwaa nagolñi' lék'e, díi k'ehgo nohwaa k'eshchijigo, Díi nnee dá yati' zhá bee daashidñsì, áidá' bijíi bee doo daashidñsì da.

⁷ Da'íliizhì' daashokaqah, nnee yegos'aaníi zhá yee ich'ídaago'aah.

⁸ Bik'ehgo'ihinañ yengon'áaníi k'ihzhì' ádaasolaadá' ilk'idá' nnee n'íi yendaagos'aaníi zhá bikísk'eh ádaanoht'ee, isaa, ideeta daagodinoñsigo tádaahgigo; la'íi da'áik'ehgo lááyú ánádaaht'íi.

⁹ Áidí' gánádaabiñdi'nii, İlk'idá' nnee n'íi nohwá yendaagos'aaníi zhá ndzilgo daahonohta'híi bighá Bik'ehgo'ihinañ yengon'áaníi daazhógo k'ihzhì' ádaanoñsì.

¹⁰ Moses gánñiid, Nitaa hik'e nimaa dinñsì, la'íi, Hadín bitaa dagohíi báá yati' yee yokáakíi zideego bá goz'aq:

¹¹ Áidá' nohwihíi gádaadohñii, Hadín bitaa dagohíi báá, Nt'éhéta bee nich'oshñii doleeñ n'íi Corban at'éé, yihñihíi, áí golzeego Bik'ehgo'ihinañ baa nshné' golzeego ágolzee; áik'ehgo án doo zideego bá goz'aq da, daadohñii.

¹² Adohñiigo bitaa dagohíi báá doo dayúweh bich'onñii da ndi nzhqo, daadohñii;

¹³ Áik'ehgo ilk'idá' nnee n'íi yendaagos'aaníi nohwichagháshé biñ ch'ídaagonoh'aahíi bikísk'eh ádaanoht'eego Bik'ehgo'ihinañ biyati'íi doo nt'égo ádaanoñsì da: la'íi da'áik'ehgo lááyú ánádaaht'íi.

¹⁴ Áidí' nnee dawa, Yushdé', daayihñiidá' gádaayihñii, Daanohwigha shídaayełts'aqgo bidaagono'aah:

¹⁵ Nt'é koká'dí' koyi' yuñe' be'ogohigháhíi doo nchq'go kodilteeh da: áidá' nt'é koyi'dí' behagohigháhíi zhá nchq'go kodilteehi at'éé.

¹⁶ Hadín bijeyi' golínií iyésts'aq le'.

¹⁷ Nnee íla'at'éé n'íi bits'a' Jesus kih yuñe' ha'ayaadá' bitsilke'yu ich'ígó'aahgo nagolñi' n'íi yaa nabídaadiñkid.

¹⁸ Áik'ehgo gádaabiñii, Ya' nohwíi aldó' t'ah doo nohwil'ídaagozi da née? Nt'éhéta koká'dí' koyi' yuñe' be'ogohigháhíi doo nchq'go kodilteeh dahíi, ya' doo hwahá bidaagonoñsijh da née?

¹⁹ Ái kojíi doo biyi' yuñe' ogohigháh da go'íi, áidá' kobid yuyaa be'ogohigháh, áidí' nláhyú bech'ígohigháh; Jesus aníihíi bee idán dawa nht'éé, nii.

²⁰ Gánádaabiñdo'ñiid, Koyi'dí' behagohigháhíi zhá nchq'go kodilteehi at'éé.

²¹ Koyi'dí', kojíi biyi'dí' díinco behagohigháh: nchq'go natsí'ikeesíi, nant'í' na'idaahíi, iké' na'idaahíi, na'iltseedíi,

²² Ich'in'ijhíi, dawahá dayúwehégo idáhách'it'iiníi, nchq'go ách'it'ééhíi, nach'ich'aahíi, nchq'íi doo bich'í' t'aqzhì' ách'it'éé dahíi, bíyééhíi hách'it'ijhíi bighá hach'ishkeehíi, nchq'go yách'ilti'íi, ída'ch'odlíihíi, koni' ádiníi aldó':

²³ Díi nchq'íi dawa koyi'dí' behagohigháh, áí nchq'go daakodihñiili at'éé.

²⁴ Áidí' Jesus dahiyaago Tyre hik'e Sidon golzeehíi binaayú óyáá, áígee kih yuñe' ha'ayáá, akú nashaahíi doo hadín yígoñsijh da, nzigo: áidá' doo hagot'éégo nádaabido'íihgo da.

²⁵ Áidá' isdzán bizhaazhé na'ilíhnií spirit nchq'i biyi' golíni Jesus ya'ikonzi, áik'ehgo baa nyáágo biyahzhì' hayaa adzaa:

²⁶ Isdzánhíi Greek k'ehgo yałti'ihí, Syropheniciadí' golíni; án náboqah, Ch'iidn shizhaazhé biyi' golíni biyi'dí' hanyóód, biñiigo.

²⁷ Jesus gabiñii, Chagháshé ntsé bá daach'idiné'go nht'éé: bán chagháshé bits'a' nách'idiné'go gósé bich'í' och'ilkaadgo doo bik'eh da.

28 Isdzán gánábikdi'nii, Da'anii, shiNant'a': da'ágát'éé ndi gósé biká'idáné bich'í' nakaihíí bán bizhool chagháshé bits'á' nanihidéhíí daayiyáa.

29 Jesus gábilnii, Ánnihíí bighá nádndáh; ch'iidn nizhaazhé biyi'dí háyáá.

30 Isdzánhíí bigowayú nadzaago, ákú bizhaazhé biká'dahstíne yiká' dahstij láa, ch'iidn da'ádihgo.

31 Áidí' Jesus dahnadidzaago Tyre hik'e Sidon golzeedí' túsikaaníí Gálilee golzeezhí' nadzáá, Decápolis golzeeyú ch'ínyáágo.

32 Áígee nnee bijeyi' ágodini, doo nt'éégo yahti'i, Jesus baa bil ch'ikai lék'e; Biká'nlníh, daabilch'iniigo nádaabich'okáah.

33 Nnee íla'at'ééhíí bits'á' dasahndi yil o'áázhdá' bijeyi' odolnih, áidí' hadnzhéedgo nneehíí bizaad yedelnih;

34 Hadag déz'ijigo deyoldá', Éphphtha, bilnii, áí, Ch'ínádendláad, golzeego ágolzee.

35 Dagoshch'í' bijeyi' ch'ínádendláad, lá'íí bizaad n'íí nt'éé násdlijigo, nt'éégo yahti'.

36 Hadín bil nadaagolmi' hela', bilnii, Jesus: ádaabilniiid ndi da'tiségo yaa nanádaagolni';

37 Dázhó bil díyadaagot'ee lék'e, gádaaniigo, Dawahá dázhó nt'éégo ládaile': kojeyi' ágodih n'íí ich'idits'ago ánáidle', lá'íí doo yách'ikti' da n'íí ndi yách'ikti'go ánáidle'.

8

1 Áí benagowaadá' nnee láágo íla'adzaa, doo nt'é daiyáa dago Jesus bisilke'yu, Yushdé', yilniiidgo gádaayilnii,

2 Nnee íla'at'ééhíí baa daach'oshba', dá bil nashkaigo taagiskáa, k'adíí doo nt'é daiyáa da.

3 Bigowayú dáshiná' onádaasil'a'yúgo, nákaahyú dánko shiná' yik'ee odaatlísh: lá'íí nzaadí' neheskaihíí bighá.

4 Bitsilke'yu gádaabilnii, Da'igoljige hadí' bán nádaach'idiné', díí nnee bá daan'né'go?

5 Jesus gádaabilnii, Bán dijolé da'kwíí nadaahné'? Gosts'idi, daanii.

6 Áígee nneehíí, Ni'yú dinohbih, daayilnii: áidí' bán gosts'idi náidnné'go ya'ihénzigo oskáadí' ilk'idaizné'go bitsilke'yu yaa daizné', nnee yitada'iniihgo; áík'ehgo yitada'iznii.

7 Lóg alts'íséhíí da'ayáhágo alód' nadaané': áí ya'ihénzigo oskáadgo, Díí alód' nnee bitadaahniih, nii, Jesus.

8 Áík'ehgo da'iyáago náda'isdijid: áidí' ch'ékaadíí táts'aa gosts'idi bik'ehgo nádaihezláa.

9 Nnee díidn doo náhóltagyú áholánishí da'iyáa: áidí' onádaihes'a' lék'e.

10 Dagoshch'í' bitsilke'yu bilgo tsina'eehíí beh hikai, áidí' Dalmanútha golzeeyú bil nda'iz'eel.

11 Phárisees baa hikaigo yil lahada'dit'áh nkegonyaa, bídaantááh daanzigo gádaabilnii, Yaaká'dí' godiyihgo be'ígózini nohwił ch'í'nah ánlé'.

12 Jesus biyi'siziiníí doo bil gozhóq dago gáníí, Nt'é bighá díí daalinolt'ijhí be'ígózini yiká daadéz'ijí? Da'anii gádaanohwiłdishnii, be'ígózini doo bil ch'í'nah ádaalnéhi at'éé da.

13 Áidí' tsina'eehíí yeh nanadzaago hanaayú yits'á' bil naná'diz'eel.

14 Bitsilke'yu bán yínadaasnah ni', dała'á zhá tsina'eehíí biyi' sí'áa lék'e.

15 Jesus bil ch'ígó'aahgo gádaabilnii, Bán benilzoolé Phárisees daanlíni bíyééhíí, lá'íí Hérod alód' bíyééhíí baa daagonohsáa.

16 Bitsilke'yu ilch'í' yádaakti'go gádaanii, Bán doo daasii'né' dahíí bighá aníí.

17 Jesus ádaaniihíí yígótsigo gábilñii, Hant'é bigha bán doo daasoné' dahi baa ilch'í' yádaakti'? Ya' doo hwahá bídaagono' aah da, doo nohwił ídaagozi da nee? Ya' nohwijí t'ah daant'iz?

18 Nohwiñáá daagolíídá' doo bee daadeh'íí da née? Nohwijeyi' daagolíídá' doo bee ídaayesołts'ąą da née? Ya' doo binádaaññiih da née?

19 Bán dijolé ashdla'i ilk'ídaasiiné'go nnee ashdladn doo náhóltago bá da'dená' n'dá', ch'ékaadí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesolaa lán? Gosts'idi, daañii.

20 Bán dijolé gosts'idi ilk'ídaasiiné'go nnee díídn doo náhóltago bá da'dené' n'dá', ch'ékaadí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesolaa lán? Gosts'idi, daañii.

21 Áík'ehgo Jesus gánádo'ñiid, Nt'é bigha doo nohwił ídaagozi da?

22 Áídí' Jesus Bethsáidayú nyáá; áígee nnee biñáá ágodini baa bił ch'ikaigo, Bik'enlñih, daabilñiigo nádaabokaąh.

23 Áík'ehgo nnee biñáá ágodinihíí bigan yiltsoodgo kñh gozníí bits'á'yú oyilóóz; ákú biñáá yik'ídihizheedá' yiká' ndelñiihgo gáyilñii, Nt'éhéta hí'íí née?

24 Déz'íígo gáníí, Nnee hikahgo daash'íí ndi t'íis hikahi ga'at'éé.

25 Jesus nneehíí biñáá yiká'nnádelñiihdá', Dín'íí, bilñii; áníta biñáá nágosdlíigo nnee dawa nt'éégo yo'íí lék'e.

26 Áídí' Jesus gowayú onábí'a' gábilñiigo, Kñh goznilyú dáko nádódáh hela', hadín bił nagolñi' hela'.

27 Áídí' Jesus bitsilke'yu bilgo Caesaréa Philíppi golzéhi binaayú kñh nagoznilyú okai: hikaahyú bitsilke'yu nayídaadikidgo gáyilñii, Nnee hadín át'íí daashilñii?

28 Gádaabilñii, Ła', John, Baptize ágole' n'íí át'íí, daaniñii; ła'ihíí, Elías at'íí, ła'ihíí, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íí ła' at'íí, daaniñii.

29 Jesus gádaabilñii, Nohwíí nohwich'í'yúgohíí, hadín át'íí daashildohñii? Ni Christ ánt'íí, yilñii, Peter.

30 Jesus gádaabilñii, Hadín shaa bił nadaagoñi' hela'.

31 Áídí' bił ch'ídaago'aah nkenágodidzaa gáníigo, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, doo alch'ídn shiniigodilñéh da, Jews yánazini, okaąh yebik'ehi itisyú nadaandehi, ła'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi doo hádaashit'íí dago shidizideedá' taagi jii hileehgo naadishdáh.

32 Áí doo nainł'í' dago aníí. Áídá' Peter bich'í' yałti' nkegonyaago, Doo áññii da, bilñiigo.

33 Áídá' Jesus t'aązhi' adzaago bitsilke'yu ła'ihíí yich'í' déz'íígo Peter nłdzilgo bich'í' hadziigo, Satan, yúwehyú shiké'zhí' áñne': Bik'ehgo'ihí'nañ binatsekeesí k'ehgo doo natsínkees da laą, nnee binatsekeesí zhá bee natsínkees, bilñii.

34 Áígee nneehíí bitsilke'yu bilgo yiká áñniidgo gádaayilñii, Dahadín shiké' dahdigháh hát'ííyúgo, ídaayo'nahdá' bits'íilna'áhi dahyidotíihgo shiké' dahdowáh.

35 Dahadín bi'ihí'na' yaa bił goyééhíí áí bits'á' da'ilíí hileeh: áídá' dahadín ídaayis'nahgo shíí shigha ła'íí yati' baa gozhónihíí bigha bi'ihí'na' da'ilíí silíí'íí, án ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hiñaa doleel.

36 Ni'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo ch'ist'íídá', koyi'sizini da'ilíí silííyúgo, áí hant'é bits'á'dí' ch'it'íih?

37 Dagohíí koyi'sizini hant'é bidená nch'iné'?

38 Díí nchó'go nant'í' nakaigo daakinolt'ííhíí bitahgee dahadín shiké' ídaayándzihíí, ła'íí shiyati' yik'e ídaayándzihíí, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí,

aldó' án bik'e ídaayánsdzì doo, nánshdáhgee, shiTaa bits'á'idindláádíí bee shits'á'idindláádgo, binal'a'á yaaká'yú daagolíníí dilzini bíł nánshkáhgo.

9

¹ Jesus gádaabíłnii, Da'anii gánohwíłdishnii, kúgee nadaaziiníí ła' dá doo da'itsaahíí dailíhé Bik'ehgo'ihí'nań binawod golíigo nant'aa nkegonyaago daayiltséh.

² Áídí' gostán iskaagee Peter, James hik'e John, Jesus dasahndi yíl okai lék'e, dzil n'ááyú; áígee binadzahgee Jesus łahgo ánołh silij.

³ Bidiyágé bik'ina'didlaad silij, zas k'ehgo ligaigo, nnee ni'gospdzán biká'gee doo hadín ágát'éégo ligaigo áyóle' at'éé da.

⁴ Áígee Moses hik'e Elías bíł daanlijgo silij: Jesus yíl yádaakti'go.

⁵ Peter Jesus gáyiknii, NohweBik'ehń, kú nkaihíí nohwá nzhq; t'ohdahskán táago ádaagohidle'; ła' ni ná, ła'ihíí Moses bá, ła'ihíí Elías bá.

⁶ Nt'éshq' dishnii nzì lék'e; ndaaldzidhíí bighq.

⁷ Áígee yaak'os biká' dahiyaa: nt'éégo yaak'os biyi'dí' yati' daidezts'aq gáníigo, Díńko shiYe' shil nzhóni; hódaayełts'áá.

⁸ Dagoshch'í' bitsilke'yu lédaadnghalgo, nnee doo ła' dadá' Jesus zhá itah sizijgo daayo'ij.

⁹ Dzildí' nkenádikaigo, Jesus gádaabíłnii, Daahołtsaq n'íí hadín bíł nadaagolnii' hela', shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dasitsaqdí' naadisdzaago zhá.

¹⁰ Áík'ehgo áníí n'íí doo hadín yíl nadaagolnii' da lék'e, áídá' gádaakíłdi'nii, Nt'éshq' áilnii, dasitsaqdí' naadishdáh, nihií?

¹¹ Bitsilke'yu nabídaadikidgo gádaabíłnii, Hant'é bighq Elías dantsé hígháh, daanii, begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi?

¹² Jesus gádaabíłnii, Elías da'anii dantsé hígháhgo dawahá ılch'í'nádaidle'; áídí' shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, díí k'ehgo shaa k'e'eschchij lék'e, doo alch'ídn shiniigodilne' da, ła'íí doo shil da'ch'oltag da doleel.

¹³ Áídí' gánohwíłdishnii, Elías ılk'idá' nyáádá' baa k'e'eshchiiníí k'ehgo nnee dabíí hádaat'ijyú ánádaayol'ijl lék'e.

¹⁴ Áídí' bitsilke'yu ła'ihíí yaa nákaidá' nnee łaqgo binaayú nadaazijgo begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi yíl łaadaadit'áhgo Jesus yiltsaq.

¹⁵ Nnee dawa Jesus daayiltsaqgo bíł díyadaagot'ee, áídí' dagoshch'í' baa bíł daagozhóqgo bich'í' nádnkij.

¹⁶ Áígee begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi gádaayilnii, Nt'é baa bíł łaadaadoht'áh lán?

¹⁷ Áík'ehgo nnee ıla'at'ééhíí ła' gáníí, ılch'ígó'aahíí, shiye' naa bíł ní'áázh, spirit ncho'í biyi' golíigo doo yakti' da.

¹⁸ Dahagee nabihíłaagee nádinigis; áídí' bizédí' tánwosh hahigháh hileeh, biwoo'íí kidiłk'ash, ła'íí doo nłdzil da hileeh: nitsilke'yu hadainihiyoodgo nádaahoshkqah: ndi doo hagot'éégo da ni'.

¹⁹ Jesus gábíłnii, Nohwi'odla' édaadihgo daakintok'ijhí, dahosahzhí' nohwil nahashtaq? Dahosahzhí' łaq nohwidag ánsht'ee? Yushdé', niye' shich'í' bíł nn'áash.

²⁰ Áík'ehgo ishkiinhíí baa bíł hikai: nt'éégo spirit ncho'ihíí Jesus yiltsaqdá' dagoshch'í' ishkiinhíí nádinigisgo ní'yúnágo'; áígee anáyis lék'e, bizédí' tánwosh hahigháhdá'.

²¹ Jesus ishkiin bitaahíí nayidilkid gáníigo, Dadá' at'ij godeyáhi? Alts'í éedá' at'ini, nii.

²² łahgee spirit ncho'ihííkq biyi' onábilt'ee, tú aldó' biyi' onábilt'ee, bizilheego ch'éh ábil'ijgo; bínil'ááyúgo nohwaa ch'onbaahgo nohwich'onnii.

23 Jesus gábilnii, Ondlaayúgo, dahadín odlaaní dawahá bá laalne'hi at'ée.

24 Dagoshch'í ishkiinhí bitaa hichago nádidilghaazhgo gáníí, Shíí oshdlaa; doo oshdlaa dagee oshdlaago áshíínsí.

25 Jesus nnee láágo bich'í dahikeego yítsaadá' spirit nchó'i nldzilgo yich'í hadziigo gáníí, Spirit nchó'i nílni, doo yání'ti'í da, doo idints'agi da, biyi'dí halyeedá' t'áqzhí' onándáh hela', nildishnii.

26 Áídí' spirit nchó'íí nádidilghaazhdá' nádinigisgo ábíílaago biyi'dí' háyáá; áídí' ishkiinhí daztsáni k'a'ánolih silí; áík'ehgo nnee láágo, Daztsaa laa, daanii lék'e.

27 Áídá' Jesus ishkiinhí bigan yítsoodí' náidnloozgo hizí'.

28 Áídí' Jesus kih yune' ha'ayáádá' bitsilke'yu dasahndi nabídaadikidgo, Nohwihí nt'é bigha doo hadaandzood da lán? daabilnii.

29 Jesus gádaabilnii, Spirit nchó'i ga'at'éhíhí dáshiná' da'ch'okaaqhggo zhá habidi'nedzoodhi at'ée.

30 Áídí' dahnanáskaidá' Gálilee golzeeyú ch'ékai; áídá' Jesus akú naghaa ndi nnee doo la' bigósí hat'íí da.

31 Bitsilke'yu bil ch'ídaago'aah gáníígo, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee bilák'e shí'dolteelgo daashizilhee; áídí' taagi jii hileehgo naadishdáh.

32 Hant'é niigo aníhíí doo bil ídaagozi da, áídá' nabídaadikidzhi' nédaaldzid.

33 Jesus Capérnaum golzeeyú nyáá: áígee kih yune' ha'ayáádá' bitsilke'yu nayídaadikid gáníígo, Hohkaahyú nt'é baa líl nadaagohí'?

34 Áídá' doo hant'é daanii da: Nohwitahyú hadín itisgo at'éhi? daakídi'nii ní, hikaahyú.

35 Áígee Jesus nezdaago nakits'adahíí yiká anniidá' gádaayilnii, Dahadín shíí dantsé le' nziyúgo, án iké'zhí' hileeh doo, án dawa yá áí'íí doo.

36 Chagháshé la' íhí'gee nyinlóz: áídí' dahyinktíigo bitsilke'yu gádaabilnii,

37 Dahadín shizhí'íí binkááyú chagháshé díí ga'at'ééhíí náidnktíyúgo, shíí náshidnktíni at'ée; la'íí dahadín náshidnktíni doo shíí zhá náshidnktíí da ndi shides'a'íí áldó' náidnktíni at'ée.

38 John gábilnii, ShiNant'a', nnee la' doo bil daandlii dahíí nizhí'íí binkááyú nnee biyi'dí' ch'iidn hainiyoodgo daahiit'íí; áík'ehgo, Doo ágánt'íí da, daabiln'niid, doo bil daandlii dahíí bigha.

39 Áídá' Jesus gábilnii, Doo ágádaabildohnii da: dahadín shizhí'íí binkááyú godiyíhgo áná'ol'ííhíí, doo dénchó'égo áshíldoní' at'ée da.

40 Hadín doo nchó'go nohwich'í' na'iziid dahíí, án bil daagohiit'íí.

41 Hadín shizhí'íí bigha, Christ bíyéé daanohíhíí bigha, idee bee tú nohwá nayiziidíí, da'aníigo gánohwíldishnii, Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' nayihíniíhíí da'aníigo bíyéé doleel.

42 Dahadín díí doo ízisgo ádaat'ee da ndi daashodlaaní da'á nchó'go at'íígo áile'íí, án tséé be'ik'áhi nchaahi bik'osyú bideest'oggo túnteel beh hilt'e'go bá nzhog doleel ní'.

43 Nigan nchó'go ánát'íí ánílsiyúgo nadnlgeesh; nigan da'á ádíh ndi dahazhí' ihí'naahíí biyi' onnáhgo doo hago at'ée da, áídá' nigan nakigo ch'iidn bikó' diltkí'í, kó' dahazhí' diltkí'íí biyi' yuyaa onnáhyúgo doo ná nzhog da:

44 Ákú ch'osh doo nanne' da, la'íí kó' doo nltseés da.

45 Nikee nchó'go ánát'íí ánílsiyúgo nadnlgeesh; nikee da'á ádíh ndi dahazhí' ihí'naahíí biyi' onnáhgo doo hago at'ée da, áídá' nikee nakigo ch'iidn bikó' diltkí'í, kó' dahazhí' diltkí'íí biyi' yuyaa oni'dolt'e'yúgo doo ná nzhog da:

46 Ákú ch'osh doo nanne' da, la'íí kó' doo nltseés da.

47 Nináá nchọ'go ánat'jil áníłsiyúgo ha'aah; nináá dała'á ádił ndi Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee goz'aą yune' ha'ánnáhgo doo hago at'éé da, áídá' nináá nakigo ch'iidn bikọ' dahazhı' diltki' biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhọq da:

48 Ákú ch'osh doo nanne' da, la'ıı kọ' doo nłtséés da.

49 Daakówa kọ' bee hadaakodilne' doleel, ishıjıh k'ehgo, be'okąahıı natseedgo Bik'ehgo'ihinań baa hi'niııı ishıjıh bee daadilk'qsh doleel.

50 Ishıjıh nłt'éé ndi doo nk'óqzh da silıjıyúgo, nt'é bee nk'óqzhgo ánálne'? Nohwiyi' ishıjıh daagolıı le', áídı' ilch'ı' daanohjọq le'.

10

1 Áídı' Jesus dahnádidzaago ni' Judéa golzéhi goz'aąyú túnlııııı Jórdan holzéhi hanaayú nyáá: ákú nnee baa nanáńsáá; áıgee ilch'ıg'ó'aah n'ıı k'ehgo yich'ı' yałti'go nkenágodidzaa.

2 Phárisees daanlıni baa hikaigo nabıdaantaahgo gádaabilııı, Ya' nnee bi'aa ilk'ınát'aashgo goz'aą née?

3 Gábilııı, Moses nt'é nohwııııigo nohwá ngon'áá lán?

4 Áídı' gádaanıı, Naltsoos bee ilk'ınch'ıt'aashıı lıyile'go isdzánhıı yil ilk'ınát'aashgo Moses bá ndaagoz'aą ni'.

5 Jesus gádaabilııı, Nohwıııı daant'ızıı bighą díı begoz'aanıı Moses bee nohwıch'ı' k'e'eshchıı lék'e.

6 Dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihinań nnee áyıláadı' godezt'ı'go nnee la'ıı isdzán áyıláa.

7 Díı bighą nnee bitaa hik'e báá yits'á'gháhgo bi'aa yil nlıı doleel;

8 Áı naki n'ıı dała'á nádodleel; áık'ehgo doo naki dilt'ee dadá' bits'ı dała'á silıı.

9 Áık'ehgo dahadıń Bik'ehgo'ihinań lıyinlááhıı, dahadıńta ilk'ıyóléh hela'.

10 Áídı' kıh yune' bitsılke'yu da'ái baa nabınádaadılkid.

11 Jesus gáyılııı, Hadın bi'aa yil ilk'ınát'aazhdá' la'ı yil naná'ńááyúgo nant'ı' nagháhi at'éé.

12 Dagohıı isdzánhıı biką' yil ilk'ınát'aazhdá' la'ı yil naná'ńááyúgo, isdzánhıı ch'a'ónáá hileeh.

13 Jesus chągháshé alts'ıséhi baa bil nch'ıhezkaı lék'e, yıká' ndaadılıııı daabıch'o'ńııgo; áídá' bitsılke'yu, Doo ágádaaht'ıı da, daakoııı.

14 Áídá' Jesus daabiltsáągo doo bil bik'eh da lék'e, áık'ehgo bitsılke'yu gádaayılııı, Ch'ık'eh chągháshé shıch'ı' nihıkáh le', doo t'aązhı' daahınóhta' da; bıı ga'adaat'eehıı Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee daanlııı.

15 Da'anııgo gádaanohwıłdışııı, Dahadıń chągháshé alts'ıséhıı k'ehgo Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aanıı nágodn'aąyúgo zhá Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee daanlıııı itah hileeh.

16 Áık'ehgo dahnáidikt'ééhgo yıká' ndaadılıııgo yá da'oskaąd.

17 Áídı' lahyúgo Jesus dahnasdzaadá' nnee bıch'ı' nádılwodgo bıyahzhı' hılzhıııhdá' nabıdıııı, İlch'ıg'ó'aahıı nłt'éhi nlınihi, hago laą áshne'go ihı'ńaa doo ngonel'aą dahıı bee hinshınaa doleel? ıııgo.

18 Jesus gábilııı, Nt'é bighą nłt'éhi shıııııı? Doo hadın nłt'éé da go'ıı, dała'á zhá, Bik'ehgo'ihinań zhá.

19 Bik'ehgo'ihinań ngon'áá lék'ehıı bıgonłsı go'ıı, Doo nant'ı' nach'ıghaa da, Doo na'ch'ıltsée da, Doo ich'in'ııı da, Doo lé'ch'ilchoo da, Doo nach'ıch'aa da, Kotaa hik'e komaa ch'idnłsı.

20 Nneehıı gábilııı, İlch'ıg'ó'aahıı, ánısts'ısédı' godezt'ı'go díı dawa bee ánsht'ee.

21 Jesus bił nzhqoggo bineł'ııgo gábiłnii, Dała'á zhá doo bee ánt'éé da: ti'i, dawahá nıyéehıı naa nahonıihgo zhaalihıı tédaat'iyéhıı bita'inııh, áik'ehgo yaaká'yú dawahá lán ilıni nıyéé doleek: áidı' yushdé' tsı'ılna'áhi dahntııłgo shiké' dahsinnáh.

22 Jesus áníıdá' nıeehıı ádaatsıdézkeezgo doo bił gozhóq dago onádzaa; dázhq hádzilhıı bigha.

23 Áidı' Jesus bitsılke'yu yitah déz'ııdá' gádaabiłnii, Nıee hádaakdzilıı Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee daanliıńı itah daaleehgo dázhq bá nyee!

24 Bitsılke'yu Jesus áníıhıı bigha bił díyadaagot'ee lék'e. Áidá' Jesus gánaadaabiłdo'niid, Shichagháshé, nıee hádaakdzilıı zhá ya'okııhıı Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee daanliıńı itah daaleehgo dázhq bá nyee!

25 Łıı bighán ha'i'áhıı bená'kadé bigha'i'ányú ch'égháhgo bá nyeedá' nıee hádzilıı Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee daanliıńı itah hileehgo itisgo bá nyee.

26 Bitsılke'yu díı daidezts'aqadá' dázhq bił díyadaagodzaago gádaakiłdi'niı, Áidá' hadıń zhá hasdábi'dilteeh?

27 Jesus daabineł'ııgo gánıı, Nıeehıı áı doo łayole' at'éé da, Bik'ehgo'ihı'nań zhá go'ıı: Bik'ehgo'ihı'nań zhá dawa łayile'hi at'éé.

28 Peter gábiłnii nkegonıı, Nohwıyéé dawa bits'á' dahidiikaidá' níké' dahsiikai ni'.

29 Jesus gádaabiłnii, Da'anıı gádaanohwiłdishnıı, dahadıń bigowa, bik'ısyú, bilahkııyú, bitaa, báq, bichagháshé, bi'aa, dagohıı bini' shıı shigha łá'ıı yati' baa gozhónihıı bigha yits'á dahnyaayúgo,

30 Án díı goldohıı biyi' gowa, bik'ısyú, bilahkııyú, báq, bichagháshé, łá'ıı bini' dała'á gonenadıń k'a'ánáhołaqgo, biniıgodilnéhıı bíhıı'né'go, baa det'aahi at'éé, łá'ıı łahgo nágodesdzaago ihı'naa doo ngonel'aq dahıı yee hiınaa doleek.

31 Áidá' łáqgo dantsé daanlıı n'ıı iké'yú doleek; łá'ıı iké'yú daanlıı n'ıı dantsé doleek.

32 Áidı' Jesus ádıh higaalqo Jerúsalemyú wá'yú intıńk'eh ch'okaah lék'e; áıgee bił díyadaagot'ee; łá'ıı biké' hikaahıı nédaaldzid lék'e. Nakıts'adahıı k'ihzhı' yıł nıanaıkaigo bich'ı' ágonéhıı baa bił nadaagolnı'go nkenágodidzaa,

33 Gánııgo, Isaq, Jerúsalemyú dekai; ákú shıı nıee k'ehgo Nıyááhıı, okaqah yebik'ehı itısyú nadaandeehi hik'e begoz'aanıı ye'ik'eda'ılchıhi biłgo baa shı'dilteehdá' shidizideego shá ngot'áah doleek, áidı' doo Jews dannlıı dahıı yaa daashııtéehgo,

34 Shaa daadloh doo, hashıda'ıltsaas doo, shik'ıdaadihızheeh doo, łá'ıı daashızılhee doleek; áidı' taagi jıı hileehgo naadishdáh.

35 Áidı' James hik'e John biłgo, Zébedee biye'kehıı, Jesus yaa n'áazhgo gáyılıı, NohwiNant'a', nt'é níhókeedıı nohwá łanle'.

36 Hant'é nohwá áshle' haht'ıı gá? biłnii, Jesus.

37 Gádaabiłnii, Ízisgo ánt'ee sılııjıee łá' nıgan dihe'nazhınéé dahsdaa doleelqo, łá'ıı ni'eshganzhınéé dahsdaa doleelqo nohwá ngon'áah.

38 Áidá' Jesus gádaabiłnii Nt'é shıhóhkeedıı doo bıgonolıı da łaq: idee be'ishdłaqahıı be'ohdłaqago bınołdzil née? Baptize be'áshı'dılne'eıı bee baptize ánohwi'dılne'go bınołdzil née?

39 Bınlıdzil, daabiłnii. Jesus gánabiłdo'niid, Idee be'ishdłaqahıı da'anıı be'ohdłaq doleek, baptize áshı'dılne'ıı da'anıı bee baptize ánohwi'dılne' doleek,

40 Áidá' shıgan dihe'nazhınéé dagohıı shı'eshganzhınéé sodaa doleehıı, doo shıı nohwaa godesh'aah da; áı dahadıń bá ilch'ı'golzaahıı zhá baa godet'aahi at'éé.

41 Áík'ehgo bitsilke'yu gonenanhíí James hik'e John ádaan̄ihíí daidezts'aqádá' doo bił daabik'eh da nkegonyaa lək'e.

42 Jesus bitsilke'yu ła'áyíllaago gádaayih̄nii, Doo Jews daanliḡ dahíí bánant'án daanliḡgo ha'nílií isná ádaabik̄sigo bá nadaant'aah; ła'íí bitahyú n̄nee ízisgo ádaat'eehíí da'ánííyú ádaat'ḡigo ádaabik̄sigo bídaagonoḡsḡ.

43 Áídá' nohwihíí nohwitahyú doo ágágot'ee da doleek: áídá' dahadín nohwitahyú ízisgo ánsht'ee le' nzihíí, án nohwá áil'ḡ le':

44 Nohwitahyú dahadín nant'án nshliḡ le' nzihíí, án nohwá na'iziid le'.

45 Shíí, n̄nee k'ehgo Niyááhíí nshliḡ ndi, doo hadín shich'onōihíí bigha niyáá da, áídá' n̄nee bich'osh̄nihíí bigha niyáá, shi'ih̄'na'íí n̄nee łāni bá nahish̄nihíí bigha niyáá.

46 Jériko golzeeyú hikai: áídí' Jérikodí' dahiskaigo bitsilke'yu n̄nee łaḡgo biłgo nánsáḡgo n̄nee biḡáá ágodini, Bartiméus holzéhi, Timéus biye'híí, intín bahyú sidaa, ídókeedgo.

47 Jesus, Názareshd'í' gólíni, higaalḡo n̄nee biḡáá ágodini ya'ikonziḡdá' nádidilghaazh nkegonyaago gáníí, Jesus, David biYe' níni, shaa ch'onbáah.

48 N̄nee łaḡgo, Godnch'áad, daabih̄nii: áídá' da'tiségo nanádidilghaazhgo gánádo'n̄iid, David biYe' níni, shaa ch'onbáah.

49 Jesus ninyáágo gáníí, Yushdé' daabildoh̄nii. Áík'ehgo n̄nee biḡáá ágodiníí yich'ḡ' ánniidgo gádaabih̄nii, Nił gozhóḡgo nádndáh: yushdé' nih̄nii.

50 Íicho ídáidiktsoozdá' nádihiitahgo Jesus yich'ḡ' nyáá.

51 Jesus gánábildo'n̄iid, Nt'é ná áshle' hánt'ḡ gá? N̄nee biḡáá ágodiníí gábih̄nii, SheBik'eh̄n, desh'ḡigo ánáshidle'.

52 Jesus gábih̄nii, Ti'i, ni'odla'íí n̄t'éégo ánániidlaa. Áík'ehgo dagoshch'ḡ' biḡáá nágosdliḡgo biké' dahiyaa.

11

1 Áídí' Jesus bitsilke'yu biłgo Jerúsalem k'ad yaa hikáh, Béthphage ła'íí Béthany golzeezh'ḡ, dził Olives holzéhi si'aqagee, áídí' bitsilke'yu naki oyił'a',

2 Gáyih̄niigo, Ti'i, nohwáḡhyú gotahyú doh'aash: dáha'ah'aashgee túlgayé zhaazhé dahast'ḡḡgo baa noh'aash, doo hwahá hadín yiká' dahndaahi da; áí k'e'oh'adgo kú nánohlḡḡs.

3 Dahadín, Nt'é bigha k'e'oh'ad? nohwih̄niiyúgo, gábildoh̄nih, NohwiNant'a' hát'ḡigo áhiit'ḡ: áík'ehgo dagoshch'ḡ' nohwaa gode'aahgo nádohlḡḡs.

4 Áík'ehgo o'áázh, ákú túlgayé zhaazhé kih bitah na'iztínihíí bahyú ch'íná'it̄hgee dahast'ḡḡgo yaa n'áázh, áídí' k'eda'yi'ad.

5 Áígee ła' nadaaziiníí gádaabih̄nii, Nt'é bigha túlgayé k'e'oh'ad?

6 Jesus áníihíí bee ágádaabih̄nii; áík'ehgo onádaist'e'.

7 Áídí' túlgayéhíí Jesus yaa daizlḡḡzgo bidiyágéhíí biká' dahdaiheznildá' Jesus túlgayéhíí yiká' dahnezdaa.

8 N̄nee łaḡgo bidiyágé intínyú yídaagosteel lək'e; ła'ihíí ch'il palm bits'ádaaz'aahíí nadaayih̄lgeeshgo intínyú yídaagosteel.

9 N̄nee báḡh náseehíí ła'íí biké'dí' náseehíí daadilwoshgo gádaan̄ii, Hosánna: NohweBik'eh̄n bizhi' yee higaakíí ba'ihégosini at'éé:

10 David, bits'á'dí' hadaakinel't'aqahíí, nant'aa n'íí k'ehgo nohweBik'eh̄n bizhi' bee kú ngowáhíí ba'ihégosḡ: da'tiséyú goz'aqádí', Hosánna.

11 Áídí' Jesus Jerúsalem yú nyáágo da'ch'okaaḡ goz'aqá yune' oyáá: ákú dawahá daineł'ḡdá ilk'dá', o'i'áḡgo Béthanyú nakits'ádahíí biłgo onákai.

12 Iskaḡ hik'e Béthanydí' nákaahdá' Jesus shina' silij;

13 Dańzaadí ch'il fig bit'ąą gołíigo o'áągo yiłtsąągo yaa nyáá, nt'éhéta baa dahsné' nolį nzigo: áídá' yaa nyáádá' doo nt'é baa dahsné' da ląą, bit'ąą zhą, figs doo hwahá daant'ąą dagee goldohíi bighą.

14 Áík'ehgo Jesus gábilńii, Kodí' godezt'i'go doo hadín nits'ą'dí' nest'ą' náyódąą át'éé da. Áńíhíi bitsilke'yú daidezts'ąą.

15 Áídí' Jerúsalemyú hikai: áígee da'ch'okąąh goz'ąą yune' Jesus ha'ayáągo, baa nada'ńiihi ła'íi nada'ńiihi ch'inihiyood nkegonyaa, ła'íi zhaali yiká' ilkáh ch'ínádaińiikí naz'aaníi nanyihesgo'; hawúcho baa nadaahńiihíi biká' dah'sdáhá ałdó' nanyihesgo';

16 Áídí' doo hadín nt'éhéta da'ch'okąąh goz'aaníi ńń'yú ch'ínáyiné' dago ngon'ąą.

17 Áídí' bil ch'ídaago'aahgo Jesus gádaabilńii, Ya' díńko doo bek'e'eshchįi da née? Shikńii nńee iltah at'éégo hadaazt'i'íi dawa kįh biyi' da'ch'okąąhíi holzeego hojii doleeł, áídá' nohwihíi daan'įhíi bigową ádaagosolaa ląą.

18 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi díi ya'ikodaanzıđá' hagot'éégo daabizilheehíi ch'éh yaa natsıdaakees: áídá' bee yił ch'ígó'aahíi nńee dawa bil díyadaagot'eehíi bighą yédaaldzid lék'e.

19 Áídí' o'i'ąáyú kįh gozńildí' onádzaa.

20 T'ahbiyú ch'il fig o'áhi n'íi naach'okahgo bikeghadí' náhesgągo daayiltsąą lék'e.

21 Jesus aníi n'íi Peter yénalńiihgo gáyilńii, NohweBik'ehń, isąą, ch'il fig doo nant'ąą át'éé da bilńii n'íi náhesgą ląą.

22 Jesus gádaabilńii, Bik'ehgo'ihí'nań baa daahohłíigo daahohdłąą.

23 Da'anii gádaanohwıłdishńii, Dahadíń díi dził bich'į' hadziigo, Yúwehégo dihi'ńąhgo túnteel biyi' oni'dolné', yilńiiyúgo, ła'íi bijii biyi'dí' doo bil nagoki dago, áídá' aníhíi begolne' yodłąyúgo, da'aníhíi k'ehgo bá adolńiił.

24 Ái bighą gádaanohwıłdishńii, Dant'éhéta da'ohkąąhgo daahohkeedíi nohwaa do'né'go daahohdłąą, áík'ehgo nohwaa hi'né'hi at'éé.

25 Ła'íi dahayú nasozįigo da'ohkąąhgee dahadíń nohwil dahgoz'ąą lék'eyúgo baa nágodenoh'aah; áík'ehgo nohwıTaa yaaká'yú dahsdaahíi doo bik'ehyú ádaanoht'ee dahíi nohwaa nágode'aah ałdó'.

26 Áídá' doo baa nádaagodeso'ąą da lék'eyúgo, nohwıTaa yaaká'yú dahsdaahíi ałdó' doo bik'ehyú ádaanoht'ee dahíi doo nohwaa nágode'aahi at'éé da.

27 Áídí' Jerúsalemyú naanáka: áígee da'ch'okąąh goz'ąą yune' Jesus anádaalgo okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi ła'íi Jews yánazini baa hikaigo,

28 Gádaabilńii, Hadín bik'ehgo anánt'įił? Hadín naa godin'ąągo ant'įih?

29 Jesus gádaabilńii, Shíi ałdó' dała'ándi nanohwıłdishkid, shil nadaagońi'yúgo, shíi ałdó' hadín bik'ehgo anásht'įiłił nohwil nagoshńi' doleeł.

30 Ya' John baptize ádaagole'íi yaaká' dí'go née, dagohíi nńee bits'ą'dí'go née? Shil nadaagońi'.

31 Łil yádaakti'go gádaałdi'ńii, Yaaká'dí'go daan'ńiihyúgo, gánohwıłńiih, Áídá' nt'é bighą doo daahohdłąą da lán?

32 Áídá', Nńee bits'ą'dí'go daan'ńiihyúgo nńee bédaahildzid, nńee dawa John da'anii Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nłi n'íigo yıdaagokńihíi bighą.

33 Áík'ehgo Jesus gádaayilńii, Néé doo baa nadaagońiłńi'da. Jesus gánabıłdo'ńiid, Shíi ałdó' hadínbik'ehgo anásht'įiłił doo nohwil nagoshńi' da.

12

¹ Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íi bee bich'í' yádaakti' nkegonyaa. Ła' nnee dahts'aa k'eidnláadá' yinaayú ná'nezníl, dahts'aa hahigęęs doleelgee yá ogoóed, biká'dí' idést'iinií ágólaa, ła'íi bá yinádaadéz'ini yá ch'ígohet'ąądá' nzaadyú ni' goz'ąąyú óyáá.

² Da'nest'ąągee ngonyáágo bána'iziidi bidahts'aa bá yinádaadéz'ini yich'í' oyił'a', binest'ą' ła' bá náyíné'go.

³ Áidá' bił ndaazdeelgo nyída'eshtłizhdá' dádılkoqoqo onádais'a'.

⁴ Áidí' bána'iziidíi ła'ihí onaayíł'a'; án bitsits'in yinída'desnih, ła'íi nchq'go ánádaabil'įidá' án ałdó' onádais'a'.

⁵ Áidí' ła' onaayíł'a'; án daizes-hįi; áidí' da'áik'ehgo łaąągo odaihes'a', ła' nyída'eshtłizh, ła'ihíi nadaistseed.

⁶ Áidá' dał'a' ná'godzii lęk'e, biye' bił nzhóni, án da'iké'yú oyił'a', Shiye' daidnłsį doleel, niigo.

⁷ Áidá' bidahts'aa yinádaadéz'ini gádaałłdi'nii, Díi dahts'aa hentíinií báyéé doleelíi át'éé, yushd'é, daazoldee, áik'ehgo báyéé doleel n'íi daanohwíyéé doleel.

⁸ Áik'ehgo yił ndaazdeelgo daizes-hįidá' dahts'aa hentíidí' ch'ídaist'e'.

⁹ Áidá' dahts'aa hentíinií báyééhíi hago ádaabile'sha'? Án nádáhgo dahts'aa bá yinádaadéz'įi n'íi nailtseedá' dahts'aa hentíinií ła'ihí yá ch'ínágohet'aah.

¹⁰ Díinko Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e' eshchiinií doo hwahá daahohshiih da née: Tsée kįh ádaagole'íi yó'odaisne'i n'íi, hagon'áágee dantsé si'aaníi silįi;

¹¹ Díi nohweBik'ehń bik'ehgo ánágot'įił, ái daanéel'įigo nohwił díyadaagot'ee, nihií daahohshíi née?

¹² Áidí' Jesus ha'ádailt'e' hádaat'įi ndi nnee łáni yédaaldzid, ilch'ígót'aahgo na'goni'íi bił ádaabilniigo yídaagolsį lęk'ehíi bighą; áik'ehgo bits'ą' okai.

¹³ Áidí' ła' Phárisees daanłini, ła' Hérod yił daagot'ini biłgo Jesus bich'í' odaach'is'a', yałti'gee daabihiljizh, daabich'o'ńiigo.

¹⁴ Ái baa hikaigo gádaabilnii, Ilch'ígó'aahíi, da'anii ánniigo, nnee doo bėnıldzid dago yánłti'go bidaagonłzi; nnee doo ła' itisgo sínłti' da, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í'zhinėégo goz'aaníi da'aniiigo baa ilch'ígón'aah. Ya' Caesar bich'í' tax nadaach'iniigo begoz'ąą née? Née dah née?

¹⁵ Bich'í' nadaahii'nił née, née doo bich'í' nadaahii'nił da née? Áidá' daazhógo ádaaniigo Jesus yígółsigo gádaabilnii, Nt'é bighą yasłti'íi bee daashołjizhgo ádaashıłdohni? Zhaali ła', penny holzėhi, shaa noh'aahgo nesh'įi.

¹⁶ Áik'ehgo ła' baa daiz'ąą. Jesus gádaabilnii, Hadín be'ilzaa, hadín bizhi' biká' dahgoz'ąą? Caesar báyėhi łaą, daabilnii.

¹⁷ Áik'ehgo Jesus gádaabilnii, Caesar báyėéhíi Caesar baa daanohnił, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań báyėéhíi Bik'ehgo'ihí'nań baa daanohnił. Áígee nneehíi bił díyadaagot'ee lęk'e.

¹⁸ Áidí' ła' Sádducees daanłini, nanezna' n'íi doo naadikáh da daanihi, Jesus yaa hikaigo nayídaadılkidgo gádaanii,

¹⁹ Ilch'ígó'aahíi, Moses gániiigo nohwá k'e'eshchii lęk'e. Ła' nnee bik'isn bi'aa yits'ą' daztsąąyúgo, bichągháshė doo ła' dayúgo, nneehíi bik'isn n'íi bi'aa yił nnádo'neelgo bik'isn n'íi chągháshė bá ágodolnił, niigo.

²⁰ Łah nnee ilk'isn gosts'idi daanłi lęk'e, ái dantsėhíi nnáągo bichągháshė doo ła' dago daztsąą.

21 Bik'isn nakigeehíi yil nnaná'náágo dananástsáá, bichagháshé doo la' dago; taagigeehíi da'ágánánádzaa.

22 Iik'isyú gots'idíi dawa nanezna', bichagháshé doo la' dago. Dá'iké'yú isdzánhíi áldó' daztsaa.

23 Áik'ehgo nanezna'dí' naach'idikáhgee hadíi bi'aa dolee? Iik'isyú gots'idihíi dawa yil nadaaznaadá'.

24 Jesus gádaabiñii, Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi dagohíi Bik'ehgo'ihí'nañ binawodíi doo bídaagonoksi dahíi bigha da'oksih shi ya'?

25 Naach'idikáhgee doo nnádaach'íkse' da, doo ndaagoch'ihiniilgo nnádaach'íkse' da; áidá' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníi k'ehgo daagoch'ilíi.

26 Áidá' ya' Moses binaltsoos biyi'dí' áníhíi k'ehgo nanezna'íi naadikáhíi doo hwahá baa daahohshiih da née? Ch'il biyi'dí' Bik'ehgo'ihí'nañ Moses gáyihñii, Shíi Abraham yokaqahíi nshíi, Isaac, Jacob áldó' yokaqahíi nshíi.

27 Bik'ehgo'ihí'nañ doo nanezna'íi yokaqahn nlii da, daahinaahíi zhá: áígee nohwíi dázho da'oksih.

28 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi da'á nneehíi Jesus yil lahadaadit'ángo yidezts'aqadá' Jesus goyáágo t'aazhi' yich'i' hadziigo yígolsiidá' nayidíikid gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi hadíi itisgo at'éé?

29 Jesus gábiñii, Dantsé begoz'aaníi díinko, Israel hat'i'íi daanohíni, ídaayesóts'aq; Bik'ehgo'ihí'nañ nohweBik'ehn Nant'an da'á nlii;

30 Bik'ehgo'ihí'nañ neBik'ehn nijíi dawa bee niñ nzhoo le', niyi'siziiníi dawa bee, ninatsekeesíi la'íi ninawodíi dawa bee; ái dantségee begoz'aaníi at'éé.

31 Nakigeehíi ágánánát'éé, Nit'ahdí' gólíiníi niñ nzhoo le', dani ídiñ njóqohíi k'ehgo. Díi begoz'aaníi bitisgo at'éehíi doo la' da.

32 K'e'ilchiihíi gábiñii, Bik'ehgo'ihí'nañ da'á nlii, nñiihíi da'anii ánnii, Iich'ígó'aahíi, ba'ashhahíi doo la' da, dabíi zhá:

33 Án kojíi dawa bee koñ nzhooqo, konatsekeesíi dawa bee, koyi'siziiníi la'íi konawodíi dawa bee, la'íi kot'ahdí' gólíiníi koñ nzhooqo, dakó ídiñ ch'ijóqohíi k'ehgo, ái okaqahgo Bik'ehgo'ihí'nañ bich'i' nch'ihiniíi dawa didlidíi, la'íi natseedíi Bik'ehgo'ihí'nañ bich'i' nch'ihiniíi dawa bitisgo at'éé.

34 K'e'ilchiihíi góyáágo hadziigo Jesus yígolsiidá' gábiñii, Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanliiníi k'azhà itah nleeh laq. Ái bikédí'go nnee daaste'go doo hadín nabínáníkid da.

35 Jesus da'ch'okaqah goz'aq yune' ilch'ígó'aahgo gáníi, Hagot'éégoshá' begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi Christ David biye' nlii, daanii?

36 David dabíi Holy Spirit yábiyilti'go gáníi, Bik'ehgo'ihí'nañ sheBik'ehn gáyihñiid, Shigan dihe'nazhineégo síndaa, ni'ina' ni'isna' ashle'go nikel't'áahyú niñilzhí'.

37 David dabíi sheBik'ehn biñiiigo bozhíi; hagot'éégoshá' biye' nlii áidá'? Áígee nnee láágo biñ daagozhóqo daidezts'aq lək'e.

38 Jesus ilch'ígó'aahgee gáníi, Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi baa daagonohsaa, ái bidiyagé daanneezihi daagolíigo nakaigo, la'íi na'hinih nadaagoz'aayú bich'i' ádaach'iniigo biñ daanzhoq,

39 Jews ha'ánáshé nagoznil yune' nnee yánazíni dahnádinbìhyú itah dahnánáztáago, la'íi da'idaagee nnee ízigo ádaat'eehíi dahnádinbìhyú itah dahnánáztáago áldó' biñ daanzhoq:

40 Ái isdzané itsaa daanlíni bigowá yits'á' nádaagohi'aa, la'íi daazhógo ádaaniigo nzaad gont'i'go da'okaqah: ái itisgo biniigon't'éégo bándagodot'aal.

⁴¹ Jesus zhaali biyi' ohilkaadíí bit'ahgee dahnezdaa, nnee áí biyi' yuyaa bizhaali odaayihilkaadgo yinel'íigo: nnee láágo hádaaldzilíí bizhaali doo alch'idé odaayihilkaad da lék'e.

⁴² Áídá' isdzán itsaa nlíni tét'iyéhi ákú nyáágo zhaali naki doo ílínihi da oyilkaad, áí nakigo zhaalich'é ílíí.

⁴³ Áík'ehgo Jesus bitsilke'yu yiká ánniidgo gádaayihni, Da'anii gádaanohwidishnii, Áí itsaa tét'iyéhíí nnee dawa zhaali odaiheskaadíí bitisgo zhaali oyilkaad:

⁴⁴ Nnee hádaaldzilíí bizhaali dálahzhí' zhá odaiheskaad, áídá' bíhíí tét'iyé ndi bizhaali da'ái zhá yee golíni n'íí oyilkaad.

13

¹ Áídí' Jesus da'ch'okaqah goz'aadí' ch'ínyáágo, bitsilke'yu dala'á gábihni, lch'ígo'aahíí, dín'íí, tséé ntso laa nlt'éhi, la'íí kih ntso laa gonlt'éhi gozníl!

² Jesus gábihni, Ya' díí kih ízisgo ádaagoszaahíí hí'íí née? Díí tséé ilká' dahnagoznílíí doo la' ilká' dahnast'áá da doleel, dawa nanehilkaad doleel.

³ Áídí' da'ch'okaqah goz'aaníí hanaayú dził Olives holzéhi biká'yú Jesus dahsdaago, Peter, James, John hik'e Andrew bilgo zhá nabídaadilkid, gádaaniiigo,

⁴ Nohwíl nagolní', da'os'ah ágonéhi? Dawa be'ágoné'go hant'é bee bígózi doleel?

⁵ Jesus gádaabihni godeyaa, Ídaa daagonohdzaa, nnee la' ch'a'onohot'e' hela':

⁶ Nnee láágo shizhi' yee daahikáh doleel, Shíí Christ nshlíí, daaniiigo; áí nnee láágo ch'a'odaayilkaad doleel.

⁷ Nagonlkaadíí ba'ikodaanohsi, la'íí nagonlkaadíí baa ch'iniigo daadohts'agdá', doo nohwijíí natsídaahiltq' da le'; áí dawa begolne'hi at'éé ndihíí t'ah doo hwahá nnágodáh da.

⁸ Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí ilch'í' nanágonlkaad doleel, la'íí nnee dala'á binant'a' daagolínihíí aldo' ilch'í' nanágonlkaad doleel: da'adzaayú ní' nagohi'naa doleel; shiná' góyéehíí benagowaa doo, la'íí nyé'i daats'idits'ag doleel: áí koniidaagonlt'ééhíí begodigháh doleel.

⁹ Áídá' ídaa daagonohdzaa: yánádaaltihíí yaa nádaanohwide'aah doleel; Jews ha'anáséh nagozníl yune'hanohwínáda'ítsas doleel; la'íí nant'ánchañ hik'e ízisgo nant'án daanliiníí daabináál shaa yádaakti'go biyahzhí' nadaasozijí doo.

¹⁰ Yati' baa gozhóni nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa ntsé bil na'goni' ndi at'éé.

¹¹ Nohwaa yá'iti'yú bil desohkaigo yánádaaltihíí yaa daanohwidez'aayúgo, doo hwahá hadaahdziih dadá' nt'éshá' dishniih doo daanohsi da, la'íí doo nohwiini' láá da le': áídá' daazhógo nohwaa hi'né'íí baa hadaahdziih, da'ái bik'ehenkééegge: doo dánohwíí yádaakti' da, Holy Spirit nohwiláhyú yaakti' doleel.

¹² Nnee la' bik'isn zideeyú nyiiltéeh doleel, la'íí nnee la' biye' ágáyidoliik; chagháshé bitaa, báá bilgo yich'í' nanáda'idziidgo, ádaaniiigo nabí'ditseed doleel.

¹³ Shizhi' bee daanohwich'ozhííhíí bighá nnee dawa bil daanohchq' doleel; áídá' dahadín dánt'í'zhí' dahildq'íí hasdábí'dolteel.

¹⁴ Áík'ehgo golchqohgo o'ní'ihíí, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi Daniel holzéhi yaa yaakti' n'íí, doo bágoz'aq dagee sizijigo daah'iidá', (dahadín áí yózhííhíí bil ígózi le',) hadíí Judéa golzeeyú daagolíníí dził naz'aaníí yich'í' okeeh doo.

15 Dahadín bikìh biká'yú dahsdaahíí gódah ch'ínádáhgo bikìh yuné' ha'awáh hela', nt'éhéta náidiiné'go.

16 Ła'íí dahadín k'edolzaahíí yiyi' na'iziidíí t'ąązhì' bidiyágé yaa nánódáh hela'.

17 Áígee goldohíí daaltsaaníí ła'íí isdzáné mé' daabilbe'íí bá góyéé doleel!

18 Haihíí biyi' ágónéh hela', daadohniigo da'ohkaąh.

19 Áígee goldohíí Bik'ehgo'ihinań dawahá áyíílaadí' godezt'i'go díí jìjìzhì' goyéégo nagowaahíí áí ga'at'éhi doo hwahá be'ágoñe' da, áí doo be'ágánaño'neh át'ée da.

20 Áígee goldohíí nohweBik'ehń doo dé'igodégo áyíílaa dayúgo, nnee doo ła' hasdáváh át'ée da: áídá' nnee bitahasdlaahíí, dabíí yitahezlaahíí bighą áígee goldohíí dé'igodégo áyíílaa.

21 Áígee nnee ła', Daadeh'íí, Christ kú nagmaa; dagohíí, Daadeh'íí, nlahyú nagmaa, nohwilniiyúgo, doo daahohdłąą da:

22 Christ ádaadil'iiníí ła'íí Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi ádaadil'iiníí hahikáh doleel, áí godiyihgo be'igóziníí ch'i'nah ádaile', ła'íí ízisgo ánda'ol'íih doleel, yídaanel'ąayúgo áí bee nnee bitahasdlaahíí ndi ch'a'odailkaad doleel.

23 Áík'ehgo ídaa daagonohdzaą: ídaayesółts'ąą, ilk'idá' dabíntsé dawa baa nohwil nagosisni'.

24 Áí benagowaadá', goyéégo nagoyaahíí bikédí'go ya'ái dilhił doleel, t'égona'áihíí doo bee got'íi da doleel,

25 Ts'iksosé yáadí' nanihidéh doleel, ła'íí yáązhì'go inawodíí nagohi'naa doleel.

26 Áígee shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shinawodíí bee, ła'íí dązhó shits'ą'idindláádgo yaak'os biyi'dí' nąshdaalgo daashidołtseel.

27 Áídá' shinadaal'a'á yaaká'dí' ohish'aa doleel, bitahelááhíí dįídí', ni'gosdzán nel'ąądí' yáa nel'ąązhì' íł íla'ádaile'.

28 Ch'il fig holzéhi bits'ą'dí' nohwil ch'igót'aah; bits'ádaaz'aahíí dit'ódé daalehdí' bit'ąą daagoleehyúgo k'ad shíí nągodleehgo bídaagonołsì:

29 Da'áik'ehgo áí be'ádaagone'íí goldohgo daah'įđá', k'ad nąshdaalzhì' alhánégo godziihgo bídaagonołsì:

30 Da'anii gánohwıldishni, díí daalnołt'įhíí doo nohwee ch'ígonáh da, díí ádaanohwıldéniidíí dawa begolzaago zhą.

31 Yáa hik'e ni'gosdzán bilgo bech'ígonáh doleel; áídá' shiyati'íí doo bech'ígowáh da doleel.

32 Hadíí bijjì shihíí dagohíí da'kwíí bik'ehenkéézo shihíí ágoñe'íí nnee doo la' yígółsì da, Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí ła'íí biYe' ndi doo yídaagołsì da, shiTaa zhą yígółsì.

33 Da'os'ah begonáh shihíí doo bídaagonołsì dahíí bighą ídaa daagonohdzaą, biká nádaadeht'įh, ła'íí da'ohkaąh.

34 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee ła' bigową yits'ą dahiyaago lahýú óyááhíí k'ehgo ánsht'ee; án bánada'iziidíí bíyéé gólíníí yebik'ehgo áyíílaa, dała'á daantįígee binasdziid golįigo; ła'íí dáádítih yaasidaahíí nádét'įhgo yąngon' áą.

35 Áik'ehgo nádaadeht'įh: bikìh golíníí da'os'ah nádáh doleelíí doo bídaagonołsì da, o'i'ąągo shì, t'é'ís ahgo, tazhik'áné ádaaniigo, dagohíí t'ahbi shì nádáh doleel:

36 Doo nádaadeht'įh dayúgo dahįko nádaalgo da'olhoshgo nohwiká niigháh.

37 Ádaanohwıldishniihíí da'ái nnee dawa ádaabildishni, Nádaadeht'įh.

14

¹ Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'goniigho da'idaazhí', la'íí bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daadaazhí' naki yilkaah godziih: okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaní ye'ik'eda'ikchihi bilgo hagot'éégo dánant'í'eego Jesus daayiltsoodgo daayizilheego yee ndaagoshchijí lèk'e.

² Áídá', Doo da'idaazhíí bijijí daahiiltsood da, nnee dánko bádaagochijíhgo godnch'aad doleelhi at'éehíí bigha, daanii.

³ Béthanyú Simon, lóód doo ínádih dahi leprosy holzéhi yaa naghaa n'íí, bigowa yune' Jesus iyaago sidaadá', isdzán la', ch'il bik'ah spikenard holzéhi lán ílíni, tús alabáster bee alzaahi besi'áni ha'áyí'áago baa nyáá; áídí' tús bidá'gee yists'ilgo ik'ahíí Jesus bitsits'in yiká' yaa yiziid lèk'e.

⁴ Áígee la' doo bil dábik'eh dago gádaaiki'di'nii, Nt'é bigha ik'ahíí da'ílíí yishchijí?

⁵ Ik'ahíí taadn gonenadín zhaali, penny holzéhi, bitisyú izlijgo nahaznii lánshí n'íí zhaalihíí tédaat'iyéhií bitahi'niih le'at'éhi, daanii. Áík'ehgo isdzánhíí yida'iltah lèk'e.

⁶ Áídá' Jesus gáníí, Doo nt'é daabikdohñii da; hant'é bigha nadaanoht'og? Nlt'éégo áshíílaa.

⁷ Tédaat'iyéhií dabik'ehn nohwitahyú nadaakai, áí hádaaht'ijígee nlt'éégo ádaaht'ijí doleel: áídá' shihíí doo dahazhí' nohwitahyú nashaa da doleel.

⁸ Yínel'aqahíí aqal layiilaa: doo hwahá leeh shi'dilteeh dadá' ik'ahíí shits'í yiká' yaa yiziid.

⁹ Da'anii gádaanohwi'dishñii, Ni'godzán dágoz'aq nt'éégo dahayú yati' baa gozhóni bee na'goni'gee, díí isdzán adzaahíí baa na'goni' doleel, bee bíná'godiníhgo.

¹⁰ Áídí' Judas Iscáriot, nakits'ádahíí itah n'líni, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi yaa nyáá, Jesus ch'íyí'aah doleelgo.

¹¹ Áí daidezts'aqadá' bil daagozhóq lèk'e, áík'ehgo Judas zhaali yaa daayiné'go yándaagoz'aq. Áídí' hagot'éégo Jesus ch'íyí'aahíí yiká' déz'ijí.

¹² Bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daadaaníí, Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'goniigho dibeljí zhaazhé zesdjidá', bitsilke'yu Jesus gádaayilñii, Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godiníhgo da'idaaníí hayú ná ilch'í'daagohiidle'?

¹³ Áídí' bitsilke'yu naki oyi'l'a', gáyilñiigo, Ti'i, kih goznilyú doh'aash, áígee nnee la' tús tú beyo'áli nohwaa hináh doleel: án biké'doh'aash.

¹⁴ Dahayú ha'ayááyú, nnee bigowa golíníí gábikdohñiih, Ilch'ígó'aahíí gánilñii, Gosta' nakaahíí hayú bágoz'aq, ákóne' bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godiníhgo shitsilke'yu bil da'ishaq doleel?

¹⁵ Áík'ehgo ik'ehyú dahnágost'aq yune', ilk'idá' dawa sinili, nohwiba' goz'aqayú bil nkáh doleel: ákóne' nohwá ilch'í'gohle'.

¹⁶ Áídí' bitsilke'yu dahizh'aazhgo kih goznilyú ó'ááz, ákú Jesus da'ádaabilñii n'íí k'ehgo yaa n'ááz: áígee bitis hagowáh n'íí bee bíná'godiníhgo da'idaaníí ilch'í'daizlaa.

¹⁷ Áídí' o'i'ááyú Jesus nakits'ádahíí yil hikai.

¹⁸ Áígee da'iyáago naháztaqadá' Jesus gáníí, Da'anii gánohwi'dishñii, Nohwíí la' ch'ishinoh'aah doleel, hadín bil dała' ishaaníí.

¹⁹ Áík'ehgo doo bil daagozhóq dago dała'á daantjigo, Ya' shíí née? daabilñii nkegonyaa.

²⁰ Jesus gádaabilñii, Nakits'ádah daanohñiiníí dała'á, hadíí its'aa biyi'zhí' dała' bil éedisht'áhi.

21 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dá shaa k'e'eshchiiníí shee godolnii: áídá' nnee ch'íshí'aahíí bá góyéé dolee! Áí nneehíí doo bi'deshchíí dayúgo bá nkt'ée dolee ní'.

22 Da'iyáago Jesus bán náidn'áago ya'ihénzigo oskaáda' ilk'ídaizné'go bitsilke'yu yitaizniih, Nkóh, daohsaá: díí shits'í át'ée, niigo.

23 Áídí' idee beda'iskaaníí náidnkáa, áí ya'ihénzigo oskaáda' íltah daizkáago dawa daayodlää.

24 Jesus gádaabílnii, Díínko shidił nnee láágo bá idijoołíí bee ánídégo Bik'ehgo'ihí'nań hik'e nnee bíłgo lángont'aahi at'ée.

25 Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Kodí' godezt'i'go dahts'aa bitoołíí doo naanášdlää da, dahadíí bijíí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'ąayú ánídéhi naadishdläägo zhá.

26 Áídí' sı lá' hadaidez'ąada', dził Olives holzéhi si'ąayú okai.

27 Áígee Jesus gádaabílnii, Tł'é'go áshi'dilne'híí bighá daanohwigha t'ąazhí' ádaahne': díí baa k'e'eshchiiníí k'ehgo, Dibelíí Nanyoodíí biní'dishniih, áík'ehgo dibelííhíí da'adzaayú nkenelt'ee dolee.

28 Áídá' dasiitsáadí' naadisdzaago Gálileeyú nohwáđih disháh dolee.

29 Peter gáabílnii, Nnee dawa nits'á' t'ąazhí' ánádaasdaa ndi, shíí doo ágáoshne' at'ée da.

30 Jesus gánábíłdo'niid, Da'aniigo gáníłdishnii, Tł'é'go tazhik'áne doo hwahá nakidn ániih dadá' taadn, Áń doo bígonsı da, shíłdinníł.

31 Áídá' Peter nawode gáabílnii, Dała' nił dastsaa ndi, Áń doo bígonsı da, doo niłdoshniih at'ée da. Ła'ihíí bitsilke'yu dawa da'áík'ehgo ádaannii.

32 Áídí' Gethsémane golzéhi goz'ąayú hikaidá' Jesus bitsilke'yu gádaayílnii, Dádząą nahísóotąą, oshkáąhyú déyááda'.

33 Áídí' Peter, James, lá'íí John yíł okai, áígee Jesus dázhó doo bíł gozhó dago bijíí nniih nkegonyaa lék'e.

34 Áík'ehgo gádaabílnii, Shiyi'siziiníí dázhó doo bíł gozhó da, dák'azhá dastsaałíí ga'at'ée; dádząą nahísóotąągo daadeh'íí.

35 Áídí' da'anahyú óyáayú ni'zhí' adzaada' okąąh, gáníigo, Bígonedząayúgo, díí shich'ı' begodigháhíí shits'á'zhí' begodogaal.

36 Gánáđi'nii, Ábba, shiTaa, doo nt'é ná nyee da; díí hishdlää doleełí shits'á'zhí' ánle': áídá' shíí doo beshik'eh da, ni zhá benik'eh.

37 Áídí' bitsilke'yu dá'ilhoshgo yaa nadzaa, áík'ehgo Peter gáyílnii, Simon, ilhosh née? Dała'á łedihikeezhí' ndishá' doo dín'ıı le'ągot'ee da née?

38 Daadeh'íigo da'ohkáąh, nanohwída'dintaah bídaanołdzil doleełíí bighá. Nohwiyi'siziiníí da'anii hat'ıı ndi nohwits'ihíí doo nłdzil da.

39 Áídí' onaanáđzaayú da'ágánáđi'niigo naa'okąąh.

40 Áídí' bitsilke'yu da'ilhoshgo yaa nánáđzáá, (dázhó bíł daanzigo,) áígee hant'é daaniih shíhíí doo yídaagołsı da lék'e.

41 Taadngee baa naanáđzáágo gádaabílnii, Akú da'olhoshgo hanádaahsoł gáđnii: shí k'adí', shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bíłak'e shí'dilteehgo ch'íshi'det'ąahíí ilk'idá' biká' ngonyáá.

42 Nádołkáh, hiiikaah le': ch'íshí'aahíí kodí' higaal.

43 Dagoshch'ı' Jesus t'ah yałti'dá', Judas, nakits'adáłíí bíł itah nłni, nnee láágo bésh be'idiltłishé lá'ıı tsı be'idiltłishé dahdaayiníigo okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi, lá'ıı Jews yánazáni daabides'a'ıı yíł náłsáá.

44 Ch'íbi'aah doleeḥí ilk'idá' bebígózi doleeḥí yengon'áá lèk'e, gáníigo, Hadín hist's'ósí án doleeḥ; daahołtsoodgo binádaadeh'íigo bił dohkáh.

45 Áík'ehgo Judas ákú nyáágo dagoshch'í' Jesus yich'í' daheswodgo, Iłch'ígó'aahíí, Iłch'ígó'aahíí, yilniigo yizts'qs.

46 Áídí' Jesus yil ndaazdeelgo daayiltsood.

47 Áídá' bit'ahgee naziinií dała'á bibéshbe'idiltshé hayidziigo okaḥ hayibik'ehi da'tiséyú sitíni binal'a'áhi yonthizhgo bijaa naidnłgizh lèk'e.

48 Áídí' Jesus nnee baa nánksaḥíí gádaayilni, Ya' bésh be'idiltshé la'íí tsj be'idiltshé dahdaanohniłgo daashołtsoodgo nánksaḥ née, in'íhíí daach'iltsoodhíí k'ehgo?

49 Dawa jji la' da'ch'okaḥ goz'aa yune' nohwil ch'idaagonsh'aahgo nohwitah nashaa ni' ndi doo hak'i daashołtsood da ni': áídá' Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiinií begolne' doleeḥíí bigha anágot'ijl.

50 Áígee bitsilke'yu dawa bits'á'zhí' ádaaszaago bits'a' ilhadeskai.

51 Nnee aníid nagháhihi nak'a'ligaihi zhá binasti'go Jesus yiké' itah higaal lèk'e; án nnee aníid nakaiyéhi bił ndaazdeel:

52 Áídá' nak'a' binasti' n'íí yiyi' halwodgo dáłichiigo ch'a'olwod.

53 Nnee Jesus daabiltsoodíí okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni yaa yil hikai: áígee okaḥ yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazini, hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi biłgo íla'adzaa lèk'e.

54 Peter da'anahgo biké'dí' higaal, áídí' okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikih binaa lé'dit'íh yune' ha'ayáá: áígee kq' diltsh'zhí' aasinilíí yil naháztaḥ, naniłdziilgo.

55 Okaḥ yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí yánadaaltihi dawa Jesus zidee hádaat'ijgo, yaa dahgosi'aahíí yiká daadéz'ij ndi doo la' da lèk'e.

56 Lááni daazhógo ádaaniigo baa dahgo'aahgo baa yádaalti' ndi doo la' lèk'ee da.

57 Áígee nnee la' daahizí'go léda'ilchoogo baa yádaalti', gádaaniigo,

58 Án gáníigo daadihiits'ag ni', Díí kih biyi' da'ch'okaḥi nnee ayílaahíí taanágoshnił, áídí' taagi jji hileehgo la'ihíí nnee doo ayílaa dahíí anágoshdle', niigo.

59 Gádaanii ndi doo lèk'eego ádaanii da.

60 Áídí' okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni da'ihni'gee hizí'go Jesus nayidilkidgo gáníí, Ya' nihíí doo nt'é nniigo hadziih da née? Díí naa dahgo'aahgo naa yádaalti'íí hago'at'éé?

61 Áídá' Jesus doo nt'é nii dago doo t'aazhí' hanádzii da. Okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni nabínadilkidgo, Ya' ni Christ, Bik'ehgo'ihinañ Dilzini biYe' nlií née? bilni.

62 Jesus, Ha'oh, án nshij, nii: shíí nnee k'ehgo Niyááhíí, Bik'ehgo'ihinañ da'tiséyú binawod golíni bigan dihe'nazhineégo dahsidáágo yaaká'dí' yaak'os shil honahgo daashidołtsééł.

63 Áík'ehgo okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni bidiyagé idanayiheszízdá' gáníí, Nt'é bigha nnee la'i baa nanaagolni' doleeḥ?

64 Bik'ehgo'ihinañ nchq'go yaa yałt'íí daadisots'aa: hagot'éégo baa natsídaahkees? Dawa gádaanii, Zideego bángonot'aah.

65 Áídí' la' bik'idaadihizheeh nkegonyaa, la'íí binii yináda'isti'dá' nádainłts'í, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú yánłti'yúgo, hadín náninłts'í shihíí nohwil nagolni', daabilniigo; la'íí aasinilíí bit'adaayika' lèk'e.

66 Peter yúyahyú kih binaa ledn'aahíí biyi' yune' sidaadá' isdzán, okaḥ yebik'ehi da'tiséyú sitíni yána'iziidi, baa nyáá:

67 Án Peter kq'zhí' náníldziilgo yo'iidá', Ni la' ałdó' Jesus, Nazaréne nlíni, bíł na'aash ní', bíłnii.

68 Áídá', Dah, hant'é nniigo ánnihíí doo bígonsi da, nii. Áídí' kñ bahgee ch'ínágochen'ááyú ch'ínyáá; áígee tazhik'áne ánniid lək'e.

69 Áígee isdzán na'iziidi naabiiltsaa, áík'ehgo áígee naziiníí gáyilnii, Díí nneehíí áí itah nlii.

70 Áídá', Dah, naado'niiid. Dét'ihék'e áígee naziiníí Peter gánádaayilđo'niiid, Da'anii ni áí itah nlii: Gálileedí' gonlii, áí yádaakti'híí k'ehgo yánti'.

71 Áídá' Peter bit'a dahdidilniihgo hashkeego nchq'go yałti' nkegonyaa gáníigo, Nnee baa yádaakti'íí doo bígonsi da.

72 Nt'éégo tazhik'áne ánado'niiid nakidngee. Peter Jesus gábíłniiid n'íí yénálniih, Tazhik'áne doo hwahá nakidn ánnih dadá' taadngee, Án doo bígonsi da, shíłdinníi. Áí yaa natsekeesgo hichag lək'e.

15

1 Hayilkááyú okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni, begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi, la'íí yánádaaltihi dawa bíłgo ıla'adzaago Jesus yaa ndaagoshchii, áídí' hídaist'qodá' dahdainlqozgo Pílate yaa daidez'aa.

2 Áígee Pílate Jesus nayídiłkid, Ya' ni Jews ízisgo biNant'a'i nlii née? Da'áígee ánnii, bíłnii, Jesus.

3 Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí doo ałch'ídéyú baa dahgoz'aa da; ndi doo nt'é nii da lək'e.

4-5 Áík'ehgo Pílate nabínadiłkid, Nihíí doo nt'é shíłnii da née? Doo ałch'ídéyú naa dahgost'aa da laq akoh.

6 Bitis hagowáh n'íí bee bíná'godiníhgo da'idaagee ha'áshijeedíí dała'á, hadíí nnee hádaat'iiníí, Pílate bá ch'ínáyılteeh lək'e.

7 Áígee nnee, Barábbas holzéhi, ha'ásitii lək'e; án nnee nant'an agohet'aa nkegonyaa nada'iltseedihi yił ha'áshijeed.

8 Áík'ehgo nnee Pílate yaa nánisáqgo daadilwoshgo gádaayilnii, Da'ánál'ijhíí k'ehgo nohwá ánléh.

9 Ya' Jews ízisgo biNant'a' nohwá ch'ínánshteehgo hádaaht'ii née? bíłnii, Pílate.

10 Pílate yígółsi, nnee dawa Jesus bíł daanzhqqhíí bigha okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí Jesus yik'edaanniihgo baa daabidez'aa.

11 Áídá' okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi nnee láqgo ıla'adzaahíí biini' yá ádaagozlaa, gádaayilniiigo, Barábbas nohwá ch'ínánłteeh, daadohñii.

12 Áík'ehgo Pílate gánádaabiłdo'niiid, Jews ízisgo biNant'a', daadohñiiigo daa-hohshíhishq' hago laq nohwá áshléh áídá'?

13 Áídá' nnádaadilghaazhgo, Tsii'ılna'áhi bíhołkałgo zodée, daañii.

14 Nt'é bigha, hant'é bee nchq'go adzaago? nii, Pílate. Áídá' da'tiségo nanádaadilghaazhgo, Tsii'ılna'áhi bíhołkałgo zodée, daañii.

15 Áík'ehgo Pílate nneehíí yił daagoyilshqó hát'iiigo Barábbas bich'ii ch'ínáinłtíi, áídá' Jesus habi'oltsaazdá' tsii'ılna'áhi bíhołkałgo zideego nneehíí yaa daidez'aa.

16 Áídí' siláada yáná'itih goz'aa yune', Pretórium holzéhi, Jesus odaizt'e'; áígee siláada dawa baa ıla'ádaizlaa.

17 Áídí' diyagé kichíigo dot'izhi Jesus yá ádaagozlaadá' hosh diwozhi náníhezwodgo nant'an bich'ah k'ehgo alzaahi bik'e daidez'aa.

18 Áídí' daidnłsigo ádaadil'iiigo, Gozhqó, Jews ízisgo biNant'a' nliini, daabiłniiigo yaa daadilwosh nkegonyaa lək'e.

19 Áídí' tsj bee bitsits'inyú nádainktish, áídí' bik'ídaadihizheeh, áídí' biyahzhí' nádaahilzhishgo daayokaqah nádaadi'niihé lèk'e.

20 Aqal baa daadlohdá' diyagé lichiiigo dot'izh n'íi yaa daidntsoozdá' dabíi bidiyagé yá ánadaagosdlaa, áídí' tsj'ılna'áhi yiká' daizilheeyú bil nádezaq.

21 Nnee la', Simon holzéhi, Alexánder hik'e Rúfus bitaahi, Cyréne golzeedí' gólíni, k'edolzaadí' nádaalgo, silááda tsj'ılna'áhi yogheelgo ádaabizlaa.

22 Áík'ehgo Gólgotha golzeeyú bil nánzáq; áí golzeego itsits'in si'áni golzeego ágolzee.

23 Áígee wine, jeeh nch'íi, myrrh holzéhi, bil nadesdziidgo Jesus yaa daizkáq; áídá' doo yodlaq da.

24 Áígee tsj'ılna'áhi yídaabiskaldá' bidiyagé ilta'isniigo yigha da'diljoł lèk'e, hadíi gonesnaahíi bíyéé hileehgo.

25 Ngost'ái bik'ehekéézgee tsj'ılna'áhi yídaabiskal lèk'e.

26 Nt'é baa dahgost'aaníi ádaagozlaago díinko bik'ehgee dahgoz'aa, JEWS ÍZISGO BINANT'A' NLÍNI, golzeego k'e'eshchij.

27 Áígee nnee da'in'ijihíi naki aldó' Jesus ba'ashhahdí' tsj'ılna'áhi bídaahaskał, la' dihe'nazhineégo, la'íi be'eshganzhineégo.

28 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihina'na' biyati' bek'e' eshchiiníi, Begoz'aaníi doo yikisk'eh ádaat'ee dahíi bil da'ch'oltag lèk'e, nii n'íi begolzaa.

29 Bahyú ch'ihikahíi bitsits'in daidiktasgo yati' yee daabokáalgo gádaanii, Háhái', biyi' da'ch'okaqahíi taagoshniigo taagi jii hileehgo ánágozhle', nni ni',

30 Halaa, dani hasdá'idnlteehgo tsj'ılna'áhi biká'dí' gódah ch'innah.

31 Okaaq yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníi ye'ik'eda'ikchíhi bilgo Jesus yaa daadlo, gádaakildi'niigo, Nnee la'íi hasdáyihiniik; áídá' bíhíi doo hasdá'idilteeh da.

32 Christ, Israel hat'i'íi ízisgo biNant'a' nliiníi, halaa tsj'ılna'áhi yiká'dí' naad-owáh, áík'ehgo daahihiiltsaago zhá daahohiidlaqah. Áídí' bit'ahyú tsj'ılna'áhi bil bídaach'iskałi yati' yee daabokáal lèk'e.

33 Isk'ahnyáadí' taagi nehenkéézshí' ni' biká' dahot'éhé godilhił gozlij lèk'e.

34 Taagi nehenkéézgo Jesus nádidilghaazhgo gáníi, Éloi, Éloi, láma sabákthani? áí, Bik'ehgohinshnaahíi, Bik'ehgohinshnaahíi, nt'é laq bigha shits'á'zhí' ándzaa? golzeego ágolzee.

35 La' áígee nadaaziiníi daabidits'ago, Isaa, Elías yich'í' anii, daanii.

36 La' nádilwodgo tú daabits'osíi vinegar yiyi' naiz'aa, áídí' tsj yaa dahyiz'aaqo Jesus bizé'zhí' dahyída'nłtsiih, gáníigo, Ntsént'ah; bídaagonolzijh, Elías baa higháhgo nanábidilteeh shj.

37 Áídí' Jesus nádidilghaazhgo oyol.

38 Áígee kih biyi' da'ch'okaqahíi biyi' yune' daadintsoozíi bighá'dí' hayaago ilch'idláad lèk'e.

39 Siláada dala'á gonenadín binant'a'íi Jesus bich'í'go siziiníi Jesus nádidilghaazhdá' oyolgo yigołsijidá' gáníi, Díi nneehíi da'anii Bik'ehgo'ihina'na' biYe' nlíni laq.

40 Isdzané anahdí' nazij daabineł'íigo, Mary Mágdalene, Mary, James iké'yú nagháhi hik'e Joses baqahíi, la'íi Salóme bilgo, itah nazij lèk'e.

41 Áí Jesus Gálileeyú naghada' biké' anakah lèk'e, bich'odaaniigo; la'íi isdzané Jerúsalemyú bil hikaihił aldó' ląqgo itah nadaazij.

42 K'ad o'i'aaahyú ilch'í'golne'íi bijij, áí iskaq hik'e Jews daagodnłsiníi bijij doleehíi bigha.

⁴³ Nnee Joseph holzéhi, Arimathéa golzeeyú gólíni, doo biini' hah dago Pílate yich'í' oyáá, Jesus bits'íhíí yíyókeedgo; án nnee godnłsini, yánádaaltihíí itah nłíni, Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa doleelíí yibad sidáhi.

⁴⁴ Pílate, Jesus daztsaa shí dasha'at'ée nzigo, siláada binant'a' yiká ánniidgo nayidíłkid, Ilk'idá' daztsaa née? yihniigo.

⁴⁵ Áik'ehgo siláada binant'a', Ha'oh, daztsaa, bilnñiidá' Pílate Jesus bits'íhíí Joseph yaa yiden'áá.

⁴⁶ Áik'ehgo Joseph nak'a'ligaihi nł'ehi nayihesni, áidí' Jesus bits'íhíí tsí'ılna'áhi yiká'dí' nanáidnłtjigo nak'a'ligaihi yik'íyidesdiz, áidí' tsébi'í'ángo ágolzaa yune' nyinkłtjídá' tsée yidaidenłhiz lėk'e.

⁴⁷ Mary Mágdalene hik'e Joses báá bilgo hayú nniltiiníí daayo'jji ni'.

16

¹ Jews daagodnłsiníí bijji aaldá' Mary Mágdalene, Mary, James baahíí, Salóme bilgo, ik'ah likagolchinihíí nadaahesni ni', Jesus bits'í yee yídizhish doleelgo.

² Áik'ehgo dážhó t'ahbi godilziníí bijji ya'ái hagaaldá' tsébi'í'ányú hikai.

³ Áígee, Hadínshá' tsée daadin'ááhíí nohwá yó'idołhis? daalłdi'nii.

⁴ Áidí' hadag daadéz'jigo tsée n'íí yó'olyizgo daayıltsaa; tsée dážhó nchaago.

⁵ Tsébi'í'án yune' ha'ákaidá' nnee ánií nagháhihi, bi'íí nneezi ligaihi dihe'nazhinéego sidaago daayıltsaa; áik'ehgo tsídaadolyiz lėk'e.

⁶ Áidá' nneehíí gádaabilni, Tsídaadołheez hela': Jesus, Názaředhí' gólíni, tsí'ılna'áhi bíheskał n'íí biká hadaanohțaago bígonsi: án naadiidzaa ni'; doo hak'i da: nniltjji n'íígee daadeh'jji.

⁷ Ti'i dohkáh, bitsilke'yu, Peter bilgo, Jesus Gálileeyú nohwádih deyaa, bilđohñih: ákú daabidołtséeł, da'ánohwiñihíí k'ehgo.

⁸ Áidí' tsébi'í'ándí' dahale ch'ínakaidá' nádnlkji; daiditłid la'íí bil díyadaagot'ee daasilji: nédaildzidgo doo hadín nt'é daayılñii da lėk'e.

⁹ Godilziníí bijji t'ahbi Jesus daztsaadí' naadiidzaadá' Mary Mágdalene dantsé yich'í' hit'jigo ádelzaa, ái isdzánhíí biyi'dí' ch'iidn gots'idi haniyood n'íí.

¹⁰ Án nnee Jesus yil nakai n'íí doo bil daagozhóó dago chaal naháztąayú yaa nyáago yil nagosni'.

¹¹ Áidá' Jesus náhi'na'go isdzán bo'jigo ya'ikodaanzji ndi doo daayodłaa da lėk'e.

¹² Ái bikédí'go Jesus yil nakai n'íí naki itínk'ehyú hi'aashgo bich'í' lahgo hit'jigo ádelzaa.

¹³ Áidí' onát'aazhgo la'ihíí yil nadaagosni' ndi doo daabodłaa da lėk'e.

¹⁴ Ái bikédí'go bitsilke'yu łats'adahíí da'iyąągo naháztąągo Jesus bich'í' hit'jigo ádelzaa, áígee doo da'odłaa dago bijji daantł'izii bigha bich'í' yádaakti', daztsaadí' naadiidzaahíí bikédí'go la' daabo'jji doo daayodłaa dahíí bigha.

¹⁵ Áidí' gábilni, Ni'godzán dágoz'ąą nt'éego yati' baa gozhóni nnee dawa baa bil nadaagołni' le'.

¹⁶ Dahadín odłaadí' baptize ábi'delzaahíí hasdádolteek; áidá' dahadín doo odłaa dahíí dahazhi' biniigonł'éego bá ngodot'aał.

¹⁷ Áidí' díinko godiyihgo ánágot'jji da'odlaaníí ádaadoliił; shizhi' bee ch'iidn hadaanyood doleek; la'íí yati' lahgo at'éego yee yádaakti' doleek;

¹⁸ Ch'osh bik'asda' gólíni nádaihinił doleek; dant'éhéta kozilheehíí daidłaa ndi doo hago ádaabile' da doleek; la'íí daannihíí yiká' ndaadilniigo nádaadziih doleek.

19 Áík'ehgo Jesus aqł bich'ı' yadaakti'dá' yaaká'yú onábi'doltıı, áígee Bik'ehgo'ihı'nań bigan dihe'nazhinéégo dahnezdaa.

20 Áídı' dahiskaigo dahot'éhé yati' baa gozhóni yaa nadaagolıı' lék'e, be-Bik'ehń yıl nlııgo nada'iziidgo, godiyıhgo ánágot'ııhıı bee biyati' da'anıı at'éhi ch'ı'nah áile'go. Doleelgo at'éé.

THE GOSPEL ACCORDING TO LUKE

- 1 Nnee láágo nohwitahyú hago ánágot'íhíí dakiké'go yek'eda'ishchíigo,
 2 Nnee da'ítsé godezt'i'gé' bináál ánágot'íhíí, Jesus biyati' yaa nadaagolní'íí nohwíl nadaagosní'híí k'ehgo yek'eda'ishchíi;
 3 Áík'ehgo Theóphilus, ízisgo ánt'éhi, shíí áldó' da'ítsé godezt'i'gé' hago ánágot'íhíí bígosíksíidgo dakiké' ánágot'íhíí bee nich'í' k'e'eshchíi hasht'íí,
 4 Hago ánágot'íhíí níł na'gosní' n'íí da'aniigo bígonksíihíí bighá nich'í' bek'e'eshchii.
 5 Hérod Judéa yánant'aaná' nnee, Zakarías holzéhi, okqah yedaabik'ehi Abía hat'i'íí itah nlii lé'e: án bi'aad, Elísabeth holzéhi, Aaron hat'i'í nlii.
 6 Zakarías lá'íí bi'aad bílgo Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dánł'éégo ádaat'ee, Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áání lá'íí biyati'íí nzhqogo yikísk'eh hí'ash lé'e.
 7 Bichagháshé doo hwaa da, Elísabeth doo ílchiih dahíí bighá; sáan lá'íí hastiin daasilíi'.
 8 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee Zakarías okqah yebik'ehgo baa gonyáána',
 9 Nnee okqah yedaabik'ehi dahgos'aaní k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań daach'okqah goz'qá yuné' dilidgo kíkagolchinihíí yidíłł'go habi'doltíi lé'e.
 10 Kíkagolchinihíí díłł'go biká' ngonyaana' nnee láágo dadányú dała'adzaago da'okqah lé'e.
 11 Ákóne' kíkagolchinihíí biká' dahsi'qágo yidíłł'íí dihe'nazhíneégo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bíł ch'í'nah adzaa.
 12 Zakarías yíłłsaago yik'e tsídolyizgo bílgoyéé'go gozłi.
 13 Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyíłłni, Doo néndzid da, Zakarías: Bik'ehgo'ihí'nań ní'okqahíí yidezts'qá; ní'aad Elísabeth bizhaazhé ishkiini ná yíłłchii, áí mé'ihíí bizhi' John bá áńle'.
 14 Baa níł gozhóq doleel, dázho níł gozhóq doleel; nnee láágo mé' goleehíí yaa bíł daagozhóq doleel.
 15 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ízisgo at'éé doleel, wine dagohíí ílnágodíłłhisíí doo yidłqá da doleel; t'ah bimaá bibishch'id yiyi' sitíigé' godezt'i'go Holy Spirit bee baa godet'qá doleel.
 16 Díí mé' goleehíí nnee Israel hat'i'íí láágo beBik'ehń, Bik'ehgo'ihí'nań daayokqahń, yich'í' nnáhiikáhgo áidolił.
 17 Elías biyi'siziini' lá'íí binawodíí k'ehgo beBik'ehń yádn dahdidogaal doleel, nnee bichagháshé nł'éégo yaa tsínadaadikesgo áidolił, lá'íí hayíí doo ídaayést's'qá dahíí nnee nł'éégo ádaat'eehíí bigoyá' yídaayést's'qágo áidolił; be-Bik'ehń yaa higháhíí nnee bijíí yuné' bá íłłch'í'gole'go áidolił.
 18 Zakarías Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyíłłni, Hago at'éégo shiye' goleehíí bígonsí doleel, shíí hastiin silíiná' shi'aadń áldó' sá silíi?
 19 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bich'í' hananádzii, gáníigo, Shíí Gábriel honszee, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee sizíi; shíí nich'í' hasdziihgo díí nł'éégo ágone'íí baa níł nagoshní'go shi'dol'aad.
 20 Doo yánti' da nleeh, díí ágone' dishníihíí begolzaahíí bijíi zhá hanánđziih, doo shondłqá dahíí bighá, ágone' dishníihíí da'anii begolne'hi at'éé.
 21 Nnee dała'at'éé n'íí Zakarías ch'éh yiba' naháztaq, hat'íí bighá doo hwaa ch'ínádáh da daanzigo.
 22 Ch'ínádzaaná' doo hago'at'éégo nnee yich'í' hadzii da: áík'ehgo hat'íhíta bich'í' ch'í'nah adzaa shí daanzi; t'ah doo yałti' dago daazhógo na'ígizh lé'e.

23 Áígee binasdziidíí ąął áyíílaaná' bigowayú onádzaa.

24 Áí bikédé'go bi'aad Elísabeth hiltsaą siljina' yaa ch'anant'ig'go ashdla'i dahitaą, gáníigo,

25 Nnee bich'ig' siste' n'íi shich'ą'zhig'go shá áile'híi bighą sheBik'ehn shaa ch'ozbaago díi k'ehgo shá ágólaa.

26 Isdzán holtsaanihíi gostán behitaągo Bik'ehgo'ihina' binal'a'a, Gábriel holzéhi, yaaká'gé' kigh goznil Názareth golzeezhig' yí'aad, ái kigh goznílii Gálileehíi biyi',

27 Áígee it'eedn k'ad nnee, Joseph holzéhi, baa hiiktini yich'ig' oyáá lé'e, ái nneeh David hat'i'i nlij; it'eedn Mary holzee.

28 Bik'ehgo'ihina' binal'a'a yaaká'gé'hi Mary yaa nyáágo gáyihni, Nił gozhóq'le', Bik'ehgo'ihina' dážhó naa ch'oba'go nohweBik'ehn nił nlij; dážhó niyaa gozhóq' doleelgo isdzané bitahgé' haniktíi.

29 Án yo'ig'go ábihnihi bighą tsídolyiz, yaa tsídiskeezgo hat'íishą' niigo aníi nzi lé'e.

30 Bik'ehgo'ihina' binal'a'a gábihni, Doo néndzid da, Mary: Bik'ehgo'ihina' naa ch'oba'go haniktíi.

31 Isąą, hinłtsąą nleehgo ishkiiníi hinłchii, án Jesus golzeego ánlíił.

32 Ízisgo at'éé doleel, Da'tiséyé At'éhi biYe' holzee doo; án David yá niltjigo godoleel, Bik'ehgo'ihina' nohweBik'ehn David yánant'aa lé'e n'íi yánant'aago ábile':

33 Jacob hat'i'i daanliiníi dahazhig' yánant'aa doleel; nant'aago doo bee nnágódáh da.

34 Mary Bik'ehgo'ihina' binal'a'a gáyihni, Hago'at'éégo díi, shiką' doo hwaa daná'?

35 Bik'ehgo'ihina' binal'a'a gábihni, Holy Spirit niká'zhig' at'éé doleel, Da'tiséyú At'éhi binawodíi niká'zhig' áiléh: áik'ehgo ni'imé' goleehíi dážhó dilzini doleel, Bik'ehgo'ihina' biYe' holzee doo.

36 Elísabeth, nik'íi, doo ilchíhi da daalch'inii n'íi, sá siljii ndi áldó' hiltsaą, gostán bedahitaą, bi'imé' ishkiin doleel.

37 Bik'ehgo'ihina' doo hat'íi ch'éh áil'ij da.

38 Mary gáníi, Shíi Bik'ehgo'ihina' bíyéé nshlij; ha'aa dishnii, da'ánnihi bikišk'ehyú áshidolíił. Áigé' Bik'ehgo'ihina' binal'a'a bich'ą' onádzaa.

39 Áigé' Mary dahaleego anahyú beezhig'yú kigh goznilyú Judahíi biyi' oyáá lé'e;

40 Ákú Zakariás bigową yune' ha'ayáágo Elísabeth yich'ig' hadzii.

41 Elísabeth Mary biyati' yidezts'ąągo biyi' mé' dehes'naa lé'e; ła'íi Elísabeth Holy Spirit bee baa godet'ąą lé'e:

42 Án nawode hadzii ląą gáníigo, Isdzané bitahgé' niyaa gozhóq' doleel, mé' nibishch'id biyi' sitiiníi áldó' biyaa gozhóq' doleel.

43 Hago'at'éégo ląhi sheBik'ehn bimaa shaa ch'oba'go shaa nyáá?

44 Niyati'íi disets'ąąná' mé' bił gozhóq'go shiyi' dehes'naa ląą.

45 Isdzán osdłąđíi biyaa gozhóq': Bik'ehgo'ihina' binal'a'a yaaká'gé'híi binkáayú ábihnihi da'anii begolne'híi bighą.

46 Mary gáníi, Shijii dawa bee sheBik'ehn ízisgo at'ééhíi baa nagoshni',

47 Shiyi'siziiníi Bik'ehgo'ihina' Hasdášhíitíiníi yaa bił gozhóq'.

48 Shíi binal'a'a nshlíni doo hat'íi be'ansht'ee da ndi nł'éégo shaa tsínadeskeez: kogé' godezt'ig'go nnee daalínolt'ijíi dawa, isdzán biyaa gozhóni daashihni doleel.

49 Dážhó k'a'at'éhi dážhó nł'ééhíi áshíílaa; án bizhi'íi dilzih.

50 Iiké' nánot'ijíí dahadń Bik'ehgo'ihí'nań bił diyinihíí baa ch'oba' doleel.

51 Binawod ch'í'nah áyíílaa: bijíí yune' dázhó ádaadilkahíí yił nadaagodesgeed,

52 Nnee hayíí ízisgo ádaat'ee n'íí hayaa ánáyíidlaaná' doo ízisgo ádaat'ee da n'íí hadag ánáyíidlaa.

53 Hayíí dáshiná' nakai n'íí dawahá nł'éeéhíí yá ná'nné' ni'; áiná' ízis da'it'iinihíí dádilkoqogo onáyis'a' lé'e.

54 Bána'iziidíí, Israel holzéhi, bich'ozni', biłgoch'oba'íí yee yénálníihgo;

55 Dahazhí' Abraham la'íí bich'á'gé' hadaakinolchiikííbił goch'oba', daanohwitaa n'íí ágáyílnii n'íí k'ehgo, nii, Mary.

56 Mary Elísabeth yił sikeego taagi dahitaa lé'e, áigé' bigowayú onádzaa.

57 Elísabeth ilchiigee ngonyaa lé'e; áigee ishkiin yizhchíí.

58 Hago'at'éégo Elísabeth Bik'ehgo'ihí'nań baa ch'ozbaadí, ba'ashhahgé' daagolííníí la'íí daabik'ííhíí yaa t'ídaanzigo bił daagozhóó lé'e.

59 Mé' tsebíí beyiskaaqo circumcise alnéhgo baa ch'ikai; Zakarías holzee doleel, bitaa bizhi'híí k'ehgo, daach'inii.

60 Áiná' mé' bimaahíí, Dah; John bizhi' hileeh, nii.

61 Nik'íí doo la' ágágolzee da, daabilch'inii.

62 Áík'ehgo mé'íí bitaahíí bich'í' na'ída'ch'igizhgo, Díí mé'íí hat'íí holzee doo? daabilch'inii.

63 Áík'ehgo Zakarías biká' k'e'elchiíhíí hát'íígo na'ígizh, áigé', Díí mé'íí John holzee doo, niigo biká' k'e'eshchíí. Áí bigha nneehíí bił díyadaagot'ee lé'e.

64 Áigé' dahíko Zakarías hanádziigo, Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahénzi lé'e.

65 Áigé' ba'ashhahgé' daagolííníí tsídaadesyiz: díí ágodzaahíí ni' Judéa biyi' dahyisk'idyú daagoch'ilííníí dawa bitahyú didesdlaad.

66 Hayíí áí ch'inii daidezts'aaníí bijíí yuyaa nazné'go, Díí mé'íí hagosha' at'éé hileehi! daanii. Áigé' Bik'ehgo'ihí'nań yił nlił lé'e.

67 Zakarías, mé' bitaahíí, Holy Spirit yábiyíłti'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti', gáníígo,

68 Bik'ehgo'ihí'nań Israel hat'i'i beBik'ehń ba'ahégoš; nnee bíyééhíí yaa nyáágo hanáyínilhíí bigha,

69 Bána'iziidíí, David holzéhi, bich'á'gé' hadaakinolchiikíí bitahgé' dázhó nalwodi hasdánohwińił doleelíí nohwá hayíłtíí;

70 Ni'gosdzán alzaagé' yúshde' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi daadilzini yinkááyú nohwich'í' hadziigo gánohwiłnńiid:

71 Nohwik'edaanníihíí la'íí hayíí bił daanlchó'íí dawa nohwidás sizíí doleel;

72 Daanohwitaa n'íí áyílnii n'íí k'ehgo nohwaa daach'oba', la'íí áí biłgo godiyihgo lángot'aa n'íí yénálníih,

73 Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilniigo díí k'ehgo nohwá ngon'áá,

74 Nohwíí hayíí nohwik'edaanníihíí nohwidás sizíígo, doo nídaahiildzidgo da Bik'ehgo'ihí'nań bá nada'iidziid doo,

75 Dáhandaaahinna'zhí' daagodinlziggo la'íí nł'éeégo binadzahgee ádaant'eego.

76 Ni, mé'íí, Da'tiséyú At'éhi binkááyú na'iziidíí honlzee doo: ni nohwe-Bik'ehń bádnyú ilch'í'goléhgo dahnnáh;

77 Nnee Bik'ehgo'ihí'nań bíyééhíí hago'at'éégo binchó'íí bá da'ízlíí ánánłne'go hasdaakáh doleelgo yídaagołsijihgo ánle',

78 Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaahń nohwaa ch'oba'íí binkááyú; da'án bik'ehgo yaaká'gé' idindláadíí nohwaa nyáá,

79 Hayíí chagołheelyú naháztaaníí da'itsaah yédaaldzidíí bá idindláádgo ágole', la'íí ilch'í'gont'éégo yikísk'eh hiikaahgo áile', nii lé'e, Zakarías.

80 Mé' nchaa siljigo biyi'siziiníí dázho nalwod silji, Israel hat'i'i bich'í' ch'í'nah ádilne'íí bijjizhí' da'izljiyú naghaa lé'e.

2

1 Áiná' nant'án Caesar Augústus holzéhi nnee dawa daantjige tax nahi'niil doleelgo bizhi' ádaagole'go yágon'aa lé'e.

2 (Cyrénius, Síriayú nant'án nliiná', díí nach'ihí'niil doleelgo kozhi' ádaagoch'ile'íí da'ítsé álzaa lé'e.)

3 Nnee dawa bizhi' ádaagole'yú onádaaskai lé'e, hayú kih goznigé' daagoljiyú.

4 Joseph áldó' itah onádzaa, Gálilee bigodzogíí biyi' Názareth golzeegé' Béthlehem golzeezhí', Judéahíí biyi'gee, David goljí n'íyú, (Joseph David yil hat'i'i lé'ehíí bigha.)

5 Mary dak'adégo ilchihí, Joseph baa hiitini yil hi'ash lé'e, bizhi' ádaagole'yú.

6 Áíge sikeená' ilchihíí biká' ngonyaa lé'e.

7 Da'ítsé ilchíhi ishkiin yishchij, mé'ihíí nadik'á' bik'ídisdizgo magashi yiyi' náda'idjijhíí yiyi' nyinktj; na'ch'injahíí doo la' hayú bá goz'aa dahíí bigha.

8 Mé' sitiiníí da'anahyú nnee nada'nyoodíí bidibehíí yinádaadéz'jii lé'e, tlé'yú.

9 Áíge' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi bich'í' ch'í'nah adzaago Bik'ehgo'ihí'nañ bich'á'idindláadíí bee ike'dendláád; áik'ehgo nnee nada'nyoodíí tsídaadesyiz.

10 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gábilnii, Doo nédaaldzid da: íyínkts'aa sáá, yati' dázho nlt'éhi nnee dawa bee bil daagoyikshóq doleekíí baa nohwil nagoshni'.

11 Díí jji David goljí n'íyú nnee hasdáyihiníí nohwá gozlij, Christ nohwe-Bik'ehí.

12 Díí bee bídaagonojsi doleel, mé'ihíí nadik'á' bik'ídisdizgo magashi yiyi' náda'idjijhíí yiyi' sitijgo daahołtséh.

13 Dahiko Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á da'ítsé ch'í'nah ádilzaahíí láágo yaaká'gé' yil ch'í'nah ánádedlaa, áí Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ahédaanzigo gádaanii,

14 Bik'ehgo'ihí'nañ da'tiségo at'éhi yaaká'zhí'go daach'inłsi le', lá'íí ni' biká'yú nnee Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí bee ilch'í'gont'éehíí býéé le'.

15 Áíge' Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á yaaká'yú onákainá' nada'nyoodíí, Béthlehemiyú dokáh, daahłdi'nii, Díí ágodzaahíí Bik'ehgo'ihí'nañ nohwil ch'í'nah ágolaahíí daanel'jiiyú dokáh.

16 Áik'ehgo áíge' dagoshch'í' deskaigo Mary, Joseph, lá'íí mé' magashi yiyi' náda'idjijhíí yiyi' sitijgo yaa hikai.

17 Daayiltsaąaná' mé'ihíí ábilđi'nii n'íí dahot'éhé yaa nadaagosni'.

18 Hayíí daidezts'aaníí nada'nyoodíí ádaabilniihíí yaa bil díyadaagot'ee.

19 Maryhíí díí dawa yénálniihgo dayúweh bijjí yuyaa yaa natsekees lé'e.

20 Nada'nyoodihíí da'ádaabilđi'niihíí k'ehgo hayíí daidezts'aąahíí lá'íí daayo'jiihíí bigha Bik'ehgo'ihí'nañ ízigo at'éehíí yaa nadaagolni'go, lá'íí ya'ahédaanzigo t'aaązhí' onákai.

21 Tsebíí beyiskaąaná' mé' círcumcise ábi'delzaaná' Jesus bizhi' bá álzaa, áí bizhi'íí doo hwaa goleeh daná' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi bizhi' bá áyílaahi.

22 Moses ngon'aa n'íí k'ehgo Mary godnłsigo ilch'í'bi'dilne'íí biká' ngonyáágo, mé' Bik'ehgo'ihí'nañ baa hiltéehgo Mary lá'íí Joseph bilgo Jerúsalemyú odaistjii lé'e;

23 (Mé' da'ítsé ishkiin daagolehíí Bik'ehgo'ihí'nañ bá sanigo nihi'niilgo ngon'áágo k'e'eshchijhíí bigha.)

24 Ła'íí Bik'ehgo'ihinań hat'íhíta ye'okaqahíi yaa daayiné'go odaistij l'é'e aldó', hawú naki, dagohíi hawúcho bizhaazhé naki, Bik'ehgo'ihinań yegos'aaníi k'ehgo.

25 Jerúsalemgee nnee ła', Símeon holzéhi, nkt'éégo at'éhi, Bik'ehgo'ihinań yidnksíni naghaa l'é'e; án Israel hat'i'i yil goyikshóógo ánáyidle'íi hígháhíi yiká déz'ij l'é'e: Holy Spirit biká'zhí' at'éhi.

26 Holy Spirit bee bil ch'í'nah ágolzaago gábil'idi'nii, T'ah doo hwaa dantsaah daná' Bik'ehgo'ihinań Its'áltíni, Christ holzéhi, hinłtséh.

27 Holy Spirit nábihiłaaago da'ch'okaqah goz'aq yune' nyáá; ákú Jesus bima ła'íi bitaa bilgo begoz'aaníi k'ehgo bá okaqahgo ádaabistijná',

28 Áígee Símeon mé' náyinłtjigo Bik'ehgo'ihinań ya'ahénzigo gáníi,

29 SheBik'ehń, áníta áshilnńii n'íi k'ehgo nána'isiidíi shil gozhóógo ch'ík'eh shee ngonowáh:

30 Shí shinaahíi bee hago'at'éégo hasdá'íiníi doleehíi hish'ij,

31 Ái nnee dawa biba' ilch'í'ndlaa n'íi;

32 Áń bich'á'idindíiníi nnee doo Jews daanlij dahíi bee bá got'ij doleel, ła'íi nnee níyéehíi, Israel hat'i'i, án bee ízigo ádaat'ee doleel.

33 Jesus ábikdi'niihíi bitaa, bima bilgo yaa bil díyadaagot'ee l'é'e.

34 Símeon bá da'oskaqadná' Mary, Jesus bimaahíi, gáyilnii, Íyinłts'aq sáá, díi mé'ihíi Israel hat'i'i l'áago bigha naanándéh, ła'íi l'áago nádikáh doleehíi bigha habi'doltíni at'éé; godiyihgo be'ígózini baa yádaach'łti' doleehi;

35 (Bésh be'idilłshé nijíi bighálgeedhíi k'ehgo nijíi nńiih doleehi;) nnee bijíigé' natsekeesíi ch'í'nah alneh doleehíi bigha.

36 Phánuel, Áser hat'i'i itah nlíni, bitsi', Anna holzéhi, Bik'ehgo'ihinań binkááyú yałti'i nlij l'é'e; án sá silij, nanneego gots'idn łegodzaa;

37 Itsaa nlijgo tsebídin díi' bił łegodzaa, da'ch'okaqah goz'aqagé' dá doo ch'igháhá dajij biigha ła'íi dat'é' biigha dáshiná' okaqahgo Bik'ehgo'ihinań yá na'iziid l'é'e.

38 Áń aldó' da'áígee nyáágo, Bik'ehgo'ihinań yich'í' ahénzi, áigé' Jerúsalemgee daagolíníi hago'at'éégo hasdábidiníi doleehíi yiká daadéz'iiníi Jesus yaa yil nadaagosni'.

39 Bik'ehgo'ihinań hago'at'éégo gos'aaníi aqł yikísk'eh ádaaszaaná' dabíi daagolijyú, Gálilee bigodzogíi biyi' Názařeth golzeeyú, onákai.

40 Mé' n'íi nołseełná' biyi'siziiníi nłdzil silij, goyáq silij; ła'íi Bik'ehgo'ihinań bilgoch'oba'íi biká'zhí' at'éé l'é'e.

41 Jesus bima ła'íi bitaa bilgo dałenágodáhgee Jerúsalemyú onat'ash l'é'e, bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhgo náda'idijhíi bigha.

42 Jesus nakits'ádah bil łegodzaaná', dałenágodáhgee ákú onakáhíi k'ehgo ákú okai l'é'e;

43 Aqł bengonyaaná' onákai, ndi Jesus t'aqzhí' ídestaq l'é'e Jerúsalemgee; bima ła'íi bitaahíi dá doo yídaagoksı dago.

44 Jesus bil hikah daanzigo názeelgo o'í'ááyú; bik'íi ła'íi hayíi bídaagosiníi bitahyú ch'éh yiká daantaa l'é'e.

45 Doo hwaa hayú nádaanłtij dahíi bigha t'aqzhí' Jerúsalemyú biká daantaayú onát'aazh.

46 Taagiskaqayú da'ch'okaqah goz'aq yune' nnee daagoyáaníi ilch'ídaago'aahíi iyéstsaago ła'íi nayidilkidgo naháztaayú itah sidaago yaa hikai l'é'e.

47 Bil'ígózini ła'íi nabidíkidgo yígólšigo hadzi'híi bigha nnee daabidezts'aaníi bil díyadaagot'ee l'é'e.

48 Jesus bimaa ła'íi bitaahíi daabiltsaago bił díyadaagot'ee: áík'ehgo bimaa gábiłnii, Shizhaazhé, hat'íi łaą bigha ánt'ini? Nitaa ła'íi shíi ch'éh níká hantaahíi bigha doo nohwil daagozhóq da ni'.

49 Jesus gábiłnii, Hat'íi bigha shiká hanołtaa? ShiTaa binasdziidíi baa nashaago shá goz'aa, ya' doo bígonolsi da née?

50 Hat'íi niigo aníi shihíi doo yidaagolsi da lé'e.

51 Áík'ehgo yił onákai Názarethyú, bimaa ła'íi bitaa da'adaabiłniiyú át'éé lé'e: bimaahíi bizhaazhé ábiłniidíi dawa yaa natsekees lé'e.

52 Áík'ehgo Jesus goyáago honaał, ła'íi Bik'ehgo'ihinań da'áigeego bił at'éé, áigé' nnee ałdó', dayúweh begoldoh lé'e.

3

1 Tibérius Caesar holzéhi nant'ánchań nliigo ashdla'adah legodzaa lé'e, áiná' iké'gee sitiin, Póntius Pílate holzéhi, ni' Judéa golzéhi yánant'aa, taagigee sitiin, Hérod, ni' Gálílee golzéhi yánant'aaná' bik'isn Philip Ituréa ła'íi Trakonítis yánant'aa, ła'íi Lysánias Ábilene yánant'aa lé'e,

2 Ánnas ła'íi Cáiaphas okaąah yebik'ehi da'tiséyú sitini daanliiná' Zakariás biye', John holzéhi, da'izliiyú Bik'ehgo'ihinań bich'i' hadzii.

3 Jórdan túnlínihií binaayú nnee yich'i' yałti'go gádaayilnii, Nohwinchó'íi bich'á'zh'i' ádaałne'go baptize ádaanohwi'dolne', áík'ehgo nohwinchó'íi nohwá da'izlii ánalne';

4 Bik'ehgo'ihinań binkáayú na'iziidi, Esáias holzéhi, binaltsoos biyi'gé' díi bak'e'eshchij, Da'izliiyú hadńsh'i gáníigo dilwosh, NohweBik'ehń bádnyú ilch'i' daagole', intin ilk'idezdohgo bá ádaałe'.

5 Nadaashwozhíi hanágodibih, ła'íi dził naz'aaní, nadaask'idíi hayaa álne'; ła'íi godigizíi ilk'ínádoldol, ła'íi godilwołi dilkoh ánalne' doo;

6 Áigee nnee dawa hago'at'éégo Bik'ehgo'ihinań hasdá'iinił doleehi daidoltseel.

7 Áigé' nnee John baptize ádaabile' hádaat'iigo yaa hikaihíi gáyilniigo yich'i' yałti', Nohwíi t'iish bik'asda' golíini k'ehgo daałinoł'iłi, hadń lá nohwádnnyú nohwiniigodilne'íi bich'á' nołkáh nohwilniid?

8 Da'anii nohwinchó'íi bich'á' ádaałdzaayúgo ch'i'nah ádaadi'nołsi, nest'á' nł'éégo nádaant'ihíi k'ehgo nohwaa daide'aah, Abraham bich'á'gé' daadihe'na'i doo idíldaadoł'nii da: Bik'ehgo'ihinań díi tséé naznilii nnee Abraham bich'á'gé' daadihezna'íi k'ehgo áile'yúgo áile', nohwildishnii.

9 Tsint'áni nkedn'aagee k'ek'ehgo godes'taa; tsint'áni dawa doo nest'án nł'ééhíi baa dahndéh dayúgo, yó'ok'ehgo kó' dilti' yuyaa olkaadhi at'éé.

10 Nneehíi John nayídaadiłkidgo gádaabiłnii, Hago ádaahi'ne' áiná'?

11 John gáníi, Hadń bi'íicho naki shihíi, ła'ihíi bi'íicho da'ádih shihíi yaa yinołtsós; hadń bich'iyán łaą shihíi hadń bich'iyán da'ádih shihíi ła' yaa yinoné'.

12 Tax bich'i' nadaahi'niłi ałdó' baptize ádaabi'dilne'yú hikaigo John gádaayilnii, Ilch'ígó'aahíi nílini, hago łaą ádaahi'ne'?

13 John gábiłnii, Da'kwíi nohwich'i' nadaahi'niłgo goz'aa shihíi doo bitisyú daaholkeed da.

14 Siláada ałdó' nabídaadiłkidgo gádaanii, Nohwihíi hago łaą ádaahi'ne'? John gábiłnii, Hadń biní'dołhíi hela', hadń da'izliiyú baa dahdaagoł'aah hela'; ła'íi hanádaaldéhíi, da'ái nohwil daanzhóqgo nzhóq.

15 Nada'okíigo nnee dawa bijíi yune' gádaanz'i, Díi nnee, John holzéhi, Christ at'íi née, dah née?

16 John dawa yich'ì' hananádziigo gáyih̄m̄ii, Shíhíí tú bee baptize ádaanohwish'ìj, áiná' shiké'gé' la' shitisgo at'éhi higháh, biket'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sitíjda; án Holy Spirit la'íi kq' yee baptize ádaanohwi'ìj doleel.

17 Be'ìlch'íhé dahyotijl, t'oh naghái ìlch'íhi goz'aagee nágosho doleel, binest'a'híí náyiziidgo ìlk'eyih̄niikná' bizhoolíi kq' doo ntsésihi biyi' yuyaa yidilid.

18 Áigé' nnee yich'ì' yafti'go láágo yil ch'ígó'aah lè'e.

19 Hérod, nant'án nlínihi, nchq'go at'íjgo bik'isn Philip holzéhi bi'aad, Heródias holzéhi, yaa yiheltij, la'íi nchq'go ánát'íjdií John yee bich'ì' yafti' lè'e,

20 Hérod nchq'go ánát'íjdiíbitisgo adzaa, John ha'áyilt'e'.

21 Nnee dawa baptize ádaabilne'ná, Jesus aldó' baptize ábi'delzaago yáa bich'ì' alch'á' ádzaago,

22 Holy Spirit hawú k'ehgo bich'ì' nke'eníhgo yaaká'gé' yati' gáníigo yidezts'aq, ShiYe' shil nzhóni níj; naa shil gozhóq.

23 Áigee Jesus tádin shi bil legodzaa, án Joseph biye' (bido'níi), Josephíi Héli biye',

24 Hélihíi Mátthat biye', Mátthatíi Levi biye', Levihíi Mélki biye', Mélkihíi Jáanna biye', Jáannahíi Joseph biye',

25 Josephíi Mattathías biye', Mattathíasíi Amos biye', Amosíi Náum biye', Náumíi Ésli biye', Éslihíi Nágge biye',

26 Nággehíi Máath biye', Máathíi Mattathías biye', Mattathíasíi Sémei biye', Sémeihíi Joseph biye', Josephíi Júda biye',

27 Júdahíi Joánna biye', Joánnahíi Rhésa biye', Rhésahíi Zoróbabel biye', Zoróbabelhíi Saláthiel biye', Saláthielhíi Néri biye',

28 Nérihíi Mélki biye', Mélkihíi Áddi biye', Áddihíi Cósam biye', Cósamhíi Elmódah biye', Elmódamhíi Er biye',

29 Erhíi Jóse biye', Jósehíi Eliézer biye', Eliézerhíi Jórim biye', Jórimhíi Mátthat biye', Mátthatíi Levi biye',

30 Levihíi Símeon biye', Símeonhíi Júda biye', Júdahíi Joseph biye', Josephíi Jónan biye', Jónanhíi Elíakim biye',

31 Elíakimhíi Mélea biye', Méleahíi Ménan biye', Ménanhíi Máttatha biye', Máttathahíi Náthan biye', Náthanhíi David biye',

32 Davidhíi Jesse biye', Jessehíi Óbed biye', Óbedhíi Bóoz biye', Bóozíi Sálmon biye', Sálmonhíi Náasson biye',

33 Náassonhíi Amínadab biye', Amínadabíi Áram biye', Áramhíi Éstrom biye', Éstromhíi Pháres biye', Pháresíi Júda biye',

34 Júdahíi Jacob biye', Jacobíi Isaac biye', Isaacíi Abraham biye', Abrahamhíi Thára biye', Tharahíi Nákor biye',

35 Nákorhíi Sáruk biye', Sárukhíi Rágau biye', Rágauhíi Phálec biye', Phálecíi Héber biye', Héberhíi Sála biye',

36 Sálahíi Caínan biye', Caínanhíi Arfáxad biye', Arfáxadíi Sém biye', Semhíi Noe biye', Noehíi Lámek biye',

37 Lámekhíi Mathúsala biye', Mathúsalahíi Enok biye', Énokhíi Járed biye', Járedhíi Maléleel biye', Maléleelhíi Caínan biye',

38 Caínanhíi Énos biye', Énosíi Seth biye', Sethíi Adam biye', Adamíi Bik'ehgo'ihí'nañ biye'.

4

1 Jesus, Holy Spirit bil nliigo Jórdan túnlíjgé' t'aqzhi' nádesdzaa lè'e, Spirit-híi nabiñaago da'izliyyú óyáa,

² Áígee dizdin behiskaꝯ, ákú ch'iidn nant'án nabíntaah lé'e. Akú naghaaná' doo hat'íi yiyꝯ da: áí dizdin ꝯꝯ iskaꝯná' shiná' silij lá.

³ Ch'iidn nant'án bich'í' hadziigo gábilnii, Ni Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nííyúgo díí tséhíí bán náodleeh, nnii.

⁴ Áíná' Jesus gábilnii, Ágágozzeego k'e'eshchij, Nnee doo dá bán zhá yee hiꝯaa da doleel, áíná' Bik'ehgo'ihí'nañ biyati'íi dawa yee hiꝯaa doleel.

⁵ Áígé' ch'iidn nant'án dził dážhó yúdahi biká'yú yił hananásh't'aazhgo, áígé' nnee iłtah at'éégo hadaazt'i'íi dawa ch'inesk'ohíí dábich'í' bił ch'í'nah áyíílaa lé'e.

⁶ Áígé' ch'iidn nant'ánhíí gánábildo'niid, Díí dahot'éhé ízisgo ágot'eehíí naa nishné', dawa bee nik'ehgo: díí al'íná' dawa shaa hi'né'hi at'éé; dahadnta baa nishné' hásh't'íyúgo baa nishné'.

⁷ Ni shonkaꝯhyúgo díí dawa níyéé doleel.

⁸ Jesus gánábildo'niid, Ágágozzeego k'ená'ishchij, Satan, shiké'gé' nñáh: ágágozzeego k'ená'ishchij, Bik'ehgo'ihí'nañ neBik'ehñ zhá honkaꝯh, da'án zhá bá na'ízíid.

⁹ Ch'iidn nant'án Jesus Jerúsalemyú yił o'áázhgo, kih biyi' da'ch'okaꝯhíí hadago goz'aaníí bilatahyú yił n'áázhgo gáyilnii, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nííyúgo kogé' gódah ch'í'nt'e':

¹⁰ Ágágozzeego k'e'eshchij, Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí nt'éégo binádaadel'íi doleel, ná daayíldoníił:

¹¹ Áígé', Doo tséé hitaꝯgo hayaa nageeh dahíí bighꝯ ánádaanołteel doo, golzeego k'e'eshchij.

¹² Jesus ch'iidn nant'án yich'í' hananádziigo gáyilnii, Bik'ehgo'ihí'nañ neBik'ehñ doo nabíntaah da, golzee.

¹³ Ch'iidn nant'án dawa yee nayíneztaꝯad hik'e, Jesus yich'á'zhí'go dahnas-dzaa, dé't'ihézhí'.

¹⁴ Áígé' Jesus Holy Spirit nabílnaago Gálileeyú onádzaa: ákú dahot'éhé nt'éégo baa ch'iniigo didezdaad lé'e.

¹⁵ Jews ha'ánálséh nagozníl yune' iłch'ígó'aahgo naghaago nnee dawa daabidnłsı.

¹⁶ Názairethyú góljí n'íyú nadzaa: ákú Jews ha'ánálséh goz'ꝯꝯ yune' oyáá, Jews daagodnłsinií bijjí ákóne' onadáhgee, áígé' ozhíihgo hizı',

¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íi, Esáias holzéhi, naltsoos biyati' biyi' k'e'eshchiiníí Jesus baa hit'áá. Áí naltsoosíi iłch'á' áyíílaa, gáníigo k'e'eshchijgee,

¹⁸ Bik'ehgo'ihí'nañ sheBik'ehñ biSpirit-híi shiká'zhí' nlij, nnee tédaat'iyéhíí yati' baa gozhóni bee bich'í' yádaashti' doleelgo Bik'ehgo'ihí'nañ hashidilaahíí bighꝯ; dážhó doo bił daagozhóq dahíí nt'éégo ánáshdle' doleelhíi bighꝯ shidol'aad, isnáh daanliiníi hago'at'éégo yich'ákáhgo la'íi bináá ádaagodiníi hago'at'éégo ch'ínadaaghaalgo ánadaadle'go bił nagoshni'go, hayíi bich'í' nagontłogú biyi'gé' hahishniil doleelgo,

¹⁹ La'íi Bik'ehgo'ihí'nañ nnee yaa ch'oba'íi biká' ngonyaagee baa nagoshni'híi bighꝯ shi'dol'aad.

²⁰ Áígé' naltsoosíi iłch'í' ánáyidlaago, nal'a'á yaa náyin'áágé' nánezdaa. Ha'ánálséh goz'ꝯꝯ yune' yił naháztaaníi dawa daabineł'íi lé'e.

²¹ Nnee yich'í' yałti' nkegonyaago gáníi, Díi Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi díi jji daasidołts'aanihíi begolne'.

²² Nnee dawa nt'éégo baa yádaakti' lé'e, yati' nzhóni yee hadziihíi yaa bił díyadaagot'eego gádaakıdi'nii, Díi la' Joseph biye' at'éé?

23 Jesus gábilnii, Yati' ilch'ígó'aahíí bee gádaashikdołnii, Izee nant'án nłíni, dáni na'nłziih: Capérnaumyú ánát'ijłíí yaat'ídaandzigo kú ałdó' dáni gonłíyyú ágánt'ijł.

24 Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi dá golíjgee doo habi'dit'ij da, da'aniigo ádaanohwíldishnii.

25 Shíi da'aniigo nohwil nadaagoshni', Elías t'ah hinaaná' dá doo nagoktíjhé taagi legodzaagé' gostán dahitaa, áigee shiná' góyééhíí benagowaa lé'e, Israel hat'i'i bitahgee isdzané biká' da'adini ląągo daagolj;

26 Ndi Elías doo hwaa ła' bich'ij' bi'dol'aad da, naniyúgo itsaa Sídon godzogíi biyi' kįh gozńil Sarépta golzeeyú gólínihi zhá bich'ij' bi'dol'aad lé'e.

27 Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi, Elíseus holzéhi, t'ah hinaaná' Israel hat'i'i bitahgee nńee ląągo lóód doo ínádįh dahi, leprosy holzéhi, yaa nakai; ndi doo ła' nádzii daná' nńee Náaman holzéhi, Sýriayú gólíni, zhá nádzii lé'e.

28 Ha'ánázéh yuńe' naháztaaníi díi Jesus áńíhíi daideztsąąnń' bádaagoshchįd,

29 Áik'ehgo daahizį'go Jesus ch'ídaaniyood, dził nan'aahíi biká' gotahyú yil náłseel lé'e, áigé' gódah ch'ídaahilt'e' daanzį.

30 Áiná' nńeehíi bigizhyú ch'ínyáá lé'e.

31 Áigé' Capérnaum golzeeyú nyáá, Gálilee godzogíi biyi', ákú Jews daagodńsiníi bijį dawahn ilch'ígó'aah lé'e.

32 Yebik'ehgo ilch'ígó'aahíi bighą nńee bił díyadaagot'ee.

33 Jews ha'ánáłséh goz'ąą yuńe' ła' nńee ch'iidn biyi' gólínihi sidaa lé'e, án nawode

34 Gáníi, Doo nohwaa nannąa da; hago ląą át'éégo nohwich'ij' goń'aahgo ánt'ij, Jesus, Náarethgé' nannáhi? Ya' da'izłjyyú ánohwiléhíi bighą nyaa née? Shíi nígonsį hadń ánt'ijhíi; Bik'ehgo'ihinań bich'ą'gé'go Dilzįhgo Nłíni.

35 Jesus nłdzilgo hadziigo gáyiknii, Handziih hela', an biyi'gé' hannáh. Nńee ihń'gee nńee ch'iidn biyi' gólínihi ch'iidn nkíbidest'ehgo dá doo hago ábile'é biyi'gé' halwod.

36 Nńee dawa bił díyadaagot'eego gádaałđi'ńii, Díi yati'ii hago'at'éhi! Dawa yebik'ehgo ła'ii binawod goljigo spirits daanchọ'i haołkáh yikniigo hainiyood.

37 Dahot'éhé nńee bitahyú nł'éégo baa ch'inii didezđlaad lé'e.

38 Nádiidzaago ha'ánázéhgé' ch'ínádzaago Simon bigową yuńe' ha'ayáá. Simon bi'aadíi bimaá yóiyahgo nezgai; ái bighą nádaach'okąąh.

39 Yit'ahgé' sizįigo hat'ii binesgai shįhíi náines'įhgo nł'éé násdłj: áik'ehgo dagoshch'ij' nádiidzaago yá da'dezné'.

40 O'i'ąązhį' godeyaago hayii bik'ii kah iltah at'éhi yaa nakaihíi Jesus bich'ij'yú yil neheskai; áik'ehgo dał'á daantjigo yik'e daadilniigo nádałzih lé'e.

41 Nńee ch'iidn biyi' daagolínii ląągo ch'iidn nádaadihilghaashgo haikáhná' gádaanii, Ni, Christ Bik'ehgo'ihinań biYe' nłíni. Ch'iidn Jesus, Christ nłjigo yídaagokshíi bighą, nłdzilgo yich'ij' hadziigo, Hadaałdziih hela', yikniid.

42 Hayokkaayú ch'ínyáągo da'izłjyyú óyáá: áiná' nńee biká hadaantaago, áike'égo baa hikai, doo yich'ą' digháh hádaabit'ij dahii bighą.

43 Áik'ehgo yich'ij' hadziigo gánii, Łahyú kįh nagozńilii Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníi baa yashti' doleek: ái bighą shi'dol'aad.

44 Gálileeyú Jews ha'ánáłséh nagozńil yuńe' nńee yich'ij' yałtigo naghaa lé'e.

5

1 Jesus túsikaaníi Gennésaret holzéhi bahyú sizjina' nńee daałjizh, Bik'ehgo'ihinań biyati' daidits'įh hádaat'ijhíi bighą,

² Túsikaagee tsina'eekíi naki silaago yiłtsaa, nnee łog hadaileehíi tsina'eel yiyi'gé' hakaigo biłógbehaidlehé nanestł'óli tádaigisgo.

³ Jesus tsina'eekíi dała'a Simon biyéehíi yeh hiyaaná, Simon gáyihni, Da'anahzhí' shił n'eeł. Áigé' tsina'eekíi yiyi' dahnezdaa, áigé' nnee yił ch'ígó'aahgo yich'í' yałti'.

⁴ Aał nyáńti'ná' Simon gáyihni, Tú ląáyú idn'eełgo áigé' niłógbehaidléhé ténłtsosgo beha'íílee.

⁵ Áík'ehgo Simon gábihni, Iłch'ígó'aahíi, ch'éh ádaahiit'įigo iskaą ndi doo ła' hadaasiidlee da: da'ágát'éé ndi da'ášihniyú áshne'go shiłógbehaidlehé hayaa ashle', nii.

⁶ Ágádaadzaago łóg dázhó ląągo hayíleego biłógbehaidlehé bich'ą' ndaasdlaad lé'e.

⁷ Ła' yił hada'ileehíi anahyú tsina'eekíi bił dahna'eekíi yich'í' yída'dishgish, Nohwich'odaahni, daaniigo, Áík'ehgo ái bich'í' bił nda'iz'eełgo tsina'eekíi da'ála łóg biyi' ha'desbiłgo tsina'eekíi hayaa tétł'á'o'eeł nkegonyaa.

⁸ Simon Peter díi yiłtsaaągo Jesus biyahzhí' hayaa adzaago gáníi, SheBik'ehń, shich'ą'zhí'go dahnnáh, nnee binchó' láníhi nshłjhi bighą.

⁹ Simon ła'íi yił hada'ileehíi biłgo dawa bił díyadaagot'ee, łóg dázhó ląągo hadaizlee'híi bighą:

¹⁰ James ła'íi John biłgo, Zébedee biye'kehi, Simon yił nada'iziidi, ałdó' bił díyadaagot'ee. Jesus Simon gáyihni, Doo nénłdzid da; kodé' godezt'įigo łóg hayihileehíi k'ehgo nnee shá náhiláh doleel.

¹¹ Áík'ehgo bitsina'eekíi tábaąyú ndaayisniłná' dawahá akúyaa ndaizniłná', Jesus yiké' dahiskai lé'e.

¹² Jesus kįh goznilyú nyáągo nnee łóód doo ínádįh dahi, leprosy holzéhi, yaa nagháhi Jesus yiłtsaaná' hayaa adzaago náyokaąągo gáyihni, SheBik'ehń, náshíłzihi biki'e sınıłįigo nígonsi, háńt'įiyúgo náshíłzihi.

¹³ Jesus yich'í' dahdidilniigé' yedelniigo gáyihni, Hasht'įi, nándzihi. Ái dábiłgo łóód n'íi ínásdiłd lé'e.

¹⁴ Jesus gábihni, Hadń dánko bił nagolńi' hela': ti'i, okaąh yebik'ehń bich'í' ch'í'nah ádnle'go, Moses ngon'ąą lé'ehíi k'ehgo hat'íhíta be'okaąhíi Bik'ehgo'ihí'nań baa nne', hanánidelzaahíi bighą, áík'ehgo nándzihi nnee yídaagoksi doleel.

¹⁵ Áiná' yúwehyú ch'inii didezdaad: áík'ehgo nnee doo ałch'ígé' Jesus yałti'íi daidits'įh hádaat'įi ła'íi kah iltah at'éhi yaa nakaihi nádaabi'dilzii hádaat'įhihi bighą baa hikáh lé'e.

¹⁶ Áigé' Jesus dasahn da'izłjyú óyááyú oskaąd.

¹⁷ Áiná' ła' jii Jesus iłch'ígó'aahgo Phárisees daanłini ła'íi begoz'aaníi iłch'ídaago'aahi itah naháztaą lé'e, Gálilee biyi', Judéa biyi' daagotahgé', ła'íi Jerúsalemgé' hikaihi: Jesus Bik'ehgo'ihí'nań binawodíi biłniigo nádaiznihi.

¹⁸ Jesus yałti'ná' ła' nnee di'ili Jesus bich'í' ndaach'ılteehgo biyahzhí' ndaach'ılteehgo ch'éh ádaach'it'įi lé'e.

¹⁹ Dázhó ch'ilaądgo doo hayú Jesus bich'í' ch'ígót'į' dahíi bighą kįh biká'yú hádaach'istįigo Jesus siziiníi bik'ehgé' ch'í'áńgo ádaach'izlaagé' a'ádaach'istįi lé'e.

²⁰ Jesus nnee bi'odłą' yígoksiłdná' di'ilihíi gáyihni, Shik'isn, ninchó'íi da'izłiné nádleeh.

²¹ Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi ła'íi Phárisees daanłini biłgo dábiyi'yú na'ídaadiłkidgo gádaanii, Hadń láhi án Bik'ehgo'ihí'nań ádil'įigo aníi? Hadń konchó'íi da'izłiné áile'? Bik'ehgo'ihí'nań zhą go'įi.

22 Jesus áí natsídaakesíí yígòłsìdná' gáyìñii, Hat'íí bighà dánohwiyi'yú na'ídaadołkid?

23 Hayíhíí doo nyeego ách'iniih da, Ninchò'íí da'izlíné nádleeh, dagohíí, Nádndáhgo dahnnáh?

24 Ni'gòsdzán biká' nnee binchò'íí da'izlìí alne'íí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, beshik'ehgo bídaagonòłsì doleehíí bighà, (nnee di'ili sitiiníí gáyìñnid,) Nádndáhgo biká' síntiiníí dahnádné'go gowayú nádndáh, niłdishñii.

25 Nnee bináál dagoshch'ì' nádiidzaago yiká' sitìí n'íí dahnáyiné'go gowayú onádzaa, Bik'ehgo'ihì'nań ya'ahénzìgo.

26 Nneehíí dawa dázhò bìł díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihì'nań ya'ahédaanzì, áígé' tsídaadesyizgo gádaañii, Díí jìí ánágot'ìíí doo hwaa ła' hat'íí gát'éégo daahiit'ìí da.

27 Díí bikédé'go Jesus ch'ínádzago tax nanáhi'nìłígee nnee tax bich'ì' nahi'niiłihi, Levi holzéhi, sidaago yiłtsąą l'é'e: áík'ehgo gáyìñii, Shiké' dahnnáh.

28 Áík'ehgo dawahá da'akú nazñilná' nádiidzaago Jesus yiké' dahiyaa l'é'e.

29 Levi bigowayú Jesus bá da'odaą: áígee nnee łaągo tax bich'ì' nadaahi'niiłíí, nnee ła'ihíí bìłgo, Jesus ła'íí bitsilke'yu itah da'iyąązhì' naháztaą.

30 Áíná' Phárisees daanlíni ła'íí bitahyú begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi bìłgo Jesus bitsilke'yu yída'ıltaago gádaayìñii, Hat'íí bighà tax bich'ì' nadaahi'niiłíí ła'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bìł da'òłsąą?

31 Jesus gádaabiiñii, Doo hago'ádaat'ee dahíí izee nant'án doo yaa nakah bik'eh da, daanezgaihíí zhá.

32 Shíí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, Nohwinchò'íí bich'á'zhì' ádaałne', biłdishñiiyú níyáá, áíná' doo nnee dábił'ehyú ádaat'eehíí ágáłdishñiiyú níyáá da.

33 Phárisees Jesus gádaayìñii, Hat'ííshá' bighà John bitsilke'yu dáshiná' da'okąąh, ła'íí Pharisees bitsilke'yu ałdó' ágádaat'ee; áíná' ni nitsilke'yuhíí doo dáshiná' da'okąąh da?

34 Jesus gádaabiiñii, Ya' ni'i'néhgee nnee dała'ádaat'eehíí nnee niinéhíí yił nakaiyúgo dáshiná' da'okąąh née?

35 Dahagee nnee niinéhíí bich'á' nádiłteeh ndi at'éé, áígee dáshiná' da'okąąh doleel.

36 Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí ałdó' yee hadziigo gábiiñii, Doo hadń íí ánídéhíí haizqoggo íí dénchò'éhíí yenádi'aah da; ágádzayúgohíí ánídéhíí biká' ch'ída'i'án hileehná' íí dénchò'éhíí ánídéhíí béedit'ąągo doo łąt'ee da.

37 ła'íí wine ánii alzaahíí ikágé wine bee nałtiníí dénchò'éhíí doo biyi' tádaach'inil da; ágách'idzaayúgo wine ánii alzaa'ihíí ikágé yidiłdohgo na'nil, áík'ehgo winehíí ąął ha'ijool, ła'íí ikágéhíí koch'á' yiłchqoh.

38 Áíná' wine ánii alzaahíí wine bee nałtiníí ánídéhíí zhá biyi' tádaach'inil; áík'ehgo daańł'éé nt'éé.

39 Hadń wine da'ıltsé alzaahíí yodlaaníí, doo ánii alzaahíí hát'íída; Wine da'ıltsé alzaahíí zhá nł'éé, ñiihíí bighà.

6

1 Jews daagodnłsiníí bijìí nakigeehíí Jesus t'oh naghái hentíiníí yiyi'yú higaak; bitsilke'yu yił hikaahgo t'oh naghái binest'ą' nadaayinil; áígé' daidnzhishgo daayiyąą l'é'e.

2 Phárisees daanlíni ła' gádaabiiñii, Hat'íí bighà godilziníí bijìí doo hat'íí baa nach'ighaa dahíí ádaat'ìí?

3 Jesus gáníí, Ya' David ła'íí yił nakaihíí bìłgo shiná' daasilijgo hago ádaasdzaa lán shihíí doo hwahá baa da'òłshiih da née?

4 Bik'ehgo'ihinań daach'okaqah goz'aq yune' ha'ayáágo, bán Bik'ehgo'ihinań ye'okaqahgo baa hi'né'go nii'né' n'í náidnné'go yiyaa, la'í yil nakaihí aldó' la' yá'nné' lé'e; aí bánhí okqah yedaabik'ehi zhá daayiyaaqo goz'ánihi.

5 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhí, godilziní bijji ndi beshik'eh, nii, Jesus.

6 Lah Jews daagodnksiní bijji ha'ánátséh goz'aq yune' Jesus ha'ayáágo ilch'ígó'aah lé'e: akóne' nnee bigan dihe'nazhinéego binawod ásdjidi itah sidaa.

7 Begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi la'í Phárisees daanlíni bilgo Jesus dainel'í lé'e, godilziní bijji nneehí náyilziih shi daanzigo; ágádaayúgo Jesus hat'híta yee yaa dahdaago'aahí bigha.

8 Áiná' Jesus aí natsídaakesí yígótsihí bigha nnee bigan binawod ásdjidi gáyihni, Nádnáhgo kodé' hizji. Áik'ehgo nádiidzaago ágee hizí' lé'e.

9 Jesus begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi la'í Phárisees bilgo gádaayihni, Da'á nanohwídaadishkid, ya' godilziní bijji nlt'éego ách'it'ijgo goz'aq née, dagohí dénch'ó'ego ách'it'ij née? Ya' nnee hasdách'ilteehgo née, dagohí ch'izilheego née?

10 Jesus nnee yitah déz'ij lé'e, ágé' nnee bigan binawod ásdjidi gáyihni, Yushdé' dahdinlín. Ágádaaná' bigan nlt'éé násdlí, lahzhinéehí ga'at'éé.

11 Nnee Jesus yik'edaannihí hadaashkeego gádaakídnii, Jesus hagosha' ádaahidle'?

12 Áiná' Jesus dasahn dzilyú óyáá okqahgo, Bik'ehgo'ihinań yich'í' okqahgo iskaq.

13 Hayilkáayú biké' hikahí, Yushdé', daayihniidná' nakits'adah hayinil: aí shinadaal'a'á daayihni;

14 Simon, (Peter yizhi' yá ayílaahí,) bik'isn Andrew, la'í James, John, Philip, Barthólemew,

15 Matthew, Thomas, la'í James Alphéus biye'i, Simon Zelótes holzéhi,

16 Judas James bik'isn, la'í Judas Iscáriot, ch'ibido'aal doleeli.

17 Dzilgé' yil nkenákainá' dzilí bitl'ááhgee sizij, ágee biké' hikahí, la'í nnee láágo Judéagé', Jerúsalemgé', la'í tádá'yú Tyre la'í Sídongé' daagolíni daabid-its'ih hádaat'ijgo, la'í daanezgaihí nádaabidilziih hádaat'ijgo baa nántsáq;

18 Hayí spirits nch'ó'i biyi' daagolíni aldó' baa hikai: áik'ehgo náda'bidilzii lé'e.

19 Nnee dawa bedaadilchiid hádaat'ij lé'e: binawodí nádaabilziihí bigha.

20 Biké' hikahí yinel'ijgo gáyihni, Nohwí tédaano'tiyéhí nohwiya gozhóq doleel: Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee daanliiní itah daano'ij.

21 K'adí shiná' daanohiní nohwiya gozhóq doleel: náda'doldoql. K'adí daalchagí nohwiya gozhóq doleel: daaldloh doleel.

22 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhí, shigha nnee nohwik'edaannihyúgo, la'í doo hádaanohwit'ij dayúgo, nch'ó'go nohwich'í' yádaakti'yúgo, nohwizhi' nch'ó'go yaa yádaakti'yúgo nohwiya gozhóq doleel.

23 Aí bijji dázhó nohwil daagozhóqgo yaadaoljah le': yaaká'yú itisgo nohwaa hi'né'i dázhó nchaa doleel: nnee nohwik'edaannihí bich'á'gé' nnee daanlinihí Bik'ehgo'ihinań binkáayú náda'iziidi n'í aldó' ágádaayisí lé'e.

24 Áiná' nohwí ízisgo da'ok'iiní, nohwá góyéé doleel! alk'iná' dawa hádaakt'iiní nohwíyéé.

25 K'adí náda'soldjidi, nohwá góyéé doleel! shiná' daano'ij doleel. K'adí daaldlohí, nohwá góyéé doleel! ik'edaado'ni la'í daalchag doleel.

26 Nohwíí nnee dawa nlt'éeego nohwaa yádaakti'ihíí, nohwá góyéé doleel! áí bich'á'gé' nnee daanlínihií Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí daazhógo ádaadil'ini n'íí ágádaayihñiid áldó'.

27 Shihíí daashidołts'agíí gádaanohwiłdishñii, Nohwik'edaanniihií nohwił daanzhọq le', hayíí bił daanołchọ'íí nlt'éeego bich'í' ádaanołt'ee le',

28 Yati' yee daanohwókaakíí nlt'éeego bich'í' natsídaałkees le', ła'íí nchọ'go nohwich'í' ádaat'eehíí bá da'olkaąh le'.

29 Hadń nitł'ah yonłts'íyúgo łazhinée bich'í' nnanínt'aah; hadń ni'íicho nich'á' náidiltsoozyúgo n'íí áldó' doo baa nchí' da.

30 Dahadń hat'íí níyókeedíí baa nné'; hadń dahat'íhíta níyééhíí nich'á' náidnné'yúgo doo t'ąązhí' bínáhónkeed da.

31 Nnee hago'at'éeego nohwich'í' ádaat'eego hádaakt'íihíí k'ehgo nohwíí áldó' bich'í' ágádaanołt'ee.

32 Hayíí bił daanołshooníí zhá nohwił daanzhọqyúgo, hago'at'éeego nlt'éeé áí? Nnee doo daagodnłsı dahíí ndi hayíí bił daanzhooníí bił daanzhọq.

33 Hayíí nlt'éeego ádaanłsı shíhíí zhá bich'í' nlt'éeego ádaanołt'eeyúgo, hago'at'éeego nlt'éeé áí? Nnee doo daagodnłsı dahíí ndi ágádaat'ini at'éeé áldó'.

34 Nohwíí hadń hat'íí bá ch'ídaashołné'yúgo t'ąązhí' shaa nné' daanołsıgo, hago'at'éeego nlt'éeé áí? nnee doo daagodnłsı dahíí ndi dawahá łałch'ínádai'né'í at'éeé, da'áígee shaa nai'né' daanzıgo.

35 Nohwik'edaanniihií nohwił daanzhọq le', ła'íí nlt'éeego ádaakt'íi, dahat'íhíta ch'ídaanołné' le' doo shaa nané' daanołsı dago; áík'ehgo yaaká'gé' łaągo nohwaa nané' ła'íí Da'tiséyú At'éhi bichągháshé daanołıi doleel: án nnee doo ahédaanzı dahíí ła'íí daancho'íí ndi yich'í' nlt'éeego at'éeé.

36 NohwiTaa bił goch'oba'híí k'ehgo nohwíí áldó' nohwił goch'oba' le'.

37 Doo hadń baa nádaakt'ıi da le', áík'ehgo nohwíí áldó' doo nohwaa nádaach'it'ıi da doleel: nnee doo nchọ'go baa natsídaałkees da le', áík'ehgo doo nchọ'go nohwaa natsída'ikees da: nnee nohwich'í' nchọ'go ánát'ıiłıí baa nádaagodenol'aah le', áík'ehgo nohwíí áldó' nohwaa nágodet'aah:

38 Nnee baa daanołné', áík'ehgo nohwíí áldó' nohwaa na'né'; áí nlt'éeego bínel'ąądgo, hayaa ilł'ínábénisdzilgo, nlt'éeego ąął nnésgohgo haláh odaazlııgo nohwaa nach'iné'. Dáhołąągo kaa daasołné' lánshı n'íí k'ehgo da'ágáhołąągo nohwaa nádo'né'.

39 Ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee hadziigo gádaabihñiid, Ya'nnee bińáá ágodiníí ła' nnee bińáá ágodini łolqqs néé? ágádaasdaayúgo shą' da'ála ínłwozh yuyaa olıłdeel?

40 Biłch'ígót'aahíí biłch'ígó'aahi doo yıtisgo at'éhi at'éeé da: áiná' daakówa nlt'éeego koł ch'ídaakost'ąayúgo, áí bił ch'ígó'aahíí ga'ách'it'éeé daach'ileeh.

41 Hat'íí bighą nik'isn bińáá yune' tsıalch'íséę sitaaníí hí'ıı, áiná' nihíí nińáá yune' tsı nchaahi sitaaníí doo hí'ıı da?

42 Ni nińáá yune' tsı nchaahi sitaaníí doo hí'ıı daná', hat'íí bighą nik'isn gáłñii, Shik'isn, ai tsı alch'íséę nińáá yune' sitaaníí ná haoshtıih? Ni nzhọq ádnł'ini, ilłsé nińáá yune' tsı nchaahi sitaaníí hatıih, áík'ehgo nlt'éeego go'ıı nleehgo, áníita nik'isn bińáá yune' tsı alch'íséę sitaaníí bá hatıih.

43 Tsint'áni nlt'éhihií doo nest'án déncho'éhíí baa dahnándahi at'éeé da; ła'íí tsint'áni déncho'éhíí nest'án nlt'éhihií doo baa dahnándahi at'éeé da.

44 Tsint'áni dał'á hentııgo nest'án baa dahnándahíí bee bígózi. Figs doo hosh baa ndaach'ihiniłhi at'éeé da, ła'íí dasts'aa'ıı doo hosh diwozhíí baa ndaach'ihiniłhi at'éeé da.

45 Nnee nlt'éhihií bijıı yune' nlt'éeego goz'aaníí bich'á'gé' nlt'éhihií zhá bee hagowá; áiná' nnee nchọ'ıı bijıı yune' nchọ'go goz'aaníí bich'á'gé' nchọ'ıı zhá

bee hagowá: hago'at'éégo yách'ítí' shíhíí kojíí yuné' hago'at'éégo goz'ąą shíhíí bich'á'gé' ách'iníihi at'éé.

⁴⁶ Hat'íí bighą, SheBik'ehń, sheBik'ehń, daashíldońiigo shich'í' ádaadońiiná' da'ánohwíldishńiiyú doo ádaanoł'ee da?

⁴⁷ Dahadń shaa nyááhń shiyésts'ąągo shiyati' yikísk'eh at'ééhń, díí k'ehgo ako at'éhi at'éé:

⁴⁸ Nńee yúyahgo hagogéedgo tséé biká' bigową ágodlaa: áík'ehgo tú idezjoolgo bigowáhíí bídik'olń ndi doo hago adzaa da; nńdzilgo tséé biká' ágolzaahíí bighą.

⁴⁹ Áíná' dahadń shiyésts'ąą ndi doo yikísk'eh at'éé dahń, díí k'ehgo ako at'éhi at'éé, nńee bigową dá sái zhą yiká' ágodlaa, doo tséé biká' dahgoz'ąą dago; áí gowáhíí yich'í' tú idezjoolgo dagoshch'í' nangóngo'; áík'ehgo aanábígot'íjł gozłj.

7

¹ Jesus nńee bídaayésts'aaníí ąął yich'í' nyánti'ná' Capérnaum golzeeyú óyáá.

² Silááda dałá'n gonenadń binant'a'íí yána'iziidi bíł nzhóni nezgaigo dak'azhá datsaah lé'e.

³ Nant'ánhíí Jesus yaat'ínzigo nńee Jews yánadaazíni Jesus bich'í' odais'a' gáníigo, Yushdé', kú nńáhgo shá na'iziidíí shá nánłziih, daabiłdońiih.

⁴ Áík'ehgo Jesus yaa hikaigo nádaayokąąhgo gádaanńi, Díí áłńiihíí bá ándle'go dá bik'eh:

⁵ Bíł daanjoogo ha'ánálzéh goz'aaníí nohwá ágolaa.

⁶ Áík'ehgo Jesus ył onákai. Nant'ánhíí bigową t'ah bich'í' hikahná' nant'án bit'eké Jesus bich'í' hil'aad gáníigo, ShiNant'a', nich'í' nagónt'ogíí bighą dáko akú nódáh hela'; shigową yuné' ha'ánńáhgo ndi doo bik'eh sitjı da:

⁷ Naa nsháhgo doo bik'eh sitjı da nsíhíí bighą doo dashíí naa niyáá da: déhadziihgo ndi shána'iziidń nádziih ndi at'éé.

⁸ Shíí ałdó' shinant'a' goljı, shihíí silááda bá nansht'aa, dałá'á, Dahnnáh, bíłdishńiiyúgo dahdigháh; ła'íí, Yushdé', bíłdishńiiyúgo shaa higháh, ła'íí shána'iziidi, Díí áńle', bíłdishńiiyúgo áí áile'.

⁹ Jesus áí yidezts'ąąná' dé bíł díyagodzaago, nńee biké náłseełí yich'í' adzaago gáyıńii, Gánohwíldishńii, Israel hat'í' bitahyú ndi doo hwaa hadń díí k'ehgo bí'odłą' golíni baa nsháh da.

¹⁰ Jesus yich'í' oda'is'a'íí gowayú nákıná' nezgai n'íí nł't'éé násdłjigo yaa nakai lé'e.

¹¹ Áí iskaą hik'e Jesus kįh gozńil, Nain golzeeyú óyáá; bitsılke'yu ła'íí nńee ył okai.

¹² Áí kįh gozńil ch'íná'itįh goz'aaníí yich'í' higaalgo, nńee éđjhi ch'ídaach'ilteeh lé'e, bimaa itsaaná' dabíí zhą bizhaazhé ishkiin dałá'áhi; áí isdzánhíí nńee ła'ągo ył náłseeł lé'e.

¹³ Jesus yłłtsąąná' bijjı nńiihgo gáyıńii, Doo nchag da.

¹⁴ Jesus yaa nyáągo tsılhwón yedolchidgo, tsılhwón daayo'aakíí daahizj'. Áígé' hadziigo gáníí, Shik'isn, nádndáh, nıłdishńii.

¹⁵ Éđjigo sitjı n'íí nezdaago yałti' nkegonyaa. Áík'ehgo Jesus isdzánhíí bizhaazhé yaa náńłtjı.

¹⁶ Nńee dawa tsídaadolyizgo Bik'ehgo'ihí'ńań ya'ahédaanzigo gádaanńi, Bik'ehgo'ihí'ńań yána'iziidi ízisgo at'éhi nohwitah siljı; ła'íí, Bik'ehgo'ihí'ńań nńee hayiheznıłjı yaa nyáá.

¹⁷ Judéa dágoz'ąą nt'éégo, ła'íí binaayú daagotahyú Jesus nł't'éégo baa ch'inii lé'e.

18 John bitisłke'yu díí ánágot'ııdíí dawa yaa bił nadaagosni'.

19 John bitsilke'yu naki, Yushdé', daayihniidná' gádaayihni, Jesus bich'i'yú doł'aashgo gáldohni', Ya' ni higháhi n'ıı ánt'ıı née? dagohıı la'i biká daadéet'ıı née?

20 Nnee nakihıı Jesus yaa n'áázhgo gádaabihni, John Baptize ágole'ıı nich'i' nohwides'a', gánihniihgo, Ya' ni higháhi n'ıı ánt'ıı née? dagohıı la'i biká daadéet'ıı née?

21 Yaa n'áázhná' Jesus nnee láágo náyihilzii, kah iltah at'éhi yaa nakaihıı áldó', spirits nchq'i biyi' daagolıınıı bá hanesdzood; la'ıı biñáá ádaagodinıı daago'ııgo ánayidlaa.

22-23 Áık'ehgo áı nnee bich'i' hil'aadıı gáyihni, John bich'i' nádoł'aashgo díí ho'iınıı la'ıı disołts'aanıı baa bił nagohni': biñáá ádaagodıh n'ıı biñáá ánágodle', doo nadaakai da n'ıı náhikáh, nnee lóód doo ínádıh dahi yaa nadaakai n'ıı nł'éégo ánádaidle', bijeyi' ádaagodıh n'ıı da'idits'ag ánádaidle', nanezna' n'ıı naahikáhgo ánádaidle', tédaat'iyehıı yati' baa gozhóni bee bich'i' yáda'iti'.

24 Nnee John daabis'a'ıı t'aazhi' onát'aazhná', Jesus nnee dała'at'éehıı John yaa nagolni'go yich'i' yałti' nkegonyaa gánııgo, Da'izlııyú hat'ıı hádaadeł'ııyú nasołkai? Tı'oh bit'aą nteelıı bił godiyohıı née?

25 Hat'ıı hádaadeł'ııyú nasołkai áiná'? Nnee nł'éégo bik'e'izláhi née? Hayıı bidiyágé nł'éehıı la'ıı ızisgo daagolıınıı nant'án golııgee nadaakaihi at'éé.

26 Hat'ıı láá hádaadeł'ııyú nasołkai áiná'? Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidi née? Ha'aa, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi yitiso at'éhi, nohwıłdishni.

27 Díí bak'e'eshchıı n'ıı án át'ıı, Shinal'a'a nádn dish'aa, nádn ıłch'i'gole'go.

28 Gánohwıłdishni, Nnee daagozlıınıı bitahyú Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi doo la' John Baptize ágole'ıı yitiso at'éé da: áiná' Bik'ehgo'ihinañ bilakt'áhgee daanliınıı bitahyú hadn dázho doo ıııı dahıı John yitiso at'éé.

29 Nnee dawa Jesus daidezts'aanıı la'ıı tax bich'i' nadaahi'niııı John baptize ádaabizlaa n'ıı, Bik'ehgo'ihinañ dázho nł'éégo at'éé, daanii.

30 Áiná' Phárisees la'ıı begoz'aanıı nł'éégo yıdaagołsini, John doo hwaa baptize ádaabizlaa dahıı bigha Bik'ehgo'ihinañ ngon'áanıı doo hádaat'ıı dago yich'á'zhı' ádaat'ee lé'e.

31 Jesus gánıı, Nnee daalınołt'ııhıı hat'ıı bił kışhah nishleego baa nagoshni'? hat'ıı bił dáłekt'ee?

32 Na'inih nagoz'aągee chagháshé dała'at'éégo ıłch'i' ádaaniigo, Tsısol bee nohwich'i' da'nt'aał ndi doo hwaa ch'adaashinołzhil da, daalıdı'nihiııı bił dáłekt'ee.

33 John Baptize ágole'ıı doo bán yiyaa dago la'ıı doo wine yidlaa dago nyaaná'; Ch'iıdn biyi' golıı, daadołni.

34 Shıı, nnee k'ehgo Niyááhıı, ishąago la'ıı ishđlaago niyáána' gádaashıldohni, Ándichini la'ıı idlánihi, tax bich'i' nadaahi'niııı la'ıı nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahıı bit'eké nlıni!

35 Da'anii igoyá'ıı hat'ıı ádaat'ııhıı bee bıgózıh.

36 La' Phárisee nlıni Jesus, Shigowayú nnaá, yihni. Áık'ehgo Jesus áı Phárisee bigowayú nyaayú iyąago nezdaa.

37 La' isdzán binchq' lanihi áı kıh goznilgee golınihi, Jesus Phárisee bigowayú iyąago yaat'ınzıgo tús tséé, alabáster holzéhi, bee alzaahi yee ik'ah yin'ąago,

38 Jesus dés'eezi yine'gé' hichago hizi', biñáá túhıı bee Jesus bikee yá táyigis nkegonyaa, bitsizil yee k'eyıłdeh, áıgé' daayits'osgé' ik'ah yaa yiziid lé'e.

³⁹ Phárisee yił iyaa'n díi isdzán at'íiníi yo'jigo dabíi gádildi'nii, Díi nneehíi Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi nlijyúgo, díi isdzán bídilchi'íi hadń át'íi shíhíi hago'at'éé shíhíi yígótsi doleeł ni'; bincho' lanihi at'éená'.

⁴⁰ Jesus bich'í' hadziigo gáníi, Simon, hat'íi shí nildishnii. Áík'ehgo Simon gábiihii, Ánnii, ilch'ígó'aahíi.

⁴¹ Ła' nnee zhaali ách'íiníi nnee naki yaa yił'áá l'é'e: nnee dała'á ashdlai' gonenadín zhaali, penny holzéhi, baa ha'áá, ła' nneehíi ashdladin baa ha'áá,

⁴² Doo hago'at'éégo nanáda'i'niił da l'é'e, da'ágát'éé ndi nzhqo yilnniid. Díi nnee nakihíi hayíhíi nnee zhaali ách'íiníi itisgo bił nzhqo gá?

⁴³ Simon hananádzii, Hayíi dážhó itisgo baa ha'áá shíhíi go'íi. Jesus gábiihii, Da'áigee ádiniiid.

⁴⁴ Jesus isdzánhíi yich'í' adzaaná' Simon gáyihii, Ya' díi isdzánhíi hí'íi née? Nigowa yuńe' ha'ayáaná' doo hwaa tú shikee bee tánágisíi shaa níziid da: áiná' díi isdzánhíi bińáá túhíi bee shikee shá táyigisgé' bitsizilíi bee k'e'ikdee.

⁴⁵ Ni doo hwaa shísín'ts'os da: áiná' ha'ayáágé' yushdé' godezt'igo díi isdzánhíi shikee daayits'os nkegonyaa ni'.

⁴⁶ Doo hwaa ik'ah shitsit'á' bídínzhizh da: áiná' díi isdzánhíi ik'ah shikee yídezhizh.

⁴⁷ Áík'ehgo gánildishnii, Isdzán bincho' dážhó łaáhíi da'izlíné bá análne', dážhó bił nshqohíi bigha: áiná' hadń bincho' ayáhahíi da'izlíné bá análne'íi, ayáhago bił nshóni at'éé.

⁴⁸ Jesus isdzánhíi gáyihii, Nincho'íi da'izlíné ná análne'.

⁴⁹ Nnee yił da'ayaaníi gádaahíi'nii, Hadń láhi díi, koncho'íi da'izlíné ká ánáidle'i'?

⁵⁰ Jesus isdzánhíi gánáyikdo'nii, Ni'odla'íi hasdáníłtíi; ilch'í'gont'éégo dahnádnáh.

8

¹ Ái bikédé'go Jesus kñh nagoznilyú ła'íi gotahyú dahot'éhé nnee áigee daagolíníi yich'í' yałti'go ła'íi Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníi nł'éégo baa na'goni'íi yaa nagolni'go naghaa l'é'e: bitsilke'yu nakits'adah yił nakai,

² Ła'íi isdzané spirits ncho'íi biyi' daagolíi n'íi ła'íi kah iltah at'ééhíi yaa nadaakai n'íi nádaabi'dilzii l'é'ehi yił nakai ałdó', Mary, Mágdalene daalch'inihi, ch'iidn gots'idn biyi'gé' hakaihi,

³ Ła'íi isdzán Joanna, nant'án Hérod bikñh yá bik'ehi, Chúza holzéhi, bi'aad; ła'íi Susanna, ła'íi isdzané doo ałch'idé dahi, ałdó' yił nakai, ái isdzánéhíi bíyééhíi lazhí' Jesus yee yich'odaazni'.

⁴ Ił'ánigé' kñh nagoznilgé' nnee łaágo Jesus yaa náńsáá, áigee na'goni'íi yee yił ch'ígó'aahgo gáníi:

⁵ K'edileehíi yił ke'go k'edileeyú óyáá: k'edileegee k'edilzíi ła' itín bahyú nanehezdee; ái ła' nnee yiká' naskai, ła'ihíi dló' nádahezlaa.

⁶ Ła' k'edilzíi tsééká' nanehezdee; ndi hadaazhjeedgo dagoshch'í' daanłnago nádaahisga, doo nł'éégo godit'oodyú hadaazhjeed dahíi bigha.

⁷ Ła'ihíi hosh bitahyú nanehezdee; áík'ehgo hoshihíi ighánłsaągo nadaistseed.

⁸ Ła' k'edilzíi leezh nł'ééyú nanehezdee, ái zhá hadaazhjeedgo dała'á gone-nadín bitisyú análzaa. Aął nagosni'ná' gánniid, Hadń bijeyi' golíníi iyést'saą le'.

⁹ Bitsilke'yu nabídaadikidgo gádaabiihii, Ilch'ígót'aahgo na'goni'íi bee nohwil nadaagosínłni'íi hat'íi niigo ánnii?

10 Jesus gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'áni doo bígózi da n'íí nohwíí bídaagonolsijhgo nohwaa daagodest'aa: áiná' la'ihíí ich'ígót'aahgo na'goni'íí zhá bee bił na'goni'; áík'ehgo dédainel'íí ndi doo daayo'íí da doleel, la'íí dédaidits'ag ndi doo bił ídaagozi da doleel.

11 Ich'ígót'aahgo na'goni'íí hat'íí niigo ádishnii shíhíí baa nohwil nagoshni': K'edilzihiú Bik'ehgo'ihí'nań biyati' at'éé.

12 K'edilzií itínyú nanehezdee n'íí áí nnee yati' daidezts'aa, ndi ch'iidn nant'án nyáágo yati' bijíí yune' benagoz'aaníí bich'á' náyihezlaa'íí ádaat'ee, doo da'osdlaadgo hasdákai dahíí bigha.

13 K'edilzií tséé yiká' nanehezdee n'íí nnee bił daagozhógo daidezts'aa; áiná' t'oh bikeghad ádijhíí k'ehgo ádaat'eego, dét'ihézhí' yati' daayodlaa, áiná' nabída'dintaahgee t'aazhí' nanánihidéh.

14 K'edilzií hosh biyi' nanehezdee n'íí nnee yati' daidezts'aa, ndi dahikáhyú ni'godzán biká' ágot'eehíí, ízigo it'íiníí, la'íí gonedliiníí zhá yaa natsídaakesíí ádaat'ee, áík'ehgo doo nest'á' goleeh da.

15 K'edilzií leezh nkt'ééyú nanihezdee n'íí yati' daidezts'aa ná' daabijíí nkt'éhi biyi' yuyaa yati' ích'iyokta', áík'ehgo nest'á' nkt'éehíí yinkt'aa dayúweh yaa hikaahgo.

16 Doo hadń ik'ah kq'íí yidiktlaadgo dahat'ihíta yit'ááh ch'aanáidil'íí da, dagohíí doo kástiné yit'ááhyú nyikt'ááh da; áiná' ik'ah kq'íí biká' dahnásikt'áhé yiká' dahyi'aah, áík'ehgo hayíí ha'áhikáhíí áí kq'íí yee daago'íí.

17 Dawahá nanl'i' n'íí ch'í'nah ádolnii; dawahá doo hit'íí da n'íí bígózi hgo hit'íí doo.

18 Áí bigha da'dokts'agíí nkt'éégo ídaayesołts'aa: dahadń íyésts'aa go ígoł'aahn bigoyá'íí itisgo baa nádo'né'; áiná' dahadń doo íyésts'aa dahń, ayáhágo ígoł'aa n'íí ndi bich'á' da'íííí nádodleel.

19 Jesus bimaa la'íí bik'isyú biłgo baa hikai, ndi Jesus baa ch'ilaaahíí bigha doo hago'at'éégo baa hikáh da lé'e.

20 Nimaa la'íí nik'isyú biłgo naa hikáh hádaat'ííhíí bigha dadányú nadaazi, daabilch'inniid.

21 Jesus hadziigo gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yidezts'aa go yikísk'eh ádaat'eehíí shimaa la'íí shik'isyú ádaat'ee.

22 Lah jii Jesus tsina'eehíí yeh hiyaa, bitsilke'yu biłgo: bitsilke'yu gádaayilnii, Noo', hanaazhí' nohwil nada'do'éel. Áík'ehgo bił dahda'n'eel.

23 Bił da'o'olyú Jesus ilhaazh lé'e: áígé' dát'éégo deshch'iidgo tú nádídáh silijgo tsina'eehíí bidaadesk'olgo ngodzid lé'e.

24 Áík'ehgo Jesus ch'ínádaabisidgo gádaabilnii, NohweBik'ehń, nohweBik'ehń, k'azhá tétt'áh nohwil ogo'eel. Áík'ehgo ch'ínádzidgo ích'iidíí la'íí tú hashkeego nádídáhíí yich'í' hadziigo óch'iidgo nkenágohełtq'.

25 Jesus bitsilke'yu gáyilnii, Hago'at'éégo nohwi'odla'íí doo bada'okíí da? Tsídaadolyiz la'íí bił díyadaagot'eego gádaahłdi'nii, Hago'at'éégo laa, díí nneehń tú la'íí ích'iidíí ndi da'áyilniiyú ádaat'ee!

26 Gadarénes daagoljyú Gálilee biñaazhí'yú bił nada'diz'eel.

27 Jesus tsina'eehíí yiyi'gé' háyáágo kih goznilgé' nnee la' doo ániiná' godezt'igo ch'iidn biyi' golíni baa nyáá, án bidiyagé da'ádijhgo nagháhi, nnee lena'nikíí goz'aa'yú golíni, doo kih biyi' da.

28 Jesus yiltsaana' nádídilghaazhgo yiyahzhí' hayaa adzaago, nawode gáníí, Hago laa áshile'go ánt'íí, Jesus, Bik'ehgo'ihí'nań da'tiséyú at'éhi biYe' nílni? Nánoshkaah, shiniigodoléh hela'.

29 (Jesus spirit ncho'íi alk'iná' gáyikn̄iid, An biyi'gé' hannáh. Doo alch'ídn ch'iidn̄híi nabiheslaa da: besh hishbizhíi la'íi kokee bee h̄nadaach'ilt'óhíi bee h̄bi'dest'oo; ndi h̄bi'dest'ooníi nyihidziizgo ch'iidn da'ilijyú onábinyo'.)

30 Jesus nabidilkidgo, Hat'íi honlzéé? bih̄nii. Shíi Láni honszee, n̄iid: ch'iidn doo alch'íde biyi' oheskai dahíi bigha.

31 Jesus nádaayokaahgo, Doo yuyahgo o'íányú dołkáh nohwikdonii hela', daanniid.

32 Áígee dzilyú góchi da'ayaago nanaksé': ch'iidn Jesus nádaayokaahgo gadaanii, Góchi behokáh. Áík'ehgo Jesus yaa goden'áá.

33 Áík'ehgo n̄neehíi yiyi'gé' hakaigo góchi nanaksé'íi yiyi' oheskaigé' túnteele sikaaníi yeh naksáago hayaa nádnkijigo tú yil daadesdzii.

34 Góchi yinadaadéz'ij̄ n'íi díi ágodzaahíi daayiltsaana' nádnkijigo, kih goznilyú la'íi binaayú gotahyú yaa nadaagosni'.

35 N̄nee bil nada'gosni'íi ái ágodzaahíi daine'ij̄yú oheskai lé'e. Jesus yaa hikainá' n̄nee ch'iidn biyi' golij̄ n'íi Jesus bikeeyú sidaago daayiltsaa, ái n̄neehíi ch'iidn biyi'gé' haheskaigo k'adíi biini' golij̄go bidiyagé' gólj̄go sidaa, áík'ehgo ndaaldzid lé'e.

36 N̄nee bináál ágodzaahíi hago'at'éégo n̄nee ch'iidn isná ábiks̄i n'íi biyi'gé' ch'iidn hainiyoodgo nailzihií yaa nadaagosni'.

37 N̄nee Gadarénes daanliiníi bini'yú daagolínihíi dawa ndaaldzidhíi bigha Jesus, Nohwich'á'zh̄i' dahnnáh, daayikn̄ii; áík'ehgo tsina'eekíi yeh nádzaago t'aazh̄i' bil oná'íéel.

38 N̄nee ch'iidn yiyi'gé' hanaksáá n'íi nábokaahgo, Nil nádósht'aash, n̄ii: áiná' Jesus t'aazh̄i' onábí'a', gánij̄go,

39 Nigowayú nádndáhgo Bik'ehgo'ih̄i'nañ hago n̄t'éégo ánaniidlaahíi baa nagoln̄i'yú. Áík'ehgo Jesus hago n̄t'éégo ánabiidlaahíi kih dágozn̄il n̄t'éégo yaa nagoln̄i'go anádaal.

40 Jesus hanaayú bil naná'dez'eelná' akú n̄nee l̄áago biba' dała'at'éégo Jesus baa nyááhíi yaa bil daagozhóó lé'e.

41 N̄nee la' Jáirus holzéhi, Jews ha'ánálséhíi yebik'eh̄n, Jesus yaa nyáá lé'e; yiyahzh̄i' hayaa adzaago náyokaahgo gánij̄, Shigowayú nnáh:

42 Bizhaazhé dała'áhi it'eedn nakits'adah sh̄i bil legodzahi k'azh̄a datsaahíi bigha ánij̄. Jesus higaalyú n̄nee daabiljizh lé'e.

43 Áígee isdzán dil bighánij̄go nakits'adah bil legodzahi itah lé'e, dawahá bíyéé n'íi izee nant'án yich'ij̄' nayihezn̄il ndi doo hwaa la' nábilzihi da.

44 Án Jesus yine'gé' ninyaago bi'íi bidá'yú yedeln̄iih: dagoshch'ij̄' dil bighánij̄ n'íi ésdj̄id.

45 Jesus gánij̄, Hadn̄ shedeln̄iih? N̄nee baa nántsááhíi, Nohwíi doo hwaa ádaahiit'ij̄ da, daanniidgo, Peter la'íi yil nakaihií Jesus gadaayikn̄ii, NohweBik'eh̄n, n̄nee l̄áago ninaayú nántsáágo daakijizh, hat'íi bigha, Hadn̄ shedeln̄iih? n̄nii, áiná'?

46 Jesus gánij̄, Shinawodíi lahzh̄i' shich'á'zh̄i' adzaahíi bigha hadn̄sh̄i shedeln̄iihgo bígonsi.

47 Isdzánihíi doo nant'ij̄' dago yigołsij̄dná' tsídolyizgo ditlidgo Jesus yiyahzh̄i' hayaa adzaago hat'íi bigha Jesus yedeln̄iih sh̄ihíi, la'íi hago'at'éégo dagoshch'ij̄' nábi'dilzihií n̄nee dawa yináál nagosni' lé'e.

48 Jesus isdzánihíi gáyikn̄ii, Shilah, nil gozhóó le': ni'odl̄á'íi n̄t'éégo ánaniidlaa; ilch'ij̄'gont'éégo dahndndáh.

49 Áígee t'ah yakti'ná' Jews ha'ánálséhíi yebik'eh̄n bigowagé' n̄nee la' baa nyáágo gábiln̄ii, Nitsi' daztsaa; Jesus doo dayúweh nañkt'og da.

⁵⁰ Jesus díi yidezts'aągo gáníí, Doo nńłdzid da: ondląągo zhá nitsi' nńt'éé nádodleel.

⁵¹ Jesus gowayú nyááná' Peter, John ła'íí James biłgo ła'íí it'eedn daztsaanihíí bitaa ła'íí bimaa zhá bił ha'ashkáh, nńiid lé'e.

⁵² It'eedn n'íí nńee dawa baa daachag ła'íí baa ch'aadaaneshzil: áíná' Jesus gáníí, Doo daałchag da, it'eedn doo daztsąą da, daazhógo ałhoshgo at'éé.

⁵³ Áí bighą nńee dázhó baa daadloł, it'eedn da'anii daztsąą yídaagołshíí bighą.

⁵⁴ Jesus nńee dała'adzaahíí, Ch'ínokáh, daayikńiidná' it'eedn bigan yiltsodgo gáyikńii, Shina'ilí', nádndáh.

⁵⁵ Bi'ihí'na' nágosdlįįgo dagoshch'į' nádiidzaa lé'e: áígé' Jesus, Bá'dołné', nii.

⁵⁶ Bitaa ła'íí bimaa bił díyadaagot'ee: áíná' Jesus gábiłńii, Díí ágodzaahíí hadń baa bił nadaagołńi' hela'.

9

¹ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíí dała'áyílaago ch'iidn dawa bitisgo binawod daagolįįgo yedaabik'ehgo, ła'íí kah iltah at'ééhíí yaa nadaakaihíí nádaayilzihgo yaa daagodez'aą.

² Áígé' Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa nadaagolńi'go, ła'íí daanezgaihíí nádaayilzihgo odais'a'.

³ Áígee gádaabikńii, Desołkaiyú doo hat'íí daalné'go da, gish, izis bena'iltiníí, bań, dagohíí zhaali; doo íicho naki nadaańilgo da.

⁴ Dahayú gowagee ha'álkaigee, ła'hyú nádesołkaizh'į' da'áígee nasóltaą le'gá.

⁵ Dahadń doo nádaanohwidilteeh dayúgo dahdołkáhgo nohwikee baą leezhíí baa daałhaal, áí bee doo hádaanohwit'įį dahíí bígózįh doo.

⁶ Áík'ehgo dahdikaigo daagotahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolńi', ła'íí dahayú nakaiyú náda'ihilzih lé'e.

⁷ Hérod nant'án Jesus ánát'įįhíí dawa yaat'ínzįgo, hadńshą' ádaayikńii, nzi lé'e, ła', John daztsąąge' naadiidzaago án át'įį, daaniihíí bighą;

⁸ Ła'ihíí, Elías n'íí nádzáá, daanii; ła'ihíí, Doo áíná' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí naadiidzaahi at'įį, daanii.

⁹ Hérod gánńiid, Shí ła' John shik'ehgo bitsits'in nadaach'idnk'ii ni'; hadń ląáhi áíná', díń dá baa idists'ag nńt'éé? Áík'ehgo Jesus yiltséh hát'įį lé'e.

¹⁰ Odais'a' n'íí nákaigo hago ánadaat'įįł n'íí Jesus yil nadaagosńi'. Áígé' anahyú da'izliyyú, kįh gozńil Bethsáida holzéhi ba'ashhahyú yil okai lé'e.

¹¹ Áíná' nńee yídaagołsįįdgo biké' onalsąą: áík'ehgo Jesus baa bił gozhógo Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa bich'į' yałti', ła'íí hayíí nádaabi'dilzih hádaat'iiníí nádaayilzii lé'e.

¹² O'į'ąązh'į' godeyaayú nakits'adahíí Jesus gádaayikńii, Ai nńee dała'at'ééhíí dahayú gotahyú nádaadń'áá, dahayú njeehíí nádaagodi'aahgo, ła'íí dahat'ihíta daiyaaníí yiká daadéz'įįyú; kú da'izliyyú nahétaąahíí bighą.

¹³ Áíná' Jesus gádaabikńii, Nohwihíí bá da'dołné'. Áík'ehgo gádaanii, Bán dijolé dá'ashdla'a zhá nadaahii'né', lóg dánakiyé biłgo; díí nńeehíí dawa idán bá nadaahiilńiihyúgo zhá bá da'n'né'.

¹⁴ Nńee dała'at'ééhíí ashdladn doo náhółtag dayú hilt'ee lé'e. Jesus bitsilke'yu gáyikńii, Nńee dała'at'ééhíí ashdladingo il'anigo dinołbįh daabikdołńiih.

¹⁵ Ágádaanńiidná' nńee dawa dinezbįh.

¹⁶ Áígé' Jesus bán ashdla'ihíí lóg nakihíí biłgo náidnné'go hadag déz'įįgo ya'ahénzįgo oskaądná' ilk'ídaizdlaad, áígé' bitsilke'yu yaa daizné', nńee yitada'įńiihgo.

17 Áígee nnee dawa da'iyaaḡo náda'isdiid lé'e: áíge' ch'ékaadí táts'aa nakits'adah bik'ehgo nádaach'ihézlaa.

18 Łah Jesus dasahn okaḡah, bitsilke'yu zhá bił naháztaḡo; áíge' Jesus bitsilke'yu nayídiłkidgo gádaabiłnii, Nnee hadń át'íi daashiłnii?

19 Áík'ehgo gádaabiłnii, Ła' John Baptize ágole' n'íi daaniłnii: ła'ihíi Elías at'íi; ła'ihíi doo áníná' Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi n'íi daztsaḡgé' naadiidzaahi at'íi daaniłnii.

20 Jesus gánádo'niid, Nohwihíi hadń át'íi daashiłdołnii? Peter gáníi, Bik'ehgo'ihinań Ats'áltini, Christ holzéhi, ánt'íi.

21 Bitsilke'yu ndzilgo yich'í' hadziigo gáyilnii, Hadń ái bił nadaagołni' hela';

22 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, doo ałch'idn shiniigodilne' da, Jews yánazini, okaḡah yedaabik'ehi bánadaant'aahi, ła'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ik'ehi doo hádaashit'íidago shidizideená' taagi jii hileehgo naadishdáh.

23 Dawa yich'í' hananádziigo gánádo'niid, Dahadń shiké' dahdigháh hát'íiyúgo ídaayo'nahná' dajii biigha bitsi'ılna'áhi dahyidot'ihgo shiké' dahdowáh.

24 Dahadń bi'ihina' yaa bił goyééhń, ái bich'á' da'izlił hileeh: áiná' dahadń ídaayis'nahgo shíi shigha bi'ihina' da'izlił silii'ń, án ihina' doo ngonel'aḡ dahíi yee hińaa doo.

25 Ni'gosdzán dágoz'aḡ nt'éégo ch'ist'ijná' koyi'sizini da'izlił siliiigo ch'a'och'itlizhyúgo, ái hat'íi bich'á'gé' ch'it'ih?

26 Hadń shik'e ídaayándzihił ła'íi shiyati' yik'e ídaayándzihił, shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, ałdó' nánshdáhgo bik'e ídaayánsdzi doo, shich'á'idindláádgo, shiTaa bich'á'idindláádíi ła'íi binal'a'á yaaká'yú daagolínii dilzini bich'á'idindláádíi bee shich'á'idindláádgo.

27 Shíi da'aniigo nohwil nadaagoshni', kúgee nadaaziiníi ła' dá doo da'itsaahíi daiłhéh Bik'ehgo'ihinań nant'aago daayiltséh.

28 Díi ánniidíi dáshj tsebíiskaḡo Peter, James, ła'íi John biłgo, Jesus yił okai lé'e, dził n'ááyú okaḡahyú.

29 Jesus okaḡahná' biniihíi łahgo at'éégo silii, bidiyágéhíi dážhó ligaigo bik'ina'didlaad silii.

30 Áígee nnee naki, Moses holzéhi ła'íi Elías holzéhi Jesus yił yádaakti' silii:

31 Ái nneehíi dážhó bich'á'idindláád silii, áíge' Jesus datsaah doleehíi yaa yádaakti', Jerúsalemyú áne'ihí.

32 Peter ła'íi yił nakaihíi dážhó bił daanzjii: ndi t'ah daadez'ijná' Jesus bich'á'idindláádgo ła'íi nnee naki yił nadaazi'íi daayiltsaḡ.

33 Ái nnee nakihíi Jesus yich'á'zhí'go dahnasht'aazhná' Peter Jesus yich'í' hadziigo, SheBik'ehń, kú nkaihíi nohwá nłt'éé: chagosh'oh taagi ádaagohiidle'; ła' ni ná, ła'ihíi Moses bá, ła'ihíi Elías bá, nii lé'e: dá doo natsekéesé da.

34 T'ah yałti'ná' yaak'os biká' dahiyaa lé'e: biyaa nágonahgo tsídaadolyiz.

35 Ái yaak'os biyi'gé' yati' yidests'aḡ, gáníigo, Díinko shiYe' shil nzhóni: hodaayołts'aḡ.

36 Áihíi aḡł yałti'ná' Jesus dasahn daayiltsaḡ. Bitsilke'yu díi ágodzaahíi nadainł'ii'go doo hadń yił nadaagosni' da.

37 Ái iskaḡ hik'e dziłgé' gódah nákaigo nnee ląaḡo baa nánłsáḡ lé'e.

38 Ái nneehíi ła' nádidilghaazhgo gáníi, Iłh'ígó'aahi, nánoshkaḡah, shiye' shá ní'ii; da'ái zhá shizhaazhéhi.

39 Łahgee spirit nchq'i nabihıłaa, áígee dilwosh; nádinigisgo bidayi'gé' itáwosh haigháh nádleeh, áíge' biniigonłt'éégo doo bich'á'digháh da.

40 Nitsilke'yu nádaahoshkaḡah hadainihiyoodgo; ndi doo hago'at'éégo da.

41 Jesus gáníí, Nohwi'odla' édaadihgo dánohwíí zhá daanohwik'ehgo daalinok'ííhí, dahónłahzhí' nohwil nahashtáá, dahónłahzhí' laq nohwidah ánsht'ee? Yushdé', niye' shich'í' bil nn'aash.

42 T'ah yich'í' higaahná' ch'iidn yaabilt'e'gé' nádinigis lé'e. Áiná' Jesus spirit ncho'íí nldzilgo yich'í' hadziigo haińyood, áík'ehgo ishkiiníí náylziigo bitaa yaa náíntíí.

43 Daakowa Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí baa kil díyadaagot'ee lé'e. Dawahá yaa ánát'ííhí baa kil díyadaagot'eego Jesus bitsilke'yu gáyihńii,

44 Díí yati'íí nł'éégo ídaasinólts'aqgo nohwijíí yune be'ogohigháh le': shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee baa daashich'ide'aah.

45 Áík'ehgo bitsilke'yu Jesus hat'íí niigo anííhíí doo bil ídaagozi da, doo yídaagołsi da doleełgo yaa ch'ananl'í' lé'e: áíge' na'ódaadiłkidzhí' bil daagoyéé.

46 Jesus bitsilke'yu ladaadit'áh nkegonyaa, Nohwitahyú hadń itisgo at'éhi? daakildi'niigo.

47 Jesus bitsilke'yu natsídaakesíí yígolsiıđgo, chagháshé ałch'íséęhi náidnłoqzgo ba'ashhahgé' yinesdaago,

48 Bitsilke'yu gáyihńii, Dahadń shizhi'íí binkááyú díí chagháshéhíí náidnłtjıyúgo shíí ałdó' náshidnłtini at'éé; dahadń náshidnłtiiníí shides'ań ałdó' náidnłtini at'éé: dahadń nohwitahyú doo ilıı dahíí ízisgo at'éé doleeł.

49 John gáníí, SheBik'ehń, nnee la' nizhi'íí binkááyú nnee biyi'gé' ch'iidn hainiyoodgo daahiit'ııgo, Doo ágánt'ıı da, daabilde'niid; doo bil daagohiit'ıı dahíí bigha.

50 Jesus John gáyihńii, Doo ágádaabilđohnii da: hadń doo ncho'go nohwich'í' na'iziid dahń bil daagohiit'ini at'éé.

51 Jesus yaaká'zhı'go nábididilteehíí biká' ngonyaago, Jerúsalemyú digháhgo biini' layılaa,

52 Áík'ehgo bádnyú bá ilch'ı' daagole'go binadaal'a'á odail'a': áí Samáritans bigotahyú hikai.

53 Ndi áígee daagolíiníí Jesus doo hádaayit'ıı da lé'e, Jerúsalemyú deyáá daanzıhíí bigha.

54 Jesus bitsilke'yu John la'íí James bilgo díí yídaagołsiıđgo gádaanii, Nohwe-Bik'ehń, ya' yaaká'gé' kọ'ıí daahwııkeedgo díí nneehíí daadndlid née, Elías adzaahíí k'ehgo?

55 Jesus bich'ı' adzaago nldzilgo bich'ı' hadziigo gádaabilńii, Spirit no-hwiyi'sizini hago'at'ééhíí doo bídaagonłsi da.

56 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, doo nnee da'izlıí ishchihíí bigha niyáá da, áiná' hasdáhishńiıłhíí bigha niyáá. Áíge' lahyúgo gotahyú onanákaí.

57 Itínyú ch'okaahyú nnee la' Jesus yich'ı' hadziigo gáníí, Dahayú anadáályú níké' anáshdaal doo.

58 Jesus gábilńii, Ba' ndi bi'i'án daagolıı, dló' yúdahyú nada'inıihíí bit'oh daagolıı; áiná' shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, doo hayú nshteegi at'éé da.

59 Jesus nnee la'ihí gáyihńii, Shiké' dahnnáh. Áí nneehíí gáníí, ShiNant'a', halaa shitaa iltsé lehishteegyú dóshq'.

60 Jesus áí nneehíí gánáyıldo'niid, Nanezna'íí dabíí ledaakii'niıl le': áiná' nihíí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí baa nagólńi'go dahnnáh.

61 Nnee la'ihí gánádo'niid, ShiNant'a', níké' dahdisháh doleeł; áiná' iltsé shigowayú nádishdáhgo áígee naháztaaníí bil nanágoshńi' hik'e.

62 Jesus gábilńii, Dahadń bengohildzísé ałk'iná' yıltsoodná' t'aqzhı' nádést'ııń Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah hileehíí doo yik'eh siıı da.

10

¹ Díí bikédé'go Jesus ła' gots'idin hanayínilíí bádñ dá nakigo nlaago kįh nagoznilyú hayú deyaa shiyú odaihes'a'.

² Jesus gádaabihñii, Nest'a' dázho łaágo nest'aaná' nada'iziidíí doo hwoi da: áík'ehgo nest'a' yeBik'ehñ bich'į' da'olkaąhgo gádaabikdoñiik, Nada'iziidíí ninest'a' nádaayihigeeshyú daadñ'áá.

³ Dahdołkáh: ba' bitahyú dibelįi bizhaazhé k'ehgo daanohwideł'a'.

⁴ Bestso bisis, izis bena'iltinií, dagohíi nohwikee ik'e'an dahdaadołné' hela': itinyú daahokáhyú nnee da'adzaayú doo bił nadaagołni' da.

⁵ Gową yuñe' ha'alkaigee iltsé gádaadołniih doleeł, Iłch'į'gont'ééhíí díí gową yuñe' be'ágót'éé le'.

⁶ Nnee nkt'éégo at'ééhíí áigee sidaayúgo nohwil iłch'į'gont'ééhíí yił nliį doo: áiná' nnee doo hwaa ágát'éé da le'yúgo, nohwil iłch'į'gont'ééhíí dánohwił nohwíyée nádooleeł.

⁷ Gową yuñe' ha'alkaigee, da'áigee dinołbił le'gá, áigee dahat'ihíta nohwá daach'idiné'íi daahoksaągo, ła'íi dahat'ihíta nohwá náda'ch'įłsihíi daahokłąągo: hadñ na'iziidíí bich'į' na'i'niilgo goz'aą. Doo daazhógo gotahkaigo da.

⁸ Dahagee kįh goznilgee ha'alkaigo, áigee hádaanohwich'it'įyúgo, idán nohwidáhgee daach'izné'íi daahoksaą doleeł:

⁹ Áigee daanezgaihíi nádaahoksihgo bich'į' gádaabikdoñiik, Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanliinií itah daaleehgo nohwá ch'ígót'i'.

¹⁰ Dahagee kįh goznilgee ha'alkaigo, áigee doo hádaanohwich'it'įi dayúgo, áigee da'ditinyú nołkahgo gádaadidołniik,

¹¹ Daagonokįigee dá leezh zhá ndi nohwikee bídaahit'įhíi k'eda'ildéh, ái bee doo hádaanohwit'įi da bigóził doo, ndi díi bídaagonoksi, Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanliinií itah daaleehgo nohwá ch'ígót'i' ni'.

¹² Shíi nohwil nagoshni', Bik'ehgo'ihí'nañ yándaago'aahíi bijįi Sódóm biniigodilne'íi bitisgo ái kįh goznilií biniigodolniik.

¹³ Korázingee daagonokinií, nohwá góyée doleeł! Bethsáidagee daagonokinií, nohwá góyée doleeł! Nohwitaahyú izisgo ánagot'įiłi Tyre ła'íi Sídongee ágágodzaayúgo, áigee daagolinií doo áiná' nak'a' dich'izhé bik'inazlaaná' iłch'ii yiyi' naháztaągo bincho'íi yich'a'zhį' ádaasdaa doleeł ni'.

¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ nnee yándaago'aahíi bijįi Tyre ła'íi Sídon bitisgo nohwiniigodidolniik.

¹⁵ Nohwíi, Capérnaumgee daagonokinií, yaaká'zhį'go hanohwidi'niilíi, nohwíi ch'iidntahzhį'go nohwidido'nił.

¹⁶ Hadñ daanohwíyéstsaaníi shíi shíyéstsaą ałdó'; hadñ daanohwich'olaaahíi shíi ałdó' shich'olaa; hadñ shich'olaaahíi shides'a'n ałdó' yich'oláhi at'éé.

¹⁷ Gots'idinhíi bił daagozhógo nákaigo gádaani, NohweBik'ehñ, nizhi'íi binkáayú ch'iidn ndi benohwik'eh.

¹⁸ Jesus gádaabihñii, Ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, yaaká'gé' hada'didla'híi k'ehgo gódah ch'íngo'go hish'įi ni'.

¹⁹ Shíi t'įish ła'íi ch'ígodahistas doo ła' lanohwile' dago, ła'íi nohwik'edaanñihíi binawod bitisgo nohwinawod golįigo nohwaa godini'áą; áík'ehgo doo hat'íi nohwiní'dóhnił at'éé da.

²⁰ Da'ágát'éé ndi ch'iidn da'ádaadołniiyú ánadaat'įiłi doo da'ái zhá baa nohwil daagozhó da le'; áiná' yaaká'yú daanohwizhi' ágolaahíi baa nohwil daagozhó le'.

21 Áiná' Jesus Holy Spirit bee bił gozhógo gánniid, ShiTaa, yaaká'zhì' ła'íí ni'zhì' nant'án nłínihi, díí ilch'ígót'aahíí nnee daagoyáago bił idaagozínihií baa ch'anani'í' n'íí mé' ga'ádaat'eehíí bich'í' ch'í'nah ánlaahíí ba'ahénsi: da'áik'ehgo ágot'ee, shiTaa; da'áik'ehgo hánt'íigo ágónlaahi.

22 ShiTaa bich'á'gé'go dawa shaa hi'níí: doo hadń shíí Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nshłini shígólsini at'éé da, shiTaa zhá; doo hadń shiTaa yígólsini at'éé da, shíí biYe' nshłini zhá, ła'íí dahadń shiTaa bich'í' bígózihgó áshle'íí áldó' shiTaa yígólsi.

23 Bitsilke'yu zhá yich'í' adzaago gáyilni, Hadń hat'íí daal'iiníí daayo'iiníí biyaa gozhó doleel:

24 Shíí nohwił nagoshni', doo alch'idé Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú nada'iziidi ła'íí nant'án daanlíni daal'iiníí daayiltséh hádaat'íi ndi doo hwaa daayiltsaa da; daadołts'agíí daidits'łh hádaat'íi ndi doo hwaa daidezts'aa da.

25 Begoz'aaníí nł'éégo yígólsini ła' Jesus hat'íí nayíntaahgo gáníigo hizì', Ilch'ígót'aahíí, hago ashne'go ihí'naa doo ngonel'aa dahíí bee hinshnaa doleel?

26 Jesus gáníí, Begoz'aaníí hago'at'éégo k'e'eshchíi? Hónzhiigo hat'íí ni'idi'nii?

27 Nneehíí gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń nijíí dawa bee nił nzhqo le', niyi'siziiníí dawa bee, ninawodíí ła'íí ninatsekeesíí dawa bee; na'ashhahgé' gólíiníí nił nzhqo le', dáni ídił njóphíí k'ehgo.

28 Jesus gánábildo'niid. Da'áigee ádínniid: díí bee ánt'éeyúgo hinnáá doleel.

29 Begoz'aaníí nł'éégo yígólsini nnee binadzahgee nzhqo ádil'íi hat'íigo Jesus gánáyildo'niid, Na'ashhahgé' gólíiníí nnihií, hat'íí nniigo ánnii?

30 Jesus hananádziigo gáníí, ła' nnee Jerúsalemgé' Jériko yuyaa higaalyú nnee da'n'íihi bik'idahishjeedgo dawahá biyéehíí bich'á' nádaidnłilgo yóiyahgo biní'da'disnihná' bich'á' onákai, k'azhá datsaahgo da'akú ndaabistíiná'.

31 Okqałh yebik'ehi áí itín yuyaa higaalyú, áí nnee sitiiníí yiltsaa, ndi łahzhiéégo kédnyaago ch'ínyáá lé'e.

32 ła' nnee Levi hat'íí nłíni áldó' áí nnee sitiiníí yiltsaa, ndi án áldó' łahzhiéégo ya'ishhah ch'ínánádaa.

33 Áiná' ła' nnee Samáritan nłíni higaalyú, áí nnee sitiiníí yiltsaago yaa nyáá; áik'ehgo yaa ch'oba'go,

34 Ik'ah ła'íí wine biłgo hagee bídaant'oodgee yik'i yaa daayiziidgo yik'ída'disiz, áigé' Samáritanhíí dabíí bitúlgayé yiká' dahyistíigo ná'ch'injahyú yintíi, áik'ehgo nł'éégo áyíłsi lé'e.

35 Iskałh hik'e bizhaali, penny holzéhi, naki hayiné'go ná'ch'injahíí yebik'ehń yaa yinné' gáyilniigo, Díí nneehń shá nł'éégo áńłsi: díí zhaali naa niné'íí bitisyú izłjiyúgo, nich'í' naná'dihishnił, nánsdzaago.

36 Áí nnee taagihíí hayíihíí nnee be'nest'íidihíí ba'ashhahgé' gólíihíí k'ehgo ábíłaa řnzí?

37 Begoz'aaníí nł'éégo yígólsinií gáníí, Nnee biłgoch'ozbaadíí. Jesus gábilni, Dahnnáh, ni áldó' ágánt'íi le'.

38 Ch'okaahyú Jesus ła' gotahzhì' oyáá: áigee isdzán Martha holzéhi bigowayú nyáágo, ha'ánnáh bilniigo ha'ayáá.

39 Ákóne' Martha bik'isn, Mary holzéhi, Jesus yit'ahgé' nezdaa ni'yú, bilch'ígót'aahíí yiyésts'aaago.

40 Martha káago nabi'dintl'ogo Jesus yaa nyáágo gáníí, SheBik'ehń, ya' shik'isn doo shich'onii dago dasahn na'isiidíí doo nił hago'at'éé da née? Nik'isn bich'onni, bilhne'.

41 Jesus gábilni, Martha, Martha, nani'dintl'ogú zhá káago baa natsínkees:

42 Áíná' dała'á zhá ízisgo ilíni; áí Mary nágodn'aa, doo hago'at'éégo bich'á' nádi'né' da.

11

1 Łahn Jesus okaah lé'e; aal oskaadná' bitsilke'yu dała'á gábilnii, SheBik'ehń, da'ohiikaahgo nohwił ch'ígon'áah, John bitsilke'yu yił ch'ígon'aa lé'ehii k'ehgo.

2 Áík'ehgo Jesus gánii, Da'okaaahgee gádaadidołniił, NohwiTaa yaaká'yú dahsındaahń, Nizhi'íi dilziłgo bigóził le'. Nant'an nliłhii begodowáh. Hago'at'éégo anniiyú yaaká'yú benagowaahii k'ehgo ni'godzán biká'yú ałdó' begodolniił.

3 Dajii biigha daahiidaanii nohwá ágonłsı.

4 Nohwinchó'hii nohwá da'izlíné ánánde'; nohwii ałdó' nnee nchó'go nohwich'ı' ádaadzaahii baa nádaagodent'aah. Nanohwída'dintaah yune' onohoniił hela'; áíná' nchó'go at'éehii bich'á'zhı' hanánohwihii'nił.

5 Jesus gádaabilnii, Tł'é'ís'ahgo nohwii la' dánko nit'eké bich'ı' nnałhgo gábilniił, Shit'éké, bán dijolé taagi shá ch'ihinjá;h;

6 Ła' shit'ekéhi shaa nyaaná' doo hat'ii bá'dishné' da.

7 Bigowá yune' nit'ekéhii dánko gánidinił, Doo nashíntł'og da: ałk'iná' dáádítł' da'dintáá, shichagháshé bil shiijéed; doo hago'at'éégo nádishdáhgo dahat'ihíta naa nshné' da.

8 Gádaanohwiłdishnii, Áí nneehń nádiidáhgo nnee idókeedii dahát'ii'gee yaa yiné', doo bit'ekéhii zhá bighá da, dayúweh idókeedhii bighá.

9 Áík'ehgo gádaanohwiłdishnii, Da'dolkeed, áík'ehgo hat'ii daadolkeedii nohwaa hi'né'hi at'éé; nadaanołtaad, áík'ehgo hat'ii bíka daanołtaadihii nádaadolné'hi at'éé; dáádítł' nádaanołs'ı, áík'ehgo nohwá ch'ı'itł'hi at'éé.

10 Hadń idókeedń baa hi'né'hi at'éé; hadń nantaadń hat'ii yika ntaadii náidiné'hi at'éé; hadń dáádítł' nyinłs'ı'hn bá ch'ı'itł'hi at'éé.

11 Nohwitaahyú la' nnee biye' golini, biye' bán biyókeedyúgo, ya' tséego yaa yi'aah gá? Dagohii lóg biyókeedyúgo, ya' tliishgo yaa yiłteeh gá?

12 Dagohii iyęęzh biyókeedyúgo, ya' ch'ígodahistasgo yaa yiłteeh gá?

13 Daanołchó' ndi nohwichagháshé nł'éhi baa hi'né'ii bídaagonołsiyúgo, itisgo nohwaa natsekeesgo nohwitaa yaaká'yú dahsdaahń hadń Holy Spirit biyókeedii yaa yiné'hi at'éé.

14 Jesus ch'iidn doo yałti' dahii hainyood lé'e. Ch'iidn habi'dinodzodná' nnee doo yałti' da n'ii hadzii; áík'ehgo nnee dała'adzaahii bil díyadaagot'ee.

15 Áíná' la' gádaanii, Ch'iidn nant'an Beélzebub holzéhi binawodii bee Jesus ch'iidn hainihyood.

16 Ła'ihii nayídaantaahgo gádaanii, Yaaká'gé' godiyłhgo be'ígózinii nohwił ch'ı'nah ánle'.

17 Áíná' Jesus, áí nnee natsídaakesii yígółsiigo gáyilnii, Nnee ilch'ı' t'ekédaas'anihii dabii ilch'ı' nanádaagonłkaadyúgo da'izlił hileeh; nnee dała' naháztaanii dabii ilk'ídahnájahyúgo doo anahyú begonowáh át'éé da.

18 Áík'ehgo Satan dabii ilch'ı' naná'izdiidyúgo haghoshá' yebik'ehii bínágonaal doleeł? Ni Beélzebub bee ch'iidn haniyóod daashiłdołniihii bighá ádishnii.

19 Shii Beélzebub bee ch'iidn haniisoodyúgo, nohwii daanohwiye'ii hadń bee ch'iidn hadainiyood áíná'? Áík'ehgo daanohwiye'ii ch'ı'nah ádaanohwile'.

20 Áíná' Bik'ehgo'ihinań binawodii bee ch'iidn haniisoodyúgo, da'aniigo Bik'ehgo'ihinań nohwitaahyú ałk'iná' nant'aa.

21 Nnee nłdzili yenagonłkaad doleełii ałk'iná' dahyoné'go bigowá yinádéz'iiyúgo, dawahá biyéehii doo hago anéh da:

22 Áíná' la' nnee bitisgo nldzilihi bich'í' nanálwodgo isná ábidlaayúgo, yenagonlkaadíi ya'olíi n'íi bich'á' náyidinniilgo nnee yitah'iniih.

23 Hadn doo bil gonsht'íi dahn shich'í' got'íi'hi at'éé; hadn doo bil dała'á ná'áshdle' dahn shich'á' ts'íltíiigo áile'.

24 Spirit nchọ'íi nnee yiyi'gé' háyááná' tú ádihyú aanádaal, hayú hanayóokíi yíka ntaago; áíná' doo hagee dahíi bigha gáníi, Shigowayú hagé' níyáá n'íyú nádésdzá.

25 Bigową n'íi nkt'éégo nágolzhoogo dawahá nzhọqgo neheshjaayú nádzá.

26 Áík'ehgo spirits gots'idi daanchọ'i yil nakai, bíi bitisgo daanchọ'ihí, ái gową yuņe' yil ha'akáhgo áígee ndaagoleeh: áík'ehgo nnee íltsená' át'éé n'íi bitisgo at'éé hileeh.

27 Jesus t'ah yałti'ná' la' isdzán dała'ách'ít'éé biyi'gé' hadziigo Jesus gáyilnii, Isdzán bibishch'id biyi'gé'go sínlíiigo nnlbe' n'íi biyaa gozhóq doleel.

28 Áíná' Jesus gáníi, Hadn Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yidits'ago yikísk'eh at'ééhń, ángo biyaa gozhóq doleel.

29 Nnee ląągo dała'adzaaná' Jesus gáníi nágodidzaa, Dázhọ nchọ'go daakinolt'íi: godiyihgo be'ígóziníi yíka daadéz'íi; áíná' be'ígóziníi doo bil ch'í'nah ádaalne'hi at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íi, Jonas holzéhi, nnee bich'í' be'ígózih alzaahíi zhá.

30 Jonas nnee Nínevehgee daagolíníi bich'í' be'ígózih alzaahíi k'ehgo shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, daakinolt'íi bich'í' be'ígózih doleel.

31 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíi bijíi isdzán nant'ánihi hayaadé'go nyááhń hizíiigo daakinolt'íi yaa yałti'go, Shíi shitisgo daanchọ' ni', didoníi: án dázhọ nzaadgé' nyáá, Sólomon bigoyą' yidits'ihgo; áíná' k'adíi Sólomon bitisgo ánsht'éhi niyáá.

32 Aayá'iti'gee nnee Nínevehgee daagolíi n'íi daahizíiigo nnee daakinolt'íi yaa yádaakti'go, Nohwíi nohwitisgo daanchọ' ni', daadidoníi; Nínevehgee daagolíníi Jonas yałti'go daidezts'aaná' binchọ'íi yich'á'zhí'go ánádaasdzaa; áíná' k'adíi Jonas bitisgo ánsht'éhi niyáá.

33 Doo hadn ik'ah kọ'íi yidíłłaadgo nagont'í'yú nyíł'áah da, dagohíi doo táts'aa yil yaa nyí'aah da, áíná' ik'ah kọ'íi biká' dahnásíł'ááhyú daach'íł'aah, áík'ehgo hayíi ha'áhikáhíi ái kọ'íi daayo'íi doleel.

34 Kínáá'íi kits'í bikọ'i at'éé: kínáá nkt'ééyúgo kits'í dahot'éhé bikọ' golíni at'éé; áíná' doo nkt'éé dayúgo híi kits'ihíi dahot'éhé díłhiki at'éé.

35 Áík'ehgo ádaagots'idząą, dahyúgo kiyi' ná'dindíin n'íi kich'á' díłhíł nádleeh.

36 Kits'í dahot'éhé biyi' adindíinyúgo, hayú doo díłhíłgo baa dahgoz'aą dayúgo, kits'í dahot'éhé bich'á'idindíin doo, ik'ah kọ'íi bich'á'idindíinhíi k'ehgo.

37 Jesus t'ah yałti'ná' Phárisee nłinihi, Shił ináá, bilnii: áík'ehgo Jesus itah iyąągo nezdaa.

38 Jesus Phárisees bí'at'e'híi k'ehgo dá doo táádígisé itah iyąągo nezdaago Pháriseehíi bil díyagot'ee lé'e.

39 Jesus gábilnii, Nohwíi Phárisees daanołni, idee la'íi its'aa biká'yú zhá táádaalgis; áíná' nohwiyi'yú aadaach'ihí'niikíi la'íi daanchọ'íi zhá begoz'aą.

40 Nohwíi doo daagonoksáni da, hadn nohwits'í áyíłlaahn shą' da'án nohwiyi'ihíi alđó' áyíłlaa?

41 Dawahá nohwijíi biyi'gé' nkt'ééhíi nnee bá daadołné'; áík'ehgo dawahá nohwá nkt'éé doleel.

42 Phárisees daanołni, nohwá góyéé doleel! t'oh mint holzéhi, la'íi rue holzéhi, la'íi t'oh íłtah at'ééhíi dágonenanyú íłk'é'nilgo dała'á Bik'ehgo'ihí'nań baa nádaahné', áíná' nkt'éégo ágot'eehíi doo bikísk'eh ádaanoł'ee da,

Bik'ehgo'ihinaan bil'ijoonii doo baa natsidaalkes da: ai bee adaanolt'ee doleel ni, la'ihii doo baa daayomah dago.

⁴³ Pharisees daanolini, nohwa goyee doleel! nohwii Jews ha'anaalseh nagoznil yune' nnee izisgo adaat'eehii dahnadinbhyu itah dahnasoltaago zha, la'ii nahi'niih nagoz'aayuu nohwich'i' adaaeh'iniigo nohwiil daagozhoo.

⁴⁴ Begoz'aanii ye'ik'eda'ichihii la'ii Pharisees daanolini, daanolshoo adagoonol'ini, nohwa goyee doleel! le'ch'izhjeegii doo daat'ii dahii ga'adaanol'tee, ai le'ch'izhjeegii biká' ch'ich'ihikah, da doo bidaagoch'iksinégo.

⁴⁵ La' Jews bich'i' begoz'aanii nht'eeego yigolsini Jesus gayilnii, lch'igó'aahii, aganniiyu nohwii aldó' anohwiinii.

⁴⁶ Jesus gánii, Begoz'aanii nht'eeego bidaagoonol'sini, nohwii aldó' nohwa goyee doleel! heel ndaazi nnee biká' dahda'oholheeh, aína' nohwihii dazho da'ayahago ndi doo bich'odaalnii da.

⁴⁷ Nohwii nohwa goyee doleel! nohwitaa n'ii Bik'ehgo'ihinaan binkáayuu nada'iziidi nadaistseedi le'shijeegii biká' dahat'ihita bee binadaach'ilnihii adaagole'.

⁴⁸ Nohwitaa n'ii anadaat'ijil n'ii nohwiil dabik'ehgo ch'inaah adaal'ij: daanohwitaa n'ii Bik'ehgo'ihinaan binkáayuu nada'iziidii nadaistseed, nohwii le'shijeegii biká' dahat'ihita bee binadaach'ilnihii adaagole'.

⁴⁹ Ai bigha Bik'ehgo'ihinaan bigoya'ii ganniid le'e, Binkáayuu nada'isiidii la'ii shinadaal'a'a koch'i' daadish'aa, la' nadaach'iltseed doleel, la'ii bini-idaagoch'idile' doleel:

⁵⁰ Aik'ehgo ni'godzán alzaagé godezt'igo Bik'ehgo'ihinaan binkáayuu nada'iziidi dawa bidil nada'ijoolii, daalinolt'ijilii bik'izhi' didot'aa,

⁵¹ Abel zesdiigé' Zekariás zesdiizhi' nnagont'igo, Zekariásii bech'okaahii biká' dahnási'nii goz'aanii la'ii kih biyi' da'ch'okaahii bigizhgee daztsaa le'e: da'anii adaanohwiidishnii, daalinolt'ijilii bik'izhi' didot'aa.

⁵² Begoz'aanii nht'eeego bidaagoonol'sini, nohwa goyee doleel! nohwii igoya' bich'i' bená'igisé nadaadoltaa: nohwii doo ha'alkah daná' nnee ha'akah doleel n'ii t'aazhi' adaanolsi.

⁵³ Jesus agániiná' begoz'aanii ye'ik'eda'ichihii la'ii Pharisees daanlini ba daagoshchiidgo la'ago nayidaadilkid:

⁵⁴ Ya nakida'il'áago, k'ize hadzii daanzigo, dahat'ihita yik'izhi' daidi'aahii bigha.

12

¹ Dii bee anagot'ijilna' nnee doo naholtag dayu dala'adzaago dazho daakiljizhná' Jesus bitsilke'yu iltsé gayilnii nkegonyaa, Pharisees daanlini bincho'ii ban benilzoolé ga'at'ehi baa daagoonolsaa, ai nnee binadzahgee nzhoni adaadil'ini at'ee.

² K'ad dawaha bil le'izkaad n'ii ch'inaah adolnii; la'ii k'ad dawaha nanli' n'ii bigozihgo adolnii.

³ Aik'ehgo godilhiyu hat'ii daadolnii n'ii got'ijizhi' didots'ijil; kih biyi' yune' dataane'go hat'ii daadolnii n'ii kih biká'gé' didots'ijil.

⁴ Shit'ekéhii, gadaanohwiidishnii, Hayii kits'i nadailtseedná', bikédé'go doo hago adaanéh dahii doo bedaaldzid da.

⁵ Shii nohwiil nadaagoshni' hadn bedaaldzid: ich'izishiinii bikédé'go ch'iidn bikó' diltki' yuyaa kaa o'ilkadii an bedaaldzid; ganohwiidishnii, an bedaaldzid.

⁶ Ya' dló'dichiné ashla'i zhaali lich'é naki izliigo nahiniih ga? Da'agát'ee ndi Bik'ehgo'ihinaan dala'a ndi doo yaa yinah da.

7 Nohwitsizil dawa alk'iná' hotagi at'éé. Áík'ehgo doo nédaakdzid da: dlq'dichiné doo alch'idé bitisgo da'inolij da.

8 Gánádaanohwidish'nii, Dahadn nnee binadzahgee, An bigonsi, shilniihn, shii nnee k'ehgo Niyááhíí Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á yaaká'yú daagolíníí binadzahgee ágádkidishniik:

9 Áiná' hadn nnee binadzahgee, An doo bigonsi da, shilniihn, Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á yaaká'yú daagolíníí binadzahgee, Doo yígótsi da, bilddishniik.

10 Dahadn shii, nnee k'ehgo Niyááhíí, nchq'go shaa yaati' ndi binchq'íí bá da'izlíné ánadolniik; áiná' dahadn Holy Spirit nchq'go yaa yaati'n binchq'íí doo bá da'izlíné ánálné' at'éé da.

11 Jews ha'ánátséhíí, lá'íí nadaant'aahíí, lá'íí aasinilíí binadzahgee ndaanohwidel'aago, hago'at'éégo sha' hasdziih, dagohíí hat'íísha' dishnii gádnii, doo daanołsi da:

12 Holy Spirit da'ái bik'ehen'áagee biyi' hat'íí daadohniihíí nohwil ch'ígó'aah ndi at'éé.

13 Nnee dała'at'ééhíí lá' Jesus yich'i' hadziigo gáníí, Iłch'ígó'aahíí, shik'isn hat'íí nohwíyéé doleełíí lahzhí' shaa no'né', bilnii.

14 Jesus gábilnii, Dawahá nanohwíntł'ogúí hadn nohwá ilch'i'ishle'go hashiltíí?

15 Áigé' Jesus gánádo'niiid, Daagonołsaą le', dawahá dayúwehégo ádáhádaakt'iiníí baa daagonołsaą: kíyééhíí láą ndi doo áí bee ch'ihináa da.

16 Iłch'ígót'aahgo na'goni'íí yee yich'i' hadziigo gáyilnii, Nnee ízisgo it'iiníí láągo na'inł'ih:

17 Dabíí gáldi'nii, Hago áshnéh, shinest'ą'íí doo hayú bá nágost'ąą da.

18 Áigé' gánádi'nii, Hago áshnéhíí bigonsi: dawahá bá gowa shiyééhíí nanágohishniilgo nchaago ánágoshdléhgo, shinest'ą'íí lá'íí dawahá shiyééhíí ákóne' oshniik.

19 Shiyi'siziiníí gábilddishnii, Shiyi'siziiníí, dawahá níyééhíí da'kwíí łegodzaayú dávik'ehyú ilk'eyihinil; áík'ehgo hanányoł, ináá, ídláą, nił gozhqó le'.

20 Áiná' Bik'ehgo'ihinaan gábilniiid, Doo gonyáą da; díí t'é' niyi'siziiníí níhókeed: dawahá níyééhíí ilk'ehinilíí hadn bíyéé doleeł áiná'?

21 Hadn dabízhá nzhooníí zhá ádáhat'íígo ilk'eyihinilná' Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee doo nzhoq da, an nneehń ágát'éé.

22 Jesus bitsilke'yu gáyilniiid, Áí bighą gánohwidishnii, Nohwi'ihina'íí doo baa daanohwil goyéé' da le', hat'íísha' hishaą doleeł, daanołsigo; dagohíí nohwits'í doo baa daanohwil goyéé' da le', hat'íísha' ágoshdle', daanołsigo.

23 Ki'ihina'íí idán bitisgo ilíni at'éé, kits'ihíí diyágé bitisgo ilíni at'éé.

24 Gaagé baa natsídaakkees: doo k'eda'dilee da, doo náda'igeesh da; doo hayú binon'ilk'edaayihinihíí bá gowa goz'ąą da; da'ágát'éé ndi Bik'ehgo'ihinaan bá da'diiné': nohwíí dlq' bitisgo da'inolij!

25 Nohwitahyú hadn daahóneezií yaa natsekeesíí zhá bee ayáhágo ndi hadag ndiłséhgo ádidle' gá?

26 Áík'ehgo ágát'éhi dé'iyáhá ndi ch'éh ádaale'ná', hat'íí bighą lá'ihíí baa daanohwil goyéé'?

27 T'oh dénzhónéhíí baa natsídaakkees, hago'at'éégo nadaanse'íí: doo nada'iziid da, doo da'it'ool da; da'ágát'éé ndi Sólomon ízisgo at'éé lé'e ndi, doo díí t'oh dénzhóné ga'at'éégo ik'e'isdlaa da, nohwildishnii.

28 Áík'ehgo t'oh díí jji nołseehíí, áíge' iskaą daadidliđí ndi Bik'ehgo'ihinań nł'éege bik'e'islaana'; áí t'ohíí bitisgo Bik'ehgo'ihinań nohwik'e'islaa, nohwíí nohwi'odla' ayáháhi.

29 Áík'ehgo hat'íí da'iidaą shihíí dagohíí hat'íí da'iidlaą shihíí zhá doo baa natsídaalkees da, doo nohwiini' hah da le'.

30 Ni'godzán biká' nnee iltah at'éege hadaazt'i'íí áí zhá itisgo hádaat'ji: áiná' hat'íí bídn daanołinií Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa nohwá yígółsi.

31 Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníí itisgo biká hádaakt'ji, áíge' díí dawahá ałdó' nohwíyéé doleel.

32 Doo nédaaldzid da, doo hwoigo shiké' hołkah dahíí, Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa bilakt'áhgee daanliinií itah daanołjigo nohwá ngon'ąą, áí bíł goyılshóó.

33 Dawahá nohwíyéehíí nohwaa nahinił le', tédaat'iyéhíí baa daanołné'; bestso bisis doo sa'i hileeh dahíí nádaadoł'aah, yaaká'zhí' ilínihií doo édjihi nádaadoł'aah, ákú da'in'jhií doo keda'in'jhi dayú, la'ihíí doolé doo nohwich'á' da'iyąą dayú.

34 Dahayú nohwíł ilíni sinilyú áí zhá baa natsídaalkees doo.

35 Ík'eda' sołdlaago t'alkoná' nohwikó' daadilti' le',

36 Nnee binant'a' ni'i'nehgee k'ad nadáhgo yiba' naháztaąhíí k'ehgo ádaanoł'ee le'; nadzáągo dáádítłh nýinkts'igo dagoshch'j' yá ch'ída'itjhi doleel.

37 Nadaal'a'á binant'a' nadzáána' daadéz'jhií biyaa gozhóó doleel: da'anii gánohwidishnii, ik'e'idleego, Dinolbłh, yilniigo yich'j' iikaah.

38 K'ad t'é'is'ahzhí' godeyaayú, dagohíí hadiyeskaayú biká daadéł'jigo nadzááyúgo, áí nadaal'a'á biyaa gozhóó doo.

39 Díí bídaagonołsi, nnee bigowa golínií da'os'ah in'jhií hígháhgo yígółsiyúgo yiká déz'ji doleel ni', áík'ehgo bigowa doo ch'í'nódzjís at'éé da.

40 Nohwíí ałdó' t'alkoná' ilch'j'daanoł'ee, shíí nnee k'ehgo Niyááhíí dahagee nánshdáh, doo ndaashołíí dagee.

41 Peter gábihnii, SheBik'ehń, ilch'ígót'aahgo na'goni'íí bee yánłti'íí, ya' nohwíí zhá nohwá ánnii née, dagohíí dawa bá ánnii née?

42 Jesus gáníí, Hadń begondljigo na'iziidíí góyáni, binant'a' bigowałhíí yebik'ehgo nbilłj' n'íí, dahagee idán nana'níhgeeh idán nayinih.

43 Na'iziidíí binant'a' ábilniiyú at'jigo binant'a' nadzááyúgo, án biyaa gozhóó doleel.

44 Da'aniiigo gádaanohwidishnii, nant'an hat'íí bíyéehíí dawa yebik'ehgo na'iziidíí nbilłteeh doo.

45 Áiná' áí na'iziidíí, Shinant'a' doo dáhah nadáh da, idilđi'niiyúgo; isdzané la'íí nnee nada'iziidíí nadainłkaad nkegonyaayúgo, iyąą la'íí idłąągo bíł nágodezyizyúgo;

46 Áí na'iziidi binant'a' doo yiká déz'ji dagee, doo nyolíí dagee nadáhgo nbihłgeesh, áíge' hayíí doo da'odłąą dahíí bich'j'zhineégo nilteeh.

47 Áí na'iziidi binant'a' hat'íí áile' hábit'iinií yígółsi ndi doo hwaa ágádzaa da, doo hwaa ilch'j'ádidlaa dahíí nábi'diltsas.

48 Áiná' na'iziidi binant'a' hat'íí áile' hábit'iinií doo yígółsi dahíí, nábi'diltsas dávik'ehyú adzaayúgo ndi, déł'ih níbi'diltsas doleel. Hadń łąągo baa hi'né'íí, án łąągo bínadokił; hadń nnee łąągo yá'rne'yúgo, án łąągo yíná'dokeed doo.

49 Shíí kó' ni'godzán biká'zhí' nkedinshniłgo niyáá: ałk'iná' dilti' le' lán!

50 Shíí baptize áshidilne'; áí dáhah hadó' begolne'!

51 Ya' ni'godzán biká'zhí' ilch'j'gont'éehíí nkeniiné' daanołsi née? Dah, nohwidishnii; nnee ilk'ídaashniilyú niyáá:

⁵² Kodé' godezt'i'go ashdlá'i k̄ih dała'á biyi' daagolíyúgo, taagi yich'í' nakilt'ée doleel, dagohíi naki yich'í' talt'ée doo.

⁵³ Nneehń biye' yil nanágonlkaad doo, biye'n bitaa yil nanágonlkaad doo aldo'; la'íi isdzán bi'isdza' yil nanágonlkaad doo, bi'isdza'n bimaá yil nanágonlkaad doo aldo'; isdzán ya'iyéhn yil nanágonlkaad doo, isdzán bá'iyéhn yil nanágonlkaad doo aldo'.

⁵⁴ Jesus nnee dała'at'éehíi yich'í' hadziigo gánniid, O'i'áh biyaayú yaak'os dahnanlse'go daal'íyúgo dagoshch'í' gádaadołnii, Nagolłtj ląą; áik'ehgo da'ágánagot'íłł.

⁵⁵ Hayaagé'go nch'iidyúgo, Gozdog doleel ląą, daadołnii; áik'ehgo ágánagot'íłł.

⁵⁶ Nohwíi nnee nzhóni ádaagonł'ini, yaak'os la'íi ni'godzán hago ágonéhií bídaagonłsíná', hat'íi bighą k'ad ágonéhií doo bídaagonłsı da?

⁵⁷ Hat'íi bighą doo dánohwíi nohwí'at'e' hago'at'ée shıhíi bídaagonłsı dashą'?

⁵⁸ Hadń naa dahgoz'aaníi nant'an yaa bil hi'ashyú dagoshch'í' bil ilk'ínágonłdóq̄h; dahyúgohíi aayanáltihíi yaa nidołt'eelgo at'ée, áik'ehgo aayanáltihíi aasitini yaa niktéehgo, aasitiinií ha'ánilt'e'.

⁵⁹ Doo ch'ínánódáh at'ée da, dá ąął na'ínłilgo zhá, nildishnii.

13

¹ Áiná' la' nnee áígee dała'at'éehíi Jesus yil nadaagolni'go gádaayılñii, La' nnee Gálileegé' hikaihi Pílate nabistseedgo bidihíi la'íi Bik'ehgo'ihí'nań yaa dainé'íi bidihíi bil nanádisgeed lé'e.

² Jesus gádaabilñii, Ya' ái nnee Gálileegé' daagolínii nnee la'ihíi Gálileegé' daagolínii bitisgo binchq' ye'ádaat'eehíi bighą biniidaagodeszaa daanłsı née?

³ Dah, nohwildishnii: áiná' nohwíi daanohwinchq' doo bich'ą'zhı' ádaalñe' dayúgo, nohwíi aldo' ái k'ehgo nanołne'.

⁴ Dagohíi lah nnee tsebiits'ádah hilt'éhi Silóamgee tsée ilk'ehist'ini nneezgo nadn'áhi biká' nágo'go nabistseed n'íi, ya' ái la'ihíi Jerúsalemgee daagolínii bitisgo binchq' ye'ádaat'eehíi bighą adzaa daanłsı née?

⁵ Dah, nohwildishnii: áiná' nohwíi daanohwinchq' doo bich'ą'zhı' ádaalñe' dayúgo, nohwíi aldo' áik'ehgo nanołne'.

⁶ Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íi yee yaa nanágonlni'go gánii, La' nnee bidasts'aa hentíinií biyi'gee ch'il fig holzéhi o'áá lé'e; áik'ehgo nneehń ái fig o'áhi bah dahnándahíi yiká déz'ııgo nyáá ndi doo la' da ląą.

⁷ Nnee bidasts'aa hentíinií bá yaa nádéz'iinií gáyılñii, Kú dín'ıı, díi fig sikaadíi bah dahnándahíi biká nádisht'ııgo taagi legodzaa, t'ah doo la' nádish'aa da: k'ínk'é; hat'íi bighą o'áá doleel, doo bah dahná'ndah daná'?

⁸ Áik'ehgo gánii, Shinant'a', ch'ík'eh da'áik'ehgo o'áágo lenágodáhgo nzhq̄q̄, áik'ehgo dahat'íhíta bich'í' int'aaníi bil k'enádishdlee:

⁹ Áik'ehgo bah dahnisdeeyúgo nk'ée: dahyúgohíi k'ídńk'i.

¹⁰ Jews daagodnłsinii bijjı Jesus la' Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' ilch'ígót'aah lé'e.

¹¹ Áígee la' isdzán spirit nchq'i kah naghaago ábıłsini biyi' golııgo tsebiits'ádah bil legodzaahi itah lé'e, án hayaa isk'idgo doo ilk'ídıdóq̄hi da.

¹² Jesus yıltsaągo yich'í' ánııgo gáyılñii, Isdzán, kah nannaahíi bich'ą' ni'doltjı.

¹³ Yiká ndelniigo dagoshch'í' isdzánhíi ilk'ínádezđq̄d, áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań náshilzıihgo bich'í' ahénsı, nıi lé'e.

14 Áígee Jews ha'ánálséh yebik'ehń hashkee, Jesus Jews daagodnksiníí bijji ná'ilziihíí bigha, áík'ehgo nnee dała'at'ééhíí yich'í' hadziigo gáníí, Gostán iskaqzhí' na'iziidíí bee goz'aa: áí gostán iskaaníí biyi' nádaanohtwidilziihyú nohołkáh, doo godilziníí bijji da.

15 Jesus hananádziigo áí nneehíí gáyihńii, Ni, nzhqo ádn'íni, nohwíí dała'á nołtjigo godilziníí bijji nohwimagashi dagohíí nohwitúlgayé dahast'ooníí k'eda'ol'adgo túyú daadołqoz góya'?

16 Díí isdzánihíí, Abraham bich'á'gé' bi'dishchíni, Satan dahbihest'qoogo tsebííts'adah bíł łegodzaahi, godilziníí bijjishq' doo k'e'it'ad da née?

17 Ágánniidná' nnee Jesus yich'í' daagot'iiníí ádaa yádaaniidzji: áiná' nnee la'ihíí dawa bíł daagozhqó, Jesus dázhq nł'éeego adzaahíí bigha.

18 Áígé' Jesus gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí hago'at'ééhíí? Hat'íí bíł łisht'a nshné' baa nagoshńi'?

19 Nnee la' mústard biyigé dázhq ałch'íséhi náidn'aaqo bikíyaayú k'eidnláá; áí ch'il dázhq nchaahi siljigo bich'ádaaz'aahíí biyi'yú dlq' yúdahyú nada'iníihíí bit'oh ádaagozlaahíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí át'ée.

20 Áígé' gánádo'niid, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí hat'íí bíł łisht'a nshné'go baa nagoshńi'?

21 Isdzán ik'áán taadn ha'okáqo bán benilzoolé yil ná'ist'oodgo ałł dahndilzoolíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí át'ée.

22 Jesus Jerúsalemyú higaalqo kłh nagozńilyú la'íí daagotahyú ilch'ígó'aah lé'e.

23 Ła' bich'í' gánniid, ShiNant'a', ya' nnee da'ayáhago hasdáhikáh doleel née? Gáyihńniid,

24 Ágołch'óshígo ch'ígót'i' ch'inołkáh bich'í' dahdaanołqoh: łáqo ha'akáh hádaat'jii doleel ndi ch'éh ádaat'jii doleel, nohwildishńii.

25 Bigowa golíiníí nádidáhgo dáádítłh nohwich'á' da'ditjihná' da'dányú na-sozjigo dáádítłhíí ndaanołts'igo gádaadołnił, Nohwinant'a', Nohwinant'a', nohwá ch'í'ínitjłh; nohwich'í' hadziigo gádaanohtwidonnił, Hagé' nałkaihi shj, shíí doo nohwídaagonsj da:

26 Áiná' gánádaadoł'nił, Nińáát da'iidaq ni', nohwida'itinyú ilch'ígon'aah ni'.

27 Áiná' gánohwididonnił, Hagé' nołkaihi shj doo nohwídaagonsj da, nohwildishńii; yúwehzhj' nołkáh, daanohtwigha nchq'go ádaakt'íni.

28 Abraham, Isaac, Jacob, la'íí dawa Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'aa yune' naháztaqo daal'jigo, áiná' nohwíí nohwich'á' da'detaqo, daalchag la'íí nohwiwoo' hídaadołk'ash doo.

29 Nnee ha'í'áh biyaadé'go, la'íí o'í'áh biyaadé'go, yúdaazhidé'go, la'íí hayaadé'go nihikáhgo, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'aa yune' dahnaháztaq doo.

30 Nnee la' iké'yú daanljii n'íí da'ıłtsé doleel; la' da'ıłtsé daanljii n'íí iké'yú doleel.

31 Da'ái bijji la' Phárisees daanlínihi baa hikaigo Jesus gádaayihńii, Kogé' dahnnáh; Hérod nizilhee hát'jii.

32 Jesus gábihńii, Ti'i, áí ba'íí k'ehgo nłini gádaadołni, Díí jji la'íí iskaq shíí ch'iidn nnee biyi'gé' ch'ínihisood, la'íí ná'isziłh; nakiskaqo áníita shinasdziid ałł ashłeh.

33 Da'ágát'ée ndi díí jji la'íí iskaq la'íí nakiskaqo da'ái k'ehgo hishgaak: Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi Jerúsalemyú zhq datsaah dávik'eh.

34 Jerúsalem, Jerúsalem níni, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi natsíntseedíí, la'íí nich'í' daahi'aadíí tsée bee nabida'tsisínłne'íí; tazhik'áne

bi'aadíí bit'ats'in bitl'ááh yune' bizhaazhé onáyinií k'ehgo nichagháshé doo alch'ídn lináhishniil hasht'íí ndi doo hádaakt'íí da ni'!

³⁵ Nikihíí yó'agodot'aa: da'anii go dádaano hwildishni, Bik'ehgo'ihina'na' bizhi' yee higaahn ba'ahégosini at'éé, daadohnihií bijii zhá nadaasho'tséh.

14

¹ Łah Jews daagodni'sinií bijii Jesus Phárisee nant'an nlini bigowa yune' iyaayú óyáágo, dé'at'éégo daayin'íí l'é'e.

² Jesus ła' nnee nádaanilzoli yiltsaa.

³ Áík'ehgo nnee begoz'aanii nkt'éégo yidaagokini ła'íí Phárisees daanlini yich'í' hadziigo gáyihni, Ya' godilziníí bijii na'ch'ilziigo goz'aa née, dah née?

⁴ Doo hadn bich'í' hanadzii da l'é'e. Áík'ehgo nnee kah yaa nagháhihií náidnloqzge' náilziih, áigé' onáyil'aad.

⁵ Áigé' gánadaabih'niid, Hadn godilziníí bijii bitulgayé dagohíí bimagashi o'í'án yúyaa ogo'yúgo dagoshch'í' hanáidishood ya'?

⁶ Áigee doo hadn hananadzii da l'é'e.

⁷ Nnee kú neheskaihií hagee nnee itisgo ádaat'eehií dahnádaadinibihgee dahnihbijigo yiltsaaná' ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee hadziigo gáníí,

⁸ Ni'í'nehgee da'idaayú rnah, nihnii dyúgo, nnee itisgo ádaat'eehií dahnádinibihyú dahnódaa hela'; ágándzaayúgo nnee nitisgo at'éhi, Kú rnah, bildo'niid n'íí;

⁹ Áík'ehgo nnee bá da'idaanii nich'í' nigháhgo ganiłdidoniigo at'éé, Ai dahsındaageehíí díí nneehíí baa gon'aah; ádaayándzigo dá'ich'í'égee goz'aa gee dahndaal.

¹⁰ Kú rnah golzeego naa ch'ínihít'áágo akú nyaago dá'ich'í'égee goz'aa gee dahndaal; áík'ehgo nnee bá da'idaanii rnyáágo, Shit'eké, yúdahgee dahndaal, nihiigo, kú neheskaihií bináál itisgo nni'dilteeh.

¹¹ Hadn itisgo adéstijih'ni ádaagoch'olba'go adolniik; áiná' ádaagoch'olba'n itisgo at'éégo adolniik.

¹² Jesus nnee bá da'idaanii aldo' yich'í' hadziigo gáyihni, Nigowa gee ha'iz'aa go da'idaayúgo, dagohíí o'í'áágo da'idaayúgo, doo dá nit'eké, nik'isyú, nik'íí, dagohíí ízis da'it'iinií na'ashhahgé' daagolíinií zhá, Kú nohołkáh da'oltsayú, bihnii da; ágándzaayúgo ni aldo', Kú rnah, nádaanildo'niili at'éé, t'aa zhi' ni nich'í' naná'doho'niik.

¹³ Ná da'idaayúgo tédaat'iyehíí, baa dahnagoz'aanii, doo nadaakai dahíí, ła'íí bináá édaagodinií, Da'oltsayú nohołkáh, daabihni doo:

¹⁴ Áík'ehgo niyaa gozhóq doleek; aí doo hat'íí nich'í' nanádaihi'niil dahíí bigha: nnee nkt'éhi nanezna'íí naadikaihií bijii nich'í' nanádo'niik.

¹⁵ Nnee ła' Jesus yil iyaanii díí yidezts'aa go gabihi, Bik'ehgo'ihina'na' bilakt'áhgee goz'aa yune' hadn bán yiyaa doleehíí biyaa gozhóq doleek.

¹⁶ Jesus gabihi, Nnee ła' ízisgo bá da'idaago, nnee láágo, Kú da'oltsayú nohołkáh, yihniid l'é'e:

¹⁷ Áigé' da'idaanii biká' ngonyáágee binal'a'á gáyihni, Hayíí, Kú nohołkáh, daabildéniidíí, Yushdé', daabihni; al'ina' aał á'ilzaa.

¹⁸ Áiná' nnee dała'á daantúgo, Doo akú disháh da, daanii nkegonyaa. Nnee da'iltshíí gáníí, Ni' nagohéni ni', aí nish'íyú díyáá: shá ch'igon'aah, nánoshkaah.

¹⁹ Ła'ihíí gánádo'niid, Shíí magashi bena'ibaasé gonenan nahéni ni', aí binshtáahyú díyáá: shá ch'igon'aah, nánoshkaah.

²⁰ Ła'ihíí aldo' gánádo'niid, Shíí shi'aad gozlii ni', aí bigha doo akú nsháh da.

21 Nal'a'á binant'a' áí nneehíí hat'íí daaniihíí yíl nagosni'. Nant'ánhíí bágóchiidgo binal'a'á gáyikñii, Ti'i, dahale, kñh goznííí biyi' da'itinyú, kñh bigizh ch'énádaagozt'i'yú nnee tédaat'iyéhií, baa dahnagoz'aaníí, doo nadaakai dahíí, la'íí bináá édaagodiníí, Yushdé', daabikñii.

22 Áigé' nal'a'á binant'a' gáyikñii, Shinant'a', áshikñiihíí alk'iná' begolzaa, ndi t'ah goz'aq.

23 Nant'ánhíí binal'a'á gáyikñii, Ti'i, da'itinyú la'íí kñh binaayú ch'il lédaant'i'yú nihiyóód, áík'ehgo shigowá yune' ch'iláq doleel.

24 Nnee, Kú da'oksaayú nohołkáh, ch'éh ádaabikdéniiidíí shi'idán doo daayolñh at'éé da.

25 Jesus nnee láágo yíl náłseek: áí yich'i' adzaago gáyikñiiid,

26 Dahadn' shaa nyááhn bitaa, bima, bi'aad, bichagháshé, bik'isyú, bilahkiíyú, la'íí dabíí bi'ihina' ndi shitisgo bíł nzhooníí, án doo shiké' higaakíí át'éé da.

27 Dahadn' bitsi'ılna'ááhíí doo dahiditñhgo shiké' dahdigháh dahn, doo shiké' higaakíí át'éé da.

28 Nohwitahyú dahadn' yúdahyú nil'aqgo ilk'e'isht'i nziyúgo, án iltsé ndaahgoshá' da'kwíí ileeh shihíí yołtag, dá bíníl'aq shi' qal ashléhzhí' nzigo?

29 Dahyúgohíí kñh bit'ááh lédn'aahíí qal áyíılaaná' hat'íí áile'ihíí doo qal áile' yínés'aq dayúgo, nnee bináál doo qal áile' dahíí baa daadloh nkegonyaa,

30 Gádaaniigo, Áí nneehíí it'i nkegonyaa ndi doo qal áile' yínés'aq da.

31 La'íí nant'an, nant'an la' yíl nagonłkaad doleelyúgo, iltsé ndaahgoshá' yaa natsekees, shisiláada gonenango doo náhółtag dayú la' nant'ánhíí bisiláada nadin doo náhółtag dayúhi bíł nagonshkaad dabik'eh shi, nzigo?

32 Dahyúgohíí, yíl nagonłkaadíí t'ah nzaadgé' hikaahná', bá ch'inííh nadai'aahíí bidázhí' daidil'aa gádaayikdiniihgo, İt'eké náodleeh.

33 Áík'ehgo nohwitahyú dahadn' bíyéehíí dawa bíł nzhoghíí bighá doo yich'á'hígháh hat'íí dahn, doo shiké' higaakíí át'éé da.

34 Ishñh nłt'éé, ndi ishñh doo nk'óqzh da silijyúgo, hat'íí bee nk'óqzhgo ánalne'?

35 Ljí bichan ndi bíł nadigeedgo kíyaayú doo nalkaad bik'eh da; daazhógo ch'élkaad. Hadn' bijeyi' golííníí iyéstsaq le.

15

1 Tax bich'i' nadaahi'nííí la'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí dawa Jesus yídaayéstsaqgo yich'i' nihikáh lé'e.

2 Phárisees daanlíni la'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi Jesus yída'iltahgo gádaanii, Áí nnee, nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí yich'i' nihikáh, la'íí yíl da'ayaq.

3 Áík'ehgo Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee yíl nagolñi' gánúgo,

4 Nohwitahyú la' dahadn' dibelji' dała'á gonenadín da'izliyyú yinoyolgo, dała'á ch'a'oyááyúgo, ngost'ádin ngost'áihíí dakú nyiníłshá', áiná' dała'á bich'á' ch'a'oyááhíí yika ntaah, dá náidnłtñhzhí'?

5 Náidnłtñh' yaa bíł gozhóqgo biwosyú dahılteeh.

6 Bigowayú nádzáago bit'eké la'íí ba'ashhahgé' daagolíníí dała'áyíılaago gádaayikñii, Shił nohwil daagozhóq le'; shidibelji' ch'a'oyáá n'íí náidłtñh.

7 Da'áík'ehgo aldo' nnee dała'á nchog'go at'ééh' binchog' yich'á'zhí' adzaahn, ngost'ádin ngost'ái nnee daanjog' daanzigo binchog' doo yich'á'zhí' ádaane' dahíí bitisgo yaaká'yú baa kol daagozhóq doleel, nohwildishñii.

8 Isdzán la' zhaali béshłgai be'alzaahi gonenan nainilgo, dała'á baa ch'a'oltog'yúgo, kog' yidilłaadgoshá' nágolshohgé' yiká déz'ji, danáidn'aqzhí'?

9 Náidn'aaná' bit'eké la'íi ba'ashhahgé' daagolíiníi dała'áyíllaago gádaayih̄nii, Shił nohwil daagozhóq le'; zhaali shich'a'oltq' n'íi nádi'aa.

10 Da'áik'ehgo aldó' nnee dała'a nchq'go at'ééhn binchq' yich'á'zhì' adzaahíi bigha Bik'ehgo'ihì'nañ binal'a'a yaaká'yú daagolíiníi bináat gózhq' doleel, nohwildishnii.

11 Jesus gánádo'niiid, Ła' nnee biye' naki golíi lé'e:

12 Iké'gee nagháhihíi bitaa gáyih̄nii, Shitaa, dawahá n'yééhíi lahzhì' shíyéé doleelíi shaa nné'. Áik'ehgo bá ilk'íyíné'go yaa yiné'.

13 Da'kwíi iskaq hik'e iké'gee nagháhihíi dawahá bíyééhíi dała'áyíllaago nzaadyú óyáá, ákú da'adzaayú análwołgo dawahá bíyéé n'íi aqł ch'ayishchijh.

14 Dá aqł ch'ayishchijná' áígee shina' góyéégo daagodeyaa lé'e; áik'ehgo dawahá yidn nliigo nkenyaa.

15 Nnee la' áígee daagolíiníi yá ná'nziid; góchi yá nádi'né'go.

16 Góchi bi'idán dák'azhà yiyaa ndi nnee doo la' bá'diné' da.

17 Ídínagoszjidgo gádiki'nii, Shitaa yánada'iziidíi ląągo bi'idán daagolii, ik'e'an naznilgo, áiná' shihíi shina' dák'azhà shizilheel!

18 Shii nádishdąhgo shitaa bich'ì'yú nádésdzá, áik'ehgo gábildishniih, Shitaa, yaaká'zhì' bich'ì', la'íi ni nich'ì' nchq'go asdzaa,

19 Doo niye' daashilch'inii bik'eh sitii da: nánada'iziidíi k'ehgo nashínłteeh.

20 Áik'ehgo nádiidzaago bitaa yich'ì' onádzaa. T'ah nzaadgé' nádaalna' bitaa biltsaągo baa ch'ozbaadgo bich'ì' nádilwod, bizénáschidgo bizts'os lé'e.

21 Biye' gábih̄nii, Shitaa, yaaká'zhì' bich'ì', la'íi ni nich'ì' nchq'go asdzaa, doo niye' daashilch'inii bik'eh sitii da.

22 Áiná' bitaahíi yánada'iziidi gádaayih̄nii, Diyagé dązhq' itisgo nt'éhihíi kú ndaanoltsoosgo bá ádaagole'; gan bik'edn'áne bik'e daadoł'aa, kee aldó' bá ádaagole':

23 Magashi zhaazhé bidinesk'ah n'íi nádaadoł'e'go bá daazołhee; áik'ehgo daahiidaągo nohwil daagozhóq le':

24 Díi shiye' daztsaa nsj n'íi t'ah hinaa ląą; ch'a'otłizh n'íi nádiltijh. Áik'ehgo bil daagozhóq nkegonyaa.

25 Biye' iltsé nagháhihíi k'edolzaayú naghaa n'íi nádaal: án kij yit'ahzhì' nnyáaná' besh dilwoshé bee idot'aalna' da'ch'ilzhishgo yidezts'aa.

26 Nada'iziidi la' yiká anniidgo nayidilkid, Hat'íi bigha ágot'ijh?

27 Gábih̄nii, Nidizhé nádzáá; nitaa magashi zhaazhé bidinesk'ah n'íi bá zesdij, nidizhé dánł'éé nt'éégo baa nadzáahíi bigha.

28 Áik'ehgo bągóchjidgo doo ha'agháh dahíi bigha bitaa bich'ì' ch'ínyáągo, Ha'ánnáh, bilniigo náboqaał lé'e.

29 Bitaa yich'ì' hadziigo gáyih̄nii, Doo alch'idé łegodzaa da nich'oshniigo áshilniihíi dawa bikisk'eh ánsht'ee ni'; ndi gant'ízi zhaazhé ndi t'ah doo hwaa shaa nłteeh da, shit'eké bil shil daagozhóq le'at'éhi:

30 Áiná' díi niye', bizháan da'adzaahíi yil anákełgo dawahá n'yéé n'íi aqł ch'ayishchijná' nádzááyú, dagoshch'ì' magashi bidinesk'ah n'íi bá zínłhij.

31 Bitaa gábih̄nii, Shiye', ni nil gonshij, shíyééhíi dawa n'yéé.

32 Nohwil daagozhóq, nohwil gonedliigo dábik'eh go'ii: díi nidizhé daztsaągo daandzi n'íi hinaa; ch'a'otłizh n'íi nádiltijh.

16

1 Jesus bitsilke'yu yich'ì' hananadzii, Łah nnee ízisgo it'ini la' nnee bána'iziidihi bíyééhíi dawa yinádéz'ijgo nyinktij lé'e; ái nnee ízisgo it'ij n'íi gádaabilch'inii, N'yééhíi yinádéz'iiníi dawahá nich'á' da'izlii áil'ij.

² Áík'ehgo bána'iziidíí, Yushdé', yilnñiidgo gáyilñii, Hat'íí lą́ą daanilch'iniigo naa idists'ag? Naltsoos biká'dawahá shíyééhíí shá beda'izoh n'íí shaa nán'aah; k'adíí dawahá shíyééhíí doo shá binádín'jį da.

³ Na'iziidíí gádildi'nii, Hago lą́ą ashñe'? Shinant'a' dawahá bá binádesh'jį n'íí shich'ą' nágodn'ąą: doo nagoshgeed bik'eh da; idóshkeedyúgohíí ádaayánsdzj.

⁴ Shíí hago ashñe' bígonsj, kodé' ch'ínáshi'dolt'e'go nñee bitashaa doleełgo.

⁵ Áík'ehgo binant'a'íí yaa hadais'aa n'íí, Yushdé', daayilñiiigo, da'iltséhihíí gáyilñii, Shinant'a' da'kwíí naa ha'áá?

⁶ Mazhííl dała'á gonenadíni ik'ah bee kedaanes'ąągo, ñii. Áík'ehgo gánáyildo'ñiid, Dagoshch'j' ndaahgo ashdladin zhą shaa ha'áá ánágódle'go k'e'ılchíí.

⁷ Ła' gánáyildo'ñiid, Nihíí da'kwíí naa ha'áá? Áík'ehgo gáníí, Tł'oh naghái ízis nchaahíí dała'á gonenadín dádeskadgo. Áík'ehgo gánáyildo'ñiid, Tsebídín zhą shaa ha'áá ánágódle'go k'e'elchíí.

⁸ Nant'án bána'iziidná' bich'j' nach'aahn, Gonyááyú ándzaa lą́ą, yilñii: dıí jįj ni'gosdzán biká' ágot'ee zhiñéé nakaihíí daalñolt'jįłjıí, idindíín zhiñéé nakaihíí bitisgo daagoyáą.

⁹ Ni'gosdzán biká' ízis it'iiníí bee nohwit'eké ádaagołdle'; áík'ehgo ásdjįdgo dahazhı' daagoljıyú nohwá ch'ídaadotjįł, nohwıłdishñii.

¹⁰ Hadn da'ayáhągo ágot'eehíí ndi begondljįgo nayik'í'iziidyúgo ízisgo ágot'eehíí alđó' begondljįgo nayik'í'iziid doleeł: hadn ayáhągo doo bik'ehyú át'éé dayúgo dązhq itisgo doo bik'ehyú át'éé da doleeł.

¹¹ Áík'ehgo ni'gosdzán biká' it'iiníí doo nzhqogo ádaanołsı dayúgo, hadn yaaká'yú it'iiníí nohwaa yiné' áiná'?

¹² Ła' bíyéhi doo bá nzhqogo ádaanołsı dayúgo, hadn dánohwíí nohwíyééhíí nohwaa yiné' áiná'?

¹³ Doo hadn binant'a' naki da: dała'a bil nchq'ná' la'ihíí bil nzhqo doleełi at'ééhíí bighą, dagohíí dała'á yotą'ná' la'ihíí yich'olaa doleełi at'éé. Bik'ehgo'ihí'nań la'íí it'iiníí dała' doo hago'at'éégo bá na'ch'iziidi at'éé da.

¹⁴ Phárisees daanlíni, zhaali adáhádaat'ínihi, dıí dawa daidezts'ąąná' Jesus yaa yádaakti'go yaa daadloh lé'e.

¹⁵ Áík'ehgo gáyilñiid, Nñee binadzahgee daanołshqo ádaanoł'jį ndihíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwjıí yune'íí yígółsı: nñee hat'íí itisgo ádaayonñihíí, áı Bik'ehgo'ihí'nań bil nchq'.

¹⁶ Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí la'íí binkááyú nada'iziidíí ádaanñihíí yebik'ehgo ngóhéyáá, John nyáázhı': áígé' yushdé' godezt'igo Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee begoz'aaníí nłt'éégo baa na'goni'íí t'ah baa nadaagolñi' goldoh, áík'ehgo nñee dała'á daantjįgee dązhq hádaat'jįgo idéédaalnaa.

¹⁷ Yáá la'íí ni'gosdzán bilgo bech'ígonáhgo doo nyee da, áiná' begoz'aaníí dązhq da'ayáhągo ndi bech'ígowáhgo nyee.

¹⁸ Dahadn bi'aad yil ilk'ínát'aazhgo la'i yil nnaná'nááyúgo án nant'j' naghaa: la'íí dahadn isdzán biką' yó'onáyıl't'e'n yil nñááyúgo áı nñee nant'j' naghaa.

¹⁹ Łah nñee ízisgo it'iiníí, nak'ą' nłt'éhi lichiiigo dotł'izhi bidiyagé lé'e, dajjı biigha idán lán ilínií zhą yiyáni.

²⁰ Áı nñee bich'ígót'igee la' nñee idókeedi dá lóód zhąhi, Lázarus holzéhi, ndaabich'istjı.

²¹ Nñee ízis it'iiníí iyąągé' bán bizhool nanidéhíí shá dó'né' hadó' nzi lé'e: la'íí licháné baa hikáhgo biká' lóódíí daayilñaad.

22 Nnee tét'iyé n'íi daztsaago Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí Abraham bijíiláhzhí' ídéyóltą'go onádaabistíi lẹ'e: nnee ízis it'íi n'íi ałdó' daztsaago lẹtíi.

23 Ch'iidntahyú dązhó biniigonk't'éégo hadag déz'íiigo nzaadyú Abraham Lázarus ídéyóltą'go yiltsąą.

24 Áík'ehgo Abraham nawode yich'í' ánniid, Abraham, shitaa, shaa ch'onba'go Lázarus shich'í' n'áá, bilázhoozhíi tú bee náyólt'oodgo shizaad shá yinołk'az; díi kọ'íi biyi' nyeego shich'í' nagowaahíi bighą.

25 Áíná' Abraham gábiłnniid, Shiye', t'ah hinnaána' bínánłńh, dawahá nł't'éehíi n'yéé ni', áíná' Lázarus doo hat'íi nł't'éhi bíyéé da ni': k'adíi án nł't'éégo ábi'dilzi, áíná' nihíi k'adíi niniigonk't'éé.

26 Nohwíi nohwigizhgee dązhó yúyahgo nalwozh ałdó': áík'ehgo kodé' azhí' nach'idikáh doleel n'íi doo hago'at'éégo akú nach'idikáh át'éé da; áíná' doo yushdé' nach'idikáh át'éé da.

27 Áík'ehgo nnee ízis it'íi n'íi gánniid, Shitaa, nánoshkaąh, Lázarus shitaa bigowayú n'áá:

28 Shik'isyú ashđla'i golíi; ái doo kúyaa góyéégo goz'aą yuyaa dikáh da doleelhíi bighą Lázarus bił nagolni'go n'áá.

29 Abraham gábiłnniid, Bíi Moses ła'íi Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íi k'eda'ashchiiníi yedaagoyilíi; ái yídaayésts'aą le'.

30 Ágánniid, Dah, shitaa Abraham: áíná' dahadń daztsánihi bich'á'gé' nánł'ááyúgo shik'isyú binchọ'íi yich'á'zhí' ádaane' doleel.

31 Abraham gánábiłdo'nniid, Moses ła'íi Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íi k'eda'ashchiiníi doo daidits'ag dayúgo, daztsáni naadiidzaago bił nadaagolni' ndi doo da'odłąą da doleel go'íi.

17

1 Jesus bitsilke'yú gáyilnniid, Nakídintaahíi dábegolne' go'íi, áíná' hadń na'íntaahíi bá góyéé doleel.

2 Tséé be'ik'áhi nchaahi bik'osyú bídestł'ọgo túnteel beh hilt'e'go bá nzhọ doleel ni', díi doo ízigo ádaat'ee dahíi dała'á nchọ'go at'íiigo doo áile' da doleelhíi bighą.

3 Ídáadaadesółt'íi: nik'isn nich'í' nchọ'go at'íiyyúgo bee bich'í' yánłti'; áík'ehgo, Shaa nágodin'áah, niłniyyúgo baa nágodin'áah.

4 Dała'á jii gots'idn nich'í' nchọ'go ánádzaayúgo, gots'idn nich'í' ánádzaago, Shaa nágodin'áah, niłniyyúgo, baa nágodin'áah.

5 Jesus binadaal'a'á gádaabiłni, Nohwi'odł'íi dayúweh nohwá bínáhodaalgo áńłsi.

6 Áík'ehgo Jesus gádaabiłni, Nohwi'odł' mústard biyíge ga'at'ééyúgo ndi, díi tsí sýcamine holzéhi gádaabiłdołni, Dáni nikeghadgé' háđńłts'ọdgo túnteel biyi'gee ik'endléé; áík'ehgo da'ánniiyú aņe' doleel.

7 Nohwitahyú ła' bána'iziidíi bá nagodziiyyúgo, dagohíi magashi bá nanyoodyúgo, ya' kiyaaagé' nádzáago gáyilniih née, Yushdé', dák'ad nđahgo ináá?

8 Dah, áíná' gáyilniih, Shá á'ile', áige' ik'e'idleego shich'í' n'íikáah, aął iyáágé' aął ishđłąyúgo; bikédé'go ináá ła'íi íđłá.

9 Ya' bana'iziidíi da'áyiłniyyú adzaahíi bighą, Ahíyi'ee, yiłni née? Dah, nsí.

10 Nohwíi ałdó' da'ánohwiłdi'nihií dawa ádaasolaayúgo gádaadołniih, Nohwíi doo nił daandłi dago ná nada'iidziid: hat'íi, Ádaale', nohwiłdi'nihií zhá ádaasiidłaa.

11 Jerúsalemyú higaalyú Jesus Samária ła'íi Gálilee bigizhyú higaal lẹ'e.

12 Gotah yune' oyáágo nnee gonenan lóód doo ínádih dahi, léprosy holzéhi, yaa nakaihi baa hikai, áí da'anahyú nazjigo,

13 Daadilwoshgo gádaanii, Jesus, Nant'an, nohwaa ch'onbáah.

14 Jesus áí nneehíi yiltsaágo gádaayihni, Daadołkáhgo okąąh yedaabik'ehi bich'i' ch'i'nah ádaadołde'. Hikahná' nł'ée nádaasdlj lę'e.

15 Áí nnee dała'á nábi'dilziihíi yígoksjidgo t'ąązhí' Jesus yaa nadzáá, nádziihíi Bik'ehgo'ihinań ya'ahénzigo dilwoshgo,

16 Jesus biyahzhí' hayaa adzaa, Ahíyi'ee, yihniigo: án Samáriagé' gólínihi.

17 Áígé' Jesus gábiłni, Gonenan nádaadziihná' ngost'áihíi hayú?

18 Dadín zhá łahgé' nneehihi t'ąązhí' nadzáá, Bik'ehgo'ihinań ya'ahénzigo.

19 Nádnáhgo hínáál, ni'odł'íi nł'éeego ánániidlaa, yihni.

20 Phárisees daanlíni Jesus nayídaadikidgo gádaayihni, Da'os'ah Bik'ehgo'ihinań nant'aa doleeł kú bengowáh? Jesus gáníi, Doo hwit'jigo kú bengowáh da:

21 Kúnko dín'jii! dagohíi, Nláhyú nláh! doo daach'inii da: Bik'ehgo'ihinań ał'iná' nohwiyi' yune' nant'aa.

22 Jesus bitsilke'yu gáyihni, Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi bijji dała'á nách'oltséh hádó' daanołsijh doleeł, ndi doo ndaahołtséh át'ée da goldohíi dahagee biká' ngowáh.

23 Nláhyú daadeł'jii, dagohíi, Kú daadeł'jii, daanołhwilch'inii doo: áiná' akú dołkáh hela', bıké' dołkáh hela'.

24 Hada'didla'íi bee yáa dáłazhineéégé' łahzhineéego bee got'jii nágodleeh; áik'ehgo shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, ánsht'ee doleeł ch'i'nah áshi'delzaahíi bijji.

25 Dab'ıltsé łáágo shiniigodilne'go daalinoł'jii kú doo hádaashit'jii da doleeł.

26 Noe t'ah goljíná' ágot'ee n'íi k'ehgo shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nánshdáhíi bijji ałdó' ágágot'ee doleeł.

27 Áiná' Noe tsina'eełi yi yi' oyaazhí' da'ch'iyąą ni', da'ch'idłąą ni', nnádaach'ikse' ni', ł'íi łaa daagoch'ihiniłgo nnádaaze' ni', áígé' tú idezjoolgo ąął tú bił daach'idesdzii'.

28 Lot t'ah goljíná' ałdó' da'ágágot'ee ni'; da'ch'iyąą ni', da'ch'idłąą ni', nada'ch'ihihni ni', kaa nadaahi'nii ni', k'eda'ch'idilee ni', ł'íi gową ádaagoch'ile' ni';

29 Áiná' Lot Sódomegé' ch'ínyááhíi bijji kq' ł'íi tsée łikq'i, brimstone holzéhi, yaaká'gé' náłtáágo ąął daakowáá'.

30 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, ch'i'nah ádideshde'híi bijji ałdó' ágágot'ee doleeł.

31 Áí bijji hadn bikih biká'yú dahsdaahn bikih yune' biyééhíi siné'i, gódah yiká o'ánáodáh hela': da'áik'ehgo ałdó' nnee k'edolzaahíi yi yi' nagmaahn t'ąązhí' ánáo'ne' hela'.

32 Lot bi'aadn bínádaalnih.

33 Dahadn bi'ihina' yaa bił goyééhni, áí bich'á' da'izłj hileeh; áiná' dahadn ádaayis'nahgo bi'ihina' da'izłj siljii'n ihina' doo ngonel'ąą dahíi yee hina' doo.

34 Shíi gánohwłdshni, Áí bit'é' nnee naki dashteezhgo, dała'á nádilteehná' ł'íi da'akú sitji doo.

35 Isdzané naki łisht'a da'ik'aayúgo, dała'á nádilteehná' ł'íi da'akú sidaa doo.

36 Nnee naki k'edolzaayú na'aashyúgo, dała'á nádilteehná' ł'íi da'akú sizji doo.

37 Hayú, nohweBik'ehni? daabihni. Jesus gádaabihni, Dahayú its'í siné'yú ch'ishoogi dała'at'ée doleeł.

18

¹ Da'ch'okaqah nt'éégo doo kil iyeeh dago Jesus na'goni'íí bee ilch'ígó'aahgo
² Gánniid, Lah kih goznilyú yánáltihń gólíí, Bik'ehgoihi'nań doo yidnłsini da,
 nnee doo bił ilíni da:

³ Ła' isdzán, itsaa nlíni, áígee golíni dakozhá baa nadáhgo gábilńii, Shá
 ilk'ígodnłdóqoh, nnee la' shik'enńiihíí bigha.

⁴ Dét'ihézhí', Dah, yilńii: ndi bikédé'gohíí dabíí gádildi'ńii, Bik'ehgo'ihí'nań
 doo dinsį da, nnee doo shil ilíí da;

⁵ Da'ágát'éé ndi díí itsaahíí ts'ishildįhíí bigha bá ilk'ígodishdóqoh; dahyúgohíí
 kú nádáh nt'ééyúgo shiyilhá.

⁶ Jesus gánádo'ńiiid, Yánáltihń doo dábik'ehyú át'éé dahń ánniidíí
 idaayesólts'aq.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań nnee hayinilíšhą' dajįi biigha la'íí dat'é' biigha bich'į'
 ádaanilíí bich'į' ídéstsaago nzaad godihigháh ndi yá ilk'ígodildóqoh.

⁸ Dagoshch'į' yá ilk'ígodildóqoh, nohwildishńii. Da'ágát'éé ndi shíí nnee k'ehgo
 Niyááhíí nánsdzaagoshą', ni'godzán biká' nnee daashodlaaníí la' daastséh shį?

⁹ Jesus nnee la' dážhó nshóq daanzigo dabíí zhá ádaa da'odlįgo, la'íí doo
 hadń yil da'óltagi da, ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee hadziigo gáyilńii:

¹⁰ Łah nnee naki wá'yú da'ch'okaqah goz'aq yuńe' o'áázh lę'e; dała'a Phárisee
 nlíni, la'ń tax bich'į' nadaahi'ńii.

¹¹ Phárisee nlínińń ídá'okaqahgo gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań, shíí la' nnee
 ádaat'eehíí k'ehgo doo ánsht'ee dahíí bigha naa ahénsį, áí aadaanchį'íí, doo
 bik'ehyú ádaat'ee dahíí, nant'į' nadaakaihíí, díí tax bich'į' nahi'ńilń ndi doo
 bik'ehgo ánsht'ee da.

¹² Shíí dałán godilziníí biyi' nakidn dáshiną' oshkaqah, la'íí dawahn shiyééhíí
 dágonenanyú ilk'é'ńilgo dała'a Bik'ehgo'ihí'nań bich'į' nanáhishńil.

¹³ Áiná' tax bich'į' nahi'ńilńń da'anahyú sizįigo bijíilázhį' nyinłts'į, dá doo
 hadag dighaalé gánįigo okaqah, Bik'ehgo'ihí'nań, shíí shincho' láníhi shaa
 ch'onba' le'.

¹⁴ Shíí nohwil nadaagoshńi', Áí nneehń gowayú onádzaa, Bik'ehgo'ihí'nań
 binadzahgee bízhá bincho' n'íí bich'ą'né'ná' la' nneehíí, dah: hadń itisgo
 ádéstįhńń ádaagoch'olba'go ádolńil; áiná' hadń ádaagoch'olba'ń itisgo at'éégo
 ádolńil.

¹⁵ Jesus mé' baa ndaach'ihéznil lę'e, yiká ndaadilńiih daabich'ido'ńiigo:
 áiná' Jesus bitsilke'yu daayiltsaago, Doo ágádaakt'į da, daabilńiiid.

¹⁶ Áiná' Jesus, Yushdé', daayilńiigo, Ch'ík'eh chagháshé shich'į' nihikáh le',
 doo t'aqzhį' daahínóltą' da; bíí ga'ádaat'eehíí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee
 daanliį, niigo.

¹⁷ Da'anįigo gádaanohwidishńii, Dahadń chagháshé alch'íséhíí k'ehgo
 Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí nágodn'aayúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nań
 bilakt'áhgee daanliiníí itah hileeh.

¹⁸ Łah nant'án Jesus nayidilkidgo gáyilńii, Ilch'ígó'aahíí nł'éhi nlínihi, hago
 laq áshne'go ihí'naa doo ngonel'aq dahíí bee hinshnaa doleeł?

¹⁹ Jesus gábilńii, Hat'íí bigha nnee nł'éhi shilńii? doo hadń nł'éé da go'į, dała'a
 zhá, Bik'ehgo'ihí'nań zhá.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nań ngon'ąq lę'ehíí bígońsį go'į, Doo nant'į' nach'ighaa da,
 Doo ich'izilhee da, Doo ich'in'įih da, Doo lę'ch'ilchoo da. Kitaa la'íí kima
 ch'idnłsį.

²¹ Nneehíí gábilńii, Ání nashaagé' godezt'igo áí dawa bee ánsht'ee.

²² Jesus áí yidezts'aqaná' gábilńii, Dała'a zhá doo bee ánt'éé da: ti'i, dawa
 niyééhíí naa nahonįigo, zhaalihíí tédaat'iyéhíí bita'inííh, áik'ehgo yaaká'yú

dawahá lán ílíní n̄iyéé doleeł: áiná' yushdé', shiké' dahsinnáh.

²³ Ái yidezts'aqaná' doo bił gozhóq da silij: dážhó ízis it'ijhí bigha.

²⁴ Doo bił gozhóq da silijgo Jesus bigołsijdná' gáníí, N̄nee ízis da'it'iiníí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah daaleehgo dážhó bá nyee!

²⁵ Łj́ bighán ha'i'áhí bená'kadé bigha'i'ányú ch'égháhgo bá nyeená' ízis it'iiníí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah hileehgo itisgo bá nyee.

²⁶ N̄nee ái daidezts'aaníí gádaan̄ii, Áiná' hadń zhá hasdábí'dilteeh?

²⁷ Jesus gáníí, N̄nee dahat'ihíta doo łayole' at'éé dahíí Bik'ehgo'ihí'nań łayile'hi at'éé.

²⁸ Peter gábił̄nii, Nohwíí nohwíyéé dawa bich'á' dahdihiikainá' níké' dahsi-ikai ni'.

²⁹ Jesus gánádaabiłdo'niid, Da'an̄ii gádaanohwiłdish̄nii, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanlij̄zh̄i' itah nlij̄híí bigha bigowa, bi'aad, bik'isyú, bimaa, bitaa, dagohíí bichagháshé yich'á' dahnyaáyúgo,

³⁰ Án d̄ií goldohíí biyi' ái bitisgo doo ałch'ídn̄ baa na'né' doleeł, łá'íí łahgo náhodeszaago ihí'naa doo ngonel'aq̄ dahíí yee hińaa doleeł.

³¹ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíí yil its'ákaigo gádaayil̄n̄niid, Jerúsalem yúdag deikai, ákú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí shíí, n̄nee k'ehgo Niyááhíí, shaa k'eda'ashchiiníí dawa begol̄ne'.

³² N̄nee doo Jews daanlij̄ dahíí baa shi'dilteehgo shaa daadloh doleeł, yúyahgo shiniidaagodile' łá'íí shik'ídaadihizheeh doleeł:

³³ Hashída'ilt̄saas doo, łá'íí daashizil̄hee doleeł, áigé' taagi j̄j̄ hileehgo naadishdáh.

³⁴ Áiná' hat'íí n̄iigo an̄íhíí doo łá' yídaagołs̄i da: an̄íhíí baa ch'an̄anl'j̄'go doo bił ídaagoz̄i da.

³⁵ Jesus Jériko k'ad yaa higháhná', łá' n̄nee bińáá ágodini ídókeedgo itín bahyú sidaa:

³⁶ Nách'ol̄seehíí yidezts'aq̄go, Hat'íí l̄áá ágodzaa, n̄iigo na'ídil̄kid l̄é'e.

³⁷ Áik'ehgo gádaabiłch'in̄ii, Jesus, Názarethgé' gólíni, kúk'e higaal̄.

³⁸ Áik'ehgo nádil̄ghaazhgo gáníí, Jesus, David biYe' r̄líni, shaa ch'onbáah.

³⁹ Łá' ádn̄ náłseehíí bił daadestehgo, Godnch'áad, daabił̄nii, áiná' da'tiségo dilwosh, gáníigo, David biYe' r̄líni, shaa ch'onbáah.

⁴⁰ Jesus nnyáágo, Yushdé' bił dołkáh, n̄ii: bit'ahzh̄i' nyááná' nayídil̄kidgo

⁴¹ Gáyil̄nii, Hat'íílá ná áshle' hánt'ij̄ gá? N̄nee bińáá ágodiníí gábił̄nii, She-Bik'ehń, desh'j̄go anáshídle'.

⁴² Jesus gábił̄nii, Nińáá nágódleeh, ni'odl̄a' n̄t'éégo anániidlaa.

⁴³ Dagoshch'j̄' go'j̄ nasdl̄ij̄go biké' dahiyaa, Bik'ehgo'ihí'nań ba'ahénzigo: áik'ehgo n̄nee dawa daayil̄tsaq̄aná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahédaanz̄i l̄é'e.

19

¹ Jesus Jériko yú ch'ínyáá l̄é'e.

² Ákú łá' n̄nee Zacchéus holzéhi, tax bich'j̄' nadaahi'n̄iikíí da'tiséyú sitíni, ízis it'íni golj̄ l̄é'e.

³ Jesus holzeehń yil̄tséh hát'j̄; áiná' n̄nee daah̄ij̄zhgé' bíí ałch'íséhíí bigha ch'éh histseh̄ n̄z̄i l̄é'e.

⁴ Áik'ehgo náłseehíí yádn̄ nádil̄wodgo Jesus ch'égháh doleełyú gashdla'á nan'áhi yiká'zh̄i' hayáa.

⁵ Jesus áigee nyááná' hadag déz'j̄iná' gábił̄nii, Zacchéus, dáhale gódah ch'ín̄náh; d̄ií j̄j̄ nich'j̄' hasta' deyáa.

⁶ Áigé' dáhalego gódah ch'ínádaago yaa bił gozhóqgo gowayú yil̄ onát'aazh.

7 Nnee áí daayiltsaana' bída'iltahgo gádaanii, Nnee doo bik'ehyú át'ée dahñ yaa hasta' oyáá.

8 Zacchéus nnyáágo Jesus gáyihñii, ShiNant'a', dawahá shíyééhíí ihñ'gé' tédaat'iyééhíí baa hishñiik; áiná' dahat'íhíta bee bich'í' nashich'a'yúgo, díídn dábitisyú da'ágánaolaago bich'í' nanádihishñiil.

9 Jesus gábihñii, Díí jii behasdách'igháhíí kogee naháztaaníí bee bá goz'aa, Zacchéus aldo' Abraham bich'á'gé' bi'dishchini at'éeego.

10 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee ch'a'onezdeehíí biká daadesh'íí la'íí hasdáhishñiilhíí bigha niyáá.

11 Nneehíí ídaayéstsaago Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee biil nanádaagoñi', Jerúsalemyú dáka'azhá hígháhíí bigha, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ nant'aa doleehíí dagoshch'í' ch'í'nah áile' daanzihíí bigha.

12 Lah nnee ízigo at'éhi nzaadyú oyáá, nant'an ábi'dilne'go, áigé' nádahgo.

13 Nnee gonenan bánada'iziidíí, Yushdé', daayilñiidgo, bestso pounds holzéhi dała'ágo daantíígee yita'izñii gáyihñiigo, Díí zhaalihíí bigowáhgo ádaale', danánsdzaazhí'.

14 Áiná' nnee áigee daagolíníí daabich'olaahíí bigha ch'inñii nadai'aahíí biké' odais'a' gádaaniigo, Díí nneehñ doo nohwinant'a' hileeh hádaaahit'íí da.

15 Nant'an ábi'delzaagé' nádzáágo, Shánada'iziidi zhaali baa daasinilíí yushdé' shá daabildoñiil, ñii lé'e, dała'á daantíígee zhaali da'kwíí ádaizlaahíí bigonsihíí bigha.

16 Da'iltse baa nyááhn gábihñii, Shinant'a', nizhaalihíí gonenan itisyú anáyiidlaa.

17 Áik'ehgo gáyihñii, Nt'éeego shána'iziídi, nt'éeeyú ándzaa láá: da'ayáhá ndi nt'éeego shá anlaahíí bigha gonenaágo kih goznili bá nant'áágo ánishle'.

18 Iké'gee nanádzááhn gáníí, Shinant'a', nizhaalihíí ashdla' itisyú anáyiidlaa.

19 Áik'ehgo gáyihñii, Nihíí ashdla'go kih goznili bá nant'áá doo.

20 La' nanádzáágo gáníí, Shinant'a', kóh nizhaali, biil isíidigo ná síné' ni':

21 Nnee doo begónedzaa dahi nííhíí bigha nénásdzid: hat'íí doo ninne' dahíí dahnné', hat'íí doo k'edínlaa dahíí náhigéesh.

22 Nant'ánhíí gábihñii, Dáni niyati'íí bee ch'é'édent'aa, ncho'go shána'iziídi. Nnee doo begónedzaa dahi nshíígo bigoñksj, doo ni'niné' dahíí nádishné'hi, la'íí doo k'ediláá dahíí náhishgeeshi:

23 Hat'íí bigha áiná' shizhaalihíí doo shá ha'áñnil da, kú nánsdzaago bínágodzaahíí biil hanañil doleel ni'?

24 Nnee bit'ahyú nadaaziiníí gáyihñii, Bizhaali bich'á' nadaadoñiilgo nnee bizhaali gonenanhn baa daanoñiil.

25 (Nohwinant'a', án la' al'kiná' gonenan bíyéé, daabihñii.)

26 Gádaanohwídishñii, Dakówa hat'íí kíyééhíí kaa nado'né' doleel; la'íí doo hat'íí kíyéé dahíí, kíyéé lé'e ndi kich'á' nadido'né' doleel.

27 Áiná' díí daashich'olaahíí, doo binant'a' hishleeñ hádaashit'íí dahíí, kú shidáhyú ndaahoñt'e'go shináál nadaaktseed.

28 Jesus aal nagosni'ná' ádn dahiyaa wá'yú Jerúsalemyú.

29 Béthphage la'íí Béthany k'ad yaa higháná', dziil Olives holzéhi si'aagee nyááná' bitsilke'yu naki oyil'a',

30 Gáyihñiigo, Ti'i, nohwádneyú gotahyú dołaash; dáha'al'aashgee túlgayé zhaazhé dahast'óógo baa nołaash, t'ah doo hwahá hadñ yiká' dahndaahi da: áí k'e'ol'adgo kú nánołqos.

31 Dahadñ, Hat'íí bigha k'e'ol'ad? nohwihñiyyúgo, gábikdidohñiil, NohwiNant'a' hát'íígo áhiit'íí.

32 Doŋ'aash, yiŋnii n'íí dahazh'aazh, áík'ehgo Jesus dá ábiŋnii n'íí k'ehgo túlgayé zhaazhé yaa n'áázh.

33 K'edaayi'adná' nnee áí túlgayé bíyéhihi gádaabiŋnii, Hat'íí bigha túlgayé zhaazhé k'e'ol'ad?

34 Gádaayiŋnii, NohwiNant'a' hát'íígo áhiit'íí.

35 Áígé' túlgayé zhaazhé Jesus yaa daizlqozgo bidiyágéhií biká' dahdai-heznílná' Jesus yiká' dainesdaa.

36 Bił higaalyú bádnyú nnee bidiyágé yídaagosteel lé'e.

37 Jerúsalemyú k'ad yaa higháhgo, dził Olives holzéhi si'aagé' hayaa iditingee biké' náseełí ízisgo áná'ol'ííhií daayiltsaąhíí bigha bił daagozhógo Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahédaanzigo nádaadidilghaazhgo gádaanii nkegonyaa:

38 Ízisgo Nant'án, nohweBik'ehń bizhi' yee higaalń ba'ahégosini at'éé: yaaká'yú ilch'í'gont'éé, da'tisé goz'aągee idindíń.

39 Nnee bińáál ágot'íídií ła' Phárisees daanlíni Jesus gádaayiŋnii, Ilch'ígó'aahíí nłíni, níké' náseełí, Doo daagonolch'aad da, daabiŋnii.

40 Áíná' gádaayiŋnii, Áí doo daagonlch'aad dayúgo dá tséé ndi nádaadidilghaash go'íínohwiłdishnii.

41 Alhánégé' higaalńa' kłh goznílií yiltsaągo yaa hichag.

42 Gáníigo, Díí jji ndi hat'íí bee niyi' ilch'í'gont'éé doleełí bígońłsyúgo nł't'éé doleeł ni'! Áíná' naa ch'anal'í'.

43 Nik'edaanniihií nińaa leedaagodigeedgo leezh nińaa leedn'aago doo hwaach'ígót'i' da doleełí bich'í' goldoh.

44 Nkńńadaanidil't'eeh doo, ni ła'íí nichaągháshé niyi' daagolíníí; doo ła' hayú tséé ilk'idaanasdláago ádaanile' da; Bik'ehgo'ihí'nań naa nyáána' doo bígońłsđ dahíí bigha.

45 Da'ch'okaąh goz'aą yune' Jesus ha'ayáago ákóne' baa nada'iniihií ch'ínihiyood nkegonyaa lé'e;

46 Gádaayiŋniigo, Díńko bek'e'eshchji, Shikłhíí kłh biyi' da'ch'okaąhíí át'éé, áíná' nohwihíí daan'ííhií bigowa' ádaagosolaa łaą.

47 Dawa jji da'ch'okaąh goz'aą yune' ilch'ígó'aah lé'e. Okaąh yedaabik'ehi ła'íí begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi ła'íí nnee itisgo nadaandeehi daabizilthee hádaat'íí,

48 Ndi doo hago ádaabile' da: nnee nł't'éégo bich'í' ídaayést'saąhíí bigha.

20

1 Łah da'ch'okaąh goz'aą yune' Jesus nnee yił ch'ígó'aahgo nł't'éégo na'goni'íí yaa nagolńi'go okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi, ła'íí Jews yánazíni baa hikaigo,

2 Gádaabiŋnii, Hadń bik'ehgo ánánt'ííł, nohwil nagolńi', hadń naa godin'áągo ánt'ííh?

3 Jesus gádaabiŋnii, Shíí alđó' dała'á nanohwídishkid; áí shil nadaagolńi':

4 Ya' John baptize ádaagole'íí yaaká'gé'go née, dagohíí nnee bich'á'gé'go née?

5 Łil yádaalti'go gádaalłđi'nii, Yaaká'gé'go daan'nihyúgo gánohwiłđiniih, Áíná' hat'íí bigha doo daahołđlaą da lán?

6 Áíná', Nnee bich'á'gé'go, daan'nihyúgo: nnee nohwil ledaats'ılne': John da'anii Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nłji ni' daanzihíí bigha.

7 Áík'ehgo, Doo baa nadaagolńi' da, daanii.

8 Jesus gánabılđo'niid, Shíí alđó' hadń bik'ehgo ánásht'ííł doo nohwil nagoshńi' da.

9 Jesus díi ilch'ígót'aahgo na'goni'íi yee nnee yił nanagolñi' nkegonyaa; Ła' nnee dasts'aa k'eidnłáágo bá yinádaadéz'ini yá ch'ígohet'aaná' łahyú ni' goz'aayú óyáá, ákú sidaago nzaad begodigháhyú.

10 Da'nest'áágee ngonyáágo łá' bána'iziidi bidasts'aa bá yinádaadéz'ini yich'i' oyil'a', binest'a' łá' bá náyiné'go: áiná' dasts'aa bá yinádaadéz'inihíi nbída'eshtłizhná' dá díłkqohgo onádaabis'a'.

11 Bána'iziidi' łá' ihi onaayil'a': án aldó' nyída'eshtłizhgo yiniidaagodezlaaná' dá díłkqohgo onádais'a'.

12 Áigé' taagigee onaayil'a': án aldó' yinída'desnihgo ch'ídaist'e'.

13 Dasts'aa hentíini' bíyéehíi, Hago ashłe'? nii. Shiye' shił nzhónihi dish'aa: án zhá daayiltsaągo daidnłsı doleel shı.

14 Áiná' dasts'aa yinádaadéz'ini án daayiltsaąná' gádaałłdi'nii, Díi dasts'aa hentíini' bíyéé doleelíi át'éé: haląą, daazołdee, áigé' bíyéé doleel n'íi daanohwíyéé doleel.

15 Áík'ehgo dasts'aa hentíini' yiyi'gé' ch'ídaist'e'go daizes-híi. Áiná' dasts'aa hentíini' bíyéhi hago ádaabile'shą'?

16 Án nádáhgo dasts'aa bá yinádaadéz'ii n'íi naitseedná' dasts'aa hentíini' łá' ihi yá ch'ínágohet'aah. Nnee ái daidezts'aąná' gádaanniid, Begolñéh hela'.

17 Áiná' yinel'iiigo gádaabilñii, Áiná' díi bek'e'eshchiini' hat'íi golzeego ágolzee, Tsée kłh ádaagole'íi yó'odaisne' n'íi, ilhagon'áágee da'ıltsé si'aaní silii?

18 Dahadn'ái tsée yiká' nágo'yúgo bizéigo ábile'; áiná' dahadn'ái tsée biká' nalt'yúgo ik'án k'ehgo ábile' doleel.

19 Da'áigee begoz'aaní ye'ik'eda'ılchíhi łá'íi okaąh yedaabik'ehi itisyú nan-deehíi, ilch'ígót'aahgo na'goni'i yee hadzii n'íi bíi ádaabilñiigo yıdaagołshíi bighą ha'ádałt'e' hádaat'ii, ndi nnee dał'adzaahíi yédaaszii'.

20 Daabinel'iiigo anadaal'izi bich'i' odais'a', nnee nzhóni ádaadil'iiigo, Jesus biyati'íi bee daahiljizh daanzigo, nant'ánchań baa daanłteehgo baa yá'iti' doleelgo.

21 Áík'ehgo nabídaadilkidgo gádaabilñii, Ilch'ígó'aahíi, nłt'éégo yánłti', łá'íi da'áigee ilch'ígón'aahgo bídaagonłzi, nnee doo łá' itisgo sínłti' da, dawa nich'i' dáłekt'ee, Bik'ehgo'ihinań bich'i'zhinéé goz'aaní da'aniigo baa ilch'ígón'aah:

22 Ya' Caesar bich'i' nadaach'iniilgo begoz'aą née, dah dó'nolj?

23 Áiná' nadaach'aahíi yígółsigo gádaabilñii, Hat'íi bighą yashti'íi bee daasholjizhgo ádaashłdołñii?

24 Zhaali, penny holzéhi, łá' shaa noł'aahgo nesh'ii. Hadn' be'ilzaa, hadn' bizhi' biká' dahgoz'aą? Caesar bíyéhi łąą, daabilñii.

25 Jesus gánádaabildo'niid, Caesar bíyéehíi Caesar baa daanłniil, áiná' Bik'ehgo'ihinań bíyéehíi Bik'ehgo'ihinań baa daanohniil.

26 Nnee bináál Jesus aníihíi doo bee daahiljizh at'éé da: áiná' t'aązhı' hanadziihíi baa bil díyadaagot'eego, doo hat'íi daanii da lé'e.

27 Áigé' łá' Sádducees daanłini, nanezna' n'íi doo naadiikáh da daanłhi, Jesus yaa hikaigo nabídaadilkid,

28 Gádaaniigo, Ilch'ígó'aahíi, Moses gániiigo nohwá k'e'eshchii lé'e, Ła' nnee bik'isn bi'aad yich'a' daztsaayúgo, bichągháshé doo łá' dayúgo, nneehń bik'isn n'íi bi'aad yił nnádo'neelgo bik'isn n'íi chągháshé bá ágodolniil, niigo.

29 Łah nnee ilk'isn gosts'idi daanłii lé'e: ái da'ıltséhíi nnáago bichągháshé doo łá' dago daztsaą.

30 Bik'isn nakigeehíi isdzánhíi yił nnaná'náago bichągháshé doo łá' dago dananástsaą.

31 Taagigeehíí áldó' isdzánhíí yíl nnaná'náágo dananástsáá; gots'idihíí dawa da'ágánáadaadzaa: bichagháshé doo la' dago nanezna'.

32 Dá'iké'yú isdzánhíí áldó' daztsáa.

33 Áík'ehgo nanezna'gé' naach'idikáhgee hayíí bi'aad doleel, ilk'isyú gots'idihíí dawa yíl nadaaznaaná'?

34 Jesus gádaabihíí, Nnee díí ni'gosdzán biká' nakaihíí nnádaalse', ndaagohiíngo nnádaalse':

35 Áíná' yaaká'go yíl da'otagihíí nanezna'gé' naadikaigo doo nnádaalse' da, doo ndaagohiíngo nnádaalse' da:

36 Doo nanánne' da: Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí k'ehgo daagolíí; naadikaihíí itah daanliigo, Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé daanlií.

37 Nanezna'íí naadiikáhgo Moses, ch'il yaa nagosni'íí bee nohwich'í' dá'ígóziigo ágola, gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nañ, Abraham yokáahh, da'án Isaac, Jacob áldó' yokáahh, yíhniigo yozhíí.

38 Án doo nanezna'íí yokáahh nlií da, daahinaahíí zhá: nnee nanezna' ndi Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee t'ah daahinaa.

39 Áíge' begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi la' gádaabihíí, Ilch'ígó'aahíí, nlt'éégo hándzii.

40 Ái bikédé'go nnee daaste'go doo hadn nabínánkid da.

41 Jesus gánádaabiido'niid, Hago'at'éégo, Christ David biye' nlií, daach'inii áiná'?

42 David dabíí naltsoos Psalms holzéhi biyi' k'e'eshchíí gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nañ sheBik'ehh gáyihniid, Shigan dihe'nazhinéégo síndaa,

43 Nik'edaannihíí ni'isna' ashle'go nikel't'ááhyú ninílzhi'.

44 David, sheBik'ehh bihniigo bozhíí, áík'ehgo hago'at'éégo biye' nlií áiná'?

45 Nnee dawa bídaayéstsa'ágo Jesus bitsilke'yu gádaayihíí,

46 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi baa daagonosáa, ái bidiyagé daanneezihí daagolíigo nakaigo, la'íí na'hinih nadaagoz'aayú bich'í' ádaach'iniiigo zhá bíl daagozhóó, la'íí Jews ha'ánátséh nagozníl yune' nnee yánazini dahnádinbìhyú itah dahnaháztáago, la'íí da'adaagee nnee ízisgo ádaat'eehíí dahnádinbìhyú zhá itah dahnaháztáago bíl daagozhóó.

47 Ái isdzané itsaa daanlíni bigowá yich'á' nádaagohi'aa la'íí daazhógo ádaaniigo nzaad gont'i'go da'okáah: ái itisgo biniigonlt'éégo bándagodot'aal.

21

1 Jesus hadag déz'íigo nnee ízis da'it'iiníí zhaali biyi' ohilkaadíí biyi' yuyaa bizhaali odaayihíikaadgo yiltsáa.

2 Áíge' isdzán itsaa níni tét'iyéhi zhaali naki doo ílíí le'at'éhi oyíikaadgo yiltsáa.

3 Áík'ehgo gáníí, Da'aniiigo gádaanohwíldishnií, ái itsaa tét'iyéhií nnee dawa zhaali odaiheskaadíí bitisgo zhaali oyíikaad:

4 Nnee ízis da'it'iiníí bizhaali Bik'ehgo'ihí'nañ yaa daayihíigo zhaali biyi' ohilkaadíí biyi' yuyaa odaiheskaad: áiná' itsaahn tét'iyé ndi bizhaali da'ái zhá goyííni oyíikaad.

5 Nnee la' da'ch'okáah goz'aaníí tséé dénzhónéhi la'íí dawahá dénzhónéhi ndaayihezniíí be'ágoz'aahi yaa yádaakti'ná' Jesus gáníí,

6 Díí dao'iiníí tséé ílká' dahnagozníí doo la' ílká' dahnast'áá da doleel, dawa nanehíikaad doleel.

7 Áík'ehgo nabídaadikidgo gádaabihíí, Ilch'ígó'aahíí, da'os'ah ágonéhi, dawa be'ágo'go hat'íí bee bígózi doleel?

⁸ Áík'ehgo gábilnii, Ádaa daagonołdzaa, nnee la' ch'a'onohok'e' hela': láágo shizhi' yee daahikáh doleel, Shíí Christ nshłij; alk'iná' Christ nádaalí biká' ngonyáá, daaniigo: áí biké' dahdołkáh hela'.

⁹ Áíge' nagonłkaadíí la'íí ilch'í' nadaagont'ogíí baat'idaanołsı ndi doo ndaaldzid da: áí iltsé begolne'hi at'éé; ndi nnágodáhíí doo dagoshch'í' begolne' da.

¹⁰ Áíge' gánádaabildo'niid, Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí ilch'í' nanágonłkaad doleel, la'íí nnee dała'á binant'a' daagolínihíí aldo' ilch'í' nanágonłkaad doleel:

¹¹ Da'adzaayú ízigo ni' nagohi'naa doleel, shiná' góyéehíí benagowaa doo, la'íí nadaagont'ogíí iltah at'éehíí benadaagowaa doleel; dážhó négodzidíí la'íí godiyihgo be'ígóziníí yaaká'gé'go bee ádaagot'ij doleel.

¹² Áí dawa t'ah doo hwahá begolne' daná' nnee daanohwiltsoodgo nohwiniidaagodile' doleel, Jews ha'ánátséhíí bich'í' odaanohwilt'e' doleel, la'íí ha'ádaanohwiltkaad doo, la'íí shizhi' bee daanohwich'ozhííhíí bigha ízigo nant'án la'íí nant'ánchań biyahzhí' nádaanohwilt'eeh doo, nohwaa yádaakti'go.

¹³ Dzaagee shá nadaagołni' doleel.

¹⁴ Doo iltsé hat'íí dishniih shihíí baa natséskees dago nohwiini' ladaale':

¹⁵ Shíí yati' nohwaa hishniil doo, góyáágo ádaanohwish'ij doleel, hayíí nohwaa dahdaagoz'aaní doo nohwitisgo hanádaadzih dago, doo nohwaa daagodit'aah dago.

¹⁶ Dá daanohwitaa, nohwimaa, nohwik'isyú, nohwik'íí, la'íí nohwit'eké ndi nohwaa yáda'iti'go ndaanohwiñiil doleel; la'íí ádaaniigo nohwíí la' nádaanohwiltseed doleel.

¹⁷ Shizhi' bee daanohwich'ozhííhíí bigha nnee dawa nohwik'edaanniil doleel.

¹⁸ Da'ágát'éé ndi nohwitsits'in biká'gé' nohwitsizilíí dała'á ndi doo ch'a'odeel da doleel.

¹⁹ Daagoyéégo nohwich'í' na'idziid ndi hadag ádaanoł'ee, áík'ehgo nohwi'isiziiníí bídaagowa'.

²⁰ Jerúsalemyú silááda bińaa leednt'i'go daol'ijyúgo, daagołchqohíí biká' ngonáhgo bídaagonołsı doo.

²¹ Nnee Judéa golzeeyú daagolíníí dzil naz'aaní yich'í' okeeh doo; Jerúsalem yune' daagolíníí ch'ínókáh; la'íí da'dányú daagolíníí Jerúsalem yune' dáko ha'aokáh hela'.

²² Ilk'inágodildqohíí goldoh biká' ngowaa, baa k'e'eshchiiníí dawa begolne' doleel.

²³ Áígee goldohíí daaltsaaníí la'íí isdzáné mé' daabilbe'íí bá góyéé doleel! Ni'godzán biká' góyéégo nagowaa doo, díí hat'i'íí áígee biniidaagodidolniil.

²⁴ Bésh be'idiltishé bee nabi'ditseed doo, la'íí nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí bi'isna' daanlij doo: doo Jews daanlij dahíí Jerúsalem yiká' nakai doleel, doo Jews daanlij dahíí ał bengonyaaazhí'.

²⁵ Ch'ígona'ái, t'é'gona'ái, la'íí ts'iksqsé biyi' godiyihgo be'ígóziníí hit'ij doo; ni'godzán biká' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí hat'íí bigha ánagot'ij doo yídaagoksı dago bitah góyéégo nagowaa doo; túnteel la'íí túnteel nádidáhíí díyat'éégo aníí doleel;

²⁶ Ni'godzán biká' hago ágonéh shihíí bik'e nnee natsídaalyiz doleel: yaagé' benagowodíí ndi nahi'naa doo.

²⁷ Áígee aníita shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaak'os biyi'gé' shinawod bee, la'íí dážhó shich'á'idindláádgo náshdaalgo daashidołtseel.

²⁸ Díí benagowaahíí bee nkegonyaaná' hadag yaa daanoł'aago hadag daadel'ij; hasdánohwidi'niilíí biká' ngonyááhíí bigha.

29 Ilch'ígót'aahgo na'goni'íi yee yił nagolni'; Fig bitsiníi ła'íi tsj dawa daanoł'íi;

30 Bit'ąą nádaagodleełgo daał'ijná' k'ad shij nágodleełgo bídaagonolsi.

31 Da'áik'ehgo ái be'ádaagone'íi goldohgo daał'ijná' Bik'ehgo'ihinań nant'aahíi biká' nagowaago bídaagonolsi doo.

32 Da'anii gádaanohwidishnii, Díi daalinolt'íi doo nohwee ch'ígonáh da, díi ádaanohwidéniidíi dawa begolzaago zhá'

33 Yáa ła'íi ni'gosdzán biłgo bech'ígonáh doleeł, áiná' shiyati'íi doo bech'ígowáh da doleeł.

34 Ídáadaesól'ii, daazhógo anákeelíi, bił nádaagodiyisíi, ła'íi ni'gosdzán biká' ágot'eehíi doo bee ádaanoł'ee da le'; ágádaanoł'eeyúgo dánohwinats'áána' ái bijii dánko bee nohwiká ngododaaki at'éé.

35 Ái bijii be'ijizhé iłjizhíi k'ehgo nnee dawa ni'gosdzán biká' daagolíníi bee biká' ngowáh.

36 Áik'ehgo dákozhá daadoł'íi ła'íi da'okąąh, áik'ehgo nohwidziilíi nohwá ágolzaahíi bee ái ágone'íi dawa bich'á'zhí' ádaalne' doleeł, ła'íi shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, shidáhzhí' daadoł'sił.

37 Dajii biigha Jesus da'ch'okąąh goz'ąą yune' ilch'ígó'aah; t'é'gohíi dził Olives golzéhi si'ąayú bee náikáhyú onadáh lé'e.

38 Dázhó t'albi nnee dawa da'ch'okąąh goz'ąayú nihikáh lé'e, bídaayests'ąayú.

22

1 Bán benilzoolé da'ádihgo bán álzaahi daadaaníi, bitis hagowáh n'íi bee bíná'goniihgo holzéhi alhánégé' begogaal.

2 Okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi Jesus dáhago'at'éégo daayiziltheego ch'éh yiká daadéz'ii; nnee yédaaldzidhíi bighą.

3 Áigé' Judas, Iscáriot holzéhi, Satan bihiyáá, án nakits'adahíi itah nlíni.

4 Judas dahnyaago okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi bisiláada yánadaant'aahíi hago'at'éégo Jesus ch'íyí'aah doleełíi yaa yił yádaakti'.

5 Ái yaa bił daagozhógo zhaali ła' baa daach'iné'go ndaagoch'is'ąą lé'e.

6 Judas bił dávik'ehgo hago'at'éégo Jesus ch'íyí'aahíi yiká déz'ii, nnee dałat'éełíi doo ła' daná'.

7 Bán benilzoolé da'ádihgo bán álzaahi daadaaníi bijiiígee ngonyáá, dibelíi zhaazhé zesdiigo Bik'ehgo'ihinań baa hi'né', bitis-hagowáh n'íi bee bíná'goniihgo.

8 Jesus Peter ła'íi John oyił'a' gáníigo, Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'goniihgo da'adaaníi nohwá ilch'í'gole', da'iidaą doleełgo.

9 Áigé' gádaabilnii, Hayú ná ilch'í'gohiidle' hánt'ii?

10 Jesus gádaabilnii, Kih goznil yune' ha'al'aashgee ła' nnee tús tú beyo'áti nohwaa higháh doleeł; hayíi goz'ąą yune' ha'agháhíi biké' ha'al'aash;

11 Áigee bigowa goliíníi gáyikdołniih, Ilch'ígó'aahíi gánínii, Gosta' nakaahíi hayú bágoz'ąą, ákone' bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhgo shitsilke'yu bił da'ashąą doleeł?

12 Áik'ehgo ik'ehyú dahnágost'ąą yune' al'iná' dawa sinili bił nkáh doleeł; ákone' nohwá ilch'í'gole'.

13 Ákú ó'ááz, áik'ehgo Jesus da'ádaabilnii n'íi k'ehgo yaa n'ááz: áigee bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhgo da'adaaníi ilch'í'daizlaa.

14 Da'adaągee ngonyáágo bitsilke'yu biłgo dahdinezbił lé'e.

15 Gádaayilnii, Doo hwahá shiniigodilne'é díi bitis hagowáh n'íi bee bíná'goniihgo da'adaaníi dázhó nohwil daashąą hásh't'ii ni':

16 Doo naanášhdáá da, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'ąayú díí bee bíná'goniíhíí begolzaago zhá, nohwíłdışnii.

17 Idee yee náidnkąągo ya'ahénzigo oskaądgé' gáníí, Díí nádaado'aaahgo daanołtįįgee ła' da'okłłąh:

18 Gánohwíłdışnii, Kogé' godezt'i'go dasts'aa bitoohíí doo naanášhdłáá da, Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa doleelíí begodeyaago zhá.

19 Áíge' bán náidn'ąągo ya'ahénzigo oskaądná' ilk'ídaizné'go bitsilke'yu yi-taizniih gáníigo, Díí shits'í át'éé, nohwaa hi'né'hi: díí be'ánádaakt'įįł, bee shínádaadołńlgo.

20 Da'áik'ehgo alđó' da'ch'iyááníí bikédé'go idee beda'iskaaníí náidnkąągo gáníí, Díí idee besikanihíí shidil nohwá idijoołíí bee ánídégo Bik'ehgo'ihí'nań ła'íí nnee bilgo łąngont'aahi at'éé.

21 Ła' ch'ishí'aahíí kú bil ishąą, biká'da'adáné yiká' dahdésnii.

22 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dá shá ngolchííníí shegodolniił: áiná' ch'ishí'aahíí bá góyéé doleel!

23 Bitsilke'yu nałdaadikidgo nkegonyaa, gádaakłdi'ńiigo, Hadń nohwitahyú nlíni ágáne'?

24 Łada'dit'áh nkegonyaa, Nohwitahyú hadń itisgo at'éhi baa ch'įnii doo? daakłdi'ńii lé'e.

25 Jesus gádaabilńii, Doo Jews daanliį dahíí ízisgo binadaant'a'íí isná ádaayiksigo yá nadaant'aah; ła'íí nnee yánadaant'aahíí ich'odaanłhi daaholzee.

26 Áí k'ehgo doo ádaanoł'tee da: nohwitahyú ła' itisgo at'éehíí dá'iké'yú nagmaahíí ga'at'éé le'; itisgo nandeehíí kánada'iziidíí ga'at'éé le'.

27 Hayíihíí itisgo at'éehíí, biká'da'adáné yich'į' dahsdáhihíí née, ya' bána'iziidhíí née? Biká'da'adáné yich'į' dahsdáhihíí go'į. Áiná' shihíí nohwá na'iziidhíí k'ehgo nohwitah nshłi.

28 Góyéégo shich'į' nagowaa ndi nohwíí da'akú shil daanołi ni':

29 Beshik'eh doleelíí shiTaa shaa gon'ááníí k'ehgo, benohwik'eh doleelíí nohwaa dinsh'aah;

30 Nansht'aayú ná'ishdįhíí nohwil da'ashąą doleel, ła'íí nant'án dahsdaagee dahnadaasółtąą doleel, Israel nakits'áđah hat'i'íí bá nadaanoł't'aah doleel.

31 Simon, Simon, ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, nánohwidiniił hat'į, t'oh naghái ch'ılch'ihíí k'ehgo ádaanohwidoliilgo:

32 Áiná' ni ná osékaąd ni', ni'odł'íí doo bee yó'ogonáhgo da: shich'į' nnándzaago nik'isyú nłdzilgo ánádaandle'.

33 Peter Jesus gáyilńii, SheBik'ehń, nił ha'ánshteeshgo, nił shidizideego ndi al'k'iná' naa ádinsht'ąą.

34 Jesus gánábildo'ńiid, Peter, tazhik'áné doo hwahá adí'ńiih daná' taadn, Áń doo bígonsį da, shikłdńniil, niłdışnii.

35 Jesus gádaabilńii, Nohwibestso bizis ła'íí izis bena'iltiníí ła'íí nohwikee ik'e'anhíí da'ádįhgo odaanohwil'a'ná', ya' dahat'íhíta bídaanołdįh lá née? Doo hat'íí da, daabilńii.

36 Áíge' Jesus gádaabilńii, K'adíí hadń bibestso bizis ła'íí izis bena'iltiníí gólíníí daidoné': hadń bibéshbe'idiltkishé da'ádiníí bi'íicho baa nahóniigo ła' nayóńił.

37 Díí bek'e'eshchiiníí dá be'áshí'dilne' goz'ąą, nohwíłdışnii, Begoz'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee dazhį' bil da'ch'ółtag lé'e: hat'íí baa shak'e'eshchiiníí dawa begolne'go goz'ąą.

38 Bitsilke'yu gádaabilnii, NohweBik'ehń, dín'ij, kúnko bésh be'idiltkishé naki silaa. Jesus gáníí, Dá'aał.

39 Da'ch'iyáágé' ch'ínyáágo dził, Olives holzéhi, si'aaýú onadáhíí k'ehgo ákú onádzaa; bitsilke'yu biké' onákai.

40 Akú nyááyú gádaabilnii, Nakída'dintaahíí bídaanołzil doleełhíí bigha da'okqaah.

41 Tséé bee its'idesne'i hayú naltq' shíhíí dábik'ehyú yich'á' nyááyú hilzhi-izhgo okaah gáníigo,

42 ShiTaa, ni hánt'ijyú ánágot'ijlyúgo, díí hishdlaa doleełíí shich'á'zhí' ánle': áiná' shíí doo beshik'eh da, ni zhá benik'eh.

43 Yaaká'gé' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bił ch'í'nah adzaago, nłdzilgo ánábiidlaa.

44 Dázhó biniigodelzaago dázhó nłdzilgo okaah lé'e: áik'ehgo bidilíí biká'zhí' dasta'go ni'yú nahikaad.

45 Okaahgé' nádiidzaago bitsilke'yu, doo bił daagozhóqó dahíí yik'e da'ihshoşgo, yaa nyáágo,

46 Gádaayilnii, Hat'íí bigha da'okhosh? Nádołkáhgo, nakída'dintaahíí bídaanołzil doleełhíí bigha da'okqaah.

47 Jesus t'ah yakti'ná' nnee baa náńsáá lé'e, nnee Judas holzéhi, nakits'adáhíí bił itah nłnihi, bádń higaalgo, Jesus yit'ahzhí' nyáágo yizts'os lé'e.

48 Jesus gábilnii, Ya' shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shizaa nínt'aaqo ch'íshín'aah née?

49 Jesus yit'ahzhí' naziiníí hago ágone' shíhíí bił ídaagozigo gádaanii, Nohwe-Bik'ehń, ya' bésh be'idiltkishé bee da'ntkish née?

50 Okaah yebik'ehi da'tiséyú sitíni binal'a'áhi ła' yóntłizhgo dihe'nazhińéego bijaa naidnłgizh lé'e.

51 Jesus, Dákozhí' áshle', daabilnii lé'e. Áń bijaa'íí yedelniigo náyilzii.

52 Áíge' Jesus okaah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí, ła'íí siláada yánadaant'aahíí, ła'íí nnee yánaziiníí nádaabidilteehgo baa hikaihíí gádaayilnii, Ya' bésh be'idiltkishé ła'íí tsj be'idiltkishé dahdaanołniigo nánołsaa née, in'ijhíí daach'iltsoodhíí k'ehgo?

53 Dawa jji da'ch'okqaah goz'aa yune' nohwitah nashaa ni', ndi doo hago ádaashole' da ni': k'adíí bee nohwik'eh, godilhiłíí bee nohwinawod gozłji.

54 Áíge' daayiltsoodgo onádaizt'e'go okaah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikihyú yil hikai. Peter da'anahgé' iké' higaal.

55 Okaah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikih binaa lé'ditł'ijh yune' ihń'gee dedaach'idishjeego ch'ídinezbił, Peter ákú itah nezdaa.

56 Isdzán na'iziidíí Peter kq'zhí' nezdaago yiltsaa, yinel'jigo gáníí, Dín nneehń Jesus yil na'aash ni'.

57 Áiná' Peter isdzánhíí gáyilnii, Dah, án doo bígonsj da.

58 Áíge' déť'ihé hik'e ła' nnee biiltsaaqo gánábiłdo'niid, Ni aldo' áí itah nłj. Áiná' Peter nneehíí gáyilnii, Doo áí itah nshłj da.

59 Dała'á lenádihikeez hak'e ła'ihíí gánábiłdo'niid, Da'aniigo dín nneehń Jesus yil nłj ni'; Gálileegé' nneehi nłj.

60 Áiná' Peter nneehíí gánáyildo'niid, Shíí hat'íí nniigo ánnii shíhíí doo bígonsj da. T'ah yakti'go tazhik'áne ánniid.

61 Áik'ehgo Jesus Peter yich'í' nánesne'go yinel'jid. Peter Jesus, Tazhik'áne doo hwahá adí'niih daná' taadn, Doo bígonsj da, shildinnił, bilnii n'íí yénálniih.

62 Áíge' ch'ínyáágo dázhó doo bił gozhóqó dago hichag lé'e.

63 Nnee Jesus yináadaadéz'iinihíí baa daadloh ła'íí ndaabinłhaal lé'e;

⁶⁴ Ła'íi binaá nada'ist'i'go biniiyú nádainłts'íná' nayídaadilkid gádaaniigo, Bik'ehgo'ihinań binkááyú yáńłti'yúgo, hadń nńinłts'į shįhíi nohwił nagólńi'.

⁶⁵ Dayúweh nchọ'go yich'į' yádaakti'go daayoch'iid lẹ'e.

⁶⁶ Hayilkááyú nńee báyaníi, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, ła'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi dała'adzaagé' yánádaaltihíi bich'į'yú Jesus odaist'e'ná' gádaabilńii,

⁶⁷ Ni Christ nłłi nées? nohwił nagólńi', Áiná' Jesus gádaabilńii, Shíi nohwił nadaagoshni'yúgo doo daashołdlaq da doleel go'įi:

⁶⁸ Ła'íi shíi nanohwídaadishkidyúgo doo shich'į' hanádaadołdziih da, doo ch'ínádaashidoł'aa da go'įi.

⁶⁹ Kogé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihinań binawodi dihe'nazhińéégo shíi nńee k'ehgo Niyááhíi dahnsdaa doleel.

⁷⁰ Dawa gádaabilńii, Ya' Bik'ehgo'ihinań biye' nłłi nées? Áik'ehgo gádaayilńii, Da'áígee ádaashidołńii.

⁷¹ Hat'íishq' bighq ła' nńee baa yánánalı' doleel? Ałk'íná' dabíi bizé' yee áńniidhíi daadesiits'aq, daanii.

23

¹ Nńee dała'adzaahíi dawa nádiikaigo Pílate bich'į'yú Jesus yił onalsáq.

² Áíge' baa dahdaago'aa nkegonyaa, gádaaniigo, Dín nńeehn dénchọ'égo ilch'ígó'aahgo nńee ch'a'oyihilkaad, Caesar doo bich'į' nadaahołniil da, nohwiłńii ła'íi, Shíi Christ, ízisgo nant'án nshłłi, ńii.

³ Pílate Jesus nayidilkid gáyilńiiigo, Ya' ni Jews ízisgo binant'a'i nłłi nées? Da'áígee áńni, bilńii, Jesus.

⁴ Pílate okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, ła'íi nńee dała'at'éehíi yich'į' hadziigo gáníi, Dín nńeehn doo nagontł'og ye'at'éé dago bigosłsłid.

⁵ Ndi dayúweh gádaanii, Gálileegé' ilch'ígó'aah godeyaa lẹ'e, Jews daagolłíígee nńee dahot'éhé yił daagoshkish, áíge' kú bengonyaa.

⁶ Pílate díi yidezts'aqaná' na'ódiłkid gáníigo, Ya' dín nńeehn Gálileegé' nagháhi nées?

⁷ Hérod yánant'a'íi yiyi' naghaa lágo yígokłsłid, áíge' Hérod bich'į' obidol'aad, Hérod k'adíi Jerúsalemyú naghaa lẹ'e.

⁸ Hérod Jesus yiltsaqaná' dázhọ yaa bil gozhọq: ląqgo baat'ínzihíi bighq doo áńiná' yiltséh hat'įi da lẹ'e; godiyilngo áná'ol'įłłi ła' hostséh nzigo.

⁹ Áik'ehgo na'ódiłkidgo nzaad godeyáa ndi Jesus doo hat'íi bilńii da.

¹⁰ Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi bit'ah nazłi, baa dahdaagoz'aaníi yee nawode ádaaniigo.

¹¹ Hérod ła'íi bisiláadahíi Jesus yaa daadloho yedaańdit'įłh lẹ'e, áíge' dázhọ nt'éégo yik'e da'ilaago Pílate bich'į'yú onádais'a'.

¹² Hérod ła'íi Pílate díi dabí'ıltsená' dázhọ doo ilch'į' at'éé da n'íi, áńita ái bijłi ilł'eké silłi lẹ'e.

¹³ Pílate okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi nadaant'aahíi ła'íi nńee dała'áyíilaago,

¹⁴ Gáyilńii, Dín nńeehn nńee ch'a'oyihilkaad daadołniigo shaa bil nołkaihn nohwińáń nahódéłkid ndi baa yádaakti'ihíi doo da'anii dago bi'at'e' nt'éégo bigosłsłid:

¹⁵ Hérod bich'į'yú odaanohwił'a' ni'; áiná' Hérod díi k'ehgo bigokłsłid: doo hat'íi yighq zidee bik'eh da, doo hago ánat'įłłi da.

¹⁶ Áik'ehgo habí'ıltsaasgé' ch'ínánshteeh.

¹⁷ (Da'adaqgee kogo goz'aq lẹ'e, nńee ła' ha'ásitini bich'į' ch'ínálteeh.)

18 Nnee dála' nádidilghaazhgo, Ái nneehń yúwehyú, Barábbas nohwá ch'ínánltee, daanii lé'e:

19 (Nnee Barábbas holzéhi křh gozńilí biyi' nant'án agohet'aa nkegonyaa, ła'íi nnee nastseedhíi bigha ha'ábi'dolt'e'.)

20 Nnee dała'adzaahíi Pílate bich'į' hananádzii, Jesus ch'ínáyıltee hat'ııgo.

21 Áiná' nnee dawa daadilwoshgo gádaanii, Tsį'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé, tsį'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé.

22 Taadngee Pílate gánádo'ńiid, Hat'ıı bigha, hat'ıı bee nchọ'go adzaago? Shíi dín nneehń doo hat'ıı yigha datsaah dago bigosıłsııd: áık'ehgo habı'ıltsaasgé' ch'ínánshtee.

23 Áiná' nnee dała'at'ééhíi nawode daadilwoshgo gádaanii, An tsį'ılna'áhi bíhołkałgo datsaah dábił'eh: daadilwoshíi bee nnee dała'at'ééhíi ła'íi okąah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi itis okai.

24 Áık'ehgo Pílate nnee dahádaat'iiníi begolne'go ngon'áá.

25 Nnee nant'án agohet'aa nkegonyaa n'ıı, nnee nastseedhíi bigha ha'ábi'dolt'e'ihíi ch'ínánłtįi, nnee nádaabokeedhíi bigha: áígé' Jesus nneehíi dahádaat'ııyú ádaabile'go yaa yidin'áá.

26 Siláada Jesus yıl dahnasááyú ła' nnee Simon holzéhi, Cyrénegé' gólíni, k'edolzaagé' nadáli yiká ádaanniidgo tsį'ılna'áhi yiká' dahdaistaą, án Jesus bine'gé' yá yogheelgo higaal.

27 Nnee dázhó łaągo biké' nałseeł, isdzáné alđó' Jesus yaa chał daadilwosh lé'e.

28 Jesus bich'į' adzaago gádaabılńii, Isdzáné Jerúsalemgee daagonołni, doo shíi shaa daalchag da, dánohwíi ła'íi nohwichagháshé baa daalchag.

29 Isdzáné doo da'ılchii dahíi, bibishch'id biyi' doo mé' daagoleeh dahíi, doo daabi'dilbe' dahíi biyaa daagozhóq doleeł, daach'ididoońiikíi dahadíi bijįi biká' ngowáh.

30 Ła'íi gádaanii doleeł, Dził nchaa'i, nohwiká'zhį' nahigeeh le'; ch'ínálk'idíi, nohwik'į goziid le'.

31 Ch'ıl daadot'izhná' díi ye'ádaadzaayúgo, náhisgáyúgohíi hago ágone'?

32 Ła' nnee naki nchọ'go ádaadzaahíi bilgo kił onazáá lé'e, nadaaki'ditseedyú.

33 Akú Cálvary golzeeyú kił nánzááyú tsį'ılna'áhi bídaahaskał, nnee nchọ'go ádaadzaahíi alđó', Jesus ba'ashhahgé' dá'al'an, ła' dihe'nazhıńéégo, ła'íi be'eshganzhıńéégo.

34 Jesus gáníi, ShiTaa, díi nchọ'go ádaat'ııhíi bigha baa nádaagodín'aah; doo yıdaagokı dago ádaat'ıı. Áígé' bidiyágéhíi ilta'isńiigo yigha da'diljoł.

35 Nnee bit'ahgé' nazııgo daabineł'ıı. Nant'án daanliiníi alđó' Jesus yaa yádaakti'go yaa daadloh gádaaniigo, Ła' nnee hasdádaayıńiılna' bii alđó' hasdá'adóltee le'at'éhi, bíi Christ, Bik'ehgo'ihı'nań habıłtiiníi nlııyúgo.

36 Siláada alđó' bedaanıt'ııhgo nk'ózhi, vinegar holzéhi, bich'į' dahyıda'okısi lé'e,

37 Gádaabılńiigo, Ni Jews ízisgo biNant'a'i nlııyúgo, dani hasdá'ánltee.

38 Jesus bik'ehgee Greek, Latin, ła'íi Hebrew k'ehgo k'e'eshchıı lé'e, gágolzeego, DÍI JEWS ÍZISGO BINANT'A'I NLIı.

39 Nnee nchọ'go ádaadzaahíi, áígee tsį'ılna'áhi yıdaayiskałíi dała'á beńdíł'ııhgo gábiłńii, Christ nlıı lé'eyúgo hasdánohwiléh, ła'íi ni alđó' hasdá'ánltee.

40 Áiná' ła'ihíi áı áńiıhíi gáyıńii, Ya' doo Bik'ehgo'ihı'nań beńldzid da, ni alđó' dákoł niniigonł'éé, dáleł'eego nohwá ngot'áá?

41 Nohwíi da'ánohwidılne' dábił'ehyú ánohwı'delzaa: áiná' dín nneehń doo nagont'og ye'at'éhi da.

42 Áígé' Jesus gáyih̄nii, SheBik'eh̄n, nant'ááyú n̄yaago shénáln̄iih doleeł.

43 Jesus gábih̄nii, Shíí da'an̄iigo gán̄idish̄nii, Díí j̄j̄i dázho gózhó goz'áayú sh̄il̄n̄j̄i doleeł.

44 Dáha'iz'áagé' taagi nehenkéézgo dahot'éhé godil̄hił gozlīj̄ lé'e.

45 Ch'ígona'ái bich'á'idindiíní ásd̄j̄id, k̄ih̄ biyi' da'ch'okáqh̄í biyi' yuñe' daad-intsooz̄i il̄k'edl̄áád lé'e.

46 Jesus nádidilghaazhgo gán̄íí, ShiTaa, shiyi'siziiníí naa nshné': díí yee ánn̄iidná' dá'iké'yú nádeyol.

47 Silááda yánant'aahi díí ánágot'j̄idíí yil̄tsaąná' Bik'ehgo'ih̄i'nañ yich'í' ahénzigo gán̄íí, Da'an̄iigo díń n̄neeh̄n̄ n̄nee n̄t'éhi n̄l̄j̄i lé'e.

48 N̄nee daadéz'j̄igo l̄áago dała'adzaahíí dawa ánágot'j̄ih̄í daayil̄tsaągo bi-j̄il̄lázh̄i' nádain̄ts'ina' onáskai.

49 Jesus yídaagolsiníí dawa la'íí isdzáné Gálileegé' biké' hikai n'íí anahgé' naz̄ij̄igo díí ánágot'j̄ih̄í daayil̄tsaą lé'e.

50 Ła' n̄nee Joseph holzéhi, n̄nee yánádaaltihíí itah n̄l̄ini; n̄nee n̄t'éhi, dábih'ehyú át'éhi n̄l̄j̄i.

51 (N̄nee yánádaaltihíí nadaagoshch̄ij̄igo ánáda'ol'j̄idíí Joseph doo hwaa itah ánát'j̄id da:) án Jews daan̄l̄ini bik̄ih̄ goz̄nil Arimathéa golzeegé' gól̄ini; Bik'ehgo'ih̄i'nañ nant'aa doleełí ya'okíí lé'e.

52 Díń n̄neeh̄n̄ Pílate yich'í' oyáá, Jesus bits'ih̄íí yíyókeedgo.

53 Ts̄i'ıl̄na'áhi yiká'gé' nanáidn̄t̄ij̄igo nak'á'ligaihi yik'íyidesdiz, áígé' tsébií'í'ángó ágolzaa yuñe' nyin̄t̄j̄i lé'e, doo hwahá had̄n̄ ákóne' nn̄ilteehi da.

54 Jews daagon̄siníí bij̄j̄i bee nkegonyaago il̄ch'í'golne'íí bij̄j̄i lé'e.

55 Isdzáné Gálileegé' Jesus yil̄ hikaih̄íí tsébií'í'ányú Joseph yiké' hikaigo Jesus bits'ih̄íí hago'at'éégo nn̄il̄t̄ij̄i sh̄ih̄íí daayil̄tsaą lé'e.

56 Onákaiyú likągolchini la'íí ik'ah yil̄ il̄ch'í'daizlaa; áígé' Jews daagodn̄siníí bij̄j̄i hádaayoł, dąngot'ąą lé'ehú k'ehgo.

24

1 Áí iskaą hik'e godil̄ziníí bij̄j̄i dázho t'al̄bigo tsébií'í'ányú likągolchini il̄ch'í'daizlaa n'íí odaizné', la'i ałdó' yil̄ hikai.

2 Tsébií'í'ányú hikaigo tséé daadin'ąą n'íí yó'olyiz lé'e.

3 Ákóne' ha'ákaigé' Jesus nohweBik'eh̄n bits'ih̄íí doo hwaa da lé'e.

4 Hayúsh̄a' daanz̄iná' n̄nee naki bidiyágé dázho bik'enadidlaadi bit'ahgé' naz̄ij̄i sil̄j̄i.

5 Isdzáné tsídaadolyizgo hayaa ádaadzaa nt'éégo n̄neeh̄íí gádaabih̄nii, Hat'íí bigh̄a hin̄áhi nanezna'íí bitahyú hádaadel'j̄i?

6 Áń doo hwaa da, naadiidzaa: t'ah Gálileeyú naghaaná' gádaanohwih̄nii n'íí bėnádaal̄n̄iih sh̄i,

7 Shíí, n̄nee k'ehgo Niyááhíí, n̄nee binch̄o' daagolíníí baa shich'il̄teehgo ts̄i'ıl̄na'áhi biká' dastsaah, áiná' taagi j̄j̄i hileehgo naadiishdáh.

8 Áík'ehgo áí án̄íí n'íí yénádaal̄n̄iih.

9 Tsébií'í'ángé' nákaiyú łats'adahíí la'íí la' Jesus biké' hikahíí ałdó' bił nadaagos̄ni'.

10 Mary Mągdalene, Jóanna, la'íí Mary, James bimaa, la' isdzáné biłgo nadaal'a'á díí yil̄ nadaagos̄ni'.

11 Ndi daazhógo ádaan̄ii daanz̄igo doo daayodłąą da.

12 Áiná' Peter nádiidzaago tsébií'í'ányú nádilwod; hayaa adzaago ákóne' déz'j̄id, nak'á'ligai n'íí daazhógo sin̄ilgo yil̄tsaą, áík'ehgo t'ąązh̄i' gowayú onádzaa, hagosh̄a' ágodzaa nz̄igo.

13 Da'ái bijjii ła' naki dilt'eego Jerúsalemhíi da'dányú gots'idi dahgost'oyúshigotah, Emmáus golzeeyú dezh'aazh.

14 Díi ánágot'ijjii dawa yaa ła' nagolni'go goldoh.

15 T'ah yádaakti'go ła' nagolni' nt'éégo Jesus bit'ah nyáágo bił dahiskai.

16 Áiná' daineł'ijjii ndi hadn' át'íiníi doo bídaagosjii da alzaa l'é'e.

17 Jesus gádaabii, Hat'íilá baa ła' nagolni' goldoh, doo nohwil daagozhó dago?

18 Dała'á, Cléopas holzéhíi, gábiłnii, Ya' dani zhá Jerúsalemyú asta'nyáhi, áni áígee ánágot'ijjii doo bigonłsi da née?

19 Hago ágolzaahi ádołnii? nii, Jesus. Áík'ehgo gánádaabikdo'nii, Jesus, Názařé' nłinihi, Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi, dázhó ízisgo áná'ol'ijjii, biyati' nłdzili, Bik'ehgo'ihinań ła'íi nnee dawa bińááłihi áln'ii.

20 Án dánohwii nohwio'okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehii ła'íi nohwá nadaant'aahii bąngot'aahgo bidizideego ndaistij, áíge' ts'iłna'áhi yiká' daizes-hij:

21 Áiná' nohwii Israel hadaasiit'íi hasdánohwiłnii ła' daandzi: n'íi díi ánágot'ijjii n'íi yúshde' taagi jii silij.

22 Nohwitahgé' ła' isdzané nohwil díyadaagot'eego ádaanohwizlaa, án dázhó t'álbina' tsébi'í'ányú okai ła'á;

23 Ndi Jesus bits'ihii ákú doo hwaa da ła'ágo, t'ąązhi' nakai gádaaniigo, Bik'ehgo'ihinań binadaal'a'á yaak'agé'hi nohwich'i' ch'i'nah ádaadzaago gádaanohwiłnii, Jesus hińaa.

24 Ła' bił nahikaihii tsébi'í'ányú okai, isdzané da'ádaanii n'íi k'ehgo yaa hikai: ndi Jesus doo hwaa daayiltsąą da.

25 Áíge' Jesus gádaabii, Nohwii nnee doo daagoyáni daanołinihi, Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íi nadaagosni'íi doo dáhah daaholđłąąh da:

26 Christ áík'ehgo biniigodilne'go áíge' yee ízisgo at'éehii baa godidot'aalgo dábik'eh ła'á née?

27 Mosesgé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íi ádaaniihii dawa, ła'íi Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'eda'ashchiinii dahot'éhé dabii baa k'e'eshchiinii hat'íi golzeego ágolzeehii yil nadaagosni'.

28 Gotah dezh'aazh n'íyú dák'ad nikáh: Jesus bądn dayúweh dahiyaa nt'éégo,

29 Nił nahataą le', daabiłniigo nádaabokąąh; al'k'iná' o'i'ąą, k'ad t'é' goleeh, daabiłnii. Áík'ehgo yil ha'ákaiyú yil nahatąą.

30 Da'iyąągo bił dinezbihgo bąn náidn'ąągo ya'ahenzigo oskąądná' il'k'íyíné'go baa daizné'.

31 Ániita áígee hadn' át'ijjii shihii nzhogo daayiltsąą; nt'éégo Jesus dádaineł'ijjii yit'ąą tsídaazghal.

32 Gádaahłdi'nii, Nohwijii dázhó diltli' ngonoligo at'éé, itínyú nohwich'i' yałi'ná', án Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'eda'ashchiinii hat'íi niigo aniihii baa nohwil nagolni'ná'.

33 Áíge' dagoshch'i' nádiit'aazhgo Jerúsalemyú onát'aazh, ákú łats'adahii ła'íi nnee ła' ishah dała'ádaat'eego baa n'áázh,

34 Nt'éégo gádaabii, NohweBik'ehń da'anii naadiidzaa ła', Simon bich'i' ch'i'nah ádilzaa al'dó'.

35 Nnee áni n'áázhiitínyú hago ágodzaahii, ła'íi hago at'éégo Jesus bąn il'k'íyíné'gee yinádaagosdzijjii yaa nadaagosni'.

36 Gádaaniiná' Jesus dabíí áí bitah sizij silijgo gádaayih̄nii, Iłch'ı̄'gont'ééhíí bee nohwich'ı̄' goz'ąą le'.

37 Ndi bił díyadaagodzaago tsídaadesyız, ch'iidn daahiiltsąą daanzigo.

38 Jesus gádaabih̄nii, Hat'ı̄ı bighą tsídaadołyız? Hat'ı̄ı bighą na'ódikidíí nohwini' biyi' begoz'ąą?

39 Shigan ła'ı̄ı shikee daané'ı̄ı, da'anii shíı ásht'ı̄ı: shídaadołnih, áık'ehgo bídaagonołsijh; ch'iidn bits'ı̄ ła'ı̄ı bits'in doo goljı̄ da go'ı̄ı, daal'ı̄ı go'ı̄ı nkoh, shı̄ı shits'ı̄ ła'ı̄ı shits'in goljı̄.

40 Ánniidná' bigan ła'ı̄ı bikee yil ch'ı̄'nah áyíıılaa.

41 Dázhó bił daagozhóq ła'ı̄ı bił díyadaagot'ee ndi t'ah doo da'odląą daná' Jesus gádaabih̄nii, Dahat'ı̄hıta hidaąhıı ła' daasomé' née?

42 Łóg sit'éédhıı ła'ı̄ı gosnih yaa daizné'.

43 Náidnné'go bińááı yıyáą lé'e.

44 Áıg'e' gádaayih̄nii, T'ah nohwil nshijıná' díı bee nohwil nadaagosisni' go'ı̄ı, Moses ngon'ąą lé'ehi shaa k'e'eshchiinıı, ła'ı̄ı Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú nada'iziidi n'ıı k'eda'ashchiinıı, psalms holzéhi ndi, biyi' dábegolne' goz'ąą, daanohwidishnii ni'.

45 Áıg'e' Bik'ehgo'ihı'nań biyati' bek'e'eshchiinıı hat'ı̄ı niigo anıı shıhıı bił ídaagozigo ádaabizlaago,

46 Gádaabih̄nii, Shıı Christ nshııni, shiniigodilne'go taagi jji hileehgo naadi-ishdáh golzeego shak'e'ashchijı, áık'ehgo dávik'ehyú ágodzaa:

47 Ła'ı̄ı Jerúsalemgé' godezt'ı̄go shizhi'ıı bee yá'iti' nnee dahot'éhé hadaaszt'ı̄ı bitahyú, bidaanchó'ıı yich'á'zhı' ádaane'go binchó'hıı bighą baa nádaagodit'aah golzeego.

48 Díı daal'ı̄ı go'ı̄ı ákoh baa nadaagolni'.

49 ShiTaa nohwaa yiné'go ngon'áanıı nohwaa dishné': Jerúsalem yune' nahísóıtąą, yaaká'g'e' nawodıı bee nohwaa ngonyáázhi'.

50 Áıg'e' Jesus Jerúsalemgé' binadaal'a'á yil ch'ékai, Béthanyzhı', yádn ninyáągo, áıgee hadag yaa dilniigo yá da'oskąąd, Nohwiya gozhóq doleeł, niı.

51 Yá da'oskąądná' yich'á' yaaká'yú hadag be'ogoyáá.

52 Binadaal'a'á daaboskąądg'e' Jerúsalemıyú onákai, dázhó bił daagozhóqo:

53 Bik'ehgo'ihı'nań bich'ı̄' ahédaanzigo da'ch'okąąh goz'ąą yune' dáda'okąąh nt'éé lé'e.

THE GOSPEL ACCORDING TO JOHN

¹ Dantsé godeyaadá' Yati' golíí lèk'e, Yati' Bik'ehgo'ihì'nañ yil nlii, Yati'íí Bik'ehgo'ihì'nañ nlii.

² Yati'íí dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihì'nañ yil nlii.

³ Án dawahá áyíílaa; án doo hak'i dayúgo dawahá álzaahíí doo álzaa le'at'éé da.

⁴ Ihi'naahíí biyi' golíí; áí ihi'naahíí nnee yee daago'íí.

⁵ Got'iiníí godihílyú idindláád; godihíí got'iiníí doo yitis nlii da.

⁶ Bik'ehgo'ihì'nañ nnee John holzéhi yides'a'.

⁷ Án Begot'ínihií nnee yil nagolní'go nyáá, bíí bee nnee dawa da'odlaq doleeqgo.

⁸ John doo Begot'iiníí nlii da, áídá' Begot'iiníí yaa nagolní'go nyáá.

⁹ Da'anii Begot'ínihií nnee ni'godzán biká' daagolíníí dawa bee daayo'íí.

¹⁰ Án ni'godzán nneehíí yitah silíi, án ni'godzán áyíílaa, ndi ni'godzán biká' nneehíí doo bídaagolsi da lèk'e.

¹¹ Dabíí áyíílaahíí yaa nyáá, áídá' dabíí hat'i'ihíí doo hádaabit'íí da.

¹² Áídá' hadíí hádaabit'iiníí, daabosdlaqadíí, Bik'ehgo'ihì'nañ bichagháshé daaleehgo yaa goden'áá:

¹³ Áí nádaagosdliiníí doo nnee hadaazt'i'íí bee da, doo kots'íhíí bee da, doo nnee bits'á'dí'go da, áídá' Bik'ehgo'ihì'nañ bits'á'dí' nádaagosdlii.

¹⁴ Yati'íí nnee silíigo nohwitahyú golíí lèk'e, dawahá ye'at'éhihi bílgoch'oba'íí lá'íí da'anii ágot'éhi nlii, (Bik'ehgo'ihì'nañ biYe' da'áhi nliihíí bigha ízigo at'éégo bits'á'idindláád, áí bits'á'idindláádíí daahihíiltsaq ni'.)

¹⁵ John baa nagolní'go nádidilghaazh lèk'e gáníigo, Dín áldishnii ni', ágádéniid n'dá', Shiké'dí' hígháhíí dashíntsé golííhíí bigha shítisgo at'éé.

¹⁶ Dawahá yegoyikíníí nohwaa hi'né', bílgoch'oba'íí dakiké'go nohwaa hi'niik.

¹⁷ Bik'ehgo'ihì'nañ yegos'aaníí Moses biláhyú ngot'aa lèk'e, áídá' bílgoch'oba'íí hik'e da'anii ágot'éhi Jesus Christ yil nyáá.

¹⁸ Doo hadín Bik'ehgo'ihì'nañ yo'íí da; biYe' da'áhi Bik'ehgo'ihì'nañ ádíbóltá'ihì, án zhá ch'í'nah áyíílaa.

¹⁹ Jerúsalem golzeedí' okaqah yedaabik'ehi hik'e Lévítes daanlínihi Jews daanlíni odaabis'a', Hadín láá ánt'ee? daabihniigo nabídaadikidá' John gáníí lèk'e,

²⁰ Shíí doo Christ ánsht'ee da, doo nayil'í'go da da'aniiigo ádaa nagolní'.

²¹ Áídí' nayínádaadikid, Hadín ánt'éé gá? Elías nííí née? Dah, doo án nshlii da, nii lèk'e. Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú na'iziidihíí, ya' áí nííí née? Dah, niigo hadzii.

²² Gánádaayíldo'niid, Áídá' hadín ánt'éé gá? Nohwil nagolní'go hadín daanohwides'a'íí bíl nadaagohiilni'. Hant'é nniigo ádaa nagolní'?

²³ Áídí' gáníí, NohweBik'ehñ bádihyú ilch'ígodezdqhgo ádaahé', dishniigo shíí da'igolííyú dilwoshi nshlii, Esáias, Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú nada'iziidi áníí níí k'ehgo.

²⁴ Nnee na'ídaadikidihíí Phárisees daanlíni daabin'a'.

²⁵ Nabídaadikidgo, Doo Christ nííí dadá', lá'íí doo Elías dagohíí Bik'ehgo'ihì'nañ binkááyú na'iziidihíí nííí dadá', nt'é bigha baptize ánl'íí? daanii.

26 John bich'ì' hadzii, Shihíí tú bee baptize ash'ìì: áídá' ła' nohwitahyú sizìì, doo bídaagonòsì dahi;

27 Da'án shikédí' hígháhíí shitisgo at'éhi, biketł'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sítìì da.

28 Áí Bethábara golzeeyú Jórdan túnlíníí hanaayú ágodzaa, John baptize ágole'gee.

29 Iskaą hik'e John Jesus bich'ì' higaalgo yo'ìigo gáníí, Daadeh'ìì, dibekìì biZhaazhé Bik'ehgo'ihí'nań bíyéhi áídí' higaal! Áń ni'gosdzáń biká' nnee binch'ó'íí da'ílìì yilchiih.

30 Dín áldishnii ni' gádéníid n'dá', Nnee ła' shikédí' hígháh, áń dashíntsé gólììhíí bighą shitisgo at'éé.

31 Dashíí ndi doo bígonsì da ni': áídá' Israel hat'i'i bił ch'í'nah ágolne'híí bighą tú bee baptize ádaagoshłe'go niyáá.

32 John yaa nagolni'go gáníí, Holy Spirit yaaká'dí' hawú k'ehgo Jesus yich'ì' nke'eníihgo biká' dahnezdaago hish'ìì.

33 Shíí ndi doo bígonsì da ni': áídá' hadín tú bee baptize ádaagoshłe'go shides'a'ń shich'ì' gáníid ni', Hadín Holy Spirit yaaká'dí' bich'ì' nke'eníihgo biká' dahnezdaago hí'íí, áń Holy Spirit bee baptize ádaagole'íí at'éé.

34 Díí hiłtsąą hik'e baa nagosisni', Dín da'anii Bik'ehgo'ihí'nań biYe' łaą, dishniigo.

35 Iskaą hik'e John bitsilke'yu naki yil nadaazi';

36 Jesus higaalyú ndaineł'ìì'go gáníid, Daadeh'ìì, dibekìì biZhaazhé, Bik'ehgo'ihí'nań bíyéhi!

37 John bitsilke'yu nakihíí ágáníigo daabidezts'aągo Jesus yiké' dahizh'aazh.

38 Jesus t'aązhi' déz'ìigo biké' hi'ashgo yiltsąągo gáyihni, Hant'é biká hanohtaago aht'ìì? Áík'ehgo gádaanii, Rábbi, (Ilch'ígó'aahíí golzeego ágolzee,) hayú gonlìì?

39 Jesus gádaabihni, Yushdé' ákú dokáhgo bígonòsìh. Áík'ehgo yil okaigo hayú sidaahíí yídaagòsìid, t'ahbídí' gonenádn łedihikęęzyú nákaigo, ákú dá yil naháztaą lęk'e.

40 Nnee nakihíí John áníhíí daidezts'aaní, Jesus yiké' ó'áázhíí dała'a Andrew holzee, Simon Peter bik'isnhi.

41 Andrewhíí ntsé bik'isn Simon holzéhi yaa nyáągo gáyihni, Messías baa nt'áázh, áí Christ golzeego ágolzee.

42 Áídí' Simon Jesus yaa yil n'áázh. Jesus Simon yinel'ìì hik'e gáyihni, Simon, Jona biye' níni, Céphas honlzéé doleeł, tséé golzeego ágolzee.

43 Iskaą hik'e Jesus Gálileeyú deyaago, Philip yaa nyáągo, Shiké' híńáál, yihni.

44 Andrew ła'íí Peter Bethsáida golzeedí' na'aash, ła'íí Philip alód' áídí' naghaa.

45 Philip Nathánael yaa nyáągo gáyihni, Jesus, Joseph biye', Názaředí' gólíni baa nkai, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaní biyi' Moses bak'e'eshchìì lęk'ehi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí alód' bak'eda'ashchìì lęk'ehi.

46 Nathánael gábihni, Hant'é nzhoníí Názaředí' behagowáhshą? Philip gánábildo'níid, Ákú dot'aashgo bígonòsìh.

47 Jesus Nathánael bich'ì' higaalgo yo'ìigo gáníí, Da'anii Israel hat'i'íí níni kudí' higaal, doo k'izé'át'éhi da.

48 Nathánael gábihni, Hagot'éégo shígonòsì? Jesus gábihni, Philip doo hwahá níká áníí dadá', fig ch'il bitł'áahyú síńdaago nish'ìì ni'.

⁴⁹ Nathánael gábilnii, Ni ilch'ígó'aahínlíni, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' níjji láá; Israel hat'i'ihí ízisgo biNant'a' níjji láá.

⁵⁰ Jesus gábilnii, Fig ch'il bitl'ááhyú síndaago nish'iji nildishnii n'íi bigha shondlaa née? Díi bitisgo ágot'éhi hí'iji doleel.

⁵¹ Jesus gánabiido'niid, Da'anii, da'aniigo gánohwiidishnii, Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, yáá ilts'á'álnéhgo shik'ehdí' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníi hadagodí' hayaago ildenánádikahgo daah'iji doleel.

2

¹ Taagi hileehíi bijji Gálileehíi biyi' Cána golzeegee ni'i'néh; ákú Jesus bááhi itah lék'e:

² Jesus aldó' bitsilke'yu bilgo ni'i'néhyú daabi'dokeed.

³ Dasts'aa bitoo ásdjídá' Jesus báá gábilnii, Dasts'aa bitoo ásdjíd.

⁴ Jesus gábilnii, Shimaa, hago laa anishléhgo ánnii? Shágoz'aaníi doo hwahá bengowáh da.

⁵ Báá nada'iziidíi gáyilnii, Hant'é daanohwiidishniiyú dakú ádaat'iji doleel.

⁶ Áígee tús tséé álzaahi gostán sinil, Jews daanlíni daagos'aahíi k'ehgo yee tada'digisíi bigha, túsíi daa'ágo nadin dagohíi tádin gallons dábik'eh lék'e.

⁷ Jesus gádaabilnii, Túsíi tú bee hada'dolbi. Áík'ehgo dáhalk'ilgo hada'desbi.

⁸ Jesus gánadaabiido'niid, La' hakaahgo bik'ehgo da'idaaníi bich'iji dohkaah. Áík'ehgo odaiskaa.

⁹ Bik'ehgo da'idaaníi tú dasts'aa bitoo silijhíi yizli, hadí' hídziid shihíi doo yígótsi dago, (nada'iziidíi tú hadaiziidíi zhá yídaagołsi ndihíi,) bik'ehgo da'idaaníi nnee niinéhi yiká ánniidgo,

¹⁰ Gáyilnii, Nnee dawa da'idaa débegonyaago dasts'aa bitoo nzhónihíi ntsé yita'ikaah; áidí' dahádaat'ijzhí' da'odlaadá' doo nzhog dahíi yita'ikaah: áidá' nihíi dasts'aa bitoo nzhónihíi ánita bitasínkaa.

¹¹ Ái Jesus dantsé godiyihgo adzaa, Gálilee biyi', Cána golzeegee, áík'ehgo ízisgo ye'at'éhi bee bígozjíd; áidí' bitsilke'yu daabosdlaad lék'e.

¹² Díi bikédí'go Capérnaum golzeeyú bíi hik'e báá, bik'isyú la'íi bitsilke'yu yil okai; ákú da'akwii bedahiskaa.

¹³ Bitis-hagowáh n'íi bíná'godiníhgo Jews daanlíni da'iyaaahíi biká' ngonyáago Jesus Jerúsalemyú óyáa.

¹⁴ Ákú da'ch'okaah goz'aa yune' nnee la' magashi, dibelji, hawúcho baa nadaahinihi, la'íi zhaali ikáh ch'ídaihiiniíi binasdziid yaa naháztaago yiká nnyáa.

¹⁵ Tl'óól ikénásgisíi il'áyílaago dawa, dibelji, magashita bilgo da'ch'okaah goz'aa biyi'dí' ch'íinihiyood; la'íi zhaali ikáh ch'ídaihiiniíi bizhaalihíi yayinkáa, áidí' zhaali yiká ikáh ch'ínádaihiiniíi naz'aaníi nanyihesgo'.

¹⁶ Áidí' hawúcho baa nadaahinihi gáyilniid, Díihíi ch'ídaahohniik; shiTaa bikihíi kih biyi' na'inihi ádaagole' hela'.

¹⁷ Nikihíi dázhó godilziníi begoz'aa doleelgo dázhó hásh'íihíi bigha shidizidee, golzeego bek'e'eshchiiniíi bitsilke'yu yínadaalni.

¹⁸ Áidí' Jews daanlíni gádaabilnii, Nt'é godiyihgo be'ígóziníi nohwiil ch'í'nah ánle', díi ánánt'ijihíi bigha?

¹⁹ Jesus gádaabilnii, Díi kih biyi' da'ch'okaahíi aal nanádaagoñiilgo, taagi jji hileehgo ánágozdle'.

²⁰ Jews daanlíni gábilnii, Díi kih biyi' da'ch'okaahíi ágolne'go dizdin gostán legodzaa, áidá' nihíisha' taagi jji hileehgo ánágodle'?

²¹ Ndi bíi bits'íhi kih biyi' da'ch'okaahíi k'ehgo yaa yaati'.

²² Jesus daztsaadi' naadiidzaada' bitsilke'yu nt'é nii n'íi yínadaalnii; áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiinii la'íi Jesus ánií n'íi daayosdlaad lək'e.

²³ Jerúsalem golzeeyú bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhgo da'idaanii bijii, Jesus akú itah nliigo nnee láágo daabosdlaad, godiyihgo ána'ol'íihí daayiltsaada'.

²⁴ Áidá' Jesus nneehíi doo yada'olii da, nnee dawa yígótsihíi bigha.

²⁵ Doo hadín nnee ye'at'éehíi baa bil nagolni' bik'eh da; dabíi nnee ye'at'éehíi dawa yígótsihíi bigha.

3

¹ Nnee Phárisees daanliinii itah nlíni, Nicodémus níholzéhi, Jews binant'a' nlíni lək'e.

² Án t'é'yú Jesus yaa nyaágo gáyihii, Ni, Iłch'ígó'aahíi nílni, doo hadín godiyihgo ána'ol'íihí áni'íihíi ayóléh at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań yil nliiyúgo zhá: ái bigha Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' ilch'ígó'aahíi níliigo bídaagonlzi.

³ Jesus gábihii, Da'anii, da'aniigo gánildishnii, Nnee nágosdliiyúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliinii itah nlii doo.

⁴ Nicodémus gábihii, Hagot'éégo nnee nágodleeh, báyań siljídá'? Ya' komaa bibishchid bih nách'idáhgo nágoch'idleeh née?

⁵ Jesus gáníi, Da'anii, da'aniigo gánildishnii, nnee tú bee la'íi Holy Spirit bee nágosdliiyúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'aq yune' ha'agháh.

⁶ Kots'í bee gozliinii kots'í at'éé, áidá' Holy Spirit bee gozliinii spirit at'éé.

⁷ Doo nil díyagot'éé da le', Nágoch'idleeh, nildishniihíi bigha.

⁸ Nyolii da'adzaayú nyol, ái dints'agdá' hadí' nyolii, hayúgo nyolii doo bígonłsi da; dawa Holy Spirit bee nádaagosdliinii ágádaat'éhi at'éé.

⁹ Nicodémus gábihii, Hagot'éégo laq agołnihi?

¹⁰ Jesus gábihii, Ni Israel hat'i'i yil ch'ígó'aahi níliídá', díishá' doo bígonłsi da?

¹¹ Da'anii, da'aniigo gánildishnii, née bídaagonlzinii zhá baa yadaahiilti', hant'é daahiit'iinii zhá baa nadaagohiilni'; áidá' baa nadaagosiilni'íi doo nádaagodoh'aah da.

¹² Ni'godzán biká' ágot'eehíi baa nohwil nagosisni' ndi doo shondlaq dadá', yaaká'yú ágot'eehíi baa nohwil nagoshni'yúgo hagot'éégo shondlaq?

¹³ Doo hadín yaaká'yú bil ogoyáa da, shíi nnee k'ehgo Niyááhíi zhá, yaaká'dí' nkeniyáa, yaaká'yú gonshlii.

¹⁴ Moses da'igoliiyú t'iish dahyidntiijihíi k'ehgo, shíi áldó' nnee k'ehgo Niyááhíi dahshidi'dolteel:

¹⁵ Hadín shosdlaadihíi ihí'naa doo ngonel'aq dahíi yee hinaa doleehíi bigha.

¹⁶ Bik'ehgo'ihí'nań ni'godzán biká' nnee dázhó bil daanzhóhíi bigha biYe' dała'áhi yaa yinktíi, áik'ehgo dahadín bosdlaadihíi doo da'ilíi hileeh da, áidá' ihí'naa doo ngonel'aq dahíi yee hinaa doleel.

¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nań biYe' ni'godzán biká'zhí' nkeyin'a'íi ni'godzán biká' nnee doo yil ch'ígóweh doleehíi bigha nkeyin'a' da, áidá' ni'godzán biká' nnee bíi bee hasdádokaahíi bigha.

¹⁸ Hadín bosdlaadii doo bil ch'ígódeeh da: áidá' hadín doo bosdlaad dahíi ilk'idá' bil ch'ígódini at'éé, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' dała'áhi doo yosdlaad dahíi bigha.

¹⁹ Díi bigha nnee bil ch'ígódih, begot'iinii ni'godzán biká' begonyáa, áidá' nnee doo got'iinii bil daanzhóq da, chagołheel zhá bil daanzhóq, ncho'go ádaat'eehíi bigha.

²⁰ Dahadín ncho'go at'éé lək'eyúgo, got'iinii bil ncho', bi'at'e' ncho'íi doo bígoziij hat'íi dahíi bigha, doo got'iiyú ch'égháh hát'íi da.

21 Hadín nlt'éégo at'ééhíí, bi'at'e'íí Bik'ehgo'ihí'nañ ye'at'éégo bígozjìh doleelhíí bigha got'ijyú ch'égháh.

22 Áí bikédí'go Jesus, bitsilke'yu bilgo, Judéa golzeeyú okai; baptize ádaagole'go akú dét'ihézhì' yil naháztaq lèk'e.

23 John aldó' Aenon golzeeyú baptize ágo'ij, Sálímhíí bit'ahyú, akú tú l'ááhíí bigha: áígee nnee neheskaigo baptize ádaaszaa.

24 Doo hwahá John ha'ánteéh dadá'.

25 John bitsilke'yu la'íí Jews daanlíni la' okaqhzhin'éégo táko'digisíí yaa ladaagodit'áh nkegonyaa.

26 Áídí' John yaa hikaigo gádaayihni, l'ch'ígó'aahíí n'líni, nnee Jórdan túnlííníí hanaayú bil na'aash n'íí, baa nagolní' n'íí, án kú nagháa, baptize ádaif'ijgo nnee dawa bich'ì' nihikáh.

27 Áík'ehgo John gáníí, Nnee doo hant'é yót'ijí át'éé da, yaaká'dí' baa hi'né'yúgo zhá.

28 Nohwíí shídaanołsigo, Shíí doo Christ nshijí da, dishni ni', dabíntségo bidol'aadíí nshijí.

29 Ishkiin niinéhíí na'ilíhn yil niinéhíí, bíí niinéhi at'éé: niinéhíí bit'ekéhíí, bíyéstsaago sizijgo, bizhii yidits'ago dázhó bil gozhóq: áí k'ehgo shíí aldó' dázhó shil gozhóq síljí.

30 Bíí itisgo bá godigháh, áídá' shihíí t'ąązhì' shá godigháh.

31 Hadín yaaká'dí' nkenyááhíí dawa yitigo nlij: hadín ni'godzán biká'gee nliiníí ni'godzán ye'at'éé, áík'ehgo dá ni'godzán biká' ágot'eehíí zhá yaa yahtí': hadín yaaká'dí'go nkenyááhíí dawa yitigo nlij.

32 Án nt'é yo'iiníí, nt'é yidezts'aaníí, áí dawa yaa nagolní'; áídá' doo hadín bosdlaq da.

33 Hadín yaa nagosni'íí bosdlaqadíí, Bik'ehgo'ihí'nañ da'anii laq niigo yiká' iskał.

34 Hadín Bik'ehgo'ihí'nañ bides'a'íí Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' yee yahtí': Bik'ehgo'ihí'nañ Holy Spirit doo yídaanel'ąągo baa yiné' da.

35 Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' bil nzhoggo dawa yebik'ehgo yaidin'ąą.

36 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' yosdlaqadíí, ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hi'naa doo: dahadín doo yosdlaq dahíí ihí'naa doo yiltséh da; áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ bihashke' biká'zhì' siné'.

4

1 John biké' hikaahíí bitisgo Jesus biké' anáseehíí áyidedlaago, la'íí baptize ádaayizlaago Phárisees daanlíni ya'ikodaanzijgo Jesus yígolsjídá',

2 (Da'ágát'éé ndi Jesus doo baptize áif'ij da, bitsilke'yu zhá.)

3 Judéadí' Gálileeyú naadeszaa.

4 Dá Samáriayú zhá bá ch'ígót'i' lèk'e.

5 Áígee k'ij goznilyú n'yáá, Sýchar golzéhi, ni' Jacob biye', Joseph holzéhi, yaa gon'ąą n'íí bit'ahgee goz'áni.

6 Áígee Jacob bitúhahidleez goz'ąą. Jesus higaalgo isk'áhnyááyú hiyaago túhahidleezge dahnezdaa.

7 Isdzán, Samáritan n'líni, tú haileehyú n'yáá: Jesus, Tú shá ná'ílsjìh, bilni.

8 (Bitsilke'yuhíí k'ij goznilyú hidán nadaihilnihyú okai.)

9 Isdzán Samáritan n'linihíí gábilni, Hant'é lá bigha ni, Jew n'líni, shíí Samáritan nshlíni tú shídókeed? Jews daanlíni Samáritans daanliiníí doo ilch'ì'ádaat'ee da.

10 Jesus gábilnii, Hant'é Bik'ehgo'ihinaan kaa yiné'í, la'íi hadín, Tú shá ná'ísih, nihihí bígonsiyúgo shí'ókheed doleel ni', áik'ehgo tú bits'á'dí' ihinahi naa nizíid doleel ni'.

11 Isdzán gábilnii, Doo nt'é bee tú haleeh da, túhahidleehee yúyah: áidá' hadí' tú bits'á'dí' ihinahi nádniid?

12 Nishaq' Jacob, bits'á'dí' daadihe'na'i, bitisgo ánt'ee? án díi túhahidleehe nohwá ágólaago, bits'á'dí' bíi la'íi bichagháshé la'íi bimagashi da'idlaq ni'.

13 Jesus gánábildo'niid, Dahadín díi tú yodlaaní dibá' nánádleehe:

14 Áidá' dahadín tú baa nsiidgo yodlaaní doo dibá' nánáodleehe at'éé da; tú baa nsiidíi túhahidleehee k'ehgo biyi'dí' tú hanánlíi doleel, dayúweh ihinaa doo ngonel'aq dayú níi doleel.

15 Isdzán gánábildo'niid, Díi tú áhnihihí la' shaa nzíid, doo dibá' nánáshdleehego da, la'íi doo kú nánshdángo tú hanáshidleehe dahíi bigha.

16 Jesus gábilnii, Ti'i, nika' biká nádndángo bíl nánt'aash.

17 Isdzán, Shika' da'ádih, bilnii. Jesus gánábildo'niid, Shika' da'ádih, nihihí da'anii ánnii:

18 Nika' ashda'adá' k'adyúgo bíl na'aashíi doo nika' at'éé da: díi da'anii ánnii.

19 Isdzán gábilnii, Bik'ehgo'ihinaan binkááyú na'iziidi níiigo bígosísiid.

20 Daanohwita n'íi díi dzikí biká' da'okaqah ni'; áidá' nohwihí, Jerúsalemyú zhá nnee da'okaqahgo bá goz'aq, daadohni.

21 Jesus gánábildo'niid, Isdzán, shondlaq, dahagee díi dzikí biká'yú, dagohí Jerúsalemyú shiTaa doo daahokqah da doleel.

22 Nohwíi nt'é daahokqah shihíi doo bídaagonosí da: néehíi nt'é daahohikaqah shihíi bídaagonlzi; hasdách'igháhíi Jews daanliiníi bits'á'dí' benagowáhi.

23 Kodí' begoldoh, da'aniiigo da'okaqahíi biyi'siziiníi bee da'aniiigo shiTaa daayokaqah doleelíi kú begoz'áni at'éé: shiTaahíi ágát'éégo da'okaqahíi yiká déz'ii.

24 Bik'ehgo'ihinaan spirit níi, hadín daabokaqahíi biyi' siziiníi bee da'aniiigo daabokaqahgo dávik'eh.

25 Isdzán gábilnii, Messías, Christ holzéhi, híghángo bígonsi: án n'yáágo dawa nohwil nagolni' ndi at'éé.

26 Jesus gábilnii, Shíi nich'í' yashti'ihíi án ánsht'ee.

27 Áik'ehgo bitsilke'yu nákaigo isdzán bich'í' yahti'híi bigha bíl díyadaagot'ee lék'e: áidá' doo la' gánniid da, Nt'é bigha na'idníkid? dagohíi, Nt'é bigha bíl ilch'í' yánti'?

28 Áik'ehgo isdzán bitús da'akú si'aqadá' kih goznilyú onálwodgo nnee yil nadaagolni',

29 Yushdé', nnee dahot'éhé ánásh'tíidíi yaa shil nagosni'íi daahotséh: ánsaq' Christ at'íi?

30 Áik'ehgo kih goznildí' dahnádnzqa, bich'í' dahdeskaigo.

31 T'ah daahiikááhdá' Jesus bitsilke'yu nádaabokaqah, NohwiNant'a', ináa, daabilniigo.

32 Áidá' gádaabilnii, Hidán hishaaníi doo bídaagonosí da.

33 Bitsilke'yu gádaabildi'ni, Hadín la' hidán baa yiné'?

34 Jesus gádaabilnii, Shin'a'n dabíi hát'íiyú ánásh'tíiigo, la'íi binasdziid bá laashke'go shihidán at'éé.

35 T'ah díi' daahiit'ih yidziishaq' int'aqzhí', daadohni? Nohwil nagoshni', hadag ádaahnéngo daadeh'íi; ilk'idá' daadiigaago da'ildlaadgee ngonyaa.

³⁶ Hadín ildlaadíí nest'án dála'áile'go ihi'naa doo ngonel'áni bich'ì' nahi'niiik: áik'ehgo k'e'dileehíí la'íí ildlaadíí bilgo dała' bil daagozhóó doleel.

³⁷ Díí beha'odzihíí da'anii ágolzee, La' k'e'dilee, la'íí ildlaad.

³⁸ Doo k'edaadisolaa dagee daaholddaadyú nohwidél'a': nnee la'i k'ednláhi, binasdziid n'íí daahisolddaad.

³⁹ Isdzán, Ánásht'íid n'íí dawa yaa shil nagosni', niihíí bigha k'ih goznildí' Samáritans daanlíni láágo Jesus daayosdlaad lək'e.

⁴⁰ Samáritans daanlíni baa hikaigo, Dakú síndaa, daabihni: da'áígee sidaago naki beiskaa.

⁴¹ Biyati'híí bigha dayúwehégo láágo nádaabosdlaad;

⁴² Áí isdzánhíí gádaayihni, K'adíí doo dániyati' zhá bigha da'osiidlaad da, danée da'disiit'áahíí bigha, la'íí da'anii ni'godzan biká' nneehíí hasdáyiniíí, áí Christ nliigo bídaagonlzi.

⁴³ Nakiskaa hik'e Gálileeyú onanádzaa.

⁴⁴ Jesus ádaanagolni'go gánniid, Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi dabíí bini'yú doo hadín bidnisiini at'éé da.

⁴⁵ Gálileeyú nyáadá' Gálileeyú daagolíníí bil daagozhóogo k'édaabihniid, Jerúsalemyú da'idaagee ánát'íid n'íí dawa daayo'íí n'íí bigha: bíí aldo' da'idaayú naaskai ni'go.

⁴⁶ Áídí' Gálile biyi' Cána golzeeyú Jesus nádzáá, tú dasts'aa bitoo áyíílaa n'yú. Áígee nant'án la' biye' nniih lək'e, Capérnaum golzeegee.

⁴⁷ Áí nneehíí Jesus Judéadí' Gálileeyú nyáágo ya'ikonziidá' yaa nyáágo náyoskaa, Shiye' nánlzihiyú nńáh, yihniigo, dak'azhá datsaahi.

⁴⁸ Jesus gábihni, Godiyihgo be'ídaagozini la'íí ízisgo ánágot'íhíí daah'íyúgo zhá da'ohdlaa.

⁴⁹ Nant'ánhíí gábihni, Shigowayú nńáh, shizhaazhé doo hwahá datsaah dadá'.

⁵⁰ Jesus gábihni, Nádndáh; niye' hinaa, nł'téé násdlíí. Nnee Jesus áníhíí yosdlaadgo dahnasdzáá.

⁵¹ T'ah nádaaldá' bánada'iziidíí bidááh hikaigo bil nadaagolni', Niye' hinaa, daabihniigo.

⁵² Nneehíí na'ídnłkid, Da'kwíí bik'ehenkéézdá' t'aaqzhí' bá nágodesdzaa lán? bihniigo. Gádaabihni, Adaaadá' hayaazhí' dała'á bik'ehenkéézdá' nezgai n'íí bits'á' gonyáá ni'.

⁵³ Bitaa yígótsi, da'áí bik'ehenkééz n'dá' Jesus, Niye' hinaa, bihni ni': áik'ehgo osdlaad, la'íí bik'ih yune' naháztaaníí dawa aldo' da'osdlaad.

⁵⁴ Jesus Judéadí' Gálileeyú nyááadá' díí nakigee godiyihgo adzaa lək'e.

5

¹ Díí bikedí'go Jews daanlíni da'iyaaahíí begonyááadá', Jesus wá'yú Jerúsalemyú óyáá.

² Jerúsalemyú dibelíí nahiniih goz'aaníí bahgee túdahskaa lək'e, Hébrew biyati'íí k'ehgo Bethésda golzéhi, áígee ashdla'yú chagosh'oh nagoz'aa.

³ Áígee iltah at'éégo kah yaa nakaihíí láágo, bináá ádaagodini, doo nakai dahi, daadi'ilihíí aldo', tú dihi'náahíí yiba' íla'at'éé.

⁴ Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'dí'hi lahgee túdahskaaníí yeh nadáhgo tú nádihi'ná: tú dehes'naago hadín ntsé téh híyááhíí, nt'é yaa naghaa lášhí n'íí nádzii.

⁵ Nnee la' tádin tsebíí bil legodzaago kah yaa naghaago áígee sitíí lək'e.

⁶ Jesus bo'íidá' dásitíigo nzaad ogoyááhíí yígótsigo gábihni, Ya' nándzii hánt'íí née?

7 Nnee kah yaa nagmaahí gábiñii, Tú nahi'naagee doo hadín téh shikteeh da: dá doo téh hisháhé dashíntse la' téh nádáh.

8 Jesus gábiñii, Nádndáh, biká'síntjiihí dahnádné'go dahnádnáh.

9 Nneehí dagoshch'í' nádziigo yiká' sitjii n'íi dahnáyidné'go dahnaszáá: áí Jews daagodnksiníi bijjii lék'e.

10 Áík'ehgo Jews daanlíni nnee nádziihíi gádaayihii, Díi godilziníi bijjii: biká'ntéhíi anané'go doo begoz'aa da.

11 Áík'ehgo gábiñii, Nnee náshilziihíi gáshihniid, Biká'síntjiihíi dahnádné'go dahnádnáh.

12 Áídí' nabídaadikid, Nnee daat'éhi, Biká'síntjiihíi dahnádné'go dahnádnáh, nihniid?

13 Nnee nádziihíi hadín nábilzii shíhíi doo yígótsi da: áígee nnee lááda' Jesus lahyúgo oyáá lék'e.

14 Díi bikédí'go da'ch'okaaah goz'aa yune' Jesus nnee nádzii n'íi yaa nyáágo gáyiñii, Nlt'éé násíndlii gádnii áko: nchq'go ánao'ne' hela', ágánándzaayúgo dánko da'tiségo nich'í' nágodiidáh.

15 Nneehíi Jews daanlíni yaa nyáágo, Náshidilziihíi Jesus at'íi, daayihii.

16 Díi daagodnksiníi bijjii adzaahíi bigha Jews daanlíni Jesus yaa yádaakti'go daizilhee hádaat'ii.

17 Áída' Jesus gádaabiñii, ShiTaa t'ah na'iziid, shí áldó' na'isiid.

18 Godilziníi bijjii begoz'aaníi doo yikisk'eh at'éé dahíi bigha, la'íi Bik'ehgo'ihí'nañ shiTaa yihniigo Bik'ehgo'ihí'nañ yil dała' nliigo ádilzihi bigha Jews daanlíni dayúwehégo daabizilhee hádaat'ii.

19 Jesus gánádaabikdo'niid, Da'anii, da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Shíi, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nshkiiñii, dashí zhá doo nt'é laoshléh at'éé da, shiTaa ánat'ijlgo hish'iiníi zhá: shiTaa ánat'ijl k'ehgo shíi áldó' ánasht'ijl.

20 ShiTaa shíi biYe' nshkiiñii dážhó bil nshqo, dabíi ánat'ijl dawa shil ch'í'nah áyísi: díi bitisgo ána'ol'ijl shil ch'í'nah áile'gee nohwil díyadaagot'ee doleel.

21 ShiTaa nanezna'íi nádaayihihnahíi k'ehgo shíi, biYe' nshkiiñii, áldó' hadíi hásh'tíiníi nádaabihishnah doleel.

22 ShiTaa nnee doo la' yángo'áah da, shíi, biYe' nshkiiñii, dawa bándagosh'a'go shaidin'áá:

23 Nnee dawa shiTaa daayidnksihíi k'ehgo shíi, biYe' nshkiiñii, áldó' daashidnksí doleehíi bigha adzaa. Hadín doo shidnksí dahíi shiTaa shides'a'ń áldó' doo yidnksí da.

24 Da'anii, da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Hadín shiyati' yidits'agíi, la'íi shin'a'ń yodlaaníi, ihí'naa doo ngonel'aa dahíi yee hiñaa doleel, án doo bil ch'ígódeeh da; án da'itsaahdí' ch'ínyáá, ihí'naazhí'go.

25 Da'anii, da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Nanezna'íi shíi, Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nshkiiñii, shizhiihíi daidiits'ih doleekíi baa gowáh, ilk'idá' kú begoz'aa: hadíi áí daidezts'aaníi daahinaa doleel.

26 ShiTaa ihí'naa dabíi biyi' nlihiíi k'ehgo, shíi, biYe' nshkiiñii, áldó' ihí'naa dashíi shiyi' nliigo shaa godin'áá;

27 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi nshkiihíi bigha nnee bá ndaagosh'a'go shiTaa shaa godin'áá.

28 Doo nohwil díyadaagot'ee da le': leyi' nazñilíi dawa shizhii daidezts'aa go nádiikáhíi baa gowáh,

29 Áí nádiikáhgee nlt'éégo ádaadzaa n'íi yaaká'yú dahazhí' daahinaa doleel; áída' nchq'go ádaadzaa n'íi bil ch'ígódeeh.

30 Dashíí shik'ehgo doo nt'é áoshléh át'éé da: diists'sagíí k'ehgo aayashti': dashíí hásh't'ííníí doo be'ánsht'ee da, áídá' shiTaa shides'a'n dabíí hát'ííníí zhá be'ánsht'eehíí bighá aayashti'íí dábik'eh.

31 Dashíí ádaa nagoshñi'yúgo, ádaa nagoshñi'íí doo da'anii da.

32 Ła' shaa nagolñi'íí gólíí; áí shaa nagolñi'íí da'aniigo bígonsi.

33 John bich'í' oda'so'a', án da'aniigo shaa nagosni'.

34 Da'aniigo shaa na'goni'íí doo nnee bits'á'dí' da: áídá' hasdánohwidi'ñiíł doleełhíí bighá ágánohwiłdishñii.

35 John dilthi'íí hik'e bits'á'idindláádíí k'ehgo at'éé lək'e: áík'ehgo bits'á'idindláádíí biyi' dét'ih nohwił daagozhqohgo ádaasht'ííd.

36 John shaa nagosni'íí bitisgo shaa na'goni'íí gólíí: na'idziidíí shiTaa łashke' doleełgo shaa yidin'ááníí, áí ánásht'ííłgo shiTaa shides'a'go shaa nagolñi'.

37 ShiTaa shides'a'n dabíí shaa nagolñi'. Bizhihíí doo hak'i daadesołts'ąą da, ánoliníí doo hak'i daahołts'ąą da.

38 Biyati'íí doo nohwiyi' golíí da: shíí shin'á'íí doo daashohdł'ąą dahíí bighá.

39 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí nzhqoggo daahohshíí; áí biláhyú dahazhí' daahii'naa doleeł daanołsigo: da'ái shaa nagolñi'.

40 Ndi doo shich'í' nohkáh hádaaht'íí da, dahazhí' daahinołnaa doleełgo.

41 Nnee shídnłsłhíí doo biká désh'íí da.

42 Nohwídaagonsi, Bik'ehgo'ihí'nań nohwił daanzhooníí doo łá' be'ádaanoht'ee da.

43 ShiTaa bizhi'íí bee niyáá ndi doo hádaashoht'íí da: áídá' łá'i dabíí bizhi'íí yee nyááyúgo, án zhá hádaaht'íí doo.

44 Dánohwíí daakołsiníí hádaaht'íídá', Bik'ehgo'ihí'nań dał'áhi bits'á'dí' idilziníí doo hádaaht'íí da, áídá' hagot'éégo da'ohdł'ąą?

45 ShiTaa bińáál nohwik'izhí' dish'aah doo daanołsi da le': Moses nohwik'izhí' dez'ąą, bada'ohłíí n'íí.

46 Moses daahohdł'ąąyúgo shíí daashohdł'ąą doleeł ni', shaa k'e'eshchijhíí bighá.

47 Áídá' bíí k'e'eshchiiníí doo daahohdł'ąą dayúgo, hagot'éégo shiyati'íí daahohdł'ąą áídá'?

6

1 Díí bikédí'go Jesus túsikaaníí, Gálilee golzéhi, da'ái Tibérias golzéhi, hanaayú onanádzaa.

2 Áígee nnee ł'ąągo biké' onáłs'ąą, godiyłhgo áná'ol'ííłíí kah yaa nakaihíí yá ánát'ííłíí daayo'íígo.

3 Jesus dzilyú háyáá, akú bitsilke'yu yił dinezbj.

4 Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinłhgo Jews daanłini da'iy'ąąhíí biká' ngonyáá.

5 Jesus déz'íígo nnee ł'ąągo bich'í' náłseełgo yiłts'ąądá' Philip gáyilñii, Hagot'éégo bán nadaahiilñiih, díí nnee dawa da'iy'ąągo?

6 Díí áníłhíí daazhógo Philip bebígoziłhgo ánñiid: dabíí hagot'éégo áile' yígółsi ndi.

7 Philip gábilñii, Zhaali, penny holzéhi, naki gonenadín bán bee nahazñii ndi dał'á nt'íígo ayáhágo bita'isné' ndi, doo bínenoł'ąą at'éé da.

8 Bitsilke'yu dał'á Andrew holzéhi, Simon Peter bik'isnhi, gábilñii,

9 Kú łá' ishkiin bán dijolé ashdla'i barley alzáhi yisné', łóg naki bilgo: áídá' hagot'éégo dawa bínel'ąą, nnee łániłhíí?

¹⁰ Jesus bitsilke'yu gáyihñii, Nñee dinohbñh, daabil'dohñii. T'oh dážhó ląágo lẹk'e. Áík'ehgo nñee dinezbñ, ashdladn doo náhóltagyú áhółani shñ.

¹¹ Áígee Jesus bán náidnne'go ya'ihénzigo oskaądá', bitsilke'yu yaa daizné', áídí' bitsilke'yu nñee nadaaháztaaní yitada'izñii; lógíí áldó' da'ái k'ehgo, dá daabilhwiihzhñ'.

¹² Dawa náda'isdjįdgo, bitsilke'yu gádaayihñii, Ch'ékaadíí nádaahohłá, doo ła' da'íłí hileehgo da.

¹³ Áík'ehgo ąął nádaihezlaago táts'aa nakits'adah hadaidesbñ, bán ashdlá'í bits'ą'dí' ch'ené'í, nñee yí'oh da'iyááhí.

¹⁴ Nñeehíí Jesus godiyihgo adzaahíí daayiltsaądá' gádaañii, Án da'anñi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú Na'iziidihí, ni'godzán biká'zhñ hináhi.

¹⁵ Jesus nñee dabízhá daabik'ehgo dak'azhá binant'a' ádaabidléngo yígoksjįdá', dasahn dzilyú ch'a'onánóot'įd.

¹⁶ O'í'ąáyú bitsilke'yu túsikaąyú onanáakai,

¹⁷ Akú tsina'eelí yeh hikaigo túsikaaní hanaayú bił dahda'n'eel, Capérnaum golzeeyú. Godilhił gozłįdá' Jesus doo hwahá baa hińáh da.

¹⁸ Tú nádidáh, adjįd nyolhíí bighą.

¹⁹ Taagi dagohíí djį'í shñ dahgost'ýú bił oda'is'eeldá', Jesus tú yiká' tsina'eelí yich'į' higaągo daayiltsaą: áík'ehgo tsídaadesyiz lẹk'e.

²⁰ Áídá' Jesus gádaabilñii, Shíí ásht'į, doo ndaaldzid da.

²¹ Áídí' bił daagozhógo tsina'eelí beh nńáh, daabilhñiid: dagoshch'į' ni'zhñ' bił nda'iz'eel, deskai n'ýú.

²² Iskaą hik'e nñee túsikaaní hanaayú naháztaaní akú tsina'eelí dałá'á zhá si'ąą n'go daayo'į, ła'íí Jesus bitsilke'yu tsina'eelí yeh hikaiyú doo itah yeh hiyaa da, áídá' bitsilke'yu dasahndi okaigo daayo'į.

²³ (Jesus bán ya'ihénzigo oskaądíí bikéd'igo, bán daach'iyáą n'gee bahyú Tibérias golzeedí' tsina'eelí ndaahaz'eel:)

²⁴ Áík'ehgo nñee Jesus ła'íí bitsilke'yu doo hak'i dago yídaagołsjįdá', dabíí tsina'eelí yeh heskaigo, Capérnaum golzeeyú bił oda'iz'eel, Jesus yíka daantaago.

²⁵ Túsikaaní hanaadí' baa hikaidá' gádaabilñii, Iłch'ígó'aahí, dadá' kú nýaa?

²⁶ Jesus bich'į' hadzii, Da'anñi, da'anñigo gádaanohwıldishñii, Doo godiyihgo ánásht'įhíí daah'į n'íí bighą shíka daanohtaa da, bán bee náda'soldjįd n'íí zhá bighą ádaah'į.

²⁷ Doo hidán da'íłí hileehíí bighą nada'ohsiid da, hidán dahazhñ' ihí'naazhñ' nnel'ąąhíí zhá hádaah'į, shíí nñee k'ehgo Niyááhíí nohwaa nshné': Bik'ehgo'ihí'nań shiTaa, bíyéé nshñigo shebígózhñgo shiká' izkał.

²⁸ Áídí' gádaabilñii, Hago ádaahii'ne'go Bik'ehgo'ihí'nań binasdziidíí nadaahiidziid?

²⁹ Jesus gádaabilñii, Díí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bá na'idziidi at'éé, án shíí shides'a'n daashohdłąągo.

³⁰ Áík'ehgo gádaabilñii, Godiyihgo be'ígóziníí daat'éhi nohwil ch'í'nah ánle'go daahiiltséngo daanohiidłąą doleel? Iłtah áná'ol'įhíí daat'éhi án'į?

³¹ Bits'ą'dí' daadihe'na'íí da'igoljįyú manna daayiyąą łeh lẹk'e: díńko bek'e'eshchiiní k'ehgo, Yaaká'dí' bán kaa daizné'go daach'iyąą.

³² Jesus gánadaabil'do'niid, Da'anñi, da'anñigo gádaanohwıldishñii, Yaaká'dí' bán nohwaa hi'né' n'íí doo Moses nohwaa daizné' da; shiTaa yaaká'dí' bán da'anñihi nohwá da'dihiné'.

³³ Yaaká'dí' nkenyááhíí Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'dí' bánhi at'éé, án ni'godzán biká' nñeehíí ihí'naa yaa yiné'.

34 Gádaabih̄nii, NohweBik'eh̄n, díí báh̄híí dayúweh nohwá dihii'né' le'.

35 Jesus gádaabih̄nii, Shíí bán be'ih̄i'naahíí nsh̄l̄j̄j̄: dahadín shaa nyááhn̄ doo shiná' holeeh at'éé da; shodl̄aah̄n̄ doo dibá' holeeh at'éé da.

36 Iłk'ida' gádaanohw̄l̄d̄éniid, Daashoh'j̄j̄ ndi doo daashohdlāa da.

37 ShiTaa shaa yinilíí dawa shaa hikáh; dahadín shaa nyááhn̄ doo yó'ósht'e' at'éé da.

38 Yaaká'dí' níyáá, doo dashíí hásh̄t'j̄j̄yú ánásht'j̄j̄l̄go da, ndi shinł'a'n̄ dabíí hásh̄t'j̄j̄yú ánásht'j̄j̄l̄go niyáá.

39 Díínko shiTaa shinł'a'n̄ hásh̄t'j̄j̄, shaa yinilíí doo ła' shich'a'otłíish da, áídá' nnágodzaahíí bijj̄j̄ dawa nádaabihish̄nah doleeł.

40 Díínko shinł'a'n̄ hásh̄t'j̄j̄, hadín shíí, biYe' nsh̄l̄iiníí, sho'iiníí ła'íí shodlaaníí ih̄i'naa doo ngonel'aa dahíí yee hīnaa doleeł: áík'ehgo nnágodzaahíí bijj̄j̄ nábihish̄nah doo.

41 Yaaká'dí' bán nke'né'íí nsh̄l̄j̄j̄, niíhíí bigh̄a Jews daanlíni baa daanet'j̄j̄ lék'e.

42 Áí gádaah̄l̄d̄i'n̄ii, Díín la' Jesus, Joseph biye', báa bitaa biłgo bídaagonl̄zhíí at'j̄j̄ ya'? Hagot'éégo, Yaaká'dí' níyáá, nii áídá'?

43 Áík'ehgo Jesus gádaabih̄nii, Doo shaa daaneht'j̄j̄ da.

44 Doo hadín shaa nowáh at'éé da, shiTaa shinł'a'n̄ shich'j̄' ábíílaayúgo zh̄a: nnágodzaahíí bijj̄j̄ nábihish̄nah doleeł.

45 Bik'ehgo'ih̄i'nañ binkááyú nada'iziidi binaltsoos biyi' k'e'eshchj̄j̄ gáníígo, Dawa Bik'ehgo'ih̄i'nañ bił ch'ídaago'aah doleeł. Dahadín shiTaa yidezts'aągo bits'á'dí' ígoł'aaníí shaa hīnáh.

46 Da'ágát'éé ndi doo hadín shiTaa yo'j̄j̄ da, shíí bits'á'dí' nsh̄l̄iiníí zh̄a shiTaa yiłtsaa.

47 Da'anii, da'aniiigo gádaanohw̄l̄d̄ish̄n̄ii, Shodlaaníí ih̄i'naa doo ngonel'aa dahíí yee hīnahi at'éé,

48 Bán be'ih̄i'naahíí nsh̄l̄j̄j̄.

49 Bits'á'dí' daadesona'íí da'igolj̄j̄yú manna daayiyaa n'íí nanezna'.

50 Díínko bán yaaká'dí' nke'né'hi at'éé, n̄nee yiyaągo doo datsaah da.

51 Shíí bán hīnaahíí, yaaká'dí' nkenyááhíí nsh̄l̄j̄j̄: dahadín díí báh̄híí yiyaąyúgo dahazh̄j̄' hīnaa doleeł: ni'gosdzán biká' n̄nee bán yee daahinaa doleełgo baa daanshné'íí shitsj̄' at'éé.

52 Jews daanlíni łahada'dit'áhgo gádaah̄l̄d̄i'n̄ii, Hagot'éégo díí n̄neehíí bitsj̄' nohwaa yiné'go daahiidaą?

53 Jesus gádaabih̄nii, Da'anii, da'aniiigo gádaanohw̄l̄d̄ish̄n̄ii, Shíí n̄nee k'ehgo Niyááhíí shitsj̄' daahsaągo, ła'íí shidił daahdlaąyúgo zh̄a ih̄i'naahíí nohwiyi' golj̄j̄.

54 Hadín shitsj̄' yiyaaníí ła'íí shidił yidlaaníí ih̄i'naa doo ngonel'aa dahíí yee hīnahi at'éé; nnágodzaahíí bijj̄j̄ nábihish̄nah doleeł.

55 Shitsj̄' da'anii hidán at'éé, ła'íí shidił da'anii hidlaaníí at'éé.

56 Hadín shitsj̄' yiyaaníí ła'íí shidił yidlaaníí shiyi' golj̄j̄, bíí ałdó' biyi' gonsh̄l̄j̄j̄.

57 ShiTaa hīnahi shinł'a'híí k'ehgo, ła'íí shiTaa bee hinsh̄naahíí k'ehgo hadín shiyaaníí shee hīnaa doleeł.

58 Án bán yaaká'dí' nke'né'hi at'éé: doo daanohwitaa n'íí manna daayiyaa ndi nanezna' n'íí k'ehgo da: hadín díí bán yiyaaníí dahazh̄j̄' hīnaa doleeł.

59 Capérnaum golzeegee iłch'ígó'aahgo ágán̄niid, Jews ha'ánálséh goz'aą yune'.

60 Łáągo biké' hikaahíí áí daidezts'aądá' gádaan̄ii, Dázhó doo bígózi dahi yee aníí; hadín áí yígółsi?

⁶¹ Biké' hikaahíí Jesus anííhíí yaa yída'iltahgo yígótsi, áík'ehgo gádaabihíí, Díí ádishníihíí doo nohwil daabik'eh da née?

⁶² Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dabíntse sídáá n'yú shil onágodzaago daashoh'íiyúgo, nt'é daadohnií?

⁶³ Spirit-híí ihí'naa aayiné'hi at'éé; kots'íhíí doo nt'é áile' da: yati' bee nohwich'í' hasdzihíí spirit hik'e ihí'naahíí át'éé.

⁶⁴ Áídá' nohwitahyú la' doo da'ohdlaa da. Jesus dantsé ilch'ígó'aah godeyaadá' hadíí doo daabodlaa dahíí, la'íí hadín ch'íbido'aahn yígótsi.

⁶⁵ Áík'ehgo gánadí'nií, Díí bigha gádaanohwidéniid, Doo hadín dabíí bik'ehgo shaa hináh da, shiTaa bik'ehyúgo zhá.

⁶⁶ Díí bikédí'go biké' hikaah n'íí láágo t'aazhí' ádaadzaago, doo dayúweh yil nakai da lək'e.

⁶⁷ Jesus bitsilke'yu nakits'adahíí gádaayihíí, Nohwíí aldó' shits'á' dahdohkáh née?

⁶⁸ Simon Peter gábihíí, NohweBik'ehíí, hadín bich'í' nkáhgo áídá'? Dani zhá yati' dahazhí' be'ihí'naahíí bee yántti'.

⁶⁹ Ni Christ, Bik'ehgo'ihí'naán hináhi biYe' níígo, daahosiidlaadgo da'aniigo bídaagonlzi.

⁷⁰ Jesus gánadaabildo'niid, Nohwíí nakits'adah hoł'eehíí hanohwinil, ndi nohwitahyú dała'á ch'iidn nlii.

⁷¹ Áí Judas Iscáriot, Simon biye' áyihíí: án nakits'adah itah nlií ch'íbido'aahn nlii.

7

¹ Díí bikédí'go Jesus Gálileeyú anádaak: Judéayú doo naghaa da, Jews daanlíni daabizilheego hádaat'íihíí bigha.

² Jews daanlíni t'ohdahskán yune' náda'idíihíí biká' ngonyáá.

³ Jesus bik'isyú gádaabihíí, Kodí' dahnnáhgo Judéayú nínáh, ákú níké' hikaahíí áná'íl'íihíí daayiltséh doleelíí bigha.

⁴ Nnee shígózi le' nziníí doo dánant'í'ego ánát'íi da. Díí baa nanñaayúgo, ní'godzán biká' nnee bil ch'í'nah ádnlzi.

⁵ Bik'isyú ndi doo daabodlaa da.

⁶ Jesus gádaabihíí, Shíí t'ah doo shaa gowáh da: áídá' nohwíí zhá da'ádzaagee nohwaa gowáh.

⁷ Ní'godzán biká' nnee nohwíí doo nohwik'edaanníih da; déench'ogo ánádaat'íi dishniigo baa nagoshni'híí bigha shíí zhá shik'edaanníih.

⁸ Dánohwízhá da'idayú dohkáh: shíí t'ah doo shaa gowáh dahíí bigha doo dak'ad da'idayú déyáá da.

⁹ Ágánniidá' da'akú Gálilee golzeeyú sidaa lək'e.

¹⁰ Bik'isyú da'idayú okaihíí bikédí'go, bíí aldó' dánant'í'ego akú óyáá.

¹¹ Da'idaaagee Jews daanlíni biká daadéz'íigo, Ánhíí hayú? daabihíí.

¹² Nnee bitahyú láágo baa daanet'íi lək'e: la', Nnee nkt'éhi nlii, daaníidá' la'íí, Dah, nnee ch'a'oyilkaadi nlii, daaníi.

¹³ Áídá' Jews daanlíni yédaaldzidhíí bigha doo ch'í'nah baa yádaakti' da.

¹⁴ Da'idahíí da'ihí'yú goldohdá' Jesus da'ch'okaaah goz'aaayú óyáágo ilch'ígó'aah.

¹⁵ Jews daanlíni bil díyadaagot'ee gádaaniigo, Hagot'éégo díí nneehíí dawahá yígótsi, doo ółtagyú nayaa dadá'?

¹⁶ Jesus gádaabihíí, Ilch'ígonsh'aahíí doo dashíí ádishnií da, shinla'án aníihíí át'éé.

17 Nnee la' Bik'ehgo'ihinaan dáhat'íhíí ánát'íí hat'íyúgo, ilch'ígónsh'aahíí Bik'ehgo'ihinaan bits'á'dí'hi at'éé, dagohíí dashínik'ehgo yashtí'íí yígótsi doleel.

18 Dahadín dabínik'ehgo yahtí'íí dabíí ízisgo ádestíí hat'íí: áidá' hadín binl'a'n ízisgo ágot'eehíí yá hát'ííníí, án da'aníí áníí, áík'ehgo án biyi' lé'gochoohíí da'adíh.

19 Ya' Moses begoz'aaníí yee doo nohwá ngon'áá da née? Áidá' doo la' bikísk'eh ádaanoht'ee da. Nt'é bighá daashizolhee hádaaht'íí?

20 Nneehíí gádaabíñii, Ch'iidn niyi' golíí láá: hadín nizilhee hat'íí?

21 Jesus gádaabíñii, Dalán áná'í'íidgee nohwil díyadaagot'ee ni'.

22 Moses círcumcise ádaanoht'ee'go yee nohwá ngon'áá; (ndi Moses doo bits'á'dí' begodeyaa da, daanoht'ee n'íí bits'á'dí';) áík'ehgo godilziníí bijíí nnee círcumcise ádaahle'.

23 Godilziníí bijíí Moses yegos'aaníí doo k'ích'ídžíis da doleelíí bighá nnee círcumcise alzaayúgo, godilziníí bijíí nnee bits'í dawa nlt'éégo ánashdlaahíí bighá shich'í' hadaashohkee née?

24 Doo da'ánoliníí zhá bee aayádaakti' da, áidá' da'aníí ágot'eehíí bee aayádaakti' le'.

25 Jerúsalemgee nnee la' gádaaníí, Dín daayizilheego hádaat'iiníí shí ya'?

26 Án kú doo biini' háh dago yahtí'go naghaa, áidá' doo nt'é daayilñii da. Nant'án daanlíni dín da'aníí Christ nliigo yídaagótsíid shí.

27 Áidá' díí nnee hadí' naghaa shíhíí bídaagonlzi: Christ nyáágo hadí' naghaa shíhíí doo hadín yígótsi da doleel.

28 Áík'ehgo Jesus da'ch'okáah goz'áá yune' ilch'ígó'aahgo gáníí, Shídaagonótsi, lá'íí hadí' nashaahíí bídaagonótsi: doo dashíí hásh't'íígo niyáá da, shinl'a'n da'aníí, án doo bídaagonótsi da.

29 Shíí bígonlzi; shinl'a'go bits'á'dí' níyááhíí bighá.

30 Áík'ehgo ha'ádaabílt'e' hádaat'íí: ndi doo daabíltsood da, doo hwahá bidizi'deehíí biká' ngowáh dahíí bighá.

31 Nnee láágo daabosdláadgo gádaaníí, Christ nyáágo, díí nnee godiyihgo áná'ol'ííhíí bitisgo áná'ol'íí doleel née?

32 Phárisees daanlíni nnee ágát'éégo baa yádaakti'go ba'íkodaanzíidá', okáah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi lá'íí Phárisees daanlíni bílgo aasiníí bich'í' odais'a', daabíltsoodgo.

33 Jesus gádaabíñii, Dét'íhézhí' t'ah nohwil nashkai, áidí' shinl'a'n bich'í' nádésdzá.

34 Shíka daanohtaa ndi doo shaa nohkáh át'éé da: hayú níyááyú doo nohkáh át'éé da.

35 Jews daanlíni gádaakídi'nii, Díí nnee hayú doo baa nkáh dayú deyaago aníí? Jews daanlíni doo Jews daanlíí dahíí bitahyú ítanáhosaá n'íí yich'í' deyaayú, doo Jews daanlíí dahíí yil ch'ídaago'aahgo aníí shí?

36 Nt'é níigo aníí, Shíka daanohtaa ndi doo shaa nohkáh át'éé da: lá'íí, Hayú níyááyú doo nohkáh át'éé da?

37 Da'ídaaníí bennágódáhíí bijíí, nnee láágo íla'adzaahíí bijíí, Jesus hizí'dá' adíid hadziigo, Dahadín dibá' silíh'n shich'í' nowáhgo odláa, nii.

38 Dahadín shodláah'n biyi'dí' tú hináhi hálíí doleel, Bik'ehgo'ihinaan biyati' bek'e'eshchiiníí k'ehgo.

39 (Díí k'ehgo Holy Spirit yaa yahtí', án hadíí daabodlaaníí bee baa godot'aak: Holy Spirit doo hwahá hadín baa det'aah dadá', Jesus ízisgo ye'at'ééhíí doo hwahá ch'í'nah ábi'dilne' dahíí bighá.)

40 Nnee ląągo díi yati'íi daidezts'aądá' gádaanniid, Díin da'anii Bik'ehgo'ihinań binkááyú Na'iziidíi át'íi ląą.

41 Ła'íi gádaanii, Díin da'anii Christ nlii ląą. Ła'íi gádaanii, Ya' Christ Gálileedí' hígháhgo lán?

42 Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiinísha' gáníi, Christ David hat'i'íi bits'á'dí' goleeh, Béthlehem golzeedí' hígháh, David golíi lęk'egee?

43 Áik'ehgo áígee Jesus bighą nnee ilts'á'kai.

44 Ła' daabiltsood hádaat'íi ndi doo daabiltsood da.

45 Aasińilíi okaąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ła'íi Phárisees daanlíni bilgo yaa nákaigo gádaabihńii, Nt'é bighą doo daahołtsood da?

46 Aasińilíi gádaabihńii, Doo ła' nnee díi nneehíi k'ehgo yakti' da.

47 Phárisees daanlíni gánádaabildo'ńiid, Ya' nohwíi áldó' nohwich'í' na'deshch'a' née?

48 Ya' ła' nant'an daanlíni dagohíi Phárisees daanlíni daabosdłąą née?

49 Áidá' díi nneehíi begoz'aaníi doo yídaagołsi dahíi nchọ'íi bee bá ha'odzii.

50 Nicodémus, Phárisees itah nłini, (łah t'é'yú Jesus yaa nyáá lęk'e n'íi,) gádaabihńii,

51 Bedaagosiil'aaníi k'ehgo ya' nnee dá doo daadihiits'íhéhé, ła'íi dá doo ánát'íiłi bídaagonłzhéhé baa yáhiilti' née?

52 Áik'ehgo gánádaado'ńiid, Ya' ni áldó' Gálileedí' nannaa née? Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiiníi biyi' dín'íi, áik'ehgo bígonłsiłh ndi at'éé: Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi doo ła' Gálileedí' hígháh golzee da.

53 Áidí' nnee dawa bigowayú nnáheskai lęk'e.

8

1 Jesus dził Olives golzeeyú óyáá.

2 Dázhó t'ahbi da'ch'okaąh goz'aayú nádzáá lęk'e, akú nnee dawa baa ıla'adzaa; áik'ehgo nezdaago biłch'ídaago'aah.

3 Begoz'aaníi ye'ik'eda'íłchíhi hik'e Phárisees daanlíni bilgo isdzán ła' baa yił hikai, án nant'í' naghaago bígoziid lęk'e; áik'ehgo isdzánhíi ıłńi'zhí' ndaist'e'dá',

4 Jesus gádaayihńii, ıłch'ígó'aahíi, díi isdzánhíi nant'í' naghaago, da'anii ánát'íiłgo bígoziid.

5 Ágádaat'iiníi bił ndaats'inolne' le'gá, niigo Moses nohwee ngon'ąą ni', begoz'áni biyi': nihíi ánniiyúgo nt'é ńńii?

6 Nayídaantaahgo ágádaayihńii, dáhagot'éégo izadaahilt'e' daanzigo. Jesus hayaa adzaago bigan yee leezh yiyl'yú k'e'eshchii lęk'e, doo yidezts'aą da hik'ehgo.

7 Dayúweh nahódaadilkidgo Jesus hizí'go gádaabihńii, Nohwitahyú ła' binchọ' da'ádihíi ntsé idolne'.

8 Áígee hayaa ánádaago bigan yee leezh yiyl'yú k'ená'eshchii lęk'e.

9 Nnee díi daidezts'aądá' binchọ' daagolíiníi yídaagołsiidgo, báyanđi' áni nagháhíyú onáhezkai: áik'ehgo Jesus dasahn ch'íntłizh, isdzán bádihgee siziiníi bilgo.

10 Jesus hadag adzaago isdzán zhá siziigo yiłtsaągo yich'í' hadzii, Isdzán, nnee nchọ' daanilńiihíi hayú okai? Ya' doo ła' nnee nił ch'ígonyíi da?

11 Isdzánhíi gábihńii, SheBik'ehń, doo hadíi da. Jesus gánábildo'ńiid, Shíi ndi doo nił ch'ígonoshheeh at'éé da: ti'i, nchọ'íi bee ánáo'ne' hela'.

12 Łah Jesus nnee gánádaayildo'ńiid, Shíi ni'godzán biká' nnee begot'iiníi nshłi: dahadín shiké' higaalń doo chagołheelyú higaal da doleel, áidá' ihinań be'idindláadíi bíyéé doleel.

13 Phárisees daanlíni gádaabiḡnii, Dani zhá ádaa nagolní'; ádaa nagolní'í doo da'anii da.

14 Jesus gábiḡnii, Dashíi ádaa nagoshni' ndihíi ádaa nagoshni'í da'anii: hadí' níyááhíi lá'íi hayú déyááhíi bígonsíhíi bigha; áidá' nohwihíi hadí' níyááhíi lá'íi hayú déyááhíi doo bídaagonosí da.

15 Nohwihíi nnee k'ehgo zhá aayádaakti'; shihíi doo hadín baa yashti' da.

16 Áidá' shíi aayashti'yúgo, aayashti'íi da'aniihi: shíi doo dasahn aayashti' dahíi bigha, shíi lá'íi shiTaa shin'a'n bílgo aayáhiilti'.

17 Bedaagosó'aaníi biyi' nnee naki dálekt'éégo yaa nadaagolní'yúgo da'anii golzeego dahgoz'aa.

18 Dashíi ádaa nagoshni', lá'íi shiTaa shin'a'n áldó' shaa nagolní'.

19 Áík'ehgo gádaabiḡnii, NiTaahíi hayú? Jesus gánádaabiḡdo'niid, Shíi doo shídaagonosí da, shiTaa ndi doo bídaagonosí da: shídaagonosíyúgo shiTaa áldó' bídaagonosí doleeł ni'.

20 Jesus zhaali ilch'i'nihi'niil goz'aa yune' aníi, da'ch'okaah goz'aa yune' ilch'ígó'aahgo: áidá' doo hadín bíksood da laa: bidizi'deehíi doo hwahá biká' ngowáh dahíi bigha.

21 Jesus gánádaabiḡdo'niid, Shíi dahdisháh, ch'éh shiká daadeh'ii doleełgo t'ah nchó'go ánádaah't'iiłgo nanohne' doleeł: hayú déyááyú doo nohkáh át'éé da.

22 Jews daanlíni gádaanii, Hayú déyááyú doo nohkáh át'éé da, niihíishá', dabíi ádizildeego anii née?

23 Áidí' gádaayiḡnii, Nohwíi yáa bit'ááhdí' nahkai; shihíi yaaká'dí' nashaa: nohwíi díi ní'godsán biká' nnee daanohlii; shihíi doo ní'godsán biká' nnee nshlii da.

24 Ái bigha, T'ah nchó'go ánádaah't'iiłgo nanohne', daanohwiłdishnii: án nshliinií doo daahohdlaa dayúgo, t'ah nchó'go ánádaah't'iiłgo nanohne' doleeł.

25 Áík'ehgo gánádaabiḡdo'niid, Hadín láá ant'ii? Jesus gádaabiḡnii, Dantsé nohwíł nagosisni'dá' ánsht'ee daanohwiłdishnii n'íi, da'án ánsht'ee.

26 T'ah láágo nohwich'i' hasdziih godziih, láágo nohwaa yádaashti' doleeł: áidá' shin'a'n da'aniiigo, án shił nagosni'íi zhá ní'godsán biká' nnee baa bíł nagoshni'.

27 Jesus biTaa baa yałti'íi doo yídaagosí da.

28 Jesus gánádaabiḡdo'niid, Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, dahdaashołteehdá', án nshliihíi bídaagonosí ndi at'éé, dashíi shínik'ehgo doo nt'é áshle' da; áidá' shiTaa shił ch'ígon'áanii bee yashti'.

29 Shin'a'n t'ah bíł nshlii: shiTaa doo hwahá dasahndi yó'oshiłt'e' da; dábił'ehn dá bíł bik'ehyú ánásh't'iił.

30 Ágáníigo yałti'gee láágo daabosdlaad.

31 Jews daanlíni Jesus daayosdlaadíi gádaayiḡnii, Shiyati'íi dayúweh bikísk'eh ádaanoht'eeyúgo da'anii shiké' hikaahíi daanohlii;

32 Áík'ehgo da'anii ágot'eehíi bídaagonosí doleeł, áidí' da'anii ágot'eehíi ch'ídaanohwińíił.

33 Gádaayiḡnii, Abraham hat'i'íi daandlíni ádaant'ee, doo hadín bi'isna' daasi-idił da: áidá' hagot'éégo ánnihi, Ch'ídaanohwide'niil, nnihiíi?

34 Jesus gádaabiḡnii, Da'anii, da'aniiigo gádaanohwiłdishnii, Dahadíni nchó'go ánát'iihíi nchó'íi yisna' nlii.

35 Isna' nliinií doo dahazhí' binant'a' bigowá yune' golíi da: áidá' biye'híi zhá dahazhí' bigowá yune' golíi.

36 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biYe' ch'ídaanohwiznilyúgo, da'aniiigo ch'ídaanohwi'des'nil.

37 Abraham hat'i'i daanohłiigo nohwígonsi; da'ágát'ée ndi daashizołhee hádaaht'ij, shiyati'ii doo hak'i nohwiyi' bá goz'ąą dahíi bighą.

38 Shíi shiTaa bits'ą'dí' bígoł'ąąhíi bee nohwich'j' yashti': nohwihíi nohwitaa bits'ą'dí' bídaagonoł'ąąhíi ánádaaht'ijł.

39 Áídí' gádaabiłnii, Abraham bits'ą'dí' daadihe'na'. Jesus gádaabiłnii, Abraham bichągháshé daanohłijyúgo Abraham at'ínii k'ehgo ánádaaht'ijł doleeł ni'.

40 Áídá' k'adíi daashizołhee hádaaht'ij, shíi da'anii ágot'eehíi Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'dí' disiits'áni baa nohwil nagoshni': díi doo Abraham ye'at'ée da ni'.

41 Nohwíi nohwitaa ánát'ijłhíi k'ehgo ádaaht'ij. Áídí' gádaabiłnii, Néé nant'j' na'ildeehíi doo bits'ą'dí' daagosiidłij da; néé nohwitaa dała'á, ái Bik'ehgo'ihí'nań.

42 Jesus gádaabiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań daanohwiTaa nlijyúgo, nohwil daan-shoq doleeł ni': Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'dí'go niyááhíi bighą; doo dashinik'eh niyáá da, Bik'ehgo'ihí'nań shinł'a'.

43 Nt'é bighą'shiyati'ii doo bídaagonołsi da? Shiyati'ii doo ídaayełts'ąą hádaaht'ij dahíi bighą.

44 Daanohwitaa, ch'iidn nant'án, án hat'i'ii daanohłij, áík'ehgo nohwitaa ncho'go hat'ijłhíi k'ehgo ádaaht'ij: dantsé godeyaadí' nnee nailtseedi nlij, bíi la'ii da'anii ágot'eehíi doo nakinkt'og da, da'anii ágot'eehíi doo la' biyi' golłj dahíi bighą. Lé'ikchoogo yałti'dá' dabíi ye'at'éhi yee yałti': lé'ikchóhi nlijgo, lé'ichoohíi bitaa nlij.

45 Áídá' shíi da'anii ádishniihíi bighą doo daashohdłąą da.

46 Hadín la' déncho'go ánásht'ijłhíi ch'ishinoh'áah? Áídá' da'anii ádishniiyúgo, nt'é bighą doo daashohdłąą da?

47 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań bíyéehíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati'ii yidésts'ąą: Bik'ehgo'ihí'nań doo bíyéé daanohłij dahíi bighą doo ídaayełts'ąą da.

48 Jews daanłini gádaabiłnii, Samáritan nłini, ch'iidn niyi' golłni, daaniln'niihíi da'anii ádaan'ni shj ya'?

49 Jesus gánii, Ch'iidn doo shiyi' golłj da; áídá' shiTaa dinłsi, nohwihíi doo daashidinłsi da.

50 Nnee daashidnłsinii doo biká desh'ij da: dała'ánhíi zhą ái yiká déz'ij, án aayanáltih doleeł.

51 Da'anii, da'aniiigo gádaanohwidishnii, Dahadín shiyati' yikísk'eh at'éehíi, da'itsaahíi doo yo'ij da doleeł.

52 Jews daanłini gánádaabiłdo'niid, K'adíi nídaagosilzjid, ch'iidn niyi' golłjłhíi. Abraham daztsąą, la'ii Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíi nanezna'; áídá' ni ánnii, Dahadín shiyati' yikísk'eh at'éehíi da'itsaahíi doo yolłh at'éé da, nni.

53 Ya' ni nohwitaa Abraham daztsąą n'ii bitisgo ánt'éhi née? Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíi nanezna' n'ii ałdó': hadín ląą ánsht'ee nzi?

54 Jesus gábiłnii, Shíi ádiłdinsziyúgo, ádiłdinsziłhíi doo nt'é da: shidi'dilzihíi shiTaa at'éé; án Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaąhń, daabiłdohni:

55 Áídá' nohwíi án doo bídaagonołsi da; shíi zhą án bígonsi: Doo án bígonsi da, dishniiyúgo, nohwíi k'ehgo lé'ishchóhi yishłeeh: áídá' shíi án da'aniiigo bígonsi, biyati'ii bikísk'eh ánsht'ee.

56 Nohwitaa Abraham n'ii shee hayilkaahíi yiltséhgó bił gozhóq ni': ái yiltsąądá' bił gozhóq ni'.

⁵⁷ Jews daanlíni gádaabiñii, Doo hwahá ashdladin nił légóDAH dadá', hagog'éégo Abraham hí'í lán?

⁵⁸ Jesus gádaabiñii, Da'anii, da'aniiigo gádaanohwiłdishñii, Abraham dabíntségo shíi ánsht'ee.

⁵⁹ Áík'ehgo tséé nádaayiheslaago daabołne' nt'éégo Jesus bits'aq nđest'iidgo, da'ch'okaqah goz'aqadı' nnee biyi'dí' ch'ínádzaa.

9

¹ Jesus higaalyú nnee biñáá ágodiñgo gozłini sidaago yiłtsaa lék'e.

² Bitsilke'yu nabídaadiłkid, NohwiNant'a', hant'é bigha díi nneehíi biñáá ágodiñgo gozłii? Hadín ncho'go adzaa, díi nneehíi née, dagohíi báq hik'e bitaa née?

³ Jesus gádaabiñii, Díi nneehíi, la'íi báq hik'e bitaa doo ncho'go ádaadzaa da: áidá' Bik'ehgo'ihinań aná'ol'iiłi bee ch'inań alne'híi bigha at'éé.

⁴ T'ah got'iidá' shin'ań binasdziidíi áshle': t'é'gohíi doo hadín na'iziid da.

⁵ T'ah ni'godzán biká' nashaadá' ni'godzán biká' nnee begot'iiníi nshłii.

⁶ Ágánñiidá' ni'zhí' hadnzhéégo bizhígíi leezh yił naidiziidgo nnee biñáá ágodiniłi biñáágee yidezhizh,

⁷ Gábiñiiigo, Ti'i, tá'ngisyú nńáh, túsikáni biyi', Silóam holzéhi, (Hil'a' golzeego ágolzéhi.) Áík'ehgo nneehíi tá'digisyú óyáá, áidí' go'iiigo nadzá.

⁸ Nnee bit'ahdí' daagolíníi, la'íi biñáá ágodiñhá' daabo'ii n'íi gádaanii, Díi nneehíi ídókeedgo sidaa n'íi ya'?

⁹ La'íi gádaanii, Áń át'ii: la'íi, Áń ga'anolini at'ii, daanii: bíi, Shíi ásh't'ii, nii.

¹⁰ Áík'ehgo, Hagot'éégo niñáá nágosdłii? daabiñii.

¹¹ Gáníi, Nnee, Jesus holzéhi, gosht'ish áyílaago, shiñáá yidezhizhdá' gáshilñiid, Ti'i, tá'ngis, túsikaayú Silóam holzéhi: áík'ehgo ákú óyáágo ta'désgiz, áidí' shiñáá nágosdłii.

¹² Áńhíi hayú? daabiñii. Doo bígonsi da, nii.

¹³ Nnee biñáá ágodiñ n'íi Phárisees daanlíni yaa yił hikai.

¹⁴ Jews daagodnłsiníi bijii Jesus gosht'ish áyílaago nnee biñáá nágosdłii lék'e.

¹⁵ Phárisees daanlíni nabídaadiłkid, Hagot'éégo niñáá nágosdłii? Gádaayilñii, Jesus gosht'ish shiñáá yidezhizh, áidí' ta'désgizgo gosh'ii násisdłii.

¹⁶ Phárisees daanlíni la' gádaanii, Díi nneehíi doo Bik'ehgo'ihinań bits'a'dí'hi da laq, godilziníi bijii doo godnłsi dahíi bigha. La'íi gádaanii, Hagot'éégo nnee Bik'ehgo'ihinań doo yidnłsi dahíi godiyiñgo aná'ol'iił? Áík'ehgo bigha ilts'a'kai.

¹⁷ Nnee biñáá ágodiñ n'íi gánádaayilđo'niid, Nihíi niñáá anágodlaahíi nt'é bilñii? Bik'ehgo'ihinań binkáayú na'iziidi at'ii bildishñii, nii.

¹⁸ Jews daanlíni nnee biñáá ágodiñ n'íi biñáá nágosdłiihíi doo daayodlaq dago báq hik'e bitaa yiká áññiidgo,

¹⁹ Nayídaadiłkid, Ya' díi nohwizhaazhé biñáá ágodiñgo gozłii dohñii n'íi née? Hagot'éégo go'ii k'adíi?

²⁰ Báq hik'e bitaa gádaabiñii, Díi nohwizhaazhé at'éégo bígonłzi, biñáá ágodiñgo gozłii ni':

²¹ K'adíi hagot'éégo go'ii, hadín biñáá anágodlaahíi doo bígonłzi da: án goyaa silii; nahódaadołkid: dabíi adáyalti' le'.

²² Báq hik'e bitaa Jews daanlíni yédaaldzidhíi bigha ádaanii lék'e: da-hadín, Christ at'ii, niigo baa nagolni'yúgo Jews ha'anáséhdí' ch'élt'e'go ilk'idá' ndaagoz'aq lék'e.

23 Áí bigha báá hik'e bitaa ágádaanniid, Án goyaá silii; nahódaadołkid.

24 Nnee bináá ágodih n'íi yiká ánádo'niidgo, Bik'ehgo'ihinań zhá ba'ihénnzi: díi nneehíi Bik'ehgo'ihinań doo yidnłsi dago bídaagonłzi, daanii.

25 Nneehń gáníi, Bik'ehgo'ihinań doo yidnłsi da shihíi, yidnłsi shihíi doo bigonsi da: da'ágát'éé ndi dała'á zhá bigonsi, shinaá ágodih n'íi, k'adíi gosh'ii.

26 Phárisees daanlíni gánádaabiłdo'niid, Hagot'éégo áníílaa? Hagot'éégo nińáa ná ánágodlaa?

27 Nneehń gádaabiłnii, Ik'idá' nohwıl nagosisni' ndi doo daashidołts'aa da ni': nt'é bigha nohwıl nanágoshni'? Ya' nohwíi ałdó' biké' hikaahíi daahleeh née?

28 Áídí' dénchó'égo bich'i' yádaakti'go gádaanii, Ni zhá biké' higaahíi níi dagá; néehíi Moses biké' hikaahíi daandlii.

29 Bik'ehgo'ihinań Moses yich'i' yałti' n'go bídaagonłzi: áídá' díi nneehíi hadí' naghaa shihíi doo bídaagonłzi da.

30 Nneehń gánádaabiłdo'niid, Hagot'éégo hadí' naghaa shihíi doo bídaagonłsi da, áídá' shinaá shá ánágodlaa.

31 Hadín Bik'ehgo'ihinań doo daayidnłsi dahíi doo bídaayést'saa dago bídaagonłzi: áídá' dahadín Bik'ehgo'ihinań yokaahíi, la'íi án dábił bik'ehgo ánát'iihíi Bik'ehgo'ihinań bíyést'saa.

32 Ni'godzán álzaadí' yushdi' godezt'i'go nnee bináá ágodihgo gozlii n'íi go'ii nasdlii t'ah doo golzee da.

33 Díi nneehíi doo Bik'ehgo'ihinań bits'á'dí' dayúgo, doo nt'é áyóléh át'éé da.

34 Gádaabiłnii, Nchó'íi zhá bił gosínilínihi, nohwıl ch'ídaagons'h'aah nihó'ni níi née? Áík'ehgo Jews ha'ánátséhdí' ch'ídaabist'e'.

35 Ch'ídaabist'e'íi Jesus ya'ikonziidá' baa nyáágo gábiłnii, Ya' Bik'ehgo'ihinań biYe' hondlaa née?

36 Nneehń gáníi, Hadínhií baa shił nagolni', sheBik'ehń, áík'ehgo hoshdlaa doleel.

37 Jesus gábiłnii, Ik'idá' hí'ii, nich'i' yałti'íi án át'ii.

38 Nneehń, SheBik'ehń, noshdlaa, nii. Áídí' yoskaad.

39 Jesus gáníi, Aayá'iti'híi bigha ni'godzán biká'zhí' niyáá, hadíi doo daago'ii dahíi daago'ii nádaadleehíi bigha; áídá' hadíi daago'iiníi bináa ádaagodih daaleeh.

40 Áígee Phárisees daanlíni la' bit'ahyú nadaaziiníi díi daidezts'aa dá' gádaabiłnii, Ya' née ałdó' nohwináa ádaagodih née?

41 Jesus gánádaabiłdo'niid, Nohwináa ádaagodihyúgo nohwinchó'íi ádih doleel ni': áídá' k'adíi, Daagohiit'ii, daadohni; áík'ehgo nohwinchó'íi t'ah be'ádaanoht'éé.

10

1 Da'anii, da'aniiigo gádaanohwildishnii, Dahadín dibelii ha'ánánił ch'ígót'i'dí' doo ha'ánádáh dadá' lahyúgo yitisyú ha'ánádáhíi, án in'iihi dagohíi aayihiniłnii nlii.

2 Hadín ch'ígót'i'dí' ha'ánádáhíi dibelii nanyoodi nlii.

3 Ch'íná'itih yaa sidaahn bá yó'o'itih; án bidibelii yich'i' aniiigo daidíts'ag: dabíi bidibelii bizhi' yee yich'i' aniiigo ch'iyihinił.

4 Dabíi bidibelii ch'iyihiniłdá', yáđih dahdigháh, áík'ehgo dibelii biké' dahnádikséh: bizhiihíi yídaagołsihíi bigha.

5 Nnee doo yídaagołsi dahíi doo yiké' dahdikáh da, daazhógo bits'á' dahnádikséh; án bizhiihíi doo yídaagołsi dahíi bigha'

6 Ái Jesus bił ch'ígó'aahgo ádaabiłnıid; áídá' nt'é niigo anii shıhıı doo bił ıdaagozı da.

7 Jesus gánaadaabiłdo'niid, Da'anıi, da'anıigo gádaanoħwiłdishıi, Shıı ch'ígót'i'ıı nshıı, dibelıı ha'ána'niłgee.

8 Dashıntsé hikaihiı dawa da'in'ııhiı la'ıı aadaayihı'niıkiı daanlıı; áı dibelıı doo daabidits'ag da.

9 Shıı ch'ígót'i'ıı nshıı: hadın shıı shinkááyú ch'ınyááhıı hasdádogaal, áık'ehgo ha'ánadáhdı' ch'ınadáhgo da'ıyaą doleeł.

10 In'ııhiı in'ııhiı bigha nadáh, la'ıı na'iltseedhiı bigha, dawahá da'ılıı yiłchiihiı bigha: shıhiı ko'ihı'na' daagolıı doleełhiı bigha niyáá, dázhó bitisyú ch'ıda'izkaadyú ihı'naahıı bee daach'ihınaa doleeł.

11 Shıı dibelıı nanyoodıı nkt'éhi nshıı: dibelıı nanyoodıı nkt'éhi bi'ihı'na' ndi bidibelıı yá nyiné'.

12 Hadıı na'iziidıı, doo dibelıı nanyoodıı nlıı dahıı, doo dibelıı bıyéé dahıı, ma'cho higaalgo yo'ııdá' dibelıı yits'á'yúgo nádilwo'i; áık'ehgo ma'chohiı dibelıı la' yił ndaadeel, la'ihıı náhołséh.

13 Na'iziidıı daazhógo na'iziidhiı bigha, dibelıı doo yaa bił goyéé dahıı bigha yits'á' nádilwo'.

14 Shıı dibelıı nanyoodıı nkt'éhi nshıı, shidibelıı bıdaagonsı, shıyééhıı shıdaagolsı.

15 ShiTaa shıgólshıı k'ehgo shıı aldo' shiTaa bıgonsı: shı'ihı'na'ıı dibelıı bá ndiishné'.

16 Shidibelıı lahyúgo ha'ánsıil: áı aldo' bił nánishkáh, áı shizhiihiı daidiits'ıh doleeł; áı dała'ázhi' nádleeh, dibelıı nanyoodıı dała'á hileeh.

17 Shi'ihı'na'ıı nniishné', nádiidishné' doleełgohıı bigha shiTaa bił nshoq.

18 Doo hadın shits'á' náidoné' at'éé da, dashınik'eh ndiishné'. Dashıı shınawodıı bee ndiishné', dashıı shınawodıı bee nádiidishné'. Díı shiTaa yee shá ngon'áı ni'.

19 Díı yati'hıı bigha Jews daanlıni ilts'á'kai.

20 Łáągo gádaannıid, Ch'ıidn biyi' golıı, biini' ádıh; nt'é bigha hídaayołts'aa?

21 Ła'ıı gádaannıid, Ch'ıidn biyi' golııniı doo díı k'ehgo yałti' da go'ıı. Ya' ch'ıidn nıee bınaá agodinıı yınaá yá ánágodle' née?

22 Haigo Jerúsalemgee da'ch'okaąh goz'aanıı Bik'ehgo'ihı'nań bá its'ágót'áá bee bına'gonıihgo da'ıdaągee ngonyáa.

23 Da'ch'okaąh goz'aaągee Solomon bich'ınágohin'áá yune' Jesus anádaal lék'e.

24 Jews daanlıni baa ıla'adzaago gádaabiłni, Da'os'ahzhı' láá noħwił nagolnı'go ánt'ee? Christ nlııyúgo dabıgózıgo noħwił nadaagolnı'.

25 Jesus gádaabiłni, Nohwił nadaagosisni' ni', ndi doo daashohdláa da: shiTaa bizhi' bee áná'esh'ııkiı dabıgózıgo yee shaa nagolnı'.

26 Áídá' doo shidibelıı daanoħlıı dahıı bigha doo daashohdláa da.

27 Shidibelıı shizhiihiı daidits'ag, áı bıdaagonsı, áı shiké' anákah:

28 Ihi'naa doo ngonel'aa dahıı baa daasiiné'; doo da'ılıı daaleeh dago doo hadın shılák'e hayonııl at'éé da.

29 ShiTaa shainıliı dawa yitısigo at'éhi nlıı; doo hadın shiTaa bilák'e hayıniıl yinel'aa da.

30 Shıı hik'e shiTaa bıłgo dała'á ndlıı.

31 Jews daanlıni tséé nádaayiheslaa, yee daabołne'go.

32 Jesus gádaabiłni, ShiTaa bits'á'dı' nkt'éégo áná'ol'ııkiı doo alch'ıdn noħwił ch'ı'nah ashlaa da; hadııhiı bigha ndaashidołne'?

³³ Jews daanlíni gádaabíñii, Nlt'éégo áná'íl'íhí bigha doo ndaaninlne' da; áídá' Bik'ehgo'ihí'nań dénchq'go baa yánłti'híi bigha; ni nnee nłini Bik'ehgo'ihí'nań áná'íl'íhí bigha.

³⁴ Jesus gádaabíñii, Dilzini daanołhíi nohwíłdéníid, golzeego nohwá be-goz'aaníi biyi' bek'e'eshchíi shí ya'?

³⁵ Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa daasné'íi nnee dilzini daiñiiigo yozhiyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi doo k'ihzhí' ngot'aa dago;

³⁶ Ya' shíi shiTaa its'á'shínłttúgo ni'gosdzán biká'zhí' nkeshinł'a'íi, Bik'ehgo'ihí'nań nchq'go baa yánłti', daashíłdohñii née; Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nshíi, dishñiihíi bigha?

³⁷ ShiTaa ánat'íhí k'ehgo doo ánasht'íi dayúgo, doo daashohłłaa da.

³⁸ Áídá' be'ánasht'íi yúgo, doo daashohłłaa da ndi, ánasht'íi daahohłłaa; ái bee shiTaa shiyi' golłíhíi, ła'íi shiTaa biyi' gonshíi híi bídaagonłsł, ła'íi daahohłłaa doleeł.

³⁹ Ái bigha daabíłtsodgo ch'éh ánáádaabíł'íi; ndi bits'á' hach'iyáa.

⁴⁰ Áídá' Jesus Jórdan túnlíni hanaayú onaanáđzaa, John dantsé baptize ágólaa goz'aažhí'; akú naghaa.

⁴¹ Nnee łaágo baa heskaigo gádaañii, John doo godiyłhgo áná'ol'íhíi áyíłlaa da: ndi John díi nneehíi yaa nagolñi' n'íi dawa da'añii lək'e.

⁴² Áík'ehgo áígee łaágo daabosłłaa.

11

¹ Béthany golzeegee nnee ła', Lázarus holzéhi, nñiih lək'e, ái kłh gozñilgee Mary ła'íi bik'isn Martha daagolłi.

² (Áń Maryhíi Jesus ik'ah yik'i yaa yiziidgo bitsizł bee bikee yá k'eyłdee n'íi, áń bilah Lázarus holzéhi nñiih.)

³ Lázarus bilahkíi Jesus yich'í' yati' bá ot'áa, NohweBik'ehń, nił nzhóni nñiih, daayilniigo.

⁴ Jesus yidezts'aađá' gáníi, Díi nñiihíi doo datsaahgo at'éé da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ízisgo ye'at'éehíi ch'í'nah álnéhgo ágot'íi, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań biYe' ízisgo ye'at'éehíi ch'í'nah hileeh doleełhíi bigha.

⁵ Jesus, Martha hik'e bik'isn ła'íi Lázarus bíłgo bíł daanzhọ.

⁶ Lázarus nñiihgo ya'ikonziđá', da'akú sidaago naki bee náyiskaa lək'e.

⁷ Ái bikéđi'go Jesus bitsilke'yu gádaayilñii, Judéayú náádookáh.

⁸ Áídá' bitsilke'yu gádaabíñii, NohwiNant'a', da'ániidégo Jews daanlíni nił ndaazilné'go hádaat'íi ni'; ndi ya' akú náđíndzaa née?

⁹ Jesus gánádaabíłdo'niid, Ya' dała'á jii doo nakits'adah lénáđihikos da née? Dahadıń jiihíi yiyi' naghaayúgo, doo hayaa nageeh at'éé da, díi ni'gosdzán biká' begot'iiníi yo'íhíi bigha.

¹⁰ Dahadıń t'é'yú higaalyúgo hayaa nageeh, biyi' yune' begot'iiníi áđhíi bigha.

¹¹ Áñniidíi bikéđi'go gánádaayildo'niid, Nohwit'eké Lázarus ilhosh; ch'ínánsiidyú déyáa.

¹² Bitsilke'yu gádaabíñii, NohweBik'ehń, Lázarus ilhoshyú nł'éé nádleeł gáđni.

¹³ Jesus, Lázarus daztsaa, niigo aníi: áídá' bitsilke'yuhíi hánáyolgo ilhoshgo ayilñii łaá daanzł lək'e.

¹⁴ Jesus áníita ch'í'nah ádaagozłaa, Lázarus daztsaa, niigo.

¹⁵ Da'ohłłaa doleełhíi bigha doo akú nashaa dahíi nohwá shil gozhq; ndi halaa bich'í'yú dookáh.

16 Thomas, Dídymus holzéhi, itsilke'yu yil daanlíni gádaayih̄nii, Néé ałdó' akú dookáh, Jesus bil nadaan'ne' doleelgo.

17 Lázarus ilk'idá' le'sitijgo dí'i bee yiskaayú Jesus nyáá lək'e.

18 Jerúsalemdí' nakidn dahgostq'yú shi Béthany goz'ąą:

19 Áídí' Jews daanlíni ląągo Martha hik'e Mary bilah n'íi bighą bidag yádaalti'go baa heskai.

20 Martha Jesus higháhgo ya'ikonziigo dagoshch'í' yich'í' ch'ínyáągo yaa nyáá, Mary kih yune' sidaadá'.

21 Martha Jesus gáyih̄nii, SheBik'eh̄n, kú síndaayúgo shilah doo daztsąą da doleel ni'.

22 K'ad ndi dant'éhéta Bik'ehgo'ih̄i'nań bíchónkeedíi naa yiné'go bígonsi.

23 Jesus gábih̄nii, Nilah naadidodaal.

24 Martha gábih̄nii, Nnágodzaahíi bijji nách'idikáhgee naadidodaalgo bígonsi.

25 Jesus gábih̄nii, Shíi shilahyú nnee naadidokaah, shíi ih̄i'naahi nsh̄ji: dahadín shodlaayúgo daztsąą ndi, hiąaa nádodleel:

26 Dahadín hiąaago shodlaaníi doo datsaah at'éé da. Ya' díi hondlaą née?

27 Martha gábih̄nii, Ha'oh, sheBik'eh̄n: Christ, Bik'ehgo'ih̄i'nań biYe' ni'godzán biká' hígháhi n̄ljiigo hoshdlaą.

28 Gán̄iidá' onádzaago dant'éhego bik'isn Mary gáyih̄nii, Iłch'ígó'aahíi kú nyáągo nokéed.

29 Mary aí yidezts'ąądá' dagoshch'í' nádiidzaago yich'í' oyáá.

30 Jesus Martha baa nyáá n'íige t'ah sidaago, doo hwahá kih goznilyú hígháh da.

31 Jews daanlíni bidag yádaalti'go kih yune' yil naháztaą n'íi Mary hwéheego nádiidzaago ch'ínyááhíi daayo'ijgo yiké' dahiskai, Lázarus le'sitijyú hichagyú deyaa shi, daanii lək'e.

32 Mary, Jesus sidaayú nyááadá' yiltsąągo yiyahzhí' hayaa adzaa gán̄iigo, SheBik'eh̄n, kú síndaayúgo shilah doo daztsąą da doleel ni'.

33 Jesus Mary ła'íi Jews daanlíni yil hikai n'íi bilgo daachago yo'iidá' biyi'siziiníi doo bil gozhóq da lək'e,

34 Áík'ehgo gán̄ií, Hayú ndaasołji lán? NohweBik'eh̄n, yushdé' akú dín'ji, daabih̄nii.

35 Jesus hichag lək'e.

36 Jews daanlíni, Dázhq bil nzhq lək'e! daanii.

37 Áídí' ła' gánádaado'niid, Nnee bináá ágodini déz'ijgo ánáyiidlaa n'íi, díi nnee ałdó' doo datsaah dago áyíílaa doleel lán shi ya'?

38 Jesus bidayi' chad nadesdzaago, Lázarus le'sitijyú nyáá. Tsébi'i'án yune' sitij, tséé binásgee daaden'ąągo.

39 Jesus gán̄ií, Tséé yó'odaah'aah. Nnee daztsaaníi bilah Martha gábih̄nii, SheBik'eh̄n, k'adíi nłchq' silij go'ji, dí'i yiskaądá' daztsąą n'íi bighą.

40 Jesus gábih̄nii, Ondlaayúgo Bik'ehgo'ih̄i'nań bits'ą'dí' ízisgo ágot'eehíi hįłtséh doleel, ya' doo ágánildéniid da lá née?

41 Áík'ehgo daztsaaníi sitijgee tséé binásgee daaden'aaníi yó'odaiz'ąą. Jesus hadag déz'iidá' gán̄ií, ShiTaa, shidints'agíi na'ihénsi.

42 Dábik'ehn shidints'ago bígonsi, ndi kú nnee nadaazihíi bighą adéniid, shin'á'íi daayodlaą doleelhíi bighą.

43 Ágán̄iidá' adijid yiká án̄ií, Lázarus, aadí' ch'ín̄náh, yih̄nii.

44 Nnee daztsąą n'íi bigan ła'íi bikee nadik'ą' bik'ídaadesdizgo; binii ałdó' nadik'ą' bik'ídesdizgo ch'ínyáá. Jesus gádaabih̄nii, K'eda'oh'ad, áík'ehgo dowáh.

45 Áídí' Jews daanlíni lǎ́ago Mary yíl hikai n'íi, Jesus adzaahíi daayo'íigo daabosdlaǎd lǎk'e.

46 Áídá' ǎ́, Phárisees daanlíni yich'í' okaigo, Jesus ánát'íidíi yaa yíl nadaagosni'.

47 Áík'ehgo okaǎah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi hik'e Phárisees daanlíni bilgo nnee yánádaaltihíi ǎ́'ádaizlaago gádaayilnii, Hago lǎ́ ǎ́daahi'ne'? Díi nneehíi godiyihgo ǎ́nát'ol'íihíi lǎ́ago ǎ́nát'íil.

48 Dayúweh díi k'ehgo ǎ́nát'íilyúgo nnee dawa dánko daabodlaǎah doleehi at'éé; ǎ́'íi Romans daanlíni nalséehgo nohwi'okaǎah goz'aaníi ǎ́'íi nohwini'íi nohwaa daagohet'aah.

49 Áídí' ǎ́ ǎ́daanniidíi ǎ́, Cáiaphas holzéhi, ǎ́ legodzaahíi biyi' okaǎah yebik'ehi da'tiséyú sitíni gádaabihnniid, Doo nt'é bídaagonolsi da,

50 Nnee daǎ'á nnee dawa yá datsaahgo zhǎ nzhoo, ǎ́k'ehgo zhǎ Jews daanlíni dawa doo da'ílii hilee da, ǎ́ doo nohwił bídaagozi da lǎ́.

51 Díi doo dabínik'ehgo ǎ́nii da: ǎ́ legodzaahíi biyi' okaǎah yebik'ehi da'tiséyú sitíigo, Jesus Jews daanlíni yá datsaah doleehíi dabíntsé yaa nagolni';

52 Doo Jews daanlíni zhǎ bá datsaah da, ndihíi Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé dawa ilts'ǎ'yú nadaakaihíi daǎ'ázhi' ǎ́nálnéhgo ǎ́dó' bá datsaah doleel.

53 Ái bijíidí' godezt'i'go hagog'éégo Jesus daayizilheehíi yee nadaagoshchii.

54 Ái bighǎ Jesus doo dayúweh Jews daanlíni bitah ch'í'nah naghaa da; ndi áidí' da'igolíiyú ba'ashhahgee goz'áni biyi' kih goznil Éphraim golzeeyú óyáá, áígee bitsilke'yu yíl naháztaǎ.

55 Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhgo Jews da'iyáǎhíi bich'í' goldohdá', Jews daanlíni lǎ́ago okaǎah zhinéégo ilch'í' ǎ́daach'idilne'híi bighǎ il'anidí' Jerúsalem yúdag oheskai.

56 Da'ch'okaǎah goz'aǎ yune' nadaazi'go Jesus yiká daadéz'íigo gádaakildi'nii, Nt'é daanohsi, da'idǎyú hínáh doleel shi ya'?

57 Okaǎah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ǎ́'íi Phárisees daanlíni, dahadíi Jesus hayú naghahíi yígólsiyúgo bil nadaagolni'go yá ndaagoz'aǎ, daayiltsoodhíi bighǎ.

12

1 Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godiníhzhí' gostán yilkaah godziihdá' Jesus Béthanyú nyáá, Lázarus daztsǎdí' náyihilna' n'íi golíiyú.

2 Áígee o'í'ǎyú bá ǎ́da'ch'izlaago Martha koch'í' ndaahazkǎ, Lázarus itah bil da'ch'iyǎ lǎk'e.

3 Mary ik'ah ǎ́n ilíni, spikenard holzéhi, daǎ'á dahdidleego Jesus bikee biká'zhí' yaa yiziidgo bitsizil yee k'eyildée: kih yune' ik'ah likǎgolchiníi dahot'éhé godideznag.

4 Áídá' Judas Iscáriot, Simon biye', Jesus bitsilke'yu itah nlíni, ch'íbido'aakíi gáníi,

5 Zhaalihíi tét'iyéhií bitah'i'niihíi bighǎ nt'é bighǎ díi ik'ah doo taagi gone-nadín penny izlíigo nahaznii da?

6 Díi ǎ́niihíi doo tédaat'iyéhií yaa bil goyéégo ǎ́nii da; ndi in'íihi nliihíi bighǎ ǎ́nii, bestso bisis nayi'aago bestso biyi' odaach'ihilkaadíi náyihiniil.

7 Jesus gáníi, Ch'ík'eh at'íi: leeh shi'dilteehíi bijii doleehíi bighǎ da'áik'ehgo nainé' nzhoo.

8 Tédaat'iyéhií dávik'ehn nohwitahyú nadaakai; shihíi doo dávik'ehn nohwitahyú nashaa da doleel.

⁹ Jews daanlíni lǎágo Jesus ákú nagháago yídaagołsigo baa náńtsáá, doo dá Jesus zhǎ bighǎ da, Lázarus daztsǎdí' náyihilna' n'íi daayiltséhíi bighǎ áldó'.

¹⁰ Áídá' okaqah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi Lázarus áldó' zideego doleehíi yaa nadaagoshchii;

¹¹ Bii bighǎ Jews daanlíni lǎágo Jesus daayosdlaqadgo bits'ǎ' daheskaihií bighǎ zideego hádaat'ii.

¹² Ái iskaqah hik'e nnee lǎágo da'idaayú híkaihií Jesus Jerúsalemyú hígháhgo ya'ikodaanzii'dá',

¹³ Ch'il, palm holzéhi, bits'ádaaz'aahii daayoniłgo, yidááhzhii' deskaigo nádaadidilghaazhgo gádaanii, Hosánna: Israel hat'i'ii biNant'a' nlíni, Bik'ehgo'ihinań bizhi' yee higaahii bits'ǎ'di' gózhó' le'.

¹⁴ Jesus túlgayé bizhaazhé yaa nyáágo yiká' dahnezdaa; dá bek'e'eshchiinii k'ehgo,

¹⁵ Doo néndzid da, Sion bizhaazhé nílini: níń'ii, niNant'a' higaal, túlgayé bizhaazhé yiká' dahsdaago, nii.

¹⁶ Jesus bitsilke'yu dantségee doo bił ídaagozi da: ndi Jesus ízisgo ye'at'éehii ch'ínah ágolzaada, díi bak'e'eshchii n'ii la'ii ábi'dilzaahii yínadaalni.

¹⁷ Jesus Lázarus daztsǎdí' náyihilna'go tsébi'i'ándi' ch'ínah yilniiid n'dá' nnee bináal'ánagot'ii n'ii yaa nadaagosni'.

¹⁸ Godiyihgo ágodzaahii ya'ikodaanziihii bighǎ nnee Jesus yidááhzhii' onaksáá.

¹⁹ Áik'ehgo Phárisees daanlíni gádaahidi'nii, Doo hagot'éégo ladaahodle'go da laq; daadeh'ii, ni'godzán biká' nnee dawa biké' dahnádnksáá.

²⁰ Nnee Greeks daanlíni la' itah náńtsáá, da'idaagee da'ch'okaqahyú.

²¹ Ái Philip yaa hikai, Gálilee biyi' Bethsáida golzeedi' gólíni, áik'ehgo gádaabihii, Jesus daahihiltséh hádaahiit'ii.

²² Philip Andrew yił nagolni'yú óyáa: Andrew, Philip yił o'áazhgo Jesus yił nadaagosni'.

²³ Jesus gádaabihii, Shii, nnee k'ehgo Niyááhii, ízisgo be'ánsht'eehii ch'ínah hileehii bee biká' ngonyáa.

²⁴ Da'anii, da'aniiigo gádaanohtwídishnii, T'oh naghái biyigé doo leezh biyi' onehezdeego daztsǎ dayúgo da'ágát'éé nt'éé: áídá daztsǎyúgo zhǎ binest'ǎ' lǎá hileeh.

²⁵ Dahadín bi'ihina' bił ilíihii bi'ihina' bits'ǎ' da'ilíi hileeh; áídá' dahadín díi ni'godzán biká'gee bi'ihina' doo bił ilíi dahii ihinaa doo ngonel'ǎ' dahii yee hinaa doo.

²⁶ Dahadín shá na'iziidyúgo shiké' higaal le'; hayú nashaayú ákú shá na'iziidii áldó' nagháa doleek: dahadín shá na'iziidii shiTaa bidnksihii at'éé.

²⁷ Shiyi'sizini doo bił anii da k'adii; nt'éshǎ' dishniih? ShiTaa, díi shich'ii' ágonéhii bits'ǎ' hasdáshínkteeh, dishniih née? Dah, díi shich'ii' ágonéhii bighǎ niyááhi at'éé.

²⁸ ShiTaa, ízisgo nizhi'ii ch'ínah ánle'. Áik'ehgo yaaká'di' hadziihii gánniid, Ilk'idá' ízisgo nizhi'ii ch'ínah áshlaa ni', áik'ehgo ch'ínah ánánáshdle'.

²⁹ Nnee bit'ahgee nadaaziinii la' ái daideztsǎqago gádaanii, Ides'nih: la'ii gádaanii, Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'di'hi bich'ii' hadzii.

³⁰ Jesus gánii, Díi hadziihii doo shii shighǎ da, nohwii nohwichǎ ánniid.

³¹ K'adii díi ni'godzán biká' ágót'eehii baa yá'iti': áik'ehgo ni'godzán binant'a' ch'idolt'eel.

³² Shii ni'di' ts'idag dahshidi'diiltiiyúgo nnee dawa ích'ii'go ashdléh.

³³ Hagot'éégo datsaah doleehii bebígózhii bighǎ ágánniid.

³⁴ Nnee gánádaado'niid, Begoz'aanú biyi', Christ dahazhi' golíj, golzeego nées daasidiits'aa: nt'é bigha, Nnee k'ehgo Nyááhí ts'ídago dahbidi'dolteel, nni áídá? Nnee k'ehgo Nyááhí nnihií hadín áhnnii?

³⁵ Jesus gádaabiñii, Be'idindláádíi dét'ihézhí' t'ah nohwá begot'ji. Be'idindláádíi t'ah golíjda' bee nahkai, dahyúgo godihíí nohwitis hileeh: dahadín godihíyú naghahí hayúgo higaahí doo yígótsj da.

³⁶ Be'idindláádíi t'ah nohwá begot'jidá', be'idindláádíi daahohdlaa, áik'ehgo idindláádíi bichagháshé daadoleel. Jesus díi yee hadziidá' yits'á' nyáágo yits'aa nádest'iid lək'e.

³⁷ Godiyihgo áná'ol'ijíi ląágo bińáál áyíílaa ndi t'ah doo daabodlaa da:

³⁸ Esáias, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi gánniid n'íi begolne'híi bigha ágodzaa, NohweBik'ehń, nadaagosiilni'íi hadín yosdlaad? Ła'íi hadín nohwe-Bik'ehń bigan binawodíi bił ch'í'nah alzaa?

³⁹ Ái bigha doo da'odlaa da, Esáias gánádo'niidhíi bigha.

⁴⁰ Bináá ádaagodihgo, Ła'íi bijíi daant'izgo áyíílaa; dahyúgo bináá yee daayo'ji, Ła'íi bijíi bee bił ídaagozi, áik'ehgo shich'í' ádaane'go nádaasziid doleel.

⁴¹ NohweBik'ehń bits'á'idindláádíi yo'jidá' yaa yakti'go Esáias ágánniid lək'e.

⁴² Da'ágát'éé ndi nant'án daanlíni ląágo Jesus daayosdlaad ndi Phárisees daanlíni yédaaldzidgo doo ch'í'nah yaa nadaagolni' da, Jews ha'ánátséhdí' ch'ínohwidinedzoodhi at'éé dánko daanzigo:

⁴³ Bik'ehgo'ihí'nań bił nzhooníi doo dązhó hádaat'ji dadá' nnee bił nzhooníi zhá itisgo hádaat'ji.

⁴⁴ Jesus hadíid hadziigo gánniid, Dahadín shodlaahí doo shíi zhá shodlaa da, áídá' shin'á'ń áldó' yodlaa.

⁴⁵ Hadín sho'iinií shin'á'ń yo'ji.

⁴⁶ Be'idindláádíi nshijigo ni'gospzán biká'zhí' niyáá, dahadín shodlaahí doo godihíyú naghaa le' at'éé da.

⁴⁷ Dahadín ádishnihií yidits'agdá' doo yikísk'eh at'éé dahíi, án doo baa yashti' da: ni'gospzán biká' nnee doo baa yashti'go niyáá da, hasdáhishniilgo niyáá.

⁴⁸ Dahadín doo háshit'jigo shiyati' doo nágodi'aah dahíi baa yakti'íi gólíj: yati' bee yásítí'íi nnágodzaahíi bijji baa yakti' doleel.

⁴⁹ Doo dashínik'eh yásítí' da, shiTaa shin'á'ń nt'é dishniigo yashti'íi, nt'é dishniigo hasdziihíi shá ngon'áá.

⁵⁰ Díi bígonsj, hadín biyati' bikísk'eh at'ééhíi ihí'naa doo ngonel'aa dahíi yee hińaa doleel: áik'ehgo shiTaa áshihíi bikísk'eh yashti'.

13

¹ Bitis-hagowáh n'íi bee biná'godiníhgo da'idaahíi dabíntsé, Jesus ni'gospzán yits'á' biTaa yich'í' nádiidáhíi biká' ngonyáágo yígótsídá', ni'gospzán biká' biké' hikaahíi bił nzhoggo dąngonyáázhí' bił nzhog.

² O'í'ááyú da'ch'iyaaadá' Simon biye', Judas Iscáriot holzéhi, Jesus ch'íbidi'aahgo ilk'idá' ch'iidn nant'án natsíbilkeesgo ábítsj;

³ Jesus biTaa dawa baidin'áágo yígótsj, Ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań yits'á'dí' nyáá, Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' nádesdzaago áldó' yígótsj;

⁴ Áik'ehgo da'iyaaadí' nádiidzaago iká' bi'íhíi ídaa yidiltsooz; áídí' ni-ibek'e'ildéhé náidntsoozgo ídináisti'.

⁵ Betádígisé biyi'zhí' tú yaa yiziidgo, bitsilke'yu bikee yá tádaizgizdí' ni-ibek'e'ildéhé binasti' n'íi bee yá k'edaayíldéh nkegonyaa.

⁶ Áídí' Simon Peter baa gonyáágo gábiñii, SheBik'ehń, ya' shikee shá tánángis nées?

7 Jesus gábil̄nii, Nt'é bigha asht'íiní k'adyúgo doo bígon̄s̄i da, ndi bígon̄s̄ij̄h ndi at'éé.

8 Peter gábil̄nii, Shikee doo shá tánáogis at'éé da. Jesus gánábildo'niid, Nikee doo ná tásígiz dayúgo, doo nił gonsht'ij̄ da.

9 Simon Peter gábil̄nii, SheBik'eh̄n, doo shikee zhá shá tánángis da, shigan hik'e shitsits'in ałdó' shá tánángis.

10 Jesus gábil̄nii, Dahadín ténálth'íi bikee zhá táyigis bik'eh, áik'ehgo dásizij̄ nt'éégo tanásgiz: nohwíi tádaanohwidesgiz, ndi doo dánohwigha da.

11 Hadín ch'íbidó'aahíi yígóls̄ihíi bigha ágán̄niid, Doo dánohwigha tádaanohwidesgiz da.

12 Aał bikee yá tádaizgizgo iká' bi'íihíi ánágodlaa, áidí' dahnánezdáago gádaabil̄nii, Nohwá ásdzaahíi bídaagon̄s̄i née?

13 Iłch'ígó'aahíi la'íi nohweBik'eh̄n daashil̄doh̄nii: da'áigee ádaadoh̄nii ái; án nshl̄ij̄híi bigha.

14 Shíi nohweBik'eh̄n la'íi nohwił ch'ígó'aahíi nshl̄ini nohwiikee nohwá tádaasigizi: áik'ehgo nohwíi ałdó' nohwiikee látádaahgizgo dábik'eh.

15 Be'ol̄ij̄ doleehíi nohwinááł áshlaa, áik'ehgo nohwíi ałdó' ágádaah'tij̄ le'.

16 Da'anii, da'aniiigo gádaanohwiłdish̄nii, Na'iziidíi doo binant'a' yitisgo at'éé da; hadín hil'a'íi binl'a'íi doo yitisgo at'éé da.

17 Díi bídaagon̄s̄igo, be'ánádaah'tij̄yúgo nohwił daagozhóó doleel.

18 Doo dánohwigha nohwaa yashti' da: hadíi hanohwinil̄i bígon̄s̄i: ndi Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi begol̄ne' doleehíi bigha, Hadín bán bil̄hishaaníi shich'ij̄ got'ij̄h.

19 Doo hwahá begol̄ne' dadá' baa nohwił nagosh̄ni', áik'ehgo be'ágodzaago da'án nshl̄ij̄go daahohdl̄aa doleel.

20 Da'anii, da'aniiigo gádaanohwiłdish̄nii, Dahadín deł'a'ń náidn̄ktij̄yúgo, shíi ałdó' náshidil̄teeh; hadín náshidn̄ktij̄híi shinl'a'á ałdó' náidil̄teeh.

21 Jesus ágán̄niidá' biyi'siziiníi doo bil̄gozhóó dago, nagol̄ni'go gáníi, Da'anii, da'aniiigo gádaanohwiłdish̄nii, Nohwíi la' ch'íshinoh'aah doleel.

22 Hadínshá' áyil̄nii daanzigo bitsil̄ke'yu nádaałiné'ij̄.

23 Bitsil̄ke'yu la', Jesus bil̄nzhónihi, Jesus bitil̄zhij̄ bínentij̄ l̄ek'e.

24 Áik'ehgo Simon Peter ái nayí'izhgizhgo gáyil̄nii, Nahódnl̄kid, hadín áyil̄nii ái?

25 Bitil̄zhij̄ bínentíiníi Jesus gáyil̄nii, SheBik'eh̄n, hadín áln̄nii ái?

26 Jesus gáníi, Ee'sí'áágo baa dish'ałíi, án áldish̄nii. Yee'iz'áágo Judas Iscariot yaa yin'áá, Simon biye'.

27 Ee'ist'áahíi náidn'áadá' ch'iidn nant'án, Satan holzéhi beh hiyáá. Jesus gábil̄nii, Nt'é ánle'íi dahale ánle'.

28 Da'iyáágo naháztaaníi nt'é bigha ágábil̄n̄niidíi doo la' yígóls̄ij̄id da.

29 Judas zhaali bizis nayi'aahíi bigha Jesus ágábil̄nii, daanzij̄ laa, Da'idaaníi bá hidán nayil̄niihgo, dagohíi, Tédaat'iyéhíi nt'éhéta yaa daayiné', yo'niigo aníi laa daanzij̄.

30 Judas ee'ist'áahíi náidn'áahíi bikédí'go dagoshch'ij̄ ch'ínyáá; áidí' t'ł'é gozlij̄.

31 Ch'ínyáádá' Jesus gáníi, K'adíi shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi ízisgo be'ánsht'eehíi ch'í'nah al̄ne', Bik'ehgo'ihí'nañ ízisgo ye'at'ééhíi shíi shee ch'í'nah al̄ne'.

32 Áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ ízisgo ye'at'ééhíi shíi shee ch'í'nah alzaayúgo, Bik'ehgo'ihí'nañ ałdó' ízisgo be'ánsht'eehíi dabíi ch'í'nah áidolil̄i, dagoshch'ij̄ ch'í'nah áidolil̄i.

³³ Shichagháshé, dét'íhézhi' t'ah nohwil nashkai. Shiká daadeh'íí doleeł; Jews daanlíni ádaabildéniidíí k'ehgo nohwíí áldó' gánohwíldishnii, Hayú déyááyú doo nohkáh át'ée da.

³⁴ Begoz'aaníí ánídéhi bee nohwá ngonsh'aah, líl daanohjoo; dashíí shil daanohshoohíí k'ehgo nohwíí áldó' líl daanohjoo doleeł.

³⁵ Díí bee shiké' hikaahíí daanohjíigo nnee dawa yídaagołsı doleeł.

³⁶ Simon Peter gábilnii, SheBik'ehń, hayú dínyaa? Jesus gábilnii, Hayú déyááyú k'adyúgo doo shiké' nńáh da; áídá' ikédí'go shiké' nńáh doleeł.

³⁷ Peter gábilnii, SheBik'ehń, nt'é bighą k'adyúgo doo níké' disháh da? Shíí nighą dasiitsąą ndi dávik'eh.

³⁸ Jesus gábilnii, Ya' shíí shighą dantsaah née? Da'anii, da'aniiigo gánildishnii, Tazhik'áne doo hwahá ániih dadá', taadn doo bígonsı da shilniih ndi at'ée.

14

¹ Doo nohwíí natsídaahiltq' da le': Bik'ehgo'ihí'nań daahohdlaą, shíí áldó' daashohdlaą.

² ShiTaa golííyú láągo nohwiba' goz'ąą: doo ágát'ée dayúgo doo nohwil nagoshni' da doleeł ni'. Ákú nohwá ilch'í'goshléhyú déyáá.

³ Ákú nohwá ilch'í'goshlaadá' nánshdáhgo t'ąązhí' nohwil nádishkáh; hayú sídááyú nohwíí áldó' ákú nasółtaą doo.

⁴ Hayú déyááyú bídaagonołsı, itínhíí áldó' bídaagonołsı.

⁵ Thomas gábilnii, NohweBik'ehń, hayú dínyaahíí doo bídaagonlzi dadá' hagot'éego itínhíí bídaagonlzi?

⁶ Jesus gábilnii, Shíí itínhíí nshłji, da'anii ágót'eehíí, la'íí ihí'naahíí nshłji: shíí shinkááyú zhá shiTaa yaa higháhi at'ée.

⁷ Shídaagonołsıyúgo shiTaa áldó' bídaagonołsı doleeł ni': kodí' godezt'igo bídaagonołsı, la'íí daahołtsąą.

⁸ Philip gábilnii, NohweBik'ehń, niTaa nohwil ch'í'nah áne', áík'ehgo nohwil dádaabik'eh.

⁹ Jesus gábilnii, Philip, ya' nohwil nashkaigo nzaad ogoyáadá' t'ah doo shígonłsıh da née? Hadín sho'iiníí shiTaa yo'ii; áídá' nt'é bighą, NiTaa nohwil ch'í'nah áne', nńii?

¹⁰ ShiTaa biyi' gonshłji, la'íí shiTaa shiyi' golíí doo hondląąh da née? Yati' bee yashti'íí doo dashínik'eh yashti' da: shiTaa shiyi' golííníí ánasht'íłłíí dabíí ánýol'íłł.

¹¹ ShiTaa biyi' gonshłjigo, la'íí shiTaa shiyi' golíígo shondląąh: dagohíí ánasht'íłłíí zhá bighą shondląąh.

¹² Da'anii, da'aniiigo gádaanohwíldishnii, Hadín shodlaaníí ánasht'íłłíí k'ehgo ánat'íłł doleeł; ánasht'íłłíí bitisgo ndi ánat'íłł doo; shíí shiTaa bich'í' nádésdzáhíí bighą.

¹³ Shizhi' hohshiigo nt'éhéta daahóhkeedíí nohwá łashłe', shiTaa ízisgo ye'at'éehíí biYe' bee ch'í'nah ádolniił doleełgo.

¹⁴ Shizhi' hohshiigo dant'éhéta daahóhkeedyúgo nohwá łashłe'.

¹⁵ Nohwil daanshoooyúgo bengoni'áaníí bikísk'eh ádaanoht'ee.

¹⁶ ShiTaa hoshkaąh doleeł, áík'ehgo la' Kich'oniihíí nohwaa naadit'aah, án dahazhi' nohwil nłji doleeł.

¹⁷ Áń Spirit da'anii ágót'éhi ch'í'nah áile'hi; da'án ni'gosdzán biká' nnee doo hagot'éego nágodí'aah da, doo daayo'ii da, doo yídaagołsı dahíí bighą: áídá' nohwíí bídaagonołsı; nohwil nłji, la'íí nohwiyi' golííhíí bighą.

¹⁸ Nohwits'á' nádésdzáągo doo dasahndi ádaanoht'ee da doleeł: áídí' nohwich'í' nádishdáál.

19 Dét'ihézhí' ni'godzáń biká' nnee doo nádaashiłtséh da; da'ágát'éé ndi nohwíi daashołtséh: shíi hinshnaahíi bigha nohwíi ałdó' daahinohnaa doleel.

20 Ái bijji shíi shiTaa biyi' nshłji, nohwíi shiyi' daanohłji, shíi nohwiyi' daanshłjihiíi bídaagonołsi doleel.

21 Hadín bengoni'ááníi yígółsigo yikísk'eh at'éehíi, án bił nshoq: hadín bił nshooníi shiTaa bił nzhóni at'éé, áik'ehgo án shił nzhogo bich'í' ch'í'nah ádinszi doleel.

22 Judas, doo Iscariot dahi, gábiłni, NohweBik'ehń, nt'é bigha ni'godzáń biká' nnee doo bich'í' ch'í'nah ádnłéh dadá, nées zhá nohwich'í' ch'í'nah ádnłéh doleel?

23 Jesus gábiłni, Nnee bił nshoqyúgo shiyati'íi yikísk'eh at'éé doleel: shiTaa bił nzhog doleel, áik'ehgo baa nt'aashgo bił daagondłji doleel.

24 Hadín doo bił nshoq dahíi shiyati'íi doo yikísk'eh at'éé da: yati' daadohts'agíi doo dashíi shiyati' at'éé da, shiTaa shinł'ań biyati' at'éé.

25 Díi ágot'eehíi bee nohwich'í' yásłti, t'ah nohwitahyú nshłjidá'.

26 Kich'oníihíi, Holy Spirit holzéhi, shizhi' biláhyú shiTaa nohwich'í' daidil'aa doleelíi dawa nohwil ch'ígó'aah doleel, nohwil nagosisni'íi dahot'éhé bínadaahniigo ánohwilsi doleel.

27 Iłch'í'gont'éehíi nohwaa nshné', iłch'í'gont'éehíi shits'á'dí' begoz'ánihií nohwaa daanshné': doo ni'godzáń bits'á'dí' ágot'eehíi k'ehgo nohwaa daanshné' da. Doo nohwijíi natsídaahiltq' da le', doo nédaaldzid da le'.

28 Gádaanohwidéniidíi daadisots'aq, Deyáadí' nohwaa náshdáh doleel. Nohwil daanshoq lék'eyúgo nohwil daagozhóq doleel ni', shiTaa bich'í' nádésdzá dishnihií bigha; shiTaa shitisgo at'éhi nłji.

29 Doo hwahá begolne' dadá' nohwil nagosisni', be'ágodzaadá' da'ohdłaq doleelhií bigha.

30 Kodí' godezt'i'go doo ląągo nohwich'í' yádaashti' da: díi ni'godzáń binant'a' higaahíi bigha, án doo shebik'eh da.

31 Ni'godzáń biká' nnee shiTaa shił nzhogo yídaagołsi doleelhií bigha, shiTaa shá ngon'ááníi k'ehgo ánasht'ijł. Daohsijh, hikaah le'.

15

1 Shíi dasts'aa dahnanlsé'íi da'aníihíi nshłji, shiTaaahíi dahnanlsé'íi nł'éégo áyłsiníi nłji.

2 Shits'ádaaz'aahíi doo nest'a' áile' dahíi dawa shits'áyinił: áidá' shits'ádaaz'aahíi nest'a' áile'íi náyigeesh, nest'án dayúweh ląągo áiléh doleelhií bigha.

3 Nohwíi iłk'idá' yati' bee nohwich'í' yásłti'íi bee daanohwidilkoqd.

4 Shiyi' daanohłji, shíi ałdó' nohwiyi' nshłji. Its'ádaaz'aahíi doo dabízhá nest'a' áyóléh at'éé da, bá'ó'áhi yiyi' nłjiyúgo zhá; nohwíi ałdó' nest'a' doo ádaahle' da, shiyi' daanohłjiyúgo zhá.

5 Shíi dasts'aa dahnanlsé'íi bá'ó'áhi nshłji, nohwíi shits'ádaaz'aahíi daanohłji. Dahadín shiyi' nliinií, la'íi biyi' nshłinií, án nest'a' ląągo áiléhi nłji; shíi da'ánshdihyúgo doo nt'é ádaahléh at'éé da.

6 Nnee la' doo shiyi' nłji dayúgo, its'ádaaz'aahíi la' yó'olt'e'go náhasganhií k'ehgo yó'obi'dilt'e'; nnee ái its'ádaaz'aahíi lenádaihezlaago ko' biyi' odaiskaadgo nłid.

7 Shiyi' daanohłjiyúgo, shiyati' nohwiyi' begoz'aayúgo, dahádaht'ijhií daahóhkeedgo nohwá ádaadolnił.

8 Nohwinest'a' ląągo ánádaal'ijłíi bee shiTaa ízigo at'éehíi ch'í'nah ábi'dilzi; áik'ehgo da'aníigo shiké' hikaahíi daanohłji.

9 ShiTaa bił nshqohí k'ehgo nohwí shił daanohshqo: dayúweh shił daanohshqo le'.

10 ShiTaa yegos'aaní bikísk'eh ánsht'eego dávik'ehn bił nshqohí k'ehgo bengoni'áaní bikísk'eh ádaanoht'eeyúgo, dávik'ehn shił daanohshqo doleel.

11 Shits'á'dí' koł'ijóóní nohwiyl' daagoljí doleelgo, ła'í dázho nohwíł daagozhóq doleelhi bigha be'ánohwildéniid.

12 Díínko bengoni'áni at'éé, Shił daanohshooní k'ehgo nohwíł áldó' lił daanohjqo doleel.

13 Ił'ijóóní díi bitisgo at'éhi doo hadín ye'at'éé da, nnee bi'ihí'na' bit'eké yá nyiné'i.

14 Bengoni'áaní be'ádaanoht'eeyúgo shit'eké daanohli.

15 Kodí' godezt'i'go doo dayúweh shá na'iziidí daanohwíłdishniigo daanohwoshí da; na'iziidí binant'a' ánát'ijí doo yígółsi da: áidá' shit'eké daanohwíłdishniigo daanohwoshí; shiTaa bits'á'dí' disúts'á'í dawa nohwíł ígózigo ashlaahí bigha.

16 Nohwíł doo hadaasisołti da, shí hanohwiheñil, nest'a' ánadaal'ijlyú dahdohkáhgo nohwaa godini'áá, áí nest'a' daagoljí nt'éé doleelgo; áik'ehgo dant'éhéta shizhi' biláhyú shiTaa bídaahóhkeedyúgo, nohwaa yidoné'hi at'éé.

17 Díínko nohwá ngoni'áá, lił daanohjqo le'.

18 Ni'gosdzán biká' nnee nohwik'edaanniihyúgo, nohwik'edaanniihi dábitsé shik'edaanniihgo bídaagonołsi.

19 Ni'gosdzán biká' ágot'eehí bich'í'zhinéé daanohliyúgo, ni'gosdzán biká' nnee dabí bich'í'zhinéehí bił daanzhóni at'éé; áidá' ni'gosdzán biká' ágot'eehí doo bich'í'zhinéé daanohli da, ndi bits'á' nohwiniñil, áí bigha ni'gosdzán biká' nnee nohwik'edaanniih.

20 Nohwich'í' hasdzii n'í bínadaalnii, Na'iziidí doo binant'a' yitisgo at'éé da, nohwildéniid. Shiniidaagodezlaayúgo, nohwíł áldó' nohwiniidaagodile'; ádishniihí yikísk'eh ádaat'ee lék'eyúgo, nohwíł áldó' ádaadohnihi yikísk'eh ádaat'ee doleel.

21 Shizhi'hí bigha díi dahot'éhé ye'ádaanohwile', shides'a'n doo yídaagołsi dahí bigha.

22 Doo niyáago bich'í' yadaasilti' dayúgo, doo ncho'go ádaadzaa da doleel ni'; k'adí bincho'í bigha doo nt'é yik'ídaagodi'áh da.

23 Dahadín shik'enniihí shiTaa áldó' yik'enniih.

24 Bitahyú áná'ol'ijí doo hwahá hadín áile'hi ashlaa dayúgo, doo ncho'go ádaadzaa da doleel ni': k'adí shí hik'e shiTaa biłgo daanohwíłtsaago nohwik'edaannii.

25 Dabí bich'í' begoz'aaní biyi' k'e'eshchiiní, Doo nt'é bigha shik'edaannii da, golzeego dahgoz'aaní begolne'go ánágot'ijł.

26 Kich'oniihí, án shiTaa bits'á'dí' nohwich'í' dish'aa doleelí nyáago, Holy Spirit da'anii ágot'éhi ch'í'nah áile'hi, shiTaa yits'á'dí' nlíni, án shaa nagolni' doleel:

27 Nohwíł áldó', dantsé godezt'i'dí' nohwíł nashkaihi bigha shaa nadaagołni' doleel.

16

1 Doo t'aqzhí' nanánohohdéh da doleelhi bigha díi dawa bee nohwich'í' yadaasilti'.

2 Jews ha'ánálséhdí' ch'ídaanohwinihiyood doleel: ła'í dahadín nohwizes-hiiní Bik'ehgo'ihí'na' b'á ásh't'ijł nzi doleelí baa gowáh.

3 Ái shiTaa doo yídaagołsi da, shí ndi doo shídaagołsi dahí bigha ánadaat'ijł doleel.

⁴ Díí baa nohwil nagosisni'íí baa gonyáágo, bínádaakñiih doleełhíí bigha nohwil nagosisni'n'. Ilch'ígonsh'aahgo godeyaadá' díí doo baa nohwil nagosisni' da ni', t'ah nohwil nashkai n'íí bigha.

⁵ K'adíí shides'a'n bich'í' deyaáa; áídá' doo la', Hayú dinyaa? daashikdohñiigo nashídaadołkid da.

⁶ Díí baa nohwil nagosisni'híí bigha nohwijíí biyi' doo nohwil daagozhóó da daasolij.

⁷ Da'ágát'éé ndi da'aniigo ánohwildishñii; dahdisháhíí nohwá nzhóó: doo dahdiyaa dayúgo, Kich'onñiihíí doo nohwaa hiñáh da; áídá' óyááyúgo zhá nohwich'í' dish'aa doo.

⁸ Án nyáágo nchó'go ágot'eehíí, nzhóógo ágot'eehíí, la'íí aayá'iti'íí ni'gospdzán biká' nnee yil ch'í'ñah ádaile' doo.

⁹ Doo daashodlqá dahíí bigha nchó'go ágot'eehíí bil ch'í'ñah ádaile' doleeł;

¹⁰ ShiTaa bich'í' deyaáágo doo nádaashołtséh dahíí bigha nzhóógo ágot'eehíí bil ch'í'ñah ádaile' doleeł;

¹¹ Díí ni'gospdzán binant'a' baa yá'iti'híí bigha aayá'iti'íí bil ch'í'ñah ádaile' doleeł.

¹² Łáágo t'ah nohwich'í' yashti' ndi k'adííyúgo doo nohwil ídaagozı da.

¹³ Áídá' Spirit da'anii ágot'éhi ch'í'ñah áile'hi nohwaa nyáágo, da'anii ágot'eehíí dawa nohwá yígółsı doleeł: doo dabínik'eh yałti' da doleeł; nt'éhéta yidits'agíí zhá yaa yałti' doo: la'íí begoldohíí nohwil ch'í'ñah áidoliil.

¹⁴ Shits'á'dí'go be'ágot'eehíí náidiiné'go, yaa nohwil nagolñi' doleełíí ízisgo be'ánsht'eehíí nohwil ch'í'ñah áidoliil.

¹⁵ ShiTaa bits'á'dí'go be'ágot'eehíí dawa shíyéhi at'éé. áí bigha shits'á'dí'go be'ágot'eehíí náidiiné'go nohwil ch'í'ñah áidoliil, déñiid.

¹⁶ Dét'ihézhı' doo nádaashołtséh da: áídı' dét'ihézhı' nanádaashołtséh, shiTaa bich'í' deyaáhíí bigha.

¹⁷ Bitsilke'yu la' gádaakıldi'nii, Dét'ihézhı' doo nádaashołtséh da: áídı' dét'ihézhı' nanádaashołtséh: la'íí, ShiTaa bich'í' deyaáhíí bigha, daanohwiñiihíí, nt'é niigo aníí?

¹⁸ Gádaanii, Nt'é niigo aníí, Dét'ihézhı', nihií? Néé doo bídaagonlzi da nt'é niigo aniihíí.

¹⁹ Jesus nabídaadikid hádaat'ijgo yígółsıgo gádaabilñii, Dét'ihézhı' doo nádaashołtséh da: áídı' dét'ihézhı' nanádaashołtséh, dishñiihíí bigha náldaadołkid néé?

²⁰ Da'anii, da'aniigo gádaanohwiłdishñii, Daahchag, la'íí chaal ádaanoht'eedá' ni'gospdzán biká' nnee bil daagozhóó doleeł; doo nohwil daagozhóó da doleeł, áídá' doo nohwil daagozhóó dahíí nohwil daagozhóó nádaadodleeł.

²¹ Isdzán ilchiigo doo bil gozhóó da, ilchiigee ngonyááhíí bigha: áídá' ishchijihíí bikédı'go, ni'gospdzán biká'zhı' nnee yishchijihíí yaa bil gozhóógo, niñiih n'íí doo yínalñiih da.

²² Áík'ehgo doo nohwil daagozhóó da k'adíí: ndi nádaanohwiłtsaągo nohwil daagozhóó doleeł, doo hadín nohwil gozhóóníí nohwits'á' náidoné' at'éé da.

²³ Áí bijij doo nashídaadołkid da doleeł. Da'anii, da'aniigo gádaanohwiłdishñii, Nt'éhéta shiTaa shizhi' biláhyú bídaahóhkeedíí nohwaa daayiné' doleeł.

²⁴ Doo nt'é shizhi' biláhyú daahóhkeed da ngoheyaa: da'óhkeedgo nohwaa hi'né', áík'ehgo dázhó nohwil daagozhóó doleeł.

²⁵ Díí ilch'ígót'aahgo na'goni'íí bee nohwil nagosisni': ndi ilch'ígót'aahgo na'goni'íí doo dayúweh bee nohwil nadaagoshñi' dahíí baa gowáh, áídá' dabígózi go shiTaa baa nohwil nadaagoshñi' doleeł.

26 Áí bijji shizhi' biláhyú da'óhkeed doleeł: shiTaa nohwá hoshkaqah doo daanohwiłdishniigo da:

27 ShiTaa dabíi bił daanohshoq, nohwił daanshoqohíi bigha, la'íi shiTaa bits'á'dí níyáágo daahosohdlaqadhíi bigha.

28 Shíi shiTaa bits'á'dí ni'godzán biká'zhí' nkeniyáa: k'adíi ni'godzán bits'á'dí shiTaa bich'í' nádésdzá.

29 Bitsilke'yu gádaanii, Áníita dabígózigó yánłti', ilch'ígót'aahgo na'goni'íi dee bee yánłti' da.

30 Dawa bígonłsigo k'adíi bídaagosilziid, doo hadín nanódiłkid bik'eh da: díi bee Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí nýaago daanosiidlaqad.

31 Jesus gádaabilni, Áníita da'osohdlaqad née?

32 Isaa, iltahosohkaigo danohłtjige gowayú onáhasohkaidá', shízhá dasahndi ch'ídishtlısh doleełi baa gowáh, ilk'idá' biká' ngonyáa: ndi doo dasahndi ch'ínitłzh da, shiTaa bił nash'aashíi bigha.

33 Shíi shiláhyú ilch'í'gont'éehíi be'ádaanoht'ee doleełhíi bigha díi bee nohwich'í' hasdzi. Ni'godzán biká' góyéego nagowaahíi biyi' nahkai: áidá' nohwił daagozhóq le'; ni'godzán biká' ágot'eehíi bitis siljí.

17

1 Jesus díi aqł ánniidá' yaaká'yú déz'jigo gáníi, ShiTaa, baa gowáh n'íi biká' ngonyáa; shíi, niYe' nshliiníi, ízisgo be'ánsht'eehíi ch'í'nah ánle'go, shíi ałdó' ízisgo ánt'éehíi ch'í'nah áshle'.

2 Daahinaahíi dawa beshik'ehgo shá ngoń'aq, hadíi shaa daadín'aqahíi dawa dahazhí' ihí'naahíi baa daadinsh'aa doleełgo.

3 Díinko dahazhí' ihí'naahíi át'éé, danizhá Bik'ehgo'ihí'nań da'aníhi nłjłhíi nídaagolsi, la'íi shíi, Jesus Christ shínní'a'íi, ałdó' shídaagolsi doleeł.

4 Ni'godzán biká' ízisgo be'ánt'éehíi ch'í'nah ánishłaa: na'idziid shaa dín'aq n'íi aqł ashłaa.

5 ShiTaa, k'adíi ni'godzán t'ah doo álne' dadá' ízisgo nił be'ánsht'ee n'íi bee dani ízisgo be'ánsht'eehíi ch'í'nah ánle'.

6 Ni'godzán biká' nnee bitahdí' la' shaa nnilíi bich'í' nizhi' bígózigó ashłaa: níyéé daanłji ni', shaa nnil; niyati' yikisk'eh ádaat'ee.

7 Dawahá shaa dín'aqahíi ni nits'á'dí'go yídaagolsi.

8 Yati' shaa dín'aqahíi bee bich'í' yádaasłti'; ái nádaidnné', nits'á'dí' níyááhíi da'anigo yídaagolsi, la'íi shínní'a'íi daayosdlaqad.

9 Bá da'oshkaqah: ni'godzán biká' nneehíi doo bá da'oshkaqah da, áidá' hadíi shaa nnilíi zhá bá da'oshkaqah; ái níyéé daanłjihíi bigha.

10 Shíyéehíi dawa níyéé, níyéehíi dawa shíyéé; áik'ehgo ái bee ízisgo be'ánsht'eehíi ch'í'nah áshi'delzaa.

11 K'ad doo ni'godzán biká' nashaa da doleeł, áhíi ni'godzán biká' nakai, shihíi nich'í' dahnádishdáh. ShiTaa diyini, hadíi shaa nnilíi nizhi' binawodíi bee daahónta', dał'a ndliłhíi k'ehgo dał'a daanłji doleełgo.

12 Ni'godzán biká' t'ah bił nashkaidá', hadíi shaa nnilíi nizhi' binawodíi bee daahóshta' ni'; binádaadesh'jigo doo la' ch'a'otłzh da, ndi da'ílíi hileeh yá gołłni zhá, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi begolne'híi bigha.

13 K'ad nich'í' nádesdzá; shił gozhóóníi dážhóq bee bił daagoyikshóq doleełhíi bigha díi ni'godzán biká'zhí' bee yashti'.

14 Niyati'íi baa bił nadaagosisni'; ni'godzán biká' ágot'eehíi doo be'ánsht'ee dahíi k'ehgo ni'godzán biká' ágot'eehíi doo be'ádaat'ee dahíi bigha ni'godzán biká' nnee bik'edaannih.

15 Ni'godzán bits'á'ńńíí doo dishńiigo oshkaqah da, áídá' nchọ'íí bits'á'go ádaanłsı, dishńiigo oshkaqah.

16 Ni'godzán biká' ágot'eehíí doo be'ánsht'ee dahíí k'ehgo ni'godzán biká' ágot'eehíí doo be'ádaat'ee da.

17 Da'aníihí nits'á'dí' begoz'aaníí bee hadaańle': niyati' da'aníhi.

18 Ni'godzán biká'zhı' shidínł'a' n'íí k'ehgo, bíí ni'godzán biká'zhı' odaal'a'.

19 Bíí bigha godiyini be'ánsht'eego ádishdle', bíí aldo' da'aníhi bee hadaadılne' doleelhíí bigha.

20 Doo dabií zhá bá da'oshkaqah da, hadín díí nnee biyati'híí bigha daashodlaq doleelhíí aldo' bá da'oshkaqah;

21 Áí dawa dała'á daanłı doleelgo; ni shiTaa nłinihí shiyi' nłı, la'íí niyi' nshłıhí k'ehgo bíí aldo' dała'á daanłıgo nohwiyi' daanłı doleel: shińł'a'go ni'godzán biká' nnee daayodlaq doleelhíí bigha.

22 Ízisgo be'ánsht'eehíí shaa nńé'íí baa daasiiné'; dała'á ndłıhí k'ehgo dała'á daanłı doleelhíí bigha:

23 Shíí biyi' daanshłıgo, ni shiyi' nłıgo, díí nnee dazhọ nł'éeego ádaabile'go dała'á daanłı doleel; áık'ehgo ni'godzán biká' nnee shidínł'a'go yıdaagołsı doleel, la'íí nı nshọqohí k'ehgo nı daanzhọqohí aldo' yıdaagołsı doleel.

24 ShiTaa, hadíí shaa nńilí hayú nashaayú bıł daanshłı doleelgo hasht'ıı; áık'ehgo ízisgo be'ánsht'eehíí shaa nńé'íí daidołtséel, ni'godzán doo hwahá nńit'aa dadá' nı nshọq lək'ego.

25 ShiTaa, dazhọ nł'éeego áńt'éehíí, ni'godzán biká' nnee doo nıdaagołsı da lək'e: ndi shíí nıgonsı, la'íí díí nneehíí shińł'a'go yıdaagołsı.

26 Nizhi' baa bıł nadaagosıni', baa bıł nanádaagoshni' doleel; il'ijóni bee nı nshooní biyi' daagolı doleel, la'íí biyi' daanshłı doleelhíí bigha.

18

1 Jesus ágánńiidá' bitsılke'yu bıłgo tú da'ayahágo nłini, Cédron golzéhi, hanaa deskai, áígee dégozhónégo goz'aqzhı' yıl okai.

2 Judas, ch'íbi'aahíí, aldo' dégozhónégo goz'aaníí yıgólłsı: Jesus lahgee akú bitsılke'yu yıl onákah lək'e.

3 Ákú siláada la'íí aasinilí, okqah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi hik'e Phárisees odais'a'ihíí, kọ'nalbaakí, kọ'diltkishíí la'íí benagonłkaadí daayonłgo Judas yıl hikai.

4 Jesus díí bee bich'ı' ágonéhíí dawa yıgólłgo áí nneehíí yich'ı' nyáago gádaayılńı, Hadín biká hadaanohtaa?

5 Nneehíí gádaabılńı, Jesus, Názaředhí' gólını. Shíí án ánsht'ee, ńı, Jesus. Judas, ch'íbi'aahíí, aldo' itah sizıı lək'e.

6 Shíí án ánsht'ee, daabılńiidá' dagoshch'ı' t'aqzhı' deheskaigo ni'zhı' nanehezdee.

7 Jesus gánádaabılđo'ńıid, Hadín biká hadaanohtaa? Jesus, Názaředhí' gólını, nádaado'ńıid.

8 Jesus gánádı'ńı, Shíí án ánsht'ee, daanohwıldéńıid: shíí shıká hadaanohtaayıgo, díí nneehíí ch'ık'eh nádókah:

9 Nnee shaa nńilí doo la' shaa ch'a'okáad da, áńı n'íí begolne'híí bigha ńı.

10 Simon Peter, besh be'idiltkishé naitııhí hayıdzııgo, okqah yebik'ehi da'tiséyú sitıni yána'iziıdíı bıjaa dihe'nazhıneégo naidnłgızh. Na'iziıdíı Máłkas holzéhi.

11 Jesus Peter gáyılńı, Nibızh be'idiltkishé bizis biyi' onántıı: shiTaa idee yee sha'ikaahí hishdlaq ndi at'ée.

12 Áídí' silááda la'íí binant'a' la'íí aasinilíí Jews odais'a'íí Jesus daayiltsoodgo hidaayist'oo,

13 Áídí' dantsé Annas holzéhi bich'í' odaizlōōz; án Cáiaphas baadaaní, Cáiaphas-híí áí legodzaahíí biyi' okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíí lēk'e.

14 Cáiaphas Jews daanlíni yich'í' yałt'igo gánniid lēk'e, Nnee dała'á nnee dawa yá datsaahgo zhá nzhōō.

15 Simon Peter Jesus yiké' óyáá, bitsilke'yu la'i ałdó': án okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bígólšigo kīh yuñe' Jesus yił ha'a'aazh.

16 Áídá' Peter dáádítłhgee sizijí. Áídí' Jesus bitsilke'yu la'ihíí, okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yígólšini, ch'ínyáágo, isdzán dáádítłh yaa sitíni yich'í' hadziigo Peter yił ha'a'aazh.

17 Isdzán dáádítłh yaa sitíni Peter gáyilñii, Ni ałdó' la' áí nneehíí bitsilke'yu itah nílíí nsj. Dah, shí doo áí nshłj da, nii, Peter.

18 Nada'iziidíí la'íí aasinilíí gozk'azíí bigha deda'deshjeedgo nádaaniłdziilgo ko'zhí' nadaazi: Peter ałdó' itah nániłdziilgo sizijí lēk'e.

19 Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni Jesus biké' hikaahíí la'íí ilch'ígó'aahíí yaa nabídiłkid lēk'e.

20 Jesus gábilñii, Ni'godzán biká' nnee ch'í'nah bich'í' yadaashti' ni'; Jews ha'ánálséh nagoz'aq yuñe', la'íí da'ch'okaqah goz'aq yuñe' dábił'ehñ ilch'ígonsh'aah ni', Jews daanlíni íla'ánádaat'ijhgee; doo nt'é nash'í'go yashti' da ni'.

21 Nt'é bigha nashídñłkid áídá'? Hadíí daashidezts'aaní nt'é daabiłdéniiidíí yídaagólšj: áí nahódaañłkid.

22 Ágánniidá' aasinilíí la', Jesus bit'ahdí' sizíni, bonłts'í, gáníigo, Ya' áík'ehgo okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bich'í' yách'ilti' née?

23 Jesus gábilñii, Doo bik'ehgo hasdzii dayúgo baa shil nagolñi': áídá' da'aniigo hasdziyúgo nt'é bigha shónłts'í?

24 Annas, Jesus łest'ooqgo Cáiaphas, okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, bich'í' oyił'a' ni'.

25 Simon Peter nániłdziilgo sizijí lēk'e. Gádaabiłch'inii, Ni ałdó' la' bitsilke'yu nílíí daandzj. Dah, shí doo án nshłj da, nádo'niid.

26 Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yána'iziidíí la', án Peter yijaa naidnłgizh n'íí bik'íí nłni, gáníí, Ni née, dégózhóné goz'aqagee áí nneehíí bił nish'ijí ni'?

27 Peter, Dah, nádo'niid; áígee tazhik'áné ánniiid.

28 Cáiaphas bikīh goz'aqadí' yáná'itihé yuñe' Jesus odaizlōōz: dázhō t'ahbī lēk'e; Jews daanlíni ákóne' ha'á'iiikaiyúgo bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinłhgo da'idaqagee doo itah daahiidleeh da, okaqah zhinéego doo ilch'í'daandlėh dahíí bigha daanzigo, doo ha'akáh da lēk'e.

29 Áík'ehgo nant'án, Pílate holzéhi, bich'í' ch'ínyáágo gádaabiłñii, Áí nneehíí hago láq adzaago bił nohkai?

30 Jews gádaabiłñii, Doo nchō'go adzaa dayúgo doo naa bił nokáh át'éé da.

31 Pílate gánadí'ñii, Dánohwíí bedaagosol'aaníí bee baa yadaakti'. Jews daanlíni gánádaadi'ñii, Nnee zideego begoz'aaníí doo bee daagosil'aq da.

32 Jesus hagog'éégo datsaah doleełíí dabíí yaa nagolñi' n'íí begolne'go ánágot'ijł.

33 Pílate yáná'itihé yuñe' onanádzaago, Jesus yich'í' hadziigo gáyilñii, Ya' ni Jews ízisgo biNant'a' nílíí née?

34 Jesus gábilñii, Ya' danínik'eh ánnii née, dagohíí la' ágádaashiłniigo nił nadaagolñi'híí bigha ánnii née?

³⁵ Pílate gáníí, Ya' shíí Jew nshlǐí gá? Dani bíl hánt'i'íí ła'íí ni'okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi shaa daanidez'ąą: hago ándzaa áídá'?

³⁶ Jesus gábiłnii, Beshik'ehíí doo díí ni'godzán biká' begoz'ąą da: beshik'ehíí díí ni'godzán biká' begoz'ąąyúgo, Jews daanlíni doo baa shi'deltǐí dahíí bighą shinadaal'a'á nadaagonłkaad doleeł ni': n'íí beshik'ehíí díí ni'godzán doo bits'ą'dí' begoz'ąą da.

³⁷ Pílate gábiłnii, Nant'án nłǐí ląą ya'? Jesus gábiłnii, Da'áígee ánnii, Nant'án nshlǐíhíí. Da'anii ágot'eehíí baa nagoshni' doleełhíí bighą gosilǐí, ła'íí áí bighą ni'godzán biká'zhǐ' niyáá. Nnee daantǐígee da'anii zhǐnéé ádaat'eehíí shiyati' yidits'ag doo.

³⁸ Pílate gánábıldı'nii, Da'anii ágot'eehíí nñiihíí nt'é golzeego ágolzee? Díí ánniidá' Jews daanlíni yich'ǐ' ch'ínánádzaago gádaayılñii, Díí nñeehíí doo hago adzaa dago bígosłsǐíd.

³⁹ Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godínłhgo da'idaągee nnee ła' nohwá ch'ínálteehgo daagosł'ąą: áík'ehgo Jews ízigo biNant'a' nohwá ch'ínánshteeh néé?

⁴⁰ Nanádaadilghaazhgo gádaanii, Díí nñeehíí dooda, Barábbas zhą nohwá ch'ínánłteeh. Barábbas-híí in'ǐhi nłǐí lẹk'e.

19

¹ Pílate aniiigo Jesus habí'oltsaz.

² Silááda ch'il diwozhi nánihezwodgo nant'án bich'ah k'ehgo alzaahi bik'edaidez'ąą lẹk'e, ła'íí diyágé łhčíí dotł'izhi bá ádaagozłaa,

³ Áídí' bich'ǐ' hayaa ánadaat'ǐigo, Gozhóq le', Jews ízigo biNant'a' nłíni! daaniidá' daayołts'ǐ.

⁴ Pílate ch'ínánádzaago nnee gádaayılñii, Kúnko, doo hago adzaa dago bígosłsǐíd, áí bídaagonłsǐ doleełhíí bighą nohwich'ǐ' bíl ch'ínánsht'aazh.

⁵ Áík'ehgo Jesus ch'il diwozhi bich'ahdá' bi'íhíí nñeezi łhčíigo dotł'izhi gólǐigo ch'ínyáá. Pílate gádaabiłnii, Kú nñeehíí sizǐí nko!

⁶ Okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ła'íí aasinilíí daabiltsąądá' nádaadilghaazh, Tsǐ'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé, tsǐ'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé, daaniiigo. Pílate gánádaabiłdo'nii, Dánohwíí tsǐ'ılna'áhi bídaahołkałgo daazołhéé: shíí doo hago adzaa dago bígosłsǐíd.

⁷ Jews daanlíni gádaabiłnii, Da'áík'ehgo nohwá goz'áni bikísk'eh datsaah dábik'eh, Bik'ehgo'ihǐ'nań biYe' ádil'ǐhíí bighą.

⁸ Pílate díí yidezts'ąądá' dayúwehégo biini' hąh silǐí;

⁹ Yáná'itihé yune' ha'ánánádzaago Jesus gáyılñii, Hadí' nannáhi? Ndi Jesus doo bich'ǐ' hadzii da.

¹⁰ Áík'ehgo Pílate gábiłnii, Ya' doo shich'ǐ' handziih da néé? Ya' ch'ínáninshteehgo dagohíí tsǐ'ılna'áhi bíní'dilkałgo beshik'ehíí doo bígonłsǐ da néé?

¹¹ Jesus gábiłnii, Doo shenik'eh da doleeł ni', yaaká'dí' doo naa godet'ąą dayúgo: áí bighą hadín naa shinkłííní itisgo nchọ'go adzaa.

¹² Áídí' Pílate ch'ínábılteeh hat'ǐí: ndi Jews daanlíni nádaadilghaazhgo gádaanii, Díí nnee ch'ínánłteehyúgo doo Caesar bit'eké nłǐí da: dahadín ízigo nant'án ádil'iiníí Caesar yits'ą'zhǐ'go na'ídiltee.

¹³ Díí yidezts'ąądá' Jesus ył ch'ín'áázhgo Pílate yánáltihíí biká'asdáhá yiká' dahnezdaa, áí Pavement golzeegee ánagot'ǐł, Hebrew k'ehgo Gábbatha golzéhi.

14 Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godiníhíí bá ilch'í'golnéhíí bijj, gostán bik'ehenkéézyú shj: Pílate Jews daanlíni gádaayikni, Kú nohwíNant'a' sizj nko!

15 Áídá' nádaadilghaazh, Zodée, zodée, tsj'ılna'áhi bíhołkał. Pílate gánádaabıldo'niid, Ya' nohwíNant'a' tsj'ılna'áhi bíhishkałgo zis-hée née? Okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi gádaanii, Caesar zhá nohwinant'a' nlij.

16 Áídí' Pílate Jews daanlíni yaa daabistj, tsj'ılna'áhi yídaabıłkałgo. Áík'ehgo Jesus nádaidnł'e'go yil onalsáá lək'e.

17 Jesus dabíi bitsj'ılna'áhi yogheelgo, itsits'in si'áni, golzeego ágolzéhi goz'ąązhj' bil nánzáá, áí Hebrew k'ehgo Gólgotha golzee:

18 Akú Jesus tsj'ılna'áhi yídaayiskał, ła'íí nnee naki aldó' ba'ashhahdí' tsj'ılna'áhi bídaabi'deskał, Jesus iní'gee dahdaistjídá' nneehíí dá'ıl'an dahsh-teezh.

19 Pílate k'e'eshchj, JESUS NÁZARETHDÍ' GÓLÍNI JEWS ÍZISGO BINANT'A' NLÍNI, golzeego dahgoz'áni tsj'ılna'áhi yiká' yýyskał.

20 Jews daanliiníí łaągo k'e'eshchiiníí daayozhi'; Jesus tsj'ılna'áhi bíheskałí kįh goznílií da'alhánego goz'ąą: áík'e'eshchiiníí Hebrew, Greek, ła'íí Latin k'ehgo k'e'eshchj lək'e.

21 Jews bi'okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi Pílate gádaayikni, Jews biNant'a' nlij, doo ágoléh da; Jews biNant'a' nshj niigo ágoléh.

22 Pílate hanádzii, Nt'é ágoshlaahíi ilk'idá' ágoshlaa, nii lək'e.

23 Siláada Jesus tsj'ılna'áhi yídaiskałdá', bidiyágéhíí djyú ilk'ıdaiznil, dántjgee dała'á býéego; iká'íhíi doo hadilkad da: ndi dahot'éhé bida'zhj' ngont'igo hist'ool.

24 Áík'ehgo gádaakıldi'ni, Dii doo k'ad ndaahiidzọs da, daazhógo bighą da'doljołgo, hadín gonesnaahíi býéé doleeł: díinko Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí begolne'go ánagot'jł, Shidiyágéhíi ılta'is'ni, shi'íhíi bighą da'diljoł. Áík'ehgo siláada díi ye'ánadáát'jıd.

25 Jesus tsj'ılna'áhi bíbideskałí ba'ashhahgee báą ła'íí báą bik'isn, Mary, Cléophas bi'aad, ła'íí Mary Mágdalene nazj lək'e.

26 Jesus báą hik'e bitsılke'yu dała'á bil nzhónihíi ba'ashhahgee nazjgo yıltsąądá', báą gáyikni, Shimaa, kú nizhaazhé!

27 Áídí' bitsılke'yu dała'á siziiníi, Kú nimaa! yikni. Áídí' godezt'igo yil onát'aazh, bitsılke'yu bigowayú.

28 Díi bikédí'go Jesus dawa ąął alzaahíi yígółsigo, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi begolne'go gáníi, Dibá' séłj.

29 Áígee nk'ózhi, vinegar holzéhi, ts'aa bee sikaą: tú daayıl't'ó'íi vinegar yee daiz'ąądí' tsj' nneezi hýssop holzéhi, bíłatahgee yaa dahdaiz'ąągo, Jesus bizé'zhj' dahyída'nłtsii.

30 Jesus vinegar yits'óózdá' gáníi, Aął alzaa: áídí' hayaa onot'ąądá' dabíi biyi'sizini be'ogoyáago áyíłlaa lək'e.

31 Ilch'í'golne'íi bijj lək'e, áí godilziníi bijj (dážhó nzhọgo godilzihgo,) Jews daanlíni kots'í tsj'ılna'áhi biká' dahnaztjigo doo bil dádaabik'eh dahíi bighą bijád daahotjigo nanáhó'níi, daayikniigo Pílate nádaayoskaą.

32 Áík'ehgo siláada hikaigo Jesus ba'ashhahdí' tsj'ılna'áhi bídaahiskałí dantséhíi bijád daayihetj', ła'ihíi aldó'.

33 Áídá' Jesus yaa hikaigo, ilk'idá' daztsąągo yídaagołsıidhíi bighą yijád doo daayihetj' da.

34 Siláada ła' ba'ask'eh yune' bésh nneezíi oyılgeed, áídí' dagoshch'j' dił ła'íi tú bil ha'ijool.

³⁵ Áí yo'ijhñ yaa nagolñi', na'goni'íí da'anii; da'aniigo nagolñi'go yígólsi, nohwíí áldó' da'ohdlaḡ doleeḡo.

³⁶ Díí be'ánágot'íí díí Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí, Bits'in doo la' k'e'íltḡoḡ da doleeḡ, ñiihíí begolñe'go ágodzaa.

³⁷ Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí la'i áldó' gánádi'ñii, Hadín yighátsi'nḡeedíí án daineḡ'íí doleeḡ.

³⁸ Díí bikédí'go Joseph, Arimathéadí' gólíni, Jesus yits'á'dí' ígoḡ'aahíí nḡíni, dánant'í'ego Jews daanlíni yénáldzidhíí bighaḡ, án Jesus bits'íhíí yíyókeed: áík'ehgo Pílate baa godin'áá. Akú nýáágo Jesus bits'íhíí naidnné'.

³⁹ Nicodémus áldó', t'é'yú Jesus yaa nyáá n'íí, jeeh nch'í'i, myrrh holzéhi, aloes biḡ nadesdziidi, daḡa'á gonenadín dahdidlee'i shḡ yogheelgo nyáá.

⁴⁰ Jesus bits'íhíí nádaidnné'go nak'á'ligaihi yik'ídaidesdiz, hikagolchiníí biḡgo, Jews daanlíni nḡee ledaihiñiihíí k'ehgo.

⁴¹ Tsḡ'ílna'áhi bíheskaḡee dégózhóné goz'áḡ: áí biyi' tsébi'i'án ánídéhi goz'áḡ, doo hwahá hadín ákóne' nnilteehi da.

⁴² Jews daanlíni ích'í'golñe'íí bijjiihíí bighaḡ, la'íí tsébi'i'án da'aḡhánedí' goz'áḡhíí bighaḡ Jesus bits'í ákóne' ndaizné' lék'e.

20

¹ Godilziníí bijjii Mary Mágdalene, t'ahbi, t'ah godilñikdá' tsébi'i'ányú Jesus le'sitjii n'íígee nyáá, nt'éégo tséé daadin'áá n'íí yó'ot'áḡgo yiltsaḡ.

² Áídí' nádilwod, Simon Peter hik'e Jesus bitsilke'yu la'íí, Jesus biḡ nzhḡo n'íí, yilgo yaa hílwodgo gáyilñii, NohweBik'ehñ tsébi'i'ándí' ch'ídaistjii láá, hayú ndaistjii shḡhíí doo bídaagonlzi da.

³ Áík'ehgo Peter hik'e Jesus bitsilke'yu la'ihíí biḡgo ch'ín'áázhgo tsébi'i'ányú ó'áázh.

⁴ Daḡa' nátsidnḡeel: ndi bitsilke'yu la'ihíí Peter yaa dilwod, tsébi'i'ányú dantsé hílwod:

⁵ Ts'íyaa adzaago ákóne' déz'íidgo nak'á'ligaihíí zhá akú siñilgo yiltsaḡ, ndi doo ha'ayáá da.

⁶ Simon Peter ákú nýáá dábike', án tsébi'i'án yune' ha'ayáágo nak'á'ligaihíí zhá siñilgo yiltsaḡ,

⁷ Nak'á'ligai bitsits'in bik'ídesdiz n'íí dasahn hisdisgo anahyú siné', doo nak'á'ligai la'ihíí biḡ siñil da.

⁸ Bitsilke'yu la'i tsébi'i'ányú dantsé hílwodíí áldó' ha'ayáágo yiltsaḡgo os-dlaḡad.

⁹ Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí, Daztsaḡadí' naadiidáh doleeḡ, ñiihíí doo hwahá biḡ ídaagoziñ da.

¹⁰ Áídí' bitsilke'yu bigowayú onát'aazh.

¹¹ Mary tsébi'i'ángee hichago sizjii: hichagdá' ts'íyaa adzaago tsébi'i'án yune' déz'íid,

¹² Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'dí'hi naki bidiyagé daaligaihi, Jesus bits'í siné' n'íígee sikeego yiltsaḡ, la' nés'áḡ n'íígee sidaago, la'íí dés'eez n'íígee.

¹³ Gádaabiñii, Isdzán, nt'é bighaḡ nchag? Mary gábiñii, SheBik'ehñ nádaidnḡtjii láá, hayú ndaistjii shḡhíí doo bígonsi da.

¹⁴ Ágáñniidá' t'áḡzhí' adzaago Jesus sizjii go yiltsaḡ, ndi Jesus at'íñhíí doo yígólsjii da.

¹⁵ Jesus gábiñii, Isdzán, nt'é láá bighaḡ nchag? Hadín biká dín'íí? Áí ni' goz'aaníí dégózhónégo ágólsiníí at'íí láá nzjigo gáyilñii, Jesus bits'íhíí nádnḡtjii lék'eyúgo, hayú nḡtjii shḡhíí shiḡ nagolñi', áík'ehgo nadishné'.

16 Jesus, Mary, bih_{ni}. Mary leediidzaago Hebrew k'ehgo, Rabbóni, bih_{ni}; shilch'ígó'aahíí golzeego ágolzee.

17 Jesus gábi_{ni}, Shedinołchid hela'; doo hwahá shiTaa bich'ì' dahnádishdáh dahíí bighá: áídá' shik'isyú bich'ì' nnáhgo shá bił nadaagolní', ShiTaa, nohwíí ałdó' nohwíTaa, Bik'ehgo'ihí'nań hoshkaqhń, nohwíí ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań daahohkaqhń bich'ì' nádésdzá.

18 Áík'ehgo Mary Mágdalene Jesus bitsilke'yu yaa nyáágo gádaayih_{ni}, Nohwe-Bik'ehń hish'íí, áídí' ábi_{ni} n'íí yil nadaagosní'.

19 Da'ái bijíí o'í'ááyú, godilziníí bijíí, Jesus bitsilke'yu íla'adzaa lék'e, Jews daanlíni yédaaldzidhíí bighá dáádítłhíí da'dentááda' Jesus bitahyú sizíigo daayiltsaa, nt'éeego gábi_{ni}, Ilch'ì'gont'éeéhíí bee nohwich'ì' goz'aa le'.

20 Ágánniidá' bigan la'íí ba'ask'ehgeehíí yil ch'í'nah áyíílaa. Bitsilke'yu beBik'ehń daayiltsaa dá' bił daagozhqod.

21 Jesus gánádaabildo'niid, Ilch'ì'gont'éeéhíí bee nohwich'ì' goz'aa le'. ShiTaa shides'a'híí k'ehgo nohwíí ałdó' daanohtwidish'aa.

22 Ágánniidá' yiká'zhí' deyołgo gádaayih_{ni}niid, Holy Spirit nohwaa det'aa:

23 Dahadín binchq'híí bighá baa nágodenoh'aaqhíí, áí binchq'íí baa nágodet'aa; dahadín binchq'híí bighá doo baa nágodenoh'aa dahíí, binchq'íí t'ah yegoyííí.

24 Thomas, nakits'adahíí itah nlíni, Dídymus holzéhi, Jesus nyááda' doo áígee itah sidaa da lék'e.

25 Bitsilke'yu la'ihíí bił nadaagolní', NohweBik'ehń daahiiltsaa, daabi_{ni}igo. Thomas gáníí, Bigan biyi' besh bikísk'eh nagoz'aaqhíí hish'ííyúgo zhá, besh odaaz'aa n'íí yune' nadishniihgo, la'íí ba'ask'ehgee o'í'án yune' nadishniihyúgo zhá oshdlaa doleeł.

26 Tsebíí yiskaqa hik'e Jesus bitsilke'yu kih yune' naháztaqa lék'e, k'adíí Thomas biłgo: áígee dáádítłh da'dentáá ndi Jesus akóne' bitahyú sizíigo nanádaayiltsaaago gábi_{ni}, Ilch'ì'gont'éeéhíí bee nohwich'ì' goz'aa le'.

27 Áídí' Thomas gáyih_{ni}, Dzaqa bedenłihgo shigan nń'íí; yushdé' dahdenłihgo sha'ask'ehgee o'í'ánhíí nabik'ínłniih; doo odlaa dahíí doo nłíigo da, ondlaa le'.

28 Thomas gábi_{ni}, SheBik'ehń, Bik'ehgohinshnahń nłíí láá.

29 Jesus gábi_{ni}, Shi'íhíí bighá shosíndlaad: hadín doo sho'íí da ndi shodlaaníí biyaa gozhqod doo.

30 Jesus bitsilke'yu bináál godiyihgo ána'ol'ííhíí láágo áyíílaa, la' díí naltsoosíí biyi' doo bak'e'eshchíí da:

31 Áídá' Jesus, Christ nłíí, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nłíí daahohdlaa doleełgo; áídí' daahohdlaaago bizhi'íí biláhyú daahinohtnaa doleełhíí bighá díí bak'e'eshchíí.

21

1 Díí bikedí'go túsikaaníí Tibérias golzéhi bahgee Jesus bitsilke'yu yich'ì' ch'í'nah ána'delzaa; díí k'ehgo ch'í'nah ána'delzaa.

2 Simon Peter, Thomas, Dídymus holzéhi, Nathánael, Gálilee biyi' Cánagee golíni, Zébedee biye'ke, la'íí Jesus bitsilke'yu naki dawa dała' naháztaqa lék'e.

3 Simon Peter gádaabi_{ni}, Ha'ishleehyú déyáá. Yil nakaihíí gádaabi_{ni}, Néé ałdó' akú nił nkáh. Dahiskaigo dagoshch'ì' tsina'eehíí yiyi' okai; áí bitł'é' doo nt'é hadaizlee da.

4 Hayołkaaldá' Jesus tábaayú sizíí; áídá' bitsilke'yu Jesus at'íníí doo yídaagołsı da.

5 Jesus gádaabi_{ni}, Shichagháshé, lóg la' hadaasolee née? Dah, daabi_{ni}.

⁶ Gánádaayikdo'niid, Tsina'eekí dihe'nazhinéégo lóg behaidlehé nanest'ólihíí tédaalkaad, áík'ehgo la' hadaahleeh. Áídí' áí tédaiskaad nt'éégo lóg dázhó lą́áhíí bighą doo hagot'éégo hadaitjı́ bik'eh da.

⁷ Bitsilke'yu dała'á Jesus bił nzhónihíí Peter yich'ı́' gáníí, NohweBik'ehń át'ı́ı lą́. Simon Peter hadín át'ı́nı́ı yaa idezts'aądá', na'idziid bighą bi'ı́ı ádayidiltsooz n'ı́ı ánágodlaago tayi' yáhıt'ag.

⁸ Jesus bitsilke'yu la'ihíí, lóg behaidlehé nanest'ólihíí lóg bee halk'ılgo daidołshoolgo, tsina'eekí yee hikai, (doo anahdí' táts'á ngont'i' da, dała'á gonenadín da'des'eezyú shı́.)

⁹ Táts'á haskaidá' tsı́ıd diltı́'go, lóg la'ı́ı bán biłgo kọ'ká' sinilgo daayıltsą́.

¹⁰ Jesus gádaabılńıı, Łóg hadaasolee'ı́ı la' deda'nohńıı.

¹¹ Simon Peter, tsina'eekí yiyi' oyáágo, lóg behaidlehé nanest'ólihíí lóg nchaahíı bee halk'ılgo tábaązhı́' nyidenłshóód, lógı́ı dała'á gonenadín biká'yu ashdladın taagi: lóg dázhó lą́ ńdi lóg behaidlehé nanest'ólihíı doo odláád da.

¹² Jesus gádaabılńıı, Yushdé' da'ohsą́. Bitsilke'yu daaste'go doo la', Hadín ánt'ı́ı? daabılńıı da, beBik'ehń át'ı́ıgo yıdaagołsı́ıdhı́ı bighą.

¹³ Áídí' Jesus bán náidnné'go bita'izné', lóg alđó'.

¹⁴ Díı biłgo taadn Jesus bitsilke'yu yich'ı́' ch'ı́'nah ádelzaa, daztsą́adı' naadi-idzaahı́ı bikédı́'go.

¹⁵ Aął da'iyą́adı' Jesus Simon Peter gáyılńıı, Simon, Jonas biye' ńlíni, ya' díı bitisgo nił nshọọ néé? Peter gábilńıı, Ha'oh, sheBik'ehń; shıł nzhóónı́ı bígonłsı́. Jesus gánádo'niid, Shidibełjı́ bizhaazhé shá biza'hinı́ı.

¹⁶ Nakidngee Jesus gánábıłdo'niid, Simon, Jonas biye' ńlíni, nił nshọọ néé? Peter gábilńıı, Ha'oh, sheBik'ehń, shıł nzhóónı́ı bígonłsı́ gádnıı. Jesus gánábıłdo'niid, Shidibełjı́ shá biza'hinı́ı.

¹⁷ Taadngee gánábıłdo'niid, Simon, Jonas biye' ńlíni, nił nshọọ néé? Peter doo bił gozhóó da, taadn, Nił nshọọ néé? biłńńııdhı́ı bighą. Áík'ehgo Peter gábilńıı, SheBik'ehń dáwa bígonłsı́ gádnıı; shıł nzhóónı́ı bígonłsı́. Jesus gánábıłdo'niid, Shidibełjı́ shá biza'hinı́ı.

¹⁸ Da'anıı, da'anııgo gánıłdishńıı, Ánıı nanńaadá' dani ák'ená'ıdlééhgo, dahánt'ı́ıyú nanńaa ni': hastiin sínı́ııgohı́ı ılts'á' dahdńłńııhdá', la' n'ı́ı ná ágole'go, doo hánt'ı́ı dayú nidılteeh doo.

¹⁹ Díı Jesus yee ánńııd, da'itsaah daat'éhi Peter yee datsaahgo Bik'ehgo'ihı́'nań ızisgo ye'at'ééhı́ı ch'ı́'nah ádolńııłgo. Ágánńııdá' Peter, Shiké' hınáál, yılńıı.

²⁰ Peter t'aązhı́' déz'ı́ıdgo, Jesus bitsilke'yu bił nzhónihı́ı biké' higaalgo yıltsą́; án da'iyáá n'ı́ıgee Jesus bitıłdı́' yınent'ı́ıdá', SheBik'ehń, hadı́ıhı́ı ch'ı́'ını́'aah doleeł? nńııd lék'e.

²¹ Peter biltsą́adı' Jesus gáyılńıı, SheBik'ehń, láı nńeehń hago anńéh áıdá'?

²² Jesus gábilńıı, Hasht'ı́ıyúgo nánisdzaazhı́' hınaa, hant'é nanınłt'og áızhı́'? Nkú shiké' hınáál!

²³ Áı bitsilke'yu dała'á doo datsaah da, ch'ınııhı́ı Jesus yıl nakaihı́ı bitah didezdaad: ndi Jesus, Doo datsaah da, doo biłńńııd da; daazhógo, Hasht'ı́ıyúgo nánisdzaazhı́' hınaa, hant'é nanınłt'og áızhı́', biłńńııdá'.

²⁴ Da'án, doo datsaah da, daalch'ınııhı́ı bináál díı dawa ánagot'ı́ı lék'ehı́ı yaa nagolńı́'dí' yak'e'eshchı́ı alđó': yaa nagosńı́'ıı da'anııgo bídaagonłzı́.

²⁵ Ła'ı́ı lą́ągo alđó' Jesus ánát'ı́ıd; áı dawa naltsoos bee álzaayúgo, ni'gosdzán biká' doo hayú bá goz'aą da doleeł shı́ nsı́.

THE ACTS OF THE APOSTLES

¹ Theóphilus nílni, ałk'iná' Jesus ánát'íłkí ła'íi ıłch'ígó'aah nkegonyaahíi dawa naltsoos biká' ashłaa,

² Binadaal'a'á hahesnilíi Holy Spirit binkááyú bił ch'ídaagoz'aąná' yaaká'yú onádzazhı' ái naltsoos biyi' baa nagosisni':

³ Jesus biniigodelzaahíi bikédé'go dizdin yiskaaníi biyi' binadaal'a'á bich'ı' ch'ı'nah ánádil'ııh, da'anii hınaago yıdaagokııhıi bigha, ła'íi Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee bégóz'aaníi bich'ı' zhinéégo ágot'éhıhıi baa yıl nadaagolni':

⁴ T'ah yıl naháztąąná' gádaabińii, Jerúsalem bich'á' daadokáh hela' shıTaa anıhıi begolzaazhı', ái baa nohwił nagosisni' n'ıi.

⁵ John da'anii tú bee baptize áıł'ıı ni'; áiná' nohwıi da'kwıi yiskaągo Holy Spirit bee baptize ádaanołwi'dolniı.

⁶ Łaahikaiyú nayıdaadıkid gádaanıigo, NohweBik'ehń, ya' dák'ad Israel hat'ıi dabıi naahdziidgo ánánde' née?

⁷ Áıgé' Jesus bich'ı' hananádzii, Hagee ágone'ihıi nohwıi doo hago'at'éégo bıdaagonoııı bik'eh da, shıTaa zhá yebik'ehı at'éé.

⁸ Holy Spirit nohweh hiyáágo nohwinawod goleeh: áıgee Jerúsalemyú, Judéayú, Samáriayú ła'ıi ni'gosdzán nánel'aąyú shaa nadaagolni' doleek.

⁹ Aął yaa hadzi'ıi bikédé'go binadaal'a'á t'ah dainel'ııgo dahbi'didiltııgo yaak'os biyi' yune' bił ogoyáa.

¹⁰ Bił ogoyááyú binadaal'a'á t'ah daadéz'ııgo nnee naki bidiyágé daalıgaihi bit'ahgé' daahizi'go;

¹¹ Gádaabińii, Gálileegé' nnee daanołni, hat'ıi bigha yaaká'yú daadel'ıı? Dıi Jesus yaaká'yú nohwıch'á' onábi'doltııgo daal'iniı da'ái k'ehgo nádodaal dahagee.

¹² Áıgé' binadaal'a'á dził Ólivet golzeegé' Jerúsalemzhı' nákaı, ái da'átháni, Jews daagodnısinıi bıjıi oná'ıldahıi ga'áhosahyú goz'aą lé'e.

¹³ Nákaıyú dák'ehéyú nágot'aą yune' onákaı, áıgee Peter, James, John, Andrew, Philip, Thomas, Barthólemew, Matthew, James, Alphéus biye', Simon Zelótes, ła'ıi Judas, James bik'ısn, naháztąą.

¹⁴ Kóne' ái dawa isdzáné ła', Mary, Jesus bimaa, ła'ıi Jesus bik'ısyú bıłgo dał'a'á daabiini'go da'okąah lé'e.

¹⁵ Áiná' Jesus daayodlaanıi dał'án gonenadınhıi biká'yú nadin shı dał'adzaagee Peter da'ıhı'gé' hizı'go gánıi,

¹⁶ Nnee daanołni, shik'ııyú, Judas, Jesus ha'ádaızt'e' n'ıi yágo'iniı, doo hwahá ágone' daná' Holy Spirit David binkááyú yałti'go baa nagolni' n'ıi, ái Bik'ehgo'ihı'nań biyati' bek'e'eshchiiniı baa nagolni'ıi begolne'hi at'éé.

¹⁷ Judas nohwıtah nııgo bıi bıłgo Jesus bá nada'ıidziidgo baa godet'aą ni'.

¹⁸ Áı nnee nchọ'go adzaahıi bidená bich'ı' nahesnilıi bee ni' nagohesniı', áıgé' ts'ıyaa nago'go bibid desdohgo bich'ı' haago'.

¹⁹ Dıi Jerúsalemgee daagolıniı dawa yıdaagokııgo ni'ihıi dabıi biyati' k'ehgo Akéldama daayıńii, ái Dıł Ni'goz'áni golzeego ágolzee.

²⁰ Naltsoos Psalms holzeehıi biyi' gát'éégo bek'e'eshchıı, Golıı n'ııgee dénchọ'égo yó'ogolne'go, doo hadń gólıı da doleek: ła'ıi, Na'iziid n'ııgee ła' nnánólteeh.

²¹ Jesus nohwıtahyú naghaaná' nnee ła' bił nahikai ni',

²² John nnee baptize ádai'íigé' godezt'i'go Jesus nohwich'á' onábi'doltíizhí', áí nneehíí ła' hanábi'doltéeh, án Jesus naadiidzaahíí yo'iiníí búi ąldó' bił baa nadaagohiilni' doleel.

²³ Áík'ehgo naki hadaizlaa, Joseph, Bársabas holzéhi, iké'yú bizhi'íí Jústus holzee, ła'íí Matthías bilgo.

²⁴ Áígee da'okąąhgo gádaanii, NohweBik'ehń, ni nnee bijíí dawa bígonksí, díí nnee naki halzaahíí hayíí hánłtiiníí nohwił ch'í'nah ánle',

²⁵ Judas dabíí bá goz'ąayú dahdidogaalgo, ná na'iziid n'íí, ninal'a'a nlii n'íí yich'á'zhí' adzaa, áík'ehgo nnee hánłtiiníí áígee nnaltéeh doleel.

²⁶ Dahadń halteehíí bee bígoziłhíí ádaizlaa, áík'ehgo Matthías haltij: án nadaal'a'a itah silij, łats'adah zhągo ni'.

2

¹ Péntecost-híí bijijí Jesus daayokąąhíí dała'a daabiini'go dałahágee dała'adzaa.

² Dahıko yaaká'gé' nawode ńch'iidhíí k'ehgo áhılts'ąągo naháztąą yune' dahot'éhé bengonyáá.

³ Kq' izaad ga'at'éhi ilts'ą'go adzaago dała'a daantíjgo biká'zhí dahiltki'go bił ch'í'nah ádelzaa.

⁴ Holy Spirit bee baa daagodest'ąągo yati' iltah at'éhi yee yádaakti'go nkegonyaa, Holy Spirit áí k'ehgo yádaabiyiłti'.

⁵ Áiná' Jews daanłini Bik'ehgo'ihinań daidnłsini, ni'goszđán nanel'ąągé' Jerúsalemyú nádaagosdle' lé'e.

⁶ Díí baa ch'iniiná' nnee łaągo dała'adzaago hago łaą ágodzaa daanzí, dała'a daantíjgo búi biyati' yee yádaakti'go da'dezts'ąą'híí bighą.

⁷ Dązhq bił díyagodzaago gádaahıłdi'nii, Sąą'a, aishą' dawa Gálileegé' nneehíí ádaanii?

⁸ Áiná' hago'at'éego dánohwíí daanohwiyałti'íí yee yádaakti'go daadiits'ag?

⁹ Párthians, Medes, Élamites, ła'íí nnee Mesopotámia, Judéa, Cappadócia, Póntus, Asia,

¹⁰ Phrygia, Pamphylia, Egypt ła'íí Líbya Cyréne binaayú il'angé' ledaadiltini, ła'íí Romegé' det'ih hasta' hikaihi, Jews ła'íí nnee Jews bi'okąąhíí k'eh da'okąąh daazłini,

¹¹ Cretes ła'íí Arabians daanłini, dánohwíí daanohwiyałti' yee yádaakti'go Bik'ehgo'ihinań izisgo ánát'ijłhíí yaa nadaagolni'go daadiits'ag.

¹² Áík'ehgo dawa bił díyagodzaa ła'íí hago łaą ágodzaa daanzigo gádaahıłdi'nii, Díishą' hago ánągot'ijłhihi?

¹³ ła'íí daazhógo déyaadaadlohgo gádaanii, Díí nneehíí wine ánídéhi daayodlaągo ádaanii.

¹⁴ Áiná' Peter łats'adahíí yił daahizi'go nnee dała'adzaahíí yich'ı' hadzii, Nnee Judéagé' ła'íí Jerúsalemgee daagonłni, díí ádishnihiłhíí nłt'éego hodaayisólts'ąągo nohwił idaagozi le':

¹⁵ Díí nneehíí bił nádaagodiyis ádaanłsı ndi doo ágát'éé da, anaazhá ngost'ái bik'ehenkééz ła'.

¹⁶ Áiná' Joel, Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi n'íí díí ánągot'ijłhíí dab'ıltsená' yaa nagosni' ni' gánniidgo;

¹⁷ Bik'ehgo'ihinań gáníí, Ikék'eh nnągodzaayú be'ągodonił, nnee dawa shiSpirit baa daadish'a' doleel: nohwiye'ke ła'íí nohwitsi'ke dawa ágodoniłhíí shá yaa nadaagolni' doleel, nnee áníí nakaiyehíí bił ch'í'nah ádaagol'ij doleel, hastiyúhíí nadaayeel doleel:

18 Ái benagowaaná' nnee shánada'iziidíí ła'íí isdzáné shánada'iziidíí shiSpirit baa daadish'a' doleeł; áík'ehgo ágodoníihí shá yaa nadaagoln'i' doleeł:

19 Yáá biyi' ízisgo ánágot'íihí ch'í'nah ádeshkíł, ni' biká' godiyıhgo be'ígóziníí, áí dıł, kq', ła'íí lid aad k'ehgo at'éégo áldó' ch'í'nah ádeshkíł:

20 Dá doo nohweBik'ehń nadáhíí bijjı, dázhó gonł'ééhíí bijjı biká' ngowaa daná' ch'ígona'áihíí dıłkíł doleeł, t'é'gona'áihíí dıł doleeł:

21 Áiná' hadń Bik'ehgo'ihı'nań bizhi'ıí yee yıká ániihń hasdádogaal.

22 Israel hat'i'ıí daanołını, dıí yati'ıí ídaayesółts'aq; nohwıí bídaagonółsı go'ıí, Jesus Názarethgé' nlını, Bik'ehgo'ihı'nań nohwináal Jesus binkááyú ízisgo áná'ol'ıihíí ła'íí godiyıhgo be'ígóziníí ánáyo'ııłgo nohwich'ı' bee bígózıgo áyılłaa:

23 Ái Jesus-hıí Bik'ehgo'ihı'nań dabıntsé yaa natsekeesgo yaa nagoshchııgo nohwaa híłtııgo nnee begoz'aanıí doo yıkısk'eh ádaat'ee dahıí nohwıí ádaabıldonııgo tsı'ılna'áhi yıdaayiheskałgo daayizes-hıı:

24 Áiná' Jesus nezgaigo da'itsaahıí Bik'ehgo'ihı'nań nláhyú áyılłaaná' nábihıl'na': da'itsaahıí doo dayúweh botq' bik'eh dahıí bighq.

25 David Jesus yaa nagolnı'go gánıí, SheBik'ehń dawahn shádnıyú hish'ıı; shinawod shá ágółsıhıí bighq shıgan dihe'nazhıneégo nlıı:

26 Ái bighq shıjıı bıł gozhóq ła'íí sizaa gozhóqogo yashti'; ła'íí án zhq ba'oshkııgo shıts'ı hanayoł doleeł:

27 Shıyi'siziınıí ch'iidntahıyú doo nyinoné' at'éé dahıí bighq, Dilzini Nlıını nıyééhıí dıłdzidihıí bich'q'zhı' ánsı doleeł.

28 Hago'at'éégo ch'ihınaa doleełı shıł ch'ı'nah ánłaa; shıł nlııgo dázhó shıł gozhóqogo áshıłsı.

29 Nnee daanołınıí, shik'ııyú, bich'q'gé' daagosiıdlını David holzéhi, doo siste' dago da'anııgo baa nohwıł nagoshnı', daztsaqgo ıłch'ı'nnıltıı ni', ıłch'ı'nnıltıı n'ıí dııjıı t'ah dzaagee begoz'aq.

30 David Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú na'iziidıí nlıı ni', ła'íí Bik'ehgo'ihı'nań bitł'a dahdidılııgo gábıhıııd, Nich'q'gé' hadaałshchıınıí ła', Christ holzéhi, benik'eh n'ıí yebik'ehgo ádishkíł, nııgo yígółsı;

31 Áík'ehgo áı dabı'ıłtsé yígółsıgo Christ nábi'dihıl'na'hıí baa nagolnı' gánıııdgo, Biyi'siziınıí ch'iidntahıyú doo yó'oyone' da, ła'íí bits'ıhıí doo dıłdzid da.

32 Dıí Jesus-hıí Bik'ehgo'ihı'nań nábihıl'na'hıí daanohwıgha nohwináal ágodzaa.

33 Ízisgo at'éégo ábi'delzaago Bik'ehgo'ihı'nań bigan dihe'nazhıneégo sidaago, ła'íí Holy Spirit higháh doleełı bıTaa bee bángon'áqago dıí daal'ııhıí ła'íí daadołts'agıı bıí áyılłaa.

34 David yaaká'yú doo bıł ogoyáá da; ndi dabıı gánıí, Bik'ehgo'ihı'nań sheBik'ehń gáyıłnıııd, Shıgan dihe'nazhıneégo sındaa,

35 Ni'ina'ıí benik'eh silııgo nıkełt'ááhyú ninıılzhı'.

36 Ái bighq Israel hat'i'ıí dawa da'anııgo dıí yıdaagołsı le', Jesus-hıí tsı'ılna'áhi bídaahesołkał n'ıí Bik'ehgo'ihı'nań nohweBik'ehń, Christ nlııgo nohwá áyılłaa.

37 Nnee dıí daidezts'aqaná' bıł daagoshch'ıı' lé'e, áígé' Peter ła'íí ła' nadaal'a'áhıı yich'ı' gádaanıı, Nnee daanołınıí, nohwık'ııyú, hago ádaahıı'ne'?

38 Peter gádaabıłııı, Nohwinchó'ıı bich'q'yúgo ádaalne'go dał'a'á daanołıııgee Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwı'dolne', nohwinchó'ıı nohwá da'ızlıı alne'hıı bighq, áík'ehgo Holy Spirit bee nohwaa godit'aah doleeł.

39-40 Nohwıı dıı bee nohwángot'aq ła'íí nohwıı nohwich'q'gé' daalđılchııhıı, ła'íí doo daanohwık'ıı dahıı áldó' bángot'aq, dahadń Bik'ehgo'ihı'nań nohwe-Bik'ehń ıch'ı' yojııhıı.

41 Hadíi bíl daagozhóogo biyati' nádaidné'íi baptize ádaabi'deszaa: da'ái bijji nnee taadn doo náhóltag dayú shi Jesus daayodlaaní yedikai.

42 Ái nnee nadaal'a'a bee bíl ch'ídaago'aahíi, la'íi kíl daanliigo, bán nihi'né'íi, la'íi okaahíi dayúweh nldzilgo yaa nakai.

43 Dała'a daantíigo daidnksigo ndaaldzid: ízigo ánagot'íi kíl la'íi godiyhgo be'ígóziníi nadaal'a'a binkááyú bee ánagot'íi.

44 Jesus daayodlaaní dawa dałahágee naháztaq, dawahá dałaházhi' daabíyéego;

45 Daabíyéehíi baa nadaahazniigo hadíi yídaadiníi yitaada'izni.

46 Dajji biigha dała'a daabiini'go da'ch'okaah goz'aa yune' dała'ánat'íi, bíl daagozhóogo, doo ích'i' yaa daagochi'go da daabigowayú kíl náda'idíi lé'e.

47 Bik'ehgo'ihí'nań yich'i' ahédaanzigo nnee dawa bíl dádaabik'ehgo ádaat'ee lé'e. Áigé' la' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú hayíi hasdákaihíi dajji biigha ínáhihikah lé'e.

3

1 Ha'iz'aage' hayaazhi'yú Peter la'íi John bílgo da'ch'okaah goz'aa yú dezh'aah lé'e.

2 Nnee dágozliigé' doo naghaa dahi dajji biigha da'ch'okaah goz'aaní ch'íná'itíi Dénzhóné holzéhi bahgee nnádaach'íktéeh lé'e, da'ch'okaah goz'aa yune' ha'áhiháhi yídókeedgo;

3 Peter la'íi John bílgo da'ch'okaah goz'aa yune' hi'ashgo yiltsaago, Dáhat'íhíta shaa nohné', niigo yídókeed.

4 Peter la'íi John bílgo nnee sitiiníi da'as'ah daayiné'íi ná' Peter gáníi, Nohwín'íi.

5 Nnee sitiiníi hat'íhíta shaa daayiné' nziigo yinel'íi.

6 Áiná' Peter gáníi, Shihíi béshligaihíi la'íi óodo doo la' nashné' da; ndi hat'íi bigonshíi'ihíi naa nshné': Jesus Christ Názařthgé' gólíni bizhi' binkááyú nádnahgo dah nnáh.

7 Bigan dihe'nazhiiné' yiltsodgo hadag abíílaa: dagoshch'i' bikee la'íi bikegod bílgo nldzil daazlii.

8 Hadag yáhiłwodgo hizí', áigé' dahnyaagé' da'ch'okaah goz'aa yune' Bik'ehgo'ihí'nań yich'i' ahénzigo higaal la'íi yáhiłwo'go Peter la'íi John bílgo yil okai.

9 Higaalna' Bik'ehgo'ihí'nań yich'i' ahénzigo nnee dawa daabo'íi:

10 Da'ch'okaah goz'aaní ch'íná'itíi Dénzhóné holzéhi bahgee ídókeedgo sitíi n'íi át'íigo nnee yídaagołsi: áik'ehgo hago'at'éego bich'i' ágodzaahíi daanzigo bíl díyadaagot'ee lé'e.

11 Nnee doo nagháhi da n'íi Peter la'íi John bílgo dayúweh yotana' nnee láago bich'i' nádnkíigo bíl díyadaagot'eego baa dała'adzaa ch'ínághin'áagee, Sólomon's holzéhi.

12 Peter nnee dała'adzaahíi yiltsaana' yich'i' yałti' gáníigo, Israel hat'íi daanołni, hat'íi bigha nohwil díyadaagot'ee? Hat'íi bigha dánohwíi nohwina-wodíi bee dagohíi dánohwíi njoohíi bee díi nneehíi naghago ánáhiidlaa daanołsigo da'os'ah daanohwineł'íi?

13 Bik'ehgo'ihí'nań Abraham, Isaac, Jacob la'íi bich'á'gé' hadaahidelchíi'ihíi daayokaahń, biYe' Jesus ízigo at'éego ayíílaa; Pílate baa daadeso'aa go ch'ínabíiłteeh hat'íi, ndi nohwíi, Doo hádaahiit'íi da, daadołni, Pílate bińáál.

14 Dilzini, Nłt'éego Ánat'íi kíl, Doo hádaahiit'íi da, daabiłdołniiná', Nnee yizes-híni nohwá ch'ínánołteeh, daabiłdołni ní';

15 Áígé' Ihi'naa yeBik'ehń daazesohjina', án Bik'ehgo'ihinań daztsaagé' nábihil'na'; áí dawa nohwináál ánágot'ijł ni'.

16 Da'án bizhi' yodlaago díí nnee daak'iiníí la'íí bídaagonońsiníí nłdzilgo ánábiidlaa: bi'odla'íí díí nneehíí doo hayú baa dahgoz'aq dago ánábiidlaa, daanohwigha nohwináál.

17 Shik'íyú, doo bídaagonońsyú ádaaldzaa dago bígonsi, nohwá nadaant'aahíí aldó'.

18 Áíná' díí k'ehgo Christ biniigodilné doleeł, nihií Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidíí dabí'ítsená' yaa nadaagolni' n'íí Bik'ehgo'ihinań ye'ilaa.

19 Áík'ehgo nohwincho'íí bich'á'yúgo ádaalne', áígé' Bik'ehgo'ihinań bich'í' dahdołkáh, áík'ehgo nohwincho'íí nohwá k'ená'ildéh, áík'ehgo Bik'ehgo'ihinań bich'á'gé' nohwił gozhóóníí begoldoh ndi at'éé;

20 Áígé' Jesus Christ nohwich'í' náidi'aa doleeł, án al'iná' baa nohwił na'gosni' ni':

21 Án ni'godzán alzaagé' yushdé' godezt'igo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi daadilzini dabí'ítsená' yaa nagolni' n'íí begolne'go dawahá iłch'ínágodle'híí begonyaazhi' yaaká'yú gólíí.

22 Moses daanohwitaa n'íí da'aniigo gáyilniiid, Nohwik'íyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinań nohwe Bik'ehń binkááyú Na'iziidíí nohwá hailteeh, shíí hashiltíiníí k'ehgo; án ádaanohwiłnihií dawa nł'éégo ídaayesołts'aq doleeł.

23 Díí k'ehgo doleeł, dahadń áí Bik'ehgo'ihinań binkááyú Na'iziidíí doo iyéstsaq dahń nnee bitahgé' da'izlií doleeł.

24 Samuel gólíígé' yushdé' godezt'igo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidíí dawa yádaakti' n'íí díí bijiyúgo ánágot'ijłíí dabí'ítsé yaa nadaagolni' ni'.

25 Nohwií Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'íí bich'á'gé' hadaahłshołchij, la'íí Bik'ehgo'ihinań Abraham bich'í' hadzii, Nich'á'gé' daalideshchiinihií la' binkááyú ni'godzán biká' il'angé' ledaadilchiinihií dawa biyaa gozhóq doleeł, niigo daanohwitaa n'íí yił lánghost'aq n'íí nohwá begolne'.

26 Bik'ehgo'ihinań biYe', Jesus, hayiłtúgo da'ítsé nohwich'í' oyił'a' ni', dała'á nołtúgo ncho'go ágot'eehíí bich'á'yúgo ádaanoł'eego nohwiya gozhóq doleełhíí bigha nohwich'í' oyił'a' ni'.

4

1 Peter la'íí John biłgo nnee t'ah yich'í' yádaakti'ná' okaqah yedaabik'ehi, siláada da'ch'okaqah goz'aaníí yinádaadéz'ini binant'a' la'íí Sáducees daanlíni baa hikai,

2 Áí hadaashkee lé'e, Peter la'íí John biłgo nanezna'íí Jesus binkááyú naadi-ikáh doleeł, daaniigo, nnee yił ch'ídaago'aahíí bigha.

3 Nnee hadaashkee n'íí Peter la'íí John biłgo daayilsoodgo ha'ánezhteezh iskaqzhi': al'iná' o'í'áahíí bigha.

4 Da'ágát'éé ndi nnee láágo Peter la'íí John biłgo biyati' daidezts'aaníí daayosdlaq; ashldadn doo náhóltag dayú shi da'osdlaq.

5 Iskaq hik'e Jews binadaant'a'íí, Jews yánazini la'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi Jerúsalemyú dała'adzaa,

6 Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ánnas holzéhi, Cáiaphas, John, Alexánder, la'íí okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bik'íí dawa aldó' dała'adzaa lé'e.

7 Díí nneehíí Peter la'íí John biłgo da'ahn'gee daayineskeego nayídaadilkid, Hat'íí binawod, hadń bizhi' bee díí ádaaldzaa?

8 Peter, Holy Spirit bil nliigo yábiyikti'go gádaabilnii, Nnee bánadaanoł'aahíí la'íí Israel hat'i'íí bánasoziiníí,

9 Nnee doo nagháhihíí bich'osii'ni'íí, díí nnee hago at'éégo nábi'dilziihíí bighá díí jii nanohwídaadołkidyúgo:

10 Nohwíí la'íí Israel hat'i'íí dawa bídaagonołsi le', Jesus Christ, Názařthgé' gólíni, tsi'ilna'áhi bídaahesołkał n'íí, daztsaągé' Bik'ehgo'ihí'nań nábiłil'na' n'íí, án bee díí nnee nł't'éé nasdljigo nohwidáhyú sizij.

11 Díí tséhíí kłh ádaagoł'e'íí daanołni yó'odaasołne' n'íí ilhagon'aagee da'ıltsé si'aaní silij.

12 Áń ba'ashhahyú doo hadń hasdákołteehíí góljii da, díí yáá das'aaní bitł'áahyú hizhíihíí bee hasdáhiłáh doleełíı dała'á ndi doo ni' biká' nnee baa nádet'ąą da.

13 Peter la'íí John bilgo nnee doo da'ołtag dahi, débaagoch'oba'íí daanlij ndi doo bil daagoyéé dago yádaakti', nnee nadaant'aahíí yídaagołsjidgo bil díyadaagot'ee; áık'ehgo Jesis yił nakai n'íí yínádaagołsjid.

14 Nnee nábi'dilziihíí bit'ahgé' sizijigo daayo'ijihíí bighá doo hat'íí nádaado'niid da.

15 Áíná' Peter la'íí John bilgo ch'inoł'aash daayilniiidná', dasahn ilch'ij' yádaakti',

16 Díí nneehíí hago ádaahiidle'? Godiyihgo ágodzaahíí binkááyú ágodzaago Jerúsalemyú daagolíníı dawa yídaagołsj; nohwíı doo daahohiidłą da daan'niihíı doo bik'eh da, daaniigo.

17 Nnee bitahyú doo dayúwehyú dididlaadgo da, haląą gádaabildo'niih, Áń bizhi'íı bee hadń bich'ij' yánáhółti' hela'.

18 Áık'ehgo yushdé' daayilniigo, Jesus bizhi' bee yánáhółti' hela' dagohíı ilch'ínánágonoł'aah hela', daabilniigo bándagoz'ąą.

19 Áíná' Peter la'íí John bilgo gádaabilnii, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nohwíı nohwich'ij' ídıłts'ąągo née, dagohíı Bik'ehgo'ihí'nańgo née, hayíı dábił'ehíı bendaagonoł'aah.

20 Nohwíı hayíı hiit'iiníı la'íı dihiits'agíı baa nagohiilni'hi at'éé.

21 Nnee nadaant'aahíı, Jesus baa yánáhółti' hela', nádaabildo'niidná' nádołt'aash daabilniid; nnee dawa ágodzaahíı bighá Bik'ehgo'ihí'nań ba'ahédaanzigo doo hago at'éégo ádaile' da.

22 Nnee nábi'dilziihíı dizdinhíı bitisyú bil łegodzaahi.

23 Peter la'íı John bilgo ch'ínát'áázhná' yił nakai n'íı yich'ij' onát'aazhgo okąąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíı la'íı Jews yánazáni ádaabilnii n'íı yaa nadaagosni'.

24 Áı daidezts'ąąná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'ij' da'okąąhgo gádaanii, NohweBik'ehń, yáá, ni'gosdzán, túnteel la'íı daabiyi' daagolíníı dawa Bik'ehgo'ihí'nań nliigo ánláa;

25 David, nánal'a'á, binkááyú yánłti'go gánii ni', Hat'íı bighá doo Jews daanlij dahíı hadaashkee, la'íı nnee dawahá doo begolne' dahíı yaa natsídaakees?

26 Ni'gosdzán biká' ízigo nant'án daanliiníı ilk'izhij' ádaadzaa, la'íı nnee yánadaant'aahíı dała'adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań la'íı Its'áınłtini, Christ holzéhı, bilgo yich'ij' náda'nziidgo.

27 Da'aniigo, niYe' Dilzini, Jesus, Its'áınłtini, yich'ij' náda'nziidgo Hérod la'íı Póntius Pílate, doo Jews daanlij dahíı, la'íı Israel hat'i'íı bilgo dała'adzaa,

28 Nigan binawodíı la'íı niini' be'ágodoniłhíı dabíıłtsé bengón'ąą n'íı yee ádaane'go dała'adzaa.

29 K'adíı nohweBik'ehń, nowhenadaago'aahíı hóyılłts'ąą, áık'ehgo

nánada'idziidíí niyati' doo daasiite'go bee yádaahiilti' dago bidag ádaant'eego ádaanohwinksi,

³⁰ Dahdnlníhgo na'ílziih; ła'íí niYe' Dilzini, Jesus, bizhi'íí binkááyú godiyihgo be'ídaagoziníí ła'íí ízisgo ánágot'ííhíí ánán'ííhíí le', da'okaqahgo daanii.

³¹ Aqal da'oskaqadná' dała'adzaagee godihes'naa; áigé' Holy Spirit bee baa daagodest'aqago Bik'ehgo'ihí'nań biyati' doo daaste'go yee yádaakti' da lé'e.

³² Nnee łaqago da'osdlaqadíí biini' dała'á, bijíí dała'á nasdlíj: daabiyééhíí doo dasahn shiyéé daanzí da; ndi dawahá dałaházhi' daabiyéé lé'e.

³³ Nadaal'a'á dayúweh beBik'ehń Jesus daztsaqagé' naadiidzaahíí dážhó nkt'éégo yaa nadaagolní', Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí zhá bitisgo biká'zhí' at'éé daazlíj lé'e.

³⁴ Tédaat'iyééhíí bitahyú doo ła' da silíj: hayíí bini' dagohíí bikih daagolíníí baa nadaagohezníigo, bich'á'gé' daayist'íidíí

³⁵ Nadaal'a'á bádngée ndaayihezniil: áigé' hayíí tédaat'iyééhíí hat'íí yídaadiníí daantíjgee yitah da'iznií.

³⁶ Joses, nadaal'a'á Bárnabas bizhi' bá ádaizlaahi, (Kodag yałti'íí ye'at'éhi golzeego ágolzee,) Cýprusgé' Levi hat'í'íí nlíni,

³⁷ Ni' biyééhíí baa nagohezníigo zhaali baa hi'né'íí nadaal'a'á bádngée nyiné'.

5

¹ Áiná' nnee ła', Ananíás holzéhi, bi'aad, Sapphíra holzéhi, bilgo ni' baa nadaagohezníi,

² Bi'aad yígółsigo zhaali baa hi'né'íí ła' t'aqzhi' yotą'ná' ła' zhá nadaal'a'á bádngée nyiné' lé'e.

³ Áík'ehgo Peter gáníí, Ananíás, hat'íí bighą ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, nanílaago Holy Spirit bich'í' nashínch'a', ni' bich'á'gé' zhaali naa hi'né'íí ła'zhí' t'aqzhi' hóną'go nńné'?

⁴ Doo hwahá nahíniih daná' níyéé ni' ya'? Nahezniihíí bikédé'go zhaali naa hi'né'íí dáni benik'eh ni' ya'? Hago at'éégo tsídínkeezgo díí bee ándzaa? Doo nnee bich'í' nashínch'a' da, Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nashínch'a'.

⁵ Díí yati'íí Ananíás yidezts'aqaná' nágo'go daztsaq: nnee dawa yaat'ídaanzhíí tsídaadesyiz.

⁶ Nnee áníí nakaiyééhíí nádikaigo ch'id bil daizdis, áigé' ch'adaabizyíjyú lehdaabistíj.

⁷ Áigé' taadn ledihikeezyú shí nnee daztsaaníí bi'aad ágodzaahíí doo yígółsı dago ha'ayáá.

⁸ Peter gáyihnií, Shıl nagolní', gáhołaqago izlíjgo ni' nohwaa nagohezníi née? Áigé' gáníí, Ha'aa, akohgo izlíj.

⁹ Peter gánábıldo'niid, Hat'íí bighą Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit nabínołtaahgo bich'í' godeso'aq? Isaq, nika' lehdaistiiníí ch'ígót'i'yú nadaazi, áí ni alđó' ch'ídaanikteeh.

¹⁰ Áík'ehgo dagoshch'í' Peter bádnyú nágo'go daztsaq: nnee áníí nakaiyééhíí ha'ákaigo isdzán daztsaqago yídaagołsıid, áigé' ch'adaabizyíjyú bika' le'sitíj n'íí bahgee lehdaistíj.

¹¹ Nnee da'osdlaqadíí dała'ánát'ííhíí tsídaadesyiz lé'e, ła'íí hayíí yaat'ídaanzhíí alđó' tsídaadesyiz.

¹² Nnee bitahyú godiyihgo be'ídaagoziníí łaqago, ła'íí ízisgo ánádaagot'ííhíí nadaal'a'á binkááyú ánágot'ííhíí; (Sólomon bich'ínághin'áagee dała'á daabiini'go dała'ánát'ííhíí).

13 Jesus doo daayodlaꞗ dahíí ndaaldzidgo doo yéhikai da ndi nnee nkt'éeꞗo baa natsídaakees.

14 Nnee dayúweh lǎꞗgo lǎ'íí isdzáné bilgo Jesus daayodlaaníí yénáhikai;)

15 Áík'ehgo daanezgaihíí da'intinyú ch'ínádai'nilgo biká'da'astíné lǎ'íí ch'id biká' nashjeed, Peter higaalgo bichagosh'oh zhǎ ndi biká'zhí' áone' daanzigo.

16 Jerúsalem binaayú kih nagoznilgé' aldó' nnee lǎꞗgo daanezgaihíí lǎ'íí nnee spirits daanchǒ'íí biyi' daagolíníí yil nihikáh, áí dawa nádaadzih lé'e.

17 Okꞗꞗ yebik'ehi da'tiséyú sitini yil nakaihíí dábilgo (Sádducees daanlíni,) dázhǒ hadaashkeego,

18 Nadaal'a'á daayiltsoodgo ha'áná'ilka'á yune' ha'ádaiskaad lé'e.

19 Tǎ'é'yú Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi ha'áná'ilka'ágee ch'íná'itǎhíí yá ch'íntǎꞗgo ákú yil ch'íkai, áígé' gábilni,

20 Ti'i, da'ch'okꞗꞗ goz'ꞗꞗyú dolkáh, áígee nasozjigo díí nkt'éeꞗo ihí'naahíí baa yati'íí dawa nnee baa bil nadaagolni'.

21 Díí daidezts'ꞗꞗná' hayilkaalyú da'ch'okꞗꞗ goz'ꞗꞗ yune' ha'ákaigo bil ch'ídaago'aah. Okꞗꞗ yebik'ehi da'tiséyú sitini yil nakaihíí bilgo hikaigo nnee yánádaaltihíí lǎ'íí Israel hat'i'i yánaziiníí dała'áyílaaná' ha'áná'ilka'áyú nadaal'a'á yíká o'il'a'.

22 Áíná' aasitini ha'áná'ilka'áyú okai, n'íí nadaal'a'á n'íí doo hwaa da lé'e, áígé' nákaigo nadaagosni',

23 Gádaaniigo, Ha'áná'ilka'áyú nkt'éeꞗo o'ogeezná' aasitini dáádítǎhgee t'ah nazijná' baa nkai ndi ch'ídaasiitꞗ hik'e doo hadn ákóne' naháztꞗꞗ da lǎꞗ.

24 Okꞗꞗ yebik'ehi da'tiséyú sitini lǎ'íí siláada da'ch'okꞗꞗ goz'aaníí yinádaadéz'ini binant'a' lǎ'íí okꞗꞗ yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi díí daidezts'ꞗꞗná' hagoshǎ' at'éeꞗo lǎꞗ dayúweh bá daagowáh daanzǐ lé'e.

25 Ła' nyáágo gádaabilni, Nnee ha'ádaasolkaad n'íí da'ch'okꞗꞗ goz'ꞗꞗ yune' nazij, nnee yil ch'ídaago'aahgo.

26 Áík'ehgo siláada da'ch'okꞗꞗ goz'aaníí yinádaadéz'ini lǎ'íí binant'a' nadaal'a'á yíká okaigé' dánt'éhego yil nakai: nnee tsée bee daanohwiłné' doleełhi at'ée daanzigo ndaaldzidhíí bighǎ.

27 Yil nakainá' nnee yánádaaltihíí naháztꞗꞗgee yil hikai baa yá'iti'híí bighǎ: áígee okꞗꞗ yebik'ehi dá'tiséyú sitini nabídaadilkid,

28 Gáníigo, Díí yízhíhíí bee ilch'ínágonol'aah hela', daanohwiłniigo nohwá ndaagosit'ꞗꞗ ni', n'íí kú lá Jerúsalem dágoz'ꞗꞗ nt'éeꞗo bil ch'ínánágonol'aah, lǎ'íí áí nnee zesdiiníí nohwíí nohwik'izhǐ' daadol'áhgo ádaakt'ij.

29 Peter lǎ'íí nadaal'a'á lǎ'ihíí bilgo hadaasdziigo gádaanii, Nohwíí Bik'ehgo'ihí'nañ da'áníyú ádaant'eego dávik'eh, doo nnee da.

30 Jesus tsǐ'ihna'áhi bídaahesolkaigo daazesolhǐj n'íí daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nañ daayokꞗꞗhn daztsꞗꞗgé' nábihil'na'.

31 Án Nant'án lǎ'íí Hasdá'iiníli nlijgo Bik'ehgo'ihí'nañ ábílaago bigan dihe'nazhineégo dahbinesdaa ni', Israel hat'i'i binchǒ'i bich'ǎ'zhǐ'go ádaile'go binchǒ'íí bich'ǎ'gé' baa nádaagodet'ꞗꞗhíí bighǎ.

32 Díí ánágot'ijhíí daahiit'ijgo baa nadaagohiilni'; Holy Spirit aldó' yaa nagolni', áí Holy Spirit-híí hayíí Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' yikísk'eh ádaat'eehíí yaa daidez'ꞗꞗ ni'.

33 Yánádaaltihíí áí daidezts'ꞗꞗná' bil daagoshch'iigo, nadaitseed hádaat'ijgo yendaagoshchǐj lé'e.

34 Áíná' Phárisee lǎ' nnee yánádaaltihíí itah nlíni, Gamáliel holzéhi, begoz'aaníí ilch'ígó'aahi, nnee dawa nkt'éeꞗo baa natsekeesi hizǐ'go, Díí nneehíí dé'tǐhézhǐ' nláhyú ch'ínókáh, nniid;

35 Áíná' gáníí, Israel hat'i'íí daanołíni, díí nnee hago ádaale'íí baa daagonołsaą.

36 Doo áníná' nnee la' Theúdas holzéhi ízisgo at'éhi ídeshchíjgo nnee láągo díjgo nanadínyú shí béhikai ni': án zesdíjgo bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa iltanáhosąągo begoldoh n'íí doo hat'íí da siljí ni'.

37 Áí bikédé'go Judas, Gálileegé' gólíni, nnee tax nahi'nił doleełhíí bighą daaholtag ni'ná' nyáá, án áldó' nnee láągo íts'áínił: án áldó' daztsąą, áigé' bikísk'eh ádaat'ee n'íí dawa iltanáhosąą ni'.

38 K'adíí gánohwíłdishni, Díí nneehíí doo baa nałkai da, doo nadaanołt'og da: díí begoldohíí nnee bich'á'gé' bee ánágot'íjł lé'eyúgo, doo hat'íí da hileeh:

39 Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' lé'eyúgo doo bengowáh ádaale' at'éé da; nohwíí dánko Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nadaagonołkaadgo nohwígózi.

40 Nnee yánádaaltihíí Gamáriel aníhíí bíł dádaabik'ehgo nadaal'a'á yushdé' daayihniigo ánákai, áigé' Jesus bizhi'íí bee yánánałti' hela', daabiłniiná' ndaabinestsaz, áigé' onádaabis'a'.

41 Áík'ehgo yánádaaltihíí yich'á' dahnaskai, Jesus bizhi'híí bighą ádaayágosihyú ádaats'izlaa lé'e ndi Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nł'éégo ádaat'eego yídaagokshíí bighą bíł daagozhóó lé'e.

42 Dajjí biigha da'ch'okaąąh goz'ąą yuné' la'íí daagowayú Jesus Christ yaa nadaagolni'go yaa íłch'ídaago'aah lé'e.

6

1 Áíná' Jesus daayokaąhíí láągo siljina' Jews daanlíni Greek biyati' yee yádaakti'íí doo bíł daagozhóógo Hebrews daanlíni gádaayihniid, Dajjí biigha ch'iyán na'niihgee nohwíí nohwitahyú isdzané bika' nanezna'ihíí doo yich'í' zhińéé ádaat'ee da lé'e.

2 Áík'ehgo nakits'adahíí nnee Jesus daayokaąhíí dawa yushdé' daayihniid, áigé' gádaayihni, Ch'iyán nadaahii'nihíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nadaagolni'íí doo k'ihzhí' ndaagont'aa bik'eh da.

3 Áík'ehgo, nohwik'íyú, nnee gots'idi, nł'éégo baa yádaakti'íí, Holy Spirit ye'ádaat'eehíí, daagoyáánií nohwitahgé' hadaałnił, áí nnee díí na'idziidíí yedaabik'ehgo ádaahiidle'.

4 Áíná' nohwíí dágodest'i'yú da'ohiikaąąh la'íí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa yádaahiilti' doleeł.

5 Ádaanihíí nnee dawa bíł dádaabik'eh: áík'ehgo Stephen dázhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit ye'at'éhi, Philip, Prókorus, Nicánor, Tímon, Pármenas, la'íí Nicolás, Jews bi'okaąhíí yenyáhi, Antiochgé' gólíni, hadaiheznił.

6 Áí hadaisniłíí nadaal'a'á yidáhzhí' yíł nnikaigee yiká' ndaadesniigo yá da'oskaąd.

7 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' dayúweh begodeyaago Jerúsalemgee Jesus daayokaąhíí láągo bínáhiikai; okaąąh yedaabik'ehi áldó' láągo odlaaníí yikísk'eh ádaat'ee lé'e.

8 Stephen, dázhó nłdzilgo odláni, Holy Spirit bee binawod golíni, ízisgo ánágot'íjł la'íí godiyihgo be'ídaagozinií nnee bitahyú ye'ána'ol'íjł.

9 Nnee la', Líbertines daaholzéhi, la'íí Cyrénegé' la'íí Alexándriagé' daagolíni, la'íí nnee Cilíciagé' la'íí Asiagé' nakaihi ha'ánałséhíí bitahgé' Stephen yíł ladaadit'ah nkegonyaa.

10 Áíná' Stephen goyáągo la'íí Holy Spirit yábiyilti'go nneehíí doo la' bitisgo hadziih da lé'e.

11 Áík'ehgo nnee la' yich'i' na'daaheznilgo gáyihñii, Nadaalch'aago Stephen baa yádaakti', áík'ehgo gádaañii, Moses la'íí Bik'ehgo'ihinañ nchọ'go yaa yalti'go daadihiits'ag.

12 Áíge' nnee Stephen yik'edaanniihíí, Jews yánazíni, la'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi, la'íí nnee dawa hadaashkee ádaizlaago Stephen yaa hikaigo daayiltsood, áíge' nnee yánádaaltihíí yil yaa hikai.

13 Nnee nadaach'áhi yil hikai, áík'ehgo gádaañii, Díí nneehñ díí godiyihgo goz'aaníí la'íí begoz'aaníí dawahn nchọ'go yaa yalti';

14 Gáñiigo daadihiits'ag, Jesus Názareshgé' gólíni díí godilzihgo goz'aaníí nagohilkaad, la'íí Moses nohwá yengon'áá n'íí lahgo ányáidle'.

15 Nnee yánádaaltihíí dawa Stephen da'is'ah dainel'íígo binii Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'gé'hi biniihíí k'ehgo at'éégo daayiltsaá.

7

1 Okáah yebik'ehi da'tiséyú sitíni gábiññii, Ádaaniłch'iniihíí da'anii née?

2 Stephen gáníí, Nnee daanołíni, shik'ííyú, nnee báyañ daanołíni, shídaayesółts'aá; nohwitaa n'íí Abraham, doo hwahá Chárranyú ngoleeh daná' Mesopotámiayú gólíí ni'ná' Bik'ehgo'ihinañ bich'á'idindláád nłíni bich'i' ch'í'nah ádelzaa,

3 Áígee gábiññiid, Nini' la'íí nik'íí bich'á' dahnnáhgo ni' nił ch'í'nah áshle'yú ñáál.

4 Áík'ehgo Abraham Kaldéans bini'gé' dahnyaago Charran golzeegee golíí lé'e: bitaa daztsaáaná' díí ni' biyi' daagonołizhí' Bik'ehgo'ihinañ bik'ehgo onágódle' lé'e.

5 Áiná' ni' biyééhíí doo la' baa gon'áá da, doo ndi dałahndi nch'idel'eezgo da: áiná' bichagháshé doo la' da ndi bíí la'íí bich'á'gé' daalideshchiinihíí daabíyéé doleelgo yángoñ'áá lé'e.

6 Bik'ehgo'ihinañ Abraham bich'i' hananádziigo gánñiid, Nich'á'gé' daalideshchiiníí ni' doo yídaagołsı da n'íí yiyi' daagołíí doleel; áígee nnee ni' daabíyééhíí isná ádaabidle'go dııdn gonenadın legodzaazhı' biniidaagonł'éé doleel.

7 Nnee isná ádaabisdlaahíí biniidaagodishle' doleel; áí bikédé'go áíge' ch'ékáhgo dzaagee daashokaah doleel, ñii lé'e, Bik'ehgo'ihinañ.

8 Áíge' Bik'ehgo'ihinañ circumcisión bee Abraham yil lángot'aá: áík'ehgo Abraham biye' Isaac gozlıigo tsebíí behiskaanúı bıjıı círcumcise áyılłaa; áíge' Isaac biye' Jacob gozlıı; Jacobhíı biye'ke nakits'adah daagozlıı, áı bich'á'gé' nakits'adahyú nnee hat'i' silıı.

9 Jacob biye'kehíı daabidizhé Joseph daayołch'ıı'go, yik'edaanniihgo Egyptyú baa nadaaheznii: áiná' Bik'ehgo'ihinañ bıł nlııgo,

10 Bich'i' nadaagontł'ogıı bigha dawa yich'á' binkııı, áíge' Pháraoh, Egypt yánant'aahıı, yil nzhoggo la'íı binadzahgee goyáágo Bik'ehgo'ihinañ ábıłsı; Pháraohıı Egypt dahot'éhé la'íı bikııh biyi' daagolıınıı yánant'aago ábıłłaa.

11 Egypt la'íı Cánaanyú dahot'éhé shiná' góyéégo daagodeyaa: áígee daanohwitaa n'íı bich'iyá' n'íı bich'á' ádaasdııdgo biniidaagonł'éé lé'e.

12 Egyptyú nadá' gólııı láágo Jacob yaat'ınzııná' daanohwitaa n'íı da'ıltsé ákú odais'a' lé'e.

13 Iké'gee nanákainá' Joseph, Daanohwik'isn nshııı n'íı shıı ánsht'ee, daayılñiigo bıdaagołsııd; la'íı Joseph bik'ıı Pháraoh yıgółsııd.

14 Áíge' Joseph bitaa la'íı bik'ıı dawa bıłgo gosts'idin ashđla' hilt'eego yıká'o'ı'a',

15 Áík'ehgo Jacob Egyptyú o'íníl, ákú Jacob daztsaa, ła'íi daanohwitaa n'íi łádó' da'ilké'go nanezna',

16 Ái dawa Sýkemyú onádaiheznílgo ilch'į'ndaahi'niil goz'aa yune' da'ilké'go łádaahasníl, ái goz'aaní Abraham Sýkem biye' Emmor biye'ke bich'ą'gé' zhaali bee nagohešnii ni'.

17 Bik'ehgo'ihinań Abraham bąngon'aa n'íi begolne'íi alhánégé' goldohná' Abraham bich'ą'gé' daalideshchiinihíi Egyptgee łáa silii lé'e.

18 Áiná' Egyptyú ła' nant'an nanásdlíi, án Joseph doo yígótsi da lé'e.

19 Án nohwíi hahiit'i'íi yik'edaanniil lé'e, ła'íi daanohwitaa n'íi gádaayihniigo bąndaagoz'aa, Mé' daagozlihií da'izliiyú ch'ídaahołkaadgo da'akú nanne' le'.

20 Áígee Moses gozliigo dązhó dénzhóné lé'e, án bitaa golii yune' nadaach'ikteego taagi daahitaa:

21 Áíge' da'izliiyú ch'ídaach'istiiyú Pháraoh bitsi' nábinktiigo dabii bizhaazhé k'ehgo yihina'.

22 Egyptyú daagolínii bigoyá'íi dawa Moses bil ch'et'aa go dązhó nł'éégo yałti' ła'íi nł'éégo ánát'ii silii.

23 Moses dizdin bil legodzaaná', shik'íiyú Israel hat'i'íi bich'į' dosháh nzi lé'e.

24 Áík'ehgo ła' inaghanaghaago yiltsaa go, án yik'izhi' onalwodgo yil nałts'ihgo daztsaa:

25 Shii hat'i'íi biniidaagonł'éehii biyi'gé' Bik'ehgo'ihinań shich'oniiigo bil ch'ídishkaahii yidaagołsi shi nzi lé'e; ndi doo bidaagołsi da.

26 Iskaa hik'e dabii hat'i'i naki ilch'į' dahnádilwo'go yiká nyáá, nkenágoheltoqd nzi go gádaayihni, Ilk'isyú nołliina' hat'íi bigha ihni'dolnih?

27 Áiná' ba'ashhahgé' gólíni doo bik'ehyú ánayo'iił dahn Moses k'ihzhi' yenyilná' gáníi, Hadń nohwinant'a' ła'íi nohwaa yałti'i ániiłaa go ánt'ii?

28 Adaana' nnee Egyptian nliini zínihiihi k'ehgo shii łádó' shiziniłhéé née?

29 Díi ániihi bigha Moses dabii hat'i'i yich'ą' halwodgo Mádiangee golii ngohéyáá, áígee biye'ke naki gozlii.

30 Áíge' dizdin legodzaa bikéde'go Dził Sína holzéhi binaayú da'izliiyú ch'il diltii' biyi'gé' Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'į' ch'í'nah ádelzaa.

31 Moses yo'iiiná' bil díyagot'ee lé'e: ihánégo yinel'iiigo nyáá hik'e Bik'ehgo'ihinań bich'į' hadzii,

32 Gáníigo, Shii daanita n'íi Bik'ehgo'ihinań daayokaahń nshlii, Abraham, Isaac ła'íi Jacob Bik'ehgo'ihinań daayokaahń nshlii. Moses tsídolyizgo ditlidgo doo ázhi' nádést'iid da.

33 Bik'ehgo'ihinań gábilni, Nikee ádaandlee: ni' biká' sínziinii ni' godiyini at'éé.

34 Egyptyú shichagháshé biniidaagonł'éégo hish'ii, ái hish'iiigo ik'ídaadi'nihií dists'ag, áík'ehgo ái bich'ą' nshniilyú nyáá. Ti'i, dák'ad Egyptyú nideł'a'.

35 Dadii Moses Israel hat'i'i doo hádaabit'iiigo gádaanii n'íi, Hadń nohwinant'a' ła'íi nohwaa yałti'íi ániiłaa? Da'ái Moses n'íi Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'il biyi'gé' bich'į' ch'í'nah ádelzaa n'íi binkáayú Bik'ehgo'ihinań bides'a', nant'an nliigo ła'íi Israel hat'i'íi biniidaagonł'éehii yich'ą' yíniilgo bides'a'.

36 Ái Moses n'íi ízisgo ánagot'iihi ła'íi godiyihgo be'ídaagozinií Egyptyú ła'íi Red Seayú ánát'iił ni'ná' Egyptgé' ch'íinilgo da'izliiyú nanakse'go dizdin legodzaa.

37 Da'ái Moses-hii Israel hat'i'íi gádaayihni ni', Bik'ehgo'ihinań binkáayú

Na'iziidi hileehgo nohwik'íyú bitahgé' Bik'ehgo'ihinañ nohweBik'ehñ nohwá habilteeh, shíi hashiltííhí k'ehgo; án hodaayesóts'aq.

³⁸ Da'izliyyú ha'ánátséh n'ná', díi Moses-híi Bik'ehgo'ihinañ binal'a'a yaaká'gé'hi Dził Sína holzeeyú bich'í' yakti' n'íi la'íi daanohwitaa n'íi bigizhgee yakti'íi nliigo yati' hináhi nohwá baa hi'né' ni':

³⁹ Án daanohwitaa n'íi doo bídaayést'saq hádaat'íi da ni', doo hádaabit'íi da, áiná' Egyptyúgo nádiikáhíi zhá bijíigé' hádaat'íi lé'e.

⁴⁰ Aaron gádaayihni, Hat'íhíta daahohiikaqahíi nohwá ánle', ái nohwá go'íi doleeł: díi Moses Egyptgé' ch'ínohwiñil n'íi hago adzaa shihíi doo bídaagonlzi da.

⁴¹ Áiná' magashi bizhaazhé be'ilzaa'i ndi ádaizlaago dahat'íhíta yiyaa odaayihiniilgo daayokaqah, dabíi ádaizlaahíi yaa bił daagozhógo.

⁴² Áik'ehgo yáa biyi'gé' dawaháhíi daayokaqahgo Bik'ehgo'ihinañ dabinizhí' ch'ídaabizñil; Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íi binaltsoos biyi' k'e'eshchíhíi k'ehgo, Israel hat'i'i daanołini, da'izliyyú dizdin nohwee ledaagosdzaa n'ná' magashi bizhaazhé, dibelji bizhaazhéta nadaaltseedíi la'íi dahat'íhíta shaa daahohnił lá née?

⁴³ Gowagolgai biyi' Mólók holzéhi daayokaqahíi nadaañil, la'íi daahokaqahíi Rémpfan holzéhi bits'íksoqsé k'ehgo be'ilzaahíi ałdó' nadaañil, díi be'ilzaago ádaasolaahíi daahokaqahgo: áik'ehgo Bábylon bitisyú ch'ínołkáhgo ánohwishle'.

⁴⁴ Daanohwitaa n'íi gowagolgai biyi' da'okaqahi Bik'ehgo'ihinañ yił daanliigo bebígózini da'izliyyú goz'aq, ái hago'at'éégo alnehíi Bik'ehgo'ihinañ Moses yił ch'í'nah áyíilaahíi k'ehgo alzaa.

⁴⁵ Daanohwitaa n'íi Jesus bá nant'aago Bik'ehgo'ihinañ doo Jews daanlii dahíi bá ch'íneheyoodná' gowagolgai biyi' da'okaqahíi ni' daabíyéé gozliyyú daistsoozgo hikai, ái doo Jews daanlii dahíi David dánant'aa silijzhí' Bik'ehgo'ihinañ daanohwitaa n'íi dábidáhgee ch'ídaaniheyood;

⁴⁶ David Bik'ehgo'ihinañ yił nzhqo silij, áik'ehgo Jacob Bik'ehgo'ihinañ yokaqahñ yiyi' golji doleełíi bá ágóshle' nzi lé'e.

⁴⁷ Ndi Sólomon holzéhigo Bik'ehgo'ihinañ kih yiyi' golíniíi bá ágólaa.

⁴⁸ Áiná' Da'tiséyú At'éhi kih dá nnee bigan yee ádaizlaahi doo yiyi' golji da; Bik'ehgo'ihinañ binkááyú na'iziidíi gáníi n'íi k'ehgo,

⁴⁹ Yaaká'yú goz'aaníi biká'dah'asdáhá biká'gé' nansht'aahíi át'éé, ni'godzáhíi biká' dahnádes'isíi át'éé: kih hago'at'éhi shá ágóle'? níi lé'e Bik'ehgo'ihinañ: hayúshq' hanasólgo áiná'?

⁵⁰ Aishq' shiganíi doo dawa bee ashlaa da lé'e?

⁵¹ Doo nohwee daagondlii dahi, nohwijíi la'íi nohwijeyi' doo círcumcise ádaanoł'e'i dahíi k'ehgo doo daagodinołsini da, dawahn Holy Spirit bich'á'zhí'go ádaanoł'ee, daanohwitaa n'íi ánadaat'íi n'íi k'ehgo nohwíi ałdó' ánadaat'íi.

⁵² Hagee daanohwitaa n'íi Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziidi n'íi doo yiniidaagodezlaa da? Nt'éégo Ánat'íhíi yígháhíi dabí'íłtsená' yaa nadaagolni'íi nadaistseed; ái Nt'éégo Ánat'íhíi nyee'íi biyi'zhí' ch'ídaasołtjiigo daazesolhji:

⁵³ Bik'ehgo'ihinañ binadaal'a'a yaaká'gé'hi begoz'aaníi nohwaa daidez'aq ndi doo bikisk'eh ádaanoł'ee da.

⁵⁴ Nnee dała'adzaahíi Stephen ániíhíi daidezts'aqaná' dázhq bił daagoshch'ii'go biwoo nádaagai.

⁵⁵ Áiná' Stephen, Holy Spirit ye'at'éégo, yaaká'yú dezghalgo Bik'ehgo'ihinañ bich'á'idindláadíi la'íi Jesus Bik'ehgo'ihinañ dihe'nazhiéégo sizijigo yiłtsaq,

56 Áígé' gáníí, Yáá ilch'á' adzaago yaaká'yú nnee k'ehgo Nyááhn Bik'ehgo'ihí'nań dihe'nazhinéégo sizijgo hish'ij.

57 Nādaadidilghaazhná' bijeyi' ndaadeshchidgo dawa bich'ij' nádńkij.

58 Kij gozńilíí bich'á'yú ch'idaabist'e'go nyída'isne': tséé yee da'dilńiihíí bidiyagé nnee áńi nagháhá, Saul holzéhi, dées'eezgee ndaayihezńil.

59 Stephen t'ah nyída'ikne'ná' gáníigo oskaqad, Jesus sheBik'ehń, shiyi'siziiníí nádńné'.

60 Hayaa adzaago nawode gánńiid, SheBik'ehń, díí nchq'ihíí dákoh bik'izhij' ádaaholé hela'. Áńńiidná' daztsaa.

8

1 Stephen daabizilheehíí Saul da'áígee bił dávik'eh lé'e. Áígé' godeyaago Jesus daayokaqahíí Jerúsalemgee ha'ánáńséhíí biniidaagonk't'éégo inaghanakai begodeyaa; áik'ehgo dawa iltanáhosaaqo Judéayú la'íí Samáriayú oheskai, nadaal'a'á zhá da'akú naháztąą lé'e.

2 Nnee daagodńsini Stephen dát'eego yaa daachagná' ledaistij.

3 Áíná' Saulhíí Jesus daayokaqahíí dayúweh binaghanakai, gowańhíí dała'á gon'áqo nantaago, nnee la'íí isdzané daayiltsoodgo ha'áyilkaad lé'e.

4 Jesus daayokaqahíí iltanáhosaaq n'íí dahot'éhé anákahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolńi'.

5 Philip Samáriayú óyáá, áí biyi' kij gozńilgee Christ yaa yił nadaagolńi'.

6 Nnee láqo Philip yałti'ihíí daidezts'aaqo la'íí godiyihgo áńagot'ijhíí ye'ánat'ijhíí daayiltsaaqo, áńilhíí dałekt'eego yaa natsídaakeesgo bídaayést'saaq lé'e.

7 Spirits daanchq'i nnee láqo biyi' daagolij n'íí daadilwoshná' biyi'gé' hanáhesaaq, la'íí láqo daadi'il n'íí la'íí doo nadaakai da n'íí nádaabi'dilziih.

8 Áik'ehgo áí kij gozńilgee dázhq koł daagozhqó lé'e.

9 Áí kij gozńilgee nnee la' Simon holzéhi dabí'iktséná' nnee Samáriayú daagolíníí daabo'ńi'go k'izéyoniki golij lé'e, nnee ízisgo at'éhi ádil'ijgo:

10 Áń nnee dawa bídaayést'saaq, nnee doo ízisgo ádaat'ee dahíí, nnee ízisgo ádaat'eehíí ndi gádaańigo, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'nań binawod bił nlij láq.

11 Daabo'ńi'go nzaad ogoyaahíí bigha nnee yédaaldzidgo daayidńsij lé'e.

12 Áíná' Philip, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí nk't'éégo baa na'gon'íí la'íí Jesus Christ bizhi' daayozhíigo yaa nagolńi'go nnee la'íí isdzané daayosdlaqadgo baptize ádaasaa.

13 Simon dabíí ndi osdlaqadgo baptize ábi'delzaa: áígé' Philip yił dahizh'aazhgo godiyihgo be'idaagoziníí la'íí ízisgo áńa'ol'ijhíí yiltsaaqo bił díyagot'ee lé'e.

14 Jerúsalemgee nadaal'a'á nnee Samáriayú daagolíníí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' nádaagodń'áq yaat'idaanzijná' Peter la'íí John biłgo bich'ij' odais'a':

15 Ákú n'áázhná' Holy Spirit baa daadót'aah daanzigo yá da'oskaqad:

16 (BeBik'ehń Jesus bizhi' bee baptize ádaasaa ndi doo hwahá hadń la' Holy Spirit bee baa godet'aah da lé'e.)

17 Peter la'íí John biłgo biká' ndaadelńiigo Holy Spirit bee baa daagodest'aa.

18 Nadaal'a'á nnee yiká' ndaadezńiigo Holy Spirit bee baa daagodest'aaqahíí Simon yiltsaańá' nadaal'a'á zhaali yaa náné',

19 Gáníigo, Shíí alđó' díí beshik'ehgo shaa godinot'aah, áik'ehgo dáhayíí biká' ndaadeshńiihíí Holy Spirit baa daadit'aah doleeł.

20 Áíná' Peter gábilńii, Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'gé' aahi'né'íí nahashńiih nńzihíí bigha nizhaalihíí dábił da'izlij nleeh.

21 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nijí doo bik'ehyú át'éé dahíí bighá dı́ ánáhiit'ı́ııı doo hwaa ná goz'aą da.

22 Ninchq'ı́ı bich'á'yúgo áńne'go onkaąh, áık'ehgo nijí biyi'gé' déńchq'égo tsıdınkeezıı da'izlıné da'ánadolııı.

23 Nchq'go ágot'eehıı zhá niyi' begoz'aągo ninchq'ı́ı kınest'ı́ıq bıgosııııı.

24 Áık'ehgo Simon gádaabiııı, Áshııdolıııııı doo shich'ı́' be'ágone' dahíı bighá Bik'ehgo'ihí'nań shá honoıkaąh.

25 Peter ıá'ıı John bıłgo daayo'ıı' n'ıı yaa nadaagosıı', ıá'ıı Jesus biyati'ıı yaa yiı nadaagosıı'ná' Jerúsalemyú onát'aazh; nát'aashyú Samária biyi' gotahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolıı'go ánágoldoh.

26 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi Philip yich'ı́' hadziigo gáyıııı, Dahńńhgo yagiyú ńńáh, Jerúsalemgé' Gázazhı' intıńhıı bich'ı́'go, da'izlıııı.

27 Nádiidzaago dahiyaa: áıgé' nńee Ethiópián eunuch nııni, isdzán Cándace holzéhi, Ethiópiáns yánant'aahıı yiké'gee sitıni, dawahá ıán ıııni Cándace bıyééhıı yebik'ehi, Jerúsalemyú okáąhyú naghaagé'

28 T'aązhı' nádaal lé'e, bitsinaghái bijad nakihıı yiyi' dahsdaago Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'ıı, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhıı goldoh.

29 Holy Spirit Philip gáyıııı, Tsinagháihıı alhánégo bich'ı́' ńńáh.

30 Áık'ehgo Philip bich'ı́' nádilwodgo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'ıı, Esáias holzéhi, binaltsoos yozhııııı yidezts'aągo gáyıııı, Ya' áı hónzhıııı bıgonııı née?

31 Ethiópián gánıı, Hago'at'éégo bıgonsıni, dahadń shıı ch'ı́gó'aahyúgo zhá go'ıı? Hasiınáhgo shit'ahgé' dahndaa, ııı.

32 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiinıı dıı k'ehgo anıhi yozhıı lé'e, Dibelıı zideeyú ch'olqosıı k'ehgo, dagohıı dibelıı bizhaazhé bıshéhıı yádngee sitııgo doo hat'ıı nıı dahıı k'ehgo bize' doo ııch'á' ágole' da:

33 Ádaayágosııı ádaizlaagé' dá doo nzhógo baa yá'iti' da: hadńshá' bich'á'gé' daalideshchiinııı yaa nagolıı'? Ni'gosdzán bich'á'gé' bi'ihı'na' nádiı'ne', ıııgo.

34 Áıgé' nńeeń Philip gánabiıdo'ıııı, Nánoshkaąh, dıı Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'ıı anııııı hadń áıııııı? Dabıı ádaayalti' née, dagohıı nńee ıá' yaa yakti' née?

35 Áık'ehgo da'ái Bek'e'eshchiinıı biyi'gé' Philip yakti' nkegonyaago Jesus yaa yiı nagolıı'.

36 Ch'okahyú tú bich'ı́' dahch'idikaigo nńeeń gánıı, Kú tú ıá' ıá; hat'ıı bighá doo baptize áshı'dılne' da doleeł?

37 Philip gánıı, Nıııı dawa bee ondláayúgo ágáni'dılne'. Nńeeń gábiııı, Jesus Christ Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nıııgo hoshdlá.

38 Tsinaghái nnólghed, nıııı: áıgé' tú yiyi' o'áázhgo Philip nńeeń baptize áyıııı.

39 Tú biyi'gé' hanát'aazhgo Bik'ehgo'ihí'nań biSpirithıı dagoshch'ı́' Philip onábııııı: nńee Ethiópián nııni doo hwaa nábiıtsáą da, ndi bıł gozhógo dahiyaa.

40 Philip Azótusgee náhiııtsáą: áıgé' kıh nagoznıııı yati' baa gozhóni yaa nagolıı'go naghaa, áıgé' Caesaréa golzeezhı' nnyaa.

9

¹ Saul, Jesus daayokáąhıı nagont'og yá hát'ıııgo ıá'ıı naotseed yo'ńııgo okáąh yebik'ehi da'tiséyú sitıni yaa nyáá,

² Áígee gáyilnii, Damáscusgee Jews ha'ánálséhíí bich'í' naltsoos shá ánlé', áík'ehgo nnee la'íí isdzáné hayíí Jesus yikísk'eh daahikahíí la' baa niyááyúgo hídaashl'óqgo Jerúsalemýú shinaghadokah.

³ Áígé' Saul Damáscus golzeehíí bit'ahyú higaałgo, dahıko yaaká'gé' bich'í' nke'idindláád lé'e:

⁴ Áígee hayaa nágo'ná' yati' yidezts'aa lé'e, gánııgo, Saul, Saul, hat'íí laą bigha shiniigonkt'éégo áshińłsı?

⁵ Saul gánıı, Hadń ánt'ıı, shiNant'a'? Áígé' nohweBik'ehń gábilnii, Shiniigonkt'éégo áshińłsinihíí shíí áshł'ıı, Jesus honszéhi: tsıdik'iihíí bee nıts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'aazhı' hóntalyúgo dayúweh dáni ídída'nłni'.

⁶ Saul bil díyagot'eego ditkidgo gánıı, SheBik'ehń, hat'íí áshłéhgo hánt'ıı? Jesus gábilnii, Nádnáhgo křh goznilyú nńáh, ákú hat'íí ánléhíí baa nił na'goni' ndi at'éé.

⁷ Nnee yił hikah n'íí doo hadaadzii dago nazııná' yati' daidits'ag ndi doo hadń daayo'ıı da lé'e.

⁸ Saul ni'gé' nádiidzaago bińáá iłch'á'ágolaa ndi doo go'ıı da lé'e: áík'ehgo bigan daach'otą'go Damáscusyú odaach'izlqoz.

⁹ Doo go'ıı dago taagi be'iskaą, dáshiná' la'íí dádíabá'.

¹⁰ Damáscusgee nnee Jesus yokaałhń Ananías holzéhi golıı lé'e; án Jesus bil ch'ı'nah ágóláago, Ananías, bilnii. Ananías gánıı, Kú sídáá, sheBik'ehń.

¹¹ Jesus gábilnii, Nádnáhgo křh bigizhyú itın Ts'ígodezdqoh golzeegee nńáh, áígee nnee Saul holzéhi, Társusgé' gólını, Judas golııgee biká na'ínłkid: áígee án okaał laą.

¹² Áígee nnee Ananías holzéhi ha'ayáágo, go'ıı nádleeh doleehíí bigha ndelniigo Saul bil ch'ı'nah ágolzaa lé'e.

¹³ Ananías gábilnii, SheBik'ehń, án nneehń Jerúsalemgee nnee daanokaałhíí nyeego yiniidaagodezlaahíí baat'ınsı ni':

¹⁴ K'adıí án kú hígháhgo hayíí nizhi'ıí yeda'okaałhíí hídaikt'ó'go baa godet'aa lé'e, okaał yebik'ehi itisyú nadaandeehi ádaaniigo.

¹⁵ Jesus gábilnii, Ti'i: án ich'á'nıłtını at'éé, shá na'iziidgo doo Jews daanlıı dahíı, ízısgo nadaant'aahíı, la'íí Israel hat'ı'ıí shizhi'ıí yıdaagołsı áiléh doleelgo:

¹⁶ Shíı shigha hago'at'éégo biniidaagonkt'éé doleehíı baa bil ch'ı'nah ágoshłe'.

¹⁷ Áík'ehgo Ananías dahiyaago křh yune' ha'ayáá; Saul yiká' ndelniiná' gánıı, Shik'isń, Saul, Jesus nohweBik'ehń, itınyú yushdé' híńáálná' nich'ı' ch'ı'nah ádelzaahń, gon'ıı nádleeh doleelgo, la'íí Holy Spirit bee nagodet'aago nich'ı' shides'a'.

¹⁸ Dagoshch'ı' bińáá biká' siltssooz silıı lé'e n'ıí yó'ózhóódgo go'ıı násdlıı. Áígé' nádiidzaago baptize ábi'delzaa.

¹⁹ Áígé' iyaaągo nalwod nasdlıı. Damáscusgee Jesus daayokaałhíı yił naháztaągo da'kwıışı behiskaą.

²⁰ Dagoshch'ı' Jews ha'ánálséh nagoznıı yune' Saul, Christ Bik'ehgo'ihı'nań biYe' nlıı, niigo yaa nagolnı'.

²¹ Nnee daabidezts'aa'ıı dawa bil díyadaagot'eego gádaanii, Díńshą' nneehń Jerúsalemgee nnee Jesus bizhi' daayozhııgo da'okaałhíı naistseedń át'ıı; áı bigha kú nıyáá ni', hídaikt'ó'go okaał yebik'ehi itisyú nadaandeehi yich'ı' yił dikáhgo?

²² Áína' Saul dayúweh nıdzilgo yałtı'go Jesus da'anıı Christ nlıı láá, niigo Jews Damáscusgee daagolıınıı doo bich'ı' hanádaaszıı dago áyıláa.

²³ Łáągo hiskaanıı bikédé'go Jews daanliınıı Saul daizılheego ndaagoshchıı:

24 Áíná' ndaagoshchiiní Saul yígołsııd ni': daabizilhee hádaat'ııgo dajıı biıgha, dat'é' biıgha kıl goznılı́ bınayú lēda'dilt'ıhgee dáada'dit'ıhı́ nzhógo yınádaadéz'ıı;

25 Áíná' Jesus daayokaqahı́ t'é'yú lēda'dilt'ıhı́ bitis yuyaa gódađ ch'ıdaabıleeđ, táts'aa yiyi' dahsdaago.

26 Saul Jerúsalemyú nyáána' Jesus daayokaqahı́ yedigháh hát'ıı ndi bédaaldzid lé'e, da'anıı Jesus yokaqahı́ silıı ndi doo daabodlaq dahı́ bigha.

27 Áíná' Bárnabas Saul édeidiltııgo nadaal'a'a yaa yıl n'áázgho gánııgo yaa nagolnı', Dın nneehı́ higaalyú Jesus yo'ııgo bich'ı' yałtı' nı', la'ıı Damáscusgee doo biini' háđ dago Jesus yá sizııgo yaa yałtı' nı'.

28 Áıgé' Jerúsalemyú da'adzaayú yıl nkedikai.

29 Áıgee doo biini' háđ dago Jesus yá sizııgo yaa yałtı', Jews daanliinı́ Greek biyati' yee yádaaktı'ıı yich'ı' yałtı'go yıl lahadaadit'áhná' daabizilhee hádaat'ıı lé'e.

30 Áı odla' bee ilk'ııyú yıdaagołsııdná' Caesaréayú yıl hikai, áıgé' Társusyú onádaabis'a'.

31 Áık'ehgo Jesus daayokaqahgo ha'ánálséhı́ Judéayú, Gálileeyú, Samáriayú daagolı́nı́ bıł nkenádaagodez'aago hadag bá nádaagodeyaa lé'e, áı Bik'ehgo'ihı'nań daidnııgo dayúweđ bá daagowáhgo, la'ıı Holy Spirit bidag ádaat'eego, dázhó lāq silıı.

32 Peter gotah anádaalgo Jesus daayokaqahı́ Lýdda golzeeyú daagolı́nı́ alđó' yaa nyáa.

33 Ákú nnee Enéas holzéhi yaa nyáa, di'ılhı́ bigha sitııgo tsebı́ legodzaahi.

34 Peter gáyılııı, Enéas, Jesus Christ nánilziıh: nádnáhgo nıtsek'eh ilk'ı' nándle'. Áıgé' dagoshch'ı' Enéas nádiidzaa.

35 Áık'ehgo Lýddagee daagolı́nı́ la'ıı Sárongee daagolı́nı́ daayıltsaago Jesus yich'ı' dahaskai.

36 Áıgé' Jóppa golzeegee isdzán Jesus yokaqahı́ gólıı, Tábita holzéhi. Tábita golzeeyú Dórcas golzeego ágolzee: án nł'éégo at'éhi, tédaat'iyéhı́ yich'onıhi.

37 Áíná' án yóıyahgo ndezgaa'go daztsaa, áıgé' bits'ı tádaızgııgo ik'éhéyú kıl dahnágost'aq yuné' ndaistıı lé'e.

38 Lýdda golzeehı́ Jóppa dábit'ahyú goz'aq, áık'ehgo Jesus daayokaqahı́ Peter akú naghaago yaat'ıdaanzııgo nnee naki yich'ı' odais'a' nádaayokaqahyú, Doo nt'áhgo da, dá'ad akú nıh, daabilıııgo.

39 Áıgé' Peter dagoshch'ı' yıl onákaigo ik'éhéyú kıl dahnágost'aqayú yıl okai. Ákone' itsaahı́ Peter yit'ahgé' daachago nazıı, ııcho la'ıı diyáge Dórcas t'ah hınaana' áyılāa n'ıı dahdaayınııgo.

40 Áíná' Peter dawa ch'ınokáh yılıııııgo, ch'ékainá' Peter hishzhııgho oskaq; áıgé' its'ı siné'zhı' déz'ııdná' gánıı, Tábita, nádnáh. Áık'ehgo ch'ınghalgo Peter yıltsaana' nádiidzaago nezdaa.

41 Yich'ı' dahdidılıııgo náidnııq; áıgé' Jesus daayokaqahı́ la'ıı itsaa daanliinı́ dawa yushdé' daayılıııııgo gádaabilııı, Kú Tábita náhi'na'.

42 Jóppagee dahot'éhé baa godidezlaadgo lánıhi Jesus daayosdlaq.

43 Jóppa golzeegee Peter, Simon ikáge yıldehn yıl sikeego doo alch'ıde hiskaq da.

10

1 Caesaréa golzeegee nnee Cornélius holzéhi, siláada dalán gonenadın Italian band holzéhi yınant'a' nlıni, gólıı lé'e.

² Án n̄eehn̄ godn̄s̄ini, la'íi yil naháztaaníi bilgo Bik'ehgo'ihinañ daidn̄s̄i lé'e, tédaat'iyéhií yich'í' odaagohijáhi, la'íi Bik'ehgo'ihinañ dá yokaq̄ah nt'éhi.

³ Ha'iz'aq̄agé' hayaazh̄i' taagi ledihikeezyúsh̄i Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'gé'hi bil ch'í'nah ádelzaa, ái baa nyáágo, Cornélius, biln̄niid.

⁴ Yineł'íidná' tsídolyizgo gán̄íi, Hat'íi lááhi, shiNant'a'? Bik'ehgo'ihinañ binal'a'áhií bich'í' hadziigo gábil̄n̄ii, Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee ni'okaq̄ahíi la'íi nilgoch'oba'íi bil nelá'.

⁵ N̄nee Jóppa golzeeyú daadn̄'áá, Simon da'án Peter holzéhi, yil nánókáh:

⁶ Simon ikágé yildzesh̄n̄ yil sikee, bigowá túnteel sikaaníi bit'ahyú goz'áq̄: hago áñne' sh̄ihíi yaa nil nagol̄ni'.

⁷ Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á bich'í' yakti' n'íi da'aazh̄i' ásd̄íidná' Cornélius binal'a'á naki yich'í' ánn̄iid, silááda godn̄s̄inihi dawahn̄ nail'a'íhi ałdó';

⁸ Áik'ehgo bil ch'í'nah ágolzaahíi dawa yaa yil nadaagol̄ni'ná' Jóppa golzeeyú odais'a'.

⁹ Áigé' hiskaq̄ hik'e odais'a' n'íi k̄ih gozn̄ilíi yich'í' alhánégo hikahná' ha'iz'aq̄zh̄i' godeyaayú Peter k̄ih biká'yú okaq̄ah lé'e.

¹⁰ Dázh̄o shina' silijgo dahat'íhita hoshq̄ nzi: áiná' áda'ilne'ná' nt'éégo bil ch'í'nah ágolne'go nágodiidzaa,

¹¹ Yaaká'gé' bich'í' ilch'á' ágodzaago yiltsq̄a, hat'íish̄i ligaihi bich'í' bil nkegonyáá, nadik'á' ligaihi k'a'at'éhi, d̄ijgé' daayotq̄'go ni'zh̄i' yil nkedaiستsooz:

¹² Ái biká'gee ba' iltah at'éhi, dzilká'yú daagol̄ini, ch'osh la'íi dló' nadaakaigo yiltsq̄a.

¹³ Yaaká'gé' yati' yidezts'aq̄ gán̄íigo, Peter, nádndáh; la' naktseedgo nnáá.

¹⁴ Áiná' Peter gán̄íi, SheBik'eh̄n̄, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahidaq̄ago nohwá goz'áq̄ dahíi doo hwaa hishaq̄ da.

¹⁵ Yati'íi náyidezts'aq̄ gán̄íigo, Bik'ehgo'ihinañ nkt'éégo áyíilaahíi doo da'izlíné biln̄n̄ii bik'eh da.

¹⁶ Díi k'ehgo taadn̄ da'ilké'go bich'í' ágodzaa: áigé' nadik'á' ligaihií yaaká'yú bil onágodzaa.

¹⁷ Peter, shil ch'í'nah ágolzaahíi hagosha' ágot'eego shich'í' ágót'íid, nzina' n̄nee Cornélius daades'a' n'íi hikai, Simon hayú gólj̄i? daañiigo na'ódaadiłkidgo ch'ítinyú naz̄i.

¹⁸ Ya' Simon, Peter ałdó' bizhi'n̄ kú sidaa née? daañiigo na'ónádaadiłkid.

¹⁹ Peter bich'í' ágodzaahíi t'ah yaa natsekeesgo Holy Spirit gábil̄n̄ii, N̄nee taagi níka daantaago kú hikai.

²⁰ Nádn̄dáhgo gódah ch'inn̄áh. Bil nádńkáh, doo t'aq̄zh̄i' nt'éégo da: shíi kú odaasil'á'i at'éé.

²¹ Áik'ehgo Peter n̄nee Cornélius odais'a' n'íi yich'í' gódah ch'ínyáágo gádaayih̄n̄ii, N̄nee bíka daanołtaahíi shíi ásh̄t'íi. Hat'íi bighq̄ kú nołkai?

²² Gádaabil̄n̄ii, Cornélius, silááda dalán gonenadín yinant'a' n̄l̄ini, n̄nee bi'at'e' nzhóni, Bik'ehgo'ihinañ yidn̄s̄ini, Jews dawa nkt'éégo baa yádaakti'i, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á dilzini yaaká'gé'hi bich'í' hadziigo níka idol'áá niigo, bigowayú n̄n̄áhgo niyati' yidits'íhyú.

²³ Áik'ehgo Peter, Ha'alkáh, yiln̄niid, áigé' da'akú bedaiskaq̄. Iskaq̄ hik'e Peter yil onákai, la'íi la' odlq̄' bee ilk'isyú daanliiníi Jóppagé'hi ałdó' itah onákai.

²⁴ Áigé' náiskaq̄agee Caesaréa golzeeyú hikai. Áigee Cornélius bik'íiyú la'íi daabit'ekéhií dalá'áyíilaago biba' naháztaq̄.

²⁵ Peter t'ah bich'í' higaahná' Cornélius bidedeswodgo biyahzh̄i' hayaa na'ádolt'e'go yokaq̄ah nágodiidzaa.

26 Áiná' Peter nábidnlqozgo, Hizji: shíí áldó' dání k'ehgo nnee nshlíni ánsht'ee, bilnii.

27 Ilch'í' yahti'go ha'a'áázh, áígee láágo biba' dała'ách'ít'éégo yiltsaa.

28 Peter gádaayilnii, Nnee Jew nlíni nnee lahgo hadaazt'i'íi yil na'aashgo, dagohíi yich'í' onadáhgo doo bee bá goz'aa da nohwíi bídaagonoksí; ndi shíi Bik'ehgo'ihí'nań gáshilniigo shil ch'í'nah áyíílaa, Nnee da'izlii ádaat'ee, dagohíi déhch'í'go ádaat'ee, doo daabilnii da.

29 Ái bigha shiká odaasoł'a'ná' doo t'aaazhi' ánsht'eego da, dagoshch'í' niyáá: k'adíi nanohwídishkid, hat'íi bigha shiká odaasoł'a' láá?

30 Cornélius gábilnii, Díi'í hiskaana' dákogee in'aaazhi' dáshiná' oshkaah ni'; áíge' ha'iz'aaagé' hayaazhi' taagi ledihikeezyú oshkaah nt'éégo nnee bidiyáge bich'á'idindládi shich'í' sizii ni',

31 Gáshilniid, Cornélius, Bik'ehgo'ihí'nań ni'okaahíi yidezts'aa, lá'íi tédaat'iyehíi baa ch'onba'íi yee nínalniih.

32 Áik'ehgo nnee Jóppa golzeeyú daadnl'áago Simon, da'án Peter holzéhi, yil nánókáh; Simon, ikáge yildzehń, yil sikee, bigowa túnteel sikaaníi bit'ahyú goz'aa: án nyáago nich'í' yahti' doleel.

33 Ái bigha dagoshch'í' níká o'í'aad ni'; nlt'éégo ándaago nyaa. K'adíi daanohwigha dała'ánt'ee, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee, Bik'ehgo'ihí'nań hago'at'éégo nángon'aa shihíi dawa daadnts'ihíi bigha.

34 Peter yahti' nkegonyaago gánniid, Bik'ehgo'ihí'nań nnee dalet'eego yaa natsekes bígosílsiid:

35 Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi daantíígee dahadń Bik'ehgo'ihí'nań yidnksinií lá'íi nlt'éégo at'éehíi Bik'ehgo'ihí'nań bil dávik'ehi at'éé.

36 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' Israel hat'íi bich'í' bil o'ol'a'íi bídaagonoksí, Jesus Christ binkáayú nkegohen'áago yá'iti': (án dawahá yebik'ehń nlíi:)

37 Da'ái yati'íi John, Baptize ádaanohwi'dolne', niigo yaa yahti'íi bikédé'go Gálilee golzeegé' Judéa dahot'éhé biyi' baa na'goni'go bídaagonoksí dishni;

38 Bik'ehgo'ihí'nań Jesus Názareth golzeegé' gólíni, Holy Spirit lá'íi binawodíi bee baa godin'áago its'áyinkíi: áíge' nlt'éégo ánat'íiigo ánádaal'é'e, lá'íi ch'iidn yisná ádaabíksini n'íi nádaailziih; Bik'ehgo'ihí'nań yilniihíi bigha.

39 Jews daabini'yú lá'íi Jerúsalemýú dawa ye'ánat'íiiki nohwíi nohwináál ánágot'íi; án tsí'ílna'áhi yídaayiheskałgo daizes-híi:

40 Áiná' áíge' taagi jii hileehgo Bik'ehgo'ihí'nań nábihil'na'ná' ch'í'nah hit'íiigo ábíílaa;

41 Doo nnee dawa bich'í' da, áiná' nohwíi daahihiltséh doleelgo Bik'ehgo'ihí'nań hadaanohwihezniíi nohwich'í' Jesus daztsaaagé' naadiidzaahíi bikédé'go bil da'iidaa n'íi Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'í' ch'í'nah hit'íiigo ábíílaa.

42 Jesus gánohwíniigo nohwá ndaagoz'aa, Yati' baa gozhóni nnee baa bil nadaagołni', lá'íi bich'í' gáshildołniih, Daahinaahíi lá'íi nanezna'íi yaa Yahti' doleelgo Bik'ehgo'ihí'nań haiyiltíi.

43 Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú nada'iziidi n'íi dawa án yaa nadaagołni'go gádaanniid, Án bizhi'íi bee dahadń bodlaago ba'okíhń binch'íi da'izlíne doleel.

44 Peter t'ah díi yaa yahti'go hayíi daidezts'aaníi dawa Holy Spirit bee baa daagodest'aa.

45 Círcumcise ádaabi'deszaahíi bitahgé' Jesus daayodlaaníi Peter yil hikaihíi bil díyadaagodzaa, ái nnee doo Jews daanlíni da ndi Holy Spirit bee baa daagodest'aaahíi bigha.

46 Holy Spirit-híi yati' la'i yee yádaalti'go ádaabiłsigo la'íi, Bik'ehgo'ihinań bich'i' ahédaandzi, daaniigo daidezts'aą. Áik'ehgo Peter gáníi,

47 Hadń díi nnee dánohwíi k'ehgo Holy Spirit bee baa daagodest'aaníi doo tú bee baptize ádaabi'dilne' bik'eh da nzi?

48 Áik'ehgo Jesus Christ bizhi' bee baptize ádaanohwi'dolnił, niigo yee yágon'áą. Áigé' gádaabiłnii, Da'kwíi hiskaązhi' kú nohwitahyú síndaa.

11

1 Nadaal'a'á la'íi Jesus bee ilk'íiyú daanliiníi Judéayú daagolíníi, doo Jews daanlii dahíi Bik'ehgo'ihinań biyati' aldó' nádaagodn'aągo yaat'ídaanzí.

2 Áik'ehgo Peter Jerúsalem yúdag onanádzaago nnee círcumcise ádaasaa zhińéé daanliiníi doo bił daabik'eh dago

3 Gádaabiłnii, Nnee doo círcumcise ádaasaa dahi bił da'ináa ląą.

4 Áik'ehgo Peter hago'at'éego ánádaagot'íłhíi ilké' nyinilgo yaa yił nadaagoln'i' nkegonyaa gáníigo,

5 Jóppa golzeeyú sídáago oshkaąhgo shił ch'í'nah ágolńéh nkegonyaa: Hat'íshí ligaihi shich'i' bił nkegonyáa, nadik'a' ligaihi dijigé' daayota'go shich'i' yił nkedaistsoozgo hiłtsaą:

6 Da'as'ah nel'jidgo ái biká'gee ba' iłtah at'éhi, dziłká'yú daagolíni, ch'osh la'íi dló' nadaakaigo hiłtsaą.

7 Yati' desiits'aą gáníigo, Peter, nádndáh, naktseedgo nnáa.

8 Áiná' gádéniid, SheBik'ehń, doodah, da'izlíné dagohíi doo daahiidaągo nohwá goz'aą dahíi doo hwaa izaashné'i at'éé da.

9 Yati'íi yaaká'gé' gánáshido'niid, Bik'ehgo'ihinań nłt'éego áyílaahíi doo da'izlíné biłnii bik'eh da, nii.

10 Díi k'ehgo taadn da'ilké'go shich'i' ágodzaa: áigé' nadik'a' ligaihíi yaaká'yú bił onágodzaa.

11 Áigé' dagoshch'i' nnee taagi Caeseréa golzeegé' shich'i' hil'aad ląáhi shaa hikai.

12 Holy Spirit gáshilniiid, Ákú bił nádńkáh, doo t'aązhi' nt'éego da. Odlą' bee ilk'isyú daanliiníi gostán aldó' biłonáhiikai, áigee nkaigo nneehíi bigową yune' ha'áhiikai:

13 Áik'ehgo nohwil nagosni' hago'at'éego bigową yune' Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'gé'hi sizijigo yiłtsaągo gábiłniiid, Nnee la' Jóppa golzeeyú daadn'áa, Simon, da'án Peter holzéhi, yił nánókáh;

14 Án ni la'íi bił nahántaaníi biłgo yati' bee hasdádołkahíi yaa nił nagodolnih.

15 Áik'ehgo bich'i' yádaashti' nágodiidzaago Holy Spirit bee baa daagodest'aą, ntsé godeyaaná' nohwaa daagodest'aą n'íi k'ehgo.

16 Jesus aníi n'íi, John tú zhá yee baptize ádaayizlaa; ndi nohwíi Holy Spirit bee baptize ádaanohwi'dolnił, nohwilnii n'íi bėnashniih.

17 NohweBik'ehń Jesus Christ daahosiidlaądná' Bik'ehgo'ihinań Holy Spirit nohwaa daizné'íi bíi aldó' da'ái k'ehgo baa daizné'yúgo, shíi doo hat'íi bee inshlii dago, doo doodah dishnii da ni'.

18 Ái daidezts'aąná' doo hat'íi ndaado'nii da, áiná' Bik'ehgo'ihinań ya'ahédaanzigo gádaanii, Áik'ehgo nnee doo Jews daanlii dahíi aldó' binchó'íi yich'a'zhi' ádaasdaayúgo ihinań doo ngonel'aą dahíi Bik'ehgo'ihinań baidin'aą.

19 Stephen zesdijhíi bikédé'go Jesus daayokaąhíi biniidaagodeszaahíi bighá iłch'a'yú oheskaihíi, la' Pheníce golzeezhi', la'íi Kýprus golzeezhi', la'íi Antioch

golzeezhi' oheskai, dá Jews daanliiníí zhá Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yich'í' yádaakti'go.

²⁰ Ła'íí nnee Kýprus golzeegé' ła'íí Cyréne golzeegé' daagolíníí Ántioch golzeeyú hikainá' nnee Greek biyati' yee yádaakti'íí yich'í' yádaakti', Jesus nohweBik'ehń yaa yił nadaagoln'i'go.

²¹ Bik'ehgo'ihí'nań yił daanliigo nnee łaągo da'osdląądgo Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' dahaskai.

²² Jesus daayokaąhíí Jerúsalemgee ha'ánátséhíí aí yaat'ídaanzigo Bárnabas Ántiochyú odais'a'.

²³ Ákú nyááyú Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí ye'ánát'ííkií yiltsąągo bił gozhóq' lé'e, Nohwi'odlą' nłdzilgo bee nasolįigo nohweBik'ehń doo bich'á'zhí' ánadaahołne' da, daayihniigo yidag yádaakti'.

²⁴ Bárnabasń nnee nł'éhi nliį, Holy Spirit ye'at'éhi, ła'íí bi'odlą' nłdzili: áik'ehgo nnee łaągo Bik'ehgo'ihí'nań daayosdląąd.

²⁵ Áigé' Bárnabas Társus golzeeyú Saul yika ntaayú óyáá:

²⁶ Ákú yaa nyáągo Ántiochyú yił nat'áázh. Áigee Jesus daayokaąhíí yił ha'ánátséhgo dała'á łegodzaa, áik'ehgo nnee łaągo yił ch'ídaagoz'ąą. Ántiochgee Jesus daayokaąhíí da'íłtsé ínashood daahosze'.

²⁷ Áí benagowaaná' nnee Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti'íí Jerúsalemgé' Ántiochzhi' hikai.

²⁸ Áí ła' Ágabus holzéhi hizí'go, Holy Spirit yábiyilti'go, Ni'gosdzán dahot'éhé shiná' góyéégo begodigháh, nniid: Cláudius Caesar nant'án nliįná' díi begolzaa.

²⁹ Ínashood daantúįgee dayídaanel'ąągee Jesus bee bik'íiyú Judéayú daagolíníí bich'odaahi'nii daanzigo biini' ładaizlaa:

³⁰ Gádaadzaago Bárnabas ła'íí Saul yaa daizné'gé' Judéayú ínashood yánaziiníí yich'í' odaizné'.

12

¹ Áí benagowaaná' Hérod nant'án nliigo ínashood ła' yiniidaagonłį nkegonyaa.

² Áń bik'ehgo James, John bik'isn, bésh be'idiltłishé bee zesdiį.

³ Áí Jews daanliiníí bił dádaabik'ehgo yígolįdná', Peter alđó' ha'alt'e'go yee nagoshchii' lé'e. (Bán benilzoolé da'ádįhgo bán alzaahi daach'iyąąná' díi be'ánágot'íłł.)

⁴ Áik'ehgo Peter Hérod bik'ehgo daayiltsoodgo ha'ádaist'e', áigé' siláada díį'go sinili binádaadéz'įigo baa neltii; Bitis-hagowáh bee bíná'godinįhgo bikédé'go nnee bináál ch'ínádishteel nziigo.

⁵ Peter ha'áná'ilka' yune' ásitiińá' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ínashood ha'ánátséhíí dá bá da'okaąh nt'éé lé'e.

⁶ Iskaą hik'e Hérod Peter ch'ínádishteel nzi' lągo, ndi da'ái bitł'é' bésh hish-bizhíi naki bee łbi'destł'oggo siláada naki bigizhyú ałhosh: siláada ła'ihíi dáádítįhgee yinádaadéz'įi lé'e.

⁷ Dahiko Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi ch'í'nah ádelzaago ha'ásitii yune' ididezdlaad: Peter bi'ask'ehyú bedelchidgo, Dahale nádndáh, bilniiid. Bésh hishbizhíi bigan bee łestł'og n'íi nanehesdee.

⁸ Áigé' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gánábıłdo'niid, Nidiyágé' ánágodle'go áde'itł'ó, ła'íi nıkee na'astł'óné bee ná'ńl'éés: áik'ehgo ágádzaa. Áigé' gánábıłdo'niid, Iká' ninasti'íi ídinánłtiigo shiké' nńáh.

⁹ Áigé' ch'ínyáágo yiké' dahiyaa; Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á ánát'íhí da'anii bich'í' ánát'íhí doo yígótsi da; áiná' daazhógo shil ch'í'nah ágodzaa nzi lé'e.

¹⁰ Siláada yinádéz'iinii iłtséhíi la'íi iké'geehíi yitis ch'in'áazhná' kih goznílii bich'í'zhigo besh dáádítíhi yaa n'áázh; áí dabínik'eh ch'ínkééz: áigé' ch'in'áázhgo kih bigizhyú itin yune' o'áázh; áigee dagoshch'í' Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á bich'á' onádzaa.

¹¹ Peter dabíi ídínágołzııdgo gánniid, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á shich'í' yil'aadgo, Hérod bíla'łł'áhgé' la'íi Jews daanliinii hago áshidilne'go ndaayohíi n'íi yich'á' ch'íshinkłł'ıhgó bigosıłsııd.

¹² Díi yígółsııdná' John, da'án Mark holzéhi, bima Mary bigowayú óyáá; áigee łáago dała'adzaago da'okąąh lé'e.

¹³ Peter ch'í'ítinyú dáádítíhíi nyinests'ıgo it'eedn, Rhoda holzéhi, dáádítíhyú nyáá.

¹⁴ Peter bizhihíi yígółsııdgo dá doo yá ch'í'ítiihé bil gozhógo ha'ánálwodgo, Peter dáádítíhgee sizıı, niigo nnee akóne' naháztaanii yil nadaagosni'.

¹⁵ Niini' áđih née! daabilnııid. Áiná' dayúweh ágánií. Gánádaabildo'niid, Binádidzołłi zhá benagowaa.

¹⁶ Áiná' Peter dayúweh dáádítíh nyinłts'ı: áigé' bá ch'ída'iztaago daabiltsąąná' bil diyadaagot'ee lé'e.

¹⁷ Dant'éhe naháztaą doleelhií bighą nabída'igizh, áigé' hago'at'éégo Bik'ehgo'ihinañ ha'áná'ılka'gé' ch'ıbinkłł'ınií yaa nagosni'. Áigé' gánniid, Díi ágodzaahíi James la'íi odlą' bee nohwik'ııyú baa bil nadaagołni'. Áigé' dahnyaago łahyúgo onanádzaa.

¹⁸ Hayılkaą hik'e siláada bitahyú ch'inıi hadndłáád, Peter hago adzaa, daaniigo.

¹⁹ Áigé' Hérod bíka ntaa ndi doo hwaa baa nyaa da, áik'ehgo siláada yinádaadéz'ıı n'íi baa yá'iti'go natseedgo yándaagoz'ąą. Áigé' Judéagé' Caesaréayú óyáágo da'áigee sidaa lé'e.

²⁰ Hérod, Tyre la'íi Sídongee nnee daagolıınıí yich'ı' hashkee: Blástus, Hérod yánal'a'á, t'eké ádaisdlaago dałaházhi' dała'adzaago Hérod yaa hikai, nkego-hen'ąą le', daaniigo yich'ı' yádaakti', nant'án bini' bich'á'gé' zhá da'iyąąhıı bighą.

²¹ Áik'ehgo ch'ídaagoz'aanii bijıı Hérod nant'án k'ehgo ik'e'idlaago nant'án dahsdaa n'gee dahnezdaago nnee hikaihií nłł'éégo yich'ı' yałti'.

²² Áik'ehgo nneehıı, Díi bich'ı' da'ch'okąąhn bizhihıı ánií, doo nnee da! daaniigo ndaadilghaazh.

²³ Hérod, Bik'ehgo'ihinañ zhá daach'idnłsıni at'éé, doo nii dahıı bighą dagoshch'ı' Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'gé'hi kah bik'izhi' áyılłaa: áigé' ch'osh bitsı daiyąągo bizes-hıı.

²⁴ Áiná' Bik'ehgo'ihinañ biyati'ıı dayúweh didezđladgo nchaa silıı.

²⁵ Bárnabas la'ıı Saul bilgo, bighą daades'a' n'ıı ąął ádaizlaaná' Jerúsalemgé' John, da'án Mark holzéhi, yil nakai.

13

¹ Antiochgee ínashood ha'ánáłséhıı Bik'ehgo'ihinañ binkááyú yádaakti'ıı la'ıı ilch'ídaago'aahıı, áí Bárnabas la'ıı Símeon, Niger holzéhi, Lúcius, Cyrénegé' gólını, Mánaen, Hérod nant'án yil daahıına'ń, la'ıı Saul itah ha'ánákah lé'e.

² Dáshıná' Bik'ehgo'ihinañ daayokąąhná' Holy Spirit gábilniı, Bárnabas la'ıı Saul shá nada'iziidgo bich'ı' ádeııid n'ıı shá its'ánołe.

³ Áík'ehgo dáshiná' náda'oskaqádná' Bárnabas la'í Saul yiká' ndaadesnii, áíge' odais'a'.

⁴ Áíge' Holy Spirit odaabis'a'go Selúciayú n'áázh; áíge' Cýprusyú bíł oda'iz'eel.

⁵ Sálamisgee n'áázhná' Jews ha'ánálséh nagoz'ąą yuñe' Bik'ehgo'ihinañ biyati' yaa yádaakti': John bich'odaanii lé'e.

⁶ Páphos golzeegee ni' tayi' dahgoz'áni yiká' ch'in'áázh; áígee nñee Bar-Jesus holzéhi, Jew nlíni, bena'ich'aahíi iltah at'éégo ána'ol'jili, Bik'ehgo'ihinañ binkáayú na'iziid ádil'inihi, Paul la'í Bárnabas baa n'áázh lé'e.

⁷ Án nñee góyáni, nant'an nlíni, Sérgius Paulus holzéhi yił n'áázh; án Bik'ehgo'ihinañ biyati'íi yidits'ih hát'jilí bighą Bárnabas la'í Saul yiká'iil'a'.

⁸ Áiná' Bar-Jesus, da'án Élymas holzéhi, (Élymas golzeehíi bena'ich'aahíi iltah at'éégo ána'ol'jili golzeege ágolzee) nant'an dánko odląą hileeh nzihíi bighą Bárnabas la'í Saul yidáhzhí' yakti' lé'e.

⁹ Áiná' Saul, (da'án Paul holzéhi) Holy Spirit yábiyikti'go da'as'ah yineł'jii,

¹⁰ Áíge' gáyilñii, Ni, ch'iidn bik'ehgo ánt'ini, dawahn nñee bich'j' nach'áhi, dawahn nchq'go ánt'éhi, nłt'éégo ágot'eehíi dawa doo nił nzhqo dahi, Bik'ehgo'ihinañ bich'j' ts'ígodesdqh itínhíi digizgo ánlisini, doo dayúweh ágánt'jii da le'.

¹¹ K'adíi Bik'ehgo'ihinañ nich'j' ná'diziidgo dét'jhezhi' nináá ágodjhggo ch'ígona'ái doo hí'jii da nleeh. Dagoshch'j' biná'oh golbaa gozlij, áíge' godilñil bik'egonyáá; áík'ehgo hadn bidilqqsñ yika nantaa nágodiidzaa.

¹² Áíge' nant'an ána'got'jilíi yo'jina', Bik'ehgo'ihinañ biyati' yee bíł ch'ígót'aah n'íi baa yił díyagot'eego osdląąd.

¹³ Paul yił nakaihíi bíłgo Páphosgé' bíł oda'iz'eel, ni' Pamphýlia golzeehíi biyi' Pérga golzeezhí' hikai: áíge' John bich'ą' Jerúsalemyú onádzaa.

¹⁴ Áíge' Pérgagé' yúweh ni' Pisidia golzeehíi biyi' Antioch golzeeeyú onanákaí, Jews daagodnlisinií bijjii ha'ánálséh goz'ąą yuñe' ha'ákaigé' dahdinezbił.

¹⁵ Begoz'aaníi la'í Bik'ehgo'ihinañ binkáayú nada'iziidi n'íi biyati' daayo-zhiihíi bikédé'go Jews ha'ánálséhíi binadaant'a' bich'j' oda'is'a' gádaaniigo, Nñee daanołini, shik'íiyú, yati' la' nñee bich'j' bidag yádaakti' lé'eyúgo dák'ad ágádaadołniih.

¹⁶ Áík'ehgo Paul hizj'go na'ígizhná' gánii, Israel hat'i'i daanołini, Bik'ehgo'ihinañ daadinołsini, ídaayesołts'ąą.

¹⁷ Díi Isreal hat'i'i Bik'ehgo'ihinañ daayokaqahñ daanohwitaa n'íi hayiheznilgo ni' Egypt, doo daabíyéhi biyi' daagoljii n'ná' nñee ízisgo ádaat'eego áyíłaa ni', la'í binawod bee ni' Egyptgé' ch'inił ni'.

¹⁸ Dénchq'go ádaat'ee ndi yinádéz'jiiigo da'izlijyú dizdinhíi hagee bíł legodzaa.

¹⁹ Ni' Cánaan golzeegee nñee gots'idyú hat'i'i doo hat'íi dago áyíłaaná' bini' n'íi Israel hat'i'i dał'a' daantjige biyéé doleełi bebigozjiihíi yá áyíłago ni' yá ilk'idaahosdzog.

²⁰ Ái bikédé'go aayádaaltihíi bánadaant'aago bá ágólaa, díidn gonenadínyú ashldadin legodzaayú shj, Bik'ehgo'ihinañ binkáayú na'iziidi, Samuel holzéhi, nyáázhi'.

²¹ Áíge' ízisgo nant'an daayokeed; áík'ehgo Saul, Kish biye', Benjamin hat'i'íi nlíni, Bik'ehgo'ihinañ baa destjigo bánant'aago dizdin legodzaazhi'.

²² Án k'ihzhí' nnáinłtjina' David nant'an ánálzaa; án díi k'ehgo ánúigo yaa nagolni', David, Jesse biye'híi shil dábik'ehyú at'ééhíi la'í dáhasht'jiiyú ánat'jilíi bígosílsjii.

23 Díí nnee bich'á'gé' hadaakishchinií bitahgé' Bik'ehgo'ihinaan ngon'áání k'ehgo Israel hat'i'í bá Hasdá'iiniikí bá yiktíí, án Jesus holzee:

24 Doo hwahá Jesus higháh daná' John, Nohwinchó'íí bich'á'zhí' ádaakne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo Israel hat'i'í dawa yich'í' yaakti' lé'e.

25 John binasdziid k'ad aal áile'ná' gáníí, Hadn át'íí daashidohniih? Shíí doo án ásh'tíí da. Ndi shikédé'go higháhíí biket'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sí'tíí da.

26 Nnee daanołni, shik'íyú, Abraham hat'i'í daanołni, la'íí nohwitahgé' Bik'ehgo'ihinaan daadinol'sini, hasdách'ikáhíí baa na'goni'íí nohwíí nohwich'í' alzaa.

27 Jerúsalemyú daagolíníí binadaant'a' dábilgo Jesus doo yinádaagolzi da, la'íí Bik'ehgo'ihinaan binkááyú nada'iziidi ádaanii n'íí, godilziníí bijji dawahn náhóji n'íí doo bil'idaagozi dahíí bighá ádaanii n'íí begolzaa, da'itsaahíí bee bá ndaagoz'áago.

28 Hat'íí bighá daayizilhéehíí doo yídaagołsi da, ndi Pílate nádaayokaah, zilhéé daayilniigo.

29 Bek'e'eshchiiníí aal begolzaaná' tsí'ikna'áhi biká'gé' godah ch'ínadaiztíigo, tsébi'í'án yune' ikch'í'ndaiztíí.

30 Ndi daztsaagé' Bik'ehgo'ihinaan nábihil'na':

31 Áigé' láágo iskaago hayíí Gálileegé' Jerúsalemzhí' yil hikaihíí yich'í' ch'í'nah ánádil'íí lé'e, áí k'adyúgo bináál ánágot'íidíí nnee yil nadaagolni'.

32 Yati' baa gozhóni baa nohwil nadaagolni', bich'á'gé' hadaakinelt'aaníí Bik'ehgo'ihinaan bángon'áá n'íí k'ehgo,

33 Jesus nábi'dihil'na'íí, nohwíí bichagháshé daandliiníí nohwá ye'ila; psalm nakigee aldó' biyi' gáníígo k'e'eshchíí, ShiYe' níí, díí jígé' nitaa síl'íí.

34 Doo dildzid nanádleeł dago daztsaagé' náyihil'na'íí yaa nagolni'go gáníí, Da'aniigo David bángoni'áání nohwíí nohwaa nshné'.

35 Psalm la'íí aldó' biyi' gánádi'nii, Dilzini Nlíni níyéehíí dildzidíí doo bee bángon'áah da.

36 Davidhíí naghaa n'ná' habinoł'íí bá Bik'ehgo'ihinaan yighá bin'á'íí aal áyílaahíí bikédé'go, David daztsaago bik'íí n'íí le'sinilíí bitahyú nbi'deltíí lé'e, áík'ehgo nldzid;

37 Ndi Bik'ehgo'ihinaan nábihil'na'íí doo nldzid da.

38 Áí bighá nnee daanołni, shik'íyú, bídaagonol'si le', díí nneehń baa nohwil nagolni', binkááyú dénchó'go ádaanoł'ee n'íí nzhooníí bee nohwaa nágodit'aahíí bighá:

39 Hayíí án yodlaahń dawahá biyi'gé' nł'éégo ch'íbilteehi at'éé, áiná' Bik'ehgo'ihinaan yegos'aaníí Moses binkááyú ni'né'i doo dawa bee ch'íkólteehi at'éé da.

40 Bik'ehgo'ihinaan binkááyú nada'iziidi ágadaanii n'íí doo bee nohwich'í' ágonéh da doleełhíí bighá baa daagonol'saa;

41 Saa, aadaadlohíí daanołni, nohwil díyadaagot'ee, doo haada daadołeek: nohwíí yołkaakíí biyi' hat'íhíta ashle', áí ashle'íí la' nohwil nagolni'yúgo ndi doo daahółdlaa da.

42 Jews daanliiníí ch'ínákainá' doo Jews daanlii dahíí, Iké'gee godilziníí bijji da'áík'ehgo nohwil nanádaagodołnih, daabilniigo nádaabokaah.

43 Áík'ehgo dała'ách'ít'éehíí aal tanách'osaana' Jews daanlíni la'íí Jews bi'okaahíí yedikaihíí daidnł'sini láágo Paul la'íí Bárnabas yiké' dahiskai; áí bich'í' yádaakti' la'íí, Bik'ehgo'ihinaan bilgoch'oba'íí dayúweh nł'éégo baa hołkaah, daabilniigo bidag yádaakti'.

44 Áíge' godilzih hik'e kih goznilgee nneehíí dásdozhá dawa dała'adzaa, Bik'ehgo'ihinań biyati' ídaayésts'aayú.

45 Jews daanlíni nnee dała'at'éehíí daayiltsaąaná' dážhó da'ólch'íid lé'e, Paul áníhíí doo áígee da, daañii la'íí nchọ'go yaa yádaakti'.

46 Paul la'íí Bárnabas doo biini' hah dago gádaanii, Bik'ehgo'ihinań biyati'íí nohwíí iltsé nohwich'í' bee yá'iti'go dábik'eh: ndi daanohwíí k'ihzhí' bídaasoyilgo dahazhí' ihinaahíí doo bik'eh sitíi da daanolsi dago, ádándaagosok'ąąhíí bighą doo Jews daanlii dahíí bich'í'go dahsiikai.

47 Ágáníigo nohweBik'ehń nohwá ngon'ąą, Doo Jews daanlii dahíí bá idindláádíí nliigo haniktíí, ni'goszán náhen'ąáyú nnee íltah at'éégo hadaazt'i'i ninkááyú hasdákáh doleel.

48 Doo Jews daanlii dahíí díí daidezts'aąaná' bił daagozhógo Bik'ehgo'ihinań biyati' ya'ahédaanzí lé'e: dahazhí' daahinaa doleelgo nábidihesdlaahíí dawa da'osdlaąd.

49 Bik'ehgo'ihinań biyati' Antioch binaayú dáhot'éhé didesdlaad lé'e.

50 Ndi Jews daanlíni isdzané daagodnłsini nkt'éégo bídaagozini, la'íí nnee nant'an daanlíni ákú daagolíníí biini' yá ádaagozlaa, Paul la'íí Bárnabas bini-idaagododle', daaniigo, áík'ehgo daabini'gé' ch'ídaayineyood.

51 Bikee leezh yaa daayiiháal, doo hádaabich'it'íi dahíí nnee bee bigózhíí bighą, áíge' Icóniumyú onanát'aazh.

52 Hayíí da'osdlaądíí bijíi dawa yee bił daagozhó, la'íí Holy Spirit ye'adaat'ee lé'e.

14

1 Icónium golzeegee Paul la'íí Bárnabas biłgo Jews ha'ánátséh goz'ąą yune' ha'a'áazhgo yádaakti', áík'ehgo nnee ląągo da'osdlaąd, la' Jews daanlíni, la' Greeks daanlíni.

2 Áiná' Jews doo da'odlaą dahíí, doo Jews daanlii dahíí yił daagoshkishgo odla' bee ilk'íyú daanliiníí bich'í' nchọ'go natsídaakeesgo ádaizlaa.

3 Da'áígee sikeego nzaad ogoyaago, doo biini' hah dago Bik'ehgo'ihinań yá yádaakti' lé'e, áík'ehgo godiyihgo be'ígózini la'íí ízisgo áná'ol'íi Paul la'íí Bárnabas binkááyú Bik'ehgo'ihinań ánát'íiigo biyati' yee biłgoch'oba'íi da'anii at'éégo bigóziigo áyíílaa.

4 Áígee nnee daagolíníí ilk'ékai; la' Jews daanliiníí yił daagost'íid; la'íí Paul la'íí Bárnabas yił daagost'íid.

5 Doo Jews daanlii dahíí la'íí Jews daanliiníí bindaant'a' biłgo biní'da'dilmił la'íí nbída'ihne'go ndaagoshchíi,

6 Ái yídaagoksiidná' Lýstra la'íí Dérbe, Lycaónia biyi' kih nagoznilyú la'íí binaayú dahtsidinkíi.

7 Ákú yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'.

8 Lýstra golzeegee nnee di'ilihíi sidaa lé'e, dágozliiná' dasa'go doo nagháhi da:

9 Án Paul yałti'go yidits'ag: Paul da'as'ah bineł'íiigo bi'odla' golíigo nádziihgo bigoksiid,

10 Áík'ehgo, Nádnáhgo hizíi, biłnii. Nnee di'iln dáhah nádihitahgo dahiyaa.

11 Nnee dała'at'éehíí Paul adzaahíí daayiltsaąaná' Lycaónia biyati'íi yee nádaadidilghaazhgo gádaanii, Daadinlzinií nohwich'í' nken'áásh, nnee k'ehgo nohwitahyú anát'ash.

12 Bárnabasń Júpiter daayihni; Paulhíi, itisgo yałti'híi bighą Mercúrius daayihni.

13 Kìh goznìlìí bádngée kìh biyi' Júpiter bich'ì' da'ch'okàahíí goz'aa lé'e; áígee Júpiter bich'ì' okàah yebik'ehñ magashi là'íí ch'il hishbizhgo alzaahíí ch'é'ítiinzhì' là'ádaizlaa, magashihíí natseedgo Paul là'íí Bárnabas okàahgo baa hi'níí nziigo, nñee da'la'adzaahíí binadzahgee.

14 Áíná' nadaal'a'á, Paul là'íí Bárnabas, díí yaat'ídaanzigo doo bił daanzhōgo dago ák'e nada'ihidziiz nágodiidzaago, nñee da'la'at'ééhíí yitah anákeel lé'e, nawode gádaaniigo,

15 Nñee daano'íni, hat'íí ląą bighą ágádaakt'ii? Nohwíí ałdó' nohwíí k'ehgo nñee ndlíni ánt'ee; daazhógo ádaat'éhi bich'ą'zhì' ádaa'ne'ná' Bik'ehgo'ihì'nañ hiñáhi daahokąah le', án yáá, ni'gospzán, túnteel là'íí dawa biyi' daagolínihíí áyílaahi at'éé:

16 Án doo ániná' nñee iltah at'éégo hadaazt'i'i dabiini'yú nadaakeego áyíłsi lé'e.

17 Da'ágát'éé ndi be'ígózi dolee'íí dawahn nohwich'ì' ch'í'nah áyíłsi, nł't'éégo nohwich'ì' at'éé, nanágotłhgo là'íí ná'nt'łhgo nohwá ágółsi, ch'iyán là'íí ıłgoyıłshóóníí bee hwoi daandłıigo ánohwıłsi ałdó'.

18 Ái gánniidgo magashi nastseedgo bee daahohiikąah daanzi n'íí t'ąązhì' ádaadzaa, ndi dásdozhą begolzaa.

19 Jews daanlíni Ántiochgé' là'íí Icóniumgé' hikaihíí nñee là' yiini' yá ádaagozlaago Paul leyída'isne'go, daztsąą ląą daanzigo kìh goznìl bitisyú ch'ídaiideshood.

20 Áíná' ínashood biñayú nazıigo, nádiidzaago kìh goznìl yune' onanádzaa: áíge' iskaą hik'e Dərbeyú ó'áázh, Bárnabas biłgo.

21 Ái kìh goznilyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'go ląągo da'osdląądná' Lýstra, Icónium là'íí Ántioch golzeeyú t'ąązhì' onákai,

22 Ínashood nłdzilgo ádaile'go, yidag yádaakti'go, Dayúweh da'okłłą le', daayıłniigo, là'íí, Nyé'i daadihiits'ago zhą Bik'ehgo'ihì'nañ bilakt'áhgee daanliiníí itah daahiidleeh, daayıłniigo ałdó'.

23 Dáshiná' da'okąahgo ínashood ha'ánáłséhíí dawago yánazini yá hadaiheznılíná' Bik'ehgo'ihì'nañ yada'okłłíhíí yaa yidin'ąą.

24 Pisídia yiyi' ch'ín'áázhná' Pamphýliagee n'áázh.

25 Pérgagee Bik'ehgo'ihì'nañ biyati' yee yádaakti'gé' Attália golzee yuyaa onanát'aazh.

26 Áíge' Ántiochyú t'ąązhì' bił onada'iz'eel, áíge' odaach'is'a' ni', áíge' binasdziidíí ąął ładaizlaahíí Bik'ehgo'ihì'nañ biłgoch'oba'íí yee baa daagodest'ąą ni'.

27 Ákú nakainá' ínashood da'la'adzaago hago'at'éégo Bik'ehgo'ihì'nañ binkáayú nada'iziidíí dawa yaa yıł nadaagolni', là'íí doo Jews daanlii dahíí odłąago yá yıł ch'ída'iztaaníí ałdó'.

28 Da'áígee ínashood yıł naháztaągo nızaad godeyaa.

15

1 Ła' nñee Judéa golzeegé' hikaigo odłą' bee ıłk'íyú daanlíni yıł ch'ídaago'aah, Moses yegos'aaníí bik'ehgo circumcise ádaanohwi'deszaayúgo zhą hasdálkáh, daaniigo.

2 Paul là'íí Bárnabas díí yaa yádaakti'go díyat'eego yıł łahada'dit'áh, áik'ehgo Paul là'íí Bárnabas, là'ihíí ałdó' Jerúsalem yúdag nadaal'a'á là'íí ínashood yánazini díí baa nahódaidıłkidyú dołkah, daayıłniigo hadaiznil.

3 Ínashood ha'ánáłséhíí daabides'a'go dahdiikai; doo Jews daanlii dahíí Jesus yich'ì' dahaskaihíí yaa nadaagolni'go Pheníce là'íí Samária golzeeyú ch'íkai: odłą' bee ıłk'íyú daanliiníí dawa yaa bił daagozhóó.

⁴ Jerúsalemyú hikainá' ínashood ha'ánátséhíí, nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni bílgo yaa hikaihíí ba'ahédaanzigo hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí dawa yaa yíl nadaagolní'.

⁵ La' ínashood Phárisees zhinéégo daagot'iiníí daahizí'go gádaanniid, Da'anii círcumcise ádaal'íigo dávik'eh, la'íí Moses yegos'aaníí bikísk'eh ádaanoł'eego daan'niigo bándagosiit'aa.

⁶ Nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni díí yaa yádaakti'húí bigha dała'adzaa.

⁷ Nzaad godeyaago lahada'dit'áhná' Peter hizí'go hadzii, Nnee daanołíni, shik'íyú, dá'alk'iná' yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íí, shíí shinkááyú doo Jews daanlii dahíí daidits'ago Jesus daayodlaa doleełgo Bik'ehgo'ihí'nań no-hwitahgé' hanáshíłtíí ní'.

⁸ Bik'ehgo'ihí'nań daakojíí dawa yígółsini Holy Spirit nohwíí nohwaa daadest'aaníí k'ehgo bíí ałdó' baa daadest'aaago bí'ijóóníí yee yíl ch'í'nah áyíłsı;

⁹ Nohwíí la'íí bíí bílgo dáłekt'eego nohwaa natsekeesgo bí'odla' bee bijíí nł't'éégo ánádaisdlaa.

¹⁰ Áík'ehgo hat'íí bigha nohwíí la'íí daanohtwítáa n'íí ch'éh ádaahiil'íí n'íí, Jesus daayodłáni doo Jews daanlii dahíí ladaile'go ádaakt'íigo Bik'ehgo'ihí'nań nabídaanołtaa?

¹¹ Jesus Christ nohweBik'ehń dázho bílgoch'oba'íí bee hasdáhii'nííłgo bíí ałdó' da'áik'ehgo hasdákángo dahohiidlaa.

¹² Nnee dała'adzaahíí dawa doo hat'íí daahilts'ag daná' Bárnabas la'íí Saul yídaayést'saa, hago'at'éégo doo Jews daanlii dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú godiyihgo ánágot'íłhíí la'íí ízigo áná'ol'íłhíí ánada'ol'íł n'íí yaa nadaagolní' l'é'e.

¹³ Aał hadaasziiiná' James hadziigo gánniid, Nnee daanołíni, shik'íyú, shídaayekts'aa:

¹⁴ Símeon gáníí ní', Da'íłtséná' doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bizhi' yee da'okaaągo hayiníł doleełhíí bigha yaa nyáá l'é'e.

¹⁵ Dáłekt'eego Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí yaa nadaagosní'; díí k'ehgo k'e'eshchíí ní',

¹⁶ Díí bikédé'go nádishdaałgo David bich'á'gé' hadaakishchínihíí nadaant'ángo ánadaashdle', k'ih ánágoch'idle' lehíí k'ehgo; nagohezgo' n'íí dawa nágodisht'íł, nł't'éégo nnágodish'aal:

¹⁷ Nnee la'ihíí ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań hádaabit'íí doleełhíí bigha, la'íí doo Jews daanlii dahíí shizhi' bee daahojíłhíí ałdó', nii nohweBik'ehń, díí dawa ánát'íłhíí.

¹⁸ Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán ágólzaagé' yushdé' godezt'i'go binasziiidíí yígółsı ní'.

¹⁹ Áí bigha shíí díí k'ehgo shíł dávik'eh, doo Jews daanlii dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bich'ı' dahnáhikáhíí doo hat'íí bigha bich'ı' nadaagont'og bik'eh da:

²⁰ Díí zhá bee bich'ı' k'eda'íłchii, Beda'okaaąhíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'níł n'íí doo daak'saa da, doo nant'ı' nach'ikai da, la'íí dawahá bize'da'ist'ooníí la'íí dikihíí ałdó' doo daak'saa da.

²¹ Doo ániná'gé' godezt'i'go k'ih nagozníłíí dawagee hadń Moses yaa nadaagolní'íí gólíí, Jews daagodnłsinií bijíí Jews ha'ánátséh nagoz'aa yune' Moses binaltsoos dawahn nádaahojíí.

²² Nadaal'a'á, ínashood yánazíni, la'íí ínashood ha'ánátséhíí dawa bílgo dabíí bitahyú nnee hádaihezníłgo Antiochyú Paul la'íí Bárnabas yíl daides'a'go bíł dádaabik'eh; áík'ehgo Judas, Bársabbas holzéhi la'íí Silas, ínashood bitahyú nnee ádn nazínihíí:

23 Naltsoos díí k'ehgo k'e'shchiiníí yíl odais'a': Odlá' bee nohwik'íyú daandlíni, nadaal'a'á, la'íí ínashood yánazíni bílgo, nohwíí doo Jews daanołhí dahíí, Ántiochyú, Síriayú, Ciliciayú odlá' bee nohwik'íyú daanołni, Gozhóó, daanołhíni.

24 Doo hadń ágádaabiln'ni da ndi, nohwich'á'gé' la' yati' yee nanohwinkł'ogo, Círcumcise ádaanołhí'dilne', la'íí Jews bich'í' begoz'aaníí yikísk'eh ádaanoł'ee, daanołhíniigo nohwiini' nadaidezgeedíí baat'ídaandzj ní':

25 Áík'ehgo dała'áhiidzaaná' nnee la' hadaahii'nił, áí Paul la'íí Bárnabas, nohwíł daanzhóni, ákú bíł nádaadn'aago daanołhígha nohwíł dádaabik'eh.

26 Díí nneehíí dásdozhá daabi'distseed, Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' bee daabich'ozhiihíí bighá.

27 Áík'ehgo Judas la'íí Silas díí naltsoosíí bíł daadel'a', dá díí bek'e'shchijhíí k'ehgo dabíí nohwíł nadaagodolnih.

28 Holy Spirit la'íí nohwíí nohwíł dádaabik'eh, doo nohwá nyéé dago, dá díí zhá bee nohwá ndaagosiit'ąą;

29 Beda'okaąhíí nastseedgo nadn'ái yaa hi'nił n'íí, la'íí dił, la'íí dawahá bize'da'ist'ooníí doo daaksąą da, doo nant'í' nach'ikai da áldó': díí bich'á'zhí' ádaanoł'eeego nzhoq. Da'ái zhá nohwich'í' k'eda'shiilchij.

30 Dahdes'a'ná' Ántioch golzee yuyaa okai: ákú hikainá' ínashood dała'ádaizlaaná' naltsoosíí yaa daistsooz:

31 Bek'e'shchiiníí daayozhi'ná', áí bee hadag ádaat'eehíí bighá bíł daagozhóó.

32 Judas la'íí Silas, dabíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'i daanliigo, odlá' bee bik'íyú ląągo yich'í' yádaalti', la'íí nłdzilgo bi'odłá' goleehíí bighá yidag yádaalti' lẹ'e.

33 Dět'ihézhí' naháztaą hik'e odlá' bee bik'íyú nadaal'a'á bich'í' onádais'a', bíł daagozhóógo.

34 Áíná' Silas, Dákú sídáá ndizhoq, nniid.

35 Paul la'íí Bárnabas áldó' Ántiochyú sikee, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee ilch'ídaago'aahgo la'íí yaa nadaagolni'go, la'ihíí áldó' ląągo ágádaat'ij ní'.

36 Da'kwíí hiskaaníí ch'ígóyáá hik'e Paul Bárnabas gáyilni, Noo', t'ąązhí' nádot'aash kih goznil n'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nagohiilni' n'íyú, odlá' bee nohwik'íyú baa nanádaanotaa hagoshá' ádaat'ee.

37 Bárnabasń John, da'án Mark holzéhi, yíl dikáh hát'ij.

38 Ndi Paulń doo yíl dikáh hát'ij da, dabí'iltсэнá' Pamphýliagee bich'á' t'ąązhí' ádeheltj ní', doo dayúweh bich'odaaniigo yíl okai da ní'.

39 Áí bighá la', Ch'ík'eh, niiná' la'íí, Dah, niigo yighá díyat'eego lahadit'áh, áí bighá ilk'é'áázh: Bárnabasń Mark bíłgo bíł oda'iz'eel, Cýprus golzeeyú;

40 Paulń Silas hayiltjigo dahn'áázh, odlá' bee bik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íí nohwíł daanlij, daabilniigo.

41 Áík'ehgo Síria golzeeyú la'íí Cilicia golzeeyú ínashood ha'ánátséhíí bi'odłá' nłdzil hileehíí bighá akú ch'ín'áázh.

16

1 Áígé' Paul Dərbeyú nanadzaa, Lýstrayú áldó': áígee Jesus yodláni sidaa lẹ'e, Timothy holzéhi, isdzán odláni Jew nłni bima; áíná' bitaahíí Greek nlij:

2 Áń Lýstragee la'íí Icóniumgee odlá' bee ilk'íyú daanliiníí nł'éégo baa yádaalti'.

³ Paul Timothy yil di'aash hat'ígo círcumcise ábíílaa, bitaa Greek nliigo Jews ákú daagolíníí dawa yídaagołsłhíí bigha.

⁴ Kłh nagoznilyú hikahná' Jerúsalemgee nadaal'a'á la'íí ínashood yánazíni begoz'aaníí bá ádaizlaahíí bek'e'eshchíni baa daistsooz, yikísk'eh ádaat'ee doleełíí.

⁵ Áík'ehgo ínashood ha'ánálséhíí bi'odla' nłdzil daasilij, la'íí dajij biigha bináhikah lé'e.

⁶ Holy Spirit, Asia biyi' doo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bee yádaakti' da, bilniigo Phrygia la'íí Galátaiyúgo ch'ékai.

⁷ Mýsiayú hikainá' Bithýniayú dikáh nt'éégo Holy Spirit doo hádaabist'ij da.

⁸ Áík'ehgo Mýsiahíí ch'ékaigo Tróasyú hikai.

⁹ Tł'é'yú Paul bil ch'í'nah ágolzaa: nnee Macedóniagee golíni sizij; án gábilniigo náboqaah, Yushdé', kú Macedóniayú nńahgo nohwich'onni.

¹⁰ Bil ch'í'nah ágodzaaná' dagoshch'ij' Macedóniayú nkáh daaniidzi, yati' baa gozhóni, Jesus baa yati'íí, baa nadaagohilni'go Bik'ehgo'ihí'nań ánohwilni ląá daandzigo.

¹¹ Áík'ehgo Tróasgé' ts'igozdoh Samothráciashij' nohwil dahdez'eeł, iskaą hik'e Neápolisýú nohwil naada'iz'eeł;

¹² Áíge' Philíppizhij' ohiikai, áí Macedónia biyi' itisgo kłh goznili, Rome yebik'ehi: kú naháataągo da'kwíí hiskaą.

¹³ Jews daagodnłsiníí bijij túnlíni bahgee kłh goznilgé' ch'ínkai, ákú náda'ch'okaąah goz'ąą; áígee dinebihgo isdzáné nihikáhíí bich'ij' yádaahiilti' ni'.

¹⁴ Isdzán Lydia holzéhi, Thyatíragé' golíni, nak'a' lichiiigo dot'izhíí baa nahiniihń, Bik'ehgo'ihí'nań yokaąahń, nohwidezts'ąą: án Bik'ehgo'ihí'nań bijij ilch'ą' áyíílaago Paul ánííhíí nł'éégo yidezts'ąą.

¹⁵ Áń la'íí yil naháztaaníí bilgo baptize ádaabi'delzaaná' nádaanohwokaąahgo gánohwilni, NohweBik'ehń da'anii yodlaągo daashidołniyúgo, shigowayú nahísoltąą. Dayúweh yushdé' daanohwilniyú ohiikai.

¹⁶ Náda'ch'okaąah goz'ąayú hiikaahná' it'eedn, ch'iidn biyi' golijigo o'ijń, biyisnahíí zhaali yá ágole'ń nohwaa nyáá:

¹⁷ Áń Paul la'íí nohwíí nohwiké' naghaa, dilwoshgo gánijigo, Díí nneehíí Bik'ehgo'ihí'nań da'tiséyú at'éhi bánada'iziidíí ádaat'ee, hago'at'éégo hasdách'igháhíí yaa nohwil nadaagolni'i.

¹⁸ Da'ágánát'ijigo ląągo iskaą. Áí Paul yik'etsédzijigo t'ąązhij' adzaago spirit nchọ'íí gáyihni, Jesus Christ bizhi'íí bee gánildishni, Biyi'gé' hannáh. Áík'ehgo dagoshch'ij' hayáá.

¹⁹ Biyisnahíí zhaali yá ádaile' n'íí bich'ą' ásdijigo yídaagołsłjdná' Paul la'íí Silas yil ndaazdeelgo na'hiniih goz'ąayú nadaant'án biyahzhij' ndaideshood,

²⁰ Áíge' nant'ánchań daanliiníí yaa yil hikaigo gádaayihni, Díí nneehíí, Jews daanlíni, kú nadaagont'ogo nadaago'aa,

²¹ Bi'at'e'íí nohwíí Romans daandlíni nádaagodiit'aago doo nohwá goz'ąą dahíí yee ilch'ídaago'aah, áí bikísk'eh ádaant'eego doo nohwá goz'ąą da.

²² Áíge' nnee ląągo dała'adzaahíí bik'i dahishjeed; áíge' nadaant'aahíí Paul la'íí Silas bidiyagé baa nadaihezdzižzná' habída'iltsaasgo bá ndaagoz'ąą.

²³ Aasinilíí nádaabinestsazná' ha'áná'ilka' yune' ha'ádaabisdeel, bena'igésé nai'nilií gádaayihniigo, Nł'éégo binádaadń'ij:

²⁴ Ágábilniihíí bigha da'ilni'yú ha'áná'ilka' yune' da'obiláá, bikee o'í'án yune' odaadés'eezgo ádaabizlaago doo nahi'naa da.

²⁵ Áíge' tl'é'ís'ahyú Paul la'íí Silas Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąahgo la'íí ya'ahédaanzigo da'do'aałgo ha'áshijeedíí daabidezts'ąą lé'e.

26 Dágosile ni' godihes'naago, ha'áná'ilka'á biká' goz'aaní dihes'naago dagoshch'í' dáádít'ih dawa ch'ída'ezkëez, la'íi bésh hishbizhíi belídaahest'óo n'íi k'eda'os'nah.

27 Bena'igësé nai'nílií ch'ínádzidná' ha'áná'ilka'á bidáádít'ihíi ch'ída'astáago yo'íigo ha'áshijeedíi hahizkíi lá nziigo bésh be'idilt'ishé hayiidz'íigo idizíidee niizíi.

28 Áiná' Paul nádidilghaazhgo gáníi, Ín'ídól'nhíi hela': daanohwigha t'ah kú naháataa.

29 Bena'igësé nai'nílií, Kọ' shaa no'aa, niigo ha'alwod, áiná' tsídolyizgo dit'lidná' Paul la'íi Silas yiyahzhí' nágo',

30 Áigé' yíi ch'ékainá' gádaayíni, Hago ashnéhgo hasdáshidilteeh?

31 Gádaabíni, Jesus Christ nohweBik'ehń hondlaayúgo hasdáníteeh, la'íi bíi nahántaaníi áldó'.

32 Áigee án la'íi yíi naháztaanihíi dawa Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bee yich'í' yádaakti'.

33 Da'ái bit'é' binída'desnihgee bá tádaizgiz; áigé' dagoshch'í' án la'íi yíi naháztaaníi dawa baptize ádaabi'deszaa.

34 Bigowayú yíi onákaiyú yá da'dezné', áigé' án la'íi yíi naháztaaníi dawa Bik'ehgo'ihí'nań daayosdlaadhíi bigha bíi daagozhóó l'é'e.

35 Got'íi goz'íiná' nant'án iké'gee sinílií aasinílií akú odes'a', Nneehíi ch'ínánót'aash, daaniigo.

36 Bena'igësé nai'nílií ádaanihíi Paul yíi nagosni' gáníigo, Nant'án iké'gee sinílií ín'a', ch'ínánót'aashgo: áik'ehgo ch'ínó'aashgo nohwił gozhóógo nádoł'aash.

37 Áiná' Paul gábiñii, Nohwíi Romans ndlíni dá doo nohwaa yá'iti'é nnee bináál nohwída'asht'izh, ha'áná'ilka' yune' ha'ádaanohwisdeel; ya' k'adíi dánant'í'é ch'ínánohwiléé née? Dah; dabíi kú nókáhgo ch'ídaanohwinoléé.

38 Aasinílií díi yati'íi nant'án iké'gee sinílií yíi nadaagosni': ái Paul la'íi Silas Romans daanliiníi yídaagołs'íidná' ndaaldzid.

39 Áik'ehgo akú hikaigo nł'éégo yich'í' hanádaasziiná' ch'ínádaabizlaago, Kíh goznílgé' ch'ínó'aash, daabíni.

40 Áik'ehgo ha'áná'ilka'gé' ch'ínát'aazh, áigé' Lydia bigowayú ó'áázh: odlá' bee bik'íiyú daanliiníi daayo'íiná' yidag yádaakti'ná' onát'aazh.

17

1 Áigé' Amphípolisyú la'íi Apollóniyú ch'ékainá' Thessalonícyú nanákai, akú Jews ha'ánálséh goz'aa l'é'e:

2 Ákóne' Paul ha'ayáá, da'át'íihíi k'ehgo, áigee Jews daagodn'siníi bijíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi yaa yándaaltihgo taadn godilzih.

3 Christ biniigodelzaaná' daztsáagé' naadiidzaahíi dávik'ehyú adzaa, daayíniigo nł'éégo ch'í'nah ádaayísiigo yaa yádaakti'; áigé' gádaayíni, Díi Jesus baa nohwił nagosni'n Christ nlii.

4 Áik'ehgo la' da'osdlaadgo Paul la'íi Silas yíhikai; Greeks daagodn'sini l'áago, isdzané itisyú nandeehíi doo ałch'ídé áldó' ádaadzaa da.

5 Áiná' Jews daanlíni da'olch'íidgo nnee nchọ'go nadaakaihíi dała'ádaizlaago nnee áigee daagolíníi yíi daagołkizh, Jason bigowayú ch'ída'isdziz, Paul la'íi Silas nnee dała'adzaahíi bich'í' ch'ídaanendzood daanzigo.

6 Doo hwaa da yídaagołs'íidná' Jasongo la'íi odlá' bee ik'íiyú daanlíni áldó' la' bíigo nadaant'án bidázhí' ndaineyood, daadilwoshgo gádaaniiná', Díi nneehíi ni'gosdzán biká' dahot'éhé daagołkizhgo na'aash n'íi kú n'áázhgo,

7 Jason k'íyó'níí lẹ'e: nant'án ła'ihíí nlii, Jesus holzéhi, daaniigo, áí dawa Caesar yegos'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee da.

8 Nnee dała'adzaahíí ła'íí nant'án daanliiníí díí daidezts'aqaná' doo bił dábik'eh da.

9 Jason ła'ihíí biłgo ídánada'hes'nílná' nańdaabines'íid.

10 Odlą' bee ilk'íyú daanliiníí t'é'yú Paul ła'íí Silas Beréayú odais'a': ákú n'áázhná' Jews ha'ánátséh goz'ąą yuné' ha'a'áázh.

11 Jews áígee daagolíni Jews Thessalonícagee daagolíni bitisgo nkt'éégo natsídaakees lẹ'e, Jesus baa na'goni'íí dážhó hádaat'íigo nádaidnné'go Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí dajji biigha yitah daadéz'íigo daayozhíí lẹ'e, Jesus baa na'goni'íí da'anii shi daanzigo.

12 Áí bighą łąągo da'osdlaąd; isdzáné Greeks daanlíni itisyú nandeehíí doo alch'ídé da, nnee alđó' łąągo da'osdlaąd.

13 Áiná' Thessalonícagé' Jews daanlíni Beréagee Paul Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yee yałt'íí yídaagołsıđgo, ákú nánłsąągo, Beréagee daagolíníí yił daagoshkizh lẹ'e.

14 Áík'ehgo odlą' bee ilk'íyú daanlíni dagoshch'į' Paul túnteel bich'į'go odais'a': Silas ła'íí Timothy da'áígee sikeená'.

15 Paul yił okaihíí Áthenszhį' yił niikai: t'ąązhį' nádesht'aazhná' Paul gábıłnii, Silas ła'íí Timothy dagoshch'į' shaa no'aash le'gá shá biłdołnii.

16 Paul Áthensgee biba' sidaaná' beda'aszaahíí bich'į' da'ch'okąąhíí dážhó łąągo yo'íigo biyi'siziiníí doo bił gozhóó da.

17 Áík'ehgo Jews ha'ánátséh goz'ąą yuné' Jews daanlíni ła'íí nnee daagodnłsını yił łahada'dit'áh, ła'íí na'ńiıh nagoz'ąayú dajji biigha nákaahíí alđó' yił łahada'dit'áh.

18 Igoyą' yaa nakaihíí, ła' Epicuréans daaholzéhi, ła'íí Stóics daaholzéhi baa hikai. Ła' gádaanii, Díí bizaagolánihíí łąą hat'íí nıih? Ła'ihíí, Bich'į' da'ch'okąąhíí doo bígózi dahi yaa nagolni' ngonolnıí, daanii, Jesus yaa nagolni' ła'íí nanezna'íí naadiikáhíí yaa nagolni'híí bighą.

19 Daabiltsoodgo dahisk'id Areópagus golzeeyú yił hikai gádaayıłniigo, Áníidégo iłch'ígót'aahíí baa nohwił nagolnı'.

20 Hat'íishį' doo bígózi dahi baa nagolnı'go da'nts'ag: áí bídaagonłzi hádaahiit'įi.

21 (Athensgee dasa' daagolíníí ła'íí nzaadgé' daagolıı n'íí dawa daazhógo na'goni' áníidéhíí yaa nadaagolnı'go dagohíí yídaayésts'ąągo naháztąą.)

22 Paul dahisk'idgé' Mars golzeeyú sizıigo gánıí, Athensgee daagonolnı, dážhó nohwił daagodiyıh łąągo bígosłsıđ.

23 Hishgaalyú dawahá daahokąąhíí daanesh'ıı, ła'íí da'okąąhgee DILZINI DOO BÍGÓZINI BICH'Į' golzeego k'e'eshchiiníí hish'ıı ni'. Áík'ehgo daahokąąhíí doo bídaagonłsı dahıı baa nohwił nagoshnı'.

24 Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán ła'íí dawahá biká' daagolíníí áyílaahn yaaká'yú ła'íí ni'gosdzán biłgo yeBik'ehn nliigo da'ch'okąąh nagoz'aaníí nnee áyílaahíí doo yiıi' golıı da.

25 Doo hat'íí yıdn nlii dahıı bighą dawahá nnee ádaizlaahíí doo bee daach'okąąh da, dabıı nnee dawa ihı'naahíí, nádidzolıı ła'íí dawahá yá ágółsıhıı bighą.

26 Nnee dała'á bich'ą'gé' nnee iłtah at'éégo hadaazt'i'i ni'gosdzán biká' dahot'éhé gólııgo yá áyílaa, ła'íí hazhı' daahınaahíí ła'íí hayú daagolíníí yá ngon'ąá;

27 Bik'ehgo'ihinañ yiká daadéz'ij doleethíí bigha, baa deshaal daanzigo, dat'éé ndi dała'á ntijigo doo nohwich'á' nzaadyú gólíni at'éé da,

28 Bee daahin'naa, la'íí bee nadaahiikai, la'íí binkááyú daagondlij; nohwitahgé' biyati' nzhónihíí la' gádaanihíí k'ehgo, Nohwíí da'anii bichagháshé daandlij.

29 Nohwíí Bik'ehgo'ihinañ bichagháshé daandlijigo, nnee dábiini'ihíí yee Bik'ehgo'ihinañ ádaile', óodo dagohíí béshligaií, tsééta bee nlt'éégo be'ilzaahíí áyíílaahíí k'ehgo doo baa natsídaahiikes da le'.

30 Nnee Bik'ehgo'ihinañ doo yídaagołsı daná' binchọ'íí doo yinel'íí da ni': ndi k'adíí Bik'ehgo'ihinañ nnee dahot'éhé gádaayilniigo bá ndaagoz'aa, Nohwinchọ'íí bich'á'yúgo ádaalne':

31 Nnee háyiltíínií ni'godzán biká' nnee dávik'ehgo yaa yałti' doleelgo la'a jji ngon'ááhíí bigha; áí da'anii ágodoniiłíí da'ái nnee daztsaągé' náyihil'na'íí bee nnee dawa yígółsıgo áyíílaa.

32 Nanezna'íí naadiikáhíí yaa da'dezts'aąaná' la' baa daadloh lé'e; la'íí, Baa nohwıl nanagolní' ndi at'éé, daanii lé'e.

33 Áik'ehgo áigé' Paul ch'ínyáá.

34 Nnee la' bihikaigo da'osdlaąd: Dionýsius, Areópagite nlíni, la'íí isdzán Dámaris holzéhi, la'ihíí bilgo aldo'.

18

1 Díí bikédé'go Paul Áthensgé' dahnyaago Córinthgee nyáá.

2 Áigee Áquila, Jew nlíni, Póntusgé' gólíni yaa nyáá, áí bi'aad Priscilla bilgo da'aníihí Italygé' n'áázh, (Jews daanlíni Romegee daagolínií, Daanohwigha ch'ínółkáh, niigo Cláudius ngon'ááhíí bigha,) áik'ehgo Paul yaa nyáá.

3 Paul aldo' gowaąolgai ágole'íí nliigo yił daagolijigo yił nada'iziid lé'e: (ái gowaąolgai ádaile'íí daanlij.)

4 Jews daagodnłsiníí bijji dawahn ha'ánáłséh goz'aa yune' Paul Jews daanlíni la'íí Greeks daanlíni yich'ı' yánádaaltihgo biini' yá ádaagozlaa.

5 Silas la'íí Timothy Macedóniagé' n'áázhná' Paul dá yałti' nt'éé, Jesus, Christ nlij, niigo Jews daanlíni yił nadaagolni'.

6 Jews daanlíni doo hádaabit'ij dahíí bigha dénychọ'égo bidáhzhı' yádaakti'ná' Paul bidiyagé' yiłháalgo gádaabilni, Dáhaago ádaaldzaa lé'eyúgo dánohwíí nadaanohwinłt'og; shíí doo nashinłt'og da: kodé' godezt'i'go doo Jews daanlij dahíí bich'ı' dahdisháh.

7 Áigé' dahnyaago nnee Jústus holzéhi, Bik'ehgo'ihinañ yokaąahń, bigowaýú óyáá; áí gowałhíí Jews ha'ánáłséh goz'aaníí dábit'ahgé' goz'aa lé'e.

8 Crispus, Jews ha'ánáłséh yinant'a' nlíni, yił naháztaaníí dawa Jesus daayosdlaąd; la'íí Córinthgee daagolínií Paul biyati' daidezts'aąaná' da'osdlaądgo baptize ádaaszaa.

9 Áigé' t'é'yú Jesus Paul bil ch'ı'nah ágolaago gábilni, Doo nénldzid da, yánłti', doo t'aazhı' ánt'éé da:

10 Shíí nił nshlijigo nnee doo la' nni'dolnih at'éé da: dzaągee shichagháshé láągo daagolij.

11 Áik'ehgo áigee golijigo dałádn legodzaagé' gostán dahitaa, nnee bitahyú Bik'ehgo'ihinañ biyati' yee ilch'igo'aah lé'e.

12 Áigé' Akéyagee Gállio nant'an nlijná' Jews daanlíni ledikaigo Paul yich'ı' nanakij, áik'ehgo yáná'itihéyú yił hikai,

13 Gádaaniigo, Díí nneehń begoz'aaníí doo yikísk'eh at'éé dago, Bik'ehgo'ihinañ daayokaąahgo nnee biini' yá ádaagoléh.

14 Paul k'ad hadziih nt'éégo Gállio Jews gádaayihñii, Nchọ'go ánágot'jij dago-híi nyeeyú ádzaahíi baa yádaakti'yúgo nohwíyésts'áágo dábik'eh doleeł ni', Jews daanolíni:

15 Áiná' yati', hizhíi ła'íi benagosol'aaníi zhá baa łahada'dok'áhíi bighayúgo, dánohwíi nadaanohwink'og; shíi díi k'ehgo ágot'eehíi doo baa yashti' at'éé da.

16 Áík'ehgo yáná'itihégé' ch'íyineñyood.

17 Greeks daanlíni dawa Sósthenees, Jews ha'ánálséhíi yinant'a', yil ndaazdéelgo yánáltihíi dahnándaahíi bádngée nyída'ashtlzh. Gállio ánágot'jij díi doo yich'j' zhíneé át'éé da ni'.

18 Díi bikédé'go Paul da'áígee sidaago nzaad ogoyáá, áíge' odlá' bee bik'íyú daanlíni yich'á' bil o'i'éél Síriayú, Priscilla ła'íi Áquila bilgo; Cenchréagee bitsizil yikshéeg: godnksigo ngon'áá n'íi bighá.

19 Áíge' Éphesusyú hikai, áígee Priscilla ła'íi Áquila sikeená' yich'á' óyáá: áiná' bíhíi Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' oyáágo Jews daanlíni yich'j' yádaakti' lé'e.

20 Da'anahzhj' síndaa, daabihñiiná', Dah, niigo,

21 Yich'á' dahnanásdzaa, gáyihñiigo, Okąąhgo da'idaayú dázho disháh hást'jij, Jerúsalemyú: Bik'ehgo'ihí'nañ hát'íyúgo nohwaa nádishdáál. Áík'ehgo Éphesusgé' bil oná'í'éél.

22 Caesaréayú bil na'n'éélná' ínashood ha'ánálséh yúdag óyáágo dét'jhezhi' yil yádaakti' lé'e, áíge' yagi Antiochyú onanádzaa.

23 Dét'j' akú sidaa hik'e dahnaadiidzaa, łahyúgo onanádzaago Galátia ła'íi Phrygia golzeeyú ch'ínyáá, ínashood dawa bi'odlá' ndzil ánadaidle'go.

24 Jew nlíni, Apóllos holzéhi, Alexándriayú gólíni, Éphesusyú nyáá; dázho nt'éégo yahti', Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi nt'éégo yígótsj.

25 NohweBik'ehñ bikísk'eh ch'ogaahíi nt'éégo baa bil ch'ígot'áni; bijíi yune' dilti'go, dawahn nohweBik'ehñ yaa yahti'go ilch'ígó'aah lé'e, John baptize ábi'delzaahíi zhá yígótsj ndi.

26 Án Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' doo biini' háh dago yahti' nkegonyaa; Priscilla ła'íi Áquila daabidezts'ąąná' dasádneyú yil okaigo Bik'ehgo'ihí'nañ bikísk'eh ch'ogaahíi nt'éégo doo hidziih dago bil ch'ídaago'aah lé'e.

27 Akéyayú shil ido'eel nzíná' odlá' bee bik'íyú daanlíni, Apóllos akú deyaa, ndaadołteeh le'gá, daayihñiigo ínashood Akéyagee daagolíníi yich'j' k'eda'ashchijj: akú nyááná' ínashood ilgoch'oba'íi bee da'osdląądíi nt'éégo yich'onii lé'e.

28 Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníi bee Jesus, Christ nlij, bil ch'í'nah ádaayisigo nnee bináál Jews daanliiníi yil łahada'dit'áhgo biini' yá ádaagozlaa.

19

1 Apóllos Córinthgee sidaaná' Paul ni' bidazhíneégo ch'ínyáágo Éphesusyú nyáá; akú ínashood ła' yaa nyáágo,

2 Gádaayihñii, Ya' Holy Spirit bee nohwaa daagost'ąą lánée da'osodląądna'? Gádaanii, Dah, Holy Spirit nliiníi doo hwaa baat'ídaandzi da.

3 Paul gáyihñii, Hat'íishá' bikísk'eh baptize ádaanohwi'deszaa láá? John ilch'ígó'aahíi bikísk'eh, daanii.

4 Paul gánádo'niid, John, Nohwinchó'íi bich'á'zhj' ádaalne'go baptize ádaanohwi'dolne', niigo nnee baptize ádaile'ni', Shiké'gé' hígháhíi, Jesus holzéhi, daaholđląą, daayihñiigo.

5 Díi daidezts'ąąná' Jesus nohweBik'ehñ bizhi' bee baptize ádaabi'deszaa.

⁶ Áígé' Paul biká' ndaadesniigo Holy Spirit bee baa daagodest'aago yati' la'í yee yádaakti', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti' lé'e.

⁷ Nnee nakits'adah shí hilt'ee lé'e.

⁸ Áígé' Paul Jews ha'ánáshéh goz'aq yune' onadángo doo biini' háh dago yakti'go taagi dahitaa, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa yakti'go la' biini' yá ádaagozlaa.

⁹ Áíná' la' t'aazhí' na'adí'nilgo doo da'odlaq da lé'e, áí dała'at'ééhíí binaál Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí ncho'go yaa yádaakti', áí bigha Paul, ínashood bilgo, yich'á' dahdikaigo, Tyránnus holzéhi bida'oltag yune' dajjii biigha ilch'í' yánadaaltih.

¹⁰ Díí k'ehgo ádaat'ijigo naki legodzaa; áík'ehgo Asia biyi' daagolíníí dawa, Jews daanlíni la'íí Greeks daanlíni Jesus nohweBik'ehń biyati' daidezts'aq.

¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań Paul binkááyú ízigo ána'ol'ijhíí doo hwaa hit'ij dahi ye'ánat'ijl:

¹² Baaqo dagohíí itil sitzoozé Paul bich'á'gé' daanezgaihíí bich'í' onádaach'iniil, áík'ehgo kah yaa nakaihíí nádaabi'dilziih, la'íí nnee spirits ncho'i biyi' daagoljii n'íí hahikáh.

¹³ La' Jews daanlíni dá nakai nt'éhi nnee biyi'gé' spirits ncho'i hadainiyoodíí daanlíni, Jesus nohweBik'ehń bizhi' yee ádaaniigo spirits ncho'íí hadainiyood daanzigo gádaayihni, Jesus, Paul yaa yakti'ihí, bee ná ngoní'áq.

¹⁴ Jews bi'okaaqah yedaabik'ehi yánant'a'i, Sceva holzéhi, biye'ke gots'idihíí ádaat'ijl lé'e.

¹⁵ Áíná' spirit ncho'i gádaabihni, Jesus bígonsj, Paul áldó' bígonsj; nohwíí hadń ádaat'ij shí?

¹⁶ Nnee spirit ncho'i biyi' golínihíí nnee gots'idi yich'í' yaahilwodgo dawa yich'í' dahnadilwo'go yitis siljii, áík'ehgo gowaqé' dádaalichiigo biní'da'deznihgo ch'ínkjii.

¹⁷ Éphesusgee daagolíníí, Jews daanlíni la'íí Greeks daanlíni díí yídaagołsjidna' dawa tsídaadesyiz lé'e; áík'ehgo Jesus nohweBik'ehń bizhi' nnee dawa daidnłsj nkegonyaa.

¹⁸ Nnee laqago da'osdlaqdíí nehaskaigo ncho'go ánaadaat'ijl n'íí yaa nadaagolni'.

¹⁹ Bena'ch'aahíí ye'ánadaat'ijl n'íí la' binaltsoos dała'adaizlaago nnee dawa binaál daidnłid: áí da'izljihíí daayołtag hik'e zhaali béshlgaihíí ashldadin doo náhóltagyú da'izlíni lé'e.

²⁰ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' dayúweh bínagodaalgo itisgo at'éé siljii.

²¹ Díí ánaqot'ijdíí bikédé'go Holy Spirit bik'ehgo Paul Jerúsalemyú déyáago Macedóniyáú la'íí Akéyayú ch'idishaal nziqo gáníí, Ákú déyááhíí bikédé'go Romeyú áldó' dishaal.

²² Áígé' bich'odaañihíí naki, Timótheus la'íí Erástus Macedóniyáú odes'a'; bíí Asiayú dét'ihézhí' sidaa lé'e.

²³ Áíná' Jesus bikísk'eh da'ch'okaaqahíí nnee déncho'go yaa hagoł'áa nkegonyaa.

²⁴ La' nnee Demétrius holzéhi, béshlgaihíí yitsidi nlíni, kñh biyi' Diána daach'okaaqahíí béshlgai bee be'ilzaago áile'i, án béshlgai daayitsidíí laqago yich'í' nadaahi'niil lé'e;

²⁵ Án áí nnee la'íí da'ágát'éégo binasdziidíí bilgo dała'áyílaago gádaayihni, Shik'isyú, díí nada'idziidíí bich'á'gé' ízigo da'it'ijhíí bídaagonłsj.

²⁶ Díí daal'ij la'íí daadołts'ag, Dawahá bich'í' da'ch'okaaqahíí nnee ádaile'íí doo bich'í' da'ch'okaaqah bik'eh da, niigo Paul, nnee laqago biini' yá ádaagozlaago

nohwich'á'yúgo ádaadzaa, doo dá Éphesus zhá da, Asia biyi' dák'azhá dahot'éhé áldó':

²⁷ Díí nohwinasdziidíí nohwich'á' daayilchog; doo áí zhá da, ndi Diána, isdzán bich'í' daach'okqahíí ízisgo at'éhi, kih biyi' daach'okqahíí doo ílíí da hileeh, áí Asia dahot'éhé la'íí ni'gosdzán biká' nnee dawa daabokqah n'íí bich'á'gé' ízisgo gos'ánihií bech'ígowáh doleeł.

²⁸ Díí daidezts'aqaná' díyat'eego bádaagozhchijidgo nádaadidilghaazh, Éphesusgee daagolíníí daayokqahíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daaniigo.

²⁹ Áík'ehgo kih goznilgee godikish gozlijigo, dała'ánách'it'ijih goz'aqá yuné' nádniij, Paul yil nakaihi Gáius la'íí Aristárkus, Macedóniagé' daagolíni, ákóne' odaideshoodgo.

³⁰ Paul nnee laqágo dała'adzaahíí bitahyú digháh hát'íí ndi yil nakaihií, Dah, daabilni.

³¹ Asiagee nant'án, Paul bit'eké daanlíni, áldó' bich'í' o'íl'a', Dała'ánách'it'ijih goz'aqá yuné' donah hela', daabilniigo nádaabokqah.

³² Nnee la' kogo ádaaniiná' la'íí lahgo ádaanii: áígee godikish; hat'íí bighá dała'ádaach'idzaahíí la' doo yídaagolsijid da lé'e.

³³ Nnee la' Alexánder holzéhi, Jews daanlíni, Nohwá hadziih, daabilniigo ádnyú nadaabizloqs. Án na'ígizh, nnee yich'í', Jews daanlíni bá yashti' nzigo.

³⁴ Ndi Jew nlijigo yídaagolsijidná' dála't'ohé, Éphesusgee daagolíni daayokqahíí, Diána holzéhi, ízisgo at'éhi nlíni at'éé, daaniigo daadilwoshgo nakidn ledihikeqez.

³⁵ Áíge' kih goznilíí begoz'aaníí yek'e'eshchíni nnee dała'at'ééhíí, Doo hago'aa da, yilniiidná' gádaayilni, Éphesusgee daagonolíni, díí kih goznilgee daagolíníí, Diána, ízisgo at'éhi, daayokqahgo hadn doo yígólsi da? La'íí be'ilzaahíí Júpiter bich'á'gé' naltó'íí daayokqahgo áldó' hadn doo yígólsi da?

³⁶ Díí doo da'anii da doo hadn nii le' at'éé dahíí bighá doo daagonolch'aad dago dávik'eh, doo natsí'ikees dahíí doo ádaakt'íí da.

³⁷ Díí nnee kú daanenoyoodíí dilzihgo nagoz'aaníí doo daiłchogh da, la'íí isdzán be'ilzaahi daahohiikaqahíí doo ncho'go yaa yádaakti' da.

³⁸ Áík'ehgo Demétrius la'íí da'itsidi yil nada'iziidíí dahadn yaa yádaakti'go hádaat'ijyúgo, yáná'itihé ch'í'otaa, la'íí aayádaakti'íí gólíí, akú laa yádaakti' dávik'eh.

³⁹ Dayúweh la' hádaakt'ijyúgo nnee yándaaltihíí ilch'í' hilneh ndi at'éé.

⁴⁰ Díí jii be'ánagot'ijidhíí bighá nohwaa yáda'iti' ngolníí, hat'íí baa daagonch'aadihíí doo la' da.

⁴¹ Díí yee gánniidná' nnee dała'at'ééhíí, Nádaadołkáh, yilniiid.

20

¹ Godikish n'íí qałná', Paul ínashood yushdé' daayilniiidná' yinádaadezhchid, áíge' yich'á' Macedóniayú dah nadiidzaa,

² Macedónia biyi' daagolíníí yitaaghaago yidag yádaakti'ná' Greeceyú nyáá.

³ Akú taagi bedahitaa. Jews daanlíni benadaago'aaná' Síriayú bil naadez'eel nt'éégo Macedóniayúgo ch'inánóshdáh nzi lé'e.

⁴ Sópater Beréagé' gólíni, Aristárkus la'íí Secúndus, Thessalonícagé' daagolíni; Gáius, Dérbegé' gólíni, la'íí Timótheus; Tíkakus la'íí Tróphimus, Asiagé' daagolíni, áí dawa yil deskai.

⁵ Áí Tróasyú okaigo áígee nohwiba' naháztqá lé'e.

6 Bám benilzoolé da'ádihgo bán alzaahi daahi'daą ni', áigé' Philíppigé' Tróaszhi' ashdlá'i nohwee daizkaą nohwił dah'o'olgo; áigee naháataągo gosts'idi nohwee daizkaą.

7 Godilziníi bijji inashood da'okaaągo da'iyaaągo dała'adzaaná' Paul iskaą dahnádishdáh nziąo dá yil yádaakti'go t'é'is'ah.

8 Dá'ík'ehyú dahnágost'aaýú dała'adzaa yune' ik'ah kọ'i ląągo daadilti' lé'e.

9 Ákú nnee ánií nagháhi Éútikus holzéhi biká'got'iné daadentáągee dahsdaago iilhaazh: Paul dá yałti' nt'éégo nneehíi gódah ch'inenlóól, ái taagi nágot'aaąé' lé'e, áigé' daztsaaągo nádaintji' lé'e.

10 Áík'ehgo Paul gódah ch'inyáągo hayaa adzaago yinazhchidná' gáníi, Doo hago nohwił ádaagot'ee da le'; t'ah hiına.

11 Paul wá'yúdag onázzaaná' bán yehesdlaadgo da'iyáą, áigé' yil ilch'i' yánadaakti'go nzaad ogoyáá gost'iidzhi', áigé' yich'á' dahnadiidzaa.

12 Nnee ánií nagháhá gódah ch'inenlóól n'íi hiınaago yil onákai, dázhó bił daagozhóągo.

13 Paul dab'iltse tsina'eehíi si'aaýú nkaigé' Ássosyú nohwił da'des'eel, ákú nkaigo Paul tsina'eehíi yiyi' dahndáah doleeł, daandziąo: Paul dáni' ákú higháhgo ngonłchíi hii bigha.

14 Ássosgee nohwaa nyáána' tsina'eehíi yeh hiyáągo Mityléneyú bił nohwił da'iz'eel.

15 Áigé' nohwił dahna'iz'eelgo iskaą hik'e Chíos ba'ashhahyú nohwił ch'ida'iz'eel; áigé' iskaą hik'e Sámosyú nohwił nada'iz'eel, áigé' Trogylliumgee dé'tih naháataą; iskaą hik'e Milétusyú nohwił nada'iz'eel.

16 Paul Asiahíi biyi' doo nzaad begodigháh dahíi bigha Éphesus bitis bił ch'ida'ieelgo ngon'áą: dávik'ehyúgo Péntecost-híi bijji Jerúsalemyú dáhah hikáhíi bigha.

17 Paul Milétusyú sidaago Éphesusyú inashood yánazini, Kú nólkáh, daabihiigo o'ila'.

18 Ákú hikainá' gádaayihni, Da'iltse Asiagee níyáągé' godezt'i'go dawahn hago'at'éégo nohwitahyú gonshii n'íi bídaagonołsi,

19 Dá shaa goch'oba'go, lahgee shinaá túnáljína' Jews daanlíni shenadaago'aahíi bee shich'i' nagont'ogo Bik'ehgo'ihina' baa na'isiid ni':

20 Dawahá nohwá nzhooníi doo la' t'aaązhi' ánsi dago baa nohwił nadaagoshni'go nohwił ch'í'nah ashlaa ni', dała'ánadaakt'iiyú la'íi daagotahyú,

21 Jews la'íi Greeks daanlíni, Nohwinchó'ii bich'á'zhigo ádaalne'ná' Bik'ehgo'ihina' bich'i'go ádaalneh, la'íi Jesus Christ nohweBik'ehni daaholđlaągo bada'olji, dishniigo baa bił nadaagoshni' n'íi aldo' bídaagonołsi.

22 Áík'ehgo k'adíi Holy Spirit nashihina'go Jerúsalemyú nádésdzá, ákú shidáhyú goz'aa doleeł doo bígonsi da:

23 Ndihií ha'ánshteeh la'íi shiniigonł'éé doleeł shiba' goz'aaągo Holy Spirit shil nanágonih, kih nagoznilyú nashaayú.

24 Áiná' ái doo shil hago'at'éé da, shi'ihina'íi doo shil ilji da, shil gozhóągo shinasdziid lashed zhá hasht'ii, la'íi yati' Jesus nohweBik'ehni shaa yiné'ii Bik'ehgo'ihina' bił goch'oba'ii nt'éégo baa na'goni'ii aął baa nagoshni'go hasht'ii.

25 Nohwíi nohwitahyú Bik'ehgo'ihina' bilakt'áhgee begoz'aaníi baa nagoshni'go nashaa n'íi doo nádaashołtséh dahíi bígonsi.

26 Áík'ehgo díi jii gádaanohwidshni, Doo da'dołts'ag daná', ch'a'onesoldeeyúgo doo hat'ii nashinołt'og da.

27 Doo la' t'aazhí' ánsí dago Bik'ehgo'ihí'nañ nohwá ngon'áání dawa baa nohwíl nadaagosisní'híí bighá.

28 Ádaa daagonołdzaą, la'íí ínashood dawa bá daagonołsaą, Bik'ehgo'ihí'nañ daayokaąhgo ha'ánátséhíí dabíí bidíł yee yist'íídíí Bik'ehgo'ihí'nañ bá da'dońé'; áí bínádaadeł'íigo Holy Spirit ádaanohwizlaa.

29 Díí bígonsí, nohwich'á' dahdiyaahíí bikédé'go nnee ba'cho bégodzidi ga'ádaat'éhi nohwitahyú híkáhgo ínashood ndi k'izédaidihínił doleeł.

30 Nohwíí nohwitahyú ndi nnee la' yati' doo da'aníi dahíí yee yádaakti' nkego-niigháh, ínashood daanlíni bich'á'zhí' yaa da'niigo, bíigo bikísk'eh dahikáh doleeł.

31 Áí bighá ádaa daagonołdzaą, t'é' biigha la'íí jii biigha dá godezt'i' nt'éégo taagi legodzaazhí' shináá túnálííná' dała'á nołtíigo nohwíl ch'ígonsh'aah n'íí bínádaałniih.

32 K'adíí, shik'ííyú, Bik'ehgo'ihí'nañ la'íí biyati' bíłgoch'oba'íí baa nohwinshnił, áí yati'íí daanołdzilgo ádaanohwile', la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíí bitahyú nohwíyée doleełíí nohwaa yiné'go yinel'ąą.

33 Béshligaihíí, óodo, dagohíí diyágé la' daabíyéhíí doo ádá hást'íí da.

34 Nohwíí bídaagonołsí, dashíí ídee hinsh'naa ni', la'íí bíł nashkaihíí dawahá bá ádaagonsí ni'.

35 Díí k'ehgo nada'oksiidgo doo daanłdzil dahíí bich'odaałniigo dá b'eh nohwíl ch'í'nah ashłaa, la'íí Jesus nohweBik'ehń gáníí n'íí bínádaałniihgo nohwíl ch'ígonsh'aah ni', Dahadń hat'íí kaa yiné'yúgo áí doo dá baa gozhóq da, áíná' dahadń hat'íí baa ch'iné'yúgo, áí zhá itisgo baa gozhóq.

36 Díí ąął yee yałti'ná' hilzhiizhgo dawa yíł da'oskaąd.

37 Dawa daachagná' Paul yinádaazhchidgo daazts'qs,

38 Doo nádaashołtséh da, nihií bighá itisgo doo bíł daagozhóq da. Áígé' tsina'eelíí si'ąayú yíł nakai lé'e.

21

1 Áígé' bich'á' nohwíl da'iz'eelná' Cóos golzeezhí' ts'igozdqh nohwíl oda'iz'eel, iskaą hik'e Rhodes golzeezhí', áígé' Pátara golzeezhí':

2 Phenécia tsina'eelíí dez'íli ląą baa nkaigo beh hiikaigo nohwíl dahna'iz'eel.

3 Áígé' Cýprus golzeehíí nohwe'eshganzhinéégo hit'íi silííná' nohwíl ch'ída'iz'eel Sýriazhí', Tyreege nohwíl nda'iz'eel: áígee tsina'eelíí yogheelíí nahi'niłhíí bighá.

4 Ínashood baa nkaigo áígee gots'idi nohwee da'izkaą: áí Holy Spirit yádaabihłti'go Paul, Jerúsalemyú donáh hela', daabiłniigo.

5 Gots'idihíí ąął nohwee nyíńkááná' dahnádihiikai; ínashood dawa bi'aad la'íí bichagháshé bíłgo kįh goznílií bich'á'zhí' bíł ch'ínkai: ákú tábaayú daahihi-ilzhiizhná' da'osiikaąd.

6 Bik'ehgo'ihí'nañ nohwíl daanlii doleeł, daałm'niiná' tsina'eelíí beh hi-ikainá' bíłhíí gowayú onákai.

7 Tyregé' Ptolemáiszhi' nohwíl da'iz'eel, áígee odlą' bee nohwik'ííyú bíł íłch'í' yádaahiłti'go dała'á jii bíł naháataą.

8 Iskaą hik'e Paul bíł nahiikaihíí Caesaréazhí' nohwíl onáda'iz'eel; áígee Philip, Jesus yá nagolni'i, gots'idi ha'nílií itah níni; bigową yune' ohiikaigo bíł naháataą.

9 Bitsi'ke doo ndaane dahíí díí'i, áí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yádaakti' lé'e.

10 Áígee naháataągo dá'anah godeyaago Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yałti'i, Ágabus holzéhi, Judéagé' nyáá.

11 Nohwaa nyáágo Paul biziz náidnlaago dabíi bikee la'íi bigan híyistl'ooná' gánniid, Holy Spirit gáníi, Jerúsalemgee Jews daanlíni nnee díi sis bíyéehíi díi k'ehgo lídaabilt'ohgo doo Jews daanlíi dahíi yaa daabilt'éeh doleel.

12 Díi da'disiits'aaná' nohwíi la'íi nnee áígee daagolíníi bílgo Paul, Jerúsalem yúdag donáh hela', daabíln'niigo nádaahohiikaah.

13 Paul gánniid, Hat'íi bigha daalchago shijíi nniihgo ádaanołsi? Shíi Jesus nohweBik'ehń bizhi'híi bigha Jerúsalemýú ha'ánshteeh, la'íi dastsaaahgo ndi shil dabik'eh.

14 Ch'éh ádaahn'ni hik'e gádaade'niid, NohweBik'ehń hát'íinií bikísk'ehyú ágodoniil.

15 Díi bikédé'go ilch'i'da'siidlaago Jerúsalem yúdag ohiikai.

16 Ínashood la' Caesaréagé' daagolíni bíl ohiikai, ái Mnáson, Cýprusgé' gólíni, doo áníiná' ínashood silíni, bigowayú bíl nkai, án bíl naháataa.

17 Áíge' Jerúsalemýú nkainá' odla' bee nohwik'isyú baa nkaihíi bigha nohwa'ahédaanzij'.

18 Iskaa hik'e Paul bíl ha'áhiikai James bich'i'; áígee ínashood yánazíni dała'adzaa.

19 Ilch'i' yádaakti'ná' Paul binkááyú doo Jews daanlíi dahíi bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań hat'íi áyílaahíi dała'ágo ilké' gon'áago yaa yil nadaagosni'.

20 Díi daidezts'aaná', NohweBik'ehń ízigo at'éhi nlii, daanii, áíge' Paul gádaayiln'niid, Isaa, nohwik'isn, Jews daanlíni bitahgé' láago doo náhóltagyú da'osdlaad; ái dawa Jews bich'i' begoz'aaníi dázhq nł'éégo yikísk'eh ádaat'ee:

21 Áíná' naat'ídaanzí, Jews daanlíni doo Jews daanlíi dahíi bitahyú daagolínihíi, Moses nohwil ch'ídaagos'aaníi yó'odaadoł'aago nohwichagháshé doo círcumcise ádaal'ij da, la'íi nohwi'at'e' doo bikísk'eh ádaanoł'ee da, bíln'niigo bíl ch'ídaagon'áah, nídaagosijid.

22 Hago'at'éégošah' ádaahii'ne'? Nnee láago dała'ańe' doleel: kú nyaahíi yaat'ídaanzijih go'íi.

23 Ái bigha ádaanihn'niihíi k'ehgo áńne': nohwitahyú nnee díi'i godnłsiníi yich'i' hadaagodile'go ndaagoz'aq lé'e;

24 Ni áldó' godínsigo bíl ilch'i'da'dołde'go bíl nkáhgo ákú bá nadahínił, bitsits'in līgaigo daiłshéhíi bigha: díi bee nnee dawa bich'i' bígózi doleel, naat'ídaanzí n'íi doo da'anii da, ndi begoz'aaníi bikísk'eh ánt'éé.

25 Áíná' doo Jews daanlíi dahíi da'osdlaadíi bich'i' naltsoos ádaasiidlaa gádaan'niigo, Ágádaat'eehíi doo be'ádaanoł'ee da nzhq, áíná' beda'okaahíi nastseedgo nadn'ái yaa hi'niikíi, la'íi díl, la'íi dawahá bize'da'ist'ooníi doo daalsaa da, doo nant'i' nach'ikai da áldó'.

26 Áik'ehgo Paul nnee díi'ihíi yil okaigo iskaa hik'e godnłsigo yil ilch'i'áda'desdlaaná' da'ch'okaah goz'aq yune' yil okai, godnłsigo ilch'i'ádaach'idle' aal bengowáhíi bebigozijhíi bigha, la'íi dała'á ntíigo dahat'ihíta Bik'ehgo'ihí'nań bá baa hi'né'híi áldó' bebigozijhíi bigha.

27 Gosts'idiskaaníi k'azhá aal bengowáhná' Jews Asiagé' daagolíníi da'ch'okaah goz'aq yune' Paul daayiltsaana' nnee dawa yil daagoshkishgo Paul yil ndaazdeelgo,

28 Nádaadidilghaazhná' gádaanniid, Israel hat'i'i daanołíni, nohwich'odaahnii: Díni nneehń nnee dahot'éhé yil ch'ígó'aah ánágoldoh, Israel hat'i'i la'íi begoz'aaníi la'íi díi goz'aaníi bich'á'yúgo ádaanoł'ee, daayilniigo: dayúwehyú Greeks daanlíni áldó' da'ch'okaah goz'aq yune' yil okaigo díi godiyihgo goz'aaníi daayilchqod.

29 (Dabí'ikłséná' kih goznilyú Tróphimus, Éphesusgé' gólíni, yil na'aashgo

daabo'ij ni'go, án Paul da'ch'okaqah goz'aq yune' yil o'áázh daanzij ni'.)

³⁰ Kijh goznilgee nnee daagolíni dawa godikish nagodiidzaa ni', áigé' ilch'ij nádnkijgo dała'adzaa ni': áigé' Paul yil ndaazdeelgo da'ch'okaqah goz'aqé' ch'ídaabist'e'ná' ch'íná'itihí dagoshch'ij' daada'deztaq ni'.

³¹ Daabizilhee nkegonyaana' siláada binant'a' Jerúsalem dahot'éhé godikish gozlijgo yaat'inzi:

³² Áik'ehgo dagoshch'ij' siláada la'ii binadaant'a' bilgo nnee dała'adzaahí yich'ij' gódah ch'ínkij: áí nnee daayiltsaana' Paul nyída'iz-haal n'ii dákehégo adaisiid.

³³ Áigé' siláada binant'a'ii Paul yaa nyaágo biltsoodgo, Besh hishbizhí naki bee lbi'dolt'oh, nii; áigé', Hadn át'ii, hat'ii hago ayíílaa? niigo yiká na'ódíkid.

³⁴ Nnee dała'at'éehí la' kogo ádaaniina' la'ii lahgo ádaanii: áik'ehgo godnch'aadhí bigha ch'éh yigokijhgo at'ijgo, Siláada sinilyú bil dolkáh, nniid.

³⁵ Gódah ch'í'itiinzhi' nyaána' nnee láqgo dała'at'éehí hadaashkeehí bigha siláada dahdaabinkij.

³⁶ Nnee dała'at'éehí daadilwoshgo biké' náseeł, Daazołhee, daaniigo.

³⁷ Paul k'ad siláada sinil yune' yil ha'akáhna' siláada binant'a'ii gáyilnii, Nich'ij' hasdziih née? Siláada binant'a'ii gánii, Greek biyati' bee yánti' née?

³⁸ Ni Egyptgé' nnee nílni née, da'ik'ehéna' nnee godikishgo dídn doo náhóltagyú nada'iltseedí da'igozlijyú oyinil n'ii ni née?

³⁹ Paul gánii, Shíi Jew nshij, Cilícia biyi' ízisgo kijh gozníli Tarsus golzeegé' gonshlíni: nánoshkaqah, ch'ík'eh nnee bich'ij' hasdziih.

⁴⁰ Siláada binant'a', Ch'ík'eh hadziih, yilniiidná' Paul gódah ch'í'itiingé' dahsizijgo nnee dała'at'éehí yich'ij' na'ígizh. Doo hat'ii náhists'aq daná' Hebrew biyati' bee yich'ij' yakti' nkegonya.

22

¹ Nnee daanołni, shik'íyú, la'ii nibáyán daanołni, nohwińááł adá hasdziihí ídaayesółts'aq.

² (Hebrew biyati'ii yee hadziigo da'dezts'aqana' dayúwehégo doo hat'ii náhists'aq da: Paul gániiid.)

³ Shíi Jew nshij, Cilícia biyi' kijh gozníli Tarsus golzeegé' gosilij, ndi dzaqgeé díi kijh goznilgee shi'dihiilna', begoz'aaní daanohwitaa yikisk'eh ádaat'ee n'ii Gamáiel holzéhi shil ch'igon'aq, nohwí ádaanoł'eehí k'ehgo ndzilgo Bik'ehgo'ihina' baa sízij ni'.

⁴ Nnee la'ii isdzané Jesus yikisk'eh daayikahí hídaasht'o'go ha'ána'ilka'a yune' odaahiskaad ni', biniigonł'éégo ádaansi, dak'azhá hishhaqgo.

⁵ Díi anát'iidíi okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni la'ii nnee yandaaltihí shídaagokij: áí bik'isyú daanlíni, Damáscusyú daagolínihí, bá naltsoos shaa daiznil, áik'ehgo ákú níyáá, Jesus yikisk'eh daayikahí áigee daagolínii hídaasht'o'go Jerúsalemyú bil nshkáh, biniidaagodilne' doleehí bigha.

⁶ Damáscusyú dak'azhá nsháhgo ha'iz'aqyú shi, dahiko yaaká'gé' shich'ij' nke'idindláád.

⁷ Áigee hayaa nago'ná' yati' gáshilniigo idisiits'aq, Saul, Saul, hat'ii láq bigha shiniigonł'éégo áshinłsij?

⁸ Áik'ehgo gádéniiid, Hadn ant'ij, shiNant'a'? Gánashildo'niid, Shiniigonł'éégo áshinłsinihí shíi ásh'tij, Jesus, Názařhgé' gonshlíni.

⁹ Bil hishkaahí aldo' nke'dindláádíi daayiltsaq ndi izhii shich'ij' yakti'ii doo daidezts'aq da.

¹⁰ Áik'ehgo gádéniiid, Hago láq áshne', sheBik'ehni? Jesus gáshilniiid, Nádnáhgo Damáscusyú nna; ákú hat'ii anléhíi aqł baa nil na'goni' ndi at'éé.

11 Dázhó ligaigo nke'idindláádhíí bighá doo gosh'íí da silíígo bíł hishkaahíí Damáscusyú odaashizlqoz.

12 Ła' nnee Ananías holzéhi, begoz'aaníí yikísk'eh nliigo Bik'ehgo'ihí'nań yidnksíni, Jews áígee daagolíníí dawa nł'éeego baa yádaakti'í,

13 Áń shaa nyáágo shit'ahgee hizí'go gáshilnńiid, Shik'isn Saul, go'íí nándleeh. Áík'ehgo dagoshch'í' gosh'íí násisdliigo Ananías yiltsaa.

14 Gánáshilđo'ńiid, Bik'ehgo'ihí'nań, nohwitaa n'íí daayokaqahń, hat'ííńíí bígonsi doleełgo hanitíí, Nł'éeego Anát'ííhí hiltsehgó, łá'íí bizhihíí dints'íhgo.

15 Hat'íí hí'íńíí łá'íí hat'íí dints'agíí nnee dawa án bá baa bíł nagolńí' doleeł.

16 Áík'ehgo hat'íí biba' síńdaa? Nádnđáhgo nohweBik'ehń bizhi' bee bich'í' áńniigo baptize áń'dolńéh, áík'ehgo ninchq'íí yó'o'eel.

17 Jerúsalemyú nánsdzaaná' da'ch'okaqah goz'aq yune' oshkaqah nt'éeego shil ch'í'nah ágolzaago,

18 Gáshilńiigo hiltsaq, Dahale, Jerúsalemgé' dagoshch'í' ch'í'ńáh: shaa bíł nadaagolńí'í doo hádaat'íí da doleełhíí bighá.

19 Áík'ehgo gádéńiid, SheBik'ehń, Jews ha'ánáśéh nagoz'aq dahot'éhé daan-odlaaníí ha'áná'ílka'á baa hiníl, łá'íí nbída'ńilhaal n'íí dabíí yídaagoksi:

20 Łá'íí Stephen, ná nagolńí'íńí, bidil idezjoolná' bit'ahgé' síz'íígo shil dabik'eh ní', hayíí daabizis-hiinihíí iká' daabi'íhíí bá binádesh'íí ní'.

21 Áíge' gánáshilđo'ńiid, Dahnńáh: nzaadyú doo Jews daanliđ dahíí bich'í' nideł'a'.

22 Nnee dał'a'adzaahíí bídaayéstsaq lé'e, ndi díí yee áńniidná' nádaadidilghaazhgo gádaanńiid, Yúwehyú, daazolhee: nnee ga'at'éhíhíí ní'gosdzán biká' doo hinaa bik'eh da.

23 Nádaadidilghaazhgo iká' daabi'íhíí dahnadai'ah, łá'íí leezh hadag daiki',

24 Áík'ehgo silááda binant'a' da'tiséyú sitíni, Silááda sinilyú bíł nołkáh, bilńiid, łá'íí habída'olhaalgo nahódaadołkid, hat'íí bighá baa daadilwoshíí bígonozíh.

25 Áíná' hdaabist'qoná' Paul silááda dał'a'á gonenadín binant'a'i bit'ahgee sizińíí gáyilńiid, Nnee Roman nłíni doo baa yá'iti'í habi'ílhaalgo ná goz'aq née?

26 Silááda binant'a'i díí yidezts'aqaná' silááda binant'a' da'tiséyú sitíni yich'í' oyáágo gáyilńii, Hago áńne'go lán? dín nneehń Roman nłíni laq.

27 Áík'ehgo silááda binant'a'í Paul yaa nyáágo gáyilńii, Shil nagolńí', ya' Roman nłíí née? Paul gáníí, Ha'aa.

28 Silááda binant'a'i gánádo'ńiid, Roman nshłiiníí ląágo bighá nahaníłhi at'éé. Paul gáníí, Shíí dá Roman nshliigo gosilíni ánsht'ee.

29 Áík'ehgo k'ad nabídaadilkid n'íí bich'á' nádnkij: łá'íí silááda binant'a'i alđó', Paul hłhist'ooníí, Roman nliigo yígoksiđhíí bighá tsídolyiz.

30 Iskaq hik'e silááda binant'a'i hat'íí bighá Jews daanłíni baa dah-daagoz'aaníí da'anii yígoksih hat'íígo, k'ena'bí'ahná' okaqah yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi łá'íí yándaaltihí, Dał'a' alńéh, daayilńiid, áík'ehgo Paul yil gódał ch'í'áázhgo yándaaltihíí biyahzhí' yil nn'áázł.

23

1 Paul yándaaltihíí da'as'ah yineł'íídná' gáníí, Nnee daanołńi, shik'isyú, díí jizhí' ngont'í'go Bik'ehgo'ihí'nań shineł'íígo nł'éeego áńsht'íł bígonsigo hinshnaa.

2 Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni, Ananías holzéhi, bit'ahgee nazińíí, Bizadaakłs'í, daayilńii.

3 Áík'ehgo Paul gábiñii, Dá'iká'gee zhá ligaigo análzaahi n̄líni, Bik'ehgo'ihí'nañ nił hayaa nałts'í go'íi: begoz'aaníi bee shaa yánłti'go dahsındaa née, áiná' begoz'aaníi doo bikísk'eh ánt'ée dago nik'ehgo shi'dolts'í?

4 Bit'ahgee naziinií gádaabiñii, Bik'ehgo'ihí'nañ bi'okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni nchọ'go baa yánłti' née?

5 Paul gánádo'niid, Shik'isyú, okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni niłi ląáhií doo bígonsi da ni': nohwíi nohwihat'i'i binant'a' doo nchọ'go baa yádaalı' da le', niigo bek'e'eshchii.

6 Nnee ła' Sádducees daanliigo ła'íi Phárisees daanliigo Paul yígolsiđná', yándaaltihíi yich'í' gáníi, Nnee daanołni, shik'isyú, shíi Phárisee nshłi, Phárisee nłni biye' nshłi: nanezna'íi naadiikáh hoshdłąąhií bighą shaa yá'iti'.

7 Díi ánniđná' Phárisees daanliinií ła'íi Sádducees daanliinií łahada'dit'áh nkegonyaa: áík'ehgo nnee dała'at'éehií nakiyú iłk'ékai.

8 Sádducees, Nanezna'íi doo naadiikáh da, Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi dagohíi spirit ta doo ła' golii da, daani: áiná' Phárisees daanłinihií, Ái gólłi, daani.

9 Áík'ehgo nawode hagołdog: begoz'aaníi ye'ik'eda'alchíhi Phárisees yił daagot'iinií daahizi'go gádaani, Díni nneehń doo hat'íi nchọ'íi ye'adzaa dago bídaagosiilziđ: spirit dagohíi Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi bich'í' yati' lé'eyúgo, doo Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' nadaagonłkaad da ndizhọ.

10 Łahada'dit'áh n'íi hagowáh nkegonyaaná' siláada binant'a' Paul dánko iłk'ídaach'idziis he'at'ée nzigo, siláada, Ákú dołkáhgo baa hadaanołteehgo nołjahyú bił nádołkáh, daayilñii.

11 Iskaą t'é' hik'e Jesus Paul bit'ahgee sizii'na' gáníi, Paul, bidag ánt'ée: Jerúsalemyú shaa nagosiñni'híi k'ehgo Romeyú ałdó' shá nagolni' doleeł.

12 Jii gozłi'na' Jews daanliinií ła' ndaagoshchiiigo, Paul daayizes-hiižhi' doo da'iyąągo, doo da'idłąągo ádándaagost'ąą.

13 Ndaagoshchiinií dizdin bitisyú hilt'ee lé'e.

14 Okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi ła'íi Jews yánazini yich'í' okaigo gádaayilñii, Nłdzilgo ádándaagosiit'ąą, Paul daazeldiižhi' doo da'iidaą dago.

15 Áík'ehgo nohwíi ła'íi yándaaltihíi biłgo siláada binant'a'i bich'í' ch'ini daadoł'aah nohwaa yił nołkáhgo, dayúweh na'ídaadołkid k'a'at'éeego: nohwíi ałk'iná' biba' naháataą, daazildeego dénohwit'ah dahiyaago.

16 Paul daazilheego yiba' naháztaanií Paul bilah bizhaazhé yaat'ínzi'na' Paul siláada sinilyú yich'í' oyáago yił nagosni'.

17 Áík'ehgo Paul siláada dała'á gonenadín binant'a' ła' yushdé' yiłniigo gáyilñii, Díni nnee áni naghahn siláada binant'a' da'tiséyú sitíni bich'í' bił n'ášh: yił nagolni' hat'íihií bighą.

18 Siláada binant'a' yaa yił n'aazhná' gáníi, Paul, ha'ásitini yushdé' shilñniidgo, Díni nnee áni naghahn hat'íi shi nłdishni niłniigo bich'í' bił n'ášh, shilñii.

19 Áík'ehgo siláada binant'a' dasahn nabídiłkid yune' obiilóóz, Hat'íi baa shil nagolni'go lán? biłni.

20 Paul bidá'ahn gáníi, Jews daanłini iskaą nnee yándaaltihíi bich'í' Paul bił n'aash daaniñni, daaniigo ndaagoshchii, nł'éeego baa na'ódiłkidíi k'a'at'éeego.

21 Áiná' baa godeno'áah hela': nnee dizdin bitisyú hilt'éeego daazilheego yiba' naháztaą, Paul daizes-hiižhi' doo da'iyąągo, doo da'idłąągo nłdzilgo ádándaagost'ąą: áík'ehgo, Ha'aa, nñiihií yiba' naháztaą.

22 Áík'ehgo siláada binant'a' nnee áni naghahn, Shił nagosiñni'íi hadn bił nagolni' hela', yiłniidná', Nádnáh, yiłniid.

²³ Áígé' silááda dała'á gonenadín binant'a' naki yushdé' yihniidgo gáyihni, Silááda naki gonenadín, la'íi hii bee silááda daanliinii gost'idin, la'íi silááda besh yee nadaagonkaadii naki gonenadín dagoshch'i' Caesaréayú dahnádiiséhgo áhléh, t'é'go ngost'ái bik'ehenkéézgo;

²⁴ Paul ałdó' hii bił hiltéhii bá ilch'i'holéh, áik'ehgo Félix, nant'ánchań, baa bił nokáh.

²⁵ Díi k'ehgo ániigo Félix yich'i' k'e'eshchii:

²⁶ Shii Cláudius Lýsias nshłini Félix nant'ánchań, ízigo ánt'éhi, Gozhóó, niłdishniigo nich'i' k'e'eshchiih.

²⁷ Díi nneehń Jews daanłini la' daabiltsoodgo nabizilhee nt'éego Roman nnee nlii láchii bígosłsıidgo silááda kú bił nshkaigo bich'á' ndaadihiiltii.

²⁸ Hat'ii bee baa dahgost'aanii bígonsı hasht'ıigo bá yándaaltihii baa bił ni'áázh.

²⁹ Dabii yenahas'aanii bik'izhi' baa dahgost'aa láchigo bígosłsıid, ndi ha'ásitiinii dagohii da'itsaahii doo la' bee bángot'aa da.

³⁰ Díi nneehń zideego yaa ndaagoshchiinii baa shı nagosni'ná' dagoshch'i' nich'i' ol'a', hayii baa dahdaagoz'aanii nińáál baa nadaagodolnih biłdishniigo bándagosi'aa. Da'ái zhá nich'i' k'e'shılchii.

³¹ Áik'ehgo silááda ádaabiłdo'niidhii k'ehgo t'é'yú Antípatrisyú Paul yił okai.

³² Iskaą hik'e siláadahii sińilyú nákańa' hii bee silááda daanliinii Paul yúweh yił okai:

³³ Ái Caesaréayú hikainá' nant'ánchań naltsoos yaa daistsooz, Paul ałdó' yaa yił hikai.

³⁴ Naltsoosii yozhi'ná', Ni' hat'ii golzéhi biyi' gonłini, niigo Paul nayidıłkid. Cılıciagé' gólıigo yigokıidná',

³⁵ Gáyihni, Naa dahdaagoz'aanii hikaigo naa yashti' ndi at'éé. Hérod yánáltih goz'aaąee Paul silááda bińadaadéz'ıigo ngon'áá.

24

¹ Áígé' ashđla'iskaanii bikédé'go okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitini, Ananías holzéhi, la'íi Jews yánazini biłgo hayaayú hikai, nnee, Tertúllus holzéhi, bá yádaakti'go yił hikai, án Paul bee baa dahgost'aanii nant'ánchań yaa yił nagolni' doleełgo.

² Paul yiká ániidná' Tertúllus baa dahgo'aa nkegonyaa gániigo, Nigha nohwini' ilch'i'gont'éé, la'íi nohwitahyú nchq' n'ii nłt'éego ánándlaa,

³ Ái dawahn la'íi dahayú ba'ahédaandzi, Félix, ízigo ánt'éhi.

⁴ Niłgoch'oba'go ayáhágo nich'i' hasdziihii idinłts'aaąo nánoshkaąh.

⁵ Díi nneehń baa nagont'ogii nliigo bídaagosiilziid, Jews daanłini ni' dahot'éhé biká' daagoliiinii yił daagołkizh, la'íi Nazarénes daanlii zhińéego yásizini bídaagosiilziid:

⁶ Da'ch'okaąh goz'aa yune' gołchqoh nt'éego bił ndaasiideel: nohwii be-nagosiil'aanii bee baa yádaasiilti' doleeł ni'.

⁷ Ndi Lýsias, siláada binant'a'ń, nohwaa nyáągo hagoskhéhego nohwilák'e hayidziiz ni'.

⁸ Baa dahdaagoz'aanii naa hikángo, niigo ngon'áá: dá ni nahidnıłkidgo hat'ii bigha baa dahdaagosiit'aanii dawa bígonłsıih doleeł.

⁹ Jews daanłini ałdó' díi ániihii da'anii áni daanniid.

¹⁰ Nant'ánchań nabı'igizhná' Paul yałti' nkegonyaa gániigo, Doo ałch'ıdn łegodzaa dago díi hat'i'ii bá yánáltihii niıigo bígonsıhii bigha shı gozhóógo ninadzahgee ádá hasdziih:

¹¹ Díi bigónısiih, nakits'adah iskaąná' Jerúsalem yúdag oshkaąhyú níyáá ni'.

¹² Áígee da'ch'okaḡah goz'aḡ yune', la'íí Jews ha'ánáshéh goz'aḡ yune', la'íí kīh goznilyú la' bīl laha'disht'ángo doo hadn sho'jī da ni', la'íí nnee bīl daagodik-ishgo doo hadn sho'jī da ni':

¹³ Shaa dahgoz'aaníí daazhógo ágolzéhi.

¹⁴ Áíná' díí nich'í' ádá nagoshní', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí, okaḡah bee sahngo na'ádi'níí daabíki'nííhíí, áí itah nshíí, bich'á'gé' nnee sílíníí Bik'ehgo'ihí'nañ daayokaḡah lé'e n'íí hoshkaḡah, begoz'aaníí bee nohwá ngot'aḡ n'íí la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íí bek'e'eshchiiníí dawa hoshdláḡ:

¹⁵ Nt'éégo ádaat'eehíí la'íí doo dávik'ehyú ádaat'ee dahíí nanezna'gé' naadi-ikáh doleehíí áí nnee yiká daadéz'jīhíí shíí áldó' Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú biká désh'jī.

¹⁶ Áígé' dawahn Bik'ehgo'ihí'nañ la'íí nnee áldó' daashineł'jīgo nt'éégo ánásh'jīlgo bígonsi doleehíí bighá ndzilgo nabik'í'isiid.

¹⁷ Da'kwíí legodzaahíí bikédé'go tédaat'iyéhíí hat'íhíta baa daanshné'go, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ hoshkaḡahgo hat'íhíta baa nshné'go bīl nít'í'íí bich'í' násdzaa.

¹⁸ Díí bee ánásh'jīhá' da'ch'okaḡah goz'aḡ yune' godnksigo ílch'í' áde'dinshdlaago, doo shinaayú nnee láḡgo dała'adzaa da, doo godnch'áad dago Jews daanlíni la' Asiagé' daagolííníí shaa hikai ni'.

¹⁹ Áí hat'íhíta bee shaa dahdaago'aayúgo niñáál shaa dahdaago'aago kú híkáhgo dávik'eh.

²⁰ Dagohíí yándaaltihíí shaa yádaakti' n'ná' hago'at'éégo nchó'go ánát'jīdíí shídaagolsjīdíí, nnee kú nich'í' hikaihíí yaa nadaagolni'go dávik'eh,

²¹ Díí dała'á zhá doo bīl dávik'eh da ni', bitahyú sízjīgo nádidishghaazhgo gádéníid n'ná', Nanezna'íí naadiikáhíí hoshdláḡahíí bighá díí jīí nohwiñáál shaa yá'iti'.

²² Áí Félix yidezts'aḡaná', Jesus bikísk'eh da'ch'okahíí nt'éégo yígołshíí bighá gáníí, Dét'jīhégo Lysias, silááda binant'a'íí, kú nyáágo bá ngonsh'aa ndi at'éé.

²³ Áígé' silááda gonenadín binant'a'íí gáyikni, Paul binádín'jī, ndi lahgee dabíí hat'jīyú naghaa le', la'íí bit'eké baa nákáh nnizhóḡ, hat'íhíta yídn nliiníí baa nádainé'go nnizhóḡ.

²⁴ Da'kwíí iskaaníí bikédé'go Félix bi'aad Drusílla, Jew nlíni, yíl n'áázhgo Paul yiká o'íil'a', áík'ehgo Christ ch'odlāḡahíí yaa yałti'go daidezts'aḡ.

²⁵ Dávik'ehyú ánách'ot'jīlíí, la'íí ádaagoch'idzaaníí, la'íí yunáásyú kaa yá'iti'íí yaa yałti'go Félix ditlidge tsídolyizgo gáníí, Dák'ad yúwehyú dahnnáh, dahagee dávik'ehgee níká ánádeshe' ndi at'éé.

²⁶ Ndi yiká oná'il'aa nt'éégo ílch'í' yałti', Paul ch'ínánshtehíí bighá zhaali shaa yiné' shj nzi lé'e.

²⁷ Naki legodzaahíí ch'ígóyáaná' Félix nant'ánchañ n'íígee Pórcius Féstus nant'ánchañ siljī; áík'ehgo Félix Jews daanlíni bīl dádaabik'ehyú ashne' nzjgo Paul dáha'ásitjī nt'ééná' óyáá.

25

¹ Féstus ni' yánant'aa doleehíí biyi' nyáána' taagiskaaníí bikédé'go Caesaréagé' Jerúsalem yúdag oyáá.

² Okaḡah yedaabik'ehi da'tiséyú sitíni la'íí Jews daanlíni ádn nazínihíí Paul bee dahdaagost'aaníí Féstus yaa yíl nadaagolni'ná nádaayokaḡah,

³ Paul Jerúsalemyú dol'áá, daabikniid, higaalgo daayizilheego ndaagoshchjīná'.

⁴ Áiná' Féstus gánniid, Paul, Caesaréayú t'ah bi'dotą' ni', shíí dák'adégo ákú nádésdzá.

⁵ Áík'ehgo nohwitahyú nohwá nadaant'aahíí bił nádóshkáh, áígee nneehń nchọ'go adzaayúgo ch'ík'eh baa nadaagolńi'.

⁶ Féstus itah sidaago gonenan bitisyú iskaą, áíge' Caesaréayú onádzaa; ákú iskaą hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnezdaago, Paul yushdé' bił nołkáh, nniid.

⁷ Ákú nyááná' Jews Jerúsalemgé' hikaihíí binaayú nadaazij, daazhógo ágolzeego, Doo alch'ídn dénchọ'go adzaa da, daabilńiigo baa dahdaagoz'ąą.

⁸ Paul ádá hadzii gáníigo, Jews yenagos'aaní, dagohíí da'ch'okąąh goz'aaní, dagohíí Caesar ndi doo hago ashłaa da.

⁹ Áiná' Féstus, Jews daanlíni bił dádaabik'ehyú áshńéh nzigo Paul gáyilńii, Ya' Jerúsalem yúdag ńńáhgo ákú shinaáí naa dahgoz'aaní bighą naa yá'iti' hánt'ij néé?

¹⁰ Paul gáníí, Caesar bá yánáltihíí bidáhgee sízj, da'áígee shaa yá'iti'go dávik'eh: Jews daanlíni doo dénchọ'go ánasht'ij dahíí nł'éégo bígonłs.

¹¹ Nchọ'go ánasht'ij l'é'yúgo hat'íí bighą dastsaaahgo ásdzaayúgo dastsaaahí doo bich'ą' ch'a'oshgheed at'éé da; bighą shaa yá'iti'í doo hat'íí dayúgo, doo hadń Jews daanlíni yaa shaa dino'aa at'éé da. Caesar shaa yałti'go hasht'ij.

¹² Áík'ehgo Féstus, yił nant'án daanliiníí ilch'j' yádaakti'ná' Paul gáyilńii, Caesar naa yałti' hánt'ij, áík'ehgo án bich'j' nńáh doleel.

¹³ Da'kwíí iskaaní ch'ígóyááná' Agríppa, ízisgo nant'án nlíni, la'íí Berníce biłgo Féstus, kozh'j' nant'án silijhíí bighą, Caesaréayú yaa n'áázh.

¹⁴ Ákú sikeego láągo bedaizkaąáná' Féstus Agríppa Paul yaa yił nagosńi' gáníigo, Nnee la' dá ha'ásitij nt'ééná' Félix onádzaa ni':

¹⁵ Jerúsalemyú sídááná' Jews bi'okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí Jews yánazíni, áí nneehń yaa shił nadaagosńi', Bá ngono'aah, daanńiigo.

¹⁶ Gádaabildéniid, Nnee baa dahgost'aaní hayíí baa dahdaagoz'aaní doo baa yádaakti'égo, la'íí baa dahgost'ąąhíí bighą dá doo ádá hadziihé yó'olt'e'go Romans daanliiníí doo áík'ehgo daagoz'ąą da.

¹⁷ Áík'ehgo baa dahdaagoz'aaní kú hikainá' doo nt'ah nsigo da, iskaą hik'e yánáltihíí dahnándaahgee dahnídáągo, Yushdé' nneehń bił nołkáh, déniid.

¹⁸ Baa dahdaagoz'aaní daahizj'ná' nchọ'go ánágot'ijhíí bee baa dahdaago'aa shj niizj, ndi doo hwaa da:

¹⁹ Dabíí daabi'okąąhíí yaa lahada'dit'áh la'íí nnee la' Jesus holzéhi daztsąą n'íí Paul yaa nagolńi'yúgo, T'ah hinaa, niihíí alđó' yaa lahada'dit'áh.

²⁰ Díí k'a'at'ééhíí hago'at'éégo baa yashti' shj híí doo bígonsj dago, Jerúsalemyú ńńáh hánt'ij néé, ákú naa yá'iti'yú? bildéniid.

²¹ Áiná' Paul gáshilńniid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni zhą shaa yałti'go hasht'ij, áík'ehgo Caesar bich'j' ol'a'zhj' binádaadel'j, daabildéniidgo bá ndaagosii'ąą.

²² Agríppa Féstus gáyilńii, Nneehń dabíí yałti'go dists'jh háshht'ij. Féstus gáníí, Iskaągo nts'jh ndi at'éé.

²³ Iskaą hik'e Agríppa la'íí Berníce biłgo baa da'olńiigo n'áázh, silááda yánadaant'aahíí la'íí kih gozńilgee nnee itisyú nadaandeehíí biłgo dałá'ánách'it'ijh goz'ąą yune' yił onatsąą, áíge' Féstus bik'ehgo Paul yił ha'ákai.

²⁴ Féstus gáníí, Agríppa, ízisgo nant'án nlíni, la'íí kú neheskaihíí daanohwigha, díń nneehń daal'ij ako, dzaągeee Jews daagolíníí dawa la'íí Jerúsalemyú daagolíníí alđó' daadilwoshgo gádaashilńii, Díń nneehń doo hinaa bik'eh da.

25 Áíná' bigha da'itsaahí doo la' yee adzaa da laago bigosílsjíd, la'íí dabíí gáshihniid, Augústus, nant'án da'tiséyú sitíni shaa yałti'go hasht'íí, áík'ehgo ákú bich'í' dish'aago ngoní'áá.

26 Áíná' shinant'a' bich'í' doo hat'íí baa bek'e'eshchii da. Áí bigha nohwaa bił ni'áázh, ni zhá Agríppa, ízisgo nant'án nłíni, naa bił ni'áázh, áík'ehgo nahídaadelkidíí bikédé'go shinant'a' hat'íhíta baa bich'í' k'e'eshchii doleel.

27 Ha'ásitiiníí hat'íí bee baa dahgost'aaníí doo bígoziné dago del'a'go doo shił bik'eh da, shíí.

26

1 Agríppa Paul gáyihni, Ádá hadziihgo naa godet'aą. Áík'ehgo Paul na'ígizhná' ádá hadzii, gáníigo:

2 Agríppa, ízisgo nant'án nłíni, Jews daanliiníí yee shaa dahdaagoz'aaníí dawa díí jji nińáál bee ádá hasdziihíí baa shił gozhóó:

3 Jews daanlíni bi'at'e' la'íí lahada'dit'áhíí nł'éeego bígonksihíí bigha: nł'éeego shíyínłts'aą, nánoshkaąh.

4 Jerúsalemgee bił nít'i'íí daagolíníí bitahyú ishkiin nshłj ni', áigé' yushdé' godezt'i'go hago'at'éeego hinshnaahíí Jews daanlíni dawa yídaagołsı.

5 Doo ání shídaagołsı da ni', shá hadaadziih hádaat'íyúgo, Phárisee nłjigo, Phárisees daandliiníí nohwi'okąąh itisgo daidnłsiníí yikísk'eh hińaa ni', daashihni doleel ni'.

6 Daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań bándagoz'aą n'íí hoshdłąhíí bigha shaa yá'iti'go kú sızjı:

7 Díí Bik'ehgo'ihí'nań ngon'ááníí begolne'go nohwíí nakits'ádahyú hahiit'i'íí dájji biigha dát'é' biigha nłdzilgo Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaąh. Díí oshdlaaníí Jews daanlíni shaa dahdaagoz'aą, Agríppa, ízisgo nant'án nłíni.

8 Bik'ehgo'ihí'nań nanezna'íí naadaayihil'nahíí hat'íí bigha doo daahodłłą hádaat'íí da?

9 Jesus, Názařehgé' gólíni, bizhi' bich'á'zhı'go dashíí ánasht'íłgo dávik'eh nsi ni'.

10 Áík'ehgo Jerúsalemyú ágásdzaa: okąąh yedaabik'ehi yánadaant'aahíí bik'ehgo Jesus daayokąąhíí ląągo ha'áhálkaad ni'; la'íí natseedgo bándagoz'a'íí, Ha'aa, dishniigo bá da'isoh ni'.

11 Jews ha'ánáłséh nagoz'aą yune' lahgee biniidaagodinsı ni', Jesus nchó'go yaa yádaakti'go ádaashłe' ni'; la'íí dázhó bik'edaadinshniihgo doo Jews daanłjı dahíí bikłh nagoznilyú ndi biniidaagodinsı ni'.

12 Ágánasht'íłgo okąąh yedaabik'ehi itisyú nadaandeehi shaa daagodez'aą, Ti'i ákú nńáh, daashihniidgo Damáscusyú óyáá.

13 Ízisgo nant'án nłíni, hishaalyú ha'iz'aągo shíí la'íí bił hishkaahíí biłgo nohwińaayú ch'ígona'ái be'idindláádíí bitisgo yaaká'gé' nohwich'ı' nke'dindláád ni'.

14 Daanohwigha hayaa nandeená' Hebrew biyati' k'ehgo yati' gáshihniigo idisiits'aą, Saul, Saul, hat'íí ląą bigha shiniigonł'éeego áshihłsı? Tsıdik'ihíí bee nıts'i'ishgo'yúgo dayúweh t'aązhı' hóntalyúgo dayúweh dáni ídída'nłni'.

15 Gádéniid, Hadń áıt'jı, shiNant'a'? Gáshihniid, Shiniigonł'éeego áshihłsinihíí shíí áshł'jı, Jesus honszéhi.

16 Nádnđáhgó hizjı: díí bigha nił ch'ı'nah ádeshdlaa, shá na'iziidgo hanıłjı, hago'at'éeego shihłtsaaníí la'íí hat'íí nił ch'ı'nah ádidishdliikíí shá baa nagolnı' doleelgo;

17 Jews daanliiníí la'íí doo Jews daanłjı dahíí ałdó' bich'á' niishteel, doo Jews daanłjı dahíí bich'ı' nidish'aa,

18 Bináá got'ijgo ánádaadle'go chagotheelgé' idindiinzhì' ánáda'ne'go, la'íi Satan nadaabiłaaahíi bich'á'yúgo Bik'ehgo'ihì'nañ bich'ì' ánáda'ne'go binchq'íi bich'á'zhì' ádaile', la'íi daashodlaqahíi bee hadaadeszaahíi bitah daanlii doleełhíi bigha bich'ì' nidish'aa.

19 Áik'ehgo Agríppa, ízigo nant'án nłini, díi yaaká'gé' shil ch'í'nah ágolzaahíi da'áshilniiyú ásdzaa:

20 Damáscusyú daagolíníi iltsé, áigé' Jerúsalemyú daagolíníi, la'íi ni' Judéa dahot'éhé biyi'yú daagolíníi, la'íi doo Jews daanlii dahíi áldó' gádaaldishni, Nohwinchq'íi bich'á'yúgo ádaalne'go Bik'ehgo'ihì'nañ bich'ì' ánádaalne', la'íi nohwinchq'íi bich'á'yúgo ádaaldzaahíi dábeł'eego ánádaalt'ijl.

21 Díi bigha Jews daanlíni da'ch'okqah goz'aq yune' shil ndaazdeelgo daashizilheego ch'éh ádaat'ijid ni'.

22 Díi jizhì' ngoñt'i'go Bik'ehgo'ihì'nañ shich'oniiigo kú sízji, nnee doo ízigo ádaat'ee dahíi, ízigo ádaat'eehíi bilgo Bik'ehgo'ihì'nañ binkáayú nada'iziidi n'íi la'íi Moses be'ágone' daanii n'íi zhá baa nagoshni'go gádaabildishni:

23 Christ biniigodilne' doleeł, la'íi da'iltsé daztsaqgé' naadiidáhíi nlii doleeł, be'idindínií Jews daanliinií la'íi doo Jews daanlii dahíi yił ch'í'nah áyisł doleeł.

24 Ágáníigo ádá yałt'ná' Féstus nawode gánniid, Paul, niini' édił laq; láqago igonł'aanií niini' édiłgo áníłaa laq.

25 Paul gánádo'niid, Féstus, ízigo ánt'éhi, doo shiini' édił da: da'anii ágot'eehíi shiini' goljiigo baa yashti'.

26 Ízigo nant'án nłini, díi baa yashti'íi bígonłsł, doo hat'íi t'aqzhì' be'ánsht'ee dago nich'ì' yashti'; díi dahot'éhé bígonłsł; doo la' nagont'i' dayú ba'ánágot'ijidhíi bigha.

27 Agríppa, ízigo nant'án nłini, Bik'ehgo'ihì'nañ binkáayú nada'iziidi n'íi hondlaq née? Hondlaqgo nígonłsł.

28 Agríppa Paul gáyilni, Ínashood hishleehego dásdozhá shiini' shá ágonłaa.

29 Paul gánádo'niid, Doo dásdozhá da, da'anii odláni nlii doleeł, doo dáni zhá da, áiná' díi jii daasidezts'aanií dawa da'ánsht'eehíi k'ehgo ágát'éé doleeł, dishniigo Bik'ehgo'ihì'nañ hoshkqah, díi kishi'dest'ooníi zhá dahgo.

30 Paul ánniidná' ízigo nant'án, la'íi nant'ánchañ, la'íi Berníce la'íi yił naháztaanií bilgo nádiikai.

31 K'ihzhì'yú niikaigo gádaalidi'nii, Díni nneehñ bigha datsaahíi dagohíi bigha ha'á'istiinií doo ye'ánát'ijid da laq.

32 Agríppa Féstus gáyilni, Díni nneehñ ch'ínádzá doleeł ni', Caesar doo yaa ádet'aq dayúgo.

27

1 Italyú nohwił dahdez'eelgo nagot'aaná' Paul, la' ha'áshijeedíi bilgo siláada dałan gonadán binant'a', Július holzéhi, binádaadéz'ij doleełgo baa ni'nii, án siláada Augústus yánant'aahíi itah nlii.

2 Tsina'eehíi Adramýttiumgé' Asia bitábq zhineéyú k'ad des'éli bih hiikaigo nohwił dahda'n'eel; Aristárkus, Macedónia biyi' Thessalonícagé' gólini, bil de kai.

3 Iskaq hik'e Sídon golzeegee nohwił nda'iz'eel; áigee Július Paul yaa ch'oba'go, Nit'eké bich'ì' nnáhgo nł'éego ádaaniłsł le', bilniid.

4 Áigé' nohwił dahnáda'n'eelná' Kýprus bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwił ch'ída'iz'eel, nohwich'ì'go nch'iidhíi bigha.

5 Cilícia la'íi Pamphýlia bit'ahyú túnteel biyi' nohwił ch'ída'iz'eel, áigé' Lýcia biyi' kih goznilíi Mýra golzeezhì' nohwił nda'iz'eel.

⁶ Áígee silááda gonenadín binant'a' tsina'eehi Alexándriagé'ihí Italyú dez'éli yaa nyáágo, Beh hołkáh, nohwihñiid.

⁷ Dátaádego nohwil da'o'olgo doo alch'idn nohweda'iskaá da, nohwich'í' nagont'ogo, ni' táyi' dahgoz'áni Cnidus golzéhi bit'ahzhí' nohwil ch'ída'iz'eel, nch'iidhíi bighá doo dayúweh nohwil da'o'ol bik'eh dago Salmóne bitis Crete bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwil ch'ída'iz'eel;

⁸ Nohwich'í' nagont'ogo tábaá zhinéé nohwil da'o'olgo Fair Havens golzeezhí' nohwil nda'iz'eel, kih gozñil Laséa golzeehíi bit'ahyú.

⁹ Nohwich'í' nagont'ogíi bighá, la'íi daagodnłsigo dáshiná' da'ch'okaáhíi al'iná' bitis ch'ígóyááhíi bighá il'o'ohíi bégódzid ni', áík'ehgo Paul gádaabiñii,

¹⁰ Shik'isyú, díi bígonsi, nohwil da'o'olyú tsina'eehí la'íi daayogheehíi bich'í', nohwíi dó' nohwich'í' nadaagont'og doleel.

¹¹ Áíná' silááda gonenadín binant'a'ń, o'ohíi yebik'ehń la'íi tsina'eehíi bíyéé gólíin zhá óyésts'áa, áíná' Paulń doo óyésts'áa da.

¹² Tsina'eehíi nná'i'olgee doo nohwehai bik'eh dahíi bighá ch'iláago gádaañii, Nohwil da'o'ol le', dáhago'at'éégo Pheníceyú niikáh, áígee nohwehai doleel, daanzigo; Pheníce ái Crete biyi' goz'áa, áígee tsina'eehíi nna'ol northwestzhí'go la'íi southwestzhí'go ch'ígót'i'.

¹³ Hayaagé' taádego nch'iidná', nohwá íits'íid daanzigo, besh ndaazíi tsina'eehíi bee dahast'ó n'íi ihnádaiz'áaná' Crete bibahyú bil ch'ída'iz'eel.

¹⁴ Dét'ihék'e tsina'eehíi hích'í'cho bil hayaa, Euroclýdon holzéhi.

¹⁵ Nawode desch'iidhíi bighá tsina'eehíi doo hích'í'dázhzhí' dahdi'eel da, dabiini'yú dez'eel lé'e.

¹⁶ Ni' táyi' dahgoz'áni alch'íséhi, Cláudia golzéhi, bit'ahyú isht'agonch'iidyú nohwil ch'ída'iz'eelgo tsina'eehíi alch'íséhíi da'ónanta tsina'eehíi nchaahíi bit'ahyú ndaiz'áa:

¹⁷ Áíge' tsina'eehíi nchaahíi biká'yú dahdaiz'áaná' besh hishbizhíi nchaahíi tsina'eehíi bik'ídesdiz; gosht'ishcho yédaaldzidgo gowałgai biká' dastsoozíi nadaayinktsoozná' nch'iidíi zhá bee dez'eel.

¹⁸ Nawode nohwil ilch'á' nách'ihíi bighá iskaá hik'e tsina'eehíi yoghélihíi la' yó'odaiskaad;

¹⁹ Nakiskaá hik'e tsina'eehíi benadziidi dabíi yó'odaiskaad.

²⁰ Ch'ígona'ái la'íi ts'iksóqsé doo hwaa bee got'íi dago doo alch'ídeskaá da, la'íi díyat'éégo nohwil ilch'á' nách'ih, áík'ehgo doo hago'at'éégo hasdáhiikáh da laá daandzi ni'.

²¹ Dá doo da'iyáné nzaad begodeyaaná' Paul ihní'gé' hizíigo gáníi, Shik'isyú, shich'í' ídaayesółts'áayúgo, Cretegé' doo nohwil dahda'n'eel dayúgo, doo díi k'ehgo nohwich'í' nadaagont'og da doleel ni', la'íi doo hat'íi ch'a'oné' da doleel ni'.

²² Áíná' gádaanohwidishñii, Bidag ádaanoł'ee le': doo la' daaholtsaah at'éé da, tsina'eehíi zhá da'ízlíi hileeh.

²³ Tł'éná' Bik'ehgo'ihí'nań, bíyéé nshłíin la'íi hoshkaáhn, binal'a'a yaaká'gé'hi shit'ahgé sizíigo,

²⁴ Gáshihñiid, Paul, doo niini' hah da le'; Caesar bidáhgee sínzi doleel: la'íi bil nił da'o'ohíi dawa daahinaahgo Bik'ehgo'ihí'nań naa godin'áá.

²⁵ Áík'ehgo shik'isyú, bidag ádaanoł'ee le': Bik'ehgo'ihí'nań hoshdlaáhíi bighá da'áshihñiihíi k'ehgo ágone'go bígonsi.

²⁶ Áíná' ni' táyi' dahgoz'aaníi biká'gee yónohwi'dilkaad doleel.

²⁷ Díi'ts'adah ilkaahíi bit'é' túnteel Ádria holzéhi biyi'gé' tsina'eehíi bil ilch'á' nnáihñiiná' tl'é'is'ahyú shi nada'il'eehíi ni' bich'í'yú nohwil da'n'eel daanzí lé'e;

28 Áík'ehgo hayaa tú yída'nes'aadgo nadin ilk'ich'idesniih, k'a'áhosah lago yídaagoksiid: yunáasyú tú yínada'nes'aadgo k'adí ashdla'adah ilk'ich'idesniih k'a'áhosah.

29 Dánko tséé biká' hi'eelhií bigha bil daagoyé'égo besh ndaazí tsina'eelí bedahast'óníí díi' nkedeznil, tsina'eelí biké'nnáá yúyaa, áiná' jii góleeh, daaniigo da'okaaah.

30 Nadaa'eelí tsina'eelí biyi'gé' hahiikeeh daanzigo, tsina'eelí alch'iséhíí téh daayihenzil, besh ndaazí tsina'eelí bádngé' nkedaaayiniíí ádaagodil'iigo,

31 Paul siláada la'íí siláada gonenadín binant'a'íí gáyilnii, Díí nneehíí dá tsina'eelí biyi' naháztaayúgo zhá daaholnaa.

32 Áík'ehgo siláada tsina'eelí alch'iséhíí bedahdaahest'ooníí daayiheshgizhgo bil odaagohez'eel.

33 K'ad hailkaahyú Paul nádaayokaaahgo gádaayilnii, Da'oksaago nzhoo, nda'okíigo dáshiná' díi'ts'adahyú nohwiyolkaak.

34 Áík'ehgo nádaanohwoshkaaah, da'oksaá, aí bee daanołdzilgo; nohwitsizil dala'á ndi doo nohwich'á' ch'a'odeel da.

35 Díí yee anniidná' bán náidnné'go dawa bináál Bik'ehgo'ihina'áshoođ yilniigo oskaadná' ilk'iyíłdláadgo yiyaa nágodiidzaa.

36 Áík'ehgo nnee la'ihíí yidag ádaat'eego dabíí aldó' da'iyáá.

37 Daanohwighago naki gonenadín iká'yú gosts'idin gostán hiilt'ee, tsina'eelí biyi'.

38 Náda'isdjizhi' da'iyáaná' t'oh naghái téh daayeskaadgo tsina'eelí dá'aldzolé silii.

39 Got'ii gozliiná' ni'híí doo yídaagoksi da: ndi tú ónáhíkáágo ténagohii'áá daayo'ii, áígee nohwil ndaanó'eel daanzí.

40 Áík'ehgo besh ndaazí tsina'eelí bee dahast'ó n'íí daazhógo yó'odaiskaadgo be'anáhot'aahíí bit'ól k'eda'iz'ahgo, la'íí tsina'eelí bit'a' bádñ zhiñéehíí hadag ádaizlaago nch'iid bich'i'go tábaazhi' bil nda'iz'eel.

41 Ndi tú ledniiige tsina'eelí lehígo'go doo nahi'naa da silii; biké'dinnáágé'íí tú nádidáhíí nbihezti'.

42 Ha'áshijeedíí la' nada'dilkoh daanzigo, siláada nadaabiltseedgo ndaagoshchii,

43 Áiná' siláada gonenadín binant'a'n Paul doo zidee hat'ii dago, Dah, bilniiid; Hayíí nada'okq'íí tsina'eelí bitisyú'an odaoljago táts'ada'okkóh, daayilnii:

44 La'íí gáyilnii, Tsii nteelíí la'íí tsina'eelí baa nahastq'íí bee hanaazhi' nada'okkóh. Áík'ehgo dawa ni'zhí' nádaaheskai.

28

¹ Tásts'áskainá' ni' táyi' dahgoz'aaníí Melíta golzee lago bídaagosiilzjiiid.

² Nnee áígee daagolíníí k'ídaanzigo deda'deshjeedná', Yushdé' nádaanołdziil, daanohwiłniiid, nagoltih nkegonyaa, la'íí gozk'azíí bigha.

³ Paul chizh la' náyihezlaago dayinnilná' t'iish bik'asda' golíni ndoogo áíge' hayáago Paul bigan baa dahisdeel.

⁴ Nnee áígee daagolíníí t'iishíí Paul bigangé' nahitiiigo daayiltsaaná' gádaakldi'nii, Díí nneehñ nnee nailtseedíí nlíni láá, túnteel bich'á'gé' hína' ndi, doo hinaa bik'eh dahíí bigha datsaah.

⁵ Áiná' Paul t'iishíí dá kq' biyi'zhí' nayíílt'e'ná' Paul doo hago adzaa da.

6 K'ad nilzool shi daabo'niigo, dagohii datsaah shi daanzigo biba' naháztaq; ndi nzaad godeyaago doo hago adzaa dago daayo'jiná' biini' lahgo ándaizdlaago, Diyin nlii láá, daanzi.

7 Ni'táyi' dahgoz'aayú daagolíiní binant'a', Públius holzéhi áígee la' bini' lé'e; án k'inoho'niigo bigowayú taago nohweskaq.

8 Públius bitaa yóiyahgo nezgaigo chan dilé yaa naghaago sitij: Paul baa nyáago biká' ndelniiná' bá oskaqadgo nábi'dilziih.

9 Ágágodzaaná' nnee táyi' dahgoz'aayú daagolíiní la'ihí kah yaa nakaihií neheskaigo nádaabi'dilziih:

10 Daanohwidniigo dawahá nohwá daayiheznil; la'íi k'ad nohwil da'dez'eelná' dawahá bídaandinihií tsina'eehí yih daiheznil.

11 Taagi nohwedahitaqaná' tsina'eehí áígee behaihi, Alexándriagé'ihí, Cástor la'íi Póllux beda'aszaahi bádngée nazijigo ádaaszaago bil nohwil da'dez'eel.

12 Síracuse nohwil nda'iz'eelgo áígee taagi nohweskaq.

13 Áíge' nohwil léda'n'eelgo Rhégium nohwil nda'iz'eel: áíge' iskaq hik'e hayaagé'go dezhch'iidgo iskaq hik'e Putéoliyú nohwil nda'iz'eel:

14 Ákú odla' bee nohwik'íyú baa nkaigo, Nohwil nahísóltaq le', daanohwilniigo, bil naháataq gosts'idiskaq: áíge' Romeyú ohiikai.

15 Odla' bee nohwik'íyú ákú daagolíiní hiikahgo nohwaat'ídaanzjiná' Ápiat Forum la'íi Three Taverns golzeezhi' nohwiba' hikai; ái Paul yiltsaqaná' Bik'ehgo'ihina' na' ya'ahénzigo bil gozhóqo hadag adzaa.

16 Romeyú nkainá' siláada binant'a' ha'áshijeedíi binádaadéz'iiní binant'a' yaa nnil: ndi Paulhií dasahn golijigo baa godet'aq, siláada la' binádez'ijgo.

17 Taagiskaqaná' Paul Jews áígee daagolíiní yanazini, Da'ala'ahneh, daayihni: da'adzaaná' gádaayihni, Nnee daanohni, shik'íyú, Jews daanliiní dagohii daanohwitaa n'íi bi'at'e' doo hago ashlaa da ndi, Jerúsalemgé' ha'ásitijigo niyáago Romans daanliini baa shi'deltij.

18 Shaa yádaakti'ná' bigha datsaahí doo la' dahí bigha ch'ínadaashilteeh hádaat'ij ni'.

19 Ndi Jews daanliiní ái doo hádaat'ij dago, Caesar shaa yahti' hasht'ij, dishni lé'e, bil nit'i'íi doo hat'íi bee baa dahdaagosh'aa da ndi.

20 Áik'ehgo Israel hat'i'íi bángot'aqahí bigha díi besh hishbizhíi bee hishi'dest'qohíi bigha da'ánohwishlaa, nohwines'ijgo, nohwich'i' yashti'go:

21 Gádaabihniid, Judéage' naltsoos naa nagolni'go doo la' nohwaa hi'nil da, la'íi nohwik'íyú áíge' kú neheskaihií doo la' naa nagolni' da, doo la' ncho'go naa yahti' da.

22 Dahot'éhé díi okaqah bee sahngo na'ádi'nilihíi baa ya'iti'go bídaagonlzi: ni hago'at'éégo baa natsínkeesí daadihiits'ih hádaahiit'ij.

23 Bángot'aaníi bijij nnee láqo Paul dásidaayú da'adzaa; t'albigé' o'i'áqzhi' Bik'ehgo'ihina' bilakt'áhgee begoz'aaníi nkt'éégo yaa nagosni', Moses yegos'aaníi la'íi Bik'ehgo'ihina' binkáayú nada'iziidíi k'eda'ashchiiníi bich'á'gé' Jesus yaa nagosni'go biini' yá ádaagole'go nzi.

24 La' yaa yahti'íi daayosdlaqad, la'ihí doo daayosdlaqad da.

25 Lahada'dit'áhgo Paul dalán yee hananádzii'ná' onákai, Esáias, Bik'ehgo'ihina' binkáayú na'iziidi n'íi, Holy Spirit binkáayú daanohwitaa n'íi da'aniigo gáyihniid,

26 Díi hat'i'íi bich'i' nna'ngo gádaabihniih, Daadohts'ag ndi doo nohwil ídaagozi da doleek; daane'ij ndi doo da'ani daal'ij da doleek:

27 Díi nneehíi biini' daanyee' daazlij, doo da'diits'ag da daazlij, la'íi daaneshch'il daazlij; doo ágádaat'ee dayúgo bináa yee daago'ij doleek ni',

bijeyi' yee da'diits'ag doleeł ni', ła'íi biini' yee bił ídaagozi doleeł ni', áík'ehgo shich'í' ádaane'go nádaasdziih doleeł ni'.

²⁸ Díi bídaagonoksi le', Bik'ehgo'ihí'nań bich'ą'gé' bee hasdách'igháhíi doo Jews daanlii dahíi bich'í' ol'a', nohwikdishni, áíhíi ídaadésts'ąą ndi at'éé.

²⁹ Díi yee hadziiná' Jews daanliiníi dázho łahada'dit'ąhgo onákai.

³⁰ Paul ákú kih yighą na'ihiniikíi yiyi' golíigo naki legodzaa, ła'íi baa hikáhíi dawa ya'ahenzi ni',

³¹ Doo nan'í' dago, nnee doo ła' tsibikii dago Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'ąhgee begoz'aaníi yaa nagolni' ni', ła'íi Jesus Christ nohweBik'ehń yaa ilch'ígó'aah ni'.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE ROMANS

¹ Shíí, Paul, Jesus Christ bána'isiidi, án binal'a'á nshlǵigo shich'í' ánniid, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' yati' baa gozhónihíí baa nagoshńi'híí bighą its'áshi'doltǵı,

² (Da'ái Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziid n'íí binkááyú yakti'go dabíntsé yengon'ąą, áí godiyǵigo Bek'e'eshchiiníí biyi' bek'eda'ishchǵı lęk'e,)

³ Áí yati' baa gozhóni Bik'ehgo'ihí'nań biYe' Jesus Christ nohweBik'ehń yaa nagolńi', án nńee k'ehgo nyáágo David ńnolt'ǵıńı nǵı;

⁴ Jesus Christ daztsaądı' naadiidzaahíí bee Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nǵıgo ch'í'nah alzaa, Holy Spirit bits'á'dí' binawod golǵıgo:

⁵ Holy Spirit biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' ılgoch'oba'íí shaa det'ąą, binal'a'á nshǵı doleełgo, áík'ehgo Jesus bizhi'íí ba'ihęgosı doleełhíí bighą baa nagoshńi'go, nńee ıltah at'éęgo hadaazt'i'ı daabodlaąhgo bikísk'eh ádaat'eego ashle':

⁶ Nohwíí ałdó' Jesus Christ biyéé daanohǵı doleełgo nohwich'ı' ánniid:

⁷ Daanohwigha Romeyú daagonohńiiníí nohwich'ı' k'e'eshchii, Bik'ehgo'ihí'nań bił daanohshoogo báhadaadeszaahíí daanohǵıgo nohwich'ı' ánniid: Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biłgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ıłch'ı'gont'ééhíí bee nohwich'ı' goz'ąą le'.

⁸ Dantsé Jesus Christ binkááyú daanohwigha Bik'ehgohinshnań nohwighą ba'ihęnsı, nohwi'odla' ni'gosdzán biká' dahot'éhé baa ch'ıniihíí bighą.

⁹ Bik'ehgo'ihí'nań, biYe' baa yati' nń'éhi baa nagoshńi'go, shijú biyi'dí' bána'isiidíí da'ákozhą nohwá oshkaąh nt'éé shá yıgólǵı;

¹⁰ Díńko bighą dá oshkaąh nt'éé, Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo áńıta dáhago'at'éęgo nń'éęgo nohwaa desháát.

¹¹ K'azhą daanohwistséh, nt'é Holy Spirit bits'á'dí' shaa hi'né'íí ła' nohwaa nshné'híí bighą, áí bee nłdzilgo daahodohsǵı doleełgo;

¹² Díí áldishńii, nohwíí hik'e shíí biłgo nohwi'odla' dała'ázhi' ıldenáago bee hadag ádaalnzı doleeł.

¹³ Shik'íyú, doo alch'ıdndi nohwich'ı' disháh háshıt'ǵıgo ni' bídaagonokǵıgo hasht'ǵı, doo Jews daanǵı dahíí ła'ihíí bitahyú nńee Bik'ehgo'ihí'nań bich'ı' hosılbááhıí k'ehgo nohwitahyú ałdó' ła' hodishbiłhıí bighą, (ndi nashi'dinkt'ogo t'ahkó goldoh.)

¹⁴ Greeks daanliiníí hik'e nanidí' nńee daanliiníí ałdó', daagoyááhıí hik'e doo daagoyáą dahíí ałdó' shaa hadais'aahíí k'ehgo t'ah Christ baa bił nagoshńi'go shá goz'ąą.

¹⁵ Áík'ehgo ıłk'idá' yati' baa gozhóni nohwił nagoshńi'go dázhó háshıt'ǵı, Romeyú nadaahisohtaaníí ndi.

¹⁶ Christ baa yati' baa gozhóni doo bik'e ıdaayánsdzı da: áí Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí biláhyú behasdách'igháhi at'éé, da'odlaaníí dawa bá, Jews daanliiníí dantsé, ła'íí Greeks daanliiníí ałdó'.

¹⁷ Áí yati'ıí biyi' Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' nńee bich'ı' dávik'ehyú at'ééhıí ch'í'nah alzi, odla' begodeyaadı' odla' bengont'i'zhı': bek'e'eshchiiníí gánıhıí k'ehgo, Hadín dávik'ehyú at'ééhıí odla' zhą yee hińaa doleeł.

¹⁸ Nńee Bik'ehgo'ihí'nań doo daidnǵı dahíí ła'íí nchọ'ıí ye'ánádaat'ǵıńı dawa yich'ı' Bik'ehgo'ihí'nań bihashke' yaaká'dí' ch'í'nah alzi, áí nchọ'ıí ye'ánádaat'ǵıńı yee da'anıi ágot'eehıí t'ąązhı' ádaayıǵı;

19 Bik'ehgo'ihinañ bebígózi doleehí ch'í'nah alzaago yídaagołsi, Bik'ehgo'ihinañ dabíi bił ch'í'nah áyíłshíi bigha.

20 Ni'gosdzán alzaadi' godezt'i'go Bik'ehgo'ihinañ ye'at'éhi doo hit'íi dahíi nł'éégo bigózi, dahazhí' binawod golínií, ła'íi Bik'ehgo'ihinañ nliinií nt'é áyílaahíi bebígózi; ái bigha ái nnee nchq'go ánádaat'íi doo nt'é bee bich'í' ch'ídaagonowáh át'éé da:

21 Bik'ehgo'ihinañ yídaagołsi ndi doo daidnłsi da, doo ya'ihédaanzí dahíi bigha doo nt'é bee bich'í' ch'ídaagonowáh át'éé da; áidá' da'ílinégo natsídaakees, ła'íi biini' doo goyáá dahíi godilhił begoz'ąą daasilíi.

22 Ídił daagodzaągo doo daagoyáá da daasilíi.

23 Nnee datsaahi, ła'íi dló', ła'íi dawahá bijad díi'igo nadaakaihíi ła'íi nada'nagíi yeda'ile'go daayokaąh lək'e; ái bee Bik'ehgo'ihinañ doo datsaah dahi bits'á'dindláadii hik'e díi kogan be'ádaaszaahíi biłgo iłdenáago ch'ídaiznil.

24 Ái bigha bijíi yuné' nchq'go zhá natsídaakeesgo dážhó nchq'íi bich'í' Bik'ehgo'ihinañ yó'odaabidez'ąą, daabits'ihíi iłdenáago doo daidnłsi da:

25 Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' da'anii ágot'eehíi hik'e lé'ılchoohíi biłgo iłdenáago ch'ídaiznil, ła'íi Bik'ehgo'ihinañ áyílaahíi zhá daidnłsigo daayokaąhdá' bíihíi doo daach'okaąh da; Bik'ehgo'ihinañ zhá dahazhí' ba'ihégołsi. Doleelgo at'éé.

26 Ái bigha bits'í bee ídaayágosiyú ánádaat'íi hádaat'íihíi bich'í' Bik'ehgo'ihinañ yó'odaabidez'ąą: isdzáné nnee bá álzaa n'íi isdzáné dabíi hił ídaayágosiyú ánádaat'íi:

27 Da'áik'ehgo aldó' nnee isdzáné bá alzaa n'íi k'ihzhí' ádaizlaago, dabíi iłch'í' biini' daama'; nnee dabíi hił ídaayágosiyú ánádaat'íi, ái bigha nda'ıłsihiíi dabíi ích'í' nadaayi'niil, ái da'áigeé dábik'eh.

28 Bik'ehgo'ihinañ doo dayúweh yídaagołsi hádaat'íi dahíi bigha dážhó bi-natsekees daanchq'íi yich'í' Bik'ehgo'ihinañ yó'odaabidez'ąą, doo ánách'ot'íi dahíi ye'ánádaat'íi doleelgo;

29 Doo bik'ehyú ágot'ee dahíi behadaak'ıl, ła'íi nant'í' na'idaahíi, nchq'go ánádaat'íihíi, dawahá dayúwehégo idáhádaat'inií, da'o'ni'íi; ła' bíyéehíi idáhádaat'inií aldó' behadaak'ıl, ła'íi its'izilheehíi, lahadaadit'áhíi, nadaach'aahíi, bi'at'e' nchq'íi, ła'íi ch'inii daaniihíi aldó' behadaak'ıl;

30 ła' yinída'dilniłgo ch'inii daanii, Bik'ehgo'ihinañ yik'edaanniih, doo hadín daidnłsi da, ídaa da'odlíigo dabíi ídaa yádaakti', dabíi nchq'i ádaile'go yídaagoł'aah, daabishchij n'íi doo daidits'ag da,

31 Doo daagoyáá da, doo da'ádaaniiyú ádaat'ee da, doo hadín bił daanzhọ da, doo hadín yaa nádaagode'aah hádaat'íi da, doo bił daagoch'oba' da:

32 Bik'ehgo'ihinañ nnee ágánádaat'íihíi da'itsaahíi bee yándaagoz'ąągo yídaagołsi ndi, doo dabízhá ágánádaat'íi da ndi nnee ágánádaat'íihíi bił dádaabik'eh.

2

1 Ái bigha nnee nílini, ni hadín ánt'ee shihíi, nnee ła' baa yánłti'yúgo doo nt'é bee nł'éégo nich'í' ch'ígonowáh át'éé da; nnee ła' baa yánłti'yúgo dani ídił ch'ígondeehi at'éé, ni dó' da'ágánt'éehíi bigha.

2 Díinko bídaagonłzi, ágánádaat'íihíi Bik'ehgo'ihinañ dábik'ehgo bándago'aah.

3 Áik'ehgo nnee nílini, dani aldó' ágánt'íidá' ágánádaat'íihíi baa yánłti'yúgo, ya' Bik'ehgo'ihinañ doo nángo'aah da doleel nínił gá?

4 La'íi Bik'ehgo'ihinañ bilgoch'oba'íi la'íi nidag at'ééhíi hik'e nzaadyú nágoho'aakíi ch'ída'izkaadíi doo bil ónítag da go'íi; Bik'ehgo'ihinañ bilgoch'oba'íi nincho'íi bits'á'zhí' hináángo nelnááhíi doo bígonksí da gá?

5 Áidá' nijíi nt'izíi bigha la'íi nincho'íi doo bits'á'zhí' ánnéh hánt'íi dahíi bigha, dani goyéé'íi bee ích'í'godnt'áah, Bik'ehgo'ihinañ bihashke' yí ch'í'ítíhíi bijíi'zhí'; áí bijíi dabíi dábik'ehyú at'éégo nángo'aahíi ch'í'nah áidoliik;

6 Bik'ehgo'ihinañ nnee da'á daant'íígee da'ánádaat'íi n'íi dábik'ehgo biyaa gozhóoníi dagohíi biniidaagodile'íi yich'í' nahíi:

7 Hadíi nt'éégo ánádaat'íi yich'í' dahdaandoh nt'éégo'íi Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dindláadíi la'íi bil dábik'eh doleelíi, la'íi dahazhí' ihinaahíi yiká daadéz'iiníi, ihina doo ngonel'áa dahíi Bik'ehgo'ihinañ baa daidi'aah:

8 Áidá' lahadaadit'áhgo lanakaihíi, la'íi da'aníi ágot'eehíi doo yikísk'eh ádaat'ee da ndi ncho'go ágot'eehíi yikísk'eh ádaat'eehíi Bik'ehgo'ihinañ bihashke'íi bee biniidaagodilne'.

9 Nnee da'á daant'íígee ncho'go ánádaat'íi bich'í' goyéé'go godigháh, la'íi biniidaagon't'éé doleel, Jews daanliiníi ntsé, doo Jews daanlii dahíi áldó';

10 Áidá' da'á daant'íígee nt'éégo ánádaat'íi Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dindláadíi bíyéé doleel, bil dábik'eh doleel, la'íi ích'í'daagont'ééhíi bíyéé doleel, Jews daanliiníi ntsé, doo Jews daanlii dahíi áldó':

11 Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee nnee doo la' itisgo yistíi da.

12 Hadíi Jews bich'í' begoz'aaníi doo bit'áahyú ádaat'ee dago ncho'go ánádaat'íi begoz'aaníi doo bee bándagot'aah da ndi da'ílii daaleeh; áidá' begoz'aaníi bit'áahyú ádaat'ee ncho'go ánádaat'íi begoz'aaníi bee bándagot'aah;

13 (Áí begoz'aaníi dédaidits'agíi zhá doo Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee dábik'ehyú ádaat'ee da, ndi begoz'aaníi yikísk'eh ánádaat'íi zhá dábik'ehyú ádaat'ee daabil'dí'ni doleel.

14 Doo Jews daanlii dahíi Jews bich'í' begoz'aaníi doo yídaago'sí da ndi dabíi ye'ádaat'eehíi bik'ehgo áí begoz'aaníi áníhíi yikísk'eh ádaat'ee go Jews bich'í' begoz'aaníi doo yídaago'sí da ndi begoz'aaníi dabíi ídá ádaislaa:

15 Begoz'aaníi bijíi yuné' dahgoz'aaníi ch'í'nah ádaayí'sí, nt'é nt'ééhíi dagohíi ncho'íi dabíi yídaago'sí, la'íi binatsekeesí lahgo ányodliik, lahn nt'éégo ánsht'ee ní' daanzí, áidá' lahníi ncho'go ánsht'ee ní' daanzígo;)

16 Nnee Bik'ehgo'ihinañ yándaago'aahíi bijíi yati' baa gozhóni baa nagoshni' n'íi áníhíi k'ehgo bi'at'e' nadain'íi' n'íi Jesus Christ biláhyú yándaago'aah doleel.

17 Jew níldi'nihíi, begoz'aaníi bikísk'eh ánsht'ee go dábik'ehyú ánsht'ee n'íi, la'íi Bik'ehgo'ihinañ bee ída'óndlii,

18 Án hát'íiníi bígon'sí n'íi, la'íi begoz'aaníi bee ní ch'ígot'áahíi bigha hadíi dázhó nt'éégo ágot'eehíi zhá ní dábik'eh,

19 Bináá ágodiníi yágo'iníi nshíi n'íi, la'íi godilhiíi biyi' nakaihíi bá'idindláadíi nshíi n'íi ída'óndlii,

20 Jews bich'í' begoz'aaníi biyi' il'ígóziníi la'íi da'aníi ágot'eehíi begoz'áahíi bígon'sí dá' doo daagoyáa dahíi bil ch'ídaagon'áah, la'íi mé' daanliihíi k'ehgo doo hwahá yídaago'sí dahíi bil ch'ídaagon'áah.

21 Ni, la' bil ch'ídaagon'áahíi níni, dani ídíl ch'ígot'áah née? Doo da'noh'íi da nniigo il' ch'ígon'áahdá' in'íi née?

22 Doo nant'í' nahkai da nniigo il' ch'ígon'áahdá' nant'í' nan'naa née? K'eda'ashchín ní ncho'dá' áí daach'okáahgo nagoz'áayú nan'naago in'íi née?

23 Ni, begoz'aaníi bee ída'óndliihíi, begoz'aaníi doo bikísk'eh ánt'éé dahíi bigha Bik'ehgo'ihinañ doo ní il'íi da go'íi.

24 Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí áníhíí k'ehgo doo Jews daanlij dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihinañ bizhi'íí nchọ'go baa yá'iti', nohwíí nohwichá.

25 Begoz'aaníí bikísk'eh ánt'ééyúgo circumcise áni'delzaahíí ná ílji: áidá' begoz'aaníí doo bikísk'eh ánt'ee dayúgo doo circumcise áni'delzaa dahíí k'ehgo ánt'éé.

26 Da'áik'ehgo nnee la' doo circumcise ábi'delzaa da ndihíí begoz'aaníí áníhíí k'ehgo at'ééyúgo, doo circumcise ábi'delzaa da ndi circumcise ábi'delzaahíí k'ehgo bil otag ya'?

27 Nnee bits'í bee doo circumcise ádaabi'delzaa da ndi begoz'aaníí yikísk'eh ádaat'eeyúgo, ni, begoz'aaníí bek'e'eshchiiníí bigonksí ndi doo bikísk'eh ánt'éé dahíí ya' doo ch'í'nah ádaanile' da née?

28 Nnee Jew nliigo gozlij ndi doo áí zhá bighá Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee da'anii Jewhi nli da; la'íí nnee bits'í zhá circumcise ábi'delzaahíí doo Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee da'anii circumcise ábi'delzaa da:

29 Áidá' bijíí biyi'dí' Bik'ehgo'ihinañ yidnksiníí, án da'anii Jewhi nli; la'íí bijíí yune' circumcise ábi'delzaahíí da'anii circumcise ábi'delzaahi at'éé, biyi' siziiníí Bik'ehgo'ihinañ bil goyikshógo áile'híí bighá, doo begoz'aaníí áníhíí zhá bighá da; hadín ágát'ééhíí doo nnee zhá nkt'éégo baa yadaakti' da, áidá' Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee nkt'éé.

3

1 Áik'ehgo Jew nlíni nt'é bee itisgo at'éé? Circumcise áko'delzaahíí hant'é ílji?

2 Dawa bee dázhó íljihi at'éé: dantségee Jews daanliiníí Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa daadest'aqahi at'éé.

3 Ła' doo da'odlqá dayúgohíí? Ya' doo da'odlqá dahíí bighá Bik'ehgo'ihinañ doo da'álch'iniiyú át'éhi át'éé da née?

4 Dah, da'anii doo ágát'éé da: nnee daantúgee lédá'ikchoo ndi Bik'ehgo'ihinañ da'aniihi nliigo bigózi le'; bek'e'eshchiiníí Bik'ehgo'ihinañ yich'í' yakti'go gáníí, Dábik'ehyú ánt'éégo niyati' bee nígozi doleel, la'íí dahagee dahadín ni'iltahyúgo bitis nnléel, nii.

5 Áidá' doo bik'ehyú ádaant'ee dahíí Bik'ehgo'ihinañ dábik'ehyú át'ééhíí ch'í'nah áyísiyúgo hant'é daan'nii? Bik'ehgo'ihinañ bidenáago nohwini-idaagodile'yúgo, ya' áí bighá doo bik'ehyú nohwich'í' at'éé da daan'nii née? (Ágádishniigo ni'goszán biká' nnee k'ehgo yashti'.)

6 Dah, da'anii doo ágát'éé da: Bik'ehgo'ihinañ doo bik'ehyú át'éé dayúgo, hant'éégo ni'goszán biká' nnee yándaago'áah doleel?

7 Łé'ishchoohíí Bik'ehgo'ihinañ da'aniiigo at'ééhíí ch'í'nah áyísiigo ízisgo at'ééhíí áí bee bigóziyúgo, nt'é bighá shíí nshchọ'híí k'ehgo shaa yakti'go shángo'áah?

8 (Ła' nnee nohwiní'daadilnihgo nohwaa ch'inii daanii.) Nkt'ééhíí bengowáhíí bighá nchọ'go ádaahiit'ij le', daan'niigo nohwá ádaagozlaa. Nnee ádaanohwinihíí bándagont'aahíí dábik'eh.

9 Áik'ehgo hant'éé? Ya' née Jews daandliiníí itisgo shinjéed née? Dah, doo ágát'éé da: nnee dawa, Jews daanliiníí la'íí doo Jews daanlij dahíí nchọ'íí bi'isna' daanliigo ik'idá' ch'í'nah ádaasiidlaa;

10 Bek'e'eshchiiníí gáníí, Doo hadín dábik'ehyú át'éé da, dah, da'á ndi doo la' da:

11 Doo hadín bil ígozi da, doo hadín Bik'ehgo'ihinañ yiká déz'ij da.

12 Dawa k'ihzhí'go ádaaszaa, dawa doo da'íli da daasilij; doo hadín nkt'éégo ánat'ij da, dah, da'á ndi doo la' da.

13 Bidayi'híí nnee le'sitijihi bił ch'íotaqahí k'ehgo at'éé; bizaadí bee k'izéda'dilteehgo yádaalti'; ch'osh bik'asda' yee na'iltseedhi bizé' yune' be-nagoz'aa:

14 Yati' be'okáahí la'íi yati' koní daadilni'íi bizé' bee hadaalk'ik:

15 Da'dizołhééłzhí' daadijaadgo daahikéeh:

16 Hayú nadaakaiyú biké'dinááyú da'ikchqohí hik'e iniidaagodile'íi be-nagoz'aa:

17 Nkegohen'áání begoz'aaahí doo yídaagołsi da:

18 Bik'ehgo'ihinań doo daidnłsi da, doo yaa natsídaakees da, nii, bek'e'eshchiiníi.

19 Jews bich'í' begoz'aaní áníhí nnee da'ái bitł'áahzhí' ádaat'eehí yich'í' ánígo bídaagonłzi: áik'ehgo nnee daantíige doo hagot'éégo ídaa yánádaalti' da doleeł, la'íi ni'gosdzán biká' nnee dawa Bik'ehgo'ihinań binadzahgee doo dávik'ehyú ádaat'ee dago bándaaago'áah doleeł.

20 Nnee doo la' Jews bich'í' begoz'aaní yikísk'eh ánát'íłhí zhá bighą Bik'ehgo'ihinań binadzahgee dávik'ehyú át'éé da: begoz'aaní áníhí bighą nchq'go ánách'ot'íłhí bígoch'ikłsi.

21 Nnee Jews bich'í' begoz'aaní doo yikísk'eh at'éé da ndi hagot'éégo Bik'ehgo'ihinań binadzahgee dávik'ehyú át'éé doleeł k'adíi nohwil ch'í'nah alzaa, ái doo ánídá' begoz'aaní bek'e'eshchiiníi baa na'goni', la'íi Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziid n'íi yaa nadaagosni';

22 Díinko yaa nadaagosni', Jesus Christ ch'odlaągo Bik'ehgo'ihinań binadzahgee dávik'ehyú ách'ít'éé, da'odlaaní dawa ágádaat'ee; nnee la' doo lahgo at'éé da, dawa dáleł'ee:

23 Nnee dawa nchq'go ádaadzaago Bik'ehgo'ihinań ízisgo ye'at'éhíi dáych'í' nihikáh;

24 Áídá' binchq'íi bits'á'zhí' Christ Jesus ch'ínadañil, áik'ehgo Bik'ehgo'ihinań baa daach'oba'go dávik'ehyú ádaat'éhi daayihni, doo nt'é bighą nahi'níi da:

25 Bik'ehgo'ihinań Jesus zideego bidikíi bee nnee binchq'íi yá nahi'níi doleełgo yił'áad, ái daayodlaągo binchq'híi bighą baa nágodet'aa doleełgo; ái bighą Bik'ehgo'ihinań dávik'ehyú át'ééhíi nnee bich'í' ch'í'nah alzaa, án nzaadyú bádaagoho'aalgo nnee nchq'go ánadaát'íidíi doo yił ołtag da;

26 Bik'ehgo'ihinań dabíi dávik'ehyú át'ééhíi díi goldohíi biyi' nnee bich'í' ch'í'nah alne'go, dishni: dabíi dávik'ehyú át'éhi nliigo ch'í'nah alne'go, la'íi dahadín Jesus yodlaąhíi dávik'ehyú át'éé yihni at'éé.

27 Ídaa ch'odlíigo yách'ikti'íi hayú begoz'aa? Doo hayú begoz'aa da. Hant'é bighą? Ya' dakó nt'éégo ánách'ot'íłhíi bighą Bik'ehgo'ihinań binadzahgee dávik'ehyú ách'ít'éé née? Dah, ki'odla'íi zhá bighą.

28 Áik'ehgo díi bídaagosilziid, nnee Jews bich'í' begoz'aaní doo yikísk'eh at'éé da ndi bi'odla'híi bighą Bik'ehgo'ihinań dávik'ehyú át'éhi biłni.

29 Ya' Bik'ehgo'ihinań Jews daanliiníi zhá daabokaąhíi nlii née? Doo Jews daanlii dahíi áldó' daabokaąhíi nlii ya'? Ha'oh, doo Jews daanlii dahíi áldó':

30 Bik'ehgo'ihinań dał'á nlii, áik'ehgo nnee circumcise ádaabi'deszaahíi bi'odla'híi bighą Bik'ehgo'ihinań dávik'ehyú ádaat'éhi daabiłni doleeł, la'íi doo circumcise ádaabi'deszaa dahíi áldó' bi'odla'híi bighą dávik'ehyú ádaat'éhi daabiłni doleeł.

31 Ágádaan'niigo begoz'aaní doo íłi dago ádaahidle' née? dah, da'anii doo ágát'éé da, áídá' begoz'aaní nłdzilgo ádaanłzi.

4

¹ Áík'ehgo Abraham, bits'á'dí' daadihe'na'íí, nt'é daan'niigo baa nadaagohi-
ilni' doleeł?

² Abraham dabíí nł'éeego ánát'jłhíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań dábik'ehyú át'éhi
yihii lẹk'eyúgo, áí bighą ída'odlíí doleeł ni'; ndi doo Bik'ehgo'ihí'nań binadza-
hgee ágát'ée da lẹk'e.

³ Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí nt'é nii? Abraham
Bik'ehgo'ihí'nań yosdlaąd, áík'ehgo bi'odla'híí bighą dábik'ehyú át'éeego bá
hótag lẹk'e, nii.

⁴ Hadín na'iziidi bich'j' na'i'niikíí doo baa ch'oba'go nahi'niil da, ndi binas-
dziidhíí bighą bich'j' nahi'niil.

⁵ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí ch'ínáyihiniilhi at'ée,
hadín án yodlaąhíí bi'odla' bee dábik'ehyú át'éeego bá hótag, doo nł'éeego
ánát'jłhíí bighą da.

⁶ Da'áík'ehgo nnee doo nł'éeego ánát'jłhíí bighą da Bik'ehgo'ihí'nań
dábik'ehyú át'éeego bá yótagíí biyaa gozhógo David áldó' yaa k'e'eshchij,

⁷ Gáníigo, Hadín doo bik'ehyú ánadaat'jł dahíí bighą baa nádaagodest'ąą, ła'íí
binchó'íí bá k'e'oldeehíí biyaa daagozhó le'.

⁸ Nnee binchó'íí nohweBik'ehń doo bá yótag dahíí biyaa gozhó le', nii,
David.

⁹ Ya' nnee circumcise ádaabi'deszaahíí zhą ágát'éeego biyaa gozhó le'
biłd'nii née? Doo circumcise ádaabi'deszaa dahíí áldó' née? Abraham
bi'odla'híí bighą dábik'ehyú át'éeego bá hótag lẹk'e daan'nii.

¹⁰ Dadá' bich'j' ágót'éhi? Doo hwahá circumcise ábi'dilne' dadá' née? Née
bikédí'go née? Doo bikédí'go da, áídá' doo hwahá circumcise ábi'dilne' dadá'.

¹¹ Abraham circumcise ábi'deszaahíí biká'skałhíí k'ehgo bi'odla'íí bee
dábik'ehyú át'éehíí bebígózj, áídá' doo hwahá circumcise ábi'dilne' dadá'
bi'odla' golj ni'; da'odlaaní dawa doo circumcise ádaabi'deszaa da ndi bitaa
nlij doleełgo; áí áldó' dábik'ehyú ádaat'eehíí bá daahótag doleełhíí bighą:

¹² Nnee circumcise ádaabi'deszaahíí áldó' bitaa nlij, áí doo dá circumcise
ádaabi'deszaahíí zhą bighą da, ndi nohwiTaa Abraham bi'odla'ihíí yikísk'eh
hikahíí bighą áldó', án doo hwahá circumcise ábi'dilne' dadá' bi'odla' golíiníí
áldishnii.

¹³ Bik'ehgo'ihí'nań Abraham ła'íí bits'á'dí' hadaakinolt'aaní ni'gosdzán
daabíyée doleełgo yee bąngon'ąą ni', ndi doo begoz'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí
bighą da, bi'odla'íí biláhyú dábik'ehyú ádaat'eehíí bighą.

¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí zhą Bik'ehgo'ihí'nań
yąngon'áaníí daabíyée doleełyúgo, odla'ihíí da'íliné hileeh, ła'íí Abraham
bąngont'áaníí doo ílj da hileeh:

¹⁵ Begoz'aaníí goljyúgo nnee doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí yiniidaagodile':
begoz'aaníí da'ádjhyúgo begoz'aaníí bił nach'ighaahíí ádjh.

¹⁶ Áí bighą da'odlaaníí zhą, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí biláhyú, Abra-
ham bąngont'áaníí daabíyée doleeł; Abraham bits'á'dí' hadaakinolt'aaníí
dawa Bik'ehgo'ihí'nań Abraham yąngon'áaníí daabíyée doleeł; doo hadíí
begoz'aaníí daayotą'híí zhą da, ndi Abraham k'a'at'éeego da'odlaaníí áldó'; án
daanohwigha da'ohiidlaaníí daanohwitaa nlij.

¹⁷ (Bik'ehgo'ihí'nań Abraham gáyihniigo bek'e'eshchij, Nnee iltah at'éeego
hadaazt'i'íí bitaa nlijgo ánishłaa, yihii,) Abraham Bik'ehgo'ihí'nań yodlaąhíí
bighą áyihniigo yąngon'ąą lẹk'e, Bik'ehgo'ihí'nań, nanezna' n'íí nádaayihil'nahíí,
ła'íí doo daagolj da n'íí daagoljgo ádaile'íí nłini:

18 Abraham hastiin nliigo doo bá ichii da ndi Bik'ehgo'ihinaan yodlaago án bits'á'dí t'ah nyohohíi, Nits'á'dí láá doleel, bildo'niidhíi k'ehgo nnee láágo iltah at'éégo hadaazt'i'íi bitaa nlii doleelgo.

19 Abraham da'á gonenadín hak'e shij billegodzaago bits'í daztsaahíi k'ehgo adzaa, la'íi bi'aa, Sarah, doo ilchii da, ágát'éé ndi Abraham áí doo yaa natsekees da, áídá' bi'odla' doo t'aazhi' bágodeyaa da lék'e:

20 Bik'ehgo'ihinaan bángon'áání doo t'aazhi' natsíná'ikeesgo yodlaa da; áídá' Bik'ehgo'ihinaan ya'ihenzigo bi'odla'íi ndzil silij;

21 Bik'ehgo'ihinaan hadíi yee bángon'áání ye'ile'go yinel'aahíi Abraham da'anii yígólsj lék'e.

22 Áík'ehgo bi'odla' golíihíi bigha Bik'ehgo'ihinaan dávik'ehyú at'éhi yilnii.

23 Áídá' áyilniihíi doo dabíi zhá bee bá k'e'eshchij da;

24 Ndi néé áldó' nohwá bek'e'eshchij, néé Jesus nohweBik'ehni daztsaadi' naadiidzaago ábílaahíi daahohiidlaaníi áldó' nohwá hótag doleel;

25 Jesus nohwi'at'e' nchó'híi bigha zesdij, ch'ínánohwiniihíi bigha naadiidzaago ábi'delzaa.

5

1 Áík'ehgo da'osiidlaadhíi bigha nohwinchó'íi bits'á'zhí' ch'ínánohwinilgo Jesus Christ nohweBik'ehni biláhyú Bik'ehgo'ihinaan nkegohen'áání yee nohwinel'íi:

2 Jesus biláhyú nohwi'odla'íi bee Bik'ehgo'ihinaan bilgoch'oba'íi goz'aq yune' hah'agóót'i'go nohwá alzaa áldó', áí biyi' yune' nasiidziji, la'íi Bik'ehgo'ihinaan ízigo ye'at'éehíi lahdí' nohwiyéé doleelíi ndaahóndliigo baa nohwil daagozhóq.

3 Doo da'ái zhá da, Christ bigha nohwiniidaagonk't'éé ndi baa nohwil daagozhóq; koniigonk't'éehíi kóni' k'eh ách'ílsiníi ákótsihíi bídaagonlzihíi bigha;

4 La'íi kóni' k'eh ách'ílsiníi ko'at'e' nk't'éégo áyílsj, la'íi ko'at'e' nk't'éehíi Bik'ehgo'ihinaan ízigo ye'at'éehíi lahdí' kóyéé doleelíi nch'okígo ákótsj;

5 La'íi Holy Spirit nohwaidin'áání biláhyú Bik'ehgo'ihinaan bil daanjoqohíi nohwijíi behalk'íihíi bigha áí ndaahóndliihíi begolne', áík'ehgo doo baa yadaandzj da doleel.

6 Doo hagot'éégo ích'odaahi'nii dadá', Bik'ehgo'ihinaan t'ah doo daadinlzi dadá', da'áigeé biká' ngonyáágo Christ nohwá daztsaa.

7 Nnee dávik'ehyú at'éehíi ndi hadín yá datsaah at'éé da; dagohíi la' nnee nk't'éégo at'éehíi yá datsaah shij.

8 Áídá' t'ah nchó'go adaant'eedá' Christ nohwá daztsaa, áí bee Bik'ehgo'ihinaan bil daanjoqohíi nohwil ch'í'nah áyílaa.

9 Áík'ehgo bidil bee Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee dávik'ehyú adaant'ee daasiidliigo, da'aniiigo án binkááyú Bik'ehgo'ihinaan bihashke'íi bee nohwiniidaagodilne' doleel n'íi bits'á'nohwide'nii.

10 T'ah Bik'ehgo'ihinaan bi'ina' daandliidá' biYe' daztsaahíi bee bil k'íi nádaasiidlii lék'eyúgo, áí bitisigo bil k'íi daasiidliigo biYe' nohwiyi' hinaahíi bigha hasdánohwiido'nii.

11 Doo áí zhá da, Jesus Christ nohweBik'ehni biláhyú Bik'ehgo'ihinaan baa nohwil daagozhóq, da'án biláhyú Bik'ehgo'ihinaan bil k'íi nádaasiidlii.

12 Díi k'ehgo nko ágót'iid, nnee da'á, Adam holzéhi, bee ni'gosdzán biká' nchó'íi la'íi nchó'íi biláhyú da'itsaahíi bengonyáá; áík'ehgo nnee dawa da'itsaahíi bee bich'í' godeyaa, nnee dawa nchó'go ánadaat'íihíi bigha:

13 (Bik'ehgo'ihinaan yegos'aanii doo hwahá alne' dadá' nchọ'íí ni'gosdzán biká' benagowaa, ndi begoz'aanii da'adíhyú nnee nchọ'go ádaát'íí ndi doo bándagot'a' da.

14 Áídá' Adam dehezna'dí' Moses naghazhí' da'itsaahí' bik'ehgo nagowaa lẹk'e, nnee Adam iksihí' k'ehgo doo da'iksiih da ndi; Adam da'itsaah zhinéego nnee dawa yá sizij lẹk'e, ndi ła' dogaał doleehí' ihina' zhinéego nnee dawa yá hizí'.

15 Bik'ehgo'ihinaan daazhógo kainé'íí doo Adam iksihí' bił lẹt'ee da: nnee dała'á, Adam holzéhi, iksihí' bigha nnee ła'ágo da'itsaahí' bee bich'í' godeyaa, áídá' áí bitisgo Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí ła'íí áí biláhyú kainé'íí, nnee dała'á Jesus Christ holzéhi biláhyú, nnee ła'ágo ihinaahí' yaa daidez'ąą.

16 ła'íí daazhógo kaa hi'né'íí doo áí nnee nchọ'go adzaa n'íí áile'íí bił lẹt'ee da: áí nnee dała'á iksihí' bił ch'ígódeehgo áile', ndihí' ła'ágo nda'hesiidá' daazhógo kaa hi'né'íí Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee dábi'ehyú ádaach'it'éego áile'.

17 Áík'ehgo nnee dała'á, Adam holzéhi, iksihí' bigha da'itsaahí' bik'ehgo nagowaa, áí nnee dała'á binkááyú; áí bitisgo nnee dała'á, Jesus Christ holzéhi, binkááyú nnee Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí dážhó ch'ída'izkaadí' daayit'íih, ła'íí dábi'ehyú ágot'eehí' daazhógo kainé'íí ałdó' daayit'íih, áík'ehgo dawahá yitis daanlijgo daahinaa doleel.)

18 Áík'ehgo nnee dała'á iksihí' bigha nnee dawa baa yá'iti'go bił ch'ígódeeh; ła'íí nnee dała'á dábi'ehyú át'éehí' biláhyú Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee nnee dawa dábi'ehyú ádaat'eego daahinaa doleel, áí Bik'ehgo'ihinaan daazhógo nnee yaa daidez'áni at'éé.

19 Nnee dała'á doo ałdi'niiyú át'éé dahí' bee ła'ágo doo bik'ehyú ádaat'ee da daasilij, da'áík'ehgo nnee dała'á ałdi'niiyú át'éehí' bee ła'ágo dábi'ehyú ádaat'eego ádaadolniil.

20 Jews bich'í' begoz'aanii bengonyáago nda'iksiihí' ła'á silij. Áídá' nda'iksiihí' ła'á silijyú Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí itisgo ła'ágo begoz'ąą:

21 Nda'iksiihí' bigha da'itsaahí' bik'ehgo nagowaa lẹk'e, da'áík'ehgo dábi'ehyú ágot'eehí' bee Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí bik'ehgo nagowaa, ła'íí nnee Jesus Christ nohweBik'ehna biláhyú ihina' doo ngonel'ąą dahí' yee daahinaa doleel.

6

1 Nt'é daan'nii doleel áídá'? Ya' Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí ła'ágo begoz'ąą doleehí' bigha nchọ'íí dayúwehyú baa nahiikai doleel née?

2 Dah, da'anii doo ágát'éé da. Hagot'éégo nohwinchọ'íí bich'í' dasiitsąądá' dayúwehyú nchọ'íí biyi' nahiikai doleel?

3 Ya' díí doo bídaagonłsı da née? Daanohwigha baptize ádaanohwi'deszaahí' Jesus Christ bił dała'á daasiidlijgo, baptism bee án bił dasiitsąąhi at'éé.

4 Áík'ehgo łebi'doltijhí' k'ehgo baptism bee bił dasiitsąądá' bí' bił łenohwido'nił: áík'ehgo nohwiTaa binawod dák'a'at'éhi bee Christ daztsąądá' naadiidzaahí' k'ehgo née ałdó' nohwe'ina' ánídého ánálzaahí' bikisk'eh hiidaalgo dábi'eh.

5 Áík'ehgo Jesus bił dała'á daasiidlijgo bił dasiitsąądá' dabí' daztsąądá' naadiidzaagee ałdó' dała'á bił daandlij doleel:

6 Díinko bídaagonłzı, nohwinchọ'íí be'ádaant'eehí' dawa bił ch'íhideeh doleelgo, ła'íí nchọ'íí doo dayúweh bi'isna' daandlij da doleehí' bigha nchọ'íí be'ádaant'ee n'íí tsı'ılna'áhi biká' Christ bił binohwi'deskał.

7 Hadín daztsąąhí' nchọ'íí doo dayúweh bi'isna' nlij da.

⁸ Néé Christ bił dasiitsaayúgo, bił daahin'naa doleełgo daahohiidłaa:

⁹ Christ daztsaađí' naadiidzaago doo dananátsaah dago bídaagonłzi; da'itsaahíi doo dayúweh botą' da.

¹⁰ Jesus nchọ'go ágot'eehíi bighą daztsaa, dałandigee aął layiilaago: áídá' hiınaahíi Bik'ehgo'ihí'nań zhinéego hiınaa.

¹¹ Da'áik'ehgo ídaa natsídaahkees, nohwíi áldó' nchọ'go ágot'eehíi bich'í' dasohtsaa, áídá' Jesus Christ biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bá daahinońnaa.

¹² Ái bighą nohwits'í datsaahíi doo nchọ'íi bich'í' bił ch'í'ńótjijh hela', ágádaanoht'eeyúgo nchọ'íi nohwebik'eh doleeł, nohwits'í nchọ'go hádaat'iiníi doo bikísk'eh ádaanoht'ee da le'.

¹³ Nohwits'í doo ła' ndi bee nchọ'go ágot'eehíi bich'í' bídaaknaa da le', doo bee nchọ'go ádaanoht'ee da le': áídá' nńee nanezna'dí' naadiikaihíi k'a'at'éego nohwinchọ'híi bighą nanesona' ndi k'adíi hasdákkaigo daahinońnaa, áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ídídaal'naa le', ła'íi nohwits'í dawa Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' bídaaknaa le', ái bee dávik'ehyú ádaanoht'ee le'.

¹⁴ Begoz'aaníi doo nohwebik'eh da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi nohwebik'ehi at'éé: áik'ehgo nchọ'íi doo dayúweh nohwebik'eh da le'.

¹⁵ Hago'at'éé áídá'? Begoz'aaníi doo nohwebik'eh da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi nohwebik'ehíi bighą ya' dayúweh nchọ'go ánádaahiit'ijł née? Dah, da'anii doo ágát'éé da.

¹⁶ Ya' díinko doo bídaagonłsi da née? Hadín bikísk'eh ádaanoht'ee doleełhíi bighą baa ídaadesoht'aayúgo, ái bánada'ohsiidhi at'éé; nchọ'íi baa ídaadesoht'aayúgo da'itsaahíi nohwidaahyú begoz'aą, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań baa ídaadesoht'aayúgo dávik'ehyú ágot'eehíi nohwidaahyú begoz'aą.

¹⁷ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoł, łań nchọ'go ágot'eehíi bánada'ohsiid ni', ndi yati' bee nohwil ch'ígót'áaníi nohwijíidí' bikísk'eh ádaanoht'ee daasolij.

¹⁸ Áik'ehgo nchọ'íi doo hagoť'éego be'ádaanoht'ee da daasolijhíi bighą dávik'ehyú ágot'eehíi bánada'ohsiidíi daasolij.

¹⁹ Yati' dabigózinéhi bee yashti', doo áik'ehgo yashti' dayúgo doo nohwil ígózł da doleeł ni': nohwits'í ła' bee nchọ'go na'idáhi ła'íi nchọ'go ágot'eehíi dayúweh il'edaahit'ijłhíi bich'í' ídídaal'naa ni'; k'adíi da'ágát'éego nohwits'í dawa bee dávik'ehyú ágot'eehíi bich'í' ídídaal'naa le', áik'ehgo nń'éego hadaanohtwidiléh doleeł.

²⁰ Nchọ'go ágot'eehíi bánada'ohsiidá' dávik'ehyú ágot'eehíi doo hagoť'éego be'ádaanoht'ee da ni'.

²¹ Anádaahť'ijłdíi k'adíi bik'ee ídaayádaanohtdžihíi nt'é bee daasoht'ijł? Ágádaat'eehíi aąłgee da'itsaahíi begoz'aą.

²² Áídá' k'adíi nchọ'íi doo hagoť'éego be'ádaanoht'ee da, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań bánada'ohsiidíi daasolij, áik'ehgo nń'éego hadaanohtwidile', ái aąłgee yaaká'yú dahazhí' ihí'naahíi begoz'aą.

²³ Konchọ'íi da'itsaahíi bidená nahi'ńiil, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań dahazhí' ihí'naahíi kaidoné', Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú.

7

¹ Shik'íyú, (begoz'aaníi bídaagonłsini nohwich'í' k'e'eshchii,) begoz'aaníi nńee dánehena'zhí' yebik'ehgo bídaagonłsi.

² Isdzán biką' t'ah hiınaago yiké'zhí' nlijgo begoz'aą; áídá' biką'íi daztsaayúgo dábiini'yú at'éé hileeh.

³ Áik'ehgo biką'íi hiınaadá' ła' nńee yil naná'ńáayúgo, nant'í' naghaa daayilńii doleeł: áídá' biką' daztsaayúgo dábiini'yú at'éé; áik'ehgo ła' nńee yil naná'ńáayúgo doo nant'í' naghaa da.

⁴ Áík'ehgo shik'íyú, Christ daztsaahí bigha nohwíi bíl da'á daa-soljigo begoz'aaníi doo nohwenábik'eh dago bich'í' dasohtsaq; la'ihíi bíyéé daanohtjii doleelgo, án daztsaadi' naadiidzáhi nlii, áík'ehgo nlt'éégo ágot'eehíi Bik'ehgo'ihina'na' bá adaahiidle'.

⁵ Nchq'go be'adaant'eehíi nohwebik'ehgo daahi'naada' begoz'aaníi nchq'go hádaahiit'iiníi nohwiyi' hizí'go áyílaahíi nohwits'í yiyi' na'iziid ni', áík'ehgo nchq'go ánadaahiit'ijihíi bigha da'itsaahíi bee nohwich'í' goz'aa ni'.

⁶ Jews bich'í' begoz'aaníi bi'sna' daandliigo nohwota' n'íi bits'á'zhí' nane'na'go, k'adíi begoz'aaníi bits'á'zhí' ch'ínankai; doo begoz'aaníi ilk'idá' bek'e'eshchijii n'íi nanohwilaágo Bik'ehgo'ihina'na' bá nada'idziid da, áidá' Holy Spirit nanohwilaágo nada'idziid.

⁷ Nt'é daan'nii doleel áidá'? Begoz'aaníi nchq'íi bíl dálekt'ee née? Dah, da'anii doo ágát'éé da. Begoz'aaníi da'adíhyúgo nchq'íi doo bígonsi da doleel ni': begoz'aaníi, Doo dawahá idáhánt'ijii da le', doo shihni dayúgo, dawahá idáhách'ít'íiníi doo bígonsi da doleel ni'.

⁸ Ái bengot'aaníi, Doo dawahá idáhánt'ijii da le', shihniigo dayúwehégo idáhásht'ijigo áshílaa. Begoz'aaníi áníihíi doo hwahá bígonsijh dadá' nshchq'yúgo ndi doo bígonsi dahíi bigha nchq'íi shich'í' daztsáni k'ehgo at'éé ni'.

⁹ Lah begoz'aaníi doo bígonsi dago hinshnaa ni': áidá' bengot'aaníi bígosílsijidá' nchq'íi híina', áík'ehgo nchq'íi baa nannaayúgo ndizohíi at'éé shihniigo shizes-hijihíi k'ehgo at'éé.

¹⁰ Áík'ehgo bengot'aaníi, da'ái ihina'naahíi shainé' doleel n'íi, da'itsaahíi shá áyílaago bígosílsijid.

¹¹ Bengot'aaníi nashilaágo nchq'íi shich'í' nazhch'a', la'íi bee shidizesdij.

¹² Áík'ehgo begoz'aaníi dilzih, la'íi bengot'aaníi dilzih, dávik'ehyú at'éé, la'íi nlt'éhi at'éé.

¹³ Áík'ehgo ya' ái nlt'éhíi da'itsaahíi shá áyílaa née? Dah, da'anii doo ágát'éé da. Áidá' nehísidá' begoz'aaníi doo bikisk'eh ánsht'ee da ni', áík'ehgo begoz'aaníi da'itsaahíi shángot'áá, nchq'íi da'anii nchq'íi at'éégo bígózii doleelhíi bigha begoz'aaníi alzaa; áík'ehgo bengot'aaníi biláhyú nchq'íi dázho itisyú nchq'go hileeh.

¹⁴ Begoz'aaníi yaaká'dí'hi at'éégo bídaagonlzi: áidá' shíi nchq'go be'ánsht'eehíi bigha nchq'íi bich'í' nashi'dehezni.

¹⁵ Nt'é bigha ánásh't'ijihíi doo bígonsi da: doo hasht'íyú ánásh't'ijil da; áidá' shil nchq'íi be'ánásh't'ijil.

¹⁶ Doo hasht'íyú ánásh't'ijil dago begoz'aaníi bee nshchq'íi bígosílsijid, áík'ehgo begoz'aaníi áníihíi nlt'éé láá, dishni.

¹⁷ Áík'ehgo doo dashíi ánásh't'ijil da, ndi nchq'i shiyi' golíiníi ánat'ijil.

¹⁸ Doo nlt'éehíi shiyi' golíi dago bígonsi (dashíi she'at'e'íi áldishni:) dávik'ehyú ánsht'eego hasht'íi ndi be'ánásh't'ijihíi doo hagot'éégo be'ánásh'ne' da.

¹⁹ Nlt'éehíi be'ánásh't'ijilgo hasht'íihíi doo be'ánásh't'ijil da: áidá' nchq'íi doo hasht'íi dahíi zhá be'ánásh't'ijil.

²⁰ Doo hasht'íyú be'ánásh't'ijil dayúgo doo dashíi ánásh't'ijil hasht'íige nchq'íi shiyi' golíiníi ánat'ijil.

²¹ Díinko be'ánsht'eego bígosílsijid, nlt'éehíi be'ánásh't'ijil hasht'íige nchq'íi shidáhgee begoz'aa.

²² Shijii yune' Bik'ehgo'ihina'na' yegos'aaníi nlt'éé, íidishni:

²³ Áidá' íidistsaágo díinko bígosílsijid, shits'í nchq'go hádaat'iiníi shinatsékees nlt'éehíi yil nagonkaad, áík'ehgo shiyi'yú nchq'íi bi'sna' nshijigo áshísi.

24 Nnee débaagoch'oba'ihíí nshlíni laa! Díí shijíí biyi' nchọ'íí shizilheehíí hadín yits'á'shílteeh?

25 Bik'ehgo'ihí'nań zhá, Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú láá, áí bighá Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihénsí. Áík'ehgo dashíí shinatsékeesíí bee Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí bikísk'eh ánsht'ee; áídá' shits'í be'ánsht'eehíí nchọ'íí zhá bikísk'eh ánsht'ee.

8

1 Áík'ehgo k'adíí Christ Jesus biyi' daanlíni, bighá bíł ch'ígódeeh doleekíí da'ádih, áí doo bi'at'e' nchọ'íí yikísk'eh ádaat'ee da, áídá' Holy Spirit zhá yikísk'eh ádaat'ee.

2 Christ Jesus biyi' nshíígo, Holy Spirit behinshnaahíí binawodíí nchọ'íí binawodíí bee dastsaah doleel n'íí yits'á' shinkíí.

3 Jews bich'í' begoz'aaníí nchọ'go be'ádaant'eehíí bighá doo nalwod da silíí, áík'ehgo begoz'aaníí doo áyóléh át'éé da n'íí Bik'ehgo'ihí'nań áyíílaa, án dabíí biYe' nohwits'í nda'íksiihíí k'ehgo at'éégo nohwinchọ'híí bighá yin'á', áík'ehgo nchọ'íí nohwits'í yiyi' golííníí bíł ch'ígódeeh doleelgo bángot'áá:

4 Néé doo nohwi'at'e' nchọ'íí bikísk'eh ádaant'ee da, áídá' Holy Spirit zhá bikísk'eh ádaant'eehíí bighá begoz'aaníí dávik'ehgo anííhíí bikísk'eh ádaant'ee.

5 Hadíí dabíí bi'at'e' yikísk'eh ádaat'eehíí bits'í hádaat'iiníí zhá yaa daabiini'; áídá' Holy Spirit yikísk'eh ádaat'eehíí Holy Spirit hádaat'iiníí yaa daabiini'.

6 Ko'at'e' nchọ'íí bikísk'ehyú ágot'eehíí baa koni'íí da'itsaahíí bee ká goz'áá; áídá' Holy Spirit bikísk'ehyú ágot'eehíí baa koni'íí ihí'naahíí ła'íí ilch'í'gont'ééhíí bee ká goz'áá.

7 Hadín bi'at'e' nchọ'íí yikísk'ehyú ágot'eehíí yaa biini'íí Bik'ehgo'ihí'nań yik'enníih: Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí doo ye'at'éé da, da'aníi doo áonéh át'éé da.

8 Áík'ehgo hadín dabíí bi'at'e'íí yikísk'eh ádaat'eehíí doo hagot'éégo Bik'ehgo'ihí'nań yil daagoyilshóni at'éé da.

9 Áídá' nohwíí doo nohwi'at'e' nchọ'íí bikísk'eh ádaanoht'ee da, áídá' Holy Spirit yikísk'eh ádaanoht'ee, Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit da'aníi nohwiyi' golííyúgo. Nnee ła' Christ biSpirit doo da'aníi biyi' golíí dayúgo, án doo Christ bíyéé nlií da.

10 Christ nohwiyi' golííyúgo, nohwits'í nanne' ndi Holy Spirit biláhyú daahinohnaa, dávik'ehyú ádaanoht'eego ánohwilaahíí bighá.

11 Jesus daztsáádí' naadiidzaago áyíílaahíí biSpirit nohwiyi' golííyúgo, Christ daztsáádí' naadiidzaago áyíílaahíí biSpirit nohwiyi' golííníí biláhyú nohwits'í datsaah doleekíí áldó' hińaago ánáidle'.

12 Áí bighá, shik'ííyú, doo nt'é bighá nohwi'at'e' nchọ'íí bikísk'eh ádaant'ee da.

13 Dánohwíí nohwi'at'e' bikísk'eh ádaanoht'eeyúgo nanohne': áídá' nohwi'at'e' nchọ'íí Holy Spirit bee nadaaktseedyúgo da'aníi daahinohnaa.

14 Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit nadaabiílaahíí dawa, áí da'aníi Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daanlíni ádaat'ee.

15 Holy Spirit biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daasiidlií, áík'ehgo k'adíí doo isnah binant'a' yédaaldzidhíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bédaahiildzid da, áídá', Ábba, shiTaa, daabiń'níi.

16 Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daandliígo nohwijíí yuné' Holy Spirit dabíí nohwil nadaagolní':

17 Bichagháshé daandliyyúgo Bik'ehgo'ihina'na' báyééhíí nohwíyée doleeł, néé hik'e Christ biłgo; Christ bił nohwiniidaagonł'ée lék'eyúgo, dabíí bił dała' ízisgo be'ádaant'eego ádaanohwi'dolñiil.

18 Yunáasyú baa gozhóóníí nohwádihyú goz'aaníí ch'í'nah ádolñiil, áí baa nateskeesgo díí jjiigo nyee'i biyi' nashaahíí doo shił hago'at'ée da.

19 Dawa Bik'ehgo'ihina'na' ayílaahíí Bik'ehgo'ihina'na' bichagháshé da'anii báyéégo ch'í'nah ádolñiilíí dázho yiká daadéz'jjiigo biba' ádaat'ee.

20 Dawahá alzaahíí doo nt'é da'íllí dago alzaa, doo hádaat'jjií bigha da, áídá' ágádaat'eego Bik'ehgo'ihina'na' bándagoz'aa, ágát'ée ndi díinko Bik'ehgo'ihina'na' nyohíí;

21 Dawahá alzaahíí da'íllí hileeh di'nii ndi bits'á'zhí' hasdádokah, Bik'ehgo'ihina'na' bichagháshé baa gozhóó doleełgo da'itsaahíí yits'á'káhíí k'ehgo dawahá alzaahíí aldó' da'íllí hileehíí yits'á'dokah.

22 Dawa alzaahíí dała' bił na'dini'go ik'idi'nii, díí jji t'ah ágát'ée go bídaagonłzi.

23 Áídá' doo áí zhá da, néé dó', Bik'ehgo'ihina'na' bichagháshé daandliigo ch'í'nah ádaanohwi'dolñiilgo nohwits'í la'i ánalneh doleełíí biba' ádaant'eedá' ik'ida'n'nii, néé Holy Spirit nohwiyi' na'iziid nkegonyaahíí ndi ik'ida'n'nii.

24 Díí nł'éhi ndaahóndliigo hasdánohwi'do'nil: nł'éhi ch'o'jjiyúgo doo nt'é bigha nnach'ódlíí da: hadín nt'éhéta yiltsaayúgo nt'é bigha dayúweh nyihołí doleeł?

25 Áídá' nt'éhéta doo daahiit'ji dahíí ndaahóndliiyúgo, hada'ólñiigo biba' ádaant'ee.

26 Ágát'ée go doo daanldzil dagee Holy Spirit nohwich'oniih: nt'é bigha da'ohiikaah doleełíí doo bídaagonłzi da ndi Holy Spirit dabíí nohwá okaah, néé ch'éh ádaan'ñiilíí bigha ik'eda'n'niigo.

27 Holy Spirit nnee Bik'ehgo'ihina'na' báhadaadeszaahíí yá okaah, Bik'ehgo'ihina'na' hát'jjií k'ehgo okaahíí bigha Bik'ehgo'ihina'na', kojíí yune' nantaahíí, Holy Spirit binatsekeesíí yígółsi.

28 Díinko bídaagonłzi, hadíí Bik'ehgo'ihina'na' bił daanzhooníí, la'íí dabíí ngonłchjiigo yiká ádaanñiidíí dawa dała' nł'éé go bá ádaalne'go ayíłsi.

29 Bik'ehgo'ihina'na' nnee báyéé doleełíí dabíntségo yidaagołsi, áí biYe' yedaakt'ée go ádaabidilne'go dabíntsé yengon'áá, biYe' bik'isyú la'ágo bíí dantsé nagháa doleełíí bigha.

30 Bik'ehgo'ihina'na' báyéé doleełíí dabíntsé yidaagołsiníí yiká ádaanñiid: yiká ádaanñiidíí bincho'íí yits'á'zhí' ch'ínádaayiznil: la'íí ch'ínádaayiznilíí ilch'j' daabi'dolñiilgo yágon'áá.

31 Áík'ehgo nt'é daan'nii áídá'? Bik'ehgo'ihina'na' bił daagoñiit'jjiyúgo, hadínshá' nohwich'j' na'iziidgo nohwaa gonłnee doleeł?

32 Bik'ehgo'ihina'na' dabíí biYe' ndi doo t'aazhí' yota' dago daanohwigha nohwá nyintííníí, da'án bił dała' dawahá daazhógo nohwainé' go'jji.

33 Nnee Bik'ehgo'ihina'na' yita'hazlaahíí hadín nt'é yik'izhí' yidi'aah? Bik'ehgo'ihina'na' dábi'ehyú ádaat'ehi yilñiidi at'ée.

34 Hadín nohwil ch'ídaagógheehgo nohwándaago'aah áídá'? Christ Jesus doo nohwándaago'aah da, án nohwá daztsaa, áídí' daztsaadí' naadiidzaa, án Bik'ehgo'ihina'na' bigan dihe'nazhineégo dahsdaa, da'án aldó' nohwá ná'okaahi at'ée.

35 Hadínshá' Christ bił daanjoohíí yits'á'zhí' ánohwile'? Doo hadín da go'jji. Ya' nyee'íí biyi' hiikahíí Christ bił daanjoohíí yits'á'zhí' ánohwile' néé, ya' nohwich'j' nagont'ogíí néé, ya' nohwiniidaagonł'éeéhíí néé, ya' shiná' góyéé'íí néé, ya' nohwidiyagé ádihíí néé, ya' ngodzidíí néé, dagohíí ya' besh be'idiltishé bee nohwidizideehíí néé?

³⁶ Bek'e'eshchiinii gáníigo, Níyée daandliihí bigha nadaanohwi'ditseedgo o'i'ááh; dibelí natseedgo bágoz'áahí k'ehgo nohwaa natsídaats'ikees.

³⁷ Dah, díi dawa bee nohwich'í' ánágot'íí ndi, Christ bíl daanjoo'íí biláhyú doo adzaayú itisgo daagonelnaa da.

³⁸ Da'anii bígonsí, doo nt'é Bik'ehgo'ihí'nań bíl daanjoo'íí yits'á'zhí' nohwinoníí át'ée da, da'itsaahí ndi, ihí'naahí ndi, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíní ndi, spirits nchó'íí binadaant'a'íí ndi, spirits binawodíí ndi, dák'ad be'ágot'eehí ndi, yunáásdí' nohwich'í' goldohí ndi,

³⁹ Yudahyú ágot'eehí hik'e yuyahyú ágot'eehí ndi, nt'éhéta alzaahí ndi, díi dawa doo Bik'ehgo'ihí'nań bíl daanjoo'íí yits'á'zhí' nohwinoníí át'ée da, Christ Jesus nohweBik'ehń biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bíl daanjoo.

9

¹ Christ binadzahgee da'anii ádishnii, doo létishchoo da, da'anii ádishniigo Holy Spirit shijí yune' shíł nagolní',

² Doo shíł gozhóq da, shijí dážhó nniih nt'ée.

³ Bígonedzaayúgo shik'íyú, bíl hat'íí, hasdakáh doleelí bigha Christ bits'á'dí' shíł ch'ígódeeh ndi nzhoo doleel ní':

⁴ Ái Israel hat'íí daanli; Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daanliigo baa daagodest'áá, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádí yíł daanli, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bíl lándagost'áá, yegos'aaníí alód' baa daidez'áá, hagog'éeego da'okáah doleelí baa daadest'áá, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań nt'éeego ágot'eehí nohwiyéé doleel daayihniigo yaa daagodez'áá;

⁵ Israel hat'íí ik'idá' nnee n'íí, Bik'ehgo'ihí'nań hadaabideznilí, bits'á'dí' hadaakinolt'áá, ái bits'á'dí' Christ gozliigo nnee silí, án dawa yitis nli, Bik'ehgo'ihí'nań nli, dahazhí' ba'ihégo'í le. Doleelgo at'ée.

⁶ Bik'ehgo'ihí'nań Israel hat'íí yágon'áání doo edehniigo baa natsekees da. Israel holzéhi bits'á'dí' hadaakinolt'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee doo dawa da'anii Israel hat'íihí daanli da:

⁷ La'íí Bik'ehgo'ihí'nań Abraham bits'á'dí' hadaakinolt'aaníí doo dawa hadaiheznil da: áidá' Abraham gáyihniid, Niye' Isaac bits'á'dí' lideshchiinii zhá nichagháshé bíłd'í' nii doleel.

⁸ Díinko ádishnii, Abraham bits'á'dí' hadaakinolt'aaníí doo ái zhá bigha Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé bíł otag da: áidá' Bik'ehgo'ihí'nań Abraham yágon'áání bik'ehgo hadaakinolt'aaníí, ái da'anii bichagháshé bíł otag.

⁹ Bik'ehgo'ihí'nań gáníigo Abraham yágon'áá, Kodí' lenágodzaago kú nánsdzaago ní'aa, Sarah, bizhaazhé ishkiin golí doleel, nii lék'e.

¹⁰ Doo ái zhá da; áidá' Rebecca alód' nnee, Isaac holzéhi, bits'á'dí' daadihe'na'i, yá hilsaá silí,

¹¹ (Bik'ehgo'ihí'nań dabíí bik'ehgo nnee hadaayinií, doo ánadaat'íí bigha da, áik'ehgo Rebecca bichagháshé doo hwahá daagoleeh dadá', la'íí doo hwahá nt'éeego dagohí nchó'go ánadaat'íí dadá', Bik'ehgo'ihí'nań Isaac hayitíí bighanigolíhí begolne' doleelgo.)

¹² Rebecca bíł nagosní', Dantsé nagháhihí iké'yú naghaahí binal'a'á nli doleel.

¹³ Bek'e'eshchiinii gáníigo, Jacob shíł nzhoo ní', áidá' Esauhí doo hasht'íí da ní'.

¹⁴ Nt'é daan'nii áidá'? Ya' Bik'ehgo'ihí'nań doo dávik'ehyú át'ée da née? Dah, da'anii doo ágát'ée da.

¹⁵ Bik'ehgo'ihí'nań Moses gáyihni, Hadíí hádaasht'iiní baa daach'oshba' doleel, la'íí hadíí hádaasht'iiní baa tídaasht'ii doleel, nii.

16 Áík'ehgo nnee nt'é hát'ííníí dagohíí nnee binawodíí doo bigha Bik'ehgo'ihí'nań habít'íí da, ndi biłgoch'oba'íí ch'í'nah hileehíí bigha.

17 Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí biyi' Pháraoh gáyíłnii, Shinawodíí ninkááyú hit'íí doleehíí bigha, ła'íí ni'gosdzán biká' dágoz'ąą nt'éégo shizhi' bigózi doleehíí bighá nant'aago ániishłaa, ńii.

18 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań dabíí hát'íígo ła' yaa ch'oba', áídá' ła' bijíí nt'izgo ádaile'.

19 Gáshíłnńii áídá', Nt'é bigha Bik'ehgo'ihí'nań t'ah nnee nchọ'go ánát'íígo yik'izhi' di'aah? Bik'ehgo'ihí'nań nt'é hát'ííníí doo hadín hago áyoléh át'éé da.

20 Dah, nnee zhá ńlíni, hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nań t'ąązhi' bich'í' yánánłtih? Ábi'deszaahíí ábíłlaahíí, Nt'é bigha gát'éégo áshiiłlaa, yíłnii doleehíí née?

21 Nnee gosht'ish tús áile'íí gosht'ish dała'á sitłegi yee tús íłnihíí áile', ła'íí da'ái bee tús doo íłł dahíí yee áile', ya' ái doo áile'go goz'ąą da née?

22 Bik'ehgo'ihí'nań bihashke'íí ła'íí binawodíí ch'í'nah áile' hat'íígo nnee bił ch'ígódeeh doleehíí n'íí yá daagoho'aalgo ńzaad godeyaa lẹk'eyúgohíí, nt'é daan'ńii áídá'?

23 Ła'íí dabíí bits'á'dí' ízisgo ágot'eehíí ch'ída'izkaadíí ch'í'nah áile'híí bigha hadín ái ízisgo ágot'eehíí dabíntsé yá íłch'í'golaahíí yaa ch'oba',

24 Néé da'ái daandłł, nohwiká ádaanníidíí, doo Jews daanłiiníí yitahdí' zhá da, ndi doo Jews daanłł dahíí yitahdí' áldó'.

25 Osee holzéhi binaltsoos biyi' Bik'ehgo'ihí'nań gáníí, Doo shichągháshé daanłł da n'íí shichągháshé bildishńii doleehíí, ła'íí, Doo shíł daanzhọq da n'íí shíł daanzhọq biłdishńii doleehíí.

26 Ła'íí, Shichągháshé doo daanohłł da, yíłnii n'gee, da'áígee, Bik'ehgo'ihí'nań hinaahíí bichągháshé daanłł biłdi'ńii doleehíí, ńii.

27 Esaias áldó' Israel hat'í'í yaa yadaakt'igo gáníí lẹk'e, Israel bits'á'dí' hadaakłnolt'aaníí túnteel bahyú sáihíí k'ehgo łaą ndi ayáhágo zhá hasdádokah:

28 NohweBik'ehń dávik'ehyú ánát'íígo binasdziidíí ąął áile' doleehíí, doo nt'ahgo da, án ni'gosdzán biká' nneehíí bándagot'ááníí dáhahgo bándagot'aahgo áile', ńii ni'.

29 Esaias dabíntsedá' gánádo'ńiidgo, Bik'ehgo'ihí'nań nnee doo náhóltagyú biNant'a'íí doo bichągháshé ayáhágo nohwá ánáisiłł dayúgo, Sódomee daagolíníí k'ehgo ádaant'ee doleehíí ni', ła'íí Gomórrah alzaahíí k'ehgo ádaanohwi'deszaa doleehíí ni', ńniid.

30 Nt'é daan'ńii áídá'? Doo Jews daanłł dahíí dávik'ehyú ádaat'ee doleehíí doo yiká ádáát'íid da ndi Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dávik'ehyú ádaat'ee daasilł, bi'odłą' daagolíłhíí bigha.

31 Áídá' Israel hat'í'í begoz'aaníí biláhyú dávik'ehyú ádaat'ee doleehíí yiká ádáát'íid ndi ái begoz'aaníí yikísk'eh ádaat'eego ch'éh ádáát'íid.

32 Nt'éshą' bigha? Doo bi'odłą'íí yee yiká ádáát'íid dahíí bigha, áídá' begoz'aaníí bikísk'eh ádaant'eeyúgo dávik'ehyú ádaant'ee doleehíí daanzigo ch'éh yiká ádáát'íid. Ái Christ doo daayodłąą dahíí bigha tsée bigha nach'igeehíí daineztahíí k'ehgo ye'ádaat'ee lẹk'e;

33 Bek'e'shchiiníí biyi' Bik'ehgo'ihí'nań gáníígo, Isąą, Sion gee tsée bigha nach'igeehíí, tsée ts'iztalgo nach'ikaadíí nnsh'aah: hadín bodłąąhíí doo hant'é yik'ee ídaayándzi doleehíí, ńii.

10

1 Shik'íyú, shijí yune' dázhó hasht'íí, Israel hat'í'í hasdádokahgo, ła'íí ái bigha Bik'ehgo'ihí'nań náhoshkąąh.

² Díí bígonsigo baa nagoshni', Bik'ehgo'ihinañ yich'i' dahdaanldoqho hádaat'iji ndi hagot'éégo bich'i' ách'ít'ééhíí doo yídaagolsi da.

³ Hagot'éégo Bik'ehgo'ihinañ nnee dávik'ehyú áile'íí doo yídaagolsi dago, dabíí dávik'ehyú ídaadilne'go yiká ádaát'iidgo, hagot'éégo Bik'ehgo'ihinañ nnee dávik'ehyú áile'íí doo yaa ídaadest'aa da.

⁴ Christ ch'odlaayúgo doo dayúweh Jews bich'i' begoz'aaníí bikísk'eh ách'ít'ééhíí bigha dávik'ehyú ách'ít'éé da, áídá' nnee dała'á daantúgee Christ daayosdlaadíí Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee dávik'ehyú át'éé doleel.

⁵ Begoz'aaníí bikísk'eh at'ééhíí bee dávik'ehyú ágot'eehíí Moses yee k'eshchijigo gáníí, Nnee begoz'aaníí yikísk'eh ánát'ijíí da'ái yee hinaa doo.

⁶ Odlá'íí bee dávik'ehyú ágot'eehíí Moses yee k'enaashchijigo gáníí, Nijíí biyi' yune' doo gánñii da, Hadínshá' yaaká'yú digháh? (Christ ádí' bíł godah ch'ínánt'ashgo:)

⁷ Ła'íí doo gánñii da, Yuyahgo o'i'án yuyaa hadínshá' digháh? (Christ daztsaađí' t'aažhi' yił nat'aashgo.)

⁸ Áídí' bek'e'eshchiiníí nt'é níí? Yati'íí nt'ahdí' nlii, dá nize' yune', la'íí nijíí yune' ndi begoz'aa, nii: áí yati'íí ko'odla' bee hasdách'ighah, áí zhá baa yáhiilti';

⁹ Nize'dí', Jesus sheBik'ehñ hoshdlaa, nñiiyúgo, la'íí Bik'ehgo'ihinañ Jesus daztsaađí' náyihilna'íí nijíí yune' hondlaayúgo hasdánñáh doleel.

¹⁰ Nnee bijíí yune' odlaayúgo dávik'ehyú át'éégo ábi'delzaa; la'íí bizé'dí' oshdlaa niigo hasdayááhi at'éé.

¹¹ Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiníí gáníí, Hadín bodlaqhíí doo hant'é yik'e ídaayándzi da doleel.

¹² Jews daanliiníí la'íí Greeks daanliiníí dátekt'ee, Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee doo la' lahgo ádaat'ee da: nohweBik'ehñ dała'á nnee dawa yeBik'ehñ nliigo, hadíí bich'i' ch'oba' ádaaniihíí bíłgoch'oba'íí ch'ída'izkaadíí yaa yiné'.

¹³ Áík'ehgo hadín nohweBik'ehñ bizhi'íí yozhúigo yich'i' ch'oba' ánniidíí hasdádogaal.

¹⁴ Án hagot'éégo yich'i' ádaañii, doo hwahá daayodlaqh dadá'? Hagot'éégo daayodlaqh, án doo hwahá ya'ikodaaniizijh dadá'? Hagot'éégo daidits'ih, doo hadín bíł nadaagolni' dadá'?

¹⁵ Hagot'éégo bíł nadaagolni', la' daabi'dol'aadgo zhá? bek'e'eshchiiníí gáníigo, Dahadín yati' baa gozhóni, bee nkenágoheltqodíí, yaa yałti'go higaahí ba'ihégosi, áí nt'éégo ágot'eehíí nnee yaa bíł gozhóq doleehíí yaa nadaagolni'!

¹⁶ Ndi doo dawa yati' baa gozhóni yikísk'eh ádaaszaa da. Esaias gánííhíí k'ehgo, NohweBik'ehñ, hadín bíł nagosiilni'íí yodlaa áídá'?

¹⁷ Bik'ehgo'ihinañ biyati' dihiits'ago zhá nohwi'odla' goleeh, Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa nohwił na'goni'go zhá dihiits'ag.

¹⁸ Áídá' na'ídishkid, Ya' doo daidests'aa da née? Ha'oh, daidests'aa, ni'gosdzán biká' dágoz'aa nt'éégo baa na'goni'íí begoz'aa, ni'gosdzán náhin'áayú biyati' daats'idests'aa.

¹⁹ Áídá' naná'idishkid, Ya' Israel hat'i'íí doo bíł ídaagozi da lək'e née? Dantsé Moses gáníí, Łahgo hat'i'íí, nnee doo bíł da'otag da daabíłch'iniihíí bee daanohwiłch'olch'ijigo ádaanohwishle', la'íí hat'i'íí doo daagoyáa da daabíłch'iniihíí bee hadaashohkeego ádaanohwishle'.

²⁰ Áídí' Esaias doo biini' hah dago Bik'ehgo'ihinañ yá yałti'go gáníí, Nnee doo shiká hadaantaa da n'íí shídaagosjid; doo shiká nada'ódííkid da n'íí bíł ch'í'nah ádishdlaa.

21 Áídá' Israel hat'i'íí gáyih̄nii, N̄nee doo daashidits'ag dahíí ła'íí shidáhzhì' yádaakti'íí bich'ì' ìlts'á' dahdideshñiigo o'i'aah.

11

1 Áík'ehgo na'ídishkid, Ya' Bik'ehgo'ihì'nañ bichagháshé yó'oyilkaad née? Dah, da'anii doo ágát'ée da. Shíí ałdó' Israelite n̄nee nshl̄j̄j, Abraham bits'á'dí'go hashidolchj̄j, Benjamin hat'i'íí bits'á'dí' gosilj̄j.

2 Bik'ehgo'ihì'nañ bichagháshé dabíntsé yídaagolsiníí doo yó'oyilkaad da. Ya' biyati' bek'e'eshchiiníí Elias yaa nagolñi'íí doo bídaagonolsj̄ da née? Bik'ehgo'ihì'nañ yokaq̄hgo Israel yaa yałti'go gánj̄j,

3 SheBik'ehñ, n̄nee binkááyú na'izíidíí nadaistseed, ła'íí naa hi'né'íí biká' dahi'niłi nagoz'aq̄ n'íí tadaayozñil; dashízhá isdziih, ła'íí shidizideego nadaagolchi', ñii.

4 Áídá' Bik'ehgo'ihì'nañ nt'é bil̄nii? N̄nee gots'idi doo náhóltagyú ídá'ásílsj̄j, doo Baal be'ilzaahíí yich'ì' nádaahlzhish dahíí.

5 Áík'ehgo díí goldohíí biyi' n̄nee Bik'ehgo'ihì'nañ bilgoch'oba'go da'ayáhago ídá'áyiidlaago hayihezn̄il.

6 Bilgoch'oba'íí bee hayihezn̄ilyúgo, doo nłt'éeego ánádaat'j̄jłhíí bigha da: doo ágát'ée dayúgo Bik'ehgo'ihì'nañ bilgoch'oba'íí yunáasyú doo ilj̄j da doleel. Áídá' n̄nee nłt'éeego ánát'j̄jłhíí bigha hayiniłyúgo doo bilgoch'oba'híí bigha da: doo ágát'ée dayúgo nłt'éeego ánát'j̄jłhíí yunáasyú doo ilj̄j da doleel.

7 Hago'at'éeego áídá'? Israel hat'i'íí yiká hádaat'iiníí ch'éh yigha ádáat'j̄j; hayihezn̄ilíí zhá nádaidné', áídá' ła'ihíí bináá ádaagosd̄j̄j.

8 (Bek'e'eshchiiníí gánj̄jłhíí k'ehgo, Bik'ehgo'ihì'nañ áí da'alhoshgo nakaihíí k'ehgo natsídaakesgo ádaabizlaa, bináá doo yee daago'j̄j dago, bijeyi' ałdó' doo yee da'dits'ag dago;) díí j̄j t'ah ágádaat'ee.

9 Ła'íí David gánj̄j, Bil daagonedlj̄jgo da'iyaaq̄híí bee bánakí'í'áago daabilj̄jzh le', nt'éhéta bidáh siné'go yitis hakaadhíí k'ehgo, da'ái bincho'íí bee bich'ì' nanáhi'niłle':

10 Bináá doo nzhógo yee daago'j̄j dago alñéhgo doo daago'j̄j da le', biyil ndaazíí bigha dahazhì' da'isk'id le'.

11 Na'ónádishkid áídá', Ya' Israel hat'i'íí nanihezdeehíí doo nádaahidzj̄j da née? Dah, da'anii doo ágát'ée da: ndi nanihezdeehíí biláhyú doo Jews daanlj̄j dahíí hasdákai, Israel hat'i'íí hasdách'ikaihíí danée zhá daanzj̄jgo dayúweh yiká hádaat'j̄j doleelhíí bigha.

12 Israel hat'i'íí nanihezdee n'íí biláhyú ni'gosdzán biká' n̄nee da'it'j̄jyúgo, ła'íí ch'éh ádáat'j̄jđíí biláhyú doo Jews daanlj̄j dahíí da'it'j̄jyúgo, áí bitisgo Israel hat'i'íí dawa Bik'ehgo'ihì'nañ yich'ì' ninábide'niłíí biláhyú n̄nee dawa da'it'j̄j doleel.

13 K'adíí doo Jews daanohlj̄j dahíí nohwich'ì' yashti', shíí doo Jews daanlj̄j dahíí bich'ì' shi'dol'aadgo shinasdziidíí ilj̄jgo ánsj̄j:

14 Dáhago'at'éeego bil dała' hat'i'íí hasdách'ikaihíí danée zhá daanzj̄jgo dayúweh yiká hádaat'j̄jgo ádaashle'go ła' hasdádokah.

15 Israel hat'i'íí yó'olkaadíí biláhyú ni'gosdzán biká' n̄nee Bik'ehgo'ihì'nañ bil k'íí nádaasdlj̄jyúgo, áí Bik'ehgo'ihì'nañ bich'ì' ninábide'niłííshq' hago'at'ée? Da'itsaahdí' nádaahi'nahíí k'ehgo at'ée.

16 Ná'ast'oodgee dantsé bido'né'ihíí Bik'ehgo'ihì'nañ baa nané'íí diyj̄hyúgo, ná'ast'oodíí dawa ałdó' diyj̄h: ła'íí ch'il bikeghad diyj̄hyúgo, bits'ádaaz'aahíí ałdó' diyj̄h.

17 Jews daanliiníí ch'il olive holzeehíí k'ehgo ádaat'ee; ch'il olive holzéhi bits'ádaaz'aahíí ła' nehesto'yúgo, áidí' ni, doo Jew r̄lj̄j dahíí, ch'il olive da'ilj̄jyú

hadajeehíí k'ehgo ánt'éhi, áí naheshch'iizhgee onáni'dotsiiyúgo, áík'ehgo olive bikeghad yenoseehíí ni áldó' bee nanlwodgo bee nksééyúgo;

¹⁸ Olive bits'adaaz'aahíí doo bich'í' ída'óndlii da. Ída'óndliiyúgo bínálnih, ni ikeghadíí doo nee hiṇaa da, áídá' bii bee hinṇáá.

¹⁹ Ya' gánnii néé, Shíí áígee onáshi'doltsiihíí bigha its'adaaz'aahíí nahesto'?

²⁰ Da'anii ágát'éé, ndi áí doo da'odlāā dahíí bigha nahesto', áídá' nihíí ni'odlā' zhā bee sínzjī. Áík'ehgo doo bee ída'óndlii da, áídá' nzhógo godínksj:

²¹ Bik'ehgo'ihí'nañ doo t'āzhi' at'éé dago its'adaaz'aahíí nayiheztō', áík'ehgo ídaa gondzāā, ni áldó' dánko ágánidolíli at'éé.

²² Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí la'íí bihashke'íí baa natsínkees: nanihezdeehíí bihashke' yiká'zhī' áile'; áídá' nihíí naa ch'oba', bilgoch'oba'íí da'áík'ehgo biyi' hiṇáályúgo: áídá' doo ágánt'éé dayúgo ni áldó' yó'onidi'aah.

²³ Jews daanliiníí, doo da'odlāā dahíí doo dayúweh ye'adaat'ee dayúgo, ch'il olive biyi' onádaabi'ditsiih: Bik'ehgo'ihí'nañ zhā áík'ehgo ádaabile'go yik'e sitjī.

²⁴ Olive da'ilijyú hadajeehíí bits'ā' nanideshgizhdá' ch'il olive nkt'ééhíí biyi' onánidotsiiyúgo, ch'il olive nkt'ééhíí dabíí bits'adaaz'aahíí naheztō' n'íí biyi' onádaitsiihíí itisgo doo bá nyee da.

²⁵ Shik'íyú, doo ídaa da'ohdlíí da doleełgo díí doo bígózj da n'íí bídaagonoksjih hádaanohwisht'ij, Israel hat'i'íí lahzhī' doo daago'ij da daasilj, doo Jews daanlij dahíí dawa ha'ádokahíí begolzaazhi'.

²⁶ Áík'ehgo Israel hat'i'íí dawa hasdádokah: bek'e'eshchiiníí gáníigo, Siondí' Hasdá'iiníí dogaal, án Jacob hat'i'íí doo Bik'ehgo'ihí'nañ daidnksj da n'íí daidnksjgo ádaabidoliik:

²⁷ Bincho'íí baa nádaagodesii'ááda', da'ái ilk'idá' bāndaagosii'áá ni yínádaalñiih doleeł, nii.

²⁸ Yati' baa gozhóni nádaagonoh'aahíí bigha Bik'ehgo'ihí'nañ Israel hat'i'íí k'ihzhī' ádaizlaa: áídá' daabita n'íí hadaiyihenzilhií bigha Israel hat'i'íí bil daanzhoq.

²⁹ Bik'ehgo'ihí'nañ nt'éhéta kaa yiné'yúgo, dagohíí koká ánniidyúgo doo lahgo áná'ne' da.

³⁰ Lah Bik'ehgo'ihí'nañ doo daahohdlāā da ni', áídá' k'adíí Israel hat'i'íí doo da'odlāā dahíí biláhyú Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí nohwaa daadest'āq:

³¹ K'adíí Israel hat'i'íí doo da'odlāā da, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí nohwaa daadest'aaníí biláhyú bii áldó' Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'íí baa daadidot'aal.

³² Bik'ehgo'ihí'nañ nnee dawa doo da'odlāā dahíí yich'í' ndaayinil, dawa yaa ch'oba' doleełgo.

³³ Bik'ehgo'ihí'nañ bigoyā'íí hik'e bil ígóziníí bilgo lāāgo ch'ida'izkaad! Hagot'éégo nnee yich'í' godi'aahíí doo hagot'éégo ba'ch'iilkáah da, bi'at'e'íí doo hagot'éégo bígózj da!

³⁴ Hadínshā' nohweBik'ehñ binatsekeesíí yígóksj? Hadínshā' nabineztaād?

³⁵ Dagohíí hadínshā' nohweBik'ehñ dant'éhéta yaa yiné', t'āzhi' dant'éhéta baa náyiné' doleełhíí bigha? Doo hadín da.

³⁶ Dawa bits'ā'dí' daagolj, la'íí dawa biláhyú daahinaa, la'íí dawa bá daahinaa, án dahazhi' ba'ihégosj doo. Doleełgo at'éé.

12

¹ Shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nañ bilgoch'oba'híí bigha nádaanohwoshkaāh, dant'éhéta natseedgo Bik'ehgo'ihí'nañ baa daach'iné'híí k'ehgo nohwíí t'ah daahinohnaadá' nohwits'íhíí hadaadesdzaago baa daadenoh'aah, áí Bik'ehgo'ihí'nañ bil gozhóq, áík'ehgo daadinoksjgo daahohkaāhgo dávik'eh.

² Díí ni'godzán biká' doo bik'ehyú ágot'ee dahíí doo be'ádaanoht'ee da: áídá' dawa bee nohwinatsekeesíí ánídégo ánálne'go lahgo ádaanoht'ee le', áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwá hát'ííníí nńt'éégo at'ééhíí, bíł goyíkshóóníí, ła'íí dázhó nzhooníí bídaagonółsįh.

³ Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íí bíláhyú báyashti'go shaa godet'ąą; áík'ehgo dała'á notįįgee gádaanohwíłdishńii, Doo itisgo ídaa daagonohdzaągo dała'á notįįgee Bik'ehgo'ihí'nań odła' daholaągo nohwainé'íí dá bik'ehgo ídaa natsídaahkees.

⁴ Nohwits'í dała'á ndi łaąyú henláá ndi doo dała' dáłekt'eego nada'iziid da:

⁵ Da'ágát'éégo néé hiidląą ndi its'í dała'á k'ehgo ádaant'ee, Christ bíł dała'á daandłįįgo, ła'íí its'í dała'á ndi łaąyú henlááhíí k'ehgo daandłįįgo íłch'odaahii'ńii.

⁶ Nt'éhéta Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íí nohwainé'íí íltah ádaat'ee; Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałti' nohwaa det'ąąyúgo haląą nohwi'odła' daholaągo nohwainé'íí dá bik'ehgo bee yadaahiilti' le';

⁷ Ła' bich'odaahii'ńiiigo nohwaa det'ąąyúgo haląą ágánádaahiit'įįł le'; hadín íłch'ígót'aahgo baa det'ąąyúgo nńt'éégo íłch'ígó'aah le';

⁸ Hadín idag yałti'go baa det'ąąyúgo áík'ehgo nńee yidag yałti' le'; hadín dawahá nayiníihíí doo yaanchį' dago nayiníih le'; hadín dawahá yebik'ehíí nńt'éégo nabi'dinłt'og le'; ła'íí hadín ła' yaa ch'oba'íí yaa bíł gozhóqogo ánát'įįł le'.

⁹ Da'anii nohwił'įįqo le', doo daazhógo da. Nchọ'go ágot'eehíí bik'edaadinohńii; nzhooníí zhą nńdzilgo daahinohtą'.

¹⁰ Łil daanojįqo le', íłk'íyú kł daanjįqohíí k'ehgo; daahidinółsigo nńee ła'íí ntsé sitįįgo ádaanołsį le';

¹¹ Doo nohwił daagoyéé'go nada'ohsiid da; Holy Spirit nohwijíí yune' dilti'go ádaanohwíłsį le'; nohweBik'ehń bá nada'ohsiid;

¹² Nohwádįhyú nńt'ééhíí ndaahóndliihíí bighą nohwił daagozhóqo le'; nohwiniidaagonńt'ééyúgo bidag ádaanoht'ee le'; dáda'ohkąąh nt'éé le';

¹³ Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąhíí hant'é yídįh daanliiníí bitaadaahnńii; nohwista' nakáhíí baa nohwił daagozhóqo le'.

¹⁴ Nohwik'edaanníihíí biyaa gozhóqo le' daadohńiiigo bá da'ohkąąh; doo yati' bee daahokáał da.

¹⁵ Bíł daagozhóóníí dába'ashhah nohwił daagozhóqo le', ła'íí daachagíí alđó dába'ashhah daachag le'.

¹⁶ Dálekt'eego natsídaahkees. Doo itisgo ádaadisoł'ńil da, débaagoch'oba'ihíí doo bíńáál ídaadołkąąh da. Doo ídaa natsídaahkees da le'.

¹⁷ Dahadín doo bik'ehyú ádaanohwizlaa dayúgo doo iké'déńá ágánádaahdle' da. Nńee dawa binadzahgee dawahá nńt'ééhíí zhą baa nahkai le'.

¹⁸ Bígonedzaą lęk'eyúgo nńee dawa nkegohen'ąągo bíł daagonohłį.

¹⁹ Shił daanoahshóni, hadín doo bik'ehyú ádaanohwizlaa dayúgo, doo k'enaahné' da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań nohwá k'ena'né'íí biba' goz'ąągo ádaagonółsį le': gánįigo bek'e'eshchį, Goyéégo koch'į' godish'aahi ánsht'ee, ík'enashné' ndi at'éé, nohweBik'ehń áníí.

²⁰ Ái bighą, nik'enníihíí shiná' silįyúgo bá'ńné'; dibá' silįyúgo tú bá ná'įłsįh: áík'ehgo ágánt'įyúgo bitsit'á' tsiid dahnásíikaahíí k'ehgo ánle'.

²¹ Nchọ'íí doo nohwitis hileeh da le', áídá' nńt'ééhíí bee nchọ'íí bitis daahleeh.

13

¹ Nńee dała'á daantįįgee nadaant'aahíí bikísk'eh ádaat'ee le'. Bik'ehgo'ihí'nań nadaant'aahíí dawa yebik'eh: nadaant'aahíí binawodíí

Bik'ehgo'ihinañ yengon'áá.

² Ái bigha hadín nadaant'aahíi yits'á'zhí' at'éehíi Bik'ehgo'ihinañ yegos'ánihií doo yikísk'eh at'éé da: ái ídandaagot'a'hi at'éé.

³ Nnee nlt'éégo ánadaat'ííhíi nadaant'aahíi doo yédaaldzid da, nchog'o ánadaat'ííhíi zhá nadaant'aahíi yédaaldzid. Ya' nant'án doo béndzid hánt'íi da nées? Nlt'éégo ánánt'íi, áik'ehgo nzhoggo naa yahti' doleel.

⁴ Ninant'a' ná nlt'éé doleelhií bigha Bik'ehgo'ihinañ yá na'iziid. Nchog'o ánánt'íi yúgo béndzid; doo da'ílí'zhí' besh be'idilt'ishé dahyotíi da: án Bik'ehgo'ihinañ yána'iziidgo nnee doo bik'ehyú ánát'íi dahíi Bik'ehgo'ihinañ bihashke' yik'izhí' áile'.

⁵ Ái bigha nadaant'aahíi bikísk'eh ádaanoht'ee le', Bik'ehgo'ihinañ bihashke' doo bits'á'zhí' ánadaat'ííhíi zhá bigha da, áidá' nlt'éégo ánadaat'ííhíi ídidaagonol'zhíi bigha aldó'.

⁶ Da'ái bigha tax nadaahohniik: tax bich'í' nadaahi'niíhíi Bik'ehgo'ihinañ yánada'iziidíi daanliigo ái nayik'ída'iziid.

⁷ Ái bigha bich'í' nada'ohniik le'at'éehíi dawa bich'í' nada'ohniik: tribute bich'í' nadaahohniik le'at'éehíi tribute bich'í' nadaahohniik; tax bich'í' nadaahohniik le'at'éehíi tax bich'í' nadaahohniik; hadíi bédaaldzid le'at'éehíi bédaaldzid; hadíi daadinisí le'at'éehíi daadinoksi.

⁸ Nnee doo la' naa hayi'áa da le', il'ijóóníi zhá laa hadaaso'aa le': hadín la' bíl nzhoghíi Bik'ehgo'ihinañ yegos'aaníi yikísk'eh at'éé.

⁹ Begoz'aaníi gáníi, Doo nant'í' nach'ighaa da, Doo nach'itsee da, Doo ich'in'íi da, Doo lé'ch'ilchoo da, Doo dawahá ídáhách'it'íi da; ái begoz'aaníi la' aldó' dawa línáhi'nilgo díinko begoz'áa, Nit'ahdí' gólínií nil nzhog le', dani ídíl njoghíi k'ehgo.

¹⁰ Hadín bit'ahdí' gólínií bíl nzhooníi doo yin'íidil'íi da; ái bigha kol'ijóóníi begoz'aaníi ye'iiláa.

¹¹ La'íi goldohíi bídaagonoksi, k'adíi da'ol'hoshdí' ch'ínadaanoht'íi bíká'ngonyáa, hasdánohwidi'niíhíi alhánidí' begoz'áa, dantsé da'osiidla'adá' n'íi bitisgo.

¹² Tlé'híi k'ad bech'ígonáh, k'ad haik'áah: hala'a, ái bigha chagotheel zhinéégo ágot'eehíi nohwits'á'zhí' ádaahiidle', la'íi besh diyagé idindláad zhinéégohíi ik'e daahiidleh.

¹³ Nlt'éégo hiidaal le', jíigo ch'ogaahíi k'ehgo: doo nchog'íi bee nohwil daagonedliigo da, doo nohwil nágodeyisgo da, doo nant'í' nahiidaago da, nchog'íi doo bich'í' t'áazhí' ách'it'éé dahíi doo be'ádaant'ee da, doo ilk'edaan'niigo da, la' bíyéehíi doo ídáhádaahiit'íigo da:

¹⁴ Nohwits'íi nchog'o hádaat'iinií doo bee da'ohle' dahíi bigha doo nohwijíi yune' nchog'íi bágoz'áago ádaanoksi da, áidá' besh diyagé benagonlkaadíi biyi' nasozíhíi k'ehgo Jesus Christ nohweBik'ehnañ biyi' nasozíi.

14

¹ Hadín bi'odla' doo ndzil dahíi bich'í' daanoht'ángo le', doo bíl ladaadoht'ángo da.

² Nnee la' bi'odla' golínií hidán da'adzaahíi yiyáa, áidá' la' bi'odla' doo ndzil dahíi hidán hadaajeehíi zhá yiyáa.

³ Nnee hidán dawa yiyáahíi la' nnee doo dawa yiyáa dahíi doo da'ílinégo yaa natsekees da le'; la'íi nnee doo dawa yiyáa dahíi la' nnee dawa yiyáahíi aldó' doo da'ílinégo yaa natsekees da le': bíi aldó' Bik'ehgo'ihinañ nábinlt'ini at'éé.

⁴ Nihíí hant'é níígo ła'i yána'iziidíí baa yánłti'go? Binant'a'íí nłt'éégo yána'iziidyúgo dá na'iziid doleeł, doo nłt'éégo yána'iziidíí ch'ínált'e'. Binawod bá ágolzi doo, Bik'ehgo'ihí'nań zhá binawod golíígo sizíígo ábile'.

⁵ Nnee ła' ła'jii ła'ihíí yitisgo yidnłsi: ła'íí dawa dałekt'eego yidnłsi. Nnee dała'á daantíígee doo bił nagokigo yaa natsekees da le'.

⁶ Hadín ła'jii yidnłsihíí nohweBik'ehń yidnłsiigo at'íí; hadín ła'jii doo yidnłsi dahíí bíí áldó' nohweBik'ehń yidnłsiigo at'íí. Hadín hidán dawa yiyąąhíí nohweBik'ehń yidnłsiigo iyąą, Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihénziigo; nnee doo dawa yiyąą dahíí áldó' nohweBik'ehń yidnłsiigo at'íí, bíí dó' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihénziigo iyąą.

⁷ Nnee hinaayúgo doo dabíí ídebik'ehgo hinaa da, datsaahyúgo doo dabíí bik'ehgo datsaah da.

⁸ Daahin'naayúgo nohweBik'ehń daanohwineł'íígo daahin'naa; daahiit-saahyúgo nohweBik'ehń daanohwineł'íígo daahiitsaah: áík'ehgo daahin'naa ndi dagohíí daahiitsaah ndi nohweBik'ehń bíyéé daandłii.

⁹ Díí bighą Christ daztsąą, áídí' naadiidzaago naahí'na', nanezna'íí hik'e daahinaahíí biłgo yeBik'eh doleełgo.

¹⁰ Nt'é bighą nohwik'isyú baa yádaakti'? Nt'é bighą nohwik'isyú da'ílinégo baa natsídaahkees? Néé Christ ndaago'a'go dahsdaagee daanohwigha bich'í' daahiidziłh doleeł.

¹¹ Bek'e'eshchiiníí gáníígo, NohweBik'ehń gáníí, Da'anii hinshnaago da'anii gádishńii, dakowa kogod bee shich'í' daach'ilzhíish, dakowa kozé' bee Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihédaach'inzi doleeł, nii.

¹² Áík'ehgo daanohwigha dała'á daantíígee Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ídaa nadaagohiłni' doleeł.

¹³ Áí bighą kodi' godezt'i'go doo łaa yádaahiilti' da le': díí k'ehgo nko nohwiini' łaadaahiidle', doo nohwik'ííyú yighą nadokałíí báđihyú begoz'ąągo ádaahiidle' da, dagohíí dant'éhéta yeni'łsihíí doo báđihyú begoz'ąągo ádaahiidle' da.

¹⁴ Díí bígonsi, Jesus nohweBik'ehń shił ígózigo áshłsi, hidánhíí doo nchọ' da; áídá' hadín hidán nchọ' nzihíí bíí bich'í' nchọ'.

¹⁵ Nt'é nnaahíí bighą nik'isn bińi'ńnihyúgo doo kolijóóníí be'ánt'éé da. Nt'é nnaahíí nnee ła' bee bił ch'ígonoghéeh hela', án Christ bá daztsáni at'éé.

¹⁶ Nt'éhéta nłt'éé ńńzi ndi, dénchọ'égo baa yá'iti'yúgo, doo be'ánádaahł'jii da le':

¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee itah ch'ilijyúgo, doo nt'éhéta ch'yiyąąhíí ła'íí ch'idłąąhíí zhá bighą da; áídá' Holy Spirit binkááyú dábił'ehyú ách'it'ééhíí, ła'íí kił nkegohen'ąąhíí, ła'íí kił gozhóóhíí bighą itah ch'ilijhi at'éé.

¹⁸ Hadín díí ye'at'éégo Christ yána'iziidíí, Bik'ehgo'ihí'nań bił dábił'eh, nnee áldó' bił dádaabik'eh.

¹⁹ Áík'ehgo haląą nt'éhéta nkegohen'ąągo áyíłsiníí biká hádaahiit'jii le', ła'íí nt'éhéta daanłdzilgo be'ádaahiidle'íí biká hádaahiit'jii le'.

²⁰ Doo nt'éhéta daahsąąhíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań binasdziidíí daalchọł da. Hidán dawa nłt'éé; ndi hadín nt'éhéta yiyąąhíí bighą ła' nanakaadyúgo, áí yee ni'łsih.

²¹ Itsi' nnaahíí dagohíí wine ndłąąhíí dagohíí dahago ánánt'jiihíí bighą nik'isn nanakaadyúgo, dagohíí nt'éhéta nchọ'go ánát'jiiigo ábile'yúgo, dagohíí nt'éhéta bighą bi'odłą' doo nłdzil dago ábile'yúgo doo be'ánánt'jii dago nzchọł.

²² Ni'odłą' nłdzil née? Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nłt'éégo ánát'ééhíí bígonłsi le'. Hadín áík'ehgo ánát'jiihíí doo ídángot'aa dago biyaa gozhóó doleeł.

²³ Hadín biini' nakigo da'adzaahíí yiyąąhíí, áí bighą ídángot'áni at'éé,

doo bi'odla' ye'at'ii dahii bigha: doo ki'odla' be'anaach'ot'iji dahii ncho'go anaach'ot'iji at'ee.

15

¹ Née nohwi'odla' daanldzilii, hadii biini' nakigo bi'odla' doo daanldzil dahii bich'odaahi'nii le', doo danée idaa natsidaahiikesii bigha da.

² Aida' née da'aa daantijee nohwi'ahdi' daagoliiinii bá nkt'ée doleehi baa natsidaahiikes le', bi'odla' ndzil hileehii bigha.

³ Christ ndi doo dabizha' idaa natsekees da ni'; bek'e'eshchiinii biyi' biTaa gayihii, Hadii bee daanich'o'ni' n'ii shik'izhi' nasdlij, nii.

⁴ Doo anida' Bik'ehgo'ihina' biyati' bek'e'eshchiinii bee nohwi' ch'igot'aahii bigha alzaa, nohwi'odla' ndzilgo aile'go hadah adaanohwiisigo, nohwadihyu nkt'ehi goz'aanii ndaahondlii doleehii bigha alzaahi at'ee.

⁵ Bik'ehgo'ihina', kóni' k'eh ach'isigo la'ii ko'odla' ndzilgo ayisini, dalet'eego natsidaahkeeso nohwaa daidino'ah, Christ Jesus be'adaanoht'eego:

⁶ Aik'ehgo nohwinatsekees da'ago, nohwi'ati' da'ago Bik'ehgo'ihina', Jesus Christ nohweBik'ehn biTaahii, ba'ihedaanoht' doleel.

⁷ Christ k'inoho'niihi' k'ehgo k'idaah'ni, aik'ehgo nnee Bik'ehgo'ihina' ya'ihedaanz' doleel.

⁸ Gano'hwildishnii, Jesus Christ nnee circumcise adaabi'deszaahii binal'a'a silij, Bik'ehgo'ihina' bits'a'di' da'anihi' baa bil ch'ina' agolehgo, la'ii daano'hwitaa n'ii Bik'ehgo'ihina' nt'e bee yangon'aanii begolne' doleelgo:

⁹ La'ii doo Jews daanlij dahii Bik'ehgo'ihina' bilgoch'oba'ii ya'ihedaanz' doleelgo; bek'e'eshchiinii ganigo, Dii bigha doo Jews daanlij dahii naa bil nadaagoshni', la'ii nizhi' baa idish'aalgo na'ihensi doleel.

¹⁰ Gana'di'nii, Doo Jews daanoht' dahii, Bik'ehgo'ihina' bichaghahé bil nohwi' daagozh'ole'.

¹¹ La'ii gana'di'nii, Doo Jews daanoht' dahii dawa, nohweBik'ehn ba'ihedaanoht' le'; nnee dawa aldó' ba'ihedaanoht' le'.

¹² Esaias aldó' gani, Ch'il bikeghad bits'a'di' hanajeedii k'ehgo Jesse bits'a'di' hanadaahochiini' da'aa doo Jews daanlij dahii ya' nant'aa doleehi hihah; an doo Jews daanlij dahii bada'ohi doleel.

¹³ Holy Spirit binawod bilahyu nkt'ehi nohwadihyu goz'aanii ndaahohiihi' itis odaazlij doleehii bigha Bik'ehgo'ihina', nkt'eehi' ndaahokigo adaanohwile'ii, daahohdla'ago kolgozhonii la'ii ilch'i'gont'eehi' nohwee halk'ii le'.

¹⁴ Shik'iiyu, nkt'eehi' be'adaanoht'eego, dazho daagonohsa'ago nohwigonsi, la'ii kil ch'idaanoht'aahgo bidaagonol'a'a.

¹⁵ Da'agat'ee ndi doo shiini' hah dago la' nohwich'i' bek'e'shilchii, binadaadoh' doleelgo, Bik'ehgo'ihina' bilgoch'oba'ii shik'izhi' ayilaahii bigha.

¹⁶ Okaah yedaabik'ehi Bik'ehgo'ihina' yanada'iziid n'ii k'ehgo Jesus Christ ba'ansiigo Bik'ehgo'ihina' bits'a'di' yati' baa gozhoni doo Jews daanlij dahii bil nadaagoshni', aik'ehgo doo Jews daanlij dahii Holy Spirit bee hadaadelzaago Bik'ehgo'ihina' baa nanshniigo naidiini' doleel.

¹⁷ Bik'ehgo'ihina' bana'isiidhi' bigha Jesus Christ bilahyu ida'oshlii.

¹⁸ Christ shilahyu anat'ihii zha' doo shiini' hah dago baa nagoshni' doleel, shinkaiyu doo Jews daanlij dahii Bik'ehgo'ihina' biyati'ii yikisk'eh adaat'eego adaayisi, shinkaiyu ya'ti'go hik'e anat'ijigo, la'ii

19 Godiyihgo be'ígóziníí hik'e ígozisgo ánágot'ííhíí Christ shinkááyú ánát'ííhgo, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit binawodíí shinkááyú na'iziidgo Jerusalemdí' Ilírikamzhi' daagotahyú Christ nł'éego baa na'goni'íí ąął baa yásłłti' ni'.

20 Áík'ehgo Christ doo bigózi dayú yati' baa gozhóni baa yashti'go nabik'í'isiid ni', Christ ilk'idá' bigóziyú baa yashti'yúgo, ła' nńee kłh bitł'ááh si'aaníí áyíłlaahíí biká'gee na'isłłt'ííhíí k'ehgo ashńe' doleeł ni'.

21 Áídá' bek'e'eshchiiníí gáníigo, Hadín doo hwahá baa bił nagoni' dahíí bił ch'í'nah daaleeh: hadín doo hwahá ya'ikodaanzı dahíí yıdaagołsı doo, ńii.

22 Áík'ehgo yashti'go nashi'dintł'ogíí bighą ch'éh nohwich'ı' disháhgo asht'ıı ni'.

23 Áídá' k'adíí dzaągee doo hayú yánánashtih dago, ła'íí doo ałch'idé łegodzaa da nohwich'ı' disháh háshł'ııgo,

24 Spainyú déyáago nohwini'gee ch'ínsháhgo daanohwidistseekíí háshł'ıı, áígee déł'ihézhı' nohwıl daagozhóogo nahétaą hik'e Spainyú naadesdzaago shich'odaadohńiił nsı.

25 K'adíí Jerusalemyú Jesus daayokaąhíí bich'odaashńiihyú déyáá.

26 Macedóniayú ła'íí Akéyayú daagolínihíí bił daagozhóogo Jerusalemgee Jesus daayokaąhíí tédaat'iyéhií zhaali yich'ı' ádaile'.

27 Da'anıi yaa bił daagozhóogo ádaile'; áí da'anıi baa hadais'áhi daanlii. Áígee Jesus daayokaąhíí yaaká'dí' begoz'áni daabíyééhíí łahzhi' doo Jews daanlii dahíí yaa daizné'híí bighą ni'gosdzán biká'gee nandeehíí ła' yee yich'odaanıihgo dábił'eh.

28 Díí ąął ashłago zhaali bá łenáhesdlaahíí baa daadeni'ąągo nohwaa de-shaał, Spainyú déyáago.

29 Nohwaa nıyáago Christ nł'éego baa na'goni'íí bee gozhóníí ch'ída'izkaadgo bee nohwaa nsháhíí bigonsı.

30 Áí bighą shik'íiyú, Jesus Christ nohweBik'ehń, ła'íí Holy Spirit bee kł daanjoohíí bighą nánohwoshkaąh, Bik'ehgo'ihí'nań shá nádaahohkaąhgo dała' nohwıl dahdaanshdoh le'.

31 Áík'ehgo Judéagee doo da'odłąą dahíí doo hago ádaashile' dago shá da'ohkaąh; ła'íí zhaali Jerusalemgee Jesus daayokaąhíí bá ıła'ášłlaahíí yaa biłdaagozhóogo nádaidoné'go ałdó' shá da'ohkaąh;

32 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo shıłgozhóogo nohwaa nsháh, ła'íí nohwigotahgee déł'ih nohwista' nsháhgo nohwıl hanasól.

33 Bik'ehgo'ihí'nań be'ıłch'ı'gont'ééhíí nohwıl nlii le'. Doleełgo at'éé.

16

1 Nohwilah, Phoebe holzéhi, bá nohwich'ı' k'e'eshchii, Cenchréagee ha'ánátséhíí yitahyú na'iziidihi:

2 Áń Jesus daayokaąhíí k'ehgo nohweBik'ehń biláhyú k'ídaahoh'ńii, ła'íí shich'odaahńiih nohwılńiiyúgo bich'odaahńiih: án łánihi yich'odaazńi', shíí ałdó' shich'ozńi'.

3 Priscilla hik'e Áquila, Christ Jesus biláhyú shich'odaanıhi, Gozhóo, shá daabilđohńii.

4 Áí shighą goyéego bich'ı' nadaagoyaa, dásdozhá shighą nanezna', áí ba'ihénsı; ła'íí hayú doo Jews daanlii dahíí ha'ánátséhíí nagoznilyú ínashood dawa ya'ihédaanzı ałdó'.

5 Áí bigowayú ínashood da'okaąhgo ıła'ánát'ííhíí dawa ałdó', Gozhóo, shá daabilđohńii. Epenétus, dážhó shıł nzhónihíí, Gozhóo, shá daabilđohńii, án Akéyayú dantsé Christ yich'ı' dahiyáhi.

⁶ Mary, Gozhóó, shá daabildohñii, án nyeego nohwá na'iziid ni'.

⁷ Androníkas hik'e Junia, bił hat'í'ihí, bił ha'áshíjéd n'íí, Gozhóó, shá daabildohñii, áí Jesus binadaal'a'á itah daanlii, daach'inłsini ádaat'ee, áí dashíntsé Christ yich'í' dah hizh'ázhi at'éé.

⁸ Ámplias, nohweBik'ehñ biláhyú shił nzhóni, Gozhóó, shá daabildohñii.

⁹ Úrbane, Christ biláhyú nohwich'odaaníhi, ła'íí Stákis shił nzhóni, Gozhóó, shá daabildohñii.

¹⁰ Apélles, Christ bił dávik'ehi, Gozhóó, shá daabildohñii. Aristobúlus yił daagolíníí áldó', Gozhóó, shá daabildohñii.

¹¹ Heródion, bił hat'í'ihí, Gozhóó, shá daabildohñii. Narcíssus yił daagolíníí, nohweBik'ehñ daayokaqahíí, Gozhóó, shá daabildohñii.

¹² Tryfina hik'e Tryfósa, nohweBik'ehñ yánada'iziidi, Gozhóó, shá daabildohñii. Pérsis, bił daach'izhóni, nohweBik'ehñ ła'ágo yána'iziidíí áldó', Gozhóó, shá daabildohñii.

¹³ Rufus, nohweBik'ehñ habiłtíí, Gozhóó, shá daabildohñii, án báqahíí, shíí áldó' shimaa biłdishnihi, Gozhóó, shá daabildohñii.

¹⁴ Asýncritus, Phlégon, Hérmes, Pátrobas, ła'íí Hérmes, Gozhóó, shá daabildohñii, nohwik'isyú yił nakaihií áldó'.

¹⁵ Philólogus hik'e Julia, Nérius hik'e bilah, Olýmpas ła'íí Jesus daayokaqahíí yił nakaihií dawa, Gozhóó, shá daabildohñii.

¹⁶ Daagodinołsigo daalohts'os le'. Christ daayokaqahgo ha'ánáshéhií nagoznilií, Gozhóó, daanohwiłñii.

¹⁷ Shik'ííyú, nadaanohwoshkaqah, hadín nohwił ch'ígon'áqahíí yídaago'aa n'íí délahgota nohwił ch'ídaago'aaqahgo iłch'ínohwiłnií ła'íí nohwich'í' daagodilkishíí, daat'éhi ádaat'íi shiłnií bídaagonołsihgo bits'á'zhí' ádaanoht'ee.

¹⁸ Ágádaat'eehií Jesus Christ nohweBik'ehñ doo yánada'iziidihi at'éé da, daabibid zhá yaa natsídaakees; áí nt'éégo ádaanii ndihíí, ła'íí nzhóqgo hanádaadzih ndihíí doo daagoyáq dahíí k'izédaabidiñii.

¹⁹ Bik'ehgo'ihí'nañ bikísk'eh ádaanoht'eehií nnee dawa yídaagołshíí bigha nohwaa shił gozhóó; áidá' nt'éégo ágot'eehií zhá bich'í' daagonohsaqago, ła'íí nch'ogo ágot'eehií doo bídaagonołsi dago hasht'íí.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nañ be'íłch'í'gont'éehíí dak'adégo Satan nohwá yaa gonłneego bilédaadoł'éés. Jesus Christ nohweBik'ehñ biłgoch'oba'íí bee nohwich'í' goz'aa le'. Doleełgo at'éé.

²¹ Timotheus, bił na'isiidíí, ła'íí Lúcius, Jason, ła'íí Sosípater, bił hat'í'ihí, Gozhóó, daanohwiłñii.

²² Shíí, Tértius, díí naltsoosí Paul bá k'e'shiłchínihi, nohweBik'ehñ biláhyú, Gozhóó, nohwildishnií.

²³ Gáius golíígee sídáá, dzaagee ínashood íła'ánát'íih, án, Gozhóó, daanohwiłñii. Erástus, dzaq k'ih goznilgee zhaali yaa sidaahíí, ła'íí Quártus, nohwik'isn, áldó', Gozhóó, daanohwiłñii.

²⁴ Jesus Christ nohweBik'ehñ biłgoch'oba'íí daanohwigha bee nohwich'í' goz'aa le'. Doleełgo at'éé.

²⁵ Yati' baa gozhóni baa nagoshni'íí, áí Jesus Christ baa na'goni'íí bikísk'ehyú Bik'ehgo'ihí'nañ nohwinawod nohwá ánágodléhi at'éé; ni'gosdzán alzaad'í' yushdí' godezt'í'go na'goni' doo bígózi da n'íí, áí Jesus Christ baa na'goni'íí, bee ch'í'nah silij,

²⁶ Áí k'adíí bígózi alzaa, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi n'íí bek'e'eshchiiníí k'ehgo nnee iłtah at'éégo hadaazt'í'í dawa bił na'goni', daayodlaqahgo yikísk'eh ádaat'ee doleełhíí bigha, áí Bik'ehgo'ihí'nañ doo benogowáh dahi yegos'aaníí bik'ehgo at'éé:

²⁷ Bik'ehgo'ihinañ, án zhá goyánihi, Jesus Christ biláhyú dahazhì' ba'ihégosì le'. Doleelgo at'ée.

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS

1 Shíí, Paul, Jesus Christ binal'a'á nshl̥jigo Bik'ehgo'ihinań háshit'j̥jigo shi'dokéed, la'íi nohwik'isn Sosthenes,

2 Ínashood Corinthgee ha'ánálséhíi bich'j̥' k'e'iilchii, áí Christ Jesus biláhyú godilz̥j̥hgo ádaat'eego ádaabi'deszaa, Bik'ehgo'ihinań báhadaadeszaahíi daaleehgo daabi'dokéed, la'íi dahot'éhé Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' biláhyú daayokaq̥ahíi dawa bich'j̥' k'e'iilchii, án dabíi beBik'ehń la'íi néé nohweBik'ehń nlii:

3 Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa hik'e Jesus Christ nohweBik'ehń bits'á'dí iłgoch'oba'íi la'íi iłch'j̥' gont'ééhíi bee nohwich'j̥' goz'ąą le'.

4 Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'íi Jesus Christ biláhyú nohwaa yiné'híi bigħa dabik'ehń oshkaq̥hgo nohwá ba'ihénsi;

5 Áń dawahá yee nohwich'onii, yati' yee nohwich'onii, nohwigoyą' ndi nohwá ágótsi;

6 Áík'ehgo Christ baa nadaagohiilni'íi nohwitahyú nłdzilgo áyíłsi;

7 Áík'ehgo yaaká'dí nohwaa hi'né'íi doo la' binohd̥j̥h da; Jesus Christ nohweBik'ehń nadáhíi biba' ádaanoht'eedá':

8 Bik'ehgo'ihinań nołdzilgo ánohwil̥si doleeł danágódzázhi', áík'ehgo Jesus Christ nohweBik'ehń nadáhíi bijji doo nt'é bee nohwaa dahgoz'ąą da doleeł.

9 Bik'ehgo'ihinań da'áníyú át'éé, án biYe' Jesus Christ nohweBik'ehń bił k̥l̥ daanohd̥l̥j̥igo nohwich'j̥' ánniid.

10 K'adíi nánohwoshkaq̥h, shik'íyú, Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' biláyú dátekt'eego yádaakti' doleełgo, nohwitahyú doo iłts'á' ádaanoht'ee da doleełgo: áídá' nohwiini' dátekt'eego la'íi dátekt'eego natsídaahkeesgo dałaházhi' be'ádaanoht'ee le'.

11 Shik'íyú, iłch'j̥' nanádaagonłkaad laq̥, Klóe yił naháztaaníi shił nadaagolni'.

12 Gádishniigo ádishni, la', Shíi Paul zhinéé nshl̥j̥; la'íi, Shíi Apóllos zhinéé nshl̥j̥; la'íi, Shíi Céphas zhinéé nshl̥j̥, la'íi, Shíi Christ zhinéé nshl̥j̥, daadohni láá.

13 Ya' Christshą' dákwíhi daahohiikaq̥h néé? Ya' Paul tsj̥'ılna'áhi nohwá biheskał néé? Ya' Paul bizhi' bee baptize ádaanoht'ee néé?

14 Bik'ehgo'ihinań ba'ihénsi, doo la' baptize ádaanoht'ee da, Crípus hik'e Gáius zhá;

15 Baptize ánohwishłayúgo dánko dahadíi gánii, Dabíi bizhi' yee baptize ágołj̥j̥.

16 Áídá' Stéphanas bił daagolínii baptize ashłaa ałdó': ba'ashhah la' baptize ashłaa shihíi doo bigonsi da.

17 Christ doo baptize ash'j̥j̥go shin'a' da, áídá' yati' baa gozhóni baa nagoshni'go shin'a': doo yati' goyáanii bee yashti' da, áík'ehgo yashti'yúgo dánko tsj̥'ılna'áhi baa na'goni'íi doo nt'é áile' da doleeł ni'.

18 Tsj̥'ılna'áhi baa na'goni'íi ch'á'onehezdeehíi bich'j̥'yúgo déba'odlohé; áídá' néé hasdáhiikaihíi nohwich'j̥'yúgo Bik'ehgo'ihinań binawod at'éé.

19 Bek'e'eshchiinii gánigo, Nnee daagoyani bigoyą' da'ád̥j̥hgo ádaashłe' doleeł, nnee bił ídaagoziníi ałdó' doo bił ídaagoz̥j̥h dago ádaashłe' doleeł.

20 Nnee goyáni n'í hayú lán? Begoz'aaní ye'ik'e'ik'chíhi n'í hayú lán? Ni'gosdzán biká' ágot'eehí ye'agodet'áhi n'í hayú lán? Díi ni'gosdzán biká' igoyá'í, Bik'ehgo'ihí'nań doo nt'é dago áyílaahi at'éé.

21 Bik'ehgo'ihí'nań góyáágo ngonłchíj l'ék'ehí k'ehgo ni'gosdzán biká' nnee dabíi bigoyá'í bee Bik'ehgo'ihí'nań ch'éh yídaagołsijh, áidá' yati' baa gozhóni yaa yałt'í, ni'gosdzán biká' nnee bich'iyúgo doo nt'é da ndi, biláhyú da'odlaaní hasdáhi'niłgo Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áá.

22 Jews daanlíni godiyihgo be'ígózinihí yiká hádaat'ij, la'íi Greeks daanlíni kogoyá' zhá yiká daadéz'ij:

23 Áidá' néehíi Christ tsj'ikna'áhi bíheskałi baa nadaagohiilni', ái Jews daanlíni bidáh sizij, Greeks daanlíni bich'iyúgo déba'odlohé;

24 Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań bich'ij' ádaanniidíi, Jews daanlíni la'íi Greeks daanlíni dawa yich'iyúgo Christ, Bik'ehgo'ihí'nań binawodíi at'éé, la'íi Bik'ehgo'ihí'nań bigoyá' at'éé.

25 Bik'ehgo'ihí'nań bigoyá'í, ni'gosdzán biká' nnee bich'iyúgo déba'odlohé ndi, nnee bigoyá'í yitigo goyáá; ni'gosdzán biká' nnee bich'iyúgo Bik'ehgo'ihí'nań doo nalwod da ndi, nnee binawodíi yitigo nalwodhi at'éé.

26 Shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'ij' ádaanniidíi baa natsídaahkees; doo hołáago nnee bigoyá' bee daagonohsáa da, doo hołáago dák'a'ádaanoht'ee da, doo hołáago ízigo ágot'ee zhińéego gosolij da:

27 Ndi Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán biká' nt'é doo góyáá dahíi hayiheznil, daagoyááníi ídaayádaandzigo áile'híi bighá; la'íi Bik'ehgo'ihí'nań doo daanłdzil dahíi hayiheznil, nadaalwodíi ídaayádaandzigo áile'híi bighá;

28 Ni'gosdzán biká' doo ízigo ádaat'eego daagozliiníi, la'íi daach'ich'ólaahíi Bik'ehgo'ihí'nań hayiheznil, doo begonáh dahíi hayiheznil, dzaągee begoz'aaníi doo nt'é dago ch'í'nah áile'híi bighá:

29 Áik'ehgo nnee doo la' Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ída'odlíi da doleeł.

30 Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań ánát'ijgo Christ Jesus bił dałá'á daanołhij, án biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań daagondzáago ádaanołwizlaa, dábik'ehyú ádaant'ee, la'íi godilzihgo ádaant'eego ádaanołwizlaa, án biláhyú ałdó' hanádaanołwidihez'nil:

31 Bek'e'eshchiiníi gáníhíi k'ehgo, Hadín ída'odlíihíi nohweBik'ehń yee ída'odlíi le'.

2

1 Shik'íyú, nohwaa niyáadá' Bik'ehgo'ihí'nań baa na'goníi ni'gosdzán biká' yati' dénzhóné la'íi kogoyá'í doo bee nohwich'ij' yashti'go niyáá da.

2 Áidá' nohwil nashkai n'dá' Jesus Christ zhá, tsj'ikna'áhi bíheskał n'íi, baa yashti'go shiini' łashłaa ni', la'ihíi doo nt'é da.

3 Doo nłdzil dago, nesdzidgo, la'íi dážhó deshtidgo nohwil nashkai ni'.

4 Shiyati'íi la'íi na'goshni'íi nnee goyáni biyati' ích'ij' goltsódi doo bee yashti' da ni', ndi Holy Spirit na'iziidgo la'íi binawod ch'í'nah ánsihgo yashti' ni':

5 Áik'ehgo nohwi'odłá' nnee bigoyá'í bich'ij'zhińéego doo bada'ohłi dago, ndi Bik'ehgo'ihí'nań binawodíi bada'ohłi.

6 Nohwitaahyú nnee Holy Spirit bee báyán daasiliiníi bich'ij' igoyá' bee yádaahiilti', doo díi goldohíi bits'á'dí' igoyá'í da, la'íi ni'gosdzán biká' nadaant'aahíi bigoyá'í doo bee yádaahiilti' da, ái doo nt'é daaleeh da:

7 Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań bigoyá' doo bígózi da n'íi, nanl'ij'íi bee yádaahiilti', ái Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán dabínsédá' ngonłchíjgo yengon'áá l'ék'ehíi, ái bee Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' anáyet'iiníi biyi' bił daandlij doleełhíi bighá:

⁸ Áí díí ni'godzán biká' nadaant'aahíí doo la' yígótsi da: yídaagołsiyúgo nohweBik'ehń bits'á'dindláád nłini ts'i'ina'áhi doo yídaayołkał at'éé da.

⁹ Bek'e'eshchiinií gáníhíí k'ehgo at'éé, Końáá doo yo'ii dahíí, kojaa doo id-its'ag dahíí, la'íí nnee bijíí yuńe' doo hwahá be'ogowáh dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań hadíí yil daanzhooníí yá layiiláa, nii.

¹⁰ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bee nohwich'í' ch'í'nah áyíłaa: Holy Spirit dawahá yineł'íí, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' doo bigózi dahíí ye'at'éehíí ndi.

¹¹ Hadín nnee nliinií nnee ye'at'éhi yígótsi? Nnee biyi'siziinií zhá; da'áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'éhi nnee doo la' yígótsi da, dabíí biSpirit zhá.

¹² Áík'ehgo ni'godzán biká'gee spirit benagowahíí doo nohwaa hi'né' da, ndi Holy Spirit Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi nohwaa hi'né'; dant'éhéta Bik'ehgo'ihí'nań nohwaa ch'oba'go nohwaa yiné'íí bídaagonłzi doleelhií bigħa.

¹³ Áí aldó' bee yádaahiilti', doo yati' nnee bigoya' ilch'ígó'aahíí bee da, ndi yati' Holy Spirit nohwił ch'ígó'aahíí bee yádaahiilti'; Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go ágot'eehíí yaaká'dí' yati'íí bee nkt'éego ch'í'nah ágohiidle'.

¹⁴ Áídá' nnee Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit doo ye'at'éé dahíí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bits'á'dí' ágot'eehíí doo náidiné' da: bíí bich'í'yúgo déba'odlohé: doo yígonółsi at'éé da, Holy Spirit binkááyú zhá yígótsihíí bigħa.

¹⁵ Ndi hadín Holy Spirit ye'at'éhi dawahá yígótsi, áídá' dabíí nnee doo Holy Spirit ye'at'éé dahíí doo yígótsini at'éé da.

¹⁶ Hadínshá' nohweBik'ehń binatsekeesíí yígótsi, bił ch'ígó'aah doleelgo? Doo hadín da. Áídá' néé Christ binatsekeesíí bídaagonłzi.

3

¹ Shik'íiyú, Holy Spirit be'ádaanoht'eehíí k'ehgo doo nohwich'í' yáoshti' at'éé da ni', ndi ni'godzán be'ádaanoht'eehíí k'ehgo, áńigo ínashood daasolijihíí bigħa mé' daanołhijihíí k'ehgo nohwich'í' yashti' ni'.

² Ibe' nohwá náda'siłsiłdhíí k'ehgo yati' dabígóziníí bee nohwich'í' yashti' ni', its'íí dah, áí yati' nyee'íí at'éé: doo hwahá bídaagonółsiłh dahíí bigħa doo bee nohwich'í' yashti' da ni', dak'ad ndi doo bídaagonółsi da.

³ T'ah ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee, doo Holy Spirit be'ádaanoht'ee da: nohwitahyú la' bíyéehíí ídáhádaaht'íí, ilch'í' daashohkee, la'íí ilts'á'zhí' daahohkah, áí bigħa t'ah ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee, la'íí ni'godzán biká' nneehíí k'ehgo t'ah nadaahkai go'íí.

⁴ Ła' gáníídá', Shíí Paul zhińéé nshłij; la'íí, Shíí Apollos zhińéé nshłij, nii; áík'ehgo ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee go'íí.

⁵ Paulhííshá' hadín? Apollosíshá' hadín? Nada'iziidíí biláhyú da'osodłaqđíí zhá ndlij, nohweBik'ehń néé dántijgee binasdziid nohwaa din'ááhíí k'ehgo na'idziid.

⁶ Shíhíí k'ediiláa, Apollosí yiyaa naná'nktłish: ndi Bik'ehgo'ihí'nań deshjeedgo áyíłaa.

⁷ Áík'ehgo hadín k'e'dileehíí dagohíí hadín naná'nktłishíí doo nt'é nlij da; ndi Bik'ehgo'ihí'nań deshjeedgo áile'íí zhá.

⁸ K'e'dileehíí la'íí naná'nktłishíí biłgo dáłekt'ee: la'íí nnee daantijgee binasdziidíí bidená bich'í' nahi'niil.

⁹ Néé Bik'ehgo'ihí'nań dała' bił nada'idziidíí daandlij: nohwíí Bik'ehgo'ihí'nań k'e'nłááhíí la'íí nayik'í'iziidíí daanołhij, Bik'ehgo'ihí'nań bikij yitł'ihíí k'ehgo ádaanoht'ee.

¹⁰ Nnee góyáni kij ágole'íí kij bitł'ááh ledn'aahíí áile', ágát'éégo shíí Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí shaa yiné'íí bik'ehgo nohwi'odłá' bitł'ááh

łedn'aahíí ashłaa, áídí' nnee ła' yiká' hadag yitł'ih. Áídá' nnee daantúígee hagog'éeego ágole'íí yaa goyáá le'.

¹¹ Nohwi'odłá' bitł'ááh łedn'aahíí ilk'idá' ágolzaa, áihíí Jesus Christ, nnee doo ła' ánágódle' at'ée da.

¹² Dahadíń díí itł'ááh łedn'aahíí biká' ágole'íí, óodo, béshłigai, tsée łáá íłini, ndilchi', tł'oh, dagohíí tł'oh náhesgani yee hadag ágole'yúgo;

¹³ Nnee daantúígee binasdziidíí ch'í'nah alne' doleeł: kaa yá'iti'íí bijúígee kq' bee ch'í'nah hileeh; nnee daantúígee binasdziidíí hago'at'éeéhíí kq' bee bígoziłh doleeł.

¹⁴ Nnee ła' hadag ágolaahíí t'ah goz'aayúgo, bidená bich'í' nahi'niił doleeł.

¹⁵ Áídá' nnee ła' binasdziidíí aąnlid lək'eyúgo, nt'é bich'í' nahi'niił le'at'ée n'íí baa ch'a'one': ndi bíhíí hasdábidilteeh, kq' biyi' ch'ínyááhíí k'ehgo.

¹⁶ Bik'ehgo'ihí'nań bikłh biyi' daach'okąąhíí daanołłini ádaanoht'eehíí, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit nohwiyi' golłihíí bídaagonołsı ya'?

¹⁷ Nnee ła' Bik'ehgo'ihí'nań bikłh biyi' daach'okąąhíí dénchq'go áyíłlaa lək'eyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań da'íłíí hileehgo ábile' doleeł, Bik'ehgo'ihí'nań bikłh biyi' daach'okąąhíí godiyłhíí bighą, áí kłhíí nohwíí daanołłij.

¹⁸ Nnee doo ła' ích'í' nach'aa da le'. Nohwitahyú nnee ła' ni'gospdzán bigoyá' ye'at'ée ngolnii lək'eyúgo, áí doo nt'é yígółsiníí k'ehgo ádódle', áík'ehgo goyáá hileeh.

¹⁹ Díí ni'gospdzán biká' igoyá'íí Bik'ehgo'ihí'nań bich'í'yúgo déba'odlohe át'ée: bek'e'eshchiiníí gáníí, Nnee daagondząą daanziníí nadaach'aago nadaagolchi'íí bee Bik'ehgo'ihí'nań daabiljizh.

²⁰ Ła'íí gánadí'nii, NohweBik'ehń nnee daagondząą daanziníí binatsekeesíí yígółsı, doo nt'é bee alne' dago.

²¹ Áí bighą nnee doo ła' bada'olłí da le': dawahá nohwíyéhi ádaat'ee;

²² Paul, dagohíí Apollos, Cephas, dagohíí ni'gospdzán, ihí'naahíí, dagohíí da'itsaahíí, dawahá k'adíí daagolłini, dagohíí dawahá begonáhi, dawa nohwíyéhi ádaat'ee.

²³ Áídá' Christ bíyéé daanołłij; Christ-híí Bik'ehgo'ihí'nań bíyéé nlij.

4

¹ Christ yánada'iziidíí ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'dí' doo bígózi da n'íí nł'éeego daineł'úgo yaa nadaagolłni'íí daandlijgo nohwaa natsí'ikees le'.

² Áík'ehgo nnee nada'iziidíí binant'a' da'ábilniiyú ánát'ijłgo goz'aą.

³ Nohwíí shaa yádaakti'yúgo, ła'íí nnee aayanáltihíí shaa yakti' ndi, doo shł hago'at'ée da; shíí ndi doo ídaayashti' da.

⁴ Dénchq'ego asdzaahíí doo bígonsı da, ndi áí bighą nł'éeego shich'í' ch'ígowáh doo dishnii da: áídá' nohweBik'ehń zhą shaa yakti'.

⁵ Áí bighą doo hwahá biká' ngowáh dadá' doo aayádaakti' da, nohwe-Bik'ehń nádzáágo zhą, án dawahá godilłihíí biyi' nanł'í' n'íí got'ijzhı' ch'í'nah áidolił, ła'íí nnee bijíí yune' yaa natsídaakeesíí ch'í'nah áidolił: áík'ehgo nnee daantúígee nł'éeego ánádaat'ijł lək'eyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań, Nł'éeego ánádaat'ijł ni', daabilnii doleeł.

⁶ Shik'íyú, shíí hik'e Apollos bilgo nohwe'ídaagonoł'aah doleełgo nohwich'í' ádaayásiilti'; bek'e'eshchiiníí áníłhíí bitisgo nnee doo baa natsídaahkees da doleełgo, ła'íí nohwíí nnee doo dałá'á bee ídaada'ohdłíídá' ła'ihíí nohwíł daancho' da doleełgo.

⁷ Hagot'éeego łáá łahgo ánt'éeego sínłij? Nt'é łáá nýéhi doo naa hi'né'hi da lán? Naa hi'né' lək'eyúgo, nt'é bighą ída'óndlii? Doo naa hi'né'híí k'ehgo łáá ánt'ee.

⁸ Ilk'idá' dawahá daanohwíyée ya', ilk'idá' hadaanol̄dzil ya', nant'án k'ehgo nadaanoht'aa, daanohwídh̄ ndi: nadaanoht'aahí dázhó hásh̄t'íí, néé al̄dó' nohwil̄ nadaant'aa doleeh̄íí bigh̄a.

⁹ Néé, Jesus binal'a'á daandliiníí, Bik'ehgo'ihí'nań iké'yú ch'ínohwin̄il sh̄i ns̄i, n̄nee natseedgo b̄andaagost'aah̄í k'ehgo: ni'gods̄zán biká' daagol̄iníí, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagol̄iníí, la'íí n̄nee dawa daanohwineł'íígo ádaanohwi'deszaa.

¹⁰ Néé Christ bigh̄a n̄nee déba'odlohé daandlii, nohwih̄í Christ binkááyú daagondz̄aą daanohs̄i; néé doo daan̄dzil dahí k'ehgo nohwaa nats'íikees, nohwih̄í nadaanlwod daanohs̄i; nohwíí n̄nee daanohwidn̄s̄i, nééh̄íí daanohwich'ich'ol̄aa.

¹¹ Díí j̄j̄ t'ah sh̄iná' la'íí dibá' daandlii, nohwidiyágé ádaadh̄, da'adzaayú nanohwida'dindzil, nohwigow̄a ádaagod̄h̄go da'íl̄j̄ nahiik̄ai;

¹² Danéé nohwigan bee nada'idziid: daanohwoch'iid l̄ék'eyúgo bá da'ohiik̄aąh; nohwiniidaagon̄s̄i ndi bich'í' dahdaand̄oh:

¹³ Nch̄o'go nohwaa yádaakti'íí biyaa gozh̄óó doleeh̄í bá hádaahiit'íí: ni'gods̄zán biká' dawahá nch̄o'i ch'í'ideeh̄í daandliih̄í k'ehgo nohwaa nats'íikees, díí j̄j̄ ndi nohwil̄ ch'í'idaagosd̄in̄h̄í k'ehgo nohwaa nats'íikees.

¹⁴ Díí doo bik'ee ídaayádaanohdz̄ih̄í bigh̄a nohwich'í' k'e'eshchii da, áidá' shich̄agháshé sh̄il̄ daanzhooníí daanoh̄j̄go nohwil̄ ch'í'idaagonsh'aahíí bigh̄a ádaanohwidsh̄n̄ii.

¹⁵ Christ bá nohwil̄ ch'í'idaago'aahíí gonenan doo náhóltag dayú gól̄j̄sh̄a' ndi nohwitaahíí dała'á: Christ Jesus baa yati' baa gozh̄óni baa nohwil̄ nagosh̄n̄i'go nohwitaa síl̄j̄.

¹⁶ Áí bigh̄a nádaanohwoshk̄aąh, shedaal'íí le'.

¹⁷ Áí bigh̄a Timotheus, nohweBik'eh̄n biláhyú shizhaazhé sh̄il̄ nzh̄oogo ba'osh̄h̄i, nohwich'í' ol̄a', Christ biláhyú sh̄i'at'e'íí bínadaagonol̄z̄igo áidoliil̄, dáhot'éhé ha'ánázéhyú be'í'ch'ígosh'aahíí k'ehgo.

¹⁸ Doo nohwaa higháh da daanz̄ih̄í bigh̄a la' ídaada'odlíí.

¹⁹ Ndi dét'ih̄égo nohwaa nsháh doleel̄, nohweBik'eh̄n hát'ííyúgo, áík'ehgo áí n̄nee ídaada'odlííh̄í doo biyati' zh̄a bígons̄h̄ da, ndi binawod gol̄j̄yúgo bígons̄h̄.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí doo dáyati' zh̄a yee ch'í'nah hit'íí da, binawodíí yee ch'í'nah hit'íí.

²¹ Hadíh̄íí be'ánsht'eego hádaah̄t'íí? Gish be'idilt̄ishé hisht̄j̄l̄go nohwaa nsháh néé, dagohíí sh̄il̄ daanohsh̄oogo doo hashishkee dago nohwaa nsháh néé?

5

¹ Nohwitaahyú nant'í' na'ildeeh̄íí be'ádaanoht'eego nohwaa ch'in̄ii, agat'éégo nant'í' na'ildeeh̄íí n̄nee Bik'ehgo'ihí'nań doo daayok̄aąh dahíí bitahyú ndi doo hak'e begoz'aą da, kotaa bi'aahíí ko'aago.

² Dázhó ídaadołk̄aąh laą, baa daahchag le'at'éhi, díí ye'ánát'ííh̄í nohwitahd'í' ch'ilt'é' doleel̄ ni'.

³ Doo nohwitaahyú nashaa da ndi dashiini' zh̄a bee nohwitaahyú nsh̄j̄i, áík'ehgo sh̄ináal̄ ánagot'ííh̄í k'ehgo ilk'idá' díí n̄nee ánát'íídíí baa yásít'i,

⁴ Jesus Christ nohweBik'eh̄n bizhi'íí bee íla'ádaanoht'eeyú, doo sh̄ináal̄ da ndi shiini' bee sh̄ináál̄h̄í k'ehgo, Jesus Christ nohweBik'eh̄n binawod nohwil̄ n̄j̄go,

⁵ N̄nee ágádzaahíí Satan baa daadinoh'aah, bits'í bin'í'din̄h̄ doleeh̄íí bigh̄a, áík'ehgo biyi'siziiníí hasdagháh doleel̄, Jesus nohweBik'eh̄n nadáhíí bij̄j̄.

⁶ Ídaada'ohdlíhíí doo nzhq̄ da. Ya' bán benilzoolé da'ayáhágo ik'áán nást'óódíí dahot'éhé daabíndísohíshá' doo bídaagonos̄i da née?

⁷ Nchq̄'go ánádaaht'ííhíí nohwitahyú begoz'aaníí bán benilzoolé doo ánídá' n'íí yó'odaahné'híí k'ehgo yó'odaagodoh'aah, áík'ehgo ánídégo ná'ist'oodhíí k'ehgo daaleeh, bán benilzoolé da'ádihgo bán alzaahíí k'a'ádaanoht'ee doleel. Bitis-hagowáh n'íí bee bínádaahiiln̄ihgo dibel̄íí bizhaazhé zesdij̄híí k'ehgo Christ nohwá zesdij̄ lək'e:

⁸ Áík'ehgo halaq̄, lenágodáhgo náda'idij̄híí da'áík'ehgo begoz'aq̄ le', bán benilzoolé doo ánídá' be'alzaahíí doo daahiidaq̄ dago, dagohíí bán benilzoolé k'ehgo natsekees o'ní'híí la'íí nchq̄'go ágot'eehíí bíl alzaahíí doo daahiidaq̄ dago; áídá' bán benilzoolé dá'ádihgo bán alzaahíí nádaahiidij̄h le', áí bánhíí n̄t'éégo la'íí da'aniigo natsíts'ikeesi golzeego ágot'ínihi.

⁹ Nant'í' nakaihíí doo bíl nahkai da, nohwídishn̄iigo nohwich'í' k'e'eshilch̄íí ni':

¹⁰ Áídá' nant'í' nakaihíí, dawahá dayúwehégo ídáhádaat'iiníí, daan'ij̄híí, dagohíí k'e'eshchín daayokaq̄híí doo ínashood daanlij̄ dahíí doo ádáldishn̄i da; áí ádáldishn̄i lək'eyúgo, ni'goszán bits'á' nohkáhyúgo zhá doo bíl nahkai da doleel ni'.

¹¹ Áídá' gánohwídishn̄iigo nohwich'í' k'e'eshchii, N̄nee la' ínashood daayiln̄ihíí nant'í' nagháa lək'eyúgo, dagohíí dawahá dayúwehégo ídáhát'íiníí, k'e'eshchín yokaq̄híí, yati' ye'okáakíí, da'idlaq̄ nt'ééhíí, dagohíí aháda'i'n̄ihíí nlij̄ lək'eyúgo, doo bíl nahkai da; ágádaat'eehíí doo bíl daohsaq̄ da.

¹² Hant'é nashink̄t'ogo yánáltihíí ádish'ij̄go doo ínashood daanlij̄ dahíí baa yashti' doleel? Ínashood daanliiníí zhá baa yádaakti'go goz'aq̄.

¹³ Doo ínashood daanlij̄ dahíí Bik'ehgo'ihí'nañ zhá yánáltihíí nlij̄go yaa yádaakti'. Áík'ehgo n̄nee nchq̄'go ánát'ííhíí nohwits'á' nolteeh.

6

¹ Nohwíí la' dahagot'éégo ilch'í' gosol'aq̄ lək'eyúgo, doo ídaa yágos̄i dago doo ínashood daanlij̄ dahíí binadzahgee laa yahti' née, ínashood daanliiníí binadzahgee zhá laa yahti' le'at'éhi?

² Ínashood daanliiníí dahagee ni'goszán biká' n̄nee yaa yádaakti' doleelí doo bídaagonos̄i da née? Ni'goszán biká' n̄nee baa yádaakti'íí nohwidáhyú begoz'aq̄dá', da'ayáhágo goz'ánihíí baa yádaakti'go doo bik'eh shohjeed da ya'?

³ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíni baa yádaakti'íí nohwidáhyú begoz'aaníí doo bídaagonos̄i da gá? Áí ndi baa yádaahiilti'dá' ni'goszán biká' zhinéégo ágot'eehíí n̄t'éégo baa yádaahiilti' go'íí.

⁴ Díí ni'goszán biká' zhinéégo dant'éhé bighá laa yádaakti' lək'eyúgo, n̄nee ínashood daanlíni doo daidn̄s̄i dahíí yaa yádaakti'go hanádaahn̄i née?

⁵ Díí bik'ee ídaa yádaanozd̄igo ánohwish̄e'go ánohwídishn̄i. Ya' n̄nee góyááníí nohwitahyú doo la' da née? Doo la' bik'isyú líl dahnagos'aq̄gee yaa yahti' doleelí yik'eh sitij̄ da née?

⁶ Áídá' n̄nee la' bik'isn bílgo laa yahti'go, aayánáltihíí doo ínashood daanlij̄ dahíí binadzahgee laa yahti'.

⁷ Áík'ehgo nohwitahyú dázho dégochq̄'go goz'aq̄, aayánáltihíí binadzahgee laa yádaakti'híí bighá. Áídá' nt'é bighá doo ch'ík'eh ánánohwik'ij̄l da? Nt'é bighá doo ch'ík'eh nohwich'í' nadaach'aa da?

⁸ Áídá' nda'ol̄sih, Christ biláhyú nohwik'isyú ndi doo bik'ehyú ádaal'ij̄ da, bich'í' nadaach'aa.

⁹ Doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí doo itah bíyéé daaleeh dago doo bídaagonoŋŋ da gá? Nohwich'í' na'doch'aa hela': iké' na'idaahíí, k'e'eshchín daayokaqahíí, nant'í' nakaihíí, nnee daanliiníí nnee yiŋgo doo bik'ehyú ádaat'íí dahíí,

¹⁰ Da'n'ííhíí, dawahá dayúwehégo ídáhádaat'iiníí, da'idlāā nt'ééhíí, yati' yeda'okáahíí, ła'íí ahada'i'niíhíí, díí dawa Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí doo itah bíyéé daaleeh da.

¹¹ Nohwíí ła' ágádaanoht'ee ni': áídá' Jesus nohweBik'ehń bizhi' bee ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaqahíí biSpirit biláhyú taadaanohwi'desgiz, bá hadaanohwi'deszaa, ła'íí dávik'ehyú ádaanoht'ee daanoht'ee doo'niid.

¹² Dawahá shá bił ch'í'otaqā ndi doo dawa bee shich'ogo'nii da: dawahá shá bił ch'í'otaqā ndi doo ła' ích'í' shiltsood da áshi'dilne' da.

¹³ Hidán nohwibid bá át'éé, ła'íí nohwibid hidán bá át'éé: ndi Bik'ehgo'ihí'nań da'ála doo nt'é dago áiléh doleel. Nohwits'íhíí doo nant'í' na'idahíí bá át'éé da, ndi nohweBik'ehń bá át'éé, ła'íí nohweBik'ehń binawodíí nohwits'í bá át'éé.

¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń naahi'na'go áyíílaa, néé áldó' binawod bee naadaahihii'nahgo ádaanoht'ee.

¹⁵ Ya' nohwits'í Christ bił dała'á daanliigo at'ééhíí doo bídaagonoŋŋ da gá? Áík'ehgo ya' Christ bił dała'á nliiníí isdzán nant'í' nagháhi bił dała'á ádíshdléh néé? Dah, da'anii doo ágát'éé da doleel.

¹⁶ Ya' nnee ła' isdzán nant'í' nagháhi ya'ádidiltíigo isdzánhíí bił bits'í dała'á nadleehíí doo bídaagonoŋŋ da gá? Gáníigo dahgoz'aqā, Nakihíí bits'í dała'á nádooleel.

¹⁷ Áídá' hadín nohweBik'ehń ya'ádidiltííhíí spirit dała'á át'éé.

¹⁸ Nant'í' na'idahíí bits'á' nadohkeeh. Nnee ni'íksiih ła'ihíí doo bits'í yee ni'ihíksiih da; áídá' dahadín nant'í' naghahíí bits'í yee ni'ihíksiih.

¹⁹ Ya' nohwits'íhíí Holy Spirit nohwiyi' goliíníí bikih biyi' daach'okaqahíí ádaat'eehíí doo bídaagonoŋŋ da gá? Nohwits'íhíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwaa yiné'ihí at'éé, doo daanoht'ee nohwíyéhi ádaanoht'ee da go'íí.

²⁰ Łán izliigo nadaanoht'ee deheznihi ádaanoht'ee: áí bighā Bik'ehgo'ihí'nań ízigo at'ééhíí ch'í'nah ádaanoŋŋ, nohwits'íhíí ła'íí nohwiyi'siziiníí bee, áí Bik'ehgo'ihí'nań bíyéé.

7

¹ Baa shich'í' k'eda'shołchijí n'íí bee nohwich'í' k'e'ná'ishchii: Nnee doo nannee dayúgo bá nł'éé.

² Áídá' dánko nant'í' nakáhíí bighā nnee dała'á daantíígee dabíí bi'aa golíí le', ła'íí isdzáné dała'á daantíígee dabíí bikā' golíí le'.

³ Isdzán bikā' yił nteesh hat'íyúgo nneehíí doo dah nii da le': ła'íí nnee áldó' da'áík'ehgo bi'aa áidoliil.

⁴ Isdzán doo dabíí bik'ehgo ánát'íí da le', ndi bikā' bik'ehgo: nnee áldó' da'áík'ehgo doo dabíí bik'ehgo ánát'íí da le', ndi bi'aa bik'ehgo.

⁵ Doo ilch'í' a'nohchí' da, dahagee dáshiná' ohkaqageeyúgo zhā daazhógo ngonoh'aah; áí bikédí'go łaa naht'aash, doo ágáhoht'íí dayúgo dánko nohwits'í yiká hát'íiníí doo bidag ánoht'ee da doleehíí bighā Satan nanohwíntaah doleel.

⁶ Díí nohwil ch'ínsh'aahíí bighā nohwich'í' yashti', doo bee nohwá ngonsh'aahgo da.

⁷ Shíí ánsht'eehíí k'ehgo nnee dawa áldó' ádaat'eego hasht'íí. Áídá' nnee dała'á ntíígee bi'at'e'ihíí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' begoz'aqā, ła' nadaaneedá' ła'ihíí doo nadaanee dago.

8 Áík'ehgo doo nadaaneehí dahíí ła'íí isdzáné itsaa daanliiníí gádaabildishnii, Shíí k'ehgo doo nadaahnee da ndizhoo.

9 Áídá' na'i'neehíí bich'í' doo ích'idildih dayúgo, ch'ík'eh nadaach'inéh ndizhoo: nach'inneehíí shich'í'yúgo doo nkt'éé da ndi na'i'neehíí bidázhí' ch'ilíyúgo dánko nant'í' ch'idigháhíí itisgo doo nzhoo da.

10 Áídá' nadaaneehíí gádaaldishnii, doo shíí da, nohweBik'ehń gáyilnii, Isdzán biká' yil ílk'ínát'aash hela':

11 Áídá' yil ílk'ínát'aazh lək'eyúgo, daazhógo naghaa le', dagohíí biká' yaa nánódáh: ła'íí nnee bi'aa yil ílk'ínát'aash hela'.

12 Ƙa'ihíí shíí gádaaldishnii, nohweBik'ehń doo gáníí da, Ƙa' nnee Christ biláhyú nohwik'isn, bi'aa doo da'odlāā da ndi, biká' odláni yil golíígo bił dábik'ehyúgo, yó'ayóht'e' hela'.

13 Ƙa'íí isdzán odláni biká' doo odlāā da ndi yil golíígo bił dábik'ehyúgo yó'ayóht'e' hela'.

14 Nnee doo odlāā dahíí bi'aa bi'odlā'híí bighā Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go hakodilne'íí bee bich'í' goz'āā, ła'íí isdzán doo odlāā dahíí biká' bi'odlā'híí bighā Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go hakodilne'íí bee bich'í' goz'āā ałdó': áík'ehgo nohwichāgháshé da'ch'odlāāzhí' bił da'otag doleeł, doo ágát'éé da lək'eyúgo doo da'ch'odlāāzhí' bił da'otag da doleeł ní'.

15 Ƙa' doo odlāā dahíí nádilwod lək'eyúgo ch'ík'eh nádilgheed. Christ biláhyú nohwik'isn dagohíí nohwilah, bi'aa dagohíí biká' bits'á' nyááyúgo doo daabihest'oo da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, Nkegohen'áāgo nahkai, daanohtihii.

16 Isdzán, ínashood nłíni, díí baa natsínkees, ninkááyú nika' dánko hasdábí'didołteeł. Nnee, ínashood nłíni, díí baa natsínkees, ninkááyú ní'aa dánko hasdábí'didołteeł.

17 Nnee daantúígee Bik'ehgo'ihí'nań baa daagodez'āāhíí k'ehgo hikaah le', nohweBik'ehń bich'í' ánniidíí k'ehgo yikísk'eh hikaah le'. Ádishniigo ínashood ha'ánátséh nagozníí dawa baa goni'āā.

18 Nnee ła' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ánniidá' ílk'idá' círcumcise ábi'delzaa lá née? Áí shidíí doo k'ena'óshdéh nzí da le'. Nnee ła' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ánniidá' doo círcumcise ábi'delzaa da lá née? Áń círcumcise ábi'dolne' hela'.

19 Círcumcise áko'delzaahíí dagohíí doo círcumcise áko'delzaa dahíí doo hago'at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań yengon'ááníí bikísk'eh ách'ít'ééyúgo zhá ílíí.

20 Nnee daantúígee Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ánniidá' nt'é binasdziid lán shí n'íí dayúweh nayik'í'iziid le'.

21 Ya' nich'í' ánniidá' isnáh nłíni lá née? Áí doo nił hago'at'éé da le': ndi ná ch'í'otāā lək'eyúgo ch'ínánádáh.

22 Dahadín nohweBik'ehń bich'í' ánniidá' isnáh nłíj ndi, nohweBik'ehń binadzahgee doo isnáh nłíni at'éé da: áídá' dahadín bich'í' ánniidá' doo isnáh nłíj da ndi, Christ bi'isna' silíj.

23 Ƙán izlíjgo nadaanohtihí' dehezníihi ádaanoht'ee; nnee zhá bi'isna' nádaahdleeh hela'.

24 Shik'íyú, nohwich'í' ánniidá' daanohtíjgee hago't'éégo nohwich'í' goz'āā lək'eyúgo, da'ágádaanoht'eego Bik'ehgo'ihí'nań bił daanohtíj le'.

25 K'adíí ch'íkíí doo hwahá nneh dahíí baa yashti', doo nohweBik'ehń yegos'aaníí bee da, ndi nohweBik'ehń biłgoch'oba'íí shaa yiné'go shada'okígo áshílaahíí bighā bee yashti'.

26 Nagont'ogíí bengonyááhíí bighā dahadín da'at'ééhíí k'ehgo naghaago bá nzhoo shí nsí.

27 Ya' nannee née? Hagot'éégoshá' bíł k'ínásht'aazh doo nńzi da. Ya' doo nannee da née? Doo isdzán biká dín'ji da le'.

28 Áídá' nńnaayúgo, doo isínisii da; ła'íi na'ilíhn nńáayúgo doo isiih da. Áídá' hadíi k'ł nnádaasaaníi ni'gosdzán biká' nagont'ogú bee bich'j' nagoz'ąą doleek: ái bits'ą'zhj' daanohwoshtą' hasht'ji.

29 Shik'íyú, goldohgo nohwá ngont'aaníi hileehgo ayáhágo godziih, no-hwiłdishniigo ádishni: áik'ehgo kodí' godezt'i'go hadíi bi'aa daagolíníi, bi'aa doo daagolji dahíi k'ehgo ádaat'ee le', bi'aa doo nohweBik'ehn bitisgo yaa natsídaakes dago;

30 Hadíi daachagú doo daachag dahíi k'ehgo ádaat'ee le', nt'é bighą daachagú doo itisgo yaa natsídaakes dago; hadíi bíł daagozhóóníi doo bíł daagozhóo dahíi k'ehgo ádaat'ee le'; hadíi nada'ihnihií doo nt'é daabiyééhíi k'ehgo ádaat'ee le';

31 ła'íi hadíi ni'gosdzán biká' ágot'eehíi nabik'iziidíi, doo ái zhą nabik'iziidhíi k'ehgo ádaat'ee da le', dúi ni'gosdzán biká' benagowaahíi bech'igowáhi at'ééhíi bighą.

32 Doo nohwiini' łaą dago nohwá hásh't'ji. Hadín doo nanee dahíi no-hweBik'ehn bich'j' zhinéego ágot'eehíi zhą yaa natsekeesgo, nohweBik'ehn hagot'éego ył goyılshóogo áile'íi yaa natsekees:

33 Áídá' nnee naneehíi ni'gosdzán bich'j' zhinéego ágot'eehíi zhą yaa natse-kees, hagot'éego bi'aa ył goyılshóogo áile'go yaa natsekees.

34 Isdzán naneehíi hik'e isdzán doo nanee dahíi bíłgo doo łąt'ee da. Isdzán doo nanee dahíi nohweBik'ehn bich'j' zhinéego ágot'eehíi yaa natsekees, hagot'éego bits'í hik'e biyi'siziinií godilzihgo at'éego áyılı doleelgo: áídá' isdzán naneehíi ni'gosdzán bich'j' zhinéego ágot'eehíi yaa natsekees, hagot'éego biką' ył goyılshóogo áile'íi yaa natsekees.

35 Dúi daanohwíi nohwá nzhóogo yashti'; doo nohwishjizhgo da, ndi nohwá nł'ééhíi bighą, doo nakigo nohwiini'go da nohweBik'ehn bá nada'ohsiidhíi bighą.

36 Nnee ła' bitsi' doo nniinéh hát'ji dahíi bighą, doo sitsi' bich'j' nł'éégo ánsht'ee da, nzi lẹk'eyúgo, ła'íi na'ilíhn bayánzhj' dahiyaayúgo, ła'íi na'i'neehíi bá nł'éé nziyúgo, ái doo hago'at'éé da, doo nchó'go ánát'jł da, ch'ík'eh nniinéh ndi nzhóo.

37 Áídá' nnee ła' nłdzilgo tsídezkeezgo, ła'íi doo nt'é daabini'ąayúgo, dabíi hát'íinií yitis nlijgo, bitsi' doo nniinéh dago biini' łąyiláa lẹk'eyúgo nł'éégo adzaahi at'éé.

38 Áik'ehgo nnee bitsi' ła' nnee yaa yinkjyúgo nł'éégo adzaa; áídá' doo ła' nnee yaa yinkj dayúgo itisgo nł'éégo adzaa.

39 Isdzán biką' danihi'náazhj' begoz'aaníi bee líbi'dezt'óo, ndi biką' dazt-sąayúgo daazhógo naghaa, dabíi hát'íinií ył niinéh doleek; nohweBik'ehn bíł dábik'ehyúgo zhą.

40 Ndi itsaa nliinií doo nnaná'náa dayúgo zhą bíł gozhóo shj nsj: Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit áik'ehgo nashitsiyilkees shj nsj.

8

1 K'e'eshchín daach'okąąhgo hidán baa hi'niil n'íi baa yashti': daanohwigha hidán doo godiyh dago bídaagonlzi. Ndi shí itisgo gonsą ch'inziyúgo itisgo da'ich'í dolteek, áídá' ilgoch'oba'íi ínashood nłdzilgo ábile'.

2 Dahadín shí itisgo gonsą ch'inziinií, bígoch'ılıs le'at'éhi doo ła' bígoch'ılıs da.

3 Áídá' dahadín Bik'ehgo'ihí'nań bíł nzhóoyúgo, án Bik'ehgo'ihí'nań bígółsj.

⁴ Áík'ehgo k'e'eshchín daach'okaqahgo hidán baa hi'niil n'íi daach'iyaaqahíi baa yashti', k'e'eshchín doo da'anii hi'naa dago bídaagonlzi, la'íi Bik'ehgo'ihí'nañ da'á zhá gólíiníi áldó' bídaagonlzi.

⁵ Yaaká'yú la'íi ni'gosdzán biká'yú dant'éhéta daach'okaqahíi, gods daa-holzéhi, láá ndi, (bich'í' daach'okaqahíi láágo, la'íi nadaant'án láágo daagoljí ndi,)

⁶ Néé Bik'ehgo'ihí'nañ da'á nohwá gólíi, nohwiTaa, án bits'á'dí' dawa daagoljí, la'íi án bá daahin'naa; la'íi nohweBik'ehñ da'á gólíi, Jesus Christ, án binkááyú dawa daagoljí, la'íi án binkááyú daahin'naa.

⁷ Da'ágát'éé ndi ínashood doo dawa ái yídaagołsi da: áidá' kú begonyaazhí' la' k'e'eshchín zhá daach'okaqahíi yídaagołsi ni'; ái hidán godiyihgo at'éé daanzigo hidán k'e'eshchín daach'okaqahgo baa hi'niil n'íi daayiyaa'yúgo, yunáásyú itisgo doo daanłdzil nazij da daaleeh.

⁸ Doo hidán Bik'ehgo'ihí'nañ bit'ahgo nohwinoníi at'éé da: daahiidaayúgo doo ái bigha Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee itisgo daanjoq da, dagohíi doo daahiidaq dayúgo doo ái bigha Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee itisgo daancho' da.

⁹ Áidá' idaa daagonohdzaq, nohwi'odla' daanłdzilhíi bigha hidán k'e'eshchín baa hi'niil n'íi daahohyaayúgo, dánko nnee bi'odla' doo daanłdzil dahíi la' nageehgo ádaahle'.

¹⁰ Ni, hidán doo godiyihgo at'éé da bígonłsini, k'e'eshchín náda'okaqahé yune' nnaago nnee la', bi'odla' doo nłdzil dahíi no'iyúgo, dánko doo hago'at'éé laq nzigo bíi áldó' yiyaa doleeh;

¹¹ Áík'ehgo shí itisgo gonsaa nńzihíi bik'izhí' ái nnee bi'odla' doo nłdzil dahíi dánko ch'a'otłzh, án Christ biláhyú nik'isnhi, Christ bá daztsáni.

¹² Nohwik'isn bi'odla' doo nłdzil dago doo bik'ehyú ágot'eehíi dávik'ehyú at'éé nzigo ádaabinłsigo bich'í' ncho'go ánádaht'ijłgo Christ bich'í' ncho'go ánádaht'ijł hileeh.

¹³ Áík'ehgo hidán hishaqahíi bigha shik'isn nanago'yúgo, dánnágódzáazhí' doo itsij náoshdaq at'éé da, shik'isn doo nanashgéeh hasht'ij dahíi bigha.

9

¹ Ya' doo Christ binal'a'á itah nshłij da gá? Ya' doo dawahá shá bil ch'í'otaq da gá? Ya' doo Jesus Christ nohweBik'ehñ biláhyú shinasdziid daanohłij da gá?

² La' bich'í' doo Christ binal'a'á nshłij dayúgo, nohwíi nohwich'í' ái nshłij go'íi: nohweBik'ehñ biyati' bee nohwich'í' yashti' n'íi biláhyú hasdánohwido'nilhíi bigha Christ binal'a'á nshłijgo shígózi.

³ Díi bee ádáyashti', hadín nashíiłkidyúgo:

⁴ Ya' néé Christ binal'a'á daandliiníi da'idaqago doo nohwá goz'aq da gá?

⁵ Ya' isdzán ínashood daanłini bil ndaan'nehgo bil nahiikaigo doo nohwá goz'aq da gá, la' nadaal'a'ihíi, nohweBik'ehñ bik'isyú, hik'e Céphas ádaadzaahíi k'ehgo?

⁶ La'íi ya' shíi hik'e Barnabas zhá behihi'naahíi bigha doo na'idziid da ndi doo hago'at'éé dago nohwá goz'aq gá?

⁷ Hadín dabíi na'iznilgoshá' siláada nłij? Hadín dahts'aa k'eidnłáago binest'a'íi doo yiyaa dasha'? Hadín dibelłij yinádez'iiníi bibe' doo yidlá dasha'?

⁸ Ya' dashíi zhá ádishnii gá? Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi áldó' ánii go'íi.

⁹ Bik'ehgo'ihinaan yegos'aanii Moses binkaayú nohwich'i' alzaahí gánígo bek'e'eshchij, lch'ihgee magashi t'oh naghái nyí'í'eesí doo bizé' na'ilt'éh da, nii. Ya' díí dá magashi zhá yaa natsekeesgo aníí nées?

¹⁰ Dagohíí nées nohwaa natsekeesgo aníí nées? Da'anii nohwá bek'e'eshchij: nnee nágodzizíí nest'án nyohohígo nágodziz, la'íí lch'ihíí aldó' t'oh naghái nyohohígo at'íí.

¹¹ Áík'ehgo nohwitahyú Holy Spirit bits'á'dí' nkt'éehíí bee nohwil ch'ídaagosit'aqadá', ni'gosdzán biká' nandeehíí nohwaa daanohné'yúgo, ya' nohwil dík'eh ádaagot'ee nées?

¹² Ła' nnee dant'éhéta bídaandihíí nohwaa daanohné' daanohwilniigo bá goz'aayúgo, ya' néehíí doo ágádaan'niigo nohwá goz'aq da gá? Da'ágát'ée ndi doo hak'i ída'onkeed da ni', Christ baa yati' baa gozhóni bidáhgee doo nadaagonkt'og da doleehíí bigha dawahá bidag ádaant'ee.

¹³ Kih biyi' da'ch'okaqahíí biyi' dilzihgo ádaagot'eehíí nayik'ída'iziidíí hidán Bik'ehgo'ihinaan baa hi'niikíí lahzhí' daayiyaqahíí ya' doo bídaagonoksi da nées? Ła'íí dawahá beda'okaqahíí biká' dahi'niilgee nada'iziidíí hidán Bik'ehgo'ihinaan áígee baa hi'niikíí lahzhí' daayiyaq aldó'.

¹⁴ Áík'ehgo hadín yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'íí da'ái yits'á'dí' yedaahinaago nohweBik'ehn bandaagoz'aq.

¹⁵ Shíí aldó' díí bee shá goz'aq ndi doo hak'i be'asdzaa da: k'adíí doo ágádaashohle' dishniigo nohwich'i' k'e'eshchii da: doo shich'i' nahi'niilgo da yati' baa gozhóni baa yashti'go be'ansht'eehíí shits'á' náidoné' át'ée da, dahyúgohíí shiná' shizes-hij ndi nzhoq.

¹⁶ Yati' baa gozhóni baa nagoshni' ndi doo áí bigha ída'oshdlii da: áí na'idziidíí shaa det'aqahíí bigha dáshini'aayú áshléhgo, yati' baa gozhóni doo baa nagoshni' dayúgo goyéehíí bee shich'i' goz'aq!

¹⁷ Díí na'idziidíí dashíí hasht'ijigo anasht'ijlyúgo, bigha shich'i' nahi'niil: áídá' dashíí doo hasht'ij da ndi ashle'yúgo, díí na'idziidíí shaa det'aqahíí bigha ashle'.

¹⁸ Nt'é shich'i' nahi'niil áídá'? Díinko, Christ baa yati' baa gozhóni baa nagoshni'dá' doo áí bigha nahi'niil da, áík'ehgo yati' baa gozhóni yaa yakti'íí nshijigo, áí bigha shich'i' nahi'niilgo shá begoz'aq ndi doo be'anásht'ijl da.

¹⁹ Nnee doo la' binal'a'á nshij da ndi, nnee dawa binal'a'á nshijigo ádeshdlaa, nnee láágo Christ bich'i'go honshbijhíí bigha.

²⁰ Jews daanliiníí bich'i' Jew nneehíí k'ehgo ádeshdlaa, Jews daanlíni Christ bich'i'go honshbijhíí bigha; Jews bich'i' begoz'aanii yikisk'eh ádaat'eehíí k'ehgo ádeshdlaa, begoz'aanii yikisk'eh ádaat'eehíí Christ bich'i'go honshbijhíí bigha;

²¹ Jews bich'i' begoz'aanii doo yikisk'eh ádaat'ee dahíí k'ehgo ádeshdlaa, begoz'aanii doo yikisk'eh ádaat'ee dahíí Christ bich'i'go honshbijhíí bigha, (Bik'ehgo'ihinaan yegos'aanii doo bikisk'eh ansht'ee da doo dishni da, ndi Christ yegos'aanii be'ansht'ee.)

²² Doo daanldzil dahíí bich'i' doo nldzil dahíí k'ehgo ádeshdlaa, doo daanldzil dahíí Christ bich'i'go honshbijhíí bigha: nnee dawa bich'i' dabíí k'ehgo á'denszi ni', dahagot'éégo la' hasdakáh doleehíí bigha.

²³ Áík'ehgo be'anásht'ijl, yati' baa gozhónihíí bigha, áí bits'á'dí' shíí aldó' nohwilgo itah shiyaa gozhóq doleehíí bigha.

²⁴ Ihanách'idikahgee dawa hadíí ihandeskaihíí dała'á aadilwodíí gonlée goz'aqahíí doo bídaagonoksi da nées? Áík'ehgo daagonolneehíí bigha nádohkeeh.

²⁵ Itah nagolzehíí dawahá bee ídaagodzqaq, ch'ah hobijhíí daayolbijhíí bigha. Áí ch'ah hobijhíí da'as'ah hichqohi ndi ágádaat'ijh; áídá' néehíí doo hichqohi

daahonlbijhíí bigha ádaahiit'íh.

26 Áík'ehgo hayú na'idzogíí doo bígonsi dahíí k'ehgo doo hishwoł da; na'ínłts'iníí da'adzaayú diłts'íhíí k'ehgo doo dists'íh da:

27 Áídá' shits'í hát'ííníí dawa baa gonsaą, na'ínłts'íhíí k'ehgo shits'í ts'íyaa bíł onasts'í beshik'ehíí bigha: doo ágásht'íłł dayúgo yati' baa gozhóni baa yásłłtíhíí bikedí'go dánko shíí ndi ch'ínáshi'dilt'e'.

10

1 Shik'íyú, díí bídaagonłsi hasht'íłł, daanohwitaa n'íí dawa yaak'os yitł'ááh nłseeł lěk'e, łá'íí túnteel yiyi' ch'ínáłsáą lěk'e;

2 Ła'íí dawa yaak'os yitł'ááh łá'íí túnteel yiyi' ch'ínáłsáągee baptize ádaako'deszaahíí k'ehgo binant'a', Moses holzéhi, yíłgo dała'á daazłłj;

3 Ła'íí dawa yaaká'dí' hidánéhi daayiyąą lěk'e;

4 Ła'íí dawa tsee biyi'dí' tú hálíni daayidłąą lěk'e; Bik'ehgo'ihí'nań áí túhíí tsee biyi'dí' hálłłgo áyíłaa, Christ áí tseehíí k'ehgo at'éé: Christ áí nņeehíí dá'aanákaahyú yíł daanłłj lěk'e.

5 Áídá' łáni Bik'ehgo'ihí'nań doo yíł daagoyłshóó da lěk'e: áík'ehgo da'igolłjyú neznaago ádaabi'deszaa.

6 Díí ánágot'íłł n'íí yee nohwłł ch'ígó'aahíí bigha ánágot'íłł lěk'e: áí nņee nchó'go ágot'eehíí hádaat'íł lěk'ehíí k'ehgo doo hádaahiit'íł da doleelłhíí bigha.

7 Áí łá' k'e'eshchín daayokaąą lěk'ehíí k'ehgo doo ádaanoht'ee da le'; bek'e'eshchiiníí gánłłhíí k'ehgo, Nņee dah dinezbıhgo da'iyąą, łá'íí da'idłąą, ádí' náádikaahgo gotaał lěk'e.

8 Ła' nant'í' nakai lěk'ehíí k'ehgo haląą doo ágádaant'ee da le', nadiin taadn doo náhółtagyú hilt'eego dała'á jłł neznaa lěk'e.

9 Ła' Bik'ehgo'ihí'nań nayídaantaah lěk'ehíí k'ehgo haląą néé doo Christ nabídaantaah da le', ágádaasdzaahíí bigha ch'osh bik'asda' daagolłni nadaabistseed.

10 Ła' Bik'ehgo'ihí'nań yaa daanet'íłłhíí k'ehgo doo ádaanoht'ee da le', ágádaasdzaahíí na'altseedíí nadaabistseed.

11 Áí yee nohwłł ch'ídaago'aahíí bigha bich'í' ádaagosdzaa; łá'íí nohwá bek'e'eshchłł, bits'á'dí' bídaagonł'aah doleelgo, néé begoldohíí bengont'í'íí bee nohwaa gonyáá.

12 Áík'ehgo hadín sízłł nżłłhíí ídaagodzaą le', dánko nadokałłhíí bigha.

13 Nņee dawa dałahágo at'éégo nabídaadintaah, nohwíł áłdó' da'áík'ehgo nanohwídaadintaah: áídá' Bik'ehgo'ihí'nań da'ánłlyú at'éé, áík'ehgo nt'é doo dánohwik'eh dahíí bee doo nanohwínotaah at'éé da; ndi nanohwí'dintaahíí biyi'dí' ch'ígót'í'go nohwá ágoléh, bich'í' dahdaanołđoh doleelgo.

14 Áí bigha, dázhó shłł daanohshóni, k'e'eshchín daach'okaąhíí bits'á'zhı'go ádaahne'.

15 Nņee daagoyáni bich'í' yashti'híí k'ehgo nohwich'í' yashti; daanohwíł díńko baa natsídaahkees.

16 Idee biyi' sızıdíí bee daach'okaąhíí ba'ihédaandzıgo da'ohiikaąhdá' daahidłąhíí, ya' áí doo Christ bidłł bee itah daandłłj da gá? Bán nadaahii'né'dá' nádaahidłłhíí, ya' áí doo Christ bits'í bee itah daandłłj da gá?

17 Bán dała'áhíí k'ehgo néé hiidłąą ndi dała'á daandłłj, bán dała'áhíí nádaahidłłhíí bigha.

18 Israel hat'í'íí ánádaat'íłłhíí baa natsídaahkees: Bik'ehgo'ihí'nań daach'okaąhgo baa hi'nıłł łahzhı' nádaidłłhíí, ya' do áí bee itah daandłłj da gá?

19 Nt'é dishnii áidá? K'e'eshchín da'aníihi nlii nées? Hidán k'e'eshchín baa hi'níikíi godiyih nées?

20 Dah, ndi gádishnii, doo Bik'ehgo'ihinaan daayokaah dahíi hant'é daayokaahíi yaa ndaahiniikíi ch'iidn yaa daahiniíi, doo Bik'ehgo'ihinaan da: doo ch'iidn bitah daanohlíi hasht'íi da.

21 NohweBik'ehñ bi'ide' bee da'ohdlaadá' lahyúhíi ch'iidn bi'ide' bee doo hagot'éégo da'ohdlaah da: dilzihgo nohweBik'ehñ bił da'ohsaadá' lahyúhíi ch'iidn doo hagot'éégo bił da'ohsaah da.

22 Ya' nohweBik'ehñ nohwich'í' hashkeego ádaanzíi nées? Ya' nées bitisgo nadaanzwod nées?

23 Dawahá shá bił ch'í'otaa ndi doo dawa bee shich'ogo'nii da: dawahá shá bił ch'í'otaa ndi doo dawa shi'odla'íi ndzilgo áile' da.

24 Doo dakózhá nt'éhi idáhách'ít'íi da le', áidá' nnee la'i nt'éhi bá hách'ít'íi le'.

25 Dant'éhéta itsi' nanáhi'niihgee nahinihíi daahsaah, hishaah shí, dagohíi doo hishaah da shí daanohsiigo doo biká na'idaadołkidgo da:

26 Ni'godzán la'íi biká' daagolíníi dawa nohweBik'ehñ bíyééhíi bigha dawa daahiidaago dábi'eh.

27 Nnee doo da'odlaah dahíi la' shigowayú íinááyú nnáh nohwihíi lék'eyúgo, la'íi akú nohwini'yúgo, nt'éhéta nohwich'í' nniikáahíi daahsaah, hishaah shí, dagohíi doo hishaah da shí daanohsiigo doo biká na'idaadołkidgo da.

28 Áidá' la', Díi hidán k'e'eshchín baa hi'nili at'éé, nohwihíiyúgo, daahsaah hela', nohwil nagolni'híi nbigha, la'íi ch'iyaaago doo dábi'eh da nzihíi bigha: ni'godzán la'íi biká' daagolíníi dawa nohweBik'ehñ bíyééhíi bigha dawa daahiidaago dábi'eh:

29 Ch'iyaaago doo dábi'eh da nzihiíi bigha doo dishniigo ádishnii da, áidá' nnee nił nagolni'íi ch'iyaaago doo dábi'eh da nzihíi bigha: gánni shí, Hidán dawa shá bił ch'í'otaaadá' nt'é bigha la' nnee hidán doo dawa bił ch'í'otaa dahíi shaa néit'íi?

30 Bik'ehgo'ihinaan shaa ch'oba'go nt'éhéta hishaadá', nt'é bigha ba'ihénsigo hishaah n'íihíi bigha ncho'go shaa yá'iti'? nni shí.

31 Áidá' gánohwidishnii, Da'ohsaagee la'íi dant'é ádaahleehgee Bik'ehgo'ihinaan ba'ihégošíi doleehíi bigha ádaah'íi.

32 Jews daanliiníi hik'e doo Jews daanlii dahíi, la'íi Bik'ehgo'ihinaan daayokaahgo ha'ánáséhíi nohwigha nanánóhdéh hela':

33 Shíi dawa ánásht'íi bee nnee dawa bił goyilshóq hasht'íi, doo dashíi zhá nt'ééhíi idáhásht'íi da, ndi láni nt'ééhíi bá hasht'íi, yee hasdádokah doleego.

11

1 Shíi Christ be'esh'íihíi k'ehgo nohwíi ałdó' sheda'oł'íi le'.

2 Shik'íiyú, nohwa'ihédaansí, dawa bee shénádaahniihíi bigha, la'íi nt'é nohwil ch'íní'áá n'íi dánohwil nagosisni'híi k'ehgo t'ah bikísk'eh ádaanoht'eehíi bigha.

3 Áidá' díi bídaagonoši hasht'íi, Christ nnee daantíige yá sizíigo bitsits'inhíi k'ehgo nlii; la'íi nneehíi isdzané yá sizíigo bitsits'inhíi k'ehgo nlii; la'íi ałdó' Bik'ehgo'ihinaan Christ yá sizíigo bitsits'inhíi k'ehgo nlii.

4 Nnee níini bitsits'in doo bina'deńtsóozdá' okaahyúgo, dagohíi Bik'ehgo'ihinaan binkááyú yałti'yúgo, bitsits'in doo yidnłsi dago ánát'íi.

5 Áidá' isdzané bitsits'in doo bina'deńtsóoz dago okaahyúgo, dagohíi Bik'ehgo'ihinaan binkááyú yałti'yúgo, bitsits'in doo yidnłsi dago ánát'íi: ái isdzán bitsits'in hilzheedhíi k'ehgo at'éé.

6 Áík'ehgo isdzán doo bitsits'in bina'deñtsóoz dayúgo bitsizil k'ínogéesh: áídá' isdzán bitsizil k'égizhgo dagohíi hilzheedgo yik'ee ídaayándziyúgo bitsits'in bina'deñtsóoz le'.

7 Nnee nlini bitsits'in doo bina'deñtsóoz bik'eh da, Bik'ehgo'ihinañ be'ilzaahíi nliigo ízisgo ye'at'éehíi ch'í'nah áyíłshíi bigha: áídá' isdzánhíi nnee ízisgo ye'at'éehíi ch'í'nah áyíłsi.

8 Nnee doo isdzán bits'á'dí' alzaa da; ndi isdzánhíi nnee bits'á'dí' alzaa.

9 Ła'íi nnee doo isdzán bá ábi'delzaa da; ndi isdzánhíi nnee bá ábi'delzaa.

10 Ái bigha isdzán bitsits'in bina'deñtsóoz bik'eh, ái bika' yidits'agíi bebígózihíi bigha, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yaaká'dí' daagolíníi daabo'íihíi aldó' bigha.

11 Ágát'éé ndi, nohweBik'ehñ binadzahgee nnee doo hagot'éégo hileeh da, isdzán da'ádihgo, ła'íi isdzán aldó' doo hagot'éégo hileeh da, nnee da'ádihgo.

12 Isdzán nnee bits'á'dí' ábi'delzaa, da'ágát'éégo nnee isdzán bits'á'dí' golee-hgo ábi'delzaa; ndi dawahá Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' daaleehi ádaat'ee.

13 Dánohwíi díi nzhogo baa natsídaahkees: ya' isdzán bitsits'in doo bina'deñtsóoz dago Bik'ehgo'ihinañ yokąąhíi dábi'eh née?

14 Da'adaant'eehíi bee nohwił ch'ígót'aah, nnee bitsizil nneezyúgo yik'ee ídaayándzi.

15 Áídá' isdzán bitsizil nneezíi bee ba'olníhi at'éé: bitsizilíi bitsits'in bik'enłtsóoz doleełgo baa hi'né'.

16 Áídí' nnee ła' díi bigha łahadaadit'áh hádaat'íiyúgo, díinko bee bił nadaagołni', ádishñii n'íi k'ehgo ádaant'ee, ła'íi Bik'ehgo'ihinañ daayokąąhgo ha'ánáłséhíi dawa aldó' yik'eh ádaat'ee.

17 Áídá' díi bee nohwił nagoshñíi nłt'éégo ánadaaht'íił doo hagot'éégo nohwiłdishñii da, íła'ánáht'íihíi bits'á'dí' doo nłt'éé daahlee da, da'itisgo nchó' daahlee.

18 Dantsé baa yashti'íi díinko, ínashood da'okąąh yune' íła'ánáht'íihgee ilts'á'yú daahohkahgo nohwa'ikonsi; áshilñiihíi łazhí' hoshdląą.

19 Hadíi da'anii da'odlaaníi nohwiłahyú bebídaagozi doleełhíi bigha ilts'á'yú daahohkahíi nohwiłahyú begoz'ąą doo.

20 Dałahágee íła'ánáht'íihgee nohweBik'ehñ doo da'anii dilzihgo bá da'ohsąą da go'íi.

21 Áídá' da'idaąągee dahale dánohwíi nohwi'idánéhi daahsąągo nohwa'ikonsi, nnee ła' doo hwahá da'iyąą dadá': ái bigha ła' shiná' daanlii, ła'ihíi łaąągo da'idląą.

22 Ya' nohwiłogwą nagoz'ąą yune' doo da'ohsąą da gá? Dagohíi Bik'ehgo'ihinañ daayokąąhgo ha'ánáłséhíi doo bił da'oltag da née, ła'íi nohwiłahyú tédaat'iyéhíi ídaayádaandziigo ádaahle' née? Nt'é nohwiłdishñii áídá'? Ya' díi bigha nohwa'ihénsigo yashti' doleeł gá? Dah, doo áík'ehgo nohwaa yashti' da.

23 Nohwiłahyú nashaadá' nohwił ch'ígoní'ąą n'íi nohweBik'ehñ shil ch'ígon'áni at'éé, ái díinko, Jesus nohweBik'ehñ yik'edaanniihíi bíłák'edaabistíidá', da'ái bitl'é'gee bání náidn'ąą:

24 Áídí' ya'ihénsigo oskaąądá' ilk'édaizné'go gánniid, Nkóh, daohsąą; díi shits'í at'éé, nohwá nehestó'i: díi bee shinádaadołnihgo ánadaaht'íił.

25 Da'iyaaníi bikédí'go da'ágát'éégo idee beda'iskaaníi náidnkąągo gánniid, Díi idee besikaaníi shidił bee ánídégo Bik'ehgo'ihinañ hik'e nnee biłgo łańgot'aaníi at'éé: náda'ohdlíhgee bee shinádaadołnihgo ánadaaht'íił.

26 Díi k'ehgo bání nádaahdiihgee, ła'íi díi k'ehgo idee bee náda'ohdlíhgee, nohweBik'ehñ daztsaaníi ch'í'nah ádaanołsi, nádzáázhi'.

27 Áí bigha hadín doo godnłsı dago díı bán yiyaayúgo, dagohıı díı nohwe-Bik'ehń bı'ide' bee idlaayúgo, nohweBik'ehń bits'ı ła'ıı bidıl yich'ı' nihesıı.

28 Áık'ehgo nnee dawa ídinel'ııgo zhá bán yiyaq ła'ıı idee bee idlaq le'.

29 Hadín doo dáıık'ehyú át'ée dadá' iyaayúgo ła'ıı idlaayúgo, áı bee dabıı góyéego ích'ı'godot'áál, da'anıı nohweBik'ehń bits'ı doo yidnłsı dahıı bigha.

30 Áı bigha nohwitahyú łani doo nadaalwod da ła'ıı kaa yaa nakai, ła'ıı łani da'ıłhosh.

31 Néé da'anıı ídaadinel'ıı lək'eyúgo doo nohwaa yá'iti' da doleeł.

32 Áıdá' nohwaa yá'iti' lək'eyúgo nohweBik'ehń nohwıł ch'ıdaago'aahgo nohwıııdaagodnłsı, ni'gosdzán biká' nnee doo bıł nohwıł ch'ıgódeeh da doleełhıı bigha.

33 Áı bigha, shik'ııyú, da'ohsaqgee ıła'ánáht'ııhyúgo ıłba' nasóohtaq.

34 Nnee ła' shıná' silıı lək'eyúgo gowayú iyaq le'; áık'ehgo ıła'ánáht'ııhıı doo nohwıł ch'ıgódeeh da. Ła' biká nadaashıdołkid n'ıı náısdzáago hasht'egodeshıı.

12

1 Shik'ııyú, k'adıı Holy Spirit bits'á'dı' kaa hi'né'ıı hagot'éeego at'ée shıhıı bıdaagonłsııh hasht'ıı.

2 Bik'ehgo'ıhi'nań doo daahohkaqah dadá' k'e'eshchın doo yádaaktı' dahi daahohkaqahgo ch'a'onáısqá ni'ıı bıdaagonłsı.

3 Áı bigha díı bıdaagonłsııh dázhq hasht'ıı, nnee ła' Bik'ehgo'ıhi'nań bıSpirit bınkáayú yaktı'yúgo doo Jesus bıł ch'ıgodını at'ée nıı da go'ıı: ła'ıı nnee ła' Holy Spirit bınkáayú yaktı'yúgo zhá Jesus nohweBik'ehń nlıı, nıı.

4 Holy Spirit bits'á'dı' kaa hi'né'ıı ıltah at'ée ndi Holy Spirit dała'áhi at'ée.

5 Bik'ehgo'ıhi'nań bá na'idziidıı ıltah ádaat'ee ndi nohweBik'ehń dała'áhi.

6 ıltah at'éeego nnee Bik'ehgo'ıhi'nań yá nada'iziid, ndi Bik'ehgo'ıhi'nań dała'áhi nnee bıyéehıı dawa bıłahyú ıltah at'éeego na'iziid.

7 Nnee daantııgee Holy Spirit bınkáayú na'iziidıı baa daagodet'aq, nnee dawa bá nzhq doleełgo.

8 Áık'ehgo ła' Holy Spirit bınkáayú yati' góyáni baa daagodet'aq; ła'ıhıı da'ái Spirit-hıı bınkáayú yati' bee koł ıgózini baa daagodet'aq;

9 Ła'ıhıı odlq' bee daagodet'aq, da'ái Spirit bınkáayú; ła'ıhıı da'ái Spirit bınkáayú ná'hılziıhgo baa daagodet'aq;

10 Ła'ıı godiyıhgo áná'ol'ııgo baa daagodet'aq; ła'ıı Bik'ehgo'ıhi'nań bınkáayú yádaaktı'go; ła'ıı spirits hago'at'ehıhıı yıdaagołsıgo; ła'ıı Holy Spirit bınkáayú yati' doo bıgózı dahıı yee yádaaktı'go; ła'ıı yati' doo bıgózı dahıı nııgo anııhıı yaa nanádaagolnı'go baa daagodet'aq:

11 Díı dawa Spirit dała'áhi bits'á'dı' kaa daahi'né', da'ái Spirit-hıı dáhat'ııgee nnee daantııgee yaa daagode'a'.

12 Kots'ı dała'á ndi łayú henláá, ła'ıı łayú henláá ndi kots'ı dała'áhi at'ée: Christ áldó' da'ágát'ée.

13 Áık'ehgo Holy Spirit dała'áhi bee daanohwıgha dała'ázhi' baptize ádaanohwi'deszaa, Jews daandlıınıı dagohıı doo Jews daandlıı dahıı, isnáh daandlıınıı dagohıı doo isnáh daandlıı dahıı; Holy Spirit dała'áhihi bits'á'dı' daahııdlaqo ádaanohwi'deszaa.

14 Kots'ı dała'áhi łayú henláá, doo dała'á zhá da.

15 Kokehıı, Shıı doo kogan nshıı dahıı bigha doo kots'ı itah nshıı da, nıı lək'eyúgo, ya' doo kots'ı itah nlıı da gá?

16 Ła'íi kojaahíi, Shíi doo koṇaa nshlii dahíi bigha doo kots'í itah nshlii da, nii lèk'eyúgo, ya' doo kots'í itah nlii da gá?

17 Kots'íhíi dawa koṇaa nliiyúgo hagot'éégo ch'idits'ag? Kots'íhíi dawa kojaa nliiyúgo hagot'éégo ich'ilchiih doo?

18 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ dabíi hát'íhíi k'ehgo kots'í ląayú henlááhíi daanné'gee kots'í bee hadaadeszaa.

19 Kots'í bits'ádaadehezlaahíi dała'áyúgo, hagot'éégo its'í hileeh áídá'?

20 Áídá' kots'í ląayú henláá ndi kots'íhíi dała'áhi.

21 Áík'ehgo koṇaa doo hagot'éégo koganhíi, Doo hánesht'íi da, yilniih da; ła'íi kotsits'inhíi doo hagot'éégo kokeehíi, Doo hánesht'íi da, yilniih da.

22 Doo ágát'éé da, kots'í ląayú henlááhíi doo nalwod da ngolniihíi ákóne' itah nliigo zhá kots'í gólíi:

23 Nohwits'í ląayú henlááhíi ła' dá'ich'í'go baa natsídaahiikes ndi, ái ła'ihíi bitisgo nt'éégo bił da'ónltag; nohwits'í ląayú henlááhíi doo hagot'éégo nel'íi bigonedzaą dahíi dayúwehyú nt'éégo bił da'ónltag.

24 Áídá' nohwits'í ląayú henlááhíi daadilkqoqhyú hit'íigo alzaahíi doo bił da'ónltag da: áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ dawa dała' ladaayiznil, doo bił da'ónltag dahíi dabíi nt'éégo áyılıs:

25 Áík'ehgo nohwits'í ląayú henlááhíi doo ik'edaadi'niih da doleel; áídá' nt'éégo ádaahilzi doleelgo Bik'ehgo'ihí'nañ dała'ázhi' ladaayiznil.

26 Áík'ehgo dała'á biniigonkt'éé lèk'eyúgo dawa yil biniidaagonkt'éé; dagohíi dała'á daach'idnłsı lèk'eyúgo dawa yaa bił daagozhóq doleel.

27 Áík'ehgo nohwíi itah Christ bits'í daanohtii, ła'íi dała'á daanohtiiige ląayú henlááhíi daanohtii.

28 Bik'ehgo'ihí'nañ díi k'ehgo ínashood daanliiníi bitahyú nyiinnil lèk'e, dantségee bindaal'a'á daanliigo, nakigeehíi binkááyú yádaakti'go, taagigeehíi ilch'ígó'aahgo, iké'geehíi godiyihgo áná'ol'íiigo, ná'ilziihgo, ich'oniiigo, nant'an daanliigo, ła'íi Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíi yee yádaakti'go.

29 Ya' dawa Bik'ehgo'ihí'nañ bindaal'a'á daanlii née? Ya' dawa binkááyú yádaakti' née? Ya' dawa ilch'ígó'aahíi daanlii née? Ya' dawa godiyihgo ánáda'ol'íi née?

30 Ya' dawa nná'daahilziihgo baa godet'aą née? Ya' dawa Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíi yee yádaakti' née? Ya' dawa nt'é niigo aníihíi yaa nanádaagolni'go baa godet'aą née?

31 Áídá' Holy Spirit bits'á'díi kaa hi'né'íi itisgo at'ééhíi zhá hádaht'íi le': áídá' díinko itisgo ágot'éhi nohwil ch'í'nah ágóshłéh.

13

1 Nnee daanliiníi nt'éégo yádaakti'íi ła'íi Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolínihíi biyati' bee yashti'sha' ndi, shił'ijóóníi da'ádihyúgo bésh dilwoshé áhiłts'agíi, dagohíi bésh be'idot'alé lídiildilgo áhiłts'agíi k'ehgo ánsht'ee.

2 Bik'ehgo'ihí'nañ shinkááyú yahti'íi shaa godet'aąsha' ndi, nt'é doo bigózi da n'íi dawa bigonsishá' ndi, dawa shił'ígózi'sha' ndi, ła'íi shi'odł'íi bee dził lášhi godihí'niil lèk'e ndi, shił'ijóóníi da'ádihyúgo shíi doo nt'é nshlii da.

3 Dawa shiyéehíi tédaat'iyéhi baa hishníił'sha' ndi, ła'íi shidi'didlidgo baa idinsht'aą lèk'e ndi, shił'ijóóníi da'ádihyúgo shíi doo nt'é bee hisht'íi da.

4 Koł'ijóóníi nyéé lèk'e ndi nzaadzhi' bidag ách'it'éé, ła'íi koł goch'oba'; ła' biyéehíi doo idáhách'it'íi da; doo ida'ch'odlíi da, doo ich'idilkąah da,

5 Koł'ijóóníi doo nchq'go ách'it'íi da, doo dashízhá ch'inzi da, doo dágóshch'í' bągoch'ilchiih da, doo dénchq'égo baa nats'itsikes da;

⁶ Doo nchọ'go ágot'eehíí baa koł gozhóq da, áídá' da'anii ágot'eehíí zhá baa koł gozhóq;

⁷ Dawa bidag ách'ít'ée, dawa ch'odlāq, nkt'ééhíí dawa nch'ohíí, dawa bich'í' dahch'idnldoh.

⁸ Koł ijóóníí doo ádííh da: yunáásyú ágone'íí baa nagolni' lèk'e ndi bech'ígonáh; Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózı dahíí bee yách'ikti' lèk'e ndi bengowáh; bee koł ígózíníí bech'ígowáh.

⁹ K'adíí łahzhı' zhá bídaagonlzi, hik'e yunáásyú ágone'íí łahzhı' zhá baa nadaagohiilni'.

¹⁰ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ngonłchííhíí dawa łalzaagee, doo dayúweh łahzhı' zhá bídaagonlzi da doo, áídá' dawa nohwıl ídaagozi doleeł.

¹¹ Chagháshé nshłııdá' chagháshé k'ehgo yashti' ni, chagháshé k'ehgo doo gonsáá dago natséskees ni': áídá' nnee sílłı hik'e chagháshé k'ehgo ánsht'ee n'íí shits'á' bee yó'ogoyáá ni'.

¹² K'adyúgo kát'íné doo nzhqogo biyi' got'ıı dahíí biyi' daadet'ııhíí k'a'at'ée, áídá' biká' ngonyáágo daalínél'ııhíí k'ehgo nzhqogo got'ıı doleeł: k'adyúgo łahzhı' zhá bigonsı, áídá' biká' ngonyáágo dawa bigonsı doleeł, dashíí shígózıhíí k'ehgo.

¹³ Áík'ehgo ki'odlā, hik'e nkt'ééhíí nch'ohohííhíí, la'ıı koł ijóóníí bıłgo, díı taagihíı begoz'aq; ndi koł ijóóníı itisgo at'ée.

14

¹ İ ijóóníı be'ádaanoht'eego biká hádaaht'ıı, la'ıı Holy Spirit bits'á'dı' kaa hi'né'ıı hádaaht'ıı, ndi Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałtı'ıı itisgo hádaaht'ıı.

² Hadín Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózı dahíı yee yałtı'ıı doo nnee yich'ı' yałtı' da, ndi Bik'ehgo'ihí'nań zhá yich'ı' yałtı': nnee doo la' yígółsı dago; áídá' doo bigózı dahíı biyi'siziinıı yee yaa yałtı'.

³ Áídá' hadín Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałtı'ıı nnee yich'ı' yałtı', nnee bi'odlā nłdzilgo áıle' doleełgo, la'ıı yıdag yałtı'go, la'ıı yıl goyılshóqo anádaahidle'go.

⁴ Hadín yati' doo bigózı dahíı yee yałtı'ıı dabıı bi'odlā nłdzilgo áıle', áídá' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałtı'ıı inashood ha'ánátséhıı bi'odlā nłdzilgo ádaile'.

⁵ Daanohwıgha Holy Spirit nohwinkááyú yati' doo bigózı dahíı yee yałtı'go hádaanohwıshı'ıı, ndi Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałtı'ıı itisgo nohwá háshı'ıı: hadín Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałtı'ıı hadín yati' doo bigózı dahíı nt'é niigo anııhıı yaa nanágonı'yúgo zhá nkt'ée, inashood ha'ánátséhıı bi'odlā nłdzilgo áıle' doleełhıı bıghā.

⁶ Shik'ııyú, Holy Spirit shinkááyú yati' doo bigózı dahíı yee yałtıgo nohwaa níyááyúgo, doo nt'é bıgonolııh at'ée da, Bik'ehgo'ihí'nań shıł ch'ı'nah áyılłaaahıı nohwıl ch'ı'nah ádaashłe'yúgo zhá, dagohıı bigonsıhıı nohwıl nagoshıı'yúgo zhá, dagohıı Bik'ehgo'ihí'nań shinkááyú yałtı'yúgo zhá, dagohıı nohwıl ch'ıgonsh'aahyúgo zhá.

⁷ Be'ıdaadot'álé, áı tsısolta la'ıı béshts'qqséta, doo daahıınaa da ndi anııhıı dıts'ag, áídá' doo áıgee anıı dayúgo, hagot'éeqo nt'é idot'áléhıı bídaagoch'ıłsı?

⁸ La'ıı siláada bıbeshdıłwoshé doo áıgee anıı dayúgo, hadınshā' nagonłkaadhıı bıghā łch'ı'ıdıdle'?

⁹ Nohwıhıı ágádaanoht'ee, yati' doo bigózı dahíı bee yádaaktı'yúgo, hagot'éeqo nt'é daadohııhıı yádaagołsı doleeł? Daazhógo da'ıllızhı' yádaaktı'.

¹⁰ Ni'godzán biká' yati' ıłtah at'éeqo doo álch'ıde da shā' ndi, dawa bigózıgo yádaaktı'.

11 Áík'ehgo yati' doo bígonsi dayúgo, nnee aníhíí nnee lahgo hadaazt'i'hí k'ehgo bich'í' ánsht'ee doleel, la'íí da'áík'ehgo shich'í' at'éé doleel.

12 Áík'ehgo nohwíí Holy Spirit bits'á'dí' kaa hi'né'íí dázho hádaah't'íigo, ínashood ha'ánálséhíí bi'odla' nldzilgo ádaile'íí itisgo hádaah't'íí, áík'ehgo bee nada'ohsiid.

13 Áík'ehgo hadín Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíí yee yahti' lék'eyúgo, nt'é niigo aníhíí yaa nanágolni'híí bigha okaa le'.

14 Yati' doo bigózi dahíí bee oshkaa lék'eyúgo, shiyi'siziiníí okaa ndi nt'é dishniigo ádishniihíí doo bígonsi dago, doo shiini' bee oshkaa da.

15 Hagolá ashne' áidá'? Shiyi'siziiníí bee oshkaa, la'íí bígonsigo oshkaa aldó'; shiyi'siziiníí bee idish'aa, la'íí bígonsigo aldó' idish'aa.

16 Dagohíí niyi'siziiníí zhá bee Bik'ehgo'ihí'nañ ba'ihénzzyúgo, nnee Christ doo hwahá nlt'éégo yígoksiid dahíí onkaa hgo ánnihíí doo yígoksi dadá', hagot'éégo, Da'anii doleelgo at'éé, nii doleel?

17 Nlt'éégo ihénzzygo onkaa ndi nidits'agíí doo bich'odaasíní' da.

18 Daanohwigha nohwitigo Holy Spirit shinkááyú yati' doo bigózi dahíí yee yahti'go Bik'ehgo'ihí'nañ ba'ihénsi:

19 Ágát'éé ndi ínashood ha'ánálséhgee goneznán doo náhótag dayú yati' doo bigózi dahíí bee yashti'shá' ndi, yati' ashdla' yidaagoksiníí nnee la' bee bil ch'ígonsh'aahíí bigha bee yashti'íí itisgo shil nlt'éé.

20 Shik'íyú, nohwil' ídaagozi zhinéégo doo chagháshé k'ehgo zhá be'ádaanoht'ee da le': áidá' nchó'íí zhinéégo mé'híí k'ehgo be'ádaanoht'ee, nohwil' ídaagozi zhinéégo nnee báyan daasilíhíí k'ehgo be'ádaanoht'ee le'.

21 Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí biyi' gáníigo bek'e'eshchíí, Nnee biyati' lahgo at'éhi, la'íí nnee nanidí'íí biyati' bee díí nneehíí bich'í' yashti' doo; ágát'éé ndi doo daashidits'ag da doleel, nii, nohweBik'ehí.

22 Áík'ehgo Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíí godiyihgo be'ígóziníí at'éé, aí da'odlaaníí doo bá alzaa da, áidá' doo da'odlaa dahíí bá alzaa: ndi Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yati'íí doo da'odlaa dahíí doo bá alzaa da, áidá' da'odlaaníí bá alzaa.

23 Áík'ehgo ínashood dawa íla'adzaadá' dawa yati' doo bigózi dahíí yee yadaakti' lék'eyúgo, la'íí nnee la' Christ doo hwahá nlt'éégo yidaagoksiid dahíí, dagohíí doo da'odlaa dahíí hah'ákaiyúgo, Nohwiini' ádaadh, daanohwiinii doleel go'íí.

24 Áidá' dawa Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yadaakti' lék'eyúgo, la' nnee doo odlaa dahíí, dagohíí Christ doo hwahá nlt'éégo yígoksiid dahíí hah'ayááyúgo, binchó'íí bil ch'í'nah áile', la'íí yá'iti'íí yidezts'aaahíí bigha ídinél'íí doo:

25 Áík'ehgo bijíí biyi' nain'í' n'íí ch'í'nah áyíílaago, Bik'ehgo'ihí'nañ yich'í' hishzhizhgo yokaa doleel, Da'anii Bik'ehgo'ihí'nañ nohwil' nlií lá, niigo.

26 Hagolá ádaahne' áidá', shik'íyú? Íla'ánáht'ííhgee daanohtíígee la' ido'aa, la' ílch'ígó'aah, la' Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíí yee yahti', la' bil ch'í'nah ágólzigo yaa nagolni', la' yati' doo bigózi dahíí nt'é niigo aníhíí yaa nanágolni'. Áí dawa ínashood nldzilgo nazíí doleelhíí bigha ánadaah't'íí le'.

27 Nnee la' yati' doo bigózi dahíí yee yadaakti' lék'eyúgo, naki dagohíí taalt'éégo zhá begoz'aa, aí bitisgo dah, dáliké'go yadaakti' le'; la'íí nt'é niigo aníhíí da'á yaa nanágolni' le'.

28 Áidá' nt'é niigo aníhíí yaa nanágolni'íí doo hak'i dayúgo, doo yadaakti' dago nlt'éé, ha'ánázéh yune', ích'í' yadaakti'go zhá, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ yich'í' yadaakti'go nlt'éé.

29 Bik'ehgo'ihinañ binkááyú yádaakti'íi naki dagohíi taalt'éégo yádaakti' le', la'ihíi nt'é daaniigo yádaakti'íi yaa natsídaakees le'.

30 La' itah dahsdaahíi nt'éhéta Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' bíł ch'í'nah alza-yúgo, dantsé yakti'íi dant'éheego at'éé le'.

31 Áík'ehgo daanohwigha Bik'ehgo'ihinañ nohwinkááyú yakti'íi nohwá bíł ch'í'otąą, dáliké'go, daanohwigha bídaagonol'aah doleełgo, la'íi daanohwigha nohwíł daagoyíłshóq doleełgo.

32 Bik'ehgo'ihinañ binkááyú yádaakti'íi ídaa daagodząągo dávik'eh.

33 Godikishíi doo Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí'hi at'éé da, áidá' nkegohen'ááníi zhá, Bik'ehgo'ihinañ bá hadaadeszaahíi, ínashood daanliinii, ha'ánálséhgee ágágot'ee.

34 Ha'ánázéh yune' isdzáné dant'éheego ádaat'ee le': doo ákóne' yádaakti' dago bágoz'ąą; da'dits'ago bágoz'ąą, begoz'aanii áldó' áníihíi k'ehgo.

35 Dant'éhéta yídaago'aah hádaat'íiyúgo yíł nadaannehíi gowayú nayídaadilkid le': isdzáné ha'ánázéh yune' yádaakti'yúgo bik'e ídaayągosł.

36 Ya' ádishniihíi doo nohwíł dávik'eh da née? Ya' Bik'ehgo'ihinañ biyati'íi nohwíi nohwits'á'dí' begodeyaahi daanohsł née? Dagohíi dánohwízhá nohwaa hi'né'i daanohsł née?

37 Nnee la' Bik'ehgo'ihinañ shinkááyú yakti', dagohíi Holy Spirit be'ánsht'ee nziyúgo, nohwich'í' k'e'eshchiihíi nohwe Bik'ehñ yegos'ánihi at'ééhíi yígółsł doleeł.

38 La' nnee díi doo yígółsł hát'íi dahíi, dayúwehégo doo yígółsł da le'.

39 Áík'ehgo shik'íiyú, Bik'ehgo'ihinañ nohwinkááyú yakti'íi dázhó hádaaht'íi, la'íi Holy Spirit nohwinkááyú yati' doo bígózi dahíi bee yakti'íi dah doo daabildohnii da.

40 Ha'ánázéh yune' doo godikish dago la'íi íłch'í'daagodinołsłgo goz'aanii k'ehgo ánádaaht'íi le'.

15

1 K'adíi shik'íiyú, yati' baa gozhóni nohwich'í' baa nagosisni' n'íi nohwíł ch'í'nah ánánáshdle'; ái nágodoh'ąą n'íi, ái bee ndaasozij;

2 Da'ái bee hasdánohwidí'niil, baa nohwíł nagosisni' n'íi bínádaaħniihgo daa-honohtą'yúgo; doo ágádaanoht'ee dayúgo doo da'aniigo da'osohdłąą da.

3 Yati' shaa hi'né'íi itisgo at'éhi nohwaa daasiné' ni', gánohwíłdéniiidgo, Christ nohwinchó'híi bighą daztsąą, Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiinii k'ehgo;

4 Áidí' lehiiltij, taagi hileehíi bijij naadiidzaa, Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiinii k'ehgo.

5 Áidí' Céphas bo'ij lək'e, áidí' binal'a'á nakits'adahíi áldó' daabo'ij lək'e:

6 Ái bikédí'go nohwik'isyú, ínashood daanlínihií, ashdla' gonenadín bitisyú dała' daabo'ij lək'e; ái dásdozhá dawa díi jii t'ah daahinaa, áidá' la' da'ilhaazh.

7 Ái bikédí'go James bo'ij lək'e; áidí' nadaal'a'á dawa áldó'.

8 Da'iké'yú shíi áldó' hiłtsąą ni', doo gonshleeh dagee gosiljíhíi k'ehgo.

9 Nadaal'a'á dawago shíi doo bíł ótag dahíi nshij, nal'a'híi k'ehgo doo shido'jii bik'eh da, Bik'ehgo'ihinañ daayokąąhgo ha'ánálséhíi góyéégo bich'í' nagosh'áá lək'ehíi bighą.

10 Bik'ehgo'ihinañ bíłgoch'oba'íi bee ánsht'eehíi k'ehgo ánsht'ee: bíłgoch'oba'íi bee shaa godet'aanii doo daazhógo shainé' da; áidá' da'des'a'íi dawa bitisgo nyeego nasíziid: áidá' doo shíi áshł'íi da, Bik'ehgo'ihinañ bíłgoch'oba'íi shíł nliinii át'íi.

11 Ágát'ée ndi shíí dagohíí ła' da'des'a'íi nohwich'í' yádaakti' ndi, díí k'ehgo yádaahiilti'go da'osohdlaad.

12 Christ daztsaadi' naadiidzaago baa na'goni'dá', hagot'éeego nohwitahyú ła', nanezna'íi doo naadikáh da, daadohñii?

13 Nanezna'íi doo naadikáh dayúgo Christ doo naadiidzaa da:

14 Ƙa'íi Christ doo naadiidzaa dayúgo, nohwił nadaagohiilni'íi doo ílji da silji, ła'íi nohwi'odla'íi ałdó' doo nt'é da silji.

15 Nanezna'íi doo naadikáh dayúgo Bik'ehgo'ihinań doo Christ naadiidzaago ayíílaa da, áik'ehgo Bik'ehgo'ihinań baa léda'ilchoogo nohwígózi, Bik'ehgo'ihinań Christ naadiidzaago ayíílaa, daan'nihií bigha.

16 Nanezna'íi doo naadikáh da lek'eyúgo, Christ ałdó' doo naadiidzaa da:

17 Ƙa'íi Christ doo naadiidzaa dayúgo, nohwi'odla' doo ílji da; áik'ehgo nohwinchó'íi t'ah biyi' nahkai.

18 Áik'ehgo Christ bił dała'á daanliigo da'ilhaazhíi ałdó' ch'a'ondéeh.

19 Dadíi ni'gosdzán biká'gee daahin'naago zhá Christ bee nkt'éeego ágot'eehíi ndaahóndliiyúgo, néé nnee dawa bitisgo dénohwaagoch'oba'é.

20 Áidá' da'anii Christ daztsaadi' naadiidzaa, da'ilhoshíi bitahdí' dantsé naadiidzáhi nlii.

21 Áik'ehgo nnee dała'á biláhyú da'itsaahi bengonyááhíi k'ehgo nnee dała'á biláhyú nanezna' n'íi naadikáh doo.

22 Adam bits'á'dí' nnee dawa nanne'híi k'ehgo Christ bił dała'á daanliiníi dawa nadaahi'naa doleel.

23 Áidá' nnee dała'á daantúíígee naahikáh doleel, Christ dantsé naadiidzaahíi nlii; ái bikédí'go Christ daabíyéehíi ałdó' naadikáh, dabíi nádzáágo.

24 Nadaant'aahíi dawa, ła'íi yedaabik'ehgo binawod daagolji n'íi dawa Christ da'ilíi yiłchiihíi bikédí'go, án bilakt'áhgee begoz'aq n'íi biTaa, Bik'ehgo'ihinań, yainádi'aahdá' goldohíi bengodogaal.

25 Christ be'ina'íi dawa bikekt'ááh nni'nilzhi' yebik'eh doleeki at'éé.

26 Da'iké'yú be'ina' da'ilíi yiłchiihíi ái da'itsaahi.

27 Bik'ehgo'ihinań dawahá Christ bikekt'ááhzhí' nyinnil. Áidá', Dawahá bikekt'ááhzhí' nni'nil, niidá' hadín bikekt'ááh dawahá nyinnilíi doo itah nlii dahíi nkt'éeego bigózi.

28 Dawahá biyahzhí' alzaadá', Bik'ehgo'ihinań dawahá biYe' biyahzhí' ayíílaa n'íi biYe' ałdó' dabíi biyahzhí' ádedlaa, áik'ehgo Bik'ehgo'ihinań dawa yebik'eh doleel.

29 Doo ágát'ée dayúgo, daztsáni bá baptize ádaabi' — dilne'íi nt'é bigha ádaat'ii? Nanezna'íi doo naadikáh dadá' nt'éshá' bigha bá baptize ádaabi'dilne'?

30 Ƙa'íi nt'éshá' bigha dawa jji da'o'aakgee négodzidíi bidahzhí' nasiidzji?

31 Shik'íiyú, Christ Jesus biláhyú nohwee shił gozhóhíi bigha gánohwiłdishñii, Dawa jji da'itsaahíi bee shich'í' goz'aq.

32 Nnee ni'gosdzán biká' zhiñeehíi yádaakti'híi k'ehgo yashti'go gádishñii, Dziłká'yú bégódzidi daagolíníi Ephesusgee bił nadaagonskaad lek'eyúgo, nt'é bee hisht'ii, nanezna'íi doo naadikáh dadá'? Ƙa' gádaañii, Halaa da'idaa le', da'idlaa le': hiskáq dahiitsaahíi bigha.

33 Nohwich'í' nadoch'aa hela'; nnee daanchó'ihíi bił nach'ikaiyúgo nkt'éeego ách'ít'éehíi yiłchogh.

34 Ch'ínádaanohdziid, nkt'éeego ihinaahíi baa nánohkáh, nchó'go ánadaahne' hela'; nohwitahyú ła' Bik'ehgo'ihinań doo yádaagołsi da: bik'ee ídaayádaanohdzi doleelhíi bigha ádaanohwiłdishñii.

35 Áídá' nnee ła' na'ídaadikid, Hagot'éégo nanezna' n'íí naadikáh? Bits'í hago'at'éhi yee naadikáh doleel? daaniigo.

36 Ni, nnee doo gonyáni, nt'éhéta k'edínlaahíí ntsé datsaahíí k'ehgo alne'yúgo zhá hajéeh:

37 Hant'é hajéedíí doo áí ga'at'éhi k'edínlaa da, k'edilzíí zhá k'edínlaa, t'oh naghái dagohíí lahgo at'éhihíí shj:

38 Hant'é hajéedíí Bik'ehgo'ihí'nań dabíí hát'íyú áile', áík'ehgo k'edilzíí dała'á n'áágo hajéedgo iltah at'éégo ánołigo áile'.

39 Its'í doo dawa ła't'ee da: ła' nnee bits'í, ła'íí dawahá nadaakaihíí, ła'íí łóg, ła'íí dló' ałdó'.

40 Its'í ła' yaaká'yú daagoljí, ła'ihíí ni'gosdzán biká' daagoljí: yaaká'yúhíí be'ízisgo at'éhi doo ni'gosdzán biká'yúhíí be'ízisgo at'éhi ła't'ee da.

41 Ya'ái dásahngo bits'á'dindláád, t'é'gona'ái dásahngo ałdó' bits'á'dindláád, ts'iksóqsé dásahngo bits'á'dindláád; ts'iksóqsé dała'á n'áágo lahgo at'éégo bits'á'dindláád.

42 Nanezna' n'íí naadikáhíí ałdó' ágát'éé. Its'í k'edilzíí k'ehgo ła'ihí'né'íí hichqoh, its'í lahgo at'éhi yee naadikáh, doo daahichqohi da.

43 Its'í doo ılıigo ła'ihí'né' n'íí ızisgo at'éégo nádidáhgo alne': doo nalwodgo ła'ihí'né' n'íí binawod goljígo nádidáhgo alne'.

44 Dá ni'gosdzán biká'gee kots'íhíhíí ła'ihí'né' n'íí yaaká'dí'go kots'íhíhíí bee nách'ididáh. Kots'í ni'gosdzán biká'gee goljí, ła'íí yaaká'dí'go kots'í góljí.

45 Gáníigo bek'e'eshchij, Dantsé nnee alzaahíí Adam holzéhi hińaa silij; Adam iké'yúhíí spirit be'ihí'naahíí silij.

46 Áídá' its'í yaaká'dí' gólíńíí doo ntsé begonyáá da, ndi its'í ni'gosdzán biká' gólíńíí ntsé begonyáá, áńíta its'í yaaká'dí' gólíńíí begonyáá.

47 Dantsé nnee alzaahi ni'gosdzán bits'á'dí' nlij, łaezh bee alzaa: iké'gee nneehíí yaaká'dí' nyáá, áń nohweBik'ehń nlij.

48 Ni'gosdzán biká' nnee łaezh be'ádaaszaahíí, dantsé nnee łaezh be'alzaahíí k'ehgo ádaat'ee: ła'íí yaaká'yú daagolíńíí, nnee yaaká'dí' nyááhíí k'ehgo ádaat'ee.

49 Nnee łaezh be'alzaahíí k'a'ádaandlijgo daagosiidlijhíí k'ehgo yaaká'dí' nnee ałdó' k'a'ádaandlij doleel.

50 Shik'íyú, díí nohwił nagoshńi', nnee daanlińíí bits'í hik'e dił biłgo Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanlińíí doo itah daaleeh da; its'í nanne' doleehíí ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí doo bíyéé daaleeh at'éé da.

51 Isąą, doo bígózi da n'íí nohwił ch'í'nah ashle'; doo daanohwigha da'ılwosh da doleel, áídá' lahgo ádaant'eego ánohwi'dilne' doleel,

52 Dagoshch'j', ch'inesk'okí k'ehgo, iké'yú béshdilwoshé áńniidgee: béshdilwoshé áńíí doleel, ła'íí nanezna' n'íí its'í doo hichqohíí bee naadikáhgo ádolńiil, ła'íí néé lahgo ádaant'eego ánohwi'dilne' doleel.

53 Díí its'í hichqohíí its'í áńídéhi doo hichqoh dahíí ik'eyidleeh doleel, ła'íí díí its'í datsaahíí its'í áńídéhi doo datsaah dahíí ik'eyidleeh doleel.

54 Áík'ehgo díí its'í hichqohíí doo hichqoh dahíí ik'eyiidlaago, ła'íí díí its'í datsaahíí doo datsaah dahíí ik'eyiidlaago, gáníigo bek'e'eshchińíí begolne' doleel, Da'itsaah n'íí baa goneznaago doo nt'é da silij.

55 Da'itsaahíí ńlíni, ninawod bee nohwichąą n'íí hayú begoz'ąą? Da'itsaahíí ńlíni, gonłnéé n'íí hayú goz'ąą?

56 Nohwinchó'híí bighą da'itsaahíí nalwod; ła'íí begoz'aaníí biláhyú nchó'íí nalwod.

57 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégosj, áń nohweBik'ehń Jesus Christ biláhyú da'itsaahíí baa daagonłnééhgo ánohwile'.

58 Áí bigha, shik'íyú, shíł daanohshóni, nłdzilgo nasozij, doo bits'á' daadiho'nángo da, da'ákozhá ląágo nohweBik'ehń bá nada'ohsiid, nohwe-Bik'ehń biláhyú bá nada'ohsiidí doo da'ílinéhi at'éé dago bídaagonołshíí bigha.

16

1 K'adí nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahí zhaali bá ndaahohńií bee nohwich'í' yashtí': Galatiayú ínashood ha'ánálséhí gábilđishńi n'í k'ehgo nohwíı áldó' ágádaahne'.

2 Godilzinií bijjı dávik'ehń dała'á nohtjıgee Bik'ehgo'ihí'nań danelt'eego bee nohwich'ozni'hí k'ehgo zhaali ła' k'ihzhı' ndaahohńiıgo ıłch'ı' ndaahohńiı, áik'ehgo nıyáágee doo zhaali ndaahohńiı da doleeł.

3 Áik'ehgo akú nıyáágo nnee ła' nzhqđ daadohńií naaltsoos baa daanohńiı, áı zhaali baa daasoné'íı Jerusalemyú daidiiné'hí bigha akú daadish'aał.

4 Shíı áldó' akú disháh dávik'ehyúgo, akú bıł dishkah.

5 Macedóniayú ch'ínsháh shı: Macedóniayú ch'ínıyáágo nohwaa deshaal.

6 Akú dét'ihézhı' nohwił nahashtá shı, dagohíı da'akú sheehai shı, áik'ehgo dahayú dahnáadishdáhyú bee shich'odaahńiı doleeł.

7 Akú ch'ínsháhgo doo dét'ihézhı' nohwistsééh háshıt'ıı da, áıdá' nohwe-Bik'ehń hát'ııyúgo nohwił nahashtá háshıt'ıı.

8 Pentecost bengonyáázhi' Éphesusgee siidáa doo.

9 Nłt'éégo na'isiidíı dahot'éhé bee shá ch'íntáá, ła'ıı shich'ı' nadaagonłkaadíı ląá.

10 Timótheus nohwaa nyáágo doo neldzidgo ádaanołsı da le': nohweBik'ehń binasdziidíı nayik'ı'iziid, shıı na'isiidhıı k'ehgo.

11 Doo hadín da'ílinégo baa natsekees da le': áıdá' bich'odaahńiigo bıł gozhqđgo shich'ı' dowáh: bıı hik'e shik'ısyú ła' áldó' shaa hikáhıı nhoshıı.

12 Nohwik'isn Apollos holzéhi, nohwik'ısyú ła' bıłgo nohwaa hikáh dázho háshıt'ıı ndi k'adyúgo doo digháh hát'ıı da; ndi bá ch'ígót'ı' gozlııgo nohwich'ı' digháh ndi at'éé.

13 Daadeh'ıı, nohwi'odłá'ıı bee nłdzilgo nasozij, báyan k'ehgo ádaanoht'ee, nadaałwodgo nadaasozij le'.

14 Dawa ánadaaht'ııhıı ıł daanohjqqgo ánadaaht'ıı le'.

15 Shik'íyú, Stéphanas bigową dągoz'ąą nt'éégo Akéyagee dantsé da'osdłąđgo bídaagonołsı, ła'ıı ínashood daanliiniı yınádaadéz'ııgo yaa ádaadest'ąą,

16 Nnee ágádaat'eehıı hik'e nohwich'odaahńiıhıı, ła'ıı Bik'ehgo'ihí'nań bánada'iziidíı dawa daadohts'ago nánohwoshkąąh.

17 Stéphanas hik'e Fortunátas ła'ıı Akéyas hikaihıı baa shıł gozhqđ: nohwíı doo nohkáh dagee áı hikai.

18 Shiyi'siziiniı hanáyolgo ádaashiılaa, ła'ıı nohwíı áldó' ágádaanohwisłaa: nnee ágádaat'eehıı daadinołsıgo ba'ihédaanołsı.

19 Asiagee ínashood ha'ánálséhıı dawa, Gozhqđ, daanohwińiı. Áquila hik'e Priscılla ła'ıı bigową yune' ha'ánálséhıı áldó' dawa nohweBik'ehń binkááyú, Gozhqđ, daanohwińiı.

20 Christ biláhyú nohwik'ıyú daanliiniı dawa, Gozhqđ, daanohwińiı. Daagodinołsıgo daałohts'qs le'.

21 Shıı, Paul, Gozhqđ, nohwiłđishńiıhıı dashıı shigan bee k'eshıłchıı.

22 Nnee ła' doo Jesus Christ nohweBik'ehń bıł nzhqđ dayúgo, bıł ch'ıgodını at'éé. NohweBik'ehń nánıdáh.

²³ Jesus Christ nohweBik'ehń bilgoch'oba'íi bee nohwił goz'ąą le'.

²⁴ Christ Jesus binkááyú shił ijóóníi bee nohwich'ı' goz'ąą le'. Doleełgo at'ée.

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS

¹ Shíí, Paul, Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo Jesus Christ binal'a'á nshlíni, ła'íi nohwik'isn Timotheus holzéhi biłgo, Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąhíi Corinthgee ha'ánałséhíi bich'í' k'e'iilchii, ínashood daanliiníi dawa Akéya biyi' dahot'éhé daagolíiníi biłgo:

² Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa, Jesus Christ nohweBik'ehń biłgo biłgoch'oba'íi ła'íi bits'á'dí' iłch'í'gont'ééhíi bee nohwich'í' goz'ąą le'.

³ Bik'ehgo'ihí'nań, Jesus Christ nohweBik'ehń biTaa, ba'ihégošj le', áń bits'á'dí' aatét'íi begoz'ąą, Bik'ehgo'ihí'nań dawa bee hadag áńágodle'íi;

⁴ Áń góyéégo nohwich'í' nagowaagee hadag ádaanołwiłšj, nnee dant'éhéta bee bich'í' nadaagont'ogyúgo hadag áńadaahiidle'híi bighą, danéé Bik'ehgo'ihí'nań hadag ádaanołwiłšhíi bee hadag áńadaahiidle'go.

⁵ Christ biłgo dánohwiniigonłt'éé nt'ééhíi k'ehgo Christ nłdzilgo hadag da'ánołwiłšj nt'éé.

⁶ Néé nohwiniigodilne' lęk'eyúgo, hadag ádaanoht'ee doleełhíi ła'íi hasdánołwiłnił doleełhíi bighąhi at'éé, ái nohwiniigonłt'ééhíi k'ehgo nohwíi ałdó' nohwiniigonłt'ééhíi bee hadag ádaanoht'eego ádaanołwiłšj, ła'íi néé hadag ánołwi'dilne' lęk'eyúgo hadag ádaanoht'ee doleełhíi ła'íi hasdánołwiłnił doleełhíi bighąhi at'éé.

⁷ Nłdzilgo nohwaa da'óndlii, díńko bígonłzłhíi bighą, néé nohwiniigodilne'híi k'ehgo nohwíi ałdó' nohwiniigodilne' ndi Bik'ehgo'ihí'nań hadag ádaanołwiłšhíi k'ehgo nohwíi ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań hadag ádaanołwiłšj doleeł.

⁸ Christ biláhyú nohwik'íiyú daanołhíni, Asiayú góyéégo nohwich'í' nagoyaahíi bídaagonłšj háhiit'íi, dážhó góyéégo nohwich'í' nagoyaahíi bighą nohwinałwod dásdozhą asdłłdgo daahiitsaah łaą niidzi:

⁹ Da'itsaahíi bee nohwá ngot'ąą niidzi, áídá' danéé doo ída'óndlii da, ndi Bik'ehgo'ihí'nań nanezna'íi nádaayihii'na'íi ba'óndlii doleełhíi bighą nohwich'í' ágodzaa.

¹⁰ Áń góyéégo da'itsaahíi yits'á' nołwiłnił áídí' yits'á' nánołwiłnił: ła'íi ágánałnołwidle' doleełgo ba'óndlii;

¹¹ Nohwíi ałdó' nołwi'okaąhíi bee nohwich'odaahńii, áík'ehgo nnee łaągo nołwa da'oskaądgo hagog'éégo Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'ozńi'íi nnee łaągo ba'ihédaanzj doleeł.

¹² Díi baa nołwiłgozhóq, díńko nołwijíi yune' bígonłzj, ni'godzán biká' nnee bitahyú ła'íi itisgo nohwíi nołwitałhyú Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee da'aniigo, doo daazhógo da ánáhiit'íi, doo ni'godzán biká'dí' igoyą'íi bee da, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi binkááyú ánáhiit'íi.

¹³ Daahohshíihíi ła'íi dá bee nołwił ídaagoziníi zhą baa nohwich'í' k'e'iilchii; ái dahot'éhé baa nołwił ídaagozi doleełgo hasht'íi;

¹⁴ Ilk'idá' łałzhí' nołwídaagonłšj n'íi k'ehgo, áík'ehgo néé nohwaa nołwił gozhóq'íi k'ehgo nohwíi ałdó' nohwaa nołwił gozhóq doleeł, Jesus nohweBik'ehń nádałhíi bijj.

¹⁵ Ái da'aniigo bígonsłhíi bighą ntsé nohwaa nsháłgo ni', nakidn nołwił daagoyłshóq doleełgo;

16 Macedóniayú hishaalyú la'íí t'aazhí' nashdaalgo nohwaa nsháhgo ni', áídá' Judeayú shich'odaahniigo disháhgo ni'.

17 Ya' daazhógo ádishniigo ágádishnii lá nées? Ya' ni'goshzáan biká' nnee k'ehgo nagoshchi' nées, ya' shil nagokigo, Ha'oh, la'íí, Dah, dishnii nées?

18 Dah, áídá' Bik'ehgo'ihí'naán da'anii nliihí k'ehgo doo nohwil nagokigo, Ha'oh, la'íí, Dah, nohwil'nii da.

19 Silvánus la'íí Timotheus hik'e shíí bilgo Bik'ehgo'ihí'naán biYe', Jesus Christ, nohwitahyú baa nohwil nadaagosiilni'íí doo bil nagokigo, Ha'oh, la'íí, Dah, nii da, áídá' án dávik'ehn, Ha'oh, nii.

20 Dávik'ehn Bik'ehgo'ihí'naán nt'é niigo yengon'áádá' Christ, Ha'oh, da'anii nii ni', la'íí án binkááyú, Doleelgo at'éé, daan'nii, Bik'ehgo'ihí'naán ba'ihégoši doleelgo.

21 Bik'ehgo'ihí'naán nées hik'e nohwíí bilgo Christ bil da'á daandliigo ndzilgo ánohwilshí at'éé, la'íí da'án hadaanohwidilaahi at'éé;

22 Án nohwiká' da'izkalhí k'ehgo bíyées daandliigo nohwígóziigo áyíílaa, la'íí nohwijí biyi' Holy Spirit nohwaidin'áá, áí Bik'ehgo'ihí'naán nohwilniigo yengon'áánii begolne'go ch'í'nah hileeh.

23 Díí da'anii ádishniigo Bik'ehgo'ihí'naán shá yígótsigo biká ádishnii, doo nohwil daagozhógo dago ánohwishle' doo hasht'íí dahíí bighá doo hwahá Corinthyú nashdáh da.

24 Doo nohwe'odla' bee nant'aahí k'ehgo nohwaa natsídaahkees da, áídá' nohwil daagozhógo doleelgo nohwil nada'idziid; nohwi'odla'íí ilk'idá' nalwod.

2

1 Nohwaa nánashdáhgo doo nohwil daagozhógo ádaanohwishle'go da shiini' lashlaa.

2 Doo nohwil daagozhógo ánohwishlaayúgo hadín lá shil gozhógo áshile', nohwíí zhá gónko doo nohwil daagozhógo ánohwiishlaa n'íí?

3 Áí bighá áik'ehgo nohwich'í' k'eshilchíí, nohwaa niyáágo nohwíí shil daagoyilshógo le'at'éhi doo shiini' bídaadohniigo da; díí da'anii nohwá bígonsi, nt'é baa shil gozhóónii nohwíí áldó' baa nohwil daagozhógo doleel.

4 Nohwich'í' k'e'shilchíí dá' doo shil gozhógo da ni', shijí doo nkehen'áá da ni', la'íí hishchag ni'; doo nohwiini' daadishniihí bighá da, áídá' dázhó shil daanohshógo baa nohwil nagoshni'híí bighá.

5 Dahadínta biní'niihyúgo, doo dashízhá shich'í' at'íí da, áídá' daanohwigha nohwich'í' at'íí, ndi doo yóiyáhgo da, doo ídaagosh'a'go ádishnii hasht'íí da.

6 Nnee ágát'ééhíí láágo noht'eego biniidaagodohlaa n'íí da'áígee dávik'eh.

7 Áik'ehgo bich'í' ánadaahne'go binchó'híí bighá baa nádaagonoh'aahgo hadag ádaanoš, doo ágádaanoht'ee dayúgo, dánko dázhó itiségo ts'íyaa ábile'.

8 Áik'ehgo nohwil daanzhooníí bil ch'í'nah ádaahle'go nádaanohwoshkáah.

9 Nt'é nohwil déniidíí bikísk'eh ádaanoht'ee shí bígonsi'híí bighá nohwich'í' k'e'shilchíí.

10 Dahadínta nchó'híí bighá baa nádaagonoh'aahíí shíí áldó' baa nágodinsh'aah: dant'éhéta baa nádaagoni'ááyúgo nohwíí nohwighá asht'íí, Christ binadzahgee.

11 Doo ágádaant'ee dayúgo dánko ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, nohwitis hileeh: hagog'éégo nohwich'í' na'iziidíí bídaagonlzi.

12 Troasyú Christ baa yati' baa gozhóni baa yashti'yú níyáádá' nohwe-Bik'ehí shá ch'íntáá,

13 Áídá' shik'isn Titus ákú doo hak'i dahíí bigha shiyi'siziiníí biyi' doo ilch'igont'ée da ni'; áík'ehgo áídí' bits'á' dahdiyaago Macedóniayú dahnaadiisdzaa.

14 Bik'ehgo'ihí'nañ ba'ihégosí, án dákozhá Christ binkááyú nagonl'nehgo ánohwisí, la'íí nohwinkááyú bígozígo ádilzí, áí líkagolchíhíí k'a'at'éeego da'adzaayú benagowaa.

15 Hadíí hasdákáhíí la'íí doo hasdákáh dahíí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' Christ yee líkagolchíhíí k'a'at'éeego ndlíí:

16 Hadíí doo hasdákáh dahíí bich'í'yúgo golchiníí da'itsaah áidoliikíí k'a'at'éeego ndlíí; áídá' hadíí hasdákáhíí bich'í'yúghíí golchiníí ihí'naa áidoliikíí k'a'at'éeego ndlíí. Hadín láá díí yínel'áa?

17 Łáágo Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' doo da'anii ádaaniigo yaa yádaakti', áídá' néé doo ágánt'ee da; néé Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' da'aniiigo baa yáhiilti', Bik'ehgo'ihí'nañ nohwinł'a'go, da'án binadzahgee Christ binkááyú yáhiilti'.

3

1 Ya' nohwich'í' ídaayánahiilti'go godeyaa néé? Ya' naltsoos néé nlt'éeego nohwaa nagolní'íí hádaaht'íí néé, dagohíí nohwits'á'dí' la' naltsoos ágát'éeéhíí háhiit'íí néé, la' ágádaat'ííhíí k'ehgo?

2 Nohwíí naltsoos nlt'éeego nohwaa nagolní'íí k'a'at'éeego ádaanoht'ee, nohwiíí biká' bek'e'eshchíí, nnee dawa daayozhíígo yídaagolsí:

3 Nohwíí naltsoos Christ yaa nagolní'íí néé áhiidlaahíí daanohtíígo bígózí, doo ink bek'e'eshchíí da, ndihíí Bik'ehgo'ihí'nañ hináhi biSpirit bek'e'eshchíí, doo tsée nteelíí biká' da, ndihíí nnee daabijíí biká' k'e'eshchíí.

4 Christ binkááyú Bik'ehgo'ihí'nañ ba'óndliihíí bigha án'nii:

5 Dant'é biniil'áahíí doo néé nohwits'á'dí' benagowaa da; áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ zhá bits'á'dí' benagowáhi at'ée;

6 Án ánídégo nohwá ngon'ááníí baa nagohiilní'go biniil'áago ánohwilaa; doo yati' bee nohwá ngon'ááníí zhá baa yáhiilti' da, áídá' nt'é níigo aníhíí yaa yáhiilti', Holy Spirit nohwinkááyú yałtí'go: Jews bich'í' begoz'aaníí da'itsaahíí bee nnee bángot'áa, áídá' Holy Spirit-híí nnee ihí'naa yaa daidi'aah.

7 Begoz'aaníí tsée biká' k'e'eshchiiníí da'itsaahíí áile' ndi dázhó bits'á'dindláádgo bengonyáá, áík'ehgo Israel hat'i'i Moses binií' bits'á'dindláádíí bigha ch'éh daayinel'íí, bits'á'dindláádíí bech'ígonáh doleel ndi;

8 Áí ndi ágádzaago, Holy Spirit binkááyú begoz'aaníí dázhó itisgo bits'á'dindláád doleel go'íí.

9 Da'itsaah áile'go begoz'aaníí bits'á'dindláád lək'eyúgo, dávik'ehyú áile'go begoz'aaníí itisgo bits'á'dindládi at'ée.

10 Da'aniiigo begoz'aaníí lah bits'á'dindláád n'íí, k'adíí doo bits'á'dindláád da silíí, la'i bitisgo bits'á'dindláádíí bigha.

11 Begoz'aaníí bech'ígonyáá n'íí bits'á'dindláád lək'eyúgo, doo bech'ígowáh dahíí bitisgo bits'á'dindláád go'íí.

12 Áí ndaahóndliigo dabígózígo yáhiilti':

13 Doo Moses k'ehgo yáhiilti' da, án Israel hat'i'i nt'é bits'á'dindláádíí édííhíí doo daayiltséh dago biniizhí' nná'itsoos:

14 Daabiini' bee doo daago'íí da silíí; áík'ehgo díí jíí ndi doo ánídá' Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e bíí bíłgo lángon'áni daayozhíígo binatsekeesíí biná'isti' n'íí t'ah da'ágát'ée; áí Christ binkááyú zhá yó'oltsoos.

15 Díí jíí ndi Moses binaltsoos daahojíígo binatsekeesíí t'ah biná'isti' k'a'at'éeego t'ah doo yídaagolsíí da.

16 Da'ágát'ée ndi nohweBik'ehñ bich'ì' ách'idzaayúgo konatsekees biná'isti' n'í k'ihzhì' yó'oltsoos.

17 NohweBik'ehñ Holy Spirit at'ée: hayú nohweBik'ehñ biSpirit nliígee daanohwigha nohwił ch'í'otąą.

18 Daanohwigha, nohwini doo bináda'isti' dago, kát'íné biyi'zhì' daad-ínéel'ijhí k'a'at'éeego nohweBik'ehñ bits'á'dindláádí daanéel'ij, áík'ehgo án bits'á'dindláádí nohwits'á'dindláádgo daahiidleeh, dayúweh nohwá goldo-ngo, áí nohweBik'ehñ biSpirit bits'á'dí' begonáh.

4

1 Áík'ehgo díí na'idziidí Bik'ehgo'ihí'nañ biłgoch'oba'hí bighą nohwaa dain'ąągo nyee ndi dahnldoh;

2 Nadaant'igo ncho'go ágot'eehí doo be'ánt'ee da, doo lé'ilchoogo nahiit'aash da, Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' doo bee nahiich'aa da; ndi biyati' da'aníhí ch'í'nah ánłzì, áík'ehgo nnee dała'á daantúigo Bik'ehgo'ihí'nañ bi-nadzahgee da'áígee yáhiilti'go yídaagołsì.

3 Yati' baa gozhóni baa nagohiilni'í hadín bich'ì' bená'isti'yúgo, doo hwahá hasdákáh dahí zhą bich'ì' bená'isti'hi at'ée:

4 Ni'gosdzán biká' ágot'eehí yebik'ehi, ch'iidn nant'án, doo da'odlaą dahí biini' yłeda'istsooz, Christ, Bik'ehgo'ihí'nañ ye'at'éhi da'áiyihí ye'at'éhi, baa na'goni'í bits'á'dindláádí doo bee bich'ì' got'ij hileeh dahí bighą.

5 Doo née ídaanagohiilni' da, Christ Jesus nohweBik'ehñ nlíni zhą baa nago-hiilni'; áídá' néehí nohwá na'idziidí ndlij, Jesus bighą.

6 Bik'ehgo'ihí'nañ, Chagołheelyune' idindláád le', nniidí nohwijí yune' odaadezdlaad, Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dindláádí bídaagonłzihí bighą, áí Jesus Christ binii biká'zhì' hit'ij.

7 Née tus gosht'ish be'alzaahí k'ehgo ánt'ee ndi áí lán ílínihí nohwiyi' golí, ínawod dązhó k'a'at'éhi doo née nohwits'á'dí' da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí'hi bígózi doleehí bighą.

8 Itah at'eedí' nohwich'ì' nagont'og ndi doo hayaa ánohwile' da; hagog'éeego ánagog'ijł shíhí doo bídaagonłzì da ndi biyah daanldoh;

9 Nohwiniigodnłsì ndi doo yó'onohwidi'aah da; nkínohwidest'e' ndi doo nohwizes-hij da;

10 Jesus bi'ihí'na'í nohwiká'zhì' hit'ij doleehí bighą, Jesus adzaahí k'a'at'éeego née ndi dábik'ehñ da'itsaahí bee nohwich'ì' goz'ąą.

11 Nohwits'í dadotsaahí ndi Jesus bi'ihí'na' bee ch'í'nah doleehí bighą t'ah hin'naa ndi Jesus bighą nohwidi'zodeełgo baa nohwidi'det'ąą.

12 Áík'ehgo Jesus baa yáhiilti'hí bighą da'itsaahí bee nohwich'ì' goz'ąą, áídá' áí bighą nohwihí ihí'naahí nohwaa gode'aa.

13 Osisdlaądhí bighą bá yashti', niigo k'e'eshchij; née alód' da'ágát'éeego ohiidlaą, áík'ehgo ágádi'niigo bá yáhiilti';

14 Dí bígonłzì, hadín Jesus naadiidzaago áyílaa n'í, née alód' Jesus biłgo nádihiikáh ánohwile' doleel, áídí' dabí binadzahgee nnohwidonł, nohwí biłgo.

15 Ádaagodzaahí dawa nohwí nohwighą ádaagodzaa, Bik'ehgo'ihí'nañ biłgoch'oba'í an'odaazlijhí nnee bitahyú dayúweh nołseełgo ba'ihégo siní alód' dayúweh nołseeł doleel, Bik'ehgo'ihí'nañ dązhó ba'ihégoł doleelgo.

16 Áí bighą doo hayaa ánohwile' da; nohwits'í ndihit'ood ndi dajij bígha nohwiyi'siziiní ániidégo ánalnił.

17 Dét'ih nohwich'ì' nadaagont'ogí dązhó nohwaa gozhóní doo ngonel'ąą dahi dawahá bitisgo at'éhi nohwá ilch'ì'yile';

18 Dawahá hit'iiníí doo néel'íí dadá' doo hit'íí dahíí zhá néel'íí: dawahá hit'iiníí bech'ígowáh; áídá' doo hit'íí dahíí dahazhí' begoz'áá.

5

1 Díínko bídaagonlzi, ni'gosdzán biká' nohwits'í bee gowaḡolgai k'ehgo biyi' daagondliiníí nankaadgo, gowaḡ doo kogan be'alzaa dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań áyílaahíí, yaaká'yú dahazhí' goz'áni nohwá goz'áá.

2 Kogee díí nohwits'í bee nahiiikaidá' ík'edaan'níí, yaaká'yú biyi' daagondlii doleehíí bídiḡ daandliiḡo ík'edaahihiidléh hádaahiit'íiḡo:

3 Ík'eda'iidlaayúgo dádaaḡinchiigo doo daanohwi'diltséh le'at'éé dahíí bighá hádaahiit'íí.

4 Díí nohwits'í gowaḡolgai k'a'at'éhi t'ah biyi' daagondliiḡo, nohwich'í' badaagont'ogíí bighá ík'edaan'níí: nohwits'í diyagé k'a'at'éégo doo ídaadihi'niilgo da, ndi dayúweh nohwik'ena'izlaa hádaahiit'íiḡí bighá, áík'ehgo ihí'naahíí da'itsaahíí yidag hadogáá.

5 Bik'ehgo'ihí'nań dabíí áí bighá ilch'í'nohwilaa, la'íí Holy Spirit nohwaidin'áá, áí bee Bik'ehgo'ihí'nań ilk'idá' ánniidíí da'anii begolne'go nohwil ch'í'nah hileeh.

6 Áí bighá dávik'ehn bidag ádaant'ee, nohwits'íhíí nohwigowaḡhíí k'ehgo t'ah biyi' daagondliiḡo nohweBik'ehń doo biḡ daagondliiḡo bídaagonlzi ndi:

7 (Nohwi'odla'íí zhá bee hiiikaah, doo daahiit'iiníí bee da:)

8 Bidag ádaant'ee, nohwildishni, nohwits'í bits'á'dí' dahdiniikáhgo nohwe-Bik'ehń biḡ ndaagondleehgo dázhó hádaahiit'íí.

9 Áík'ehgo nohwits'í biyi' daagondliiyúgo, dagohíí bits'á'yú daagondliiyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań biḡ daagoyihilzhóḡo doleehíí bighá nada'idziid.

10 Daanohwigha Christ bidázhzhi' nkáhgo nohwaa yá'iti' doleeh; nohwits'í biyi' daagondliidá' ánadaahiit'íiḡ n'íí dávik'ehgo daanohwich'í' nahi'niil, nł'éehíí dagohíí nchó'íta.

11 Áík'ehgo nohweBik'ehń bégódzidíí bígonlziḡhíí bighá nnee bich'í' yáhiilti'go biini' bá ádaagohiidleeh; hago ánt'eehíí Bik'ehgo'ihí'nań yígótsi; nohwíí ałdó' nohwíií naz'áadı' nohwídaagonoḡsi shi.

12 Néé doo daazhógo nohwich'í' ídaayanáhiilti' da, áídá' nohwee ída'okíí doleehíí bighá nohwich'í' k'e'iilchii, áík'ehgo nnee koká'yú hago ádaanoliníí zhá yee ídaada'odlíí, áídá' kojíí yune' begoz'ániḡí doo yee ídaada'odlíí dahíí bich'í' t'áazhí' hanádaahdzii doleehíí bighá nohwich'í' k'e'iilchii.

13 Nohwiini' ádiḡh k'a'ánondliiyúgo Bik'ehgo'ihí'nań bá áhiit'íí: nohwiini' golíiyúgo nohwíí nohwighá áhiit'íí.

14 Dała'á, nnee dawa yá daztsaa; áík'ehgo nnee dawa nanezna'hi at'éé bídaagonlziḡhíí bighá Christ biḡ ijóóníí nanohwiílaa:

15 Áń nnee dawa yá daztsaa, hadín hínaahíí doo dayúweh dabíí ídáhi'naa da doleehgo, áídá' hadín bá daztsaađí' naadiidzaahíí yá hínaa doleehgo.

16 Áí bighá kodí' godezt'i'go nnee doo la' nnee at'éé zhiḡéego baa natsíhiikees da: Christ nnee zhiḡéego at'éego baa natsíhiikees ni' ndi, doo dayúweh nnee zhiḡéego baa natsíhiikees da.

17 Áík'ehgo hadín Christ yiḡ dała'á nasdlii lək'eyúgo, nnee áníidégo ánábi'delzaa: dabíntsedá' ye'at'éé n'íí aḡł bech'ígoyáá; dawahá áníidégo ánálzaa go'íí.

18 Díí dawa Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' begoz'áá, án Jesus Christ biláhyú bik'íí ánadaanohwisdlaa, la'íí nnee hik'e Bik'ehgo'ihí'nań biḡ ilk'íí nádaasdliiḡhíí baa nagohiilni'go nohwaa godin'áá.

19 Díínko áldishñii, Bik'ehgo'ihinañ Christ biláhyú nnee ni'godzáñ biká' daagolíníí bik'íí ányiidlaa, doo binchó'íí bá yil otag dago; la'íí nnee bik'íí ányidle'íí baa nagohiilni'go nohwaa godin'áá.

20 Áík'ehgo Christ binal'a'á ndliigo, Bik'ehgo'ihinañ nohwinkááyú nádaanochwokáah: Bik'ehgo'ihinañ bik'íí nádaahdleeh, nohwikn'niigo Christ bá yáhiilti'go nánohwiikáah.

21 Christ biyi' daahiidleehgo Bik'ehgo'ihinañ dávik'ehyú át'éehíí be'adaant'ee doleehíí bigha Bik'ehgo'ihinañ Christ, doo nchó'go at'éé n'íí, néé nohwinchó'íí biká'zhí' áile'go nchó'go at'éégo áyíílaa.

6

1 Néé áldó', Bik'ehgo'ihinañ bil na'idziidíí ndliigo, bil goch'oba'íí doo da'ííízhí' nádaadohné' da le', nohwikn'niigo nánohwiikáah.

2 (Bik'ehgo'ihinañ gáníí, Yati' baa gozhóni nágodn'aahíí nil ch'í'otáagee nidesiits'áá, hasdách'igháhíí bijíí nich'osiin'í ni', nii: isaá, dák'ad begoz'áá; díí jii hasdách'igháhíí nohwá begoz'áá.)

3 Doo hadín nohwichá nakaadgo da Bik'ehgo'ihinañ bá na'idziid, bá na'idziidíí doo hadín yik'ígodi'áh da doleehíí bigha:

4 Áídá' néé Bik'ehgo'ihinañ bá na'idziidíí dáhot'éhé bee nlt'éégo ánt'eego nohwígózi, nyéé ndi bidag ánt'ee, nohwich'í' nadaagont'og ndi, nyéé' nts'ag ndi, goyéégo nohwich'í' nagowaa ndi,

5 Hagee hánohwí'dinltsaas ndi, ha'ánánohwidilka' ndi, nohwik'i dahnádzaa ndi, nyeego na'idziid ndi, doo ilwosh dagee, shiná' góyéé ndi bidag ánt'ee;

6 Dilkóqohgo ádinlzhíí bee Bik'ehgo'ihinañ bá na'idziidíí nlt'éégo ánt'eego nohwígózi, nohwil'ígóziníí bee, bágohii'aahíí bee, nohwil'goch'oba'íí bee, Holy Spirit bee, doo ádin'íí dago nohwil'ijóóníí bee nlt'éégo ánt'eego nohwígózi,

7 Yati' da'aniihíí áln'nii, Bik'ehgo'ihinañ binawodíí bee hin'naa, nlt'éé zhinéégo benagonlkaadíí nohwigan dihe'na zhinéégo dahiitííhíí la'íí nohwe'eshgan zhinéégo dahiitííhíí bee Bik'ehgo'ihinañ nlt'éégo bá na'idziidgo nohwígózi,

8 Hagee nnee daanochwidnłsigege dagohíí doo daanochwidnłsigege dagee, nnee nlt'éégo nohwaa yádaakti'gee dagohíí dénchó'go nohwaa yádaakti'gee nłdzilgo nasiidzi; nahich'aahíí k'ehgo nohwaa natsídaakees ndi da'aniihíí be'ánt'ee;

9 Doo nohwígózi da ndi la'ihíí nlt'éégo nohwídaagołs; k'azhá dahiitsaah ndi hin'naa láá; nohwin'í' daadezñih ndi doo nanohwi'distseed da;

10 Doo nohwil' gozhóq da ndi nohwijíí biyi'dí' dávik'ehn nohwil' gozhóq; tént'iyé ndi nnee láágo hádaaldzilgo áidle'; nohwíyéé da'ádihgo ndi da'anii dawahá nohwíyéé.

11 Corinthgee daagonohñiiníí, doo nt'é nohwits'á' nanl'íí dago nohwich'í' yáhiilti', nohwijíí dawa bee nohwich'í' bil ch'í'otáa.

12 Néé nohwijíí yune' nohwíí nohwá goz'áá, áídá' nohwíí nohwijíí yune' doo néé nohwá goz'áá da.

13 (Shichagháshé bich'í' yashti'híí k'ehgo nohwich'í' yashti',) néé nohwijíí nohwich'í' ilts'á' át'éé, áík'ehgo bidenágo nohwíí áldó' nohwijíí nohwich'í' ilts'á' ádaahle'.

14 Doo da'odlāā dahíí hik'e da'odlāāhíí doo bil kidaanochwí'dest'óq da le': dávik'ehyú át'éehíí la'íí doo dávik'ehyú át'éé dahíí hagot'éégo kł t'eké daanlii? la'íí idindláadíí hik'e chagołheekíí hagot'éégo dała'á nlii?

15 Hagot'éégo Christ la'íí ch'iidn nant'án dáłekt'eego natsídaakees? Hagot'éégo odlāāhíí la'íí doo odlāā dahíí dała' natsídaakees?

16 Kih biyi' Bik'ehgo'ihinaan daach'okaahii la'ii k'eshchin hagot'eege dalet'ee? Nohwii Bik'ehgo'ihinaan hinahi bikihii k'ehgo daanohii; Bik'ehgo'ihinaan gani, Shii ai biyi'gonshii, la'ii bitahyu anashdaak; shii Bik'ehgo'ihinaan nshinihi daashokaah doleel, ai shichaghahé daanlii doleel.

17 Ai bigha bitahdi' hahkah, sahngo nahkai, nii, nohweBik'ehn, dant'eheta ncho'ii doo baa nahkai da; aik'ehgo nanohwidishniil,

18 Shii nohwiTaa nshii doo, nohwii shiye'ke la'ii shitsi'ke daanohii doo, nii, nohweBik'ehn, Dak'a'at'ehi.

7

1 Shiil daanohshoni, ai nohwa ngot'aada', halaa nohwits'i la'ii nohwiysiiziinii yilchoohii dawa idadihiilkooohgo bits'a'yu nihiikah le', aidi' Bik'ehgo'ihinaan bedaahiildzidgo daadinlzigo ilch'i'da'indle'.

2 Nohwiji biyi' nohwa goz'aago adaahle'; doo hadin bich'i' dencho'go asiidzaa da, doo hadin dencho'go ahiidlaa da, doo hadin bich'i' nahiich'aa da.

3 Dii doo nohwik'idish'ahii bigha adishnii da; Nohwiji biyi' daanohii, daa' da'iitsaah doleelgo la'ii daa' daahin'naa doleelgo, ilk'idá' nohwidishnii ni'.

4 Doo shiini' hah dago nohwich'i' yashti', dazho nohwaa da'oshii: nohwicha bidag ansht'ee, nee nohwich'i' goyeege nagowaa ndi dazho shil gozhoo.

5 Macedoniayú niit'aazhdá' nohwits'i doo hanayol da ni', ilch'idi' nagont'og ni'; nohwinaadyú nagonlkaad ni', la'ii nohwiji biyi' nehiiildzid ni'.

6 Da'agát'ee ndi Bik'ehgo'ihinaan, doo kol daagozhoo dahii kol daagozhoo go anadaakodle'ii, Titus nyaahii bee nohwil gozhoo go ananohwiidlaa;

7 Doo an nyaahii zha bee da, aida' an nohwaa bil gozhoo go adaasolaahii bee; shaa ch'ina daasoliiigo, chaal nahkaigo, la'ii shaa daanohwiini'go Titus yaa nohwil nagolni'da' dazho itisgo shil gozhoo ni'.

8 Naltsoos nohwich'i' agoshlaa n'ii bigha det'ihézh'i' doo nohwil daagozhoo dago bigosilsiid, ai bigha doo shil gozhoo da ni': da'agát'ee ndi k'adii doo shil hago'at'ee da.

9 K'adyúgo baa shil gozhoo, doo nohwil daagozhoo da n'ii doo bigha da, aida' doo nohwil daagozhoo dago ncho'go anadaaht'ii n'ii bits'a'zhi'go anadaasodzaahii bigha: doo nohwil daagozhoo da n'ii Bik'ehgo'ihinaan bits'a'di', aik'ehgo doo nt'e nohwits'a'ne' da, nohwich'i' k'eshiichii bee.

10 Doo kol gozhoo dahii Bik'ehgo'ihinaan bits'a'di'hi koncho'ii bits'a'zhi' ach'ine' akole', aik'ehgo hasdach'ighah, doo kol gozhoo dago anakodle' da: aida' ni'godzan biká' agot'eehi zhiiege doo kol gozhoo dahii izihéhi at'ee.

11 Doo nohwil daagozhoo da n'ii, Bik'ehgo'ihinaan bits'a'di'hi, idagonohdzaago adaanohwizlaahii baa natsidaahkees, doo hadin hagot'eege bil daagosol'aa da hadaah'iiigo adaanohwizlaa, ncho'ii bik'ee daasholch'iigo, Bik'ehgo'ihinaan bedaaldzidgo daadinolsigo, shidih daanohiiigo, dazho baa daanohwiini'go, la'ii doo bik'ehyu at'ee dahii biniidaagodolehgo adaanohwizlaa! Dawa bee doo nohwaa dahgosiit'aa dago bigozi.

12 Naltsoos nohwich'i' agoshlaa ndi nnee doo bik'ehyu at'ee dahii doo an bigha nohwich'i' k'eshiichii da, dagohii nnee doo bik'ehyu bich'i' at'ee dahii bigha, aida' Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee dazho nohwaa daanohwiini'go bidaagonolsi doleehii bigha nohwich'i' k'eshiichii.

13 Ai bigha nohwii nohwil daagozhoo hii bigha nee aldó' nohwil gozhoo go anohwi'deszaa: la'ii ai bitisgo Titus biyi'siziinii nohwaa bil nagojooohii bigha nee aldó' dazho nohwil gozhoo go ananohwi'deszaa.

14 Nohwaa da'oshkíigo Titus bił nagoshni'íi doo bik'ee ádaayánsdzí da; áidá' dawa baa nohwil nagoshni'íi da'aniigo ádishniihíi k'a'at'éégo nohwaa da'oshkíigo Titus bił nagoshni'íi áldó' da'aniigo bígózi.

15 Ła'íi hagot'éégo da'áníiyú ádaahdzaa, ła'íi hagot'éégo nohwiini' daaháhgo daadohtidgo nohwaa nyáá yénálniihíi bighą bijíi biyi'dí' itisgo bił daanohshqo.

16 Ái bighą dawa bee nohwaa da'oshkíihíi bighą shił gozhóo.

8

1 Shik'íiyú, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi Macedóniayú ínashood ha'ánátséhíi baa godet'aaníi bídaagonołsigo háhiit'íi;

2 Doo ałch'idéyú bich'í' nadaagont'ogíi bee nabída'dintaahgee dázhó bił daagozhóogo, ła'íi dázhó tédaat'iyé ndi bijíi biyi'dí' ich'odaazni'go ndaizné'.

3 Díinko bá baa nagoshni', dáyídaanel'ąązhí' ła'íi itisgo ndi ich'odaaniigo ndaizné', dabíi hádaat'íigo;

4 Nádaanohwokaąhgo gádaanohwiłnii, Díi ndaasii'né'íi nádohné'go ínashood ła'ihíi bee bich'ohniih.

5 Ndaayiné' shí ndzi n'íi bitisgo ndaizné', dantsé Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo nohweBik'ehń yaa ídaadest'ąą, áígeehíi néé áldó' nohwaa ídaadest'ąą.

6 Áik'ehgo tédaat'iyéhíi bá zhaali lená'idlaago na'idziidíi nohwitahyú Titus yegodez'áni, da'áik'ehgo nohwitahyú lanle', biłn'ii.

7 Dawa bee itisgo nanohdee, da'ohdlaaníi bee, nł'éégo yádaakti'íi, nohwigoya' golínií, nyee ndi hohkaahíi, ła'íi nohwil daanjooníi bee, áik'ehgo díi ich'odaahniihgo ndaanohné'íi bee áldó' itisgo nanohdee le'.

8 Doo bídaanohwiłso'go nohwich'í' k'e'eshchii da, ndi ła' nyeego nayik'ída'iziidíi baa nohwil nagoshni'go, nohwíi áldó' be'ágádaht'eeyúgo, ái bee da'anii nohwil da'ijóo shíhíi bígoziłh.

9 Jesus Christ nohweBik'ehń dázhó biłgoch'oba'íi bídaagonołsi, án dázhó háłdzil ndi nohwichą tét'iyé silíi, tét'iyéhíi biláhyú nohwíi hádaałdzil daahłeeh doleelgo.

10 Díi baa natséskeesíi nohwil ch'inish'aah: díinko nohwá nł'éé, dała'á łegodzaadá' begodeyaa n'íi ąął ádaahłe', begodeyaadá' dázhó hádaahł'íigo ádaahł'íi.

11 K'adíi ąął ádaahłéh; baa nohwil daagozhóogo begodigháhíi k'ehgo baa nohwil daagozhóogo áldó' ąął ádaahłéh: nt'é daanohwiyéé shíhíi k'ehgo ndaanohné'.

12 Nnee dabíi háł'íihíi bighą nyiné'yúgo, bíyéé shíhíi k'ehgo nyiné'íi Bik'ehgo'ihí'nań bił dábił'eh; nnee bíyéé da'áđihyúgo Bik'ehgo'ihí'nań doo nt'é yokeed da.

13 Ła'ihíi biyíl da'áłzóle doleelgo, áidá' nohwíi nohwiyl daandaaz doleelgo doo dishniigo ádishnií da:

14 Áidá' ła'ihíi biyíl nohwiyl dáłekt'ee doleelgo dishniigo ádishnií, k'adíi nohwiyéé łąągo, ła'ihíi yídih daanliiníi ái bee bich'odaahniih, áidá' dahagee nt'é bíđih daanohłijyúgo, bíyééhíi bee nohwich'onáda'niih áldó'; áik'ehgo dawahá dáłekt'ee:

15 Díinko bek'e'eshchii, Hadín łąągo lenáyehezlaa ndi doo ła' ch'ekáad da; hadín da'ayáhągo lenáyehezlaa ndi doo yídih nłii da, nii.

16 Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégołi, dánohwaa shiini'híi k'ehgo Titus nohwaa biini'go ábíılaahíi bighą.

17 Titus doo náhoiikaąhíi zhą bighą nohwich'í' deyaa da; áidá' dabíi dázhó háł'íigo nohwich'í' deyaa.

18 Ła' nohwik'isn Titus bił nohwich'į' del'a', án inashood ha'ánálséhíí da-hot'éhé bitahyú yati' baa gozhóni yaa yałti'go dážhó nłt'éégo bígózinihi;

19 Doo da'ái zhá bighą nohwich'į' del'a' da, áidá' inashood ha'ánálséh nagoznílíí bił anáhiikaahgo hádaabistį, díí łłch'óniigo na'idziidíí nohweBik'ehń ba'ihégošłhíí bighą nabik'ída'idziid, łá'íí łłch'odaahńiigo hádaaht'įhíí nńee bił ch'į'nah ádaagodle'go ádaahiit'į:

20 Díí zhaali łąągo łenádaahiidláhií hagot'éégo nadaahii'nńihií bighą doo hadín nohwaa dahgo'aa hádaahiit'į da:

21 Doo nohweBik'ehń binadzahgee zhá da, áidá' nńee dawa binadzahgee ałdó' dábik'ehyú ádaahii'ńe'go hádaahiit'į.

22 Nohwik'isn łá'ihíí ałdó' bił nádaadel'a', án doo ałch'ídndi nabínántaahgo łąągo nłt'éégo ánát'įhgo bígosiilzįđ, án k'adú díí na'idziidíí nayik'į'iziidgo dážhó hát'į, bestso ndaahohńiłgo nohwígonsłhíí bighą.

23 Hadín Titus yiká na'idilkidyúgo, án shich'ónihií át'éé, nohwá na'idziidíí ánt'ee: łá'íí hadín nohwik'isyúhíí yiká na'ídaadilkidyúgo, łłtah at'ééyú inashood ha'ánálséh nagoznílíí bá nal'a'á daanłį, áí bee Christ ba'ihégoš.

24 Áík'ehgo dabúí bińáál łá'íí inashood ha'ánálséh nagoznílíí daabináál nohwił'įjóni bił ch'į'nah ádaahłe', łá'íí nt'é bighą nohwaa óndliihíí da'anńihi at'éé ałdó' bił ch'į'nah ádaahłe'.

9

1 Inashood bich'odaahii'nńihií doo bee nohwich'į' k'e'eshchii da ndi nzhọ:

2 İlk'ídá' hádaaht'iiníí bígonsį, áí bighą nohwaa da'oshłiigo Macedóniayú daagolíníí gádaaldishńii, Dałá'á łegodzaadá' Akéyagee daagolíníí ilk'ídá' bestso łenádaanńiłgo begodeyaa ni', daaldishńii; áík'ehgo ich'odaahńiih dážhó hádaaht'įhíí bighą ágádaane' hádaat'į nkegonyaa.

3 Ágát'éé ndi shik'isyú nohwich'į' dáál'aad, nohwaa da'óndlii n'íí doo da'ılızłhį' da doleełhíí bighą; da'ádaaldishńii n'íí k'ehgo ilk'ídá' bestso ndaahezónil shį:

4 Doo ágádaanoht'ee dayúgo, Macedóniad' bił nishkaigo doo łłch'į'daasolaa dayúgo, nohwee ída'óndlii n'íí néé (hik'e nohwíi biłgo) bik'ee ídaayádaandzį doleeł.

5 Áí bighą dábik'ehyú ádishńiigo shik'isyú shádłh nohwich'į' daash'aa, t'ah bidáhdá' ndaanohné'íí, dabínsé ndaadeso'ąą n'íí, ndaahohńił doleełgo, áík'ehgo nohwijíđi' dážhó hádaaht'įigo ndaahohńił, doo baa daanohchį'go ndaanohné'go da.

6 Gánohwiłdishńii, Hadín ayáhágo k'e'dileehíí ayáhágo inłt'ąąhi at'éé; áidá' hadín łąągo k'e'dileehíí łąągo inłt'áahi at'éé.

7 Nńee daantįgeee biini' łayiilaago ntsínkéézíí k'ehgo nyinoné'; doo nohwił goshch'įigo da, dagohíí doo bídaanohwich'inyo'go da: hadín bił gozhógo nyiné'íí Bik'ehgo'ihį'nań bił nzhọ.

8 Bik'ehgo'ihį'nań dawahá nłt'ééhíí łąągo nohwá áile'go yinel'ąą; bíđłh daanohńiiníí łąągo dábik'ehn nohwá áyılısį doleeł, nłt'éégo na'idziidyú dawa łąągo bich'odaahńiih doleełgo:

9 Gánúigo bek'e'eshchį, Dahot'éhé nayinńiih; tédaat'iyéhíí yich'ónii; nłt'éégo at'ééhíí dahazłhį' begoz'ąą, nii.

10 Bik'ehgo'ihį'nań, k'ediléhíí k'edilyíí yaa yiné'íí, da'án bání nohwainé'go daahsąą, áidí' k'eda'dolááhíí łąągo hadaajeego áile', da'án nłt'éégo ádaaht'eehíí łąągo nohwá inłt'ąą doleełgo áile':

11 Dawahá bee hádaaldzilgo Bik'ehgo'ihį'nań ánohwidolił, áík'ehgo łąągo ich'odaahńiih doleeł, áí Bik'ehgo'ihį'nań ba'ihégošinií áidolił, néé nohwiláhyú.

12 Díí zhaali ndaahohnííhíí ínashood hant'é yídaadih shíhíí baa daado'né', áídá' doo áí zhá da, ndi bitisyú an'odaazlihií k'ehgo áldó' nnee láágo áí bighá Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihédaanzí doleel.

13 Zhaali ndaahohnííííí bee Christ baa yati' baa gozhóni nohwil da'aniigo bikísk'eh ádaanoht'eehíí nohwígózí doleel, áí bighá lá'íí dabíí hik'e nnee dawa bilgo doo ałch'ídn bich'odaasoni' dahíí bighá nnee bich'odaasoni'íí Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihédaanzí doleel;

14 Áí nneehíí Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí dázhó nohwijíí biyi' golíhíí bighá nohwá da'okaąhgo nohwaa daabiini' doleel.

15 Bik'ehgo'ihí'nań nohwainé'íí doo hagog'éeego baa nagoch'olni' at'ée dahíí dázhó ba'ihégosí.

10

1 Shíí Paul, Christ isht'egodnt'éeego lá'íí dawa yich'í' nzhoggo at'éeéhíí k'ehgo ánsht'eego nánohwoshkaąh; lá' shaa yádaakti'go gádaani, Nohwináátyúgo dázhó histe', áídá' doo nohwináál dayúgo zhá doo histe' da, daashihíí:

2 Áídá' nohwaa nánisdzaago nohwináátyúgo doo nohwich'í' siste'go ádaashole' dago nádaanohwoshkaąh, nnee lá' ni'gosdzán biká' zhinéego be'ádaant'eego nohwaa natsídaakeesíí doo bich'í' siste' da doleehíí k'ehgo.

3 Ni'gosdzán biká' nahiikai ndi doo nnee nadaagonkaadhíí k'ehgo nagonlkaad da:

4 (Benagonlkaadíí doo nnee zhinéego da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí biláhyú nadaalwodgo nchq'íí binawodíí bil goz'ąagee da'ííí yilchii;)

5 Dénchq'ého natsíts'ikeesgo k'izé'ich'idilteehíí da'ííí hilchii, nnee ídaada'odlíigo Bik'ehgo'ihí'nań bígonsí daanihíí, daazhógo ádaaniigo bits'á'zhí' ádaabísiníí áldó' da'ííí hilchii, lá'íí natsígokeesíí dawa Christ daidits'ag doleelgo áhiidle';

6 Daanochwidohts'ag daasoliídá', doo daanochwidits'ag dahíí dawa bini-idaagondléhgo ndaagoshiilchii.

7 Dant'éhéta biká'dí'go hit'inií zhá daanel'íí née? Dahadíń Christ biyééhíí nliigo ídaanatsekeesyúgo, díí yaa tsínádókees, Christ biyééhíí nlihií k'ehgo née áldó' Christ biyéé ndlii.

8 Nldzilgo nadaasozíigo ádaanochwidilne', doo hayaa ádaanochwíłsigo dahíí bighá nohweBik'ehń benohwik'ehgo ánohwilaa: áí dázhó baa ída'oshlíigo díyat'éeego baa yashti' ndi doo ídaayánisdzihi da doleel.

9 Naltsoos nohwich'í' k'e'eshchiinií bee doo tsínahwidishees hasht'íí da.

10 Díí k'ehgo nko ádaashilch'inii, Naltsoos yee nant'aago lá'íí nalwodgo áile'; áídá' nohwitahyú nagaayúgo ye'at'éeéhíí doo nalwod da, biyati'íí doo nt'é da, daashilch'inii.

11 Nnee díí k'ehgo áníhíí díí yídaagołsúh, doo akú nahit'aash dadá' nohwich'í' k'e'íilchiihíí k'ehgo áhii'ne' doleel, akú nt'aashgo.

12 Hadíí nlt'éeego ídeheshjeedgo ídaayádaakti'íí doo itah daandliigo háhiit'íí da, dagohíí doo bil kishhah áhii'ne' ndi háhiit'íí da: dabíí binatsekeesíí yee ildenáago ídída'nel'ąąhgo, lá'íí ildenáago kishhah ádaane'go doo daagoyáą da.

13 Nohwá nagoz'aaníí bitisgee doo bee ída'óndliigo ídaayáhiilti' da doleel, áídá' nagoz'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań nohwaidin'áaníí zhá biyi' na'idziid doleel, áí itah daanołlii.

14 Nohwíí daagonohliyyú dantsé nohwaa nt'aazh, Christ baa yati' baa gozhóni baa nohwil nagohiilni' ni'; áík'ehgo nohwá nagoz'aaníí itah daanołliigo, nohwich'í' det'aazhyúgo nohwá nagoz'aaníí doo bitisyú det'aazh da:

15 Nohwá nagoz'aanii bitisyúhíí, nnee la' binasdziidíí, doo bee ída'óndliigo ídaayáhiilti' da; áídá' nohwi'odla' nchaa hileehgo nohwitahyú na'idziidíí ndiiséhgo nihóndlii,

16 Ágát'éeyúgo nohwitisyú ni' nagoz'aanii áldó' biyi' yati' baa gozhóni baa yáhiilti' doleel, nnee la' binasdziidíí danohwíntsé alzaa lá shíhíí doo bee ída'óndliigo da.

17 Hadíí ída'odlíigo yahti'íí nohweBik'ehñ zhá ye'ída'odlíí le'.

18 Nnee nlt'éégo ídaanagolñi'íí doo daach'idnksíhi at'éé da, áídá' nnee nohwe-Bik'ehñ bíl dábik'ehíí zhá.

11

1 Ayáhágo lóshgogo yashti' k'a'at'éé ndi nohwich'í' yashti'íí nyee ndi bidag ádaanoht'eego hasht'íí: nánohwoshkqah, bidag ádaanoht'ee.

2 Nohwá'íhóshñíí, Bik'ehgo'íhi'nañ nohwineł'ííhíí k'ehgo: na'ilíhn bi'at'e' nzhooníí doo hwahá niñéhi biká' dała'á doleelhíí k'a'at'éégo Christ bíyéé daadohleełhíí bighá ík'idá' baa nohwidini'áá.

3 Áídá' Eve t'íish bich'í' nzhch'a'go k'izé'bidestíí n'íí k'ehgo, Christ da'aníigo nohwil nzhqo n'íí yits'á'zhí' ádaanohwile' nolí nsígo shiini' háh.

4 Dahadínta Jesus la'íhi yaa yánánalti'go nohwaa nyááyúgo, dagohíí spirit nohwaa det'áá n'íí lahgo at'éhi la' nohwaa det'ááyúgo, dagohíí yati' baa gozhóni nagodo'áá n'íí lahgo at'éhi náágodo'ááyúgo, nohwil dádaabik'eh nolí nsí.

5 Christ binal'a'á dážhó itisgo ádaat'eego baa natsídaahkees ndi, doo dábich'í'égee nshlíigo natseskees da.

6 Doo bígonedzqágo yashti' da ndi, nt'é baa yashti'íí bígonsí; díí dawahá bee nohwil ch'í'nah ásiidlaa.

7 Bik'ehgo'íhi'nañ biyati' baa gozhóni doo bighá nahi'niil dago baa nohwil nagosisni'híí bighá, nohwíí itisgo ádaanohwiksí doleelgo shíí ídaagoch'iyoshba'íí bee isiih née?

8 Nohwá na'isiid doleelhíí bighá ínashood ha'ánálséhíí nagoznili la'ihíí zhaali bits'á' nádaadiné' ni'.

9 Nohwitahyú sídáádá' nt'éhéta bídih nshlíí ndi doo hadín bee nanikt'og da ni': ndi Macedóniadí' shik'isyú shich'odaanii ni': áík'ehgo doo nt'é bee nanohwinikt'og da ni', áídí' doo dayúweh nanohwinikt'og hasht'íí da.

10 Christ bits'á'dí' da'anii ágot'eehíí shiyi' golííhíí bighá gádishñii, Akéya golzeehíí biyi'yú díí ídaanagoshñi'íí doo hadín yida'dinotíh at'éé da.

11 Nt'é bighá? Ya' doo shil daanooshqohíí bighá da gá? Bik'ehgo'íhi'nañ shá yígółsı, shil daanooshqogo.

12 Áídá' áí nneehíí, danéé nada'idziidhíí k'ehgo nada'idziid daaniihíí, doo da'anii dago ádaanii da ch'í'nah ashle'híí bighá hagog'éégo ánásht'ííhíí dayúweh ágánásht'íí doleel.

13 Nnee ágádaat'ííhíí doo da'aniiigo Bik'ehgo'íhi'nañ bá daades'a'ihíí daanlii da, nnee k'izédaidiniilgo nada'iziid, Christ binal'a'á gol'íigo ádaadilzi.

14 Doo bighá nohwil díyagot'ee da le'; ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, ndi Bik'ehgo'íhi'nañ binal'a'á yaaká'yú gólííhíí bits'á'dindláadhíí k'ehgo ánádil'íí.

15 Díí doo nt'é bighá kol díyaagot'ee le'at'éé da, ch'iidn bánada'iziidíí ndi nlt'éé zhínéégo nada'iziidíí gol'íigo ádaadilzi; áí nchq'go ánádaat'ííhíí bighá dánchq'go bee nnádaagodáh.

16 Gánádaanohwilish'ñii, Doo hadín lógohi sho'níí da le'; áí k'ehgo natsídaahkees ndi hódashołts'áá, shíí áldó' det'íh ídeshkqahgo yashti' le'.

17 Díí baa hasdziihíí doo nohweBik'ehnyegos'aago hasdzii da, lógohíí k'ehgo dážhó ídeshkaqahgo yashti'.

18 Nnee láágo ni' gosdzán biká' ágot'eehíí yee ídaadilkqahgo yádaakti', shíí áldó' ídeshkaqahgo yashti' doleeł.

19 Nohwíí, dážhó daagondzaa daanohsigo, lódaagohíí nohwił daagozhóogo hódaayesółts'aq.

20 Hadíí nnee isnáh ádaanohwiniłzi ndi, bestso nohwits'á' ndaayihinił ndi, nohwits'á' nda'iláh ndi, itiséyú ídehéstił ndi, dagohíí nohwit'á yizka' ndi bidag ádaanoht'ee.

21 Néé ágáhiit'ijyúgo doo bínldzil da ni' dishniigo ídaa yánsdzí. Áídá' dahadíń doo daaste' dago nt'éhéta yee ídaadilkqahgo yee yádaakti'yúgo, (lógohíí k'ehgo yashti',) shíí áldó' doo siste' dago ídeshkaqahgo bee yashti'.

22 Ya' Hebrews daanlił néé? Shíí áldó' áí nshlił. Ya' Israel hat'i'i daanlił néé? Shíí áldó' áí nshlił. Ya' Abraham bits'á'dí' hanádaanołt'ijlił daanlił néé? Shíí áldó' áí nshlił.

23 Ya' Christ yánada'iziidíí daanlił néé? Shíí dágóts'iidgo bá na'isiid (koni' ádiłhíí k'ehgo yashti'); daabinasdziidíí bitisgo nyeego na'isiid ni', doo holtag dago hashídołtsaz, daabitisgo da'ákozhá ha'ánáshi'dilt'eeh, doo ałch'ídndi dásdozhá daashizes-hij da ni'.

24 Ashdladn Jews daanlíni dízdin doleełzhi' dała'á ádiłhgo hashída'astsaz ni'.

25 Taadn tsj bee hashída'is-haal ni', ładntsée yee daashóme' ni', taadn tsina'eelíí shił nango' ni', dała'á t'é' dała'á jji da'ilíne biká' shił dahna'eel ni';

26 Dábik'ehn daadisha'yú, túdaanliłyú négodzidíí begoz'aq, da'in'ijhił bigha négodzid, dashíí hat'i'íí bits'á'dí' négodzid, doo Jews daanlił dahíí bits'á'dí' négodzid, kñ goznili yune' négodzidíí begoz'aq, da'igolliłyú négodzidíí begoz'aq, túnteel sikaayú négodzidíí begoz'aq, shik'isyú daanlił ádaagodil'ini bits'á'dí' négodzid;

27 Nyeego na'isiidhíí bigha dážhó hiyaago la'íí shiłna'diiniigo, dadésh'ijgo iłkáhgo, shiná' náshdleehgo la'íí dibá' náshdleehgo, da'ákozhá doo ishqa dago, la'íí gozk'azíí biyi' diyagé da'ádiłhgo nashaa ni'.

28 Áí la'ihíí shich'í' ánágot'ijid biłgo dábiká'zhi' dawa jji ínashood ha'ánátséhił ił'aniyú nagoznilił baa shiini'go nashaa.

29 Nnee la' doo niłdzil da néé? Shíí áldó' ba'ashhah doo niłdzil da. Nnee la' nchog'go at'ijgo ábiile' néé? Áí bigha shá góchijidgo bich'í' niidoo.

30 Ída'oshdlíigo yashti'yúgo, doo niłdzil dahíí bił ch'í'nah daaleehíí ída'oshdlíigo baa yashti' doleeł.

31 Jesus Christ nohweBik'ehn biTaa, Bik'ehgo'ihinań, án dahazhi' ba'ihégosini, doo łeshchoo dahíí shá yígółsi.

32 Damáscusyú nant'ánchaan, ízisgo nant'án Áretas holzéhi yiké'gee sitíni, bik'ehgo kñ goznili Damascus holzéhi binaadyú asinilił yinádaadez'ij, shíí daashitsood doleełgo:

33 Áídá' táts'aa biyi' dahsidáago kñ goznilił binaadyú łedit'ihíí biyi' ch'í'íányú ba'ashhah yúyaa gódah ch'ishíileego bits'á' hasht'ag.

12

1 Ída'oshdlíigo yashti'íí dábik'eh, doo bits'á'dí' nt'é isht'ijid da ndi. Nohwe-Bik'ehn shił ch'í'nah ágółsiníí, la'íí shił ígózigo áshílaahíí baa nagoshni' doleeł.

2 Nnee la' Christ bíyéehíí bígonsi, án díł'ts'adah łegodzaadá' yaaká'yú taago nágot'aayú hadag bił ogoyáa; (bits'í beego shi, dagohíí bits'í ádiłhgo shi, doo bígonsi da: Bik'ehgo'ihinań yígółsi.)

3 Áí nneehíí (bits'í beego shí, dagohíí bits'í ádíhgo shí, doo bígonsí da; Bik'ehgo'ihí'nań zhá yígólsí;)

4 Ni' gozhóóyú, paradise golzeeyú, hadag bił ogoyááda' yati' doo hagot'éégo baa nagoch'olní' at'éé dahi, yati' nnee doo yee yałti' goz'aą dahi yidezts'aą.

5 Áí nneehíí ba'oshlíigo yashti' doleek: áída' shíí doo ída'oshdlíigo yashti' da doleek, doo bíníldzil dahíí zhá bee ída'oshdlíigo baa yashti' doleek.

6 Ída'oshdlíigo yashti' niizíí ndi doo shiini' ádíhgo ádishniih da; da'anii ádishniihíí bigha: áída' doo ágádishniih da, shi'at'e' yo'iiníí dagohíí shidits'agíí bitisyú nnee doo ła' yee shaa natsekees da doleehíí bigha.

7 Bik'ehgo'ihí'nań doo ałch'ídn shíł ígóziigo áshíłaa da, áík'ehgo doo bee itisgo ídeshkaąh dahíí bigha nt'éhéta diwozhi shighán'ááhíí k'ehgo shits'í baa dahgoz'aągo alzaa, Satan bits'á'dí' shich'í' yil'aadi dáshich'í' nagont'og nt'éégo, doo itisgo ídeshkaąh da doleehíí bigha.

8 Díí bigha nohweBik'ehń taadn ch'éh ch'oba' áldéniid ni', Shits'á' be-gonowáh, dishniigo.

9 Áída' gáshíłnii, Shiłgoch'oba'íí ná bínél'aą: doo bíníldzil dagee shinawodíí ninkááyú itisgo ch'í'nah alzi. Áí bigha doo bíníldzil dahíí bee ída'oshdlíigo shíł gozhóógo yashti' doleek, Christ binawodíí shiká'zhí' doleehíí bigha.

10 Doo bíníldzil da lék'e ndi, goláníyú ánádaashíłch'ido'niil ndi, nt'é hást'íiníí bínshdih ndi, shiniidaagonksí ndi, shich'í' goyéégo nagowaa ndi, Christ bigha díí bee shich'í' nagowaayúgo baa shíł gozhóó: doo bíníldzil dagee Christ binawodíí bee nanshwod.

11 Biini' ádíhíí yałti'híí k'ehgo yashti' ni' nohwíí bídaashinohso'go ánsht'ee ni': nohwíí nt'éégo shá yádaakti' le'at'éhi: doo nt'é inshlíi da ndi nadaal'a'á ła'ihíí ízisgo ádaat'eego baa natsídaahkeesíí ndi doo dábich'í'égeé ánsht'ee da.

12 Nohwitaahyú nashaadá' dawa bidag ánsht'ee ni', godiyihgo be'ígóziníí, doo ágondziyú, ła'íí ízisgo ánágot'íłhíí bee ánát'íłdíí bee da'anii Bik'ehgo'ihí'nań shides'a'go bídaagonksí.

13 Ínashood ha'ánálséh ła'ihíí nt'é bee iké'zhí' daasolii? Shíí doo nt'é nohwíhóshkeed da ni', áí zhá bee iké'zhí' daasolii. Díí bigha shaa nágodenoh'aa.

14 Díí taadngee ilk'idá' nohwich'í' naadishdáh; doo nt'é bee nohwíhóshkeed da doleek: doo nt'é nohwíyééhíí bigha asht'íí da, nohwíí zhá nohwigha asht'íí: chągháshé bąą hik'e bitaa doo yá na'noníí bik'eh da, ndi bíí bichągháshé yá na'noníigo dábik'eh.

15 Shił gozhóógo nohwigha shíyééhíí nohwá nnishné', dashíí ndi nohwá na'ídihishniil: itisgo shíł daanohshóhíí bigha nohwíí da'ich'í'go nohwil daan-shóq ndi.

16 Da'aniiigo doo nt'é nohwíhóshkeed da ni', áída', Nohwich'í' lé'ishchoogo ndaanohwitsood ni', daashíłdohnii ląą.

17 Ya' dahadíí nohwich'í' onádaash'aahíí bee nohwahani'isdzood née?

18 Titus akú nnáh bíldishnii ni', nohwik'isn dała'á bił oł'a'. Ya' Titus nohwahani'isdzood née? Ya' shíí ánsht'eehíí k'ehgo doo Titus at'éé da lán gá? Ya' shíí ást'íí n'íí k'ehgo doo Titus át'íí da lán née?

19 Díí án'niihíí bee ídáyáhiilti'go áhiit'íí daanohsı née? Christ bíyéé ndliigo Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee án'ni: nohwil daanohshóni, daanolzdzilgo ádaanohwidle' doleekgo áhiit'íí.

20 Hagoshą' ádaanoht'ee le' nsihíí doo bee ágádaanoht'eego nohwaa nsháh hást'íí da, nohwíí alđó' doo ndaashóhíí k'ehgo nohwaa nsháh hádaashoht'íí da shí: łahadaadoht'áh, dawahá ídáhádaht'íí, ilch'í' hadaashohkee, itis hishleeł daanohsı, lıda'ołtah, ch'inii daadohni, ídaadołkaąh, ła'íí nohwil daagokish doleek nolı nsigo shiini' hah:

21 Nohwaa nánsdzaago Bik'ehgohinshnañ nohwich'í' ádaayánsdzigo áshíłsi doleel nolı nsı, nohwitahyú lání nch'ogo na'idaago, nant'ı' nakaigo, la'ı'ı nch'og'ı'ı doo yich'ı' t'aazhı' at'éé dahıı yee nda'ıksıihıı doo hwahá yits'á'zhı' ánádaa'ne' dahıı bighá doo shıłgozh'og' da doleel nolı nsıgo shiini' hah.

13

1 Díı nohwich'ı' nanáshdaahıı bıłgo taadn hileeh. Kaa dahgost'aayúgo naki dagohıı taagi bınaáa' ánagot'ııdıı da'ádaanıihıı bee bıg'og'ı.

2 Nakidngee nohwaa niyáadá', nnee nda'ıksıih n'ıı, la'ihıı al'dó', gádaabıłdénıı, Nohwaa nánsdzaa l'ek'eyúgo doo t'aazhı' sııtıı dago nohwiniidaagonkt'éégo ánohwıshle'; k'adıı doo hanshk'ı da ndı da'ágat'éégo ánádaabıłdış'ııı:

3 Christ shinkáayú yaktı'go bee bıdaagonok'ııhıı hádaah't'ııhıı bighá ágádış'ııı, Christ nanohwik'ı'ızııdgee nıdzıl, nohwiyi' bııawod golıı.

4 Án doo nıdzıl dago tsı'ılna'áhi yıká' daztsaa ndı Bik'ehgo'ıhi'nañ bııawodıı yee hıınaa. Néé al'dó' bıł dała'á daandlııgo doo daandzil da ndı Bik'ehgo'ıhi'nañ bııawodıı bee nanohwik'ı'ıda'ıdızııdgo Christ bıł daahıı'naa doleel.

5 İdaadını'ıı, nohwi'odla' daahoh'ta' shı; İdaadınoh'táh. Jesus Christ nohwiyi' golııgo doo bıdaagonok'ı da née? Nanohwıdın'taahıı bah nandeeıyúgo Christ doo nohwiyi' golıı da bıdaagonok'ııh.

6 Néé nanohwıdın'taahıı doo bah nandéh dahıı bıdaagonok'ııh ndı at'éé.

7 Doo nda'ok'ııh da doleelgo Bik'ehgo'ıhi'nañ nohwá hoshkaah; née doo nkt'éégo nohwıg'og'ııhıı bighá adış'ııı da, áıdá' nohwıı nkt'ééhıı be'ádaanoht'ee doleelgo, née nanohwıdın'taahıı bah nandéh ngolııı ndı.

8 Da'anıı ágot'eehıı doo hagog'éeégo bıch'ı' na'ıdızııd da, áıdá' bá na'ıdızııdyúgo zhá.

9 Néé doo daandzil dadá' nohwıı nohwinawod daagolıı l'ek'eyúgo nohwıł daagozh'og': la'ıı dázh'og' nkt'éégo ádaanoht'eego nohwá háhiıt'ııgo ohııkaah.

10 Doo hanshk'ı da ndı díı bek'e'eshchıı, nohwaa nánsdzaago doo inıııhgo bee nohwich'ı' yashtı' da doleelıı bighá: nohwi'odla' dayúweh nohwá bıııksıelgo hasht'ıı, doo hayaa ádaanohwıłsı dago nohweBik'eh'ı beshik'ehgo áshııılaa.

11 Shik'ııyú, díı bee aal nohwich'ı' k'e'shıłchıı. Christ bııahıı nıdzılgo daanołseel le', hadag ádaanoht'ee le', nohwiıni' dała'á le', la'ıı nkegohen'áago daagonohıı le'; áık'ehgo Bik'ehgo'ıhi'nañ, İ'ııog'ııı la'ıı ıłch'ı'gont'ééhıı bıts'á'dı'hi, nohwıł nlıı le'.

12 Daagodınok'ııgo daaloh'ts'os le'.

13 İınashood dawa, Gozh'og', daanohwıłııı.

14 Jesus Christ nohweBik'eh'ı bıłgok'ıba'ıı, Bik'ehgo'ıhi'nañ bı'ııog'ııı, la'ıı Holy Spirit bıł dała'á ánohwıłsıhıı bee nohwich'ı' goz'aal le'. Doleelgo at'éé.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE GALATIANS

1 Shíí Paul, des'a'íí nshíí, (doo nnee shides'a'go da, doo nnee bik'ehgo da, áídá' Jesus Christ ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań nohwíTaa zhá bik'ehgo, án Jesus daztsaądí' naadiidzaago áyíílaahi;)

2 Shíí hik'e odla' bee shik'isyú bíł nashkaihíí dawa, Galátiagee ínashood ha'ánátséh nagozníí bich'í' k'eda'iilchii:

3 Bik'ehgo'ihí'nań nohwíTaa hik'e Jesus Christ nohweBik'ehń bíłgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' íłch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le',

4 Bik'ehgo'ihí'nań nohwíTaa bik'ehgo nohwinch'ó'híí bighą Jesus n'ídeltíí, díí nch'ó'go nagowaahíí yits'á' nohwiníí doleełgo:

5 Kodí' hik'e dahazh'í' Bik'ehgo'ihí'nań dážh'ó ba'ihégoş' le'. Doleełgo at'éé.

6 Nohwiká ánniidgo Christ bíłgoch'oba'íí biyi' onohwiníl n'íí dagoshch'í' bits'á'zh'í' ádaasohdzaahíí, ła'íí yati' baa gozhóni łałgo at'éhi bich'í'go daa-hosohkaihíí baa shíł díyagot'éé:

7 Díí ba'ashhahyú yati' baa gozhóni doo ła' nanást'ąą da; áídá' nnee ła' nohwíł nadaagokigo ádaanohwile'hi ła'íí Christ nł't'éégo baa na'goni'íí łałgo ádaile'go hádaat'íí.

8 Áídá' née dagohíí yaaká'dí' nal'a'á ndi yati' baa gozhóni baa nohwíł nadaagosiilni'íí łałgo at'éégo nohwíł nagolni'yúgo, án góyéégo bángodot'aal.

9 Da'ádaade'niid n'íí k'ehgo gánádish'niih, Nnee ła' yati' baa gozhóni nádaagodo'ąą n'íí łałgo at'éégo yaa nohwíł nagolni'yúgo, án góyéégo bángodot'aal.

10 Ágádishniigo ya' nnee bíł daansh'ó hileeh née, née Bik'ehgo'ihí'nań zhá bíł nsh'ó hishleeh née? Ya' nnee bíł daagoyíłsh'ógo hasht'íí gá? Dah, t'ah nnee bíł daagoyíłsh'ógo hasht'ííyúgo doo Christ bá na'isiidgo at'éé da.

11 Áídá' shik'íyú, yati' baa gozhóni baa nagoshni'íí doo nnee bik'ehgo alzáhi at'éé dahíí bídaagonoş'ííhgo hasht'íí.

12 Doo nnee bits'á'dí' nádiiné'i at'éé da, doo shíł ch'et'ąą da, áídá' Jesus Christ shíł ch'í'nah áyíílaahihi bee bígosíłs'íid.

13 Jews daanlíni bi'okąąhíí bikísk'eh ánsht'ee n'íí ba'ikodaanohş'i, Bik'ehgo'ihí'nań daayokąąhíí ha'ánátséhíí nyeego biniidaagonł't'éégo shinagha nakai ni', da'íí hishchiigo ch'éh at'íid:

14 Jews daanlíni bi'okąąh bikísk'eh ánsht'eedá' dashíí bíł hat'i'ihíí bíł dáłedaahonsdzaahi bitisgo gonsáą ni', bits'á'dí' hadaalinelt'áni bi'at'e' bikísk'eh ánsht'eego dážh'ó hásh't'íí ni'.

15 Áídá' doo hwahá goshlee dadá' Bik'ehgo'ihí'nań hashíłt'íí, ła'íí shaa ch'oba'íí bee shiká ánniidá',

16 BiYe' shíł ch'í'nah áyíílaa, nnee doo Jews daanlíni dahíí bitahyú baa nagoshni' doleełhíí bighą shiká ánniid; áídí' doo hadíni dagoshch'í' baa bíł nagoshni' da ni':

17 ła'íí Jerúsalemyú dashínłtségo Jesus binadaal'a'áhíí doo bich'í' oyáá da; áídá' Arabiayú oyáá ni', áídí' Damáscusyú nánsdzaa.

18 Áídí' taadn łegodzaago Jerúsalemyú Peter bich'í' oyáá, ákú ashdla'ádah bíł sheiskąą.

19 Jesus binadaal'a'á ła'ihíí dała'á zhá hish'íí ni', nohweBik'ehń bik'isn, James holzéhi.

20 Bik'ehgo'ihinaan shá yígótsi, doo lé'ishchoo dago díí bee nohwich'í' k'e'eshchiihíí.

21 Áí bikédí'go ni' Sýria la'íí Cilícia daagolzeeyú níyáá;

22 Judéagee ha'ánázéh nagoznili Christ daayokaqahíí doo hwahá daashiłtséh dadá':

23 Díí zhá shaa ch'iniigo daidezts'aq, Án nohwiniidaagodeláa n'íí, odlá' da'ííí yilchíigo ch'éh át'íí n'íí, da'án k'adíí da'ái odlá' n'íí yaa yánáltih laq, ch'inií.

24 Áík'ehgo shíí shigha Bik'ehgo'ihinaan ya'ihédaanzí lək'e.

2

1 Áídí' díí'ts'ádah legodzaago Jerúsalemyú Bárnabas la'íí Titus bił onanáshkai.

2 Jerúsalemyú nádishdáh doleełí shił ch'í'nah alzaago onásdzaa, doo Jews daanlii dahíí bitahyú yati' baa gozhóni baa yánáshtihíí ákú baa nadaagosisni', nnee nł't'éego daach'idnłsiníí zhá dasahndi baa bił nadaagosisni', doo ágásdzaa dayúgo dánko da'íłłizhí' na'isiidhi at'éé, dánko da'íłłizhí' na'sízid doleełhi at'éé.

3 Ákú Titus holzéhi bił nash'aashi, Circumcise ánidolne', doo hak'i daabiłniiid da, Greek nlii ndi:

4 Nnee la' nohwik'isyú ádaadil'iiníí hah ádaabidines'iid, áí Jews bich'í' be-goz'aaníí bee isnáh daandlii n'íí Christ bits'á' nohwinilhií yídaagolšijhgo, isnáh ánádaanohwidle'go hah ádaanest'iid:

5 Áí doo hódáayéelts'aq da ni', dét'ihézhí' ndi; yati' baa gozhóni da'aniihíí dayúweh nohwitahyú begoldoh doleełhíí bigha.

6 Nnee daach'idnłsiníí, (ágádaat'eeshá' ndi doo shił hago'at'éé da: Bik'ehgo'ihinaan nnee dawa dáłekt'eego yaa natsekees:) áí nnee nł't'éego baa ch'iniihíí díí baa yashti'íí doo hak'i la' baa dahnágóst'aq golzeego shił nagolni' da:

7 Ndihií Peter, nnee circumcise ádaabi'deszaahíí bich'í' yati' baa gozhóni yaa yánáltihgo baa det'aqahíí k'ehgo shíí, nnee doo circumcise ádaabi'deszaa dahíí bich'í' yati' baa gozhóni baa yánáshtihgo shaa det'aqago yídaagosiid;

8 (Bik'ehgo'ihinaan, Peter nnee circumcise ádaabi'deszaahíí bich'í' yides'a'dá' binkááyú na'iziidíí, da'án shíí alđó' shinkááyú na'iziid, doo Jews daanlii dahíí bich'í' yánáshtihgo;)

9 Áík'ehgo James, Céphas, la'íí John, nłdzilgo bi'okqah yee ínashood yit'ááh naziiníí k'ehgo baa natsí'gokeesíí, Bik'ehgo'ihinaan biłgoch'oba'íí shaa det'aqahíí yídaagosiidá', bił dała' daasiidliigo Barnabas hik'e shíí kił lál'edaadelniigo gádaanohwiłnii, Nohwíí doo Jews daanlii dahíí bich'í' noh'aash, néé circumcise ádaabi'deszaahíí bich'í' dekai.

10 Díí zhá gánádaanohwiłdo'niiid, Tédaat'iyéhií bínádaałniih; áí shijíí dawa bee biká hásh't'íí ni'.

11 Áídí' Peter Ántiochyú nyaadá' doo bik'ehyú adzaa dahíí bigha dábiniiizhí' alđéniid ni'.

12 James odais'a'íí t'ah doo hikáh dadá', Peter doo Jews daanlii dahíí yil da'iyaa: áídá' áí nneehíí hikaidá' t'aqzhí' áinzigo its'á'ideltii, circumcise zhińéego daanliiníí yénaldzidhií bigha.

13 Áídí' Jews daanliini la'ihíí Peter adzaahíí bigha bíí alđó' t'aqzhí' ádaasdzaa lək'e, Barnabas ndi itah ágát'éé silii.

14 Áí nneehíí yati' baa gozhóni biyi'dí' da'aniihíí doo bikísk'eh ádaat'ee dahíí bigosilšiidá' dawa bináal Peter gáldéniid, Ni, Jew nlii ndi doo Jews daanlii dahíí ádaat'eehíí k'ehgo ánt'éeyúgo, doo Jews k'ehgo da, hant'é bigha doo

Jews daanlii dahíi dabíni'ayú Jews ádaat'eehíi k'ehgo ádaanoht'eego nkt'éé, daabilnii láá?

¹⁵ Doo Jews daanlii dahíi doo bik'ehyú ádaat'ee da, áidá' néé, Jews daanliigo daagosiidliinii, doo ái k'ehgo ádaant'ee da.

¹⁶ Díi bídaagonlzi, doo Jews bich'i' begoz'aanii bikísk'eh ánách'ot'ijhíi bigha Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee dávik'ehyú ách'ít'éé da, áidá' Jesus Christ ch'odlaahíi zhá bigha: áik'ehgo danéé ndi Jesus Christ daahosiidlaad, Christ daahohidlaahíi bigha Bik'ehgo'ihinañ dávik'ehyú ádaat'éhi daanohwiinii doleełgo, doo begoz'aanii bikísk'eh ánadaahiit'ijhíi bigha da: nnee doo la' begoz'aanii yikísk'eh ánát'ijhíi bigha Bik'ehgo'ihinañ binadzahgee dávik'ehyú át'éé da.

¹⁷ Áidá' Christ biláhyú nkt'éégo ádaat'ee daanohwi'idi'nii hádaahiit'iidá', néé Bik'ehgo'ihinañ yegos'aanii doo bikísk'eh ádaant'ee dago nohwigozjidyúgo, ya' ái bigha Christ nchó'íi bich'i' nohwelnáá néé? Dah, da'anii doo ágát'éé da.

¹⁸ Dant'éhéta yó'odii'ąągo baa yashti' n'íi nkt'éégo baa yánashtih lek'eyúgo, shíi nnee iksiihi nshliigo shígózi.

¹⁹ Jews bich'i' begoz'aanii doo bikísk'eh ánansht'ee dahíi bigha begoz'aanii bich'i' dasitsáá, áik'ehgo Bik'ehgo'ihinañ zhá bich'i' hinshnaa.

²⁰ Tsi'ina'áhi biká' Christ bił dasitsáá, ndi hinshnaa; áidá' doo shíi hinshnaa da, Christ shiyi' golíigo án bee hinshnaa: k'adíi shits'í bee nashaahíi Bik'ehgo'ihinañ biYe' hoshdlaągo bee nashaa, án bił nshoągo bi'ihina' shá nyiné'go shá daztsáá.

²¹ Bik'ehgo'ihinañ bilgoch'oba'íi bee Christ nohwainktíinii doo da'ilí hosh'nú da: Jews bich'i' begoz'aanii bee nnee dávik'ehyú ádaat'ee daasilijyúgo, Christ daztsáahíishá' doo ilí da hileeh.

3

¹ Galatiagee daagonohkíni, doo daagonohsáá dahíi, hadín láá k'izénohwideznilgo da'aniiigo ágót'eehíi doo bikísk'eh ádaanoht'ee da daasolij? Nohwíi nohwinadzahgee Jesus Christ tsi'ina'áhi bíheskał n'íi, ya' yati' bee doo nohwil ch'í'nah alzaa da lán gá?

² Díi zhá nanohwídaadishkid, Ya' Jews bich'i' begoz'aanii bikísk'eh ádaanoht'eehíi bigha Holy Spirit nohwaa daadest'ąą néé, néé yati' baa gozhóni daadohts'ago daahohdlaahíi bigha néé?

³ Nt'é bigha áik'ehgo doo daagonohsáá da? Ya' Holy Spirit bee ínashood daasolij, n'íi k'adíi dánohwíi ánadaaht'ijhíi bee hadaanohwi'deszaa néé?

⁴ Ya' da'ilízhí' láągo goyéégo nohwich'i' nagoyaa lán gá? Da lán shi go'íi.

⁵ Bik'ehgo'ihinañ Holy Spirit nohwaa daizné'íi, la'íi nohwitahyú godiyihgo ánát'ijhíi, ya' Jews bich'i' begoz'aanii bikísk'eh ádaanoht'eehíi bigha ánát'ijhíi néé, néé yati' baa gozhóni daadohts'ago daahohdlaahíi bigha ánát'ijhíi néé?

⁶ Da'anii nohwi'odla'híi bigha. Ágát'éégo Abraham Bik'ehgo'ihinañ yosdlaad, áik'ehgo bi'odla'híi bigha dávik'ehyú át'éégo bá hótág lek'e.

⁷ Ái bigha díi bídaagonołsi le', nnee bi'odla' daagolíinii ái da'anii Abraham bichagháshé daanlii.

⁸ Doo Jews daanlii dahíi Christ daayodlaahíi bigha binchó'íi yits'á'zhí' Bik'ehgo'ihinañ ch'ínadaabidonikíi dabíntsédá' Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiinii ch'í'nah alzaa, ái dabíntsédá' yati' baa gozhóni Abraham bich'i' yá'iti' gáníigo, Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi dawa ni ninkááyú biyaa gozhóq doleeł, nii.

⁹ Áik'ehgo nnee Christ daayodlaahíi hik'e Abraham, Bik'ehgo'ihinañ yodlaahíi, bilgo biyaa daagozhóni at'éé.

10 Áídá' Jews bich'í' begoz'aaníí bikísk'eh ádaant'eeyúgo zhá dábik'eh daanzini dawa bíl ch'ídaagosdíní ádaat'ee: gáníígo bek'e'eshchíí, Nnee daantíígee begoz'aaníí naltsoos besi'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí, lá'íí doo ye'ánát'íí dahíí bíl ch'ígodíní at'éé.

11 Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee nnee doo lá' Jews bich'í' begoz'aaníí yikísk'eh at'ééhíí zhá bighá dábik'ehyú at'ééhíí nht'éégo bígózí, bek'e'eshchiiníí gánííhíí bighá, Hadín dábik'ehyú at'ééhíí odlá' zhá yee hínaa doleeł.

12 Jews bich'í' begoz'aaníí, da'ohdlaayúgo zhá hasdahkáh, doo nohwíłnii da, áídá' gánohwíłnii, Begoz'aaníí ánííhíí bikísk'eh ádaanoht'eeyúgo dahazhí' daahohnaa doleeł.

13 Jews bich'í' begoz'aaníí bee bíl ch'ígodíní bits'á'zhí' Christ bidikíí yee nadaanoht'ehesnii, dabií nohwá bíl ch'ígodííhíí silíí, gáníígo bek'e'eshchííhíí bighá, Hadín tsí'ılna'áhi biká'dí' nahitííhíí bíl ch'ígodíní at'éé, nii:

14 Bik'ehgo'ihí'nañ Abraham yá hadzii n'íí Jesus Christ biláhyú doo Jews daanlií dahíí al'dó' daabiyéé doleełhíí bighá adzaa; lá'íí néé Jews daandliiníí, doo Jews daanlií dahíí bílgo nohwi'odla' binkááyú Holy Spirit, nohwa'det'ąą n'íí, daanoht'wíyéé doleeł.

15 Shik'ííyú, nnee ánádaat'ííhíí baa nohwíł nagoshni'go nohwíł ch'í'nah ashle'; nnee lá' bíyééhíí lá' yaa yidin'ąągo naltsoos bee níłtsoozíí doo hadín yiká' nnánótíí at'éé da, dagohíí yínágođo'aah at'éé da.

16 Abraham lá'íí bits'á'dí' hadaahíłchíhíí ba'det'aaníí bee bich'í' ha'odzii. Hadaahíłchíhíí ląągo doo nii da, áídá' dała'á zhá ba'det'ąą, nii, áí Christ.

17 Díínko al'dishnii, Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e Abraham bílgo lá'det'aaníí Christ biláhyú Bik'ehgo'ihí'nañ nłdzilgo áyíılaa, áíd' díí'gonenadiníí biká'yú tadin lęodzaa bikédí'go Bik'ehgo'ihí'nañ Abraham bits'á'dí' hadaahíłchíhíí yágon'ąą lęk'e; ndi áí yágon'ááníí Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e Abraham bílgo lá'det'ąą n'íí doo yiká' nnánótíí at'ee da, áí Abraham ba'det'aaníí bee bich'í' ha'odzii n'íí doo da'íłíí yólchíí at'éé da.

18 Abraham bits'á'dí' hadaahíłchíhíí yágon'ááníí bikísk'eh ách'ít'éégo hasdách'igháhyúgo, Abraham ba'det'aaníí doo bits'á'dí' da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ Abraham ya'den'ąą n'íí zhá bee hasdách'igháh, áí Christ bee hasdách'igháh golzeego ágolzee.

19 Áík'ehgo begoz'aaníí nt'é bighá alzaa? Nnee doo bik'ehyú ánádaat'íí dahíí áí yee yídaagolsííh doleełhíí bighá, Abraham bits'á'dí' hadaahíłchíhíí dała'á zháhíí ba'det'aaníí hígháh doleełzhí', Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí Abraham hat'ííí det'íłhézhí' yit'ááh nakai doleełgo yágon'ąą; Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á yaaká'dí'hi begoz'aaníí yee nohwaa ndaagoz'ąą, lá'íí nnee hik'e Bik'ehgo'ihí'nañ bigizhgee sizíni binkááyú nohwaa daizné'.

20 Igizhgee siziiníí doo dała'á yigizhgee sizíí da, nakiyúgo zhá yigizhgee sizíí, ndi Bik'ehgo'ihí'nañ Abraham dasahńdi yich'í' hadzii.

21 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí ya' Abraham bits'á'dí' hadaahíłchíhíí ba'det'ąą n'íí yókáal néé? Dah, da'anii doo ágát'éé da: begoz'aaníí be'ihí'naago nohwainé' lęk'eyúgo, áí begoz'aaníí bikísk'eh ádaant'eeyúgo dábik'ehyú ádaant'ee doleeł ni'.

22 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníí gáníí, Nnee dawa nchọ'go ágot'eehíí ha'ábisnil, nii, áík'ehgo Jesus Christ daayodlaąhyúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nañ ch'ídaabidońilgo ba'det'ąą n'íí begolne'.

23 Áídá' Christ daahohiidlaągo hasdáhiikáhíí t'ah doo nohwá ch'í'ótąą hileeh dadá', begoz'aaníí nohwebik'ehgo ádaant'ee ni', odlá'íí nohwá ch'í'ótąą silíízhí'.

24 Begoz'aaníí lah nohwíł ch'ígó'aahíí nlií ni', Christ bich'í' nnohwińíí

doleelgo, án daahohidláahíí bigha Bik'ehgo'ihinań ch'ínadaanohwiníí doleelgo.

²⁵ K'adíí odlá' nohwá ch'í'ótáá silijgo ilch'ígó'aahíí doo dayúweh nohwe-bik'eh da.

²⁶ Christ Jesus daahohdláahíí bigha daanohwigha Bik'ehgo'ihinań bichagháshé daanohłji.

²⁷ Nohwíí baptize ánohwi'deszaahíí bee Christ bíl dała'á daasolijyúgo, diyagé ádaagoch'idle'híí k'ehgo Christ ádaagosohdlaa.

²⁸ Jew nłji dagohíí Greek nłji doo daadohni da, isnáh nłji dagohíí doo isnáh nłji da, nnee nłji dagohíí isdzán nłji doo daadohni da; daanohwigha Christ Jesus bíl dała'á daanohłji.

²⁹ Christ bíyéé daanohłjiyúgo, Abraham bits'á'dí' hakinolt'aaníí daanohłji, Bik'ehgo'ihinań Abraham ya'den'áá n'íí nohwich'í' begolzaa.

4

¹ Díínko áldishnii, chagháshé la' bitaa bíyééhíí bíyéé doleel ndi t'ah doo nnyéhdá' isnáh nłjihí k'ehgo at'éé, bitaa bíyééhíí dawa yebik'eh doleel ndi;

² Áídá' bích'ígó'aahíí la'íí bíyéé doleelí yebik'ehú bínadéz'ji, hagee bitaa yee bángon'áázhí'.

³ Da'ágát'éégo née chagháshé k'ehgo daandlıjídá', díí ni'godzán biká' ágot'eehíí zhinéégo dantsé ilch'ígót'aahíí isnáh ádaanohwıksı ni':

⁴ Áídá' dávik'eh ngonyáágo, Bik'ehgo'ihinań biYe' yides'a' lək'e, án isdzán bishchıjı, Jews bich'ı' begoz'aaníí bitł'áázhı' gozłji,

⁵ Nnee áı begoz'aaníí isnáh ádaabıksınıí bidıhıí bee nanáyihılniigo ch'ínáyınıí doleelgo gozłji, née Bik'ehgo'ihinań bichagháshé daandlıjı doleelgo.

⁶ Bik'ehgo'ihinań bichagháshé daanohłjihí bigha, biYe' biSpirit nohwıjı yune' yides'a', Abba, shiTaa, niigo.

⁷ Áı bigha doo dayúweh isnáh nłji da, ndi Bik'ehgo'ihinań bizhaazhé nłji; bizhaazhé nłjiyúgo Bik'ehgo'ihinań bíyééhíí Christ bíláhyú níyéé doleel.

⁸ Bik'ehgo'ihinań doo hwahá bídaagonoksjıh dadá', bich'ı' da'ch'okáahıí daazhógo ádaat'éhi daahohkáahgo bi'isna' daanohłji ni'.

⁹ Áídá' k'adíí Bik'ehgo'ihinań bídaagosoksjıdá', án nohwídaagosıjıdá' áldishnii, hant'é bigha dá ni'godzán biká' ágot'eehíí zhinéégo dantsé ilch'ígót'aahíí t'áázhı' bich'ı' ánadaahne'? Áı doo nłzil da, la'íí da'ílinéhi ádaat'ee, áı bi'isna' daanohłjiigo hánadaahı' née?

¹⁰ Łahgee godilzıgo yokaakıí, łahgee dahnáyıtłhıí, łahgee goldohıí, łahgee lenágodáhıí daadinoksjı láá.

¹¹ Da'íłıjızhı' nohwıtahyú na'isiid ni' nsıgo láágo natseskees.

¹² Shik'ıyú, ánsht'eehıí k'ehgo ádaanoht'ee doleelgo nádaanohwoshkáah; shıhıí da'ádaanoht'eehıí k'ehgo ánsht'ee: Doo hagee shich'ı' nchı'go ádaahdzaa da ni'.

¹³ Dantsé yati' baa gozhóni bee nohwich'ı' yashti'dá' shits'ı' baa dahgoz'áago nohwaa niyáágo bídaagonoksjı.

¹⁴ Shits'ı' baa dahgoz'aaníí bee nanohwı'dintaah ndi, doo da'ílinégo ádaasho'nıí da, doo shits'á'zhı' ádaashdzaa da; áídá' Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'dı'hıí k'ehgo ndaashidołtji, Christ Jesus ndaadołtjihıí k'ehgo ndaashidołtji.

¹⁵ Akú sídáádá' nohwıl daagozhóq n'ıí ya' doo bínadaahıih da née? Dzıq nohwaa nagoshni', bígonedzıyúgo dánohwıí nohwináá hadaasohıilgo shaa daasohıil doo ni'.

¹⁶ Da'anıí ádishniigo nohwich'ı' yashti'hıí bigha ya' nohwik'edaadinshniigo ádishnii daanohsı née?

17 Áí nneehíí, nohwíl ch'ídaago'aahgo ádaadil'iiníí, nkt'éégo nohwich'í' yádaakti' ndi, doo da'anii nohwá nkt'éé da; áí bee shirts'á' nohkáhgo ánohwile'go, bíí zhínéégo ádaanoht'ee daahleehíí bighá ádaanoht'ee.

18 Áí dá' da'anii nkt'éégo ágot'eehíí bighá nnee nkt'éégo nohwich'í' yádaakti'ihíí nzhqo, dá bík'ehn, doo dashíí nohwíl nashkaigee zhá da.

19 Shichagháshé daanoht'ee, isdzán ílchíígo bíí nádi'nneehíí k'ehgo nohwá shiniinágonkt'éé, Christ bí'at'e'íí beádaanoht'ee daasolijzhí',

20 Nohwíí nohwáa shíí nagokihíí bighá dák'ad hadó' akú nohwíl daanshíí le' nsj, áík'ehgo íltah at'éégo bee nohwich'í' hadaasdzi' doleeé ní'.

21 Shíí nadaagołni', nohwíí, Jews bich'í' begoz'aaníí be'ádaanoht'ee hádaht'iiníí, begoz'aaníí ánííhíí doo bídaagonłsji da gá?

22 Díík'ehgo nko bek'e'eshchíí, Abraham biye'ke naki lək'e, dała'á isdzán isnáh nlinihíí bizhaazhé, la'ihíí isdzán doo isnáh nlini dahíí bizhaazhé bílgo.

23 Isdzán isnáh nlinihíí bizhaazhéhíí chagháshé dándaagohileehíí k'ehgo gozłji, áí dá' doo isnáh nlini dahíí bizhaazhéhíí Bik'ehgo'ihí'nań da'ánííhíí k'ehgo begolnéhgo gozłji.

24 Díí da'anii ánágot'ijłhi bee nohwíl ch'ígót'aahi ádaat'ee: díí isdzán nakihíí Bik'ehgo'ihí'nań hik'e nnee lángot'aq lək'ehíí nakiyú ágot'ehi yá nazji; dała'á Agar holzéhi, chagháshé isnáh daaleehíí nyilchíhi, án dził Sinai golzeegee ngot'aaníí yá sizíni.

25 Agar holzéhi Arabia biyi' dził Sinai yá sizji, án dakú ní' biká' Jerúsalemhíí yaa nagolni', án bichagháshé bílgo isnáh daanlinihi.

26 Áí dá' Jerúsalem yaaká'yuhíí doo isnáh nłji da, áí néé daanoht'ee nłji.

27 Gáníígo bek'e'eshchíí, Níł gozhóq le', doo ílchíí dahíí nlini, nichagháshé da'adiníhi; níł gozhóqogo nnlwosh, doo níł nádi'dinih dahíí: isdzán biká' da'adini n'íí isdzán biká' golini n'íí bitisgo bichagháshé ląá.

28 Shik'íyú, Abraham ba'det'aq n'íí k'ehgo Isaac gozłji, néé áldó' da'ái k'ehgo Abraham bichagháshé daandłji.

29 Áí dá'go ágot'eehíí k'ehgo, chagháshé ndaagoleehíí k'ehgo bí'dizhchiiníí, Holy Spirit binawodíí bee bí'dizhchiiníí yiniigodnłsji, dák'ad ndi da'ágágot'ee.

30 Áí dá' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' hant'é níí gá? Gáníígo bek'e'eshchíí, Isdzán isnáh nlini bizhaazhé bílgo ch'ínenyóód; isnáh nlini yishchíhíí bitaa bíyéehíí doo bíyéé hileeh da, isdzán doo isnáh nlini dahíí bizhaazhéhíí zhá bíyéé hileeh.

31 Áík'ehgo shik'íyú, néé isdzán isnáh nlini doo bichagháshé daandłji da, isdzán doo isnáh nlini dahíí bichagháshé daandłji.

5

1 Christ ch'ínánohwinilhíí bighá nłdzilgo nasozji, Jews bich'í' begoz'aaníí doo bee isnáh náhdleehgo da, doo t'aqzhí' bee ík'ínádaadohgisgo da.

2 Shíí Paul gánohwíłdishnii, Circumcise ádaanoht'ee deszaa lək'eyúgo, nohwíí Christ doo nohwíl daant'é da.

3 Nnee dała'á daanoht'eegeee circumcise ádaanoht'ee deszaahíí gádaanoht'eegeee dishnii, Jews bich'í' begoz'aaníí dázhó dawa bikísk'eh ádaanoht'eegeee goz'aq, doo lahzhí' zhá da.

4 Nohwíí dahadínta begoz'aaníí bikísk'eh ánsht'eehíí bighá Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dá bík'ehyú ánsht'ee daanoht'ee, Christ nohwich'í'yúgo doo nt'é dago ádaanoht'ee; Bik'ehgo'ihí'nań bílgoch'oba'íí doo hádaht'ij dago bits'á'zhí' ádaahdzaa.

5 Néé Holy Spirit bíláhyú daanoht'ee odłq' bee dá bík'ehyú ádaant'ee doleeé níí nohwá laalnéhíí ndaahóndliigo bíba' ádaant'ee.

6 Jesus Christ bił dała'á ch'ilijyúgo, circumcise áko'deszaa dagohíi doo circumcise áko'deszaa da ndi doo hago'at'éé da; áídá' ko'odla'íi koł'ijóóníi bee ch'í'nah hileehíi zhá iljí.

7 Ihách'ideskaihíi k'ehgo nlt'éégo hohkeel ni'; hadín láá nohwil godishkish lán, da'anii ágot'eehíi doo dayúweh bikísk'eh ádaanoht'ee da k'adíi?

8 Hant'é k'ihzhí' ádaanohwizlaahíi Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'í' ánniidíi doo bits'á'dí'gohi at'éé da.

9 Bání benilzoolé da'ayáhágo ik'áan nást'ódíi dahot'éhé daabíndiksohíi k'ehgo doo nzhqo dahíi da'ayáhágo bitah dench'aadgo dawa daayilchqoh.

10 NohweBik'ehń biláhyú nohwaa da'oshíi, lahgo ilch'ígót'aahíi dá baa nateskeesíi k'ehgo nohwíi aldó' baa natsídaahkeesgo doo nádaagodoh'aah da doleeł: hadín nohwil daagodikishíi, án baa yádotih.

11 Shik'íiyú, circumcise ádaanohwí'dolne' dishniigo nashaa lək'eyúgo, doo shiniidaagoch'inłsi le'at'éé da. Ágádishniigo nashaa lək'eyúgohíi, tsj'ılna'áhi doo baa yashti' le'at'éé da, áik'ehgo Jews daanliiníi doo dayúweh shich'í' hadaashkee le'at'éé da.

12 Hadín nohwil daagodikishíi nohwits'á'zhí' nó'ńíł dadó'.

13 Shik'íiyú, dawa bił ch'í'ótąahíi bich'í' nohwi'dokeed ni'; áídá' doo ái bighą nchq'go ánádaahiit'ijłgo nohwá bił ch'í'ótąą daanołsi da, ndi kł daanołjóogo kł ch'odaahni.

14 Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi dawa díinko yati' dała'áhi bee łalzaa; Nit'ahdí' gólíiníi nił nzhqo le', dání idil njqohíi k'ehgo.

15 Áídá' dat'ógo ilch'í' daadolghashyúgo, ilch'í' nadaagonołkaadyúgo, ídaa daagonohdzaą, dánko ąął daalołghał ako.

16 Díi gánohwłdishni, Holy Spirit bee hohkaah le', áik'ehgo nohwits'í nchq'go hádaat'iiníi doo beda'ol'ij da.

17 Ko'at'e' nchq'íi Holy Spirit yich'í' nagonłkaad, la'íi Holy Spirit ko'at'e' nchq'íi yich'í' nagonłkaad: díi doo ilch'í' leł'ee da; ái bighą doo dahádaah'tijyú ánádaah'tijł da.

18 Holy Spirit nadaanohwiyılaayúgo, Jews bich'í' begoz'aaníi doo bitł'áahyú ádaanoht'ee da.

19 Ko'at'e' nchq'íi díinko bebigoziłh, nant'í' na'idaahíi, iké' na'idaahíi, nchq'go natsíts'ikeesíi, nchq'íi doo bich'í' t'ąązhí' ách'ít'éé dahíi,

20 K'e'eshchín daach'okąahíi, ígonłgaashíi, ik'ech'inniihíi, la'ch'idit'áhíi, dawahá idáhách'it'iiníi, ha'ishkeehíi, ilch'í' nagoch'inłkaadíi, ilts'á'zhí' ádaach'it'eehíi, la'íi da'anii ágot'eehíi yits'á'zhí'go ilch'ídaago'aahíi,

21 Ła' bíyéehíi idáhách'it'iiníi, its'izilheehíi, koł nágodeyisíi, nchq'íi baa goch'inilíiníi, la'íi díi ba'ashhah aldó' nchq'go ánádaat'ijłhí: da'ádá' baa nohwil nadaagosisni' n'íi baa nohwil nanádaagoshni', díi ye'ánádaat'ijłhí Bik'ehgo'ihí'nań bilatł'áhgee begoz'aaníi doo bíyéé daaleeh da.

22 Áídá' nest'ą' ch'il yiká' nánt'ihíi k'ehgo díinko Holy Spirit bits'á'dí'go begoz'áni at'éé, koł ijóóníi, koł gozhóóníi, koł nkegohen'ááníi, bągoch'oho'aahíi, dawa bich'í' ch'izhóóníi, ko'at'e' nlt'ééhíi, kegondlijdíi,

23 Kojíi yune' isht'egodnt'ééhíi, ídaa goch'idzaaníi: ágádaat'eehíi begoz'aaníi bits'á'dí' doo bándagot'aa da.

24 Christ bíyéé daanliiníi bi'at'e' nchq'ihíi bił daanzhqqo yiká hádaat'ij n'íi tsj'ılna'áhi yídaayeskałhíi k'ehgo yó'odaizné'.

25 Holy Spirit bee daahin'naayúgo, da'án bee hiikaah le'.

26 Doo itisyú ídaadéłtj da le', doo nchq'íi bich'í' daakil'aa da le', doo la' bíyéehíi idáhádaahiit'ijgo nchq'go laa natsídaahiikes da le'.

6

¹ Shik'íyú, n̄nee la' doo bik'ehyú adzaa dayúgo, nohwí, Holy Spirit bee nasoziiñí, án baa daach'ohba'go bich'í' yádaakti'go t'aaqzhí' n̄t'éégo nkenánohołteeh; ni ałdó' dánko áik'ehgo nanídi'notaahi at'ééhíí baa natsínkees.

² Nyeego nohwich'í' nadaagowaagee kł ch'odaahn̄ii le', áí bee Christ yegos'aaní beda'oł'íí doleeł.

³ N̄nee doo nt'éhi k'a'at'éé da ndi, doo sihgo ánsht'ee da, nzjyúgo, ích'í' nach'áhi at'éé.

⁴ Áidá' n̄nee dała'á daantúígee ye'ánát'ííhí hago'at'ééhíí ídineł'íí le', áik'ehgo dabíí bi'at'e' nzhqoyúgo, áí yaa bił gozhóq doleeł, doo la'i n̄nee ye'ánát'ííhíí bigha da.

⁵ N̄nee dabíí biyíl dahyoweelhíí k'ehgo n̄nee daantúígee bi'at'e' doo nzhqo dayúgo dabíí nabikł'og.

⁶ Hadín Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' baa bił ch'ígót'aahíí, bíyééhíí n̄t'éhíhíí dawa łahzhí' hadín bił ch'ígó'aahíí yaa yihinił le'.

⁷ Doo ích'í' nadaahch'aa da le'; Bik'ehgo'ihí'nañ doo hagot'éégo bich'í' na'ich'áhi at'éé da: n̄nee nt'é k'edileehíí da'áí náyihigéshi at'éé.

⁸ Hadín bi'at'e' nchq'íí yee k'edileeyúgo ídił ch'ígódeehi at'éé; áidá' Holy Spirit yee k'edileeyúgo Holy Spirit bits'á'dí' yaaká'yú dahazhí' ihí'naahíí yinkł'áni at'éé.

⁹ Nzhqoogo ánádaahiit'ííhíí doo bik'e hijkáh da le': dayúweh ágádaahiit'ííyúgo n̄t'éégo da'inł'aa.

¹⁰ Áik'ehgo nohwá ch'ígót'aađá' halaqa n̄nee dawa bich'í' n̄t'éégo ánádaahiit'íí le', ndi n̄nee Bik'ehgo'ihí'nañ daayodłaaqo bichagháshé daanliiníí itisgo ádaanzj le'.

¹¹ Díí nchaago k'e'eshchiiníí dashíí nohwich'í' k'eshikłchíni daah'íí.

¹² N̄nee dabíí zhá n̄t'éégo daabineł'íígo hádaat'iiníí circumcise ádaanohwi'doln̄éh daanohwiñii; Christ bits'ílna'áhi yaa yádaakti'yúgo dánko biniiidaagonł'éé doleełhíí bigha ádaanohwiñii.

¹³ Dabíí circumcise ádaabi'deszaa ndi begoz'aaní doo dawa yikísk'eh ádaat'ee da; áidá' nohwí da'ádaanohwiñiiigo circumcise ádaanohwi'deszaahíí yee ídaa da'odlíigo yádaakti'híí bigha circumcise ádaanohwi'doln̄iiłgo hádaat'íí.

¹⁴ Doo nt'é bee ída'oshdlíigo yashti' da, Jesus Christ nohweBik'ehñ tsj'ílna'áhi yiká' daztsaaqahíí zhá bee ída'oshdlíigo yashti'go Bik'ehgo'ihí'nañ áshíłsł le', áí bee ni'godsán biká' ágot'eehíí daztsaaqahíí k'ehgo shich'í' at'éé, la'íí shíí ałdó' ni'godsán biká' ágot'eehíí dasiitsaaqahíí k'ehgo bich'í' ánsht'ee.

¹⁵ Christ Jesus bił dała'á daanohłjyúgo, circumcise ádaanohwi'deszaayúgo, dagohíí doo circumcise ádaanohwi'deszaa dayúgo, doo íłj da, ndi ánídégo ánádaanohwi'deszaahíí zhá íłj.

¹⁶ Díí ádishñiihíí yikísk'eh daahikáhíí Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' ikłch'í'gont'ééhíí la'íí biłgoch'oba'íí bee yich'í' goz'aa le', áí da'anii Israel hat'i'íí daanłjigo Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé daanłj.

¹⁷ Kodí' godezt'i'go díí bigha doo hadín nashinkł'og da le': ikł'idá' Jesus nohweBik'ehñ bigha shid shiká'zhí' hit'íí.

¹⁸ Shik'íyú, Jesus Christ nohweBik'ehñ biłgoch'oba'íí daanohwiyi' yun̄e' begoz'aa le'. Doleełgo at'éé.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE EPHESIANS

¹ Shíí Paul, Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo Jesus Christ binal'a'á nshlíni, ínashood Ephesus golzeegge daagolíníí, áí Christ Jesus daayodlāago bíyéé daanliiníí, bich'í' k'e'eshchii:

² Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biłgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le'.

³ Jesus Christ nohweBik'ehń biTaa, Bik'ehgo'ihí'nań, ba'ihégosí, áń yaaká'yú nagoz'ąągee nohwiyi'siziiníí bá gózhóógo dawa nohwainé', Christ biláhyú:

⁴ Áń biláhyú ni'gosdzán doo hwahá nnit'aa dadá' Bik'ehgo'ihí'nań hanánohweznil, binááł godilzigo ádaant'eego doo nt'é bee nohwaa dahgoz'ąą da doleelgo:

⁵ Bichągháshé daandlij doleelgo hanánohwidi'nííłgo nohwá ngonłchíí, Jesus Christ biláhyú, áí nohwá hát'íigo yaa bił gozhóó,

⁶ Ízigo biłgoch'oba'íí ba'ihédaandzi doleelgo, áí nohwiká'zhí' áyíłlaago, biYe' bił nzhóni biláhyú:

⁷ Áń bidilíí bee nchó'íí bits'á'zhí' nanánohwi'diheznii, nohwinchó' n'íí bighą nohwaa nágodet'ąą, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí ch'ída'izkaadíí bik'ehgo;

⁸ Áí ch'ída'izkaadgo nohwiká'zhí' áyíłsı, daagondząągo ła'íí dawahá bídaagonlzigo ánohwıłsı;

⁹ Bik'ehgo'ihí'nań hát'íiníí doo bigózi da n'íí nohwił ch'í'nah áyíłlaa, da'án bił gozhóógo hat'íihíí k'ehgo áń ngonłchíí:

¹⁰ Goldohíí biká' ngonyáągo yaaká'yú ágot'eehíí ła'íí ni'gosdzán biká' ágot'eehíí dawa Christ yebik'ehgo dała' áile':

¹¹ Áń biláhyú áldó' nt'é nohwíyéé doleelíí nohwaa det'ąą, dabíí hát'íigo dawa ła'yıl'íihíí k'ehgo nohwádihyú nohwá ngonłchíí:

¹² Néé dantsé Christ daahosiidlādíí, nlt'éégo daahii'naahíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań ízigo ye'at'éhi nnee daayidnłsı doleelgo.

¹³ Nohwíí áldó' yati' da'aníhi, yati' baa gozhóni bee hasdánohweznil daasidohts'ąądá' daahohdlāą ni': daahosohdlāądá' Holy Spirit bee nohwángon'ąą n'íí bee nohwiká' izkałhíí k'ehgo bee nohwígózi,

¹⁴ Áí bee Christ bidilíí bee nohwá nayihesnii n'íí nohwíyéé silijzhí', nt'é yengon'ąą n'íí da'aniiigo nohwíyéé doleelgo bídaagonlzi, áń ízigo ye'at'éhi ba'ihégosı doleelgo.

¹⁵ Áí bighą Jesus nohweBik'ehń daahohdlāago, ła'íí ínashood dawa nohwił daanzhóogo ba'ikonizijdá',

¹⁶ Da'ákozhą Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nohwa'ihénsı, nohwá da'oshkąągo;

¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nań, Jesus Christ nohweBik'ehń yokąąhíí, Jesus biTaa ízigo ye'at'ééhíí, daagonohsąągo ádaanohwile'go nohwá oshkąąh, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań dabíí nohwił ch'í'nah ádidle'go bídaagonłsı doleelgo áldó' oshkąąh:

¹⁸ Nlt'éégo ágot'eehíí daahohlíí doleelíí bighą nohwiká' ánniidíí bídaagonłsı doleelgo, ła'íí ínashood daanliiníí biłgo ízigo ágot'eehíí behaldzili nohwíyéé doleelíí áldó' bídaagonłsı doleelgo nohwijíí yune' nohwił ch'í'nah ágółsı doleelíí bighą nohwá oshkąąh,

¹⁹ Ła'íi Bik'ehgo'ihinań binawod ch'ída'izkaadgo, binawod ízigo at'éhi bee na'iziidhíi k'ehgo, néé daahohiidlaaníi nohwá siné'go bídaagonoksj doleehíi bighą nohwá oshkaąh;

²⁰ Bik'ehgo'ihinań binawodíi bee Christ daztsąądí' naadiidzaago áyíílaadá' yaaká'yú bigan dihe'nazhińéé dahyinesdaa,

²¹ Spirits binadaant'a'íi, spirits binawodíi, dak'a'at'éehíi, ła'íi yedaabik'ehíi dawa bitisgo, doo díi goldohíi zhą biyi' da, ndi yunáasyú goldoh doleehíi áldó' biyi', iltah at'éégo daabizhi' daawójíihíi dawa bitisgo sitjigo áyíílaa:

²² Dawahá yebik'ehgo bilakt'ááh nyiné', ła'íi ínashood dawa yá sizjigo bits'inhíi k'ehgo at'éégo áldó' ábíílaa,

²³ Ínashood dawa, Christ bee dała'á daanliiníi, bits'í nlijgo bełalzaa, án bee dawa iltah at'éégo łąyil'jih.

2

¹ Begoz'aaníi doo bikísk'eh ádaanoht'ee dahíi bee, ła'íi nohwinchọ'íi bee nanasona' n'dá' Bik'ehgo'ihinań nádaahoh'na'go ánohwilaa;

² Nohwinchọ'íi biyi' ni'gosdzán biká' ágót'eehíi zhą bech'ígót'i'yú bikísk'eh hohkaah ni', spirits daancho'íi binant'a', án Bik'ehgo'ihinań doo daidits'ag dahíi bitahyú na'iziidíi bikísk'eh hohkaah ni':

³ Néé áldó' łąhn' bitahyú nahiikai ni', nohwi'at'e' ncho'go hat'íiníi bikísk'eh ádaant'eego, nohwits'í, nohwinatsekees bilgo hat'jyú ádaant'ee ni'; da'áik'ehgo gosiidlijdá' ncho'go ádaant'ee n'íi bighą Bik'ehgo'ihinań nohwiniigodilé'íi nohwich'j' begoz'ąą ni', nnee ła'íi ádaant'eehíi k'ehgo.

⁴ Áídá' Bik'ehgo'ihinań, bilgoch'oba' ch'ída'izkaadhi, dązhọ bil daanjọọ lék'ehíi bighą,

⁵ Nohwinchọ'íi bee nane'na' n'dá' Christ bil dała'á daasiidlijgo daahii'naago ánánohwidlaa, (bilgoch'oba'íi bee hasdąhkai);

⁶ Bil dała' naadihiikaigo ánohwilaa, ła'íi Christ biláhyú yaaká'yú nagoz'ąągee bil naháataągo ánohwilaa:

⁷ Áik'ehgo yunáasyú goldohíi biyi' Bik'ehgo'ihinań Christ Jesus biláhyú nohwaa ch'oba'go, bilgoch'oba'íi ch'ída'izkaadíi ch'í'nah áidoliil.

⁸ Bik'ehgo'ihinań bilgoch'oba'íi bee hasdąhkai, nohwi'odlą'íi biláhyú; doo dánohwíi ádaant'j da: Bik'ehgo'ihinań bits'ą'dí' nohwaa hi'né'hi at'éé:

⁹ Doo nohwinasdziidíi bee da, áik'ehyúgohíi dánko nnee ła' ída'odlíi hileeh.

¹⁰ Bik'ehgo'ihinań nanohwik'ída'iziidíi daandlij, Christ Jesus biláhyú nł'éégo ánádaahit'jil doleelgo ánohwilaa, áik'ehgo bikísk'eh hiidaal doleelgo Bik'ehgo'ihinań nohwá ngonłchjil lék'e.

¹¹ Ái bighą díi bénádaakniil, doo Jews daanohlj dago daagosolj, circumcise ádaabi'deszaahíi, doo circumcise ádaanozwi'deszaa dahi daanohwiłni, ái circumcisionhíi nnee bigan zhą bee kots'í nabik'ísdziidi;

¹² Áídá' Christ doo bídaagonoksj da ni', nanidí' daanohljigo doo Israel hat'i'íi daanohlj da, Bik'ehgo'ihinań nt'é yee yągon'ąą n'íi doo nohwíi nohwá da ni', doo hayú nohwá ch'ígót'i' da ni', ni'gosdzán biká' nahkai ndi Bik'ehgo'ihinań doo bil daanohlj da ni':

¹³ łąhn' nzaadyú daanohlj ni', ndi k'adíi Christ Jesus býyéé daasoljigo, Bik'ehgo'ihinań bit'ahgo ánádaanochwizlaa, Christ bidíi bee.

¹⁴ Án nohwá ilch'j'gont'éehíi nlij, da'án Jews daandliiníi ła'íi doo Jews daanohlj dahíi dała'á ádaanochwizlaa, ła'íi nohwigizhgee bighą ilts'ą'zhj' ádaant'ee n'íi k'ihzhj' áyíílaa, nohwigizhgee tséé bee ilt'íníi k'ihzhj' áyíílaahíi k'ehgo;

15 Begoz'aaní biyi' iltah at'éégo bikísk'eh ádaant'ee n'íí bigha ilk'edaadin'nii n'íí Christ bits'í bee k'ihzhí' áyíílaa; áídí' nnee naki n'íí dała'á ánáyíidlaahíí k'ehgo néé Christ bee dała'á ánánohwidlaa, áík'ehgo nkegohen'áá nágosdlíí.

16 Néé naki hat'i'íí daandlíí n'íí tsí'ílna'áhi biláhyú dała'á daasiidlíígo, Bik'ehgo'ihí'nañ bíł k'íí nádaasiidlíí, áík'ehgo ilk'edaadin'nii n'íí aął ben-gonyáá:

17 Nzaadyú daanohlíí n'íí, ílhánégo daandlííhíí bíłgo Jesus nkegohen'ááníí yaa nohwíł nagoln'i'go nyáá.

18 Áń bigha daanohwigha Holy Spirit dała'áhi biláhyú nohwíTaa bich'í' ha'áhiikáhgo ha'ágót'i'go nohwá alzaa.

19 Áí bigha k'adíí doo łahdí' nnee daanohlíí da, doo nnee łahgo hat'i'í daanohlíí da, áídá' nnee Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíí bíł dała'á hat'i'í daasolíí, Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé daasolíí;

20 Jesus binadaal'a'á łá'íí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziid n'íí kłh bit'ááh łedn'aahíí k'ehgo daanlíígo, biká' nohwí'dest'ł'íhíí k'ehgo ádaanoht'ee, Jesus Christ dabíí hágon'áágee tséé dantsé si'áni nlíígo;

21 Áń biláhyú dágoz'aą nt'éégo ładaasnlilgo alne', nohweBik'ehń biláhyú godiyłhgo kłh biyi' da'ch'okąąhíí goleeh:

22 Áń biláhyú nohwíí alód' itah nohwí'dest'ł'í, Bik'ehgo'ihí'nañ yiyi' ngoléehíí bigha ágolne', Holy Spirit biláhyú.

3

1 Áí bigha shíí Paul, Jesus Christ bigha, łá'íí nohwíí alód' doo Jews daanohlíí dahíí nohwich'á ha'ásítíí,

2 Bik'ehgo'ihí'nañ bíłgoch'oba'íí nohwíł ch'í'nah ashłe'go shaidin'ááníí ba'ikodaanohsł lán shí:

3 Doo bígózł da n'íí shíł ch'í'nah áyíílaago shíł ígozłłd; (ilk'idá' ayáhágo nohwich'í' bek'eshíłchłłgo nohwíł nagosisn'i' ni';

4 Áí daahohshíígee Christ ye'at'ééhíí doo bígózł da n'íí bígosłłsłłd'íí nohwíí bídaagonłłsł doleel,)

5 Áí doo ánídá' goldohíí biyi' ni'gosdzán biká' nnee doo hwahá bíł ch'í'nah ádaalne' da ní', áídá' k'adíí Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á łá'íí binkááyú yádaakti'íí daadilzłhíí Holy Spirit bee bíł ch'í'nah ádaagoszaa;

6 Doo Jews daanlíí dahíí, Jews daanliiníí bíłgo Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' ágot'eehíí dała' daabiyéé doleel, dała' Christ bíł dała'á daanlíígo bits'í dała'á daanlíí doleel, łá'íí Bik'ehgo'ihí'nañ Jews daanliiníí yágon'ááníí Christ biláhyú yati' baa gozhóni bee doo Jews daanlíí dahíí alód' daabiyéé doleelgo bíł ch'í'nah ádaagoszaa:

7 Áí yati' baa gozhóni baa yashti'go áshi'delzaa, Bik'ehgo'ihí'nañ bíłgoch'oba'íí shaa yiné'íí bee, binawodíí shinkááyú na'iziidgo.

8 Nnee Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíí doo ízisgo at'éé dahíí dawa shíí dábich'í'gee siitłł ndi doo Jews daanlíí dahíí bitahyú Christ bee nohwiya daagozhóníí doo bígonłłsłłh at'éé dahíí baa yashti'go Bik'ehgo'ihí'nañ bíłgoch'oba'íí shaa det'aą;

9 Łá'íí Bik'ehgo'ihí'nañ Christ biláhyú dawa áyíílaahíí, ni'gosdzán alzaad' yushdí' godezt'ł'go ngonłłchłłn'íí doo bígózłgo áyíłsł da n'íí, hagot'éégo at'ééhíí shíí nnee dawa bíł ch'í'nah ashłe'go shaa det'aą:

10 Áík'ehgo ínashood dawa Christ bee dała'á nłni biláhyú spirits binadaant'a'íí łá'íí binawodíí yaaká'yú nagoz'aągee Bik'ehgo'ihí'nañ bigoyá' iltah at'éhi yídaagłłsł doleel,

11 Áí dahazhí' goz'áni Bik'ehgo'ihí'nań yengon'áání bik'ehgo layiilaa, Christ Jesus nohweBik'ehń biláhyú:

12 Áń daahohiidlaago doo daasiite'go da, doo nídaahiildzidgo da Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ha'áhiikáhgo nohwá ha'ágót'i'.

13 Áík'ehgo nohwichá goyéégo shich'í' nagoyaahíí bighá doo hayaa ádaanoht'ee da le', áí bee lán da'nohíí.

14 Díínko bighá Jesus Christ nohweBik'ehń biTaa bich'í' hishzhíízh,

15 Áń bichágháshé yaaká'yú daagolíníí hik'e ni' biká'yú daagolíníí dawa bee daaholzéhi,

16 Da'án ízisgo ye'at'éhi ch'ída'izkaadhíí bik'ehgo biSpirit bee nohwi'isiziiníí nalwodgo nohwá áile' doleelgo nohwá daahoshkqáah;

17 Nohwi'odla' bee Christ nohwijíí biyi' yuné' golíí le'; áík'ehgo il'ijóóníí bee nohwikeghad golíígo nldzilgo sozíggo,

18 Nohwíí ínashood dawa bilgo Christ bil'ijóóníí nanigodí', ts'ínangodí', ts'ídagodí', ts'íyaago ádaahosahíí bee nohwil bígózi doleelgo;

19 Ła'íí Christ bil'ijóóníí, be'ígózi yitis nel'aq ndi, bídaagonłsi doleelgo, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'éhi dawa bee ádaanoht'ee doleelgo nohwá da'oshkqáah.

20 Daahókeedíí ła'íí natsídaahiikesíí dawa bíí zhá yitis nel'aqago áile', bina-wodíí nohwi'isiziiníí na'iziidhíí k'ehgo,

21 Dabíí zhá Christ Jesus biláhyú, goldohíí dawa biyi', ínashood daanliiníí dawa ya'ihédaanzíggo daayidnłsi doleel, doo nnágot'í'go da. Doleelgo at'éé.

4

1 Áík'ehgo shíí, nohweBik'ehń bighá ha'ásítííníí nánohwoshkqáah, nohwíká ánniidíí bikísk'eh nldzilgo hohkaah le',

2 Ídaa daagoch'iyolba'go, nohwijíí yuné' isht'egodnt'éégo, nzaad bádaagohoh'aal le', łil daanohjooqgo ilch'í' hadag ádaanoht'ee le';

3 Holy Spirit bee dała'á ádaanołsigo ilch'í' gont'ééhíí be'ádaanoht'ee doleelgo nyeego nabik'ída'ohsiid.

4 Christ biláhyú dała'á daanohíí, Holy Spirit aldo' dała'á, da'áík'ehgo aldo' daanohwigha ihí'naa doo ngonel'aq dahíí ndaaholíí doleelgo nohwíká ánniid;

5 NohweBik'ehń dała'á, nohwi'odla' dała'á, nohwibaptism dała'á,

6 Bik'ehgo'ihí'nań dała'á, daanohwigha nohwiTaa, áń dawa yitisgo nlíni, dawa yił nlíni, daanohwigha nohwi'isiziiníí golíni.

7 Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí łtah at'éhi dała'á daantíígee nohwaa daizné', Christ nohwainé'íí k'a'áhołqago.

8 Áík'ehgo gádi'nii, Wá'yú bil onágodzaadá' isnáh daanlii n'íí ląágo yádih onádzaago, nnee yaaká'dí'go yaa daagodez'aq lek'e.

9 (Wá'yú bil onágodzaa ch'iníiyúgo, łahn' áídí' ni'gosdzán yuyaa bil nkegonyáhi lán shí.)

10 Bil nkegonyááhíí da'án yaaká'yúhíí nzaadyú dábitiséyú bil onágodzaahi at'éé, qal łale' doleelhíí bighá.)

11 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yaa daizné'íí łtah ádaat'ee: ła' binal'a'á daanliiggo yaa daagodez'aq; ła' binkááyú nada'iziidgo; ła' yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'go; ła'íí ła' ínashood yinádaadéz'íggo bil ch'ídaago'aahgo;

12 Ínashood hadaadeszaago nł'éégo Bik'ehgo'ihí'nań yá nada'iziid doleelgo, yati' baa gozhóni baa na'goni' doleelgo, ła'íí ínashood dawa Christ bits'í nliiníí nldzilgo ádaile'go baa daagodez'aq:

13 Áík'ehgo daanohwigha nohwi'odla' bee dała'á daahiidleeh, Bik'ehgo'ihinañ biYe' nlt'éégo bídaagonlziijh, nnee báyañ hileehí k'ehgo néé Christ bits'í daandliigo án bee báyañ daahiidleehgo Christ ye'at'éehí dawa be'ádaant'eego daahiidleeh:

14 Doo dayúweh chagháshé daanliihí k'ehgo ádaant'ee da le', iltah at'éégo ilch'ígót'aahí bee doo ilts'á' nohwił anágoyol da le', nnee nadaach'áhi léda'ilchoogo ilch'ídaago'aahí yee nohwiká daadihésbñh, k'izé'daanohwidilteeh hádaat'iiní, aí doo ídaayilts'aq da le';

15 Áída' lł daanjooqo da'anii ágot'eehí bee yádaahiilti' le', kotsits'in kots'í yebik'ehí k'ehgo Christ nohwebik'ehgo bil dała'á daandleehgo án biláhyú daandzézł le':

16 Nohwits'í ląągo ilghadaadit'aahí la'íi its'id bee daałota'íi gólłi, dawa nlt'éégo nadaalidziidyúgo nlt'éégo daandzeel, ágát'éégo néé Christ bits'ihí daandliigo dabíi bee daalónta', la'íi lł daanjooníi bee néé Christ bits'ihí daandliiníi nchaa daahiidleeh.

17 NohweBik'ehñ biláhyú hasdziihgo gánohwidishñii, Kodí' godezt'i'go doo Jews daanlii dahíi da'ílinégo natsídaakeesgo hikaahí k'ehgo doo hohkaah da le',

18 Binatsekeesíi yee doo daago'ij da, doo bil ídaagozi dahíi bigha Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' ihinaahí yits'á'zhí' ádaat'ee, bijíi biyi' chagołheel benagoz'aahí bigha:

19 Bijíi ntl'iz silijgo ncho'íi doo yich'i' t'aazhi' ádaat'ee dago yaa ádaadest'aq, ncho'go ánadaat'ijhí zhá bil daanlt'ee daasilij.

20 Áída' nohwihíi ágágot'eehí doo Christ bits'á'dí' bídaagoł'aq da;

21 Da'anii ba'ikodaanojsi lék'eyúgo, Jesus biláhyú da'anii ágot'eehí nohwil ch'ídaagoz'aq lék'eyúgo:

22 Doo ánídá' ncho'íi be'ádaanoht'ee n'íi yó'odaagodoh'aah, aí k'izé'idilteehgo ncho'íi zhá hát'ijgo da'ílii hileeh;

23 Nohwinatsekeesíi, nohwiyi'siziiníi bilgo ánídégo nohwá ánáołne';

24 Ánídégo be'ádaanoht'eehí ádaagohdle', aí Bik'ehgo'ihinañ k'ehgo dávik'ehyú at'éégo la'íi da'anii dilzihgo alzaa.

25 Áík'ehgo léda'olchoohíi yó'odaagodoh'aah, dała'á nohtijgee nohwit'ahd'í daagolíníi da'anii ágot'eehí yee lł nadaagołni': nnee bits'í dała'á ndi ląayú henláahí k'ehgo néé iltah at'éégo ádaant'ee ndi dała'á hahiit'i'.

26 Dahagee hadaashohkeegee déncho'égo ágot'eehí yeh nohoł'é' hela': hadaashohkeehí bil ya'ái owáh hela':

27 Ch'iidn nant'an doo bá goz'aqgo ádaagonołsi da le'.

28 Hadín in'ijhíi doo dayúweh in'ijh da le': áída' dabíi bigan yee nlt'éégo na'iziid le', hadín nt'é yidih nliiníi la' yaa yiné' doleełhíi bigha.

29 Yati' ncho'íi doo la' nohwizé'dí' behagohigháh da le', áída' yati' nlt'éhi zhá, hadag ádaakole' doleełgo, hadíi daidits'agíi bee biyaa gozhóq doleełhíi bigha.

30 Bik'ehgo'ihinañ biHoly Spirit doo bil gozhóq dago doo ádaanołsi da le', án bee nohwiká'iskał, ch'ínánohwi'niihíi bijijzhí'.

31 Nohwil daagoshch'iihíi, nohwínágochijhíi, hadaashohkeehíi, hagołdohíi, ncho'go yádaakt'íi, la'íi da'oh'ni'go natsídaahkeesíi dawa bee nohwits'á' gonogháh:

32 Ładaach'ohba' le', łatédahaht'ii le', Bik'ehgo'ihinañ Christ bigha nohwincho'híi bigha nohwaa nágozez'aahí k'ehgo nohwíi alđó' łaa nádaagodenoh't'aah le'.

5

1 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé bił daanzhónihí daanohłiigo Bik'ehgo'ihí'nań beda'ol'ij;

2 Christ bił daanjoohí k'ehgo lił daanohjooogo hohkaah, án likagolchiní Bik'ehgo'ihí'nań daach'okąąhgo baa hi'né'hí k'ehgo zesdiigo Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ya'ádet'ąą.

3 Áídá' nant'í' na'idaahí, ncho'go natsíts'ikeesí, dawahá dayúwehégo ídáhách'it'iiní, dała'á ndi doo bída'oltah da, ínashood Bik'ehgo'ihí'nań bá hadaadeszaago doo ágádaat'ij bik'eh da;

4 Iłkóhgo yati'í, yati' da'ílinéhí, dawahák'e ách'iniihí doo ádaadohni bik'eh da: áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ahiyi'e daabildohniigo nłt'ée.

5 Díi bídaagonołsi, hadín nant'í' nagmaahí, ncho'go at'éehí, dawahá dayúwehégo ídáhát'íiní, ái da'íliné daayokąąhí, án Christ bilakt'áhgee begoz'aaní, da'ái Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaní doo itah biyéé da doleeł.

6 Dahadín biyati' da'ílinéhí izanołt'é' hela': ái bighą dabíi zhą daabik'ehí Bik'ehgo'ihí'nań biniigodilé'í yiká'zhí' áile'.

7 Áík'ehgo ágádaat'eehí doo itah daanohłi da le'.

8 Łah chagołheł zhińéé daanohłi ni': k'adyúgo nohweBik'ehń binkááyú idindláád zhińéé daasolij: áík'ehgo got'ini biyi' hikahí k'ehgo hohkah;

9 (Holy Spirit nnee nayik'í'iziidyúgo, nłt'éeego ágot'eehí, dávik'ehyú ágot'eehí, la'íi da'aniigo ágot'eehí biyi' begoz'ąągo áile');)

10 NohweBik'ehń hant'é bił goyiłshoó doleełi bídaagonołsih.

11 Doo chagołheł zhińéego da'ílinégo ánadaat'ijhí k'ehgo ánadaaht'ij da, áídá' ágánagot'ijhí nnee bił ch'í'nah ádaanołsiigo bígózi le'.

12 Nagont'í'yú ánadaat'ijhí bích'iltahyúgo ndi bik'ee ídaayąosi.

13 Dawahá ch'í'nah alzaahí idindláádíi bee bígózi: dawahá hit'iiní idindláádíi bee hit'ij.

14 Áík'ehgo gániiigo dahgoz'ąą, Iłhoshí, ch'ínándziíd, dasínsąądí' nádndáh, Christ níká'zhí' idindláádgo áile'.

15 Hagot'éeego hohkahí baa daagonołsąą, nnee doo daagoyąą dahíi doo k'ehgo da, áídá' daagoyáni hikahí k'ehgo hohkah,

16 Díi yołkaakíi biyi' doo nzhoo dahíi zhą begoz'ąąhí bighą goldohí iljiigo ádaanołsi.

17 Ídaa daagonohdzaą le', nohweBik'ehń nohwá hát'íiní bídaagonołsih.

18 Wine nohwił nádaagodołhis hela', ái déncho'go kodilteehi at'ée; áídá' Holy Spirit nohwee hadaalk'łgo nłdzilgo bee nasozi le';

19 Siníi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' biyi'dí'hi, Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoziní, la'íi ínashood biyiníi bee ilch'í' da'doh'aał le', nohwił daagozhógo nohwijíi biyi'dí' nohweBik'ehń bich'í' da'doh'aał le';

20 Dávik'ehn Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa bich'í' dawahá ba'ihédaanołsi le', Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' biláhyú;

21 Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsiigo daakidohts'ag le'.

22 Isdzáné daanohłiiní, daanohwiką' daadohts'ag le', nohweBik'ehń daadohts'agíi k'ehgo.

23 Nnee bi'aa yá sizijigo bi'aahí bitsits'ini at'ée, Christ ínashood dawa yá sizijigo bitsits'ini at'ée k'ehgo: ínashood daanliiníi dawa Christ bits'íi nliigo ái hasdá'iiníi at'ée.

24 Áík'ehgo ínashood dawa Christ daidits'agíi k'ehgo isdzáné daanliiníi ałdó' dawahá bee biką' daidits'ag le'.

25 Da'anii ínashood daanliinii lą́ą ndihíi Christ biláhyú dała'á át'éé, Christ ái bił nzhqogo ya'idet'ąąhíi k'ehgo nnee daanohliinii, daanohwi'aa nohwił daanzhogo le';

26 Tú bee taats'idígisií k'ehgo ái ínashood dała'á át'éehíi Christ biyati' yee taayigisgo ídáhaididle'híi bighą ya'idet'ąą,

27 Doo hayú dinojizhgo da, doo hayú baa dahts'idilhiłgo da, dant'éhéta dénchó'éhíi da'ádih; áidá' dilzihgo, dánł't'éé nt'éégo, bits'ą'dindláád siljigo ídaayi'né' doleełhíi bighą ya'idet'ąą.

28 Da'ágát'éégo nnee bi'aa bił daanzhogo le', dabíi bits'ihíi k'ehgo. Hadín bi'aa bił nzhooníi dabíi ídił njóni at'éé.

29 Nnee doo ła' dabíi bits'í bił nchó' da; áidá' nł't'éégo áyíłsigo bił nzhqogo yinádéz'jii, nohweBik'ehń ínashood dawa dabíi bee dała'á nliigo bits'í k'ehgo at'éhi ágát'éégo áyíłsji,

30 Néé dała'á daantjige Christ ła' bits'í daandliihíi bighą, bitsi' hik'e bits'in k'ehgo.

31 Ái bighą nnee bitaa hik'e báą biłgo yits'ą' dahdigháhgo bi'aa yíhiigháh doleeł, áik'ehgo naki dilt'ee n'íi dała'á nádleeł doleeł.

32 Díi dážhó doo bígózini at'éé da: Christ hik'e ínashood lą́ą ndihíi Christ biláhyú dała'á at'éhi áłdishnii.

33 Áidá' dała'á daanohtjige gádaanohtłishnii, Nohwi'aa nohwił daanzhogo le', dabíi ídił njqohíi k'ehgo; ła'íi isdzáné biką daayidnłsji le'.

6

1 Chągháshé daanohłini, nohwitaa nohwimaa biłgo daadohts'ag le', nohweBik'ehń bił dała'á daanohłihíi bighą: ágádaanoht'eego nł't'éé.

2 Bik'ehgo'ihinań yegos'aaníi dawa bitahyú dantsé nt'éhéta nohwá ádishłił nohwiłnłiidíi díinko dahgoz'ąą, Nitaa nimaa biłgo dinkłsji le';

3 Áik'ehgo niyaa gozhóq doleeł, ni'gosdzán biká' nzaadyú hinńáá doleeł.

4 Nnee daanohliinii, nohwichągháshé doo bił daadohtehgo bídaagoyłchjii da: áidá' nohweBik'ehń bik'ehgo nohwichągháshé doo dávik'ehyú ádaat'ee dagee bich'j' yádaakti'go bił ch'ídaagonoh'aahgo bihołnaa.

5 Nada'ohsiidíi, ni'gosdzán biká' bánada'ohsiidíi da'aníiyú ádaanoht'ee, daadohtłdá' nohwiini' dahąhgo, nohwijíi da'at'éhé bee, Christ bá nada'ohsiidhíi k'ehgo;

6 Doo bánada'ohsiidíi binadzahgee zhą ágádaanoht'ee da, doo nnee bił daagonłshóqohíi zhą bighą da; áidá' Christ bánada'ohsiidíi daanohłjigo nohwijíidí' Bik'ehgo'ihinań dahát'jyú ádaanoht'ee;

7 Nt'éhéta ádaal'iinii Bik'ehgo'ihinań bá ádaal'jiihíi k'ehgo nohwił daagozhóqo ádaal'jii, doo nnee bá ádaal'jiihíi k'ehgo da:

8 Díi bídaagonłsji, nnee nł't'éégo adzaayúgo, Bik'ehgo'ihinań da'áik'ehgo nł't'éégo bich'j' nahinił, isnáh nliinii dagohíi doo isnáh nlii dahíi.

9 Nohwíi nant'an daanohliinii, nohwá na'iziidíi da'áik'ehgo bich'j' ádaanoht'ee le', doo dayúweh goyéégo bee nadaagoh'aa da: nohwíi áłdó' nohwiNant'a' yaaká'yú góljii bídaagonłsji; án doo nnee il'anigo yaa natsekees da.

10 Iké'yúhíi, shik'íiyú, nohweBik'ehń dák'a'at'éhi binawodíi bee nłdzilgo nasozi.

11 Bésh diyagé Bik'ehgo'ihinań nohwainé'íi dawa ádaagohdle', ch'iidn nant'an nohwich'j' nach'aagee nłdzilgo nasozi doleełhíi bighą.

¹² Doo nnee daanliiníi bich'í' nadaagonlkaad da, áídá' spirits binadaant'a'íi, binawodíi, díi ni'godzán biká' chagołheekíi binadaant'a'íi, ła'íi spirits daanch'ó'íi yúdahyú gólíni bich'í' nadaagonlkaad.

¹³ Ái bigha besh diyagé Bik'ehgo'ihí'nań nohwainé'íi dawa ádaagohdle', nagont'ogúí bijjii nasozjii doleehíi bigha, áik'ehgo ąął ádaasołago t'ah nasozjii doleel.

¹⁴ Da'anii ágot'eehíi bee nohwizis ádaagohdle'go nasozjii, ła'íi dávik'ehyú ágot'eehíi bee besh nohwitíl naztaągo ádaagohdle';

¹⁵ Yati' baa gozhóni bee nkegohen'ąąhíi nohwikee bee hadaadeszaa le';

¹⁶ Da'itiséyú nohwi'odłá' bee nohwinadłh dahdaadohtjiih, ái bee k'aa' diłtłi' ch'iidn nant'an yidil't'ohíi daanołtsees doleel.

¹⁷ Áidí' besh ch'ah bee hasdá'ildéhi ádaagohdle', ła'íi besh be'idil'tłishé Holy Spirit nohwainé'íi dahdaadohtjiih, ái Bik'ehgo'ihí'nań biyati'hi at'éé:

¹⁸ Holy Spirit biláhyú dáda'ohkaąh nt'éé, nohwijíidí' dahot'éhé bee da'ohkaąhgo Bik'ehgo'ihí'nań bída'dohkeed, daadeh'jiiigo ínashood dawa doo hagee ngont'í'go da bá da'ohkaąh;

¹⁹ Shíi áldó' shá da'ohkaąh, Bik'ehgo'ihí'nań yati' shizayinił le', doo siste' dago yati' baa gozhóni biyi'dí' doo bigózi da n'íi ch'í'nah ádaashle' doleelgo,

²⁰ Shíi, yati' baa gozhóni bee nagoshni'go shi'dol'aadhíi bigha dahshi'dest'łoggo ha'ásitjii; doo siste' dago dáyashti' le'at'ééhíi k'ehgo yashti' doleel shá da'ohkaąh.

²¹ Hago ánásht'jiihíi ła'íi hago ánsht'eehíi bídaagonołsi doleelgo Tíkikas, nohwik'isn nohwil daanzhóni, begondljiiigo nohweBik'ehń yána'izidi, dawa yaa nohwil nagolni' doleel:

²² Áń nohwich'í' hił'áad, hago ádaant'eehíi bídaagonołsi doleehíi bigha, áik'ehgo nohwijii yil daagoyilshóó doleel.

²³ Iłk'íiyú daanlíni iłch'í'gont'ééhíi bee bich'í' goz'ąą le', ła'íi ił'ijóóníi odłá' bilgo áldó' bee bich'í' goz'ąą le', ái dawa Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa, Jesus Christ nohweBik'ehń bilgo bits'á'dí'hi at'éé.

²⁴ Jesus Christ nohweBik'ehń da'anii bil daanzhooníi dawa Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íi bee bich'í' goz'ąą le'. Doleelgo at'éé.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE PHILIPPIANS

1 Shíí Paul ła'íí Timótheus biłgo Jesus Christ bánaidziidíí, ínashood dawa Philippi golzeegee daagolínihíí bich'í' k'e'iilchii, ínashood yináadaadéz'iiníí ła'íí tédaat'iyehíí nkt'éégo áyílsiníí áldó' bich'í' k'e'iilchii:

2 Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehn biłgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ilch'í'gont'éehíí bee nohwich'í' goz'ąą le'.

3 Dahagee nohwínáshñiihgee nohwichą Bik'ehgo'ihí'nań hoshkaąhń ba'ihénsi,

4 Dábik'ehn daanohwigha nohwá oshkaąhgee shił gozhóogo nohwá oshkaąh,

5 Yati' baa gozhóni dantsé daadesots'ąadı' díí jįįzhí' bee shich'odaahñiigo ngohenyááhíí ba'ihénsi;

6 Díí nkt'éégo bígonsi, nohwijíí biyi' nkt'éégo nanohwik'í'iziid nkegonyaahíí Jesus Christ nádáhíí bijįį ąął łaile' doleeł:

7 Shijíidí' shił daanohshóohíí bighą daanohwigha díí k'ehgo nohwaa nat-seskees dábik'eh; ha'ásítįídá' ła'íí yati' baa gozhóni yashti'go bá sízįídá' shíí hik'e nohwíí áldó' łađdí' Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí bee nohwiká'zhí' at'éé.

8 Jesus Christ bits'á'dí'go i'ijóóníí bee shił daanoh shóogo daanohwigha nohwaa ch'íná nshkiińíí Bik'ehgo'ihí'nań shá yígółsi.

9 Díí bighą nohwá oshkaąh, nohwił idaagoziigo ła'íí daagonohsąągo nohwił'ijóóníí dązhó ch'ída'izkaadyú nohwá binágohidáh;

10 Áík'ehgo nkt'éégo ágot'eehíí zhą nohwił dábik'eh doleeł; ła'íí nohwijíí bił da'aniigo doo nohwaa dahdaagoz'ąą dago daahinońnaa doleeł, Christ nádáhíí bijįįzhí';

11 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ízigo at'ééhíí ch'ínah hileeego, ła'íí án ba'ihégozi doleełhíí bighą dábik'ehyú ádaanoht'eego Jesus Christ binawodíí bee nkt'éégo áná'ol'įįkíí an'odaazłįigo ánádaht'įįgo nohwá oshkaąh.

12 Shik'íyú, shich'í' ágódzaahíí yati' baa gozhóni yunáasyú be'ánágon'ąą doleełhíí bighą shich'í' ágódzaahíí bídaagonoksi hasht'íí;

13 Áík'ehgo Christ bighą ha'ásítįíhíí siláada ízigo nant'án yánada'iziidíí ła'íí nnee dahot'éhé dádaagolįí nt'éégo shídaagoksiid;

14 Ha'ásítįíhíí bighą nohweBik'ehn biláhyú shik'isyú daanliiníí łąągo bi'odłą daanłdzil daasilįi, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' da'itisgo doo nédaaldzid dago, ła'íí doo biini' daahąh dago yee yádaakti'.

15 Łąągo shídaayéstsaąhíí bighą shik'edaanniihgo, dagohíí ilch'í' nadaagonłkaadgo nnee ła' Christ yaa nadaagolni'; ła'ihíí nkt'éégo shaa natsídaakesgo Christ yaa nadaagolni':

16 Ilch'í' nadaagonłkaadgo Christ yaa nadaagolni'íí daazhógo ádaañii, ha'ásítįi ndi dayúweh shich'í' nagont'og le' daasho'ńiigo:

17 Áídá' ła'ihíí bił daanshóohíí bighą Christ yaa nadaagolni', yati' baa gozhóni bá sízįigo nshi'deltįińhíí yídaagoksińhíí bighą.

18 Hago'at'éégo áídá'? Doo hago'at'éé da, da'ádzaayú ndi, daazhógo ádaañiigo ndi, dagohíí da'aniigo ádaañiigo Christ baa na'goni'; áík'ehgo shíí shił gozhóo, ła'íí dayúweh shił gozhóo doleeł.

19 Nohwi'okąąhíí ła'íí Jesus Christ biSpirit shich'oniihíí bee shiyaa gozhóo doleełgo bígonsi,

²⁰ Doo ídaayánsdzı da doleeł, áídá' doo shiini' hâh dago shits'í binkááyú Christ ba'ihégoşı n'íı k'ehgo dák'ad ndi ba'ihégoşı doleełı shijıı dawa bee hasht'ııgo bikádesh'ıı, t'ah hinshnaadá' dagohıı dasiitsaşı ndi.

²¹ Shıı hinshnaayúgo Christ bá hinshnaa, dasiitsaşıyúgo hıı ihi'naa doo ngonel'aşı dahıı hisht'ııh.

²² Dayúweh hinshnaayúgo Bik'ehgo'ihı'nań bá na'isiidıı binest'a' golııhıı k'ehgo dayúweh ídaagowa': áídá' hadıı nágodish'aahıı doo bıgonsı da.

²³ Dıı nakigo goz'aanıı dázho baa natséskees, dahdishángo Christ bıł hishlee hıı dázho hásh't'ıı; áı itisgo shıł nzhqo:

²⁴ Áídá' dayúweh hinshnaahıı itisgo nohwá nzhqo.

²⁵ Áık'ehgo dıı bıgosıışııd, dayúweh hinshnaago daanohwigha nohwıł daagonshıı doleełgo, nohwı'odla' nđzilgo la'ıı bee nohwıł daagozhógo dayúweh nohwá daagowahıı bee nohwich'odaashıı doleeł;

²⁶ Áık'ehgo nohwaa násdzaahıı bighı Jesus Christ binkááyú shaa nohwıł daagozhógo doleeł.

²⁷ Dáhagot'éego shich'ı' godeyaayúgo, Christ nht'éego baa na'gonı'ıı bikısk'eh ádaanoht'eego ádaanoşı: áık'ehgo nohwaa niyáago nohwısh'ıı, dagohıı doo nohwaa niyáa da ndi, dátekt'eego natsıdaahkeesgo la'ıı. dała'a daanohwiini'go yati' baa gozhóni ch'odlaanıı bá nđzilgo nasozııgo, la'ıı nđzilgo bá nada'ohsiidgo nohwa'ikonsı doleeł;

²⁸ Nohwik'edaannııhıı doo bédaaldzid da: áı bee dıınko yıdaagoşı, áı da'ılıı daadolee hıı ádaat'ee, nohwıhıı hasdákaihıı ádaanoht'ee, áı Bik'ehgo'ihı'nań bits'a'dı'hi.

²⁹ Christ daahohdlaşıgo nohwaa godet'aşı, áídá' doo daái zhá da, bá nohwiniidaagonht'éego aldo' nohwaa godet'aşı;

³⁰ Shıı la'ıı nohwıı dátekt'eego nohwı'odla' bee nadaagonlkaad, ágát'éego nagonshkaadı daashoh'ıı ni', la'ıı t'ah nagonshkaadı sha'ikodaanoşı.

2

¹ Áık'ehgo Christ bıł dała'a daandlııhıı bee bidag ádaant'eego, la'ıı kıl daanjoghıı bee kıl goyılshógo, la'ıı Holy Spirit bıł daandlııgo, laadaach'oba'go,

² Nohwinatsekees dała'a ádaanoşı, dátekt'eego kıl daanohjógo le', dała'ago natsıdaahkees, nohwiini' dała'a le', áı bee shıł gozhógo ádaashinoşı.

³ Łaanahkaihıı dagohıı itisgo ádesoh'nilıı doo nohwhıtahıı begoz'aşı da le'; áídá' daanohtııgee ídaa daagoch'iyolba'go nıee la' nohwhıtisgo nht'éego baa natsıdaahkees le'.

⁴ Dała'a daanohtııgee doo daanohwızhá ídaa natsıdaahkees da, nıee la'ihıı aldo' baa natsıdaahkees le'.

⁵ Christ Jesus binatsekeesıı be'ádaanoht'ee le':

⁶ Áń Bik'ehgo'ihı'nań nlıı ndi Bik'ehgo'ihı'nań yıl dała'a nlııgo doo yota' da ni':

⁷ Áídá' áı its'a'zhı' áyııdlaago kána'iziidhıı át'éehıı k'ehgo ya'ıdet'aşıgo nıee bits'ıı yee gozlıı.

⁸ Áıdı' nıee k'ehgo nyáago ídaagoch'iyolba'go Bik'ehgo'ihı'nań yıkısk'eh at'éego da'itsaah yune' ch'ınyáa lek'e, tsı'ılna'áhi biká'.

⁹ Áı bighı Bik'ehgo'ihı'nań dázho da'ıtisıyú binesdaa, la'ıı hizhiıhıı dawa bitisgo at'éhi bizhi' bá áyılaa:

¹⁰ Áık'ehgo yaaká'yú la'ıı ni'godzán biká'yú, ni'godzán bitl'áahıı gólınıı aldo', dawa bich'ı' daahılzhiısh doleeł, Jesus bizhi' hójııgee;

¹¹ La'ıı hadıı yadaaktı'ıı daantııgee Jesus Christ dawa yeBik'ehń nlıı daanıı doleeł, Bik'ehgo'ihı'nań nohwıTaa ba'ihégoşı doleełhıı bighı.

12 Áík'ehgo shił daanohshóni, doo dáshináál zhágo da, ndi k'adí doo shináál dadá' ndi, dávik'ehn da'dohts'ag n'í k'ehgo, Bik'ehgo'ihinań daadinołsigo daadohtidgo daanohwíi hasdánohwidi'niłhí ladaahle'go nabik'ída'ohsiid le':

13 Bik'ehgo'ihinań bił goyılshóóníi hádaah'ijgo la'íi be'ádaanoht'eego ánohwikshíi bigha nohwiyi' na'iziid.

14 Doo nt'é bee nadaadoht'ij dago, la'íi doo lahadaadoht'áh dago baa nahkai le':

15 Áík'ehgo doo nohwaa dahgosit'aa dahíi la'íi doo ncho'go natsídaahkees dahíi, Bik'ehgo'ihinań bichagháshé doo nt'é bigha nohwil daach'iteh dahíi bee ch'ínah ídaadinołzi, nnee daancho'go ádaat'eehíi la'íi dabíi zhá daabik'ehgo ádaat'eehíi bitahyú ni'godzán biká' nohwits'á' dindláád;

16 Yati' be'ihinaahíi nnee dawa bich'ij bił dahdaadołmih; áík'ehgo doo ch'éh itah nniyáá dahíi bigha, la'íi doo da'íiłzhí' na'siziid dahíi bigha shił gozhóó doleel, Christ nádahíi bijji.

17 Bik'ehgo'ihinań nt'éhéta baa hi'né'híi k'ehgo nohwi'odla' baa hiné'dá' shíi baa ídensht'aago shidił aldó' baa hiné'yúgo, baa shił gozhóó doleel, la'íi daanohwigha nohwa'ashhahdí' shił gozhóó doleel.

18 Da'áihíi bigha nohwíi aldó' nohwil daagozhóó le', sha'ashhahdí' nohwil daagozhóó le'.

19 Jesus nohweBik'ehń ba'oshkíigo dák'adégo Timótheus nohwich'ij' dish'aa, nohwa'ikodaaniisijhíi shił goyılshóó doleehíi bigha.

20 Dzaagee án zhá dała' bił natséskees, án zhá nohwá nlt'éehíi hát'íi.

21 La'ihíi dabíi nadaabi'dintł'ogíi zhá yaa natsídaakes, Jesus Christ binasdziidíi doo yaa natsídaakes da.

22 Ndihií Timótheus nlt'éégo ánát'ijlgo bídaagonołsi, nnee biye'híi k'ehgo yati' baa gozhóni itah bee yáhiilti'go shich'ozni'.

23 Hagoshá' shich'ij' ágot'ee doleehíi bígosíłsijidgo, dagoshch'ij' nohwich'ij' dish'aa doleel.

24 La'íi shíi aldó' dét'ihégo nohwich'ij' dishángo nohwe Bik'ehń ba'oshkíi.

25 Epaphrodítus, shik'isn, bił na'isiidi, la'íi Bik'ehgo'ihinań bá siláada bił nshkíni, nohwich'ij' nádish'aago dávik'eh shi nsj, án shich'ij' daadisoł'a' n'íi, áík'ehgo hadíi bíđih nshkíniíi shaa yihiniilgo shich'ozni'.

26 Án nohwaa ch'íná silij, la'íi nniihgo ba'ikodaanołshíi bigha biini' láá.

27 Yóiyahgo nniih ni', dasdozhá daztsaa, áidá' Bik'ehgo'ihinań baa ch'ozbaad; doo dabíi zhá da, shíi aldó' shaa ch'ozbaad, doo ágát'éé dayúgo doo shił gozhóó dahíi da'itiségo doo shił naagojoo da doleel ni'.

28 Áík'ehgo dázho hasht'ijgo nohwich'ij' deł'a', nádaahołtsaaagee nohwil daagozhóó doleel, áík'ehgo shíi dá shił dégots'íid doleel.

29 Ái bigha nohweBik'ehń biláhyú dázho nohwil daagozhóógo nádaadołteeh; nnee ágádaat'eehíi daadinołsi;

30 Án Christ yána'iziidhíi bigha dasdozhá daztsaa, bi'ihina' doo yaa bił goyéé dago, hagot'éégo shich'odaahni doleel n'íi aal shá ayíílaa.

3

1 Iké'zhí'go shik'íiyú, nohweBik'ehń biláhyú nohwil daagozhóó le'. Da'ái baa nohwich'ij' k'ena'ishchihíi doo shá nyee da, nohwíi nohwá nzhoo.

2 Gósé k'ehgo daanliinií baa daagonohsaa, ncho'go ánádaat'ijhíi baa daagonohsaa, hadíi bikagé nailgésíi, la'íi nohwikagé nadaahołgésés daanohwikniihíi aldó' baa daagonohsaa.

³ Néé da'anii circumcise ádaabi'deszaahí daandlii, Holy Spirit binkááyú Bik'ehgo'ihinań daahohiikaqah, Christ Jesus zhá baa da'ondlii, danée no-hwi'at'e'íi doo bee ídaa da'ohiidlii da.

⁴ Áidá' shíi bighane golíigo ída'oshdlíi. Nnee la' nt'é yee ída'odlíiyúgo, shíi itisgo at'éehíi bigha ída'oshdlíi:

⁵ Gosilíidí' tsebíiskáágo circumcise áshi'delzaa ni', Israelite nshlíni, Benjamin hat'i'íi bits'á'dí', Hebrew nshlíigo shimaa hik'e shitaabíigo Hebrew daanlii ni'; Bik'ehgo'ihinań yegos'aaníi baa yách'ilti'yúgo bikísk'eh ánsht'eego Pharisee nshlíi ni';

⁶ Jews da'okaqahíi dahot'éhé bee oshkaqahíi baa yách'ilti'yúgo, ínashood daanliiníi biniidaagonk'éégo ádaansi ni'; Bik'ehgo'ihinań yegos'aaníi bik'ehgo dávik'ehyú ánsht'eehíi baa yách'ilti'yúgo, doo shaa dahgoz'aa da ni'.

⁷ Ndihií ái dawa bee sist'iid n'íi Christ bigha shich'í' doo nt'é da nasdlíihíi k'ehgo baa natseskees.

⁸ Christ Jesus sheBik'ehn bígonsíhíi dázhó ílíihíi bigha dawahéhíi shich'í' doo nt'é da nasdlíi: án bigha dawahéhíi k'ihzhí' nyiiné'híi bigha bí ch'ígódéehíi k'ehgo bí oshtag, bidená Christ hisht'íi doleehíi bigha,

⁹ La'íi Christ bí da'á nshlíigo shígózi doleehíi bigha, doo Jews bich'í' begoz'aaníi bikísk'eh ánsht'eehíi bigha dashíi dávik'ehyú ánsht'ee da, áidá' Christ hoshdlaqahíi binkááyú zhá dávik'ehyú ánsht'ee, ái dávik'ehyú ách'ít'éehíi Bik'ehgo'ihinań bits'á'dí'hi at'éé, ko'odla'íi bee:

¹⁰ Christ bígonsíhíi hasht'íi, la'íi binawodíi daztsaa'dí' naadiidzaahíi bee ch'í'nah alne'íi bígonsh'aah áldó', ba'ashhahdí' shiniigonlt'éé doleelgo, la'íi án datsaahdá' at'éé n'íi k'ehgo ánsht'eego hasht'íi;

¹¹ Hagot'éégo bígonedzaayúgo zhá nanezna' n'íi naadiikáhgee shíi áldó' itah deshleełgo hasht'íi.

¹² Shíi doo hwahá bee shaa gonáh da, doo hwahá dázhó nzhoo hishleeł da, ndi ágánsht'ee doleehíi bigha dayúweh baa hishaal, Christ yigha hashiktíiníi laashle' doleelgo.

¹³ Shik'íiyú, shíi ái doo hwahá laashle' dago bígonsi: áidá' shiké' rnaáyú ágot'eehíi baa yishnahdá' da'ágo goz'áni zhá baa hishaal, shádíhyú ágot'eehíi zhá bich'í' dahnshdohgo,

¹⁴ Ngont'i'gee na'desdzogíi bich'í' hishwoł, ái Bik'ehgo'ihinań Christ Jesus biláhyú yaaká'dígo bigha nohwich'í' aníhíi honshbíhíi doleehíi bigha.

¹⁵ Áik'ehgo halaa, Holy Spirit bee bayán daasiidliiníi shíi ánsht'ee dishniihíi k'ehgo baa natsidaahiikes le': áidá' dant'éhéta lahgo baa natsidaahkeesyúgo Bik'ehgo'ihinań nohwil ch'í'nah áile' ndi at'éé.

¹⁶ Ágát'éé ndi ilk'idá' bídaagosiilziidíi ndzilgo daahónta'go bikísk'eh ádaant'ee le'.

¹⁷ Shik'íiyú, da'á daanohlíigo shedaal'íi, nohwíi bikísk'eh ihinaahíi nohwá ádaasiidlaa, áiyikísk'ehyú ádaat'eehíi daanel'íigo bídaagonołsi le'.

¹⁸ (Nnee láni Christ bits'ílma'áhi yik'edaanníihgo nadaakaihíi baa no-hwínanágosh'ni, k'adíi shináátú nálíidá' nagoshni':

¹⁹ Ái bendaagoyaago da'ílíi daadoleel, bibidíi binant'a' ádaayísi, bik'ee ídaayagosí doleel n'íi yee ídaada'odlíi, ni'gosdzán biká' ágot'eehíi zhá yaa daabiini'.)

²⁰ Áidá' néé nohwini'íi yaaká'yú goz'aa, áidí' Hasdánohwiniíhíi Jesus Christ nohweBik'ehn nádahíi bikádaadét'íi:

²¹ Dawa dabíi yebik'ehgo áyísiigo binawodíi yee yínel'aaqahíi k'ehgo, no-hwits'í baagoch'oba' n'íi dabíi bits'í bits'á'dindíhíi k'ehgo lahgo ánáidle' doleel.

4

¹ Áík'ehgo shik'íyú, dázhó shil daanohshóni, nohwaa ch'íná nshlji, baa shil gozhóni daanohlji, nohwí ch'ah hobijhí k'ehgo hosilbaahí shá daanohlji, dázhó shil daanohshóni, nohweBik'ehñ biláhyú ndzilgo nasozji.

² Euódias nánoshkaah, Síntiki aldó' nánoshkaah, nohweBik'ehñ biláhyú nohwiini' lekt'ee le', dishniigo.

³ Dani nil naki disht'éhi, ni aldó' nánoshkaah, díi isdzané bich'odaanniih, ái yati' baa gozhóni baa na'goni'gee bil nada'isiid ni'; Clément holzéhi hik'e la'ihí bil nada'isiid n'íi aldó' bilgo, dawa naltsoos be'ihí'náhi biyi' bizhi' dahnagoz'aa.

⁴ Dábik'ehn nohweBik'ehñ biláhyú nohwił daagozhóle': ágánánohwiłdish'ñii, Nohwił daagozhóle'.

⁵ Dawa bich'í' daanohshooníi nnee nohwá yidaagolsi le'. NohweBik'ehñ alhánédí' nádaal.

⁶ Doo nt'é bigha nohwiini' láá da le'; áidá' ihédaanohsigo dawa bigha Bik'ehgo'ihí'nañ nádaahokkaah, nt'é hádaah'tiiníi bil nadaagolnigo bídaahokkeed.

⁷ Áík'ehgo ilch'í'gont'éehíi Bik'ehgo'ihí'nañ kaa yiné'íi bígoch'iksiníi bitisgo at'éhi nohwijí hik'e nohwinatsekeesíi biyi' goljigo nlt'éégo ayílsi, Christ Jesus biláhyú.

⁸ Iké'yuhíi, shik'íyú, nt'éhéta da'aniihíi, nt'éhéta dilziníi, nt'éhéta dábik'ehyú át'éehíi, nt'éhéta doo ncho' zhinéé dahíi, nt'éhéta dázhó nzhooníi, nt'éhéta nlt'éégo baa ch'iniihíi; dázhó nlt'ééyúgo, ba'ihégoši bik'ehyúgo, díi baa natsídaahkees.

⁹ Shits'á'dí' bídaagosolsjido nádoné'íi dawa, shits'á'dí' da'desots'aa n'íi aldó', la'íi be'ansht'eehíi daah'íi n'íi, díi k'ehgo ádaanoht'ee le': áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ ilch'í'gont'éehíi kaa yiné'íi nohwił nlii doleel.

¹⁰ NohweBik'ehñ binkáayú dázhó shil gozhóq, k'adíi áníita zhá shaa nohwił nádaagoyéé; da'anii shaa nohwił daagoyéé ni', ndi doo hagot'éégo bídaaneł'aa da ni'.

¹¹ Doo nt'é bídih nshlji dishni da; hagot'éégo hinshnaahíi shil da'áko hgo bígol'aa.

¹² Débaagoch'oba'ágo hinshnaahíi bígosílsjido, dawahá shich'í' ch'ída'izkaadgo hinshnaahíi aldó' bígosílsjido: da'ádzaayú la'íi dawa bee, ná'ch'ildijhíi la'íi shiná', dawahá ch'ída'izkaadíi la'íi dawahá bídih nshlji híi baa shil ch'ígót'aa.

¹³ Christ shinawod shá ágótsiníi biláhyú dawa ashléhgo bínensh'aa.

¹⁴ Ágát'éé ndi shich'í' nagont'ogee shich'odaasoni'íi nlt'ééyú ádaahdzaa.

¹⁵ Áidá' Phílippige daagonohni, yati' baa gozhóni dantsé begodeyaago Macedóniadí' dahdiyaadá', ínashood ha'ánátséh nagozníi doo la' shich'ozni' da, nohwíi zhá shich'odaasoni', ilde'ágo ládaadihi'né'íi zhinéégo.

¹⁶ Thessaloníca golzeege sidáadá' ndi bídih nshlji híi bigha zhaali bee shich'onádaahniih ni', doo dalándi zhá da, nakidn ni'.

¹⁷ Doo nt'é shaa hi'né' hásh'tíhíi bigha dishni da: láágo nohwá inágodáhgo nohwich'í' goldohíi zhá nohwá hásh'tíi.

¹⁸ Bídih nshlji n'íi shaa hi'né' dázhó bitisgo láágo: da'áige dáshik'eh, shich'í' ádaasolaa n'íi Epaphrodítus shainnil, ái Bik'ehgo'ihí'nañ baa bi'niíi líkagolchini at'éégo dá bil bik'eh, bil gozhóqgo náidnné'hi at'éé.

¹⁹ Bik'ehgohinshnañ nt'é bídih daanohniiníi Christ Jesus dawa ch'ída'izkaadgo hágołdzilíi bee nohwá ágoléh.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nañ da'ái nohwiTaa ba'ihégoši le', dahazhí' doo ngonel'aa dayú. Doleelgo at'éé.

²¹ Ínashood daantíígee Christ Jesus biláhyú, Gozhóó, shá daabil₁doh₂ñii. Nohwik'isyú bil naháshtaaníí, Gozhqo, daanohwi₁ñii.

²² Ínashood dawa, Gozhóó, daanohwi₁ñii, Caesar yil daagolíni áí zhá bitisgo.

²³ NohweBik'ehñ Jesus Christ bilgoch'oba'íí daanohwigha bee nohwich'í' goz'ąą le'. Doleelgo at'ée.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE COLOSSIANS

¹ Shíí Paul, Bik'ehgo'ihinań bik'ehgo Jesus Christ binal'a'á nshłini, ła'íi nohwik'isn Timótheus biłgo,

² Colósse golzeegee inashood daanliiníi ła'íi Christ biláhyú nohwik'íyú bada'óndliihíi bich'í' k'e'ilchii: Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa, Jesus Christ nohweBik'ehń biłgo biłgoch'oba'íi ła'íi bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíi bee nohwich'í' goz'aą le'.

³ Bik'ehgo'ihinań, Jesus Christ nohweBik'ehń biTaa, nohwicha ba'ihéndzigo dábi'ehń nohwá ohiikaąh,

⁴ Christ Jesus daahohdlaągo ła'íi inashood dawa nohwil daanzhoągo ba'ikondzihií bigha,

⁵ Yaaká'yú nohwiba' goz'aaníi ndaahokíihíi bigha ágádaanoht'ee; ái ndaahokíihíi yati' baa gozhóni, yati' da'aníhi bee ilk'idá' daadesots'aą ni';

⁶ Ái yati'íi nohwitahyú didezdláadhíi k'ehgo ni'gospdzán dágoz'aą nt'éégo didezdláad; nohwíi daadesots'aągo Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'íi da'aníigo bídaagonokshíi bijjídí' godezt'i'go nłt'éégo ádaanohwoliíhíi k'ehgo bíi áldó' nłt'éégo ádaaboliik:

⁷ Ái yati'íi Épaphras holzéhi, nohwil nzhóni, bił na'idziidi, bits'á'dí' bídaago'aą, án nohwá Christ yána'iziidi ba'óndliihíi nlij;

⁸ Án Holy Spirit biláhyú nohwil'ijóóníi áldó' baa nohwil nagolni' n'.

⁹ Ái bigha ái ba'ikonihidziíníi bijjídí' godezt'i'go áldó' dá nohwá ohiikaąh nt'éégo godeyaa, Bik'ehgo'ihinań nohwá hát'íiníi bídaagonokshíi bigha daagonohsaą, ła'íi yaaká'dí'go il'ígóziníi dawa bee nohwil ídaagoziągo ánohwiléhgo nohwá ohiikaąh;

¹⁰ NohweBik'ehń dá bił bik'ehyú hohkaahgo, ła'íi ánadaaht'ijjídíi dawa bee bił daagonokshóągo, nłt'éégo bá nada'ohsiidgo nest'a' ch'il yiká' nant'ihíi k'ehgo nłt'éégo da'noł'íił, ła'íi Bik'ehgo'ihinań baa nohwil'ígóziníi nołseełgo áldó' nohwá ohiikaąh;

¹¹ Bik'ehgo'ihinań ízisgo binawodíi dawa bee daanołdzilgo, ái bee nohwil daagozhóągo nyee ndi bidag ádaanoht'eego bádaagohoh'aalągo;

¹² ła'íi Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ba'ihédaanohsigo nohwá háhiit'ijigo ohiikaąh, án bits'á'dindláadíi biyi' inashood bíyéé doleełíi néé áldó' nohwíyéé doleełgo łaadaanohwezlaa:

¹³ Án chagołheł binawodíi bits'á'zhí' nohwinildí' biYe' bił nzhónihi bilakt'áhgee daanliiníi yitah nohwinil:

¹⁴ Án bidihíi bee nohwincho'íi bits'á'zhí' nanánohwi'dihesni, nohwincho'híi bigha nohwaa nágodet'aahgo:

¹⁵ Án Bik'ehgo'ihinań doo hit'ijjíi dahn ye'at'éhi da'áiyihíi ye'at'éé, dawahá álzaahíi dabíntségo gozlíni:

¹⁶ Án dawahá áyíłaa, yaaká'yú ágot'eehíi ła'íi ni'gospdzán biká'yú ágot'eehíi, hit'íiníi ła'íi doo hit'ijjíi dahíi, nant'án dahnazdaahíi, dawa yedaabik'ehíi, spirits binadaant'a'íi, ła'íi inawodíi ndi; dawahá án biláhyú alzaa, ła'íi bá alzaa:

¹⁷ Án dawahá dabíntsé nlij, dawahá án bee daalota'.

¹⁸ ła'íi inashood dawa bits'ihíi k'ehgo nlijgo, án bitsits'inhíi k'ehgo yebik'ehi nlij: án dantsé godeyaahíi nlij nanezna'íi bitahdí' dantsé náhi'na'i nlij; dabíi zhá dawa bee da'tiséyú nlij doleełgo.

19 BiTaa dabíí ye'at'éhi dawa Christ biyi' golíígo bił dábik'eh;

20 Ła'íí tsj'ihna'áhi biká'gee bidil idezjoolíí bee nkegohen'ááníí nohwá goz'ąągo áyílaago, ni'godzán biká' ágot'eehíí dawa ła'íí yaaká'yú ágot'eehíí dawa Christ bee Bik'ehgo'ihí'nań dabíí ách'í' nkt'éégo ánáyidle'go áldó' bił dábik'eh.

21 Áidí' nohwíí łah nchq'go ánádaht'ííhíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'zhí' ádaanoht'ee ni', ła'íí nohwinatsekeesíí bee bik'edaadinohńiih ni', ndi k'adíí bik'íí ánádaanoht'ee

22 Christ bits'í daztsaaníí bee; áík'ehgo nohwíí hadaanohwideszaago, doo nt'é bee nohwaa dahgoz'ąągo da, doo hagot'éégo nohwił iditehgo da, Christ Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee daanoht'ee

23 Dayúweh da'ohdlaąhíí bee nalwodgo nłdzilgo nasozijyúgo, hasdách'igháhíí yati' baa gozhóni nohwił nadaagolń'íí ndaahońíhíí doo bits'ą'zhí' ádaahne' dayúgo, Christ Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ágát'éégo daanoht'ee

24 K'adíí nohwá shiniigonkt'ééhíí baa shił gozhóq, ínashood dawa, Christ bits'íhíí k'ehgo nłni, yá biniigodilne'íí t'ah ła' éđihíí shíí shits'í biniigonkt'ééhíí bee łaashle':

25 Ínashood dawa, Christ bits'íhíí k'ehgo nłni, bá na'isiidgo hashi'doltij, áí na'idziidíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwił shaidin'ąą, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' dawa baa nagoshń'go;

26 Áí doo bígózi da n'íí doo ánídá' goldohíí ła'íí daalinołt'ííhíí bits'ą'zhí' nanl'í' ni', ndi k'adíí nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí bił ch'í'nah ádelzaa:

27 Áí bich'í' Bik'ehgo'ihí'nań doo Jews daanlij dahíí bitahyú doo bígózi da n'íí dážhó łań íłni bígózi go áile'go ngon'ąą, áí Christ nohwiyi' golíí, án nohwiyi' golíígo Bik'ehgo'ihí'nań baa gozhóqyú itah daahleehgo ndaahońíhíí at'éé:

28 Christ Jesus biláhyú nnee dała'á daantíígee Holy Spirit bee bayán daazlijgo Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' bił nkáh doleehíí bighą Christ baa nagohilńi', nnee dała'á daantíígee baa daahii'niigo, ła'íí dawa bee daagondzaągo bił ch'ígont'aahgo:

29 Áí bighą dážhó na'isiid, Christ Jesus binasdziidíí nalwodgo shinkááyú na'iziidíí bee dahnshdqh.

2

1 Dážhó nohwaa shiini'híí bídaagonońsigo hasht'íí, Laodicéa golzeeyú daagolíníí áldó', ła'íí nnee dawa doo hwahá daashiltséh dahíí ndi baa shiini';

2 Bijíí hadag ádaanzigo lił daanjooníí bee daalotą'go bá hasht'íí, ła'íí doo bił nagoki dago bił'ígóziníí ch'ída'izkaad doleehgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa, łań doo bee bígózi da n'íí, áí Christ at'éhi, yídaagońsijhgo bá hasht'íí;

3 Igoyą' ła'íí il'ígózi łań íłni án bilakt'áhzhí' begoz'ąą.

4 Doo hadín yati' k'izé'idikteehíí bee nohwich'í' nach'aa da doleehíí bighą ádishńii.

5 Doo shits'íhíí bee nohwił nshłij da ndi shispirit bee nohwił nshłij, áík'ehgo dawa daagodinoońsigo goz'ąąhíí k'ehgo ádaal'ijgo, ła'íí Christ nłdzilgo daahodlaągo bígonsiníí baa shił gozhóq.

6 Christ Jesus nohweBik'ehn nádaagodo'ąądá' daahosohdlaądhíí k'ehgo bikísk'eh hohkaah le':

7 Áń bee nohwiķeghad golíígo bee daanońseel le', ła'íí nohwił ch'ígót'ąąhíí k'ehgo nohwi'odłą' nalwod holeehgo dážhó ba'ihédaanońsij le'.

⁸ Ídaa daagonohdzaa, dá ni'gospdzán biká'gee kogoya'ihí, la'íi yati' da'ílnéhi k'izé'idilteehíi yee isnáh ádaanihodléh hela', áí dá nnee bi'at'e' n'íi ye'adaat'éhi, dá ni'gospdzán biká' ágot'eehíi zhá bee ilch'ígót'aah n'íi, doo Christ ye'adaat'éhi da, nnee ágát'éégo ilch'ídaago'aahíi baa daagonohsaa.

⁹ Bik'ehgo'ihí'nañ ye'at'éhi dawa Christ biyi' golíi.

¹⁰ Án, spirits binadaant'a'íi hik'e binawodíi dawa yánant'aahn, bił dała' daanohłiigo hadaanohwi'deszaa:

¹¹ Án biyi' daanohłiigo aldó' nohwíi circumcison doo nnee bigan bee alzaa dahíi bee circumcise ádaanohwi'deszaa, Christ biláhyú circumcise ádaanohwi'deszaahíi bee nohwíi ncho'go be'adaanoht'ee n'íi dawa nohwaid-nńi at'éé.

¹² Bik'ehgo'ihí'nañ, Christ daztsaadi' naadiidzaago áyílaahíi, binawod bada'okíhíi bigha baptism bee Christ bił lenohwido'nil, da'ái bee aldó' bił naadohkai.

¹³ Nohwíi ncho'go be'adaanoht'eego la'íi doo circumcise ádaanohwi'deszaa dago nanesona' lék'e, ndi nda'hołsihíi dawa yee Bik'ehgo'ihí'nañ nohwaa nágodin'áago Christ bił daahinohnaago ánánohwidlaa;

¹⁴ Christ tsí'lna'áhi bíheskałda' Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi doo bikísk'ehyú ádaanoht'ee dahíi bigha naltsoos nohwee nniltsooz n'íi Bik'ehgo'ihí'nañ tsí'lna'áhi yíheskałgo k'ihzhí' áyílaa;

¹⁵ Áí bee spirits binadaant'a'íi la'íi binawodíi yitis silłigo ch'í'nah hit'iigo áyílaago yaa nágonasnaa.

¹⁶ Áí bigha da'áko hayú dahadíi hadíi daahsaaníi bee nohwída'iltah hela', dagohíi godiyiníi bijji dagohíi dahnáyitłhíi dagohíi Jews daagodnksiníi bijji, daadinolłigo nohwilłii hela':

¹⁷ Áí yunáasyú ágodonłi bichagosh'oh zhá ádaat'ee; áidá' da'aníihíi Christ be'ágodonłi.

¹⁸ Da'áko hayú hadín, ídaagoch'iyolba'go noligo, Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníi daahokkaah le', daanohwiłłiiyúgo daadohts'ag hela', án daaholłiih le' at'éé n'íi nohwich'í' nawoch'aa hela', nnee ágát'ééhíi shł ch'í'nah ágolzaa nńihíi, dabíi bi'at'e' ncho'híi k'ehgo binatsekeesíi bee doo nt'é bigha doo sihgo at'éé dahi at'éé.

¹⁹ Nnee ágát'ééhíi Christ, ínashood dawa yebik'ehgo Bitsits'in nliiníi, doo yota' da; ínashood dawa Christ bits'í nłi, áik'ehgo Christ bits'í nłdzilgo áyíłsi, áí dásłzi nt'éégo ilghadaadit'aaníi hik'e its'id bee ídaadest'qogo Bik'ehgo'ihí'nañ nołseelgo áyíłsi.

²⁰ Dá ni'gospdzán biká' ágot'eehíi dantsé baa ilch'ígót'aah n'íi bits'á'zhí' Christ bilgo nanesona' lék'eyúgo, nt'é bigha t'ah ni'gospdzán biká' ágot'eehíi nohwebik'ehgo daahinohnaahíi k'ehgo díinko begoz'aaníi bikísk'eh ádaanoht'ee?

²¹ (Bínlchi'ela'; nłihela'; dahnné'ela';

²² Áí dawa da'ílii daaleeh;) áí begoz'aaníi dá nnee yegos'áni, nnee bits'á'dígo ilch'ígót'aahíi ádaat'ee.

²³ Áí ánadaach'it'łhíi goch'iyáago noligo dá hádaach'it'iigo da'ch'okaaah, ídaagoch'iyolba'go noligo, la'íi kots'í biní'ch'idilnłhgo da'ch'okaaah; áí dážhó doo ilłi dadá' dá kots'íhíi zhá bił ilłi.

3

¹ Christ bił naadohkai lék'eyúgo, Christ yaaká'yú Bik'ehgo'ihí'nañ dihe'nazhineégo dahsdaahíi bits'á'dígo ágot'eehíi zhá hádaaht'iigo bikádaadeh'íi le'.

²Yaaká'dí'go ágot'eehíí zhá baa nohwiini' le', doo ni'godzáń biká' ágot'eehíí da.

³Ni'godzáń biká' ágot'eehíí bits'á'zhí' nanesona', Bik'ehgo'ihí'nań biyi' nohwi'ina'íí nádes'íí, Christ bílgo.

⁴Christ, nohwi'ina' nliiníí, chí'nah nasdlíigo nohwíí áldó' bíl nohwits'á'dindláádgo daanohwidoltseeł.

⁵Áí bighá ni'godzáń biká' nchọ'go ágot'eehíí hádaaht'iiníí nohwijíí biyi' daagolíníí daazołhee; nant'í' nahkaihíí, nchọ'zhinéégo be'ádaanoht'eehíí, nohwits'í nchọ'go hat'íiníí, nchọ'go natsídaahkeesíí, ła'íí dawahá dayúwehégo ídáhádaaht'iiníí, áí da'íliné daayokaqahíí át'éeé, áí dawa daazołhee:

⁶Áí nchọ'go ágot'eehíí bighá nnee dabíí zhá daabik'ehíí Bik'ehgo'ihí'nań bihashke'íí bee bich'í' goldohi at'éeé:

⁷Łahn' áí k'ehgo nohwíí áldó' nahkai ni', áí k'ehgo daagonohłji n'dá'.

⁸Áídá' k'adíí díinko dawa yó'odaagodoh'aah; hadaashohkeehíí, nohwágochijíhíí, da'oh'ni'íí, nchọ'go aayádaakti'íí, yati' dénchọ'éhi yee yádaakti'íí, dawa yó'odaagodoh'aah.

⁹Doo ánídá' nchọ'íí be'ádaanoht'ee n'íí, ła'íí nchọ'go ánádaaht'ijł n'íí bílgo yó'odaasohné'dá' doo ích'í' léda'olchoo da;

¹⁰Áníidégo be'ádaanoht'eehíí ánádaagohdlaa, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ánohwilaahíí dayúwehégo bídaagonohłji, ła'íí bedaanoh'eego ánádaanoht'ee:

¹¹Ágádaach'it'eehíí nnee Greek nłini dagohíí Jew nłini, circumcise ábi'delzaahíí dagohíí doo circumcise ábi'delzaa dahíí, łahdí' nnee dagohíí Síthian holzéhi, isnáh nłini dagohíí doo isnáh nłji dahíí doo í'ánigo baa natsíts'ikees da, áídá' Christ zhá dawa yebik'eh, ła'íí án biyi' dawa dała'á daanłji.

¹²Áík'ehgo nohwíí, Bik'ehgo'ihí'nań hadaanoht'eehíí báhadaadeszaahíí daanohłni ła'íí bíl daanohshóni, íánádaagoł'ijhíí k'ehgo díinko ádaagohdle': dawa bich'í' chí'zhóóníí, koł goch'oba'íí, ídaagoch'iyolba'íí, kojíí yune' isht'egodnt'éeéhíí, ła'íí bágoch'oho'aakíí ádaagohdle';

¹³Ích'í' bidag ádaanoht'ee, nnee ła' nnee yił k'í'łtahyúgo łaa nádaagodenoh't'aah: Christ nohwinchọ'híí bighá nohwaa nágodin'qahíí k'ehgo nohwíí áldó' łaa nádaagodenoh't'aah.

¹⁴Díí dawa bitisgo í'ijóóníí ádaagohdle', áí dawahá daahotą'go dawa łaile'.

¹⁵Áídí' Christ bits'á'dí' ích'í'gont'éeéhíí nohwijíí biyi' yebik'eh le', dała'á nádaasohdlíigo áí bich'í' nohwíká ánniid ni'; ła'íí ihédaanoht'ee.

¹⁶Christ biyati' chí'ída'izkaadgo nohwiyi' golíigo baa kłl nádaagoł'ni'go bigoyá'íí dawa bee kłl chí'ídaagonoh't'aah; ła'íí nohwijíí biyi'dí' nohweBik'ehń bich'í' ihédaanoht'ee da'doh'aal, siníí Bik'ehgo'ihí'nań biyati' biyi'dí'hi, Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégosiníí, ła'íí ínashood biyiníí bee da'doh'aal.

¹⁷Dá yádaakti' shí ndi, dant'éhéta baa nahkai shí ndi, dawahá Jesus nohweBik'ehń bizhi' biláhyú ánádaaht'ijł le', dabíí biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa bich'í' ihédaanoht'ee.

¹⁸Isdzané daanohłni, daanohwi'aa nohwil daanzhọq le', ágádaanoht'ee nohweBik'ehń bíl dábi'eh.

¹⁹Nnee daanohłni, daanohwi'aa nohwil daanzhọq le', doo bich'í' nohwil daagoshch'ii da le'.

²⁰Chągháshé daanohłni, nohwitaa, nohwimaa bílgo da'ánohwiłniyú daadohts'ag le': áí nohweBik'ehń bíl goyilshóq.

²¹Nnee daanohłni, nohwichągháshé doo bíl daadohtehgo bídaagoyolchijí da, ágádaanoht'ee yúgo dánko hayaa ádaat'ee daaleeh.

22 Nada'ohsiidíí, ni'gosdzán biká' bánada'ohsiidíí da'ánohwiñniyyú ádaanoht'ee le'; doo bánada'ohsiidíí binadzahgee zhá ádaanoht'ee da, doo nnee bílɔaagonłshóq'íí zhá bighá da; áidá' nohwijíí da'at'éhé bee, Bik'ehgo'ihí'nań daadinolshíí bighá ádaanoht'ee:

23 Dant'éhé baa nahkai shíhíí dahot'éhé bee baa nahkai le', nohweBik'ehń bá ashle' daanohsigo, doo nnee zhá bá ashle' daanohsigo da;

24 Nada'ohsiidhíí bighá nohwíyée doleełíí nohweBik'ehń nohwaidoné' doleełgo bídaagonłsı: Christ nohweBik'ehń bá nada'ohsiidhíí bighá.

25 Áidá' hadín doo bik'ehyú át'éé dahíí bincho'íí zhá bich'ı' nanáhi'nił: Bik'ehgo'ihí'nań nnee doo il'anigo yaa natsekees da.

4

1 Nant'an daanołkíni, nohwánada'iziidíí bich'ı' dávik'ehyú ánadaaht'ııł, ła'íí doo il'anigo baa natsídaahkees da le'; nohwíí ałdó' yaaká'yú nohwiNant'a' golııgo bídaagonłsı.

2 Dá da'ohkqał nt'éé, ihédaanohsigo daadeh'ıı;

3 Néé ałdó' nohwá da'ohkqał, Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ch'ígót'ı'go nohwá be'ágodoliłhíí bighá, Christ baa na'gonı'ı doo bígózı da n'ıí, bighá ha'ásítıınıí, baa yáhiiltı' doleełgo:

4 Áı nnee bich'ı' ch'ı'nah ashle'go baa yashti' le'at'ééhıí k'ehgo baa yashti' doleełgo shá da'ohkqał.

5 Doo da'odlał dahíí bitahyú ídaa daagonohdzaągo nadaahkai, goldohıí ilııgo ádaanołsigo.

6 Dávik'ehń nohwił goch'oba'go yádaaktı', íshııh k'ehgo bee nohwiyaıı' daadıl'qshgo nnee daantııgee hagot'éégo bich'ı' hahdziihıí bídaagonłsı doleełgo.

7 Hago ánsht'eehıí dawa Tıkikas yaa nohwił nadaagolni' doleeł, án nohwe-Bik'ehń biláhyú nohwił'isn nohwił daanzhóni, Bik'ehgo'ihí'nań yána'iziidi begondlııhi, bíl dała' na'isiidi nlıı:

8 Áń nohwich'ı' del'áad, hago ádaanoht'ee shıhıí yıgołsııhıí bighá, ła'ıí nohwi-jıı yıl daagoyıłshóq' doleełgo;

9 Onésimus, shik'isn shıł nzhóni, begondlııhi, ałdó' nohwich'ı' del'áad, án nohwitahdı' nlıı. Dzaągee ánagot'ııłıı dawa yaa nohwił nadaagolni' doleeł.

10 Aristárkas, bíl ha'áshítézhi, Gozhóq, daanołhwiłni, Marcus ałdó', Bárnabas bilah bizhaazhé nlıni, (án ilk'idá' ła' nohwił nadaagosni' n': nohwaa nyaayúgo bich'ı' k'ıı daanołhdzı le'gá.

11 Ła'ıı Jesus, Justus holzéhi, ałdó', Gozhóq, daanołhwiłni. Áı zhá nnee circumcise ádaabi'deszaahıí bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'ánihıí bá bíl nada'isiid, áı shıł daagoyıłshóq'.

12 Épaphras, nohwitahdı' nlıni, Christ yána'iziidi, Gozhóq, daanołhwiłni; án dávik'ehń bijıı dawa bee nohwá okqał, nłdzilgo nasozııgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwá hát'ıınıí be'ádaanoht'eego, ilch'ı' daanołwidilne' doleełgo nohwá okqał.

13 Díı bá bígonsı baa nagoshni', dázhó nohwaa daabiini'go, ła'ıı Laodicéayú daagolıınıí, Hierápolisıyú daagolıınıí ałdó' yaa daabiini'.

14 Luke, izee nlıni, nohwił daanzhóni, Demas bílgo, Gozhóq, daanołhwiłni.

15 Christ biláhyú ilk'isyú Laodicéayú daagolıınıí, Gozhóq, shá daabılđohni, ła'ıı Nımphas ałdó', ínashood bikıh yune'ıla'ánadaat'ııhıí bílgo, Gozhóq, shá daabılđohni.

16 Díı naltsoos nohwitahyú hojııdá' Laodicéayú ha'ánázeh yune' ałdó' hojıı le'; nohwıı ałdó' Laodicéadı' naltsoosıı ałdó' daahohshıı.

¹⁷ Arkípas shá gádaaldoh_nii, Hant'é nohweBik'ehń nasdziidi naa yiné'íí áńle' le'gá, doo dahgo da.

¹⁸ Shíí Paul, dashíí shigan bee, Gozhóó, nohwich'į' k'e'eshchii. Ha'ásítííníí bínádaa_niih. Bik'ehgo'ihí'ńań biłgoch'oba'íí bee nohwich'į' goz'ąą le'. Doleełgo at'éé.

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS

¹ Shíí Paul, Silvánus, la'íí Timótheus bílgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú Thessalonícagee ínashood ha'ánátséhíí bich'í' k'eda'iilchii: Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bílgoch'oba'íí la'íí bits'á'dí' ílch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le'.

² Dábik'ehn Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nohwa'ihédaandzigo nohwá da'ohiikaąh.

³ Nohwi'odla'híí bighą nlt'éégo ánádaaht'ííhíí, nohwił ijoo'híí bighą ny-eego nada'ohsiidíí, la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń nádáhíí ndaaho'ííhíí bighą dayúweh dahdaanołdohíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa daahohiikaąhgeee dábik'ehn bínádaahiilniih;

⁴ Shik'ííyú, Bik'ehgo'ihí'nań bíł daanohshóni, Bik'ehgo'ihí'nań hanánohwehesnilgo bídaagonłzi.

⁵ Yati' baa gozhóni baa nohwił nadaagohiilni'dá' doo yati' zhą bee nohwich'í' yádaahiilti' da ni', ndi yati' binawod gol'íígo Holy Spirit nohwinkááyú yati', áidí' da'aníihi bídaagosłs'íid; nohwitahyú nahiikaidá' nohwíí nohwiğhą hago ánádaahiit'ííł lán shí n'íí bídaagonłsi.

⁶ NohweBik'ehń hik'e néé bílgo nohwedaanoł'tee daasol'íi; doo ałch'idéyú nohwich'í' nagont'og da ndi, Holy Spirit binkááyú nohwił daagozhó'ogo yati' nádaagodo'ąą:

⁷ Áík'ehgo Macedóniagee la'íí Akéyagee Jesus daayodlaaníí dawa nohwíí nohwi'at'e' daine'íígo nohwikísk'eh ádaat'ee daasil'íi.

⁸ Macedóniagee la'íí Akéyagee n'nee nohwits'á'dí' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yídaagos'íid, doo da'áígee zhą da, ndi ílts'á'yú ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań daahohdlaąhíí bígoz'íid; áí bighą doo hagot'éégo nt'é daan'nií bik'eh da.

⁹ Hagot'éégo nohwaa nkaihíí dabíí nohwaa nadaagol'ni', la'íí nohwíí k'e'eshchín bits'á'zhí' ádaasohdzaago Bik'ehgo'ihí'nań hińáhi hik'e da'aníihi bá nada'ohsiid;

¹⁰ La'íí án biYe' yaaká'dí' nádáhíí biba' ádaanoht'eego nohwaa nadaagol'ni', án daztsądí' naadiidzaago áyíłaa, Jesus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań hashkeego nohwiniidaagodiléhíí yits'á' nohwińíli at'éé.

2

¹ Shik'ííyú, doo daazhógo nohwaa nkai dahíí nohwíí bídaagonłsi:

² Philippi golzeegee ík'idá' nch'og'go nohwich'í' na'isdziidgo nohwiniidaagodeszaa bídaagonłsi, ndi áí bikédí'go n'nee nohwich'í' nada'iziid ndi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú doo bédaahiildzid dago Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwił nadaagosiil'ni'.

³ Ílch'í'gont'aahíí doo lé'ichoohíí bits'á'dí'go da, la'íí doo nch'og'go nats'íikeesíí bits'á'dí'go da, doo n'nee bich'í' nahich'aago da:

⁴ Áidá' yati' baa gozhóni baa nadaagohiilni'go Bik'ehgo'ihí'nań bíłdábik'ehgo nohwá ngon'ąą, áík'ehgo n'nee doo bíł daagoyilzhó'ogo da, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań nohwijíí nayíntaahíí zhą bíł goyilzhó'ohíí bighą yati' baa gozhóni baa nadaagohiil'ni'.

⁵ Nohwíí nohwá bídaagonłsi, doo daazhógo ádaan'niigo yati' baa gozhóni bee nohwich'í' yádaahiilti' da, doo dawahá ídáhádaahiit'íígo bíł yaa na'siiltsooz da: áí Bik'ehgo'ihí'nań nohwá yígółsi:

⁶ Doo n'nee daanohwidnłs'íhíí biká daadéet'íígo da, doo daanohwidnłs'igo da, la'íí ałdó' doo daanohwidnłs'igo da, Christ binal'a'á daandli'íhíí

bigha nohwida'dokeed le'at'ehi, áidá' doo ágádaan'nii da, áík'ehgo doo nadaanohwintl'og da.

7 Áidá' nohwitahyú nahiikaidá' nlt'éégo ádaanohwinzi ni', isdzán bichagháshé nlt'éégo áyíshí k'ehgo:

8 Dázhó nohwil daanohshóhí bigha Bik'ehgo'ihina' biyati' baa gozhóni baa nohwil nadaagohiilni', ndi doo áí zhá da, danée nohwaa ádaadint'aah, nohwik'í daandzihí bigha.

9 Shik'íyú, nada'idziid n'í, góyéégo nohwich'í nadaagowaa n'í bínadaahí: Bik'ehgo'ihina' biyati' baa gozhóni baa nohwil nadaagohiilni'dá' doo nadaanohwintl'og da doleehí bigha t'é'gee hik'e jige nada'idziid ni'.

10 Akú, Jesus daahodlaahí, nohwitahyú nahiikai n'dá' daagodinlziigo ádaant'eego, dávik'ehyú ádaant'eego, la'í doo hadín nt'é nohwik'izhí' yidi'aah dago ádaant'ee ni' nohwá bídaagonósi, Bik'ehgo'ihina' áldó' nohwá yígósi:

11 Díí áldó' nohwá bídaagonósi, nnee bichagháshé yich'í' yadaakti'hí k'ehgo, néé áldó' da'á notjigo nohwil daagozhógo ádaanohwile' ni', la'í nohwil ch'idaagosiit'aq ni',

12 Bik'ehgo'ihina' bik'eh sohtjigo daahinohnaa le', daanohwilt'niid, án bilakt'áhgee la'í bits'á' dindláadí goz'aq yune' daanohwokéed.

13 Díí áldó' bigha Bik'ehgo'ihina' dába'ihédaandzi nt'éé, Bik'ehgo'ihina' biyati' baa nohwil nadaagohiilni' n'í nádaago'aqá', doo nnee biyati'hí k'ehgo da ndi da'anii Bik'ehgo'ihina' biyati'hí bigha nádaagodo'aq, áí yati' daahodlaahí nohwiyi' nlt'éégo na'iziid.

14 Nohwí, shik'íyú, Judéayú Christ Jesus binkáayú Bik'ehgo'ihina' daayokaahgo ha'ánáshí bedaano't'ee daasolji, áí Jews daanliiní biniidaagodnshí k'ehgo nohwí áldó' nohwitahyú daagolíní nohwiniidaagodnshí:

15 Jews daanliiní bik'ehgo Jesus nohweBik'eh' zedji, Bik'ehgo'ihina' binkáayú nada'iziid n'í áldó' nadaitseed, la'í néé nohwiniidaagodnshí; áí Bik'ehgo'ihina' doo yigoyishó da, la'í nnee dawa yich'í' nada'iziid:

16 Doo Jews daanlii dahí bich'í' yadaahiilti'go hasdákáh doleekí doo hádaanohwit'ji dahí bigha dabí binchó'í láago ádaayoli; áík'ehgo ániita Bik'ehgo'ihina' hashkeego biniidaagodiléhí biká'zhí' ádaile'.

17 Shik'íyú, dét'ih nohwits'á' ohiikai, k'adí doo daahit'ji da ndi nohwijí bee da'á daandlii, la'í k'azhá nádaanohwit'séh.

18 Áík'ehgo ch'éh nohwich'í' nádnkáhgo ádaahiit'ji, shí Paul, doo alch'índi nohwich'í' nádisháh hásh't'í, ndi ch'iidn nant'an t'azhí' daanohwotá'.

19 Jesus Christ nohweBik'eh' nádzáago bináál nlt'éhishá' ndaahóndlii? Nt'éshá' bigha nohwil daagozhó doleel? Nt'éshá' bigha dant'é hobijhí nohwaa hit'áh doo? Nohwí nohwigha go'í.

20 Nohwí nohwigha ídaada'óndlii, la'í nohwí nohwigha nohwil daagozhó.

3

1 Dázhó nohwa'ikodaanihidzi hádaahiit'jhi bigha dasahndi Athensgee siikeehí nohwil dávik'eh;

2 Áík'ehgo Timótheus, nohwik'isn, akú odaasiil'a', án Bik'ehgo'ihina' yána'iziidi, Christ baa yati' baa gozhóni baa yadaahiilti'go bil nada'idziidi, án nohwi'odla' nldzilgo ádaanohwile'go la'í nohwidag ya'kti'go nohwich'í' odaasiil'a':

³ Goyéégo nohwich'ì' nagowaahíí bighą nnee doo ła' bi'odlą' yits'á'zhì' anne' da doleehíí bighą nohwich'ì' odaasiil'a': dánohwíí bídaagonołsì goyéégo nohwich'ì' nagowaago nohwá goz'ąą.

⁴ Da'anii akú nohwil naháatąądá' nohwil nadaagohiilni' n', goyéégo nohwich'ì' nagowaa doleelgo; áí begolzaago bídaagonołsì.

⁵ Na'íntaahíí dánko nanohwíneztaąąd nolì dant'éhéta bee, áík'ehgo nohwitahyú nohwinasdziidíí da'íłłzhi' hileeh nolì nsigo dązhó nohwa'ikoniiisjì hasht'įigo nohwi'odlą'íí bígonsjìhíí bighą ła' nohwich'ì' oł'a'.

⁶ K'adíí Timótheus nohwits'á'dí' nohwaa nadzáągo nohwi'odlą'íí, nohwil'ijóóníí bílgo dązhó nł'éeągo yaa nohwil nagolni', nł'éeągo dávik'ehn nohwínádaalnih łaą, ła'íí née k'azhá nádaanohwiłtséhíí k'ehgo nohwíí k'azhá nádaanohwiłtséhgo nohwil nagolni':

⁷ Áík'ehgo shik'íyú, née nohwich'ì' nadaant'ogee ła'íí góyéégo nohwich'ì' nagowaagee nohwíí nohwichą nohwil nádaagojọq, nohwíí nohwi'odlą'íí bighą:

⁸ K'adíí da'anii daahin'naa, nohweBik'ehń binkááyú nłdzilgo nasozjìhíí bighą.

⁹ Bik'ehgohin'naahíí binadzahgee dązhó nohwichą nohwil daagozhóq, áík'ehgo hagot'éeągošą' Bik'ehgo'ihí'nań nohwichą ba'ihédaandzì doleel?

¹⁰ Tł'é'gee hik'e jįįgee dáda'ohiikaąąh nt'ée, nádaanohwiłtséh hádaahiit'įhíí bighą, nohwi'odlą'íí ła' t'ah doo be'ádaanoht'ee da shjìhíí nł'éeągo nohwá ánalne'go hádaahiit'įj.

¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań dabíí, án nohwiTaa nłini, ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń, nohwich'ì' nkáhíí nohwá ilch'į'gole' ndi at'ée.

¹² Łil daanohjoóníí ła'íí nnee dawa nohwil daanzhoóníí nohweBik'ehń dayúweh nohwá ígohiigháągo áyłsì le', née nohwich'ì' ádaant'eehíí k'ehgo:

¹³ Jesus Christ nohweBik'ehń nnee báhadaadeszaahíí yil nakáhgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa binadzahgee nohwijíí doo baa dahgoz'ąą dago, ła'íí nchọ'íí da'ádįągo godilzįągo ánohwile' doleehíí bighą ágádaanoht'ee.

4

¹ Díí alđó', nohwik'íyú, nádaanohwohiikaąąh, ła'íí Jesus nohweBik'ehń biláhyú nohwidag yádaahiilti', nohwil ch'ídaasiit'ąąhíí bikísk'ehyú ádaanoht'ee le', ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań bíł daagonołshóqogo dayúwehyú ágádaanoht'ee le'.

² Jesus nohweBik'ehń nohwinkááyú yati' bikísk'eh ádaanoht'eego nohwil ch'ídaasiit'ąąhíí bídaagonołsì.

³ Bik'ehgo'ihí'nań hadaanohwidile'go hádaanohwit'įj, doo nant'į' nahkaigo da:

⁴ Dał'a'á notjįgee nohwits'ihíí daadinołsigo, ła'íí nchọ'íí doo bee ánádaaht'įjł dago ídaa daagonohdzaą;

⁵ Doo Jews daanljį dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagołsì dahíí, ádaat'įhíí k'ehgo nchọ'go hádaat'iiníí doo baa ádaadinoht'aah da:

⁶ Nnee doo nt'é bee ła'ihí yich'į' na'iziid da le': díí k'ehgo doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí dawa nohweBik'ehń yiniidaagodile'go ik'idá' nohwil nadaagošiilni'.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań doo nchọ'go ádaant'ee doleelgo daanohwokéed da, áídá' daagodinljį doleelgo daanohwokéed.

⁸ Hadín díí yati'íí doo iljį dago yaa natsekeesí, doo nnee yich'į' at'ée da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, Holy Spirit nohwaa daidez'aaníí, án doo iljį dago yaa natsekees.

9 Bik'ehgo'ihinañ dabíi ilk'idá' lıl daanojhooogo nohwil ch'idaagoz'aa: áik'ehgo nohwik'isyú nohwil daanzhooogo doo hagog'éégo ágánánohwıldish'niigo nohwich'i' k'e'eshchii bik'eh da:

10 Macedóniagee nohwik'isyúhíi da'anii dawa nohwil daanzhoo; dayúweh ágádaanoht'eego nádaanoht'ee;

11 Ła'íi nkegohen'áago daagonohjigo bídaagono'aah, nohwinasdziidíi dánohwíi nádaanoht'og le', dánohwíi nohwigan bee nohwinasdziidíi ádaa'jii le', ádaanoht'ee n'íi k'ehgo;

12 Ágádaanoht'eeyúgo doo nohwitahyú daanlii dahíi daanoht'ee doleel, ła'íi doo nt'é bídih ádaanoht'ee da doleel.

13 Shik'íiyú, da'ilhoshíi hago'adaat'ee shihíi bídaagono'jiihgo hasht'íi, doo daachag da doleel'íi bigha, dahazhi' ihinaa doo ndaayohíi dahíi daachagíi k'ehgo.

14 Jesus daztsaadi' naadiidzáhi daahohiidlaayúgo, da'ái k'ehgo aldó' hadíi Jesus daayodlaago da'ilhoshíi Bik'ehgo'ihinañ Jesus bilgo yil nakáhi at'éé.

15 Díi nohweBik'ehñ ádaanoht'ee níi, nohweBik'ehñ nádzáago néé t'ah daahin'naago kú naháataaníi nanezna'íi doo dabintsé nkáh da.

16 NohweBik'ehñ ádjid hadodjihgo dabíi yaaká'díi bil nkegowáh, Bik'ehgo'ihinañ binal'a'a yaakáyú da'tiséyú sitinihíi hadziigo, Bik'ehgo'ihinañ béshdilwoshé yee ánniidgo: ágee Christ daayodlaago nanezna'ihíi da'itsé naadikáh:

17 Áidí' néé t'ah daahin'naago kú naháataaníi, ái bil da'a yaak'os biyi'zhíi nánohwidí'do'nił, ágee nohweBik'ehñ baa nkáh, áidí' godezt'i'go dahazhi' nohweBik'ehñ bil daandlii doleel.

18 Ái bigha díi yati'íi bee ildag yádaakti' le'.

5

1 Shik'íiyú, hagee goldohíi, hagee yolkaakíi Jesus nádaakíi doo bigha nohwich'i' bek'e'eshchii da.

2 Dánohwíi ilk'idá' nt'éégo bídaagono'si, nohweBik'ehñ nádaakíi bijii in'jiihíi t'égo nagmaahíi k'ehgo nadáh.

3 Nkegohen'áa, daaniidá' isdzán bizhaazhé goleehego bil nádi'dinihíi k'ehgo dágosile goyéégo goldohíi bee baa godogaak; doo bee bits'á' gónáhgo da.

4 Áidá' nohwíi shik'íiyú, doo chago'heelyú nahkai da, áik'ehgo ái bijiihíi doo in'jiihíi k'ehgo bee nohwaa godogaal da.

5 Nohwíi dawa idindlaad zhinéégo, jii zhinéégo ádaanoht'ee: doo t'é' zhinéégo da, doo chago'heel zhinéégo ádaant'ee da.

6 Ái bigha halaa, doo da'iilwosh da le', ła' ádaat'eehíi k'ehgo, áidá' daadéet'jigo idaa daagondzaa le'.

7 Hadíi da'ilhoshíi t'égo da'ilhosh, hadíi bil nádaagodeyisíi t'égo bil nádaagodeyis.

8 Áidá' néé, jii zhinéégo daandliinií, halaa, idaa daagondzaa le', nohwi'odla' ła'íi nohwil'ijooníi bésh nohwitíl naztaahíi k'ehgo ádaagohidle' le'; hasdáhiikáhíi ndaahóndliihíi bésh ch'ahíi k'ehgo ádaagohidle' le'.

9 Nohwiniidaagodile'íi Bik'ehgo'ihinañ doo nohwá hát'íi da, áidá' nohweBik'ehñ Jesus Christ biláhyú hasdánkaahgo nohwá ngon'áa,

10 Án nohwá daztsaahíi bigha daahin'naa dagohíi nane'na' ndi dabíi bil daagondlii doleel.

11 Ái bigha dayúweh nohwil daagozhóogo ádaakino'zigo hadag ádaakino'zi le', ilk'idá' ágádaanoht'eehíi k'ehgo.

¹² Nohwik'íyú, díínko nádaanohwohiikaqah, nohwitahyú nada'iziidíí nohwe-Bik'ehń biláhyú nohwá nazijgo nohwil ch'idaago'aahíí daadinolsi le';

¹³ Nada'iziidhíí bigha daadinolsigo nohwil daanzhoq le'. Nkegohen'ááníí nohwitahyú begoz'aq le'.

¹⁴ Shik'íyú, bil daagoyéhíí, nada'ohsiid daabildohni, bijíí doo nldzil dahíí bidag yadaakti', doo nldzilgo nazij dahíí bich'odaahnii, la'íí nnee dawa bich'í' nlt'éego ádaanoht'ee, daanohwik'ni.

¹⁵ Dahadín doo bik'ehyú ádaanohwizlaa dayúgo doo iké'déna ágánadaahdle' da, ádá' ilch'í' nlt'éego ádaanoht'ee, la'íí nnee dawa bich'í' nlt'éego ádaanoht'ee.

¹⁶ Dá nohwil daagozhóq nt'éé le'.

¹⁷ Dá da'ohkaqah nt'éé le'.

¹⁸ Dawahá bigha ihédaanohsi: díí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwá hát'íí, Jesus Christ biláhyú.

¹⁹ Holy Spirit doo t'aqzhí' daahonohta' da.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'íí, yaa yadaakti'íí doo da'ílnégo baa natsídaahkees da.

²¹ Dawa ntsé bídaanohtáh; nlt'éego ágot'eehíí nldzilgo daahonohta'.

²² Ádá' doo bik'ehyú ágot'ee dahíí dawa bits'á'zhí' ádaanoht'ee le'.

²³ Bik'ehgo'ihí'nań, bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíí, dabíí hadaanohwidóle'; nohwispirit-híí, nohwiyi'siziiníí, nohwits'í bilgo dahot'éhé doo hagot'éego nohwaa dahnagoz'aq dago nohweBik'ehń Jesus Christ nádaalzhi' Bik'ehgo'ihí'nań ádaanohwisi doleelgo nohwá oshkaqah.

²⁴ Nohwíká ánniidn da'áníyú át'éhi nlii, án dawa layile'.

²⁵ Shik'íyú, nohwá da'ohkaqah.

²⁶ Nohwik'íyú dawa daagodinolsigo daahohts'os le'.

²⁷ NohweBik'ehń shinkááyú gádaanohwik'ni, Díí naltsoosíí nohwik'íyú, ínashood daanlíni, dawa bich'í' daahohshíí.

²⁸ NohweBik'ehń Jesus Christ bilgoch'oba'íí bee nohwich'í' goz'aq le'. Doleelgo at'éé.

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS

¹ Shíí Paul, Silvánus, ła'íí Timótheus bilgo, Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehn biláhyú Thessalonícagee ínashood ha'ánálséhíí bich'í' k'eda'iilchii:

² Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehn bilgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le'.

³ Shik'ííyú, dávik'ehn Bik'ehgo'ihinań bich'í' nohwa'ihédaandzi doleełgo at'éé, áí dávik'eh, nohwi'odla' nchaa holeeł, ła'íí dała'á notijgee dayúweh ılı daanohjoo'íí bigha;

⁴ Áík'ehgo ínashood Bik'ehgo'ihinań daayokaąhgo ha'ánálséhíí nagoz'ąą yune' nohwaa da'óndliigo nohwaa nadaagohiilni', ılıtah at'éégo bee nohwich'í' nada'idziidgee ła'íí nohwich'í' nadaagont'ogee bidag ádaanoht'eehíí ła'íí nohwi'odla' ndzilgo bee nasozijhíí bigha;

⁵ Díí bee Bik'ehgo'ihinań dávik'ehyú nohwaa yałti'go bígózi, bíí bilakt'áhgee goz'ąą yune' ohkáhíí bik'ehgo sohtijgo nohwił ołtag, áí bá nasozijhíí bigha nohwiniidaagont'éé:

⁶ Díínko Bik'ehgo'ihinań bil dávik'eh, hadíí nohwich'í' nada'iziidíí, da'ágát'éégo Bik'ehgo'ihinań bits'á'dí'go bich'í' naná'hi'nííli at'éé;

⁷ Áídá' nohwíí nohwich'í' nadaagont'ogíí ła'íí néé bilgo dała' hadá'hiidzoł doleeł, Jesus nohweBik'ehn binal'a'á yaaká'yú daagolíni, dák'a'ádaat'éhi bilgo yaaká'dí' yił ch'í'nah ádelzaahíí bijji,

⁸ Hadíí Bik'ehgo'ihinań doo yidaagołsi da lán shíhíí, hadíí Jesus Christ nohweBik'ehn nkt'éégo baa na'goni'íí doo yikisk'eh ádaat'ee da lán shíhíí, Bik'ehgo'ihinań ko' dahdinahíí biyi' yiniidaagodolił:

⁹ Doo nnágot'i' dago biniidaagodilne'go bil ch'ígódeeh, nohwe Bik'ehn ła'íí binawod bits'á'dindláadíí bits'á' bida'dentáągo biniidaagodilne';

¹⁰ Nádáhíí bijji hadíí báhadaadeszaahíí binkááyú Christ ízigo ye'at'ééhíí ch'í'nah alne', ła'íí daabosdlaądíí dawa bil díyadaagot'ee doleeł, (baa nohwił nadaagosilni' n'íí daayosdlaądhíí bigha).

¹¹ Díínko bigha dávik'ehn nohwá da'ohiikaąh, Bik'ehgodaahii'naahíí nohwíká ánniídíí bik'eh sohtijgo nohwił ołtag doleeł, ła'íí nkt'éégo ágot'ee zhinéégo hádaht'iiníí ła'íí nohwi'odla' bee nada'ohsiidíí dabíí binawodíí bee nohwá łaidolił:

¹² Áík'ehgo nohwiláhyú Jesus Christ nohweBik'ehn bizhi' ba'ihégołsi doleeł, ła'íí nohwíí łdó' Jesus biláhyú nohwa'ihégołsi doleeł, Bik'ehgodaahii'naahíí ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehn bilgoch'oba'íí bik'ehgo.

2

¹ Nohwik'ííyú, Jesus Christ nohweBik'ehn nádáhíí ła'íí bich'í' ılı'ádaahi'ne' doleełíí baa yádaahiłti'go nánohwohiikaąh,

² Spirit at'éé daach'iniihíí bee, yati' bee, dagohíí naltsoos nohwits'á'dí' daach'iniihíí bee, Christ nádáhíí bijji ilk'idá' bee nohwaa gonyáá ba'ikodaanołsiyúgo, doo nohwił nagoki da le', doo łáągo natsídaahkees da le'.

³ Doo hagot'éégo nnee ła' nohwich'í' nach'aa da le': áí bijji doo hwaa baa gowáh da, ntsé nnee lání nanánihidéh doleełgo zhá, ła'íí nnee dázhó ncho'i ye'at'éhi ch'í'nah hileeh, án da'ılıí hileeh doleełgo gozłini;

⁴ Án Bik'ehgo'ihinañ daabidi'niihíí ła'íí dawahá daach'okqahíí dawa yich'í' na'iziidgo yitisgo ídéstij doleel, Bik'ehgo'ihinañ daach'okqah goz'aq yune' Bik'ehgo'ihinañ ídildi'niigo dahsdaa doleel.

⁵ Ya' doo bínadaaħniih da, t'ah nohwil nashkaidá' díí baa nohwil nagoshni' ni'?

⁶ Dázhó nchq'i ye'at'éhi t'ah nt'é t'aqzhi' botq'íí bídaagonolsi, ch'í'nah alne'íí t'ah doo hwahá biká' ngonáh da.

⁷ Nchq'go ágot'eehíí doo bígózi da n'íí ilk'idá' na'iziid: t'aqzhi' botq'íí k'ihzhi' alzaazhi' t'aqzhi' botq' doleel.

⁸ Áníita dázhó nchq'i ye'at'éhi ch'í'nah hileeh, án nohweBik'ehñ biyol bee bidizoħeeł, nádaaħgee bits'á'dindláádíí bee bidizoħeeł:

⁹ Áí nchq'i ye'at'éhi, ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, higháhgo ábile', án binawod goljigo godiyihgo be'ígóziníí ła'íí ízisgo áná'ol'ijihíí k'ehgo áná'ol'ijí ágodil'ijí doleel,

¹⁰ Áí nchq'i ye'at'éhihíí na'ich'aahíí yil higháh, áí bee nnee nadaach'aa doleelgo; áí nneehíí da'anii ágot'eehíí bił daanzhoqyúgo hasdakáh le'at'éhi, doo hádaat'ijí dahíí bighq da'íí hileeh.

¹¹ Doo hádaat'ijí dahíí bighq Bik'ehgo'ihinañ natsekees k'izé'idikteehíí biká'zhi' ádaile', áík'ehgo lé'ichoohíí daayodlq doleel:

¹² Áík'ehgo nnee da'anii ágot'eehíí doo daayodlq dago nchq'go ágot'eehíí bił daanzhooníí dawa ch'iidn bikq' diltki' yuyaa bándagodot'aal.

¹³ Shik'íyú, Bik'ehgo'ihinañ bił daanohshóni, Holy Spirit hadaanohwiheznilgo ła'íí da'anii ágot'eehíí daahohdlaqgo dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihinañ hasdánohwinilgo nohwá ngon'áq, áí bighq dávik'ehn nohwichq Bik'ehgo'ihinañ ba'ihédaandzi doleelgo at'éé:

¹⁴ Jesus Christ nohweBik'ehñ bits'á'dindláádíí bił daanohwiyéé doleelgo yati' baa gozhóni bee nohwich'í' yadaahiilti'íí bee nohwiká anniid.

¹⁵ Áík'ehgo shik'íyú, ndzilgo nasozij, nohwiwati' bee dagohíí nohwinaltsoos bee nohwil ch'et'ááníí daahohohtq'.

¹⁶ Jesus Christ nohweBik'ehñ dabíí, Bik'ehgo'ihinañ nohwiTaa biłgo, bił daanjohíí, ła'íí biłgoch'oba'íí biláhyú dávik'ehn hadag ádaanohwiłsiníí ła'íí nzhqoggo ágot'eehíí nihóndliigo ádaanohwiłsiníí,

¹⁷ Án nohwijíí yune' nkegohen'áqgo ádaanohwiłsi, ła'íí nł'éégo ánadaaht'ijł hik'e nł'éégo yadaakti' doleelgo nadaanoħwodgo ádaanohwile'.

3

¹ Iké'yuhíí, shik'íyú, nohwá da'ohkaq, nohweBik'ehñ biyati'íí dagoshch'í' dahot'éhé nnee bitah dididlaadgo ya'ihédaanzí doleelgo, akú nohwitahyú ágot'eehíí k'ehgo bá da'ohkaq;

² ła'íí nnee dabíí zhá bik'ehgo ádaat'eehíí, ła'íí doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bits'á' nohwide'niil doleelgo bá da'ohkaq ałdó': nnee doo dawa bi'odla' daagolj da.

³ NohweBik'ehñ da'áníyú at'éhi nlij, án ndzilgo nasozijgo ánohwilsi, ła'íí nchq'íí bits'á'zhi' ánohwilsi.

⁴ Hadíí bee nohwá ndaagosiit'aqahíí bikísk'eh ádaanoht'ee, ła'íí dayúweh begoldohgo ágadaanoht'ee doleelgo nohweBik'ehñ biláhyú nohwaa da'óndlii.

⁵ NohweBik'ehñ nohwijíí dawa bee Bik'ehgo'ihinañ nohwil daanzhoq ánohwilsi le', ła'íí bidag ádaanoht'eego Christ biba' ádaanoht'eego ánohwilsi le'.

⁶ Shik'íyú, Jesus Christ nohweBik'ehñ bizhi' biláhyú ndzilgo nohwich'í' hahiidziigo gádaanohwił'ni, Nohwik'isn, ínashood nłini, doo na'iziid dahíí, nohwil ch'ídaagosiit'aaníí doo yikísk'eh at'éé dahíí bits'á'zhi'go ádaanoht'ee.

⁷ Dánohwíí bídaagonoŋsj, nohwedaanoŋt'eego nzhqo: nohwitahyú nahi-
ikaidá' néé nada'idziid ni';

⁸ Dá doo bich'í' nadaahi'níílé doo hadín bił da'iidaq da ni'; áidá' t'é'gee hik'e
jii'gee nyeego nada'idziid ni', doo ła' nadaanohwinkł'og da doleełhíí bigha:

⁹ Doo nohwá goz'ąą dahíí doo áí bigha ágádaahiit'ij da, ndi nohwedaanoŋt'ee
doleełhíí bigha nohwinááłádaahiit'ij ni'.

¹⁰ Nohwitahyú nahiikaidá' gádaanohwinkł'nii ni', Hadín doo na'iziid dahíí
doq iyąą da le'.

¹¹ Nohwíí ła' doo nkt'éégo ádaanoht'ee dago nohwa'ikodaandzi, doo
nada'ohsiid dago, doo nohwidildoo dahíí nadaanohwinkł'og łaą.

¹² Nnee ágádaat'eehíí Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú nłdzilgo bich'í'
hahiidziigo gádaakł'niigo bidag yádaahiilti', Nkt'éégo nada'ohsiidgo dánohwíí
nohwihidán daahsaą.

¹³ Nohwíí shik'ííyú, nkt'éégo ádaanoht'eehíí bik'e hohkáh hela'.

¹⁴ Díí naltsoosíí biyi' nohwiya'ti'íí nnee ła' doo yikísk'eh at'éé dayúgo, áí
nneehíí dabídaagonohsiigo bits'ą'zhí' ádaanoht'ee, áí bigha ídaayándzi doleeł.

¹⁵ Ágát'éé ndi doo bik'edaadinohniigo baa natsídaahkees da, ndi no-
hwik'isnhíí k'ehgo bich'í' yádaakti'go bił ch'ídaagonoh'aah.

¹⁶ NohweBik'ehń, bits'ą'dí' ikh'í'gont'ééhíí, dabíí dá'ik'ehń dawa bee ikh'í'
gont'ééhíí nohwiká' áyíłsi le'. Daanohwigha nohweBik'ehń nohwił daanlij le'.

¹⁷ Shíí Paul, Gozhóó, daanohwildishniigo dashíí shigan bee k'e'eshchii, díí
k'ehgo shinaltsoos dawa biká' daaszoh: áí k'ehgo k'e'eshchii.

¹⁸ Jesus Christ nohweBik'ehń biłgoch'oba'íí daanohwigha bee nohwich'í'
goz'ąą le'. Doleełgo at'éé.

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY

¹ Shíí Paul, Bik'ehgo'ihí'nań Hasdánohwińilíí, ła'íí Jesus Christ nohwe-Bik'ehń shendaagoz'ąąhíí bighą binal'a'á nshłj; Jesus Christ biláhyú ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí ndaahóndlii;

² Timothy, odlą' bee da'anii shiye' nłini, bich'j' k'e'eshchii: Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biłgoch'oba'íí ła'íí bits'ą'dí' aatét'íí ła'íí ilch'j'gont'ééhíí bee nich'j' goz'ąą le'.

³ Macedóniayú déyááadá' áńłdéniiid n'íí k'ehgo nanánoshkaąhgo gánánłdsh'ńii, Éphesus golzeeyú síndaadá' ła' nńeehíí łahgo at'éégo ilch'ígó'aahíí doo bee ilch'ídaagonoh'aah da le', nłdzilgo daabilńńii,

⁴ Yati' daazhógo alzaahíí ła'íí hadín hadaalinest'aaníí doo ąąłzhj' baa na'gozńi' dahíí doo idaayelts'ąą da le', daabilńńii ąłdó', áí łaągo łahadaagoch'idit'ąhgo áile', áí Bik'ehgo'ihí'nań káńgon'ááníí doo łayłolé' át'éé da, áí ko'odlą' zhą bee łaile'.

⁵ Áídá' kojíí biyi' nzhóqgo, nł'éégo áńách'it'jłł biłgoch'łksigo, ła'íí da'anii ch'odląąhíí bighą koł ijqo doleelgo koł ch'ídaagont'aah:

⁶ Áí ła' nńee k'ihzhj' ádaaszaago łahadaadit'áhíí doo nt'é be'alńéhi yaa yádaakti'íí daasilj;

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań yegos'áni yaa ilch'ídaago'aahíí daanljigo hádaat'j; ndihíí nt'é daaniihíí ła'íí nt'é nłdzilgo yaa yádaakti'íí doo yídaagolsj da.

⁸ Áídá' begoz'aaníí nł'éhi áile' bídaagonłzi, dábił'ehyú ilch'ígót'aahyúgo, ła'íí bikísk'eh áńádaach'it'jłlyúgo;

⁹ Díí ąłdó' bídaagonłzi, begoz'aaníí nńee dábił'ehyú ádaat'eehíí doo bá ąłzaa da, ndi hadíí doo begoz'aaníí yikísk'ehyú ádaat'ee dahíí bá ąłzaa, doo da'dits'ag dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań doo daidńłsł dahíí, nchq'go ádaat'iiníí, doo biłdaagodiyjł dahíí, ni' biká' nandeehíí zhą biłdaanzhóqłhíí, bitaa hik'e bąą nadałłtseedíí, ła'íí nńee nadałłtseedíí bá ąłzaa,

¹⁰ Ła'íí nant'j' nakaihíí, nńee dabíí ilch'j' biini' daamba'íí yee ídaadilchóqłhíí, nńee ch'a'odaayihiyeehíí, léda'ılchoohíí, yáná'iti' yune' nadaach'aahíí, ła'íí dahadíńta da'anii ilch'ígót'aahíí yits'ą'zhj' ádaat'eehíí, áí dawa begoz'aaníí bá ąłzaa;

¹¹ Áí da'anii ilch'ígót'aahíí Bik'ehgo'ihí'nań bits'ą'dí' baa gozhóni, biyati' nł'éhi ba'ihégosini at'éé, áí baa nagoshńi'íí shaa godet'ąą.

¹² Christ Jesus nohweBik'ehń bich'j' ihénsł, án díí bighą bínensh'ąągo áshíłlaa, sha'ohíłhíí ła'íí bána'isiidgo áshíłlaahíí shłł ołtago ba'ihénsł;

¹³ Shíí dabíńtségo Jesus nchq'go baa yashti' ni', biniigodeshłaa ni', ła'íí hoshch'iid ni': áídá' Bik'ehgo'ihí'nań shaa ch'ozbaad, doo bígonsł dayú, ła'íí doo oshdląą dayú áshł'jł lęk'ehíí bighą.

¹⁴ NohweBik'ehń biłgoch'oba'íí shich'j' an'odaazlj, odlą' ła'íí il'ijóóníí Christ Jesus biláhyú nohwíyééhíí ąłdó' shich'j' an'odaazlj.

¹⁵ Díí ágolzeehíí da'anii ágolzéhi, nńee dawa daayodląągo dábił'eh, Christ Jesus nńee nchq'go áńádaat'jłłhíí hasdáyihiniłłhíí bighą ni'gosdzán biká'zhj' nyáá; shíí áí itah dązhq itisgo nchq'ihíí nshłj ni'.

¹⁶ Shíí dantsé shiláhyú Jesus Christ dązhq shágoho'aahíí ch'í'nah áile'híí bighą Bik'ehgo'ihí'nań shaa ch'ozbaad, áík'ehgo bikédj'go hadíí da'odląąhgo ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee daahinaa doleelíí ąłdó' yágoho'aal doleelíí shágoho'aal n'íí bee bígózł doleelíí bighą Bik'ehgo'ihí'nań shaa chozbaad.

17 Áík'ehgo ízisgo Nant'án, dahazhí' golínihi, doo datsaah dahi, doo hit'íi dahi, Bik'ehgo'ihí'nań dabízhá goyánihi, doo ngonel'aa dayú dahazhí' daabich'idnłsı ła'í dážhó ba'ihédaach'inzi le'. Doleelgo at'éé.

18 Timothy shiye', dabíntségo Holy Spirit binkááyú naa yałti' n'íi k'ehgo naa godensh'aahgo gánıdışnıi, Ái naa nagolnı' n'íi k'ehgo nłt'éégo nagonkád le';

19 Ni'odla' nıdzilgo hótta', ła'í nłt'éégo ánánt'ııııı ádıgonlzi le'; ła' bi'odla' doo daayota' dago daabi'odla' doo nt'é da silıı, tsina'eełıı nihıltođdhıı k'ehgo:

20 Ái Hyméneus ła'í Alexánder daaholzéhi itah; ái Bik'ehgo'ihí'nań doo nchó'go yaa yádaaktı' dago yıdaago'aah doleelııı bigha ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, bich'ı' bidéhid, yiniidaagodılne' doleelgo.

2

1 Áík'ehgo dantségee, nnee dawa ya da'dohkéedgo, ya náda'ohkaahgo, Bik'ehgo'ihí'nań yıl daanlııgo ya da'ohkaahgo, ła'í ba'ihédaanołsıgo ya da'ohkaah le', daanołwıdışnıi;

2 Ízisgo nadaant'aahıı hik'e nnee yedaabik'ehıı dawa bá da'ohkaah le'; nkegohen'áago k'ıdaalón'niigo daahıı'naa doleelııı bigha, Bik'ehgo'ihí'nań bikısk'eh ádaant'eego ła'í dawa daadinlziigo.

3 Ágát'éégo da'ohııkaahııı Bik'ehgo'ihí'nań Hasdánohwıniıııı bıł nłt'éé ła'í bıł dábik'eh;

4 Án nnee dawa hasdáyihıniıı hik'e da'anıı ágot'eehıı yıdaagołsı hat'ıı.

5 Bik'ehgo'ihí'nań dała'á nlıı, Bik'ehgo'ihí'nań hik'e nnee bigizhgee sızıinıı dała'á, án Jesus Christ, nnee silııgo nyáhi;

6 Án nnee dawa ádaıdet'áago ya nada'iznıı, nnee binchó'ıı yits'áyınıııgo, Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áá n'ıı biká' ngonyáágo ch'ı'nah silıı.

7 Ái baa yánashtı'go hik'e bá shıdes'a'go, ła'í doo Jews daanlıı dahi odla' hik'e da'anıı ágot'eehıı bıł ch'ıgonsh'aahgo háshı'doltıı; (Christ bıláhyú da'anıı ádıshııı, doo lé'ishchoogo da.)

8 Ái bigha dahayú nnee da'okaaahgo hasht'ıı, bıł daagodiyıhgo bigan ts'ıdag yee dahdaadolnıı, doo hadaashkeego da, ła'í doo bıini' nakigo da.

9 Isdzáné daanlıni alđó' da'ákoahgo ik'eda'asdlaa le', doo ıdaada'odlııgo da, ła'í bıini' daagolııgo ıdaa daagodzaago; doo dábitsızıl zhá binasdziidgo da, doo óodo hik'e dilkqohé ła'í diyáge lán ılıınıı yee ik'ena'asdlaa go da;

10 Áıdá' nłt'éégo ánádaat'ııııı yee ik'eda'asdlaa le', (ágádaat'ııhııı isdzáné Bik'ehgo'ihí'nań bikısk'ehyú ádaant'ee daanııhııı dábik'eh.)

11 Isdzán nlıni dant'éheego ıgoł'aah le', idits'ago.

12 Isdzán doo ła' nnee yıl ch'ıgó'aahgo baa godensh'aah da, nnee doo ya nant'aa da doleel alđó', ndi dant'éhee at'éé le'.

13 Adam dantsé ábi'delzaa, Evehıı ikédı'go ábi'delzaa.

14 Bich'ı' na'dishch'a'ıı doo Adamhıı da, áıdá' isdzánhııı bich'ı' na'dishch'a'go Bik'ehgo'ihí'nań, Dah, bıłnııhııı dáytıısyú ádzaa.

15 Ágát'éé ndi isdzáné daanlıni ılııııgo bıniııgodılne' ndi dá yıl ch'ıhıkáh, dayúweh da'odlaago, dawa bıł daanzhoogo, bıł daagodiyıhgo, ła'í bıini' daagolııgo daahııaayúgo.

3

1 Díı da'anıı ágolzéhi, Nnee ła' ınashood yınádez'ıinıı binasdziidıı hat'ııyúgo áı na'ıdziid nłt'éhi hat'ıı.

² Ínashood yinádéz'iinií, bishop holzéhi, doo hagog'éeego baa dahgosit'aa dahíi nlii le', bi'aa dała'áhi, ádaagodzäa, biini' golíni, bi'at'e' nkt'éhi, bista' nakáhíi bił nzhóni, la'íi nkt'éeego iłch'ígó'aahíi nlii le';

³ Doo idlaą dahíi, doo dagoshch'ı' bágochııh dahíi, bestso doo yidáhzhı' nlii dahíi; áidá' kóni' k'ehgo at'ééhíi, nzhqogo at'ééhíi, doo dawahá idáhát'ıı dahíi nlii le';

⁴ An bigowagee bichagháshé nkt'éeego yá nant'aa le', bichagháshéhíi daabid-its'ago, la'íi daabidnksigo;

⁵ (Nnee bichagháshé doo nkt'éeego yá nant'aa dayúgo, hagog'éeego Bik'ehgo'ihinań daayokąąhgo ha'ánálséhíi nkt'éeego áyıłsı doleel?)

⁶ Doo anii ínashood silııhíi da, ágát'éhi nliiyúgo, itisdo da'idolteełgo ida'odlıi lək'eyúgo, dńnko ch'iidn nant'an bńngot'aąhıi k'ehgo bńngodot'aał.

⁷ Dayúwehyú ałdó' doo ínashood daanlii dahíi nkt'éeego yaa nadaagolnı'ıi nlii le', doo ágát'éhi nlii da lək'eyúgo, dńnko baa dahgot'aah doleel, ch'iidn nant'an biłjizh yune' odołsh.

⁸ Tédaat'iyéhi nkt'éeego ádaayıłsinıi, deacons daaholzéhi, ałdó' biini' daagolıı le', doo nakiyú yadaakti' dahíi, bestso doo yidáhzhı' nlii dahíi daanlii le';

⁹ Nkt'éeego ánadaat'ııł yıdaagoksgo iłch'ígót'aahıi da'ohiidlaanıi doo bıgózı da n'ıi daayotą' le'.

¹⁰ Áı ałdó' dantsé nabıda'dintaah le'; áidı' doo baa dah daagost'áni da lək'eyúgo, deacons daanlii doleel.

¹¹ Da'ágát'éeego daabi'aahıi biini' daagolıı le', doo ch'inii daanii dahíi daalıi le', ídaa daagodzäago dawa bee daagondlii le'.

¹² Deacons daanlıni bi'aa dała'á le', bichagháshé la'íi bigowagee dawa nkt'éeego yá nant'aa le'.

¹³ Deacons daanliigo nkt'éeego nada'iziidyúgo, nnee nkt'éeego baa natsídaakeesihıi la'ıi Christ Jesus bits'á'dı' odlá'ıi doo biini' daaháh dago yá sizııhıi daayosbaą.

¹⁴ Dıt'ıhého nich'ı' hisháat doleelıi bikádesh'ııgo díi nich'ı' k'e'eshchii:

¹⁵ Ndi doo hwahá da lək'eyúgo, Bik'ehgo'ihinań bichagháshé bitahyú hago'at'éeego nkt'éeego ách'ıt'ééhıi bıgonksııhıi bighą nich'ı' k'e'eshchii; áı Bik'ehgo'ihinań hińáhi daayokąąhgo ha'ánálséhé at'éé, áı da'anii ágot'eehıi bee bıyah tsı n'áhi k'ehgo la'ıi bee ndzilgo begoz'áni at'éé.

¹⁶ Bik'ehgo'ihinań bee da'ohiidlaąhi dązhq doo bıgózı da n'ıi da'anii daan'nii, doo hadın yighą na'ídııkidgo da: Bik'ehgo'ihinań nnee k'ehgo nyáá, Holy Spirit biláhyú dáıık'ehyú at'ééhıi ch'ı'nah alzaa, Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolıınıı daabo'ıı, doo Jews daanlii dahíi bich'ı' yádaach'ıłti', ni'gosdzán biká'zhı' bi'dodlaą, ızisgo idindláadıi biyi' yúdag obi'doltıı lək'e.

4

¹ Holy Spirit dáııgózıgo gánıi, Iké'yú goldohyú la' odlá' yits'á'zhı' ádaane' doleel, spirits k'ızéda'dıłteehıi la'ıi ch'iidn bits'á'dı' iłch'ígót'aahıi hodaayéstsaą;

² Ágát'éeego iłch'ıdaago'aahıi ínashood idaadil'ııgo léda'ıłchoo; binatsekeesıi besh sidogıi bee bıda'dinlıdhiı k'ehgo ádaat'ee, áı k'ehgo nkt'éeego ádaat'eehıi dagohıi doo nkt'éeego ádaat'ee dahıi doo yıdaagoksgı da silıı;

³ Ágát'éeego iłch'ıdaago'aahıi nnonéhela' daayıłnii, la' hidán doo daahsaą da, daayıłnii ałdó', áidá' Bik'ehgo'ihinań áı hidánhıi áyıılaago nnee da'anii ágot'eehıi yıdaagoksgo daayodlaanıi ya'ihédaanzıgo daayıyąyúgo Bik'ehgo'ihinań bił dáıık'eh.

⁴ Bik'ehgo'ihinañ áyílaahíi dawa daanlt'éé, áik'ehgo doo k'ihzhí' ádaile'go da, áidá' ya'ihédaanzigo daayiyáago dávik'eh:

⁵ Bik'ehgo'ihinañ biyati'íi hik'e okáahíi bee nzhoggo alzaahíi bigha.

⁶ Jesus bee nohwik'íyú daanlíni díi ilch'ígót'aahíi bee bich'í' yánánkhiyúgo, Jesus Christ nlt'éégo yána'iziidíi nííi doleel, yati' daahohiidlaahíi la'íi nlt'éégo ilch'ígót'aahíi bikísk'eh hináahíi bee nnldzilgo ánísí doo.

⁷ Yati' Bik'ehgo'ihinañ doo bik'eh dahíi, la'íi saan yati' daazhógo ádaagole'íi doo óyínkts'aa da: Bik'ehgo'ihinañ k'ehgo ánt'éé doleelhíi bigha idínántaahgo bígon'áah.

⁸ Kots'í nldzil doleelhíi bigha idínách'intaahíi ayáhágo ííi, áidá' Bik'ehgo'ihinañ k'ehgo ách'ít'éé doleelgo idínách'intaahgo bígoch'í'laahíi, ái dázhó dawa bee ííi, díi ihinaahíi biyi' nlt'éégo nohwá ngon'áá, la'íi iké'gee ihinaahíi biyi' áldó'.

⁹ Díi ágolzeehíi da'anii ágolzéhi, nnee dawa daabodlaago dávik'eh.

¹⁰ Ái bigha nada'iidziid, la'íi nchoggo nohwaa yadaakti'híi bigha nohwiniidaagonlt'éé, da'anii Bik'ehgo'ihinañ hináhi bada'óndliigo, án nnee dawa hasdayihiníi níi, dahadíi da'aniiigo daabodlaaníi zhá itisgo.

¹¹ Díi ádishniihíi nldzilgo ádaahnii, la'íi bee ilch'ígon'áah.

¹² Áni nannaahíi bigha doo sínte' da le'; niyati'íi, ni'at'e'íi, ni'ijóóníi, ni-natsekeesíi, ni'odla'íi, nijíi biyi' nzhooníi bee nlt'éégo ánt'éé le', da'odlaaníi nedaal'íi doleelgo.

¹³ Akú níyáázhí' Bik'ehgo'ihinañ biyati' nnee bich'í' dayúweh daahónzhii, baa yáníi, la'íi bee ilch'ígon'áah.

¹⁴ Dabínségo ínashood yánadaaziiníi níká' daadesniidá' niyi' golíi doleelgo naa hi'né'íi dayúweh bee na'iziid le'.

¹⁵ Ánildishniihíi dá baa natsínkees nt'éé; ái dá sínzií nt'éégo ánánt'íi le'; áik'ehgo dayúwehégo ná goldohíi nnee dawa daano'íi doleel.

¹⁶ Ídaagondzáá, ilch'ígon'áahíi baa gonyáá: ái k'ehgo dayúwehégo ánánt'íiyúgo hasdánhá, hadín nidits'agíi áldó' hasdádogaal.

5

¹ Báyan níni doo bíl ntéh da, áidá' nitaa níni k'ehgo baa natsínkeesgo bidag yánkí'; nnee áni nakaiyeehíi ník'isyú k'ehgo bidag yánkí';

² Sáan daanlíni nimaa k'ehgo ádaahón'niih, dílkoghgo ádinlzigo isdzané áni nakaiyeehíi nilahkíi k'ehgo ádaahón'niih.

³ Sáan itsaa daanlíni, doo hagot'éégo bich'ogo'nii dahíi daadínkígo bich'onni le'.

⁴ Sáan itsaa níni bichagháshé, dagohíi biwóyeta, bich'íneta daagolíyúgo, ái bigowagee Bik'ehgo'ihinañ k'ehgo ihinaahíi yidaagol'aah le', áik'ehgo bishchiníi bidená nanáda'ahi'nii le'; ái Bik'ehgo'ihinañ bíl nlt'éé la'íi bíl dávik'eh.

⁵ Itsaa nínihíi, dasahndi nagháhi, Bik'ehgo'ihinañ ya'ohígo dayúweh na'okeedgo na'okáah, t'é'gee la'íi jíígee.

⁶ Áidá' gonediíhíi zhá hádéz'íhíi, hináa ndi daztsáni k'ehgo at'éé.

⁷ Díi nldzilgo bee bíl ch'ígon'áah le', áik'ehgo doo baa dahdaagot'aah da doleel.

⁸ Dahadín bik'íi, dabíi bichagháshé zhá itisgo, doo nlt'éégo áyísi da lék'eyúgo, doo oshdlaa da níihíi k'ehgo at'éé, doo odlaa dahíi bitisgo nchoggo adzaa.

⁹ Isdzané la' doo hwahá gostádin bíl legodzaa dahíi, itsaa daanlíni, doo itah bizhi' bá ágóle' da, la'íi biká' da'á' n'íyúgo zhá itah bizhi' bá ágóle',

10 Nt'éégo binasdziidíí bee baa na'goni' le', chagháshé daayinesaayúgo, baa hasta' nách'ikah hat'íyúgo, ínashood bikee yá tádaígisyúgo, bich'í' goyégo nadaagowahíí yich'odaaniyúgo, la'íí na'idziid daanzhooníí dawa nayik'í'iziid lèk'eyúgo itah bizhi' bá ágóle'.

11 Áídá' itsaa áníí nakaiyeehíí doo itah bizhi' bá ágóle' da: áí dánko nniinéh hádaat'íígo Christ yits'á'zhí' ádaane';

12 Áík'ehgo dantsédá' Bik'ehgo'ihí'nañ bá na'isiid doleel daanii n'íí k'ihzhí' ndaizné'híí bigha biniidaagodilnéhíí bee bándaaagodot'aal.

13 Gotahkaigo daazhógo anákeelíí yídaago'aaah aaldó'; doo áí zhá da, ch'inii daanii la'íí dawahá yaa yádaakti', doo bidildoo dahíí ndi, doo yaa yádaakti' da le'at'éé n'íí ndi yaa yádaakti'.

14 Áík'ehgo díí hásh'íí, itsaa áníí nakaiyehíí nnádaalse' le', bichagháshé ádaagole', bigowá nt'éégo ádaayíksí, áík'ehgo nohwits'á'zhí' ádaat'eehíí doo nohwaa ch'inii ádaile' da doleel.

15 Iik'idá' la' Satan yich'í'go ádaasdzaa.

16 Nnee la' dagohíí isdzán ínashood nlíni bik'íí itah itsaa nliyyúgo yich'onii le', ínashood daanliiníí doo nadaabink'og da doleehíí bigha; áík'ehgo itsaa daanlíni doo hagot'éégo bich'ogonii dahíí yich'odaanii doleel.

17 Ínashood yánadaaziiníí nt'éégo yikísk'eh nadaaziiníí nakidn da'ágánelt'eego daidínsigo bich'í' na'ihiniil, hadín yánadaaltihíí la'íí ilch'ígó'aahíí nayik'í'iziidíí da'ái zhá itisgo.

18 Bik'ehgo'ihí'nañ biyati' bek'e'eshchiiníí gáníí, Magashii t'oh naghái hay'í'eesdá' bizé' doo bik'en'áah da. La'íí aaldó' gáníí, Hadín na'iziidíí bich'í' na'í'niilgo goz'aa.

19 Ínashood yásizíni baa dahgosit'aahíí doo óyénks'aa da le', naki dagohíí taagi hilt'eego daayo'íí lèk'eyúgo zhá.

20 Nchog'go ánádaat'íí dawa bináál bíl ntéh, la'ihíí biini' daaháh doleehíí bigha.

21 Bik'ehgo'ihí'nañ la'íí Jesus Christ nohweBik'ehín, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí bitahasdlaahíí binadzahgee nawode bee gánildishnii, Díí baa nich'í' yashti' n'íí bénánhiihgo baa nanña, nnee doo da'á itisgo nil nzhog da, doo í'anigo baa natsínkeesgo da.

22 Bik'ehgo'ihí'nañ biyati'íí yee yánáltih doleelgo nnee da'adza'íí doo dagoshch'í' biká' ndenhnííh da; nnee nchog'go adzaahíí doo bíl da'á ant'éé da; dílkoghgo ádinlzi.

23 Kodí' godezt'í'go doo tú zhá nidlaa da, áídá' ayáhago dahts'aa bitoo nidlaa, nibid bich'í' nzhoghíí bigha, la'íí da'ákozhá dinníhíí bigha.

24 Nnee la' ch'í'nah nda'íksiih, áík'ehgo dagoshch'í' baa yá'iti' doleel; áídá' la'ihíí binchog'íí doo dagoshch'í' daahiiltséh da.

25 Da'ágát'éégo nnee la' nt'éégo ánát'íí bik'izhí' hit'íí; doo hit'íí da ndi, doo hagot'éégo nádil'íí da.

6

1 Isnáh daanliiníí binant'a' daanliiníí daidínsí le'; doo ágádaat'íí dayúgo Bik'ehgo'ihí'nañ bizhi' la'íí bee ilch'ígot'aahíí doo dílzí dago ádaile'.

2 La' binant'a' ínashood daanliyyúgo, odla' yee bik'isyú daanliihíí bigha doo yitisyú adéstíí da le', áídá' na'idziidíí bee bich'odaaniihíí ínashood Bik'ehgo'ihí'nañ bíl daanzhooníí daanliihíí bigha dayúweh nt'éégo yá nada'iziid le'. Díí dawa ilch'ígon'áah, la'íí bee bidag yádaankti'.

³ Ła' nnee łahgo ilch'ígó'aah lèk'eyúgo, ła'íi Jesus Christ nohweBik'ehń biyati' da'aniihíi ła'íi Bik'ehgo'ihinań k'ehgo be'ách'ít'éégo ilch'ígót'aahíi doo bił dábik'eh da lèk'eyúgo;

⁴ Áń doo nt'é yígółsı da ndi ídilkąąh, ła'íi na'ídilkid ła'íi agodit'áhíi zhá bił nłt'éé, ái ła' bíyééhíi ídáhách'it'iiníi áile', ła'íi ilch'ı' nagonłkaadíi, dènchq'égo aayá'it'íi, ła'íi nchq'go łaadaagoch'odlíhíi ałdó' áile',

⁵ Nnee ágádaat'eehíi biini' daachqodgo da'anii ágot'eehíi bits'á'zhı'go ádaasdzaahíi dayúweh łahadaadit'áh, daazhógo Bik'ehgo'ihinań k'ehgo ách'ít'ééhíi bee ich'it'ı' daanzı: ágádaat'eehíi doo bił nahkai da.

⁶ Ndihií Bik'ehgo'ihinań k'ehgo ách'ít'ééhíi ła'íi koł dábik'ehyú ch'ihinaahíi da'anii bee łąągo ich'it'ı'.

⁷ Doo nt'é ni'gosdzán biká' bił daagosiidlı' da, áídı' da'aniiigo daan'niigo doo nt'é ch'ídaan'né' da doleel.

⁸ Nohwihidán ła'íi nohwi'íi daagolı'ihíi bighą nohwił daagozhqó le'.

⁹ Áídá' hádaaldzil hádaat'iiníi nabídaadintaahíi ła'íi bánakı'ı'ááhíi yee nihidéh, ła'íi doo daagoyąą dago ła'íi inı'da'dilni'go nchq'go hádaat'iiníi yee nihidéh, ái daabilchqoh, ła'íi da'itsaahíi begoz'ąą yune' odaabilkaad.

¹⁰ Bestso bidázhı' ch'ilı'ihíi nchq'go ágot'eehíi dawa bikeghad at'éé: ái ła' ídáhádaat'ı'igo odłq' yits'á'zhı' ádaane', ła'íi łąągo doo bił daagozhqó dahíi yee inı'da'dilni'.

¹¹ Ndihií ni, Bik'ehgo'ihinań bána'iziidíi nłni, ágádaat'eehíi dawa bits'ánlyeed; dábik'ehyú ánt'éé le', Bik'ehgo'ihinań be'ánt'éé le', ni'odłq' golı'ı' le', ni'ı'jóq le', níni' k'eh áńsı, ła'íi niı'ıi yune' isht'egodnt'éé le'.

¹² Nohwi'odłq' bá nagonłkád le', dahazhı' ihinaahíi nłdzilgo hóntą', ái bich'ı' ni'dokéed ni', áídı' ch'iláni bińáál ni'odłq' bee háńdzii ni'.

¹³ Díi nawode bee ágániłdishni, Bik'ehgo'ihinań dawahá daahi'naago áyı'siníi binadzahgee, ła'íi Christ Jesus, Pontius Pilate holzéhi bińáál bi'odłq' nłt'éégo yee hadzii n'ı' ałdó' binadzahgee;

¹⁴ Díi begoz'aaníi bikisk'eh ánt'éé, doo hayú naa daats'idilhił dago, doo naa dahgosit'aah dago, Jesus Christ nohweBik'ehń nádzáázhı':

¹⁵ Ái bijı' biká' ngonyáágee Bik'ehgo'ihinań ch'ı'nah áile' ndi at'éé, án zhá Nant'án baa gozhóónıi, ízigo nant'ánhíi bitisgo Nant'án, yedaabik'ehíi bitisgo yeBik'ehń;

¹⁶ Ihi'naa doo ngonel'ąą dahíi da'án zhá bits'á'dı'hi at'éé, án idindláádıi yiyi' golı'ı', doo hadín ákóne' nowáhi at'éé da; án doo hak'e nnee bo'ı'ı' da, doo daabołséh at'éé da: án dahazhı' dilzı' le', ła'íi dahazhı' dawa yebik'eh le'. Doleelgo at'éé.

¹⁷ Nnee ni'gosdzán biká' hádaaldzilı' gádaabilnıi, Doo itisgo ídaadisohıil da le', ła'íi yee hádaaldzilı' dá doo ba'olnı'ı'zhı' doo ba'olı'ı' da le', áídá' Bik'ehgo'ihinań hińáhi bada'olı'ı' le', án biłgoch'oba'go dawahá nohwił dábik'ehyú doleehı' ch'ída'izkaadgo nohwaa yihinił.

¹⁸ Nłt'ééhíi baa nahkai le', daabilnıi, łąągo nłt'éégo ánádaah'ı'ı', ła'íi nohwi'yééhíi ła'dı' nadaahnıi, ła'íi ich'odaahnıi le';

¹⁹ Kih bit'ááh łedn'aahíi nłdzilyúgo kihı'ı' nłdzilgo goz'ąą, da'áik'ehgo nłt'éégo ánádaah'ı'ı'yúgo yunáásyú goldohyú nłdzilgo nasozı'ı' doleel, áik'ehgo ihinań doo ngonel'ąą dahíi bee daahinońnaa doo, daabilnıi.

²⁰ Timothy, bee na'osdli'ı' baa gonyáá, yati' Bik'ehgo'ihinań doo bik'eh dahíi, ła'íi yati' da'ılınıgo nadaagoch'ijaahíi bits'á'zhı' ánt'éé, ła'íi ígoł'ąągo bił'ígózinıi ga'ánolini, Bik'ehgo'ihinań biyati' bits'á'zhı' ilch'ígót'aahíi, ałdó' bits'á'zhı' ánt'éé.

21 Ła' áí il'ígóziníí daayodłąągo da'anii odlą'íí yits'ą'zhi' ádaane'go nda'ahı̄siih. Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'íí bee nich'ı' goz'ąą le'. Doleelgo at'ée.

THE SECOND EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TIMOTHY

¹ Bik'ehgo'ihinaan bik'ehgo shii Paul, Christ Jesus binal'a'á nshkni, Christ Jesus biyi' ihinaahii nohwá ngon'aanií bik'ehgo,

² Timothy, shiye' dázhó shil nzhóni, bich'i' k'e'eshchii: Bik'ehgo'ihinaan nohwitaa, Christ Jesus nohweBik'ehn bilgo bilgoch'oba'íi, la'íi bits'á'dí' aatét'íi la'íi ilch'i'gont'éehii bee nich'i' goz'aq le'.

³ Nkt'éégo anásh'tijilgo bígonsigo, daashitaa n'íi ádaadzaa n'íi k'ehgo Bik'ehgo'ihinaan bá na'isiid; an ba'ihénsigo shi'okqahii bee nínádishnigo, t'é'gee hik'e jii'gee dá'oshkaq nt'éé;

⁴ Nináá tú n'íi bínáshniigee k'azhá nániistséh, dázhó naa shil gozhó doleehii bigha;

⁵ Dantsé niwóyé, Lois, áidí' nimaa, Eunice, da'anii bi'odla'íi bínádishni, hik'e ni aldó' odla' da'ágát'éhi niyi' begoz'aqo bígonsi go'íi.

⁶ Ái bigha díi bínánni hásht'íi, níká' ndinshniidá' niyi' golíi doleego Bik'ehgo'ihinaan naa yiné' n'íi kq' nádnktaadgo dilti'hii k'ehgo dáhinaa nt'éégo áitsi.

⁷ Bik'ehgo'ihinaan nohwiini' hahgo natsekes doo nohwaidin'aq da; áidá' natsekes nalwodíi, kol'ijóóníi, la'íi idaagondzááni nohwaidin'aq.

⁸ Áik'ehgo nohweBik'ehn baa nagolnigo doo bik'e idaayándzi da, shii an bigha ha'ásitínií aldó' shaa nagolnigo doo bik'e idaayándzi da: áidá' ni aldó', Bik'ehgo'ihinaan binawodíi bee, yati' baa gozhónihii bigha nyee'i nini'gonkt'éé le';

⁹ An hasdánohwiheznil, la'íi godiyihgo bá na'idziidgo hanohwiheznil, nkt'éégo anádaahit'íi doo bigha da, áidá' dabii bighanigoliihii la'íi bilgoch'oba'hii bigha, ái Christ Jesus bee nohwaidin'aq lék'e, ni'godzáni doo hwahá begodigháh dadá';

¹⁰ Ái k'adíi ch'i'nah silij, Jesus Christ Hasdánohwihezníi hit'ij silijhii bee; an da'itsaahii nohwá yó'oyiné', la'íi ihinaahii la'íi doo da'itsaah dahii yati' baa gozhóni bee got'ijzhi' nyiné':

¹¹ Ái yati' baa gozhónihii baa yánashtihgo, la'íi doo Jews daanlii dahii bich'i' yides'a'íi la'íi bil ch'ígó'aahii nshijigo háshidol'tij.

¹² Ái bigha goyéé'go shich'i' nagowaa, ndi doo idaayánsdzí da, hadín hosisdlaadíi bígonsihii bigha, la'íi nt'é bee ba'oshliihii Jesus nadáhií bijijzhi' shá yinádéz'ijigo yinel'aqo bígonsi.

¹³ Yati' baa gozhóni shits'á'dí' idesínits'aq'íi ágádishni n'íi k'ehgo hontá', Christ Jesus bil da'a'á níijigo odla' hik'e i'ijóóníi bee hinááqo.

¹⁴ Nkt'éégo ágot'eehii naa hi'né' n'íi, Holy Spirit nohwiyi' golínií bee nkt'éégo binádín'ij.

¹⁵ Asia golzeedí' daagolíníi dawa shits'á'zhi' ádaaszaa bígonsi, Phygéllus la'íi Hermógenes aldó' itah.

¹⁶ NohweBik'ehn Onesíphorus bichagháshé bilgo yaa ch'oba' le'; an da'ilhané shil gozhóqo anáshil'ij, besh hishbizhií bee daashidest'óq ndi doo yik'e idaayándzi da:

¹⁷ Áidá' Romeyú naghaadá' dázhó shikáhantaago shaa nyáá.

¹⁸ Áik'ehgo nohweBik'ehn nadáhií bijij baa ch'oba' doleek; an Éphesus golzeeyú doo alch'idé shá ayíílaa n'íi nkt'éégo bígonsi.

2

¹ Áík'ehgo shiye' nínihíí, niyi'siziiníí nanlwod le', Christ Jesus bíłgoch'oba'íí nainé'íí bee.

² Nnee ląágo binaál ích'ígoni'ááníí, ni ałdó' nnee bada'óníihíí bíł ch'ígon'áahgo, bíí ałdó' nnee la'ihíí yíl ch'ídaago'aah le'.

³ Jesus Christ bisiláada nł'éeéhíí nłjigo łahdí' nyé'i niniigonł't'ée le'.

⁴ Hadín nagonłkaadíí, siláada ábíłlaahíí yíl goyíkshóó doleełgo hat'jłhíí bighą doo siláada zhińéego ágot'ee dahíí doo nanábinkł'ogi at'ée da.

⁵ Hadín nadaagolzeégee itah nłjigo, begoz'aaníí bikísk'ehyú at'éeýúgo zhą gonłmeego ch'ah hobjłhíí baa dot'aał.

⁶ K'e'dileehíí nyeego na'iziidíí, dantsé inot'jłhíí bíyéé doleełgo goz'ąą.

⁷ Ádishniihíí baa natsínkees; áík'ehgo nohweBik'ehń dawa nił ígózigo ánilé'.

⁸ Jesus Christ bínánłniih, án David bits'ą'dí'go nłni daztsąądí' naadiidzaa, yati' baa gozhóni baa nagoshni'híí k'ehgo:

⁹ Ái yati' baa gozhóni bighą shiniigonł't'éeego bésh hishbizhi bee da'shidehestł'q ndi, nchọ'go at'ínihí k'ehgo; ndihíí Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí doo łestł'q doo da.

¹⁰ Nnee Bik'ehgo'ihí'nań yitahaslaahíí ałdó' Christ Jesus binkááyú hasdáyidoniiłgo bits'ą'idindláadíí bíyéé doleełhíí bighą dawa bee shich'j' ágot'ee ndi bich'j' dahnshdqh.

¹¹ Díí ágolzeehíí da'anii ágolzéhi: Jesus bíł nane'na' lęk'eyúgo bíł nádaahii'naa doo ałdó':

¹² Nohwiniigonł't'ée lęk'eyúgo bíł nadaant'á doleeł: áídá' doo bídaagonłzj da daabiń'niiyúgo, bíí ałdó' doo nohwígonsj da nohwihii doleeł.

¹³ Néé doo da'ohiidłąą da lęk'e ndi, bíhíí t'ah da'ágát'éeego da'ániiyú at'ée: áńíihíí doo łahgo at'éeego nádleeł da.

¹⁴ Ánildishniihíí nnee bíł nanádaagolni', áídí' nohweBik'ehń binadzahgee nłdzilgo gádaabiłnii, Yati' da'íliné doo bighą łahada'doht'áh da le', ái doo nł't'ée holeeh at'ée da, ndihíí ódaayést'saaníí daabiłchqohíí zhą hileeh.

¹⁵ Nł't'éeego baa nannáh, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nł't'éeego ánt'ée doleełhíí bighą, na'iziidíí doo ídaayándzj bik'eh dahíí nłj le', yati' da'aniihíí dá bik'ehyú bee ích'ígon'áah le'.

¹⁶ Yati' Bik'ehgo'ihí'nań doo bik'eh dahíí la'íí da'ílinégo nagoch'ijaahíí doo óyénłts'ąą da: ái dayúweh doo daach'idnłsj dago ádaakolił.

¹⁷ Ái biyati'íí łóód kots'í yiyąąhíí k'ehgo at'ée: Hymenéus la'íí Philétus daaholzéhi, ái ágádaat'ee itah;

¹⁸ Ái da'anii ágot'eehíí yíl ndaahiłsiih, naneznadí' naach'idiikáhíí íłk'idá' bech'ígonyáá daaniigo; áík'ehgo łáni bi'odłą' yíl nadaagodesgeed.

¹⁹ Bik'ehgo'ihí'nań baa ích'ígót'aahíí nłdzilgo begoz'ąą, kłh bitł'ááh iz'aaníí nłdzilgo si'ąąhíí k'ehgo, díí k'ehgo nkó biká' dahgoz'ąą, NohweBik'ehń hadíí bíyééhíí yígółsj, la'íí, Hadín Christ bizhi' yozhíihíí doo bik'ehyú ágot'ee dahíí yits'ą'zhj' at'ée le'.

²⁰ Nnee halzilíí bigową yune' doo ts'aa óodo la'íí bésh łigai bee ádaaszaahíí zhą sińil da, tsj la'íí łeezh bee ádaaszaahíí ałdó' sińil; la' nł't'éeego bighanigoljigo ádaaszaa, la'ihíí da'ádzaahíí bighą ádaaszaa.

²¹ Dahadíń ái nchọ'go ágot'eehíí yits'ą'zhj' at'éeego dilkqohgo ádilzjyúgo, ts'aa nł't'éeego bighanigolniihíí k'ehgo ábi'dolniił, Bik'ehgo'ihí'nań bá hadelzaago, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bíł nł't'éeego yíl na'iziid doleeł, nł't'éeego na'idziidíí dawa bighą ích'j'hilzaa.

²² Nchọ'go ágot'eehíí áníí nakaiyehíí hádaat'ini bits'á'zhì'go ánnéh: áídá' dábik'ehyú ágot'eehíí, odlạ', ko'ijóóníí, lá'íí ilch'ì'gont'éehíí be'ánt'éeé, bijíí biyí' daagozhóóníí nohweBik'ehń yich'ì' ádaañihíí bíl hikáh.

²³ Doo goyáá dago, doo nt'é yígólsì dago na'idílkidíí doo bíl laha'dnt'áh da, ágádaat'eehíí ilch'ì' hadaashkeego ádaabiléhgo bígonksí.

²⁴ NohweBik'ehń yána'iziidíí doo hashkeego goz'ạạ da; áídá' nnee dawa yich'ì' nzhooníí, lá'íí nlt'éeego ilch'ì'gó'aahíí, lá'íí bíni' k'eh nliì le':

²⁵ Bits'á'zhì' ádaat'eehíí yich'ì' nzhoogo yìl ch'ì'gó'aah le'; Bik'ehgo'ihì'nań, nchọ'go ágot'ee n'íí yits'á'zhì' ádaabile' ndi at'éeé shì, áík'ehgo da'anii ágot'eehíí yídaagoksi ndi at'éeé;

²⁶ Áík'ehgo yídaagodoksiìl, ch'iidn nant'án áníyú ánádaat'ìlhií bighạ isnáh ádaabisdlaadá' daabishjizh n'íí yiyi'dí' hadokah doleeł shì ałdó'.

3

¹ Díí ałdó' bígonksí le', nnágodáhyú négodzidíí begodigháh doleeł.

² Nnee dabízhạ ídìl daanjóq doleeł, bestso ídáhádaat'ìi doo, ída'odlíigo ídaayádaakti' doo, ídaadilkạạh doo, nchọ'go aayádaakti' doo, bizhchiiníí doo daidits'ag da doo, doo ihédaanzì da doo, doo bíl daagodiyìh da doo,

³ Doo k'ídaanzì da doo, ádaañihíí doo ádaañe' da doo, daazhógo aadah-daago'aa doo, nchọ'íí yisna' daanliì doo, bédaagodzid doo, nnee nzhoogo ádaat'eehíí bíl daanchọ' doo,

⁴ Nada'ich'aahíí daanliì doo, dabízhạ daabik'eh doo, itisgo na'ídi'nìl doo, Bik'ehgo'ihì'nań bíl daanzhọq le'at'éhi gonedliiníí zhạ itisgo bíl daanzhọq doo;

⁵ Dábiká'yú zhạ ínashood daanliigo Bik'ehgo'ihì'nań binawod doo biká'zhì' daahit'ìi da: nnee ágádaat'eehíí bits'á'zhì' ánt'ee.

⁶ Áí bitahyú nnee lá' nadaach'áhi daanliigo gotahyú nadaakaigo isdzáné doo daagoyáá dahíí, nchọ'íí ląágo ye'ádaat'éhi, isnáhgo ádaile'go ádaañihíí da'anii daanzigo ádaile', áí dabíí iltah at'éeego nchọ'go natsekeesí ch'a'odaabihiniìl,

⁷ Dábik'ehn ídaago'aah, ndihíí da'anii ágot'eehíí ch'éh yídaago'aah.

⁸ Jánnes lá'íí Jámbrés daaholzéhi Moses yich'ì' nadaagonlkaad ádaat'ee n'íí k'ehgo, áí nneehíí da'anii ágot'eehíí yich'ì' nadaagonlkaad, áí biini' daanchọ'go odlạ' yits'á'zhì' ádaat'ee.

⁹ Áídá' doo ląágo ladaayile' da: Jánnes lá'íí Jámbrés doo goyáá dahíí nnee dawa bich'ì' ch'í'nah ádaasaa n'íí k'ehgo, áí nnee doo daagoyáá dahíí ałdó' dawa bich'ì' ch'í'nah ádaadolniìl.

¹⁰ Áídá' shíí shígosínłsijid, ilch'ì'gonsh'aahíí, she'at'e', bighạ hinshnaahíí, she'odlạ', nzaadyú bągohish'aahíí, shìl ijóóníí, shíni' k'eh ánksiníí, bígonksí,

¹¹ Shini'goch'idile' n'íí, lá'íí góyéé'go shich'ì' nagowaa n'íí, Antioch lá'íí Icónium lá'íí Lýstra daagolzeeyú shich'ì' ágodzaa n'íí; shini'daagoch'idile' n'íí bitis sílłhíí dawa bígonksí: áí dawa biyí'dí' nohweBik'ehń ch'ìshinkłtíí.

¹² Da'aniiigo gádishniì, nnee dawa Bik'ehgo'ihì'nań bikísk'ehyú, Christ Jesus binkááyú daahinaa hádaat'inií bini'daagoch'idile' doleeł.

¹³ Áídá' nnee daanchọ'íí lá'íí k'ízéda'dilteehíí dayúwehégo ádaañiìl, nadaach'aago lá'íí dabíí ałdó' bich'ì' nadaadi'ch'aa.

¹⁴ Áídá' nihíí, bígonl'ạạ n'íí lá'íí nłdzilgo osíndlạạdíí dayúweh be'ánt'éeé, hadín bits'á'dí' bígonl'aaníí bínalniihgo;

¹⁵ Lá'íí Bik'ehgo'ihì'nań biyati' bek'e'eshchiiníí godilzini hosíndlạạdgo hagot'éeego Christ Jesus binkááyú hasdánnaahíí nìl ch'ì'gó'aahíí t'ah ánłts'ísédá' bígosínłsijid ałdó' bínalniih.

16 Bik'ehgo'ihinañ biyati' bek'e'eshchiiní dawa nnee Bik'ehgo'ihinañ binkáayú k'eda'ashchijí, áí ilch'ígót'aahíí bee ílji, konchq'íí kol ch'í'nah alne'íí bee, ilch'í'kole'íí, la'íí dábik'ehyú ágot'eehíí kol ch'ígót'aahíí bee ílji:

17 Áí bee nnee Bik'ehgo'ihinañ bíyéehíí ilch'í'ilne', la'íí nlt'éégo ánádaat'ijhíí dawa yitis nel'aq doleel.

4

1 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ la'íí Jesus Christ nohweBik'ehñ, hit'ijgo nadzáágo nant'aa doleehíí, daahinaahíí hik'e nanezna'íí yádoktihi, án binadzahgee gánildishnii;

2 Bik'ehgo'ihinañ biyati' bee yánlti'; doo ngonáhgo da, da'adzaayú bil ch'ída'ití'yú la'íí doo bil ch'ída'ití' dayú; nchq'go ágot'eehíí ch'í'nah ánłsł, bil daadnténgo bidag yánlti', nyee ndi dayúweh bágo'áágo bil ch'ígon'áah.

3 Nnee da'anii ilch'ígót'aahíí dážhó doo hádaat'ij dago bengodogaak; áídá' yati' da'ílnéhíí dabíí bi'at'e' nchq'íí bik'ehgo yíká na'ódaayilts'í'go, áí bil ch'ídaago'aahíí yíká daadéz'ij doleel;

4 Da'anii ilch'ígót'aahíí yits'á'zhí'go ndaalyis doleel, yati' daazhógo ágolnéhi zhá hádaat'ij doleel.

5 Áídá' nihíí dawahá bich'í' ídaagondzáá, nyéé'go nich'í' nagowaa lék'e ndi bich'í' dahńłdoh, yati' baa gozhóni baa yánlti'go na'izíid, na'idziid nainé' n'íí lanléh.

6 Shíí ilk'idá' da'itsaahíí k'ad baa shi'dilteeh, k'ad dah disháhíí kodí' be-goz'aq.

7 Shi'odla'híí bigha nlt'éégo nagonelkaad, ilhach'idikáhgee hishwołhíí k'ehgo nasdziid shaa hi'né'hi dawa łashłaa, da'anii odlá'íí ilch'ígoni'áá:

8 K'adíí dábik'ehyú ách'ít'ééhíí bigha ch'ah hobijhíí shá k'ihzhí' nnit'a, áí nohweBik'ehñ dábik'ehyú át'éégo kaa yánłtihíí shaa yí'aah, nadáhíí bijji: doo dashízhá shaa hit'aah da, nohweBik'ehñ ch'í'nah ádilne'íí bil daanzhóqgo yíká daadéz'iiníí dawa yaa daayiníł ałdó'.

9 Dáhadnłnłhgo shaa nñáh:

10 Démas holzéhi yó'oshiłt'e', díí ni'godzán biká' ágot'eehíí bil nzhóqgo Thessaloníca golzeeyú óyáá; Créscens holzéhi Galátaiyú óyáá, Titus holzéhi Dalmátaiyú óyáá.

11 Luke zhá kú sidaa. Dahagee nñáhgee Mark bil n'ásh: án shinasdziidíí bee dážhó shich'oníhi at'éé.

12 Tíkikas holzéhi Éphesusyú ol'a'.

13 Áídí' dínyaago shi'íicho Tróas golzeeyú Cárpus bigowagee niłtsooz n'íí shá nłtsóos, naltsoos ałdó', ikágé biká' k'eda'ashchijgo ádaaszaa n'íí, áí dážhó háshł'ij.

14 Alexándér holzéhi, béshłitsogi nayiziidi, dážhó nchq'go áshíłlaa: nohweBik'ehñ án ánát'ijhíí bich'í' na'iniił ndi at'éé:

15 Ni ałdó' án baa gonyáá; nohwiya'ti' yich'í' nagonłkaad ni'.

16 Dantsé shaa yá'ití'dá' doo hadín sha'ashhah sizij da ni', nnee dawa yó'odaasidez'aq ndi, Díí nchq'ihíí doo biká'zhí' daaleeh da, dishniigo Bik'ehgo'ihinañ bá náhoshkaqah.

17 Da'ágát'éé ndi nohweBik'ehñ sha'ashhah sizij ni', shinawod shá ágóltsigo; yati' dawa yídaagodolsijł, la'íí doo Jews daanlij dahíí dawa daididots'ijł doleehíí bigha: áík'ehgo ndóicho bizé'dí' háshi'dolłtí' ni'.

18 NohweBik'ehñ nchq'go ádaat'ijhíí dawa bits'á'dí' hashłteeh ndi at'éé, áídí' yaaká'yú yebik'ehíí bengonyáázhí' shinádéz'ij doleel: án dážhó ba'ihégosł le' doo ngonel'aq dayú dahazhí'. Doleelgo at'éé.

¹⁹ Prisca hik'e Áquila daaholzéhi, Gozhóó, shá biłn̄ii, Onesíphorus bichagháshé biłgo aldó'.

²⁰ Erástus holzéhi t'ah Corinthgee sidaa: Tróphimus holzeehí Milétum golzeegee n̄iihgo sitiídá' dahdiyáá ni'.

²¹ Dáhadn̄iíhgo doo hwahá hai nágodleeh dadá' shaa n̄n̄áh. Eubúlus, Púdens, Línus, la'í Claudia daaholzéhi, Gozhóó, daaniłn̄ii, odlą' bee nohwik'íyú dawa aldó'.

²² Jesus Christ nohweBik'ehń niyi'siziiní yił n̄iı le'. Biłgoch'oba'íı bee nohwich'ı' goz'ąą le'. Doleelgo at'éé.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO TITUS

1 Shíi Paul, Bik'ehgo'ihinań bána'isiidíi la'íi Jesus Christ binal'a'á nshkíni k'e'eshchii; díinko bigha shides'a, nnee Bik'ehgo'ihinań yitahaslaahíi bi'odla' nldzil doleełgo la'íi dayúwehégo da'anii ágot'eehíi yídaagolsíih doleełgo, ái bee nnee Bik'ehgo'ihinań yikísk'eh ádaat'eego alne';

2 Ái bee dahazhí' ihinaahíi yiká daadéz'íi, ái Bik'ehgo'ihinań, doo lé'ikchóhi da, yee nohwá ngon'áá lék'e, ni'gospdzán doo hwahá nnit'aa dadá';

3 Áik'ehgo baa gonyáágee biyati' yaa yánáltihíi yee ch'í'nah ágólaa, áik'ehgo Bik'ehgo'ihinań Hasdánohwińiikíi yengon'áágo biyati' baa yashti'go shaa det'aa;

4 Titus bich'í' k'e'eshchii, nohwi'odla' dała'áhíi bee shiye' nlíni: Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa la'íi nohweBik'ehn Jesus Christ Hasdánohwińiikíi bilgoch'oba'íi la'íi bits'á'dí' aatét'íi la'íi ikch'í'gont'éehíi bee nich'í' goz'aa le'.

5 Díi bigha Crete golzeegee nninikíi ni', dawahá doo ikch'í'hilzaa dahíi ikch'í'nle'go, kih nagoznílii dawago inashood yá nazii doleełíi hahiníi, ánikdishnii n'íi k'ehgo:

6 Ái nnee doo hagot'éego baa dahdaagosit'aa dahi daanlii doo, bi'aa dała'áhi, bichagháshé da'odlaago, nchó'íi dagohíi doo daadits'ag dahíi doo daabikdi'nii dahi zhá hahiníi.

7 Inashood yinádéz'iiníi, bishop holzéhi, Bik'ehgo'ihinań yána'iziidíi nliigo doo hagot'éego baa dahgosit'aa dahíi, doo dabízhá bik'eh dahíi, doo hashkee dahíi, doo idlaa dahíi, doo dagoshch'í' bágochíih dahíi, bestso doo yidázhí' at'éé dahíi nlii le';

8 Bahasta' nakahíi bil nzhooníi, nnee daank'éehíi bil nzhooníi, biini' golíiníi, dávik'ehyú at'éehíi, godnksíníi, dabíi ádaagodzaaníi nlii le';

9 Bil ch'ígót'áá n'íi k'ehgo yati' ba'olniihíi nldzilgo yotá' le', áik'ehgo da'anii ikch'ígót'aahíi bee nnee yidag yahti' doleeł, la'íi yits'á'zhí' ádaat'eehíi da'anii ikch'ígót'aahíi yil ch'í'nah ágole' doleeł.

10 Nnee lani yati' yil nakaihi, yati' da'íliné la'íi k'izé'idilteehíi yee yádaakti', circumcise ádaanohwi'dolne', daanohwińiikíi itisgo:

11 Nnee ágadaat'eehíi doo dayúweh yádaakti' dago ádaabi'dilne'go dávik'eh; ái nneehíi doo bee ikch'ígót'aah bígonedzaa dahíi bestso hádaat'íihíi bigha yee ikch'ídaago'aahgo nnee bichagháshé bilgo yil nadaagodesgeed.

12 La' itah nlíni, yunáasyú ágone'íi báyo'iiníi gáníi, Crededí' daagolíni dávik'ehn léda'ikchóhi, dzilká'yú daagolíni bégódzidíi k'ehgo ádaat'éhi, bil daagoyéé'go daadichiníi daanlii, nii.

13 Díi yaa nagoln'íi da'anii. Áik'ehgo bil daadntéh, da'anii ikch'ígót'aahíi zhá daayodlaa doleełíi bigha;

14 Jews daanlíni yati' daazhógo ádaagole'íi, la'íi nnee da'anii ágot'eehíi yits'á'yúgo ádaat'eehíi yendaagos'aaníi doo daidits'ag da doleełíi bigha bil daadntéh.

15 Nnee biini' daanzhooníi nkt'éego ágot'eehíi zhá yaa natsídaakees: áidá' daancho'íi la'íi doo da'odlaa dahíi ncho'go ágot'eehíi zhá yaa natsídaakees; biini' daachqodgo nt'é nkt'éego at'éé dagohíi ncho'go at'éé doo yídaagolsíi da daasilii.

¹⁶ Bik'ehgo'ihinañ bídaagonlzi daanii ndi ánadaat'ijhí bee doo hádaat'ij dago bígózí, bik'edaach'inñiih, la'í doo da'dits'ag da, la'í nkt'éégo ánadaat'ijhí dawa doo yik'eh shijeed da.

2

¹ Áidá' nihí, dawahá da'aniigo ilch'ígót'aahí bikísk'eh ilch'ígon'aah:

² Nnee bádaayáñhí gádaabiññii, Nohwiini' daagoljí le', daanohwich'idnłsı le', ídaa daagonohdzaą le', nohwi'odłá, la'í nohwił'ijóóní, la'í nohwini' k'eh ádaanołsiní bee nłdzilgo nasozij le'.

³ Isdzáné bádaayáñhí gádaabiññii, Nohwíí ałdó' nt'é ánadaat'ijhí bee Bik'ehgo'ihinañ daadinołsı le', doo ch'inii daañiihí daanohłjı da le', idłąąhí doo bik'e isnáh daanohłjı da le', nzhoní zhá bee ilch'ídaagonoh'aah le';

⁴ Isdzáné ání nakaiyehí biini' daagoljígo biką' la'í bichągháshé bił daanzhóogo yil ch'ídaagonoh'aah le',

⁵ Daagoyąągo, biini' la'í ánadaat'ijhí daanzhóogo, gową zhá yaa daabiini'go, biką'í daidits'ago, Bik'ehgo'ihinañ biyati' doo nchọ'go baa yati' da doleełhí bighą, áí dawa yil ch'ídaagonoh'aah, daabiññii.

⁶ Nnee ání nakaiyehí ałdó', Nohwiini' daagoljí le', daabiññii.

⁷ Dawahá bee nkt'éégo ánách'ot'ijhí bikísk'eh ch'ogaakí bee ch'í'nah ádinłzı le': da'áígee ilch'ígon'aah, gonyąągo la'í da'anii ánniigo,

⁸ Yati' dávik'ehí doo bee naa dahgosit'aa dahí bee yánłti'; hadín yits'ą'zhı' at'ééhí yik'e ídaayándzı doo, doo hagot'éégo nchọ'í yee naa yakti' dahí bighą.

⁹ Na'iziidí daanohłni, nohwinant'a' daadohts'ag le', la'í dawahá ádaahł'gee nohwinant'a' bił dávik'ehyú ánadaaht'ijł le', daabiññii; doo nohwinant'a' t'ąązhı' bich'ı' yánadaakti'go da;

¹⁰ Doo da'noh'ijh da, dawahá bee nohwaa daach'ohíhí ch'í'nah ádaanołsı; dawahá bee Bik'ehgo'ihinañ Hasdánohwiñiłkí baa ilch'ígót'aahí nzhóogo nohwik'izhı' hit'ij doleełhí bighą, daabiññii.

¹¹ Bik'ehgo'ihinañ biłgoch'oba'í bee nnee dawa hasdákáh doleełgo bich'ı' ch'í'nah alzaa.

¹² Áí Bik'ehgo'ihinañ doo bikísk'eh ihinaa dahí la'í ni'gosdzán biká' dawahá nchọ'í hádaahiit'iiní yó'odaant'aahgo bee nohwił ch'ígót'aah, la'í dí ni'gosdzán biká'gee daagondzaągo, dávik'ehyú ádaant'eego, la'í Bik'ehgo'ihinañ bikísk'eh daahii'naa doleełgo nohwił ch'ígót'aah;

¹³ Bik'ehgo'ihinañ ízisgo at'éhi la'í Jesus Christ Hasdánohwiñiłkí bits'ą'idindłáągo ch'í'nah hileehí bikádaadeet'ij, áí ndaahóndliigo nohwiyaą gozhóó;

¹⁴ Án bidihí bee nanánohwesniigo nchọ'í dawa bits'ą'dí hanánohwiheš'ñihí bighą Jesus nohwá n'ádelłjı, la'í bíyéé daahiidleehgo nasdziid nkt'ééhí bich'ı' dahdaandłoh doleełgo nohwinchọ'í da'ádihgo ádaanohwiléhí bighą ałdó' nohwá n'ádelłjı.

¹⁵ Díí bee bił nadaagolní, bidag yánłti', dawahá bee nik'ehgo bił daadntéh. Nnee doo la' hayaa ánole' hela'.

3

¹ Binant'a' la'í daabik'ehí da'ádaañiyú ádaat'eego yinádaalñiihgo ádaankı, binadaant'a' daadits'ago, la'í nkt'éégo ánadaat'ijhí dawa dagoshch'ı' ádaile'go,

² Doo hadín nchọ'go yaa yádaakti'go da, doo ilch'ı' hadaashkeego da, áidá' nzhóogo ádaat'eego, la'í nnee dawa bich'ı' nkt'éégo ádaat'eego yinádaalñiihgo ádaankı.

³ Néé aldó' doo daagondzaa da ni', doo daadihiits'ag da ni', nohwich'ì' na'deshch'a' ni', nchò'íí biká hágot'iiníí là'íí gonedliiníí ìltah at'ééhíí bik'eh isnáh daandlií ni', iyodaandzigo daahii'naa ni', là' b'yééhíí ídáhádaat'íí ni', nnee bik'edaan'niih ni' là'íí ìk'edaadin'niih ni'.

⁴ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ Hasdánohwiñiikíí nnee yaa ch'oba'íí là'íí bił daanzhooníí ch'í'nah silíí dá',

⁵ Nohwaa ch'oba'go hasdánohwiñil, doo nlt'éégo ánádaahiit'ííhíí bigha da, áídá' nohwinchò'íí nohwá nal'eeldá' nadaagosiidlií, là'íí Holy Spirit ánídégo ánádaanohwisdlaa, áí bee Bik'ehgo'ihí'nañ hasdánohwiñil;

⁶ Bik'ehgo'ihí'nañ, Jesus Christ Hasdánohwiñiikíí biláhyú Holy Spirit ch'ída'izkaadgo nohwaa daidez'aa;

⁷ Áík'ehgo biłgoch'oba'íí bee dá bik'ehyú ádaanoht'ee nohwiñniidgo, dahazhì' ihí'naahíí bee daahin'naa doleelíí ndaahóndlii.

⁸ Díí ágolzeehíí da'anii ágolzéhi, díí ádishniihíí dayúweh baa yánántihgo hasht'íí, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ daayosdláadíí nlt'éégo ánádaat'ííhíí dayúweh ye'ánádaat'íí doleel. Áí nlt'éé là'íí nnee bá nzhò.

⁹ Doo daagoyáá dago làha'dit'áhíí, hadaashchiiníí baa na'goni'íí, kíl nadaagonlkaadíí, là'íí begoz'aa'íí bigha hadaashkeego làha'dit'áhíí doo baa nannáa da; áí doo ílíí da, doo nt'é bee alnéh da.

¹⁰ Nnee dabíí hát'ííyú odlaaníí nakidn bich'ì' yásínti'dá', doo nidits'ag dayúgo yó'odn'áah;

¹¹ Nnee ágát'ééhíí da'anii ágot'eehíí yits'á'zhì' dahiyaago, doo bik'ehyú át'éé dago, dabíí ídángot'áni at'éé bígonksí.

¹² Ártemas dagohíí Tíkikas nich'ì' de'á'dá' dáhadnñhgo Nicópolisyú shaa nñáh: akú shehaigo ngoni'áá.

¹³ Zénas, begoz'áni nlt'éégo yígótsini, là'íí Apóllós biłgo dahdi'aashyú bich'oniihgo doo nt'é yídih daanlií da le'.

¹⁴ Bił ínashood daandliiníí nlt'éégo nada'iziidgo yídaago'aah le', áík'ehgo dabíí ídeedaahi'naa, là'íí dawahá yídih daanliiníí yich'odaanii doleel.

¹⁵ Nnee bił nahashtáaníí dawa, Gozhóó, daanilñii. Bił da'á' da'ohiidlāago bił daanjooníí, Gozhóó, shá bilñii. Daanohwigha Bik'ehgo'ihí'nañ biłgoch'oba'íí bee nohwich'ì' goz'aa le'. Doleelgo at'éé.

THE EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO PHILEMON

¹ Shíí Paul, Jesus Christ bigha ha'ásítíni, la'íí Timothy nohwik'isn, Philémon, dázhó nohwil nzhóni, bil nada'idziidi, bich'í' k'e'ilchii,

² La'íí Ápphia nohwil nzhóni, Arkípas, Christ bigha bil siláada daandlíni, la'íí ínashood nigowagee íla'ánát'íhíí ałdó' bich'í' k'e'ilchii:

³ Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bilgoch'oba'íí la'íí bits'á'dí' ílch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le'.

⁴ Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihénsi, dávik'ehn nénashñiih oshkaąhgee,

⁵ Jesus nohweBik'ehń la'íí ínashood dawa nil daanzhóągo bada'ónkiigo na'ikonsihíí bigha Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihénsi;

⁶ Ni'odla'íí baa nagolní'go Christ bíyéé daandlíhíí bigha nł'éégo ágot'eehíí daanohwiyééhíí dawa nnee dayúweh yídaagoksí doleeł, dishñiigo ná'oshkaąh.

⁷ Nil'ijóóhíí bigha dázhó nohwil gozhóó, bidag ant'ee ałdó', shik'isn, ínashood bijíí yuńe' bil daagozhóógo ánadaasíndlaahíí bigha.

⁸ Áík'ehgo Christ biláhyú doo siste' dago, Dábik'ehyú ánléh, nildishñiigo nich'í' haszii doleeł ni',

⁹ Ndihií shil nzhóqohíí bigha nánoshkaąh, shíí Paul, nnee báyan sılíni, k'adíí Jesus Christ bigha ha'ásítíni.

¹⁰ Shizhaazhé, Onésimus, bá nánoshkaąh, án ha'ásítíígo odla' bee shizhaazhé k'ehgo baa natséskees sılíí:

¹¹ Doo ánídá' nich'í'go doo ílíí da ni', ndihíí k'adíí nich'í'go la'íí shíí ałdó' shich'í'go lán ílíni silíí:

¹² Dázhó shijíí si'ąadı' shil nzhóni nich'í' nádél'a'; áík'ehgo naadńłteeh:

¹³ Dashíí bil sikeego shil gozhóó doleeł ni', yati' baa gozhónihíí bigha ha'ásítíígee ni dahdá' shich'onii doleeł ni':

¹⁴ Ndihií hago ánashł'íhíí doo nil nł'éé dayúgo, doo ágashne' da, shaa ch'onba'íí doo bíniso'go da, áída' dáni hánt'íjyúgo zhá.

¹⁵ Dasa' naa nadáhíí bigha déł'ih nits'á' dahnyaa lán shi;

¹⁶ Doo dayúweh ni'isna'híí k'ehgo baa natsínkees da, áída' aí bitisgo nik'isn nil nzhóqohíí k'ehgo baa natsínkees; shíí ndi áík'ehgo baa natséskees, nihíí shitisgo áík'ehgo baa natsínkees, nohweBik'ehń biláhyú nik'isn nlii.

¹⁷ Nit'ekéhíí k'ehgo shil óńłtagyúgo, naashídnłteehíí k'ehgo án naadńłteeh.

¹⁸ Doo bik'ehyú nich'í' at'éé da lék'eyúgo, dagohíí naa hayıl'ááyúgo, aí shíí shiká'zhí' ánle';

¹⁹ Shíí Paul, dashíí naltsoos ash'íi, dashíí na'hishñiil: nihíí niyi'siziiníí da'anii bee shaa hánł'aa ndi, aí doo bí'ishtah da.

²⁰ Da'anii, shik'isn, nohweBik'ehń biláhyú shil gozhóógo áshíle', Christ biláhyú shijíí yuńe' ágoniidégo ánashíídle'.

²¹ Díí nich'í' k'e'eshchiihíí bikísk'eh ánnéhgo nígonsi, la'íí bitisgo ndi ánnéhgo nígonsi.

²² Shíí ałdó' akú hayú nshdaayú shá ílch'í'gole': shá da'ohkaąhíí biláhyú ch'ínánshdáhgo nohwaa nánshdáh nsí.

²³ Épaphros holzéhi, Christ Jesus bigha bil ha'áshítézhí, Gozhóó, nohwilñii;

²⁴ Marcus, Aristárkas, Demas, la'íí Lucas daaholzéhi, bil nada'isiidi, ałdó' ágádaanohwilñii.

²⁵ Jesus Christ nohweBik'ehń bilgoch'oba'íí bee niyi'siziiníí bich'í' goz'ąą le'. Doleełgo at'éé.

THE EPISTLE TO THE HEBREWS

¹ Doo ánídá' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidí biláhyú daanohwitaa n'íi doo alch'ídn íltah at'éégo yich'í' yałti' da lék'e,

² Áídá' díi iké'yú yołkaalı́ biYe' binkááyú nohwich'í' yałti', án dawahá bíyéé doleelgo nyinłtíni, án binkááyú alđó' ni'gosdzán áyíılaahi;

³ Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíi bee án alđó' bits'á' idindláád, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'éhi da'áiyihíi ye'at'éé, biyati' nalwodíi bee dágoz'aą nt'éégo nł't'éégo áyíłsigo hadag áyíłsı; dabízhá nohwinchọ' íi nohwá yidnłkọdá', da'itise goz'aąyú Ízisgo At'éhi bigan dihe'nazhinéégo dahnesdaa;

⁴ Christ, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nłjhií bigha bizhi' baa yin'áá, bizhi'íi Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi daabizhi'íi ndi bitisgo at'éé; da'ágát'éégo dabíi yaaká'yú nadaal'a'á bitisgo at'éégo ábi'delzaa.

⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi doo hak'i ła' gáyılñniid da go'íi, Shiye' nłjı, díi jjiđi' nitaa síłjı. Ła'íi doo hak'i gánñniid da alđó', Bitaa nshłjı doleel, bíhií shiye' nłjı doleel.

⁶ Ła'íi dantsé gozłinihíi ni'gosdzán biká'zhı' nanáides'a'go Bik'ehgo'ihí'nań yaa yałti'go gánıi, Shinal'a'á yaaká'yú daagolíníi dawa daabokaa le'.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi yaa yałti'go gánádo'niid, Binadaal'a'á spirits daanłjigo ánáyiidlaa, bá nada'iziidíi kọ' dahdinahíi daanłjigo ánáyiidlaa.

⁸ Áídá' biYe'híi gáyılñni, Bik'ehgo'ihí'nań nłínií, doo ngonel'aą dayú dahazhı' nant'áá doleel; dázhọ nł't'éégo nant'áá.

⁹ Nzhọgo ágot'eehíi nıł nzhọ, nchọ'go ágot'eehíi nıł nchọ'; ái bigha Bik'ehgo'ihí'nań, Bik'ehgohinnaahíi hadín nıł nakaihíi bitisgo nıł goyłshọ'óhíi bee hanidılaa.

¹⁰ Ła'íi gánábıldo'niid, NohweBik'ehń, ni dantsé godeyaadá' ni'gosdzán nín'aą; yááhíi nigan bee ánlaa.

¹¹ Ái bech'ígowáh; nizhá da'áik'ehgo ánt'éé; ái dénchọ' daaleeh, diyáge dénchọ' hileehíi k'ehgo;

¹² Ái ch'id íłhanéılzaahíi k'ehgo íłhaníıléeh doleel, ła'íi łałgo ádaat'ee daaleeh: áídá' nihíi da'ágánt'éé, ła'íi doo ngonel'aą dahíi bee hińnáá doleel, yılñni.

¹³ Áídá' binal'a'á yaaká'yú daagolíníi doo hak'i ła' gáyılñniid da go'íi, Shigan dihe'nazhinéégo síndaa, ni'ina'íi nikelł'ááhyú ninínılzhı'.

¹⁴ Ái dawa yaaká'dí' nadaal'a'áhíi daanłjishá', nñee hasdádokahíi yinádaadéz'jı doleelgo odaas'a'ihı?

2

¹ Ái bigha nt'é daadisiits'aaníi dawa baa daagondzaągo dávik'eh, dahyúgohíi danko baa daadihi'nah.

² Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi binkááyú hasdziihíi da'anii dázhọ nłdzilgo, ła'íi nchọ'go ádaach'it'eehíi ła'íi doo da'ch'idits'ag dahíi da'ái bee koch'í' nanáhi'níiłgo;

³ Hagot'éégo bits'á' hahiikeeh, hasdách'igháhíi itisgo nł't'ééhíi doo hádaat'jı dayúgo; ái hasdách'igháhíi nohweBik'ehń dantsé ánñniid ni', áídı' hadín daabi'dists'aaníi alđó' da'anii daanłjigo yaa nohwıł nanádaagolñi';

⁴ Bik'ehgo'ihinań ałdó' da'anii niigo godiyihgo be'ígóziní ch'ínah ágólaa, ízisgo ána'ol'ihí, íltah at'éégo godiyihgo ána'ol'ihí ałdó', la'íi dabií bik'ehgo Holy Spirit kainé'íi bee hasdách'igháhíi yaa nanágolni'.

⁵ Ni'gosdzań begonáhíi baa nagohiilni'íi Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi doo yedaabik'eh doleelgo yaa godin'ąą da.

⁶ Łah dahgoz'ąągee la' gáníigo yaa nagolni', Nnee daat'éégo nt'é bighą baa natsínkees nt'éé, nnee nliiníi daatéego nt'é bighą bináđín'íi?

⁷ Ninal'a'á yaaká'yú daagolíníi det'ihézhí' dábich'í'yú at'éégo ánlaa; ízisgo at'éégo la'íi daach'idnłsigo bá ágonlaa, nant'ánchez'ah bik'edín'ąąhíi k'ehgo, la'íi dawahá ánlaahíi yebik'ehgo nńktíi:

⁸ Dawahá yebik'ehgo bitł'áahyú nńné' ni'. Dawahá yebik'ehgo nyinktíiđá', dałá'á ndi doo ágodihgo da yebik'ehgo nyinktíi ni'. Áídá' k'adíi dawahá yebik'ehíi doo hwahá daahiiltséh da.

⁹ Áídá' Jesus daanéel'íi, Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi det'ihézhí' dábich'í'yú at'éégo alzaa, Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'íi bee nnee dałá'á daantíige ba da'itsaahíi yilł doleelgo biniigonł'éégo daztsąą; ái bighą nant'ánchez'ah bik'edot'ąąhíi k'ehgo ízisgo at'éégo la'íi daach'idnłsigo bá ágólzaa.

¹⁰ Bik'ehgo'ihinań bighą dawahá daagolíníi, dawahá áyílaahíi bichągháshé łąągo bits'á'idindláád goz'ąą yune' ha'áyihińilgo, hasdách'igháhíi begodeyaago yebik'ehíi biniigodilńéhíi bee dązhó nł'éégo ábidoliłgo dábik'eh.

¹¹ Hadile'íi la'íi hadaadeszaahíi dałá'á yits'á'dí daanłi: ái bighą doo yik'e ídaayándzigo shik'íiyú daayilńii,

¹² Gáníigo, Shik'íiyú naa bił nadaagoshni' doo, daanokąąhíi íla'at'ééyú na'ihénsigo ha'dish'aah.

¹³ Áídí' gánádo'niid, Dabízhą ba'oshłíi. Áídí' hananádzii, Kúnko, shíi hik'e chągháshé Bik'ehgo'ihinań shaa yinilíi bił daansłi.

¹⁴ Áík'ehgo ái chągháshéhíi bidil hik'e bits'í daagolíhíi k'ehgo bíi ałdó' ágádelzaa; bíi datsaahíi bee, da'itsaah yebik'ehń, ch'iidn nant'án, da'ílíi dolchił doleelhíi bighą;

¹⁵ Ła'íi hadín da'itsaah yeneldzidhíi bighą bi'ihina' danes'ąądzhi' isnah daanliiníi hasdáyidonłgo.

¹⁶ Da'aniiigo Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolíníi ye'adaat'éhi doo ye'at'éégo ádelzaa da; áídá' Abraham bits'á'dí hadaalışchiiníi ye'at'éégo ádelzaa.

¹⁷ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinań bá na'idziidgee okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni biłgoch'oba'go la'íi begondłiđgo hileehíi bighą bik'isyú ye'at'éhi dawa bee ábidilne'go dábik'eh, nnee binchó'íi bá bidil yee nahinił doleelgo.

¹⁸ Dabií biniigodelzaagee nabídinestąądhíi bighą, hadíi nabída'dintaahíi yich'odaanłihi at'éé.

3

¹ Ái bighą shik'íiyú, Bik'ehgo'ihinań báhadaadeszaahíi daanohłni, yaaká'dí itah nohwiká ánniidí, Christ Jesus, da'ohiidłąą daahiidleehíi bighą des'a'íi nłni, la'íi nohwi'okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni nzhóogo baa natsídaahkees;

² Áń habiłtíiníi begondłiđgo yá na'iziid, Moses Bik'ehgo'ihinań bichągháshé nł'éégo yinádéz'iiníi k'a'at'éégo.

³ Kłh ágole'íi kłh ágolzaahíi bitisgo daach'idnłshíi k'ehgo Moses bitisgo Jesus daach'idnłshíi yik'eh sitíi.

⁴ Kłh dałá'á gon'ąągo nnee la' ádaagozlaahi at'éé; áídá' Bik'ehgo'ihinańhíi dawahá áyílaahi at'éé.

5 Moses Bik'ehgo'ihinaan yana'iziidi nliigo, Bik'ehgo'ihinaan bigowa biyi' nlt'éego na'iziidgo yunaásyú ch'í'nah doleehí dabíntsedá' yaa nagolni' lèk'e;

6 Áídá' Christ-híi Bik'ehgo'ihinaan biYe' nliigo Bik'ehgo'ihinaan bigowa dágoz'aa nt'éego nlt'éego yinádéz'ij; dangont'izhí' doo nohwiini' hah dago la'íi nohwil daagozhógo yaaká'yú dahazhí' ihinaahíi ndaahóndliihíi daahónta'yúgo, néé Bik'ehgo'ihinaan bichagháshé itah daandlij.

7 Ái bigha Holy Spirit gáníihíi k'ehgo ádaanoht'ee, Díi jji biyati'íi daadohts'ago,

8 Da'igolíiyú Israel hat'i'íi nabídinestaa n'dá' Bik'ehgo'ihinaan doo bikísk'eh ádaadzaa da n'íi k'ehgo doo nohwijíi ntl'izgo ádaanoht'ee da le':

9 Áígee daanoht'ee n'íi nashídaanestaa doo shídaagoksjid, dizdin legodzaahíi biyi' itah at'éego anásh't'íihíi daayiltsaa.

10 Ái bigha ái daakinolt'íihíi doo baa shil gozhógo dago gádéniiid, Dábik'ehn bijíi biyi'dí' ndaahíisiih, shikísk'eh ch'ogaahíi doo yidaagolsi da.

11 Ái bigha shágóchijidgo shit'a dahdidishniidá' gádéniiid, Shihá'idzoł yune' doo okáh at'éé da.

12 Áik'ehgo ídaa daagonohdzaa, shik'íiyú, dah lèk'eyúgo nchó'íi hik'e doo odlaa dahíi nohwijíi yune' bengonyáá lèk'eyúgo, Bik'ehgo'ihinaan hináhi dánko bits'á' dahdidohkahi at'éé.

13 Dawa jji ildag yadaakti', díi jji t'ah nohwich'í' bil ch'í'otaadá'; dah lèk'eyúgo nchó'íi k'izé'idilteehíi bee dánko nohwijíi ntl'iz hileeh.

14 Dantsé Christ bada'osiidli'íi danes'aadzhí' daahónta'yúgo Christ ye'at'éhi bee itah daahiidleeh;

15 Gánohwidniidá', Díi jji biyati'íi daadohts'ago doo nohwijíi ntl'izgo ádaanoht'ee da le', Israel hat'i'íi Bik'ehgo'ihinaan doo yikísk'eh ádaadzaa da n'íi k'ehgo.

16 La' daidezts'aadá' doo yikísk'eh ádaat'ee da ni', áídá' Moses Egyptdí' ch'innilíi doo dawa ágádaadzaa da lèk'e.

17 Daa daat'éhi Bik'ehgo'ihinaan doo bil gozhógo dago ádaayiksigo dizdin legodzaa lán? Nnee nchó'go anádaat'ijigo da'igolíiyú nanezna' n'íi shí ya'?

18 Daa daat'éhi bich'í' Bik'ehgo'ihinaan bit'a dahdidilniidá' gánniid, Shihá'idzoł yune' doo okáh at'éé da? Doo da'odlaa dahíi zhá áyihíi.

19 Áik'ehgo bídaagonlzi, doo da'odlaa dahíi bigha doo akóne' okáhgo da.

4

1 Ái bigha halaqaa baa daagondzaa le', dah lèk'eyúgo Bik'ehgo'ihinaan bihá'idzoł yune' nkáh doleego nohwaa det'aa n'íi t'ah bil ch'í'otaadá', nohwíi la' dánko dábih'í' ndohkahi at'éé.

2 Yati' baa gozhóni bee nohwich'í' yá'iti'; daanoht'ee n'íi aldó' bich'í' yá'iti' ndi daidezts'aanii doo daayosdlaad dahíi bigha doo bich'odaazni' da.

3 Hadíi da'osiidlaadíi zhá ái há'idzołíi yune' ohiikáh, ái há'idzołíi Bik'ehgo'ihinaan aníigo gánniid, Shágóchijidgo shit'a dahdidishniidá' gádéniiid, Shihá'idzoł yune' doo okáh at'éé da: ni'godzán nnit'aadá' Bik'ehgo'ihinaan anát'íihíi aal lalzaa ndi anniid.

4 Lahgee gosts'idiskaanii bijii yaa yahti'go dahgoz'aa gáníigo, Gosts'idiskaanii bijii Bik'ehgo'ihinaan binasdziid n'íi ni'inziidgo hanayol lèk'e.

5 Áídí' kú dahnágost'aa gáníigo, Shihá'idzoł yune' doo okáh at'éé da.

6 Áik'ehgo la' t'ah akóne' okáhíi bá goz'aa; áídá' nnee dantsé bich'í' yá'iti' n'íi doo daayosdlaad dahíi bigha doo hak'e ha'ákai da:

7 Áík'ehgo nzaad ogoyááhíí bikédí'go lah jji Bik'ehgo'ihí'nań nnágon'áá, David binkááyú gánniidgo, Díí jji biyati'íí daadohts'ago doo nohwijíí nt'izgo ádaanohtsı da le'.

8 Há'idzokíí Jesus bee baa daagodez'aayúgo, bikédí'go Bik'ehgo'ihí'nań lah jji doo gánadí'nii da doleel ni'.

9 Áí bigha Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daanliiníí há'idzokíí t'ah bá goz'aa.

10 Dahadín há'idzokíí yune' ha'ayááhíí dabíí binasdziid n'íí ni'inziid, Bik'ehgo'ihí'nań binasdziid n'íí ni'inziidhíí k'ehgo.

11 Áí bigha halaqa, áí há'idzokíí yune' ha'áhiikáhíí bich'ı' dahdaandoh le', doo ágáhiit'ıı dayúgo, doo da'odlaqa da n'íí k'ehgo dánko nanádnkaatı at'éé.

12 Bik'ehgo'ihí'nań biyati'ıı hińáhi la'ıı dázhó nalwodi at'éé, besh be'idiltshé dá'ıts'á' deniihíí bitisgo deníni at'éé, dagózhó yuyahyú na'gizh, koyı'siziiníí, kospirit lenehenlááyú, la'ıı ilhadaadit'aaníí iwol lenehenláágee, akú aná'ogish, konatsekeesıı la'ıı kojıı biyi' ágot'eehıı kol ch'ı'nah áyıısi.

13 Ni'goszán biká' daahinaahıı dała'á ntııgee Bik'ehgo'ihí'nań doo bits'aa nant'ı'hi at'éé da, áídá' bił ilk'ıdaandohıı doo nt'é binadzahgee bił le'eskaad dago, dawahá bił ch'ı'nah daanliı.

14 Áík'ehgo Jesus, Bik'ehgo'ihí'nań biYe', yaaká'yú bił onágodzaahıı, nohwi'okaqa yebik'ehi da'tiséyú sitıni ízisgo at'éhi nohwá sizııgo, halaqa da'ohiidlaqa daan'niihıı ndzilgo daahónta' le'.

15 Nohwi'okaqa yebik'ehi da'tiséyú sitıni doo nadaanlwod dagee nohwaa tét'ii; nanohwináda'dintaahıı k'ehgo bíı áldó' dawa bee nabı'dinestaad ndi doo hak'e ni'isii da.

16 Áí bigha halaqa doo t'aazhı' daashııjeed dago Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'ıı dahsdaagee nnáhiikah le', nohwaa nách'obah doleelgo, la'ıı dawahá doo bıdaanel'aa dagee biłgoch'oba'ıı bee nohwich'onıı doleelgo.

5

1 Okqaah yebik'ehi da'tiséyú sinılıı dała'á ntııgee nnee bitahdí' haltınihıı, Bik'ehgo'ihí'nań zhinéego ágot'eegee nnee ya sizııgo, Bik'ehgo'ihí'nań ye'okaqaago dant'éhéta yaa yihiniıłgo, la'ıı ncho'go ánách'ot'ııhıı bigha ye'okaqaahıı nayiltseedgo yaa yihiniıłgo nnıltıı:

2 An hadın doo goyáá dahıı la'ıı doo ndzilgo daahikáh dahıı yaa ch'oba'go nayik'ı'iziidgo yıgóısi; dabıı ndi doo ndzil dago bich'ı' nágodidáhıı bigha.

3 Áík'ehgo nnee nda'ıksiihıı bigha ye'okaqaahıı nadaitseedgo Bik'ehgo'ihí'nań yaa hiniıłhıı k'ehgo bíı ndi ni'ıksiihıı bigha ágánat'ııhgo goz'aa.

4 Nnee doo la' dabıı ízisgo at'éego okaqaah yebik'eh nliıgo ha'ıdilteeh da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań habııııyúgo zhá, Aaron hayııııhıı k'ehgo.

5 Áík'ehgo Christ áldó' dabıı ízisgo at'éego okaqaah yebik'ehi da'tiséyú sitıni hileehgee doo ha'ıdoltıı da, áídá' hadın, ShiYe' nliı, díı jııdı' nitaa sılıı, biłniidıı an habıııı.

6 Lahgee dahnágost'aaagee gábııniid, Melkizedek okaqaah yebik'eh n'ıı k'ehgo doo ngonel'aazhı' okaqaah yebik'ehi nliı.

7 Christ ni'goszán yıká' nagmaadá' dázhó chaal okaqaago bınaá tú nadaazliı lék'e, da'itsaahıı bits'á'zhı' hasdabııteeh yinel'aaahıı náyokaqaago yich'ı' okaqaah, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań yidnııshıı bigha bidiıts'ag;

8 Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nliı ndi goyéego bich'ı' nagoyááhıı bee biTaa anııhıı yıkısk'eh at'éego yıgóıııı;

9 Áík'ehgo dázhó nt'éego ábi'delzaago hadıı daabi'dits'agıı hasdách'ıgháhi doo ngonel'aa dahıı begodeyáhi sıliı;

¹⁰ Án, Melkízedek n'íí k'ehgo okaḡah yebik'ehi da'tiséyú sitíni nllí doo, bilniigo Bik'ehgo'ihinañ habiltíí.

¹¹ Án lággo baa nadaagohiilni' ndi nohwil nagoch'ilni'híi nyee, doo nlt'éégo daadohts'ag da daasoljhií bigha.

¹² K'adyúgo ilch'ígó'aahíí daanohljé le'at'éhi, da'ágát'éé ndi Bik'ehgo'ihinañ biyati' dabígózinéhíí dahadíí nohwil ch'ínágonot'áah; mé' k'ehgo ibe' zhá daidlaaníí nádaasohdljé, daanesoyáá ndi hidán ntl'izíí doo daahsaḡ da laḡ.

¹³ Daḡa'á daantjigo hadín ibe' zhá yidlaaníí dávik'ehyú ágot'ee zhineégo ilch'ígót'aahíí doo nlt'éégo yígótsi da, mé' k'ehgo at'ééhíí bigha.

¹⁴ Áída' hidán ntl'izíí bádaayánhíí bá álzaa, áí nlt'éégo ánadaát'jéhdíí bigha hadíí nzhooníí hik'e hadíí ncho'íí yidaagótsjíd.

6

¹ Áí bigha halaḡ, Christ baa ilch'ígót'aahíí dantséhíí godezt'i'dí' yunáasyú dahnádihiikáhgo bádaayán bil ch'ígót'aahzhj'go dahdihikáhgo nohwi'odla' nldzil hileeh; ánadaahiit'jéhdíí da'ílinéhíí bits'á'zhj' ádaahii'ne'dá' nohwi'odla' bee Bik'ehgo'ihinañ bich'j' dahsiikáhíí kih bit'ááh ni'it'aahíí k'ehgo at'éé, áík'ehgo it'ááh nda'sit'aaníí k'ehgo doo dayúweh áí zhá bee ilch'ídaagont'aah da le'.

² Okaḡah k'ehgo tach'idígisíí, okaḡah k'ehgo koká' ndaach'idilniihíí, nanezna'íí nádikáhíí la'íí Bik'ehgo'ihinañ nnee dahazhj' yandaago'a'íí, áí zhá bee doo dákozhá ilch'ídaagont'aah da le'.

³ Bik'ehgo'ihinañ yee nohwaa godin'ááyúgo, bádaayán bil ch'ígót'aahíí k'ehgo ilch'ídaagont'aah.

⁴ Nnee yati' baa gozhóni lahn yidaagótsjíd n'íí, yaaká'dí' kaa hi'né'íí daizljh n'íí, Holy Spirit baa godet'ḡḡ n'íí,

⁵ Bik'ehgo'ihinañ biyati' nlt'éhi, la'íí binawodíí bee ízisgo ánágot'jéhdíí yunáasyú begoz'aaníí daizljh n'íí,

⁶ Bits'á'zhj' ádaadzaa lək'eyúgo doo hagot'éégo bincho'íí yits'á'zhj' ánadaa'ne'zhj' bil nnách'ikáhi at'éé da; bijj' yune' Bik'ehgo'ihinañ biYe' tsj'ilna'áhi biká'zhj' yináadaayiheskaḡ la'íí baa yágosjigo ánadesdlaahíí bigha.

⁷ Ni' biká' nanágotljhgee ledihich'aadí' hadín nlt'éégo ádaayisíníí bá ha-jéedyúgo, Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' baa gozhóóníí hileeh:

⁸ Áída' hosh hajéedyúgo ni'ihíí yó'odit'aah, dénych'go bá ha'idziizh' zhá bá goz'ḡḡ; didlidzh' zhá bá onágot'í'.

⁹ Nohwil daanohshóni, áík'ehgo yadaahiilti' lək'e ndi, nohwihíí doo áík'ehgo ádaanoht'ee dago nohwídaagosilzjíd, hasdách'igháhíí bil goz'áni be'ádaanoht'ee.

¹⁰ Bik'ehgo'ihinañ dávik'ehyú at'éégo, bá nada'ohsiidíí doo yaa dinah da, la'íí bizhi'íí nohwil nzhoḡhíí bigha bichḡaháshé bich'odaasoni'íí áí al'dó' doo yaa dinah da; áí t'ah ágádaht'jé.

¹¹ Díínko nohwá hádaahiit'jé, daḡa'á notjéee da'áík'ehgo ágádaht'jégo doo nohwil nagoki dago yaaká'yú dahazh' ihinaahíí ndaahokíí le', nohwi'ihina' bengonyáázh'j'.

¹² Áídí' doo nohwil daagoyéé da le', áída hadíí bi'odla' daagoljigo la'íí nyee ndi yil dahildḡhgo Bik'ehgo'ihinañ bángon'ááníí bíyéé doleeḡi beda'ol'jé le'.

¹³ Bik'ehgo'ihinañ Abraham yich'j' hadziigo yágon'ááda', dabíí bitisgo at'ééhíí doo la' dahíí bigha dabíí bee bit'a dahdidilniigo,

¹⁴ Gábilniid, Da'anii dayúweh niyaa gozhḡḡ doleeḡo ánihosh'ni, la'íí nits'á'dí' lággo hanálinolt'jéhdíígo ádishkiil.

15 Áík'ehgo Abraham nzaad godezt'i'go yidag at'éédá' nt'é bee bángot'aaní begolzaa lèk'e.

16 Nnee da'anii dabíi bitisgo at'ééhíi biláhyú bit'a dahnádaadilnih: hagee lahada'dit'áhgee da'anii ch'iniigo kot'a dahch'idilniiyúgo lahada'dit'áh n'íi ben-gonáh.

17 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinaán, nnee yee yángon'áání bá begolne'íi yenagoshchiiníi doo lahgo ánáidle' dago dábigózigo bil ch'í'nah áyíisí hat'íigo, ái da'anii ániigo bit'a dahdidilni ni':

18 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinaán nnee nt'é yee yángon'áágo, la'íi da'anii ániigo bit'a dahdidilniigo, ái naki goz'ánihi doo lahgo ánáidle' da; ái bee hadag ánohwi'dilzi, néé Bik'ehgo'ihinaán bit'ááhzhí' daatsídihiikjiihíi hasdáhiikáhíi nohwádhíyú begoz'aaníi ndaahóndliihíi nt'izgo daahóntá' doleelgo:

19 Ái ndaahóndliihíi bighá yaaká'yú godiyihgo goz'áa yune' bigizhgee da'denbáalíi bine'yú beha'ágót'i'i:

20 Jesus ádih ákóne' nohwá ha'ayáá, ái Melkízedek okáah yebik'eh n'íi k'ehgo okáah yebik'ehi da'tiséyú sitíni silíi.

7

1 Melkízedek holzéhi, Salem golzeegee ízisgo nant'an nliini, Bik'ehgo'ihinaán da'tiséyú át'éhi bi'okáah yebik'ehi nlii lèk'e; ái Abraham ízisgo nant'an daanlíni yich'i' nagonkaadgo yaa gonesnaadí' nádaaldá' yidedeyaago, Niyaa gozhóq le', yihniid;

2 Áígee ayihe'nílii goneznányú ilk'í'nílii dała'ágo sinílihií Abraham Melkízedek yaa yinil ni'; dantségee bizhi'íi, Bíi nant'aahíi bits'á'dí' nt'éégo ágot'éhi, golzeego ágolzee, ik'é'geehíi, Salemgee ízisgo Nant'an, ái, Bíi nant'aahíi bits'á'dí' ilch'i'gont'éhi, golzeego ágolzee;

3 Bitaa, báádoó bigózi da, yits'á'dí' dihezna'íi la'íi hadí' dihezna'dí', hazhí' neheña'zhí' áldó' doo bigózi da; áidá' Bik'ehgo'ihinaán biYe' k'ehgo dahazhí' okáah yebik'ehíi nlii.

4 Díi baa natsídaahkees, ái nneehíi dázhó dák'a'at'éhi lèk'e, Abraham, bits'á'dí' daadihe'na'i, ayihe'nílii goneznányú ilk'í'nílii dała'ágo sinílii yaa yinil lèk'e.

5 Levi bits'á'dí' hadaakishchiiníi bitahdí' okáah yedaabik'ehi ádaabi'deszaahíi, bik'íi daanlíni bíyéehíi goneznányú ilk'í'nílii dała'ágo sinílii, tithes holzéhi, bich'i' nadaayiníiigo begoz'aaníi bikísk'eh bánagoz'áa lèk'e, bik'íi daanlíni áldó' Abraham bits'á'dí' hadaakishchii ndi:

6 Áidá' Melkízedek, Levi bits'á'dí' hadaakishchiiníi doo bitahdí' nlii da ndi Abraham tithes yaa yihiniil lèk'e, la'íi Abraham Bik'ehgo'ihinaán ba'den'ááhíi Melkízedek, Niyaa gozhóq le', bilniid.

7 Díinko doo baa lahach'it'áhi at'éé da, dahadín itisgo at'ééhíi, da'ich'i'go at'ééhíi, Niyaa gozhóq le', yihni at'éé.

8 Díi jiiyúgo nnee nanne'go bágoz'aaníi tithes bich'i' nadaahi'niil, áidá, Melkízedek t'ah hinaadá', dahazhí' hinaago baa na'goní'íi, tithes bich'i' nadaahi'niil.

9 Gádishni le'at'éhi, Levi, tithes bich'i' nahi'niihíi, Abraham Melkízedek tithes yich'i' nayiheznílii bee tithes nayiheznílii ga'at'éé.

10 Melkízedek Abraham yidedeyaadá', Levi itah nliiníi ga'at'éé, doo hwahá goleeh da ndi Abraham bits'á'dí'go hinaahíi bighá.

11 Áík'ehgo Levi hat'i'íi bitahdí' okáah yedaabik'ehíi bee dawa nt'éé silíi lèk'eyúgo, (áígee Jews daanliiníi begoz'aaníi bee bángot'áa ni') hant'é bighá

okaḗah yebik'ehíí ła' nanádleeḥ, Melkízedek bik'ehgo at'éhi, doo Aaron at'ééhíí k'ehgo da?

¹² Okaḗah yebik'ehi dabíntsego golííníí k'ihzhí' nánálteeh lèk'eyúgo hagot'éégo goz'aaníí aldó' łaḡo anánálne'hi at'éé.

¹³ Hadín díí bee baa na'goní'íí łaḡo hat'i'íí nliḡ, áí hat'i'íí bitahdí' dant'éhéta be'okaḗahíí Bik'ehgo'ihí'nań baa ch'iniil goz'aḡee doo ła' na'iziid da.

¹⁴ NohweBik'ehń Juda hat'i'íí nliḡgo bígózi; áí hat'i'íí Moses doo hak'i yaa hadzii da ni', okaḗah yedaabik'ehi yaa nagosńi'dá'.

¹⁵ Díínko dayúwehyú nłt'éégo bígózi, okaḗah yebik'ehi Melkízedek k'ehgo at'éhi nánásdlíí,

¹⁶ Áń doo ni'gosdzán biká' begoz'aaníí bik'ehgo okaḗah yebik'ehi silii da, áídá' ihí'naa doo ngonel'aḡ dahíí binawodíí bik'ehgo okaḗah yebik'ehi silii.

¹⁷ Áń baa na'goni'go gáníí, Doo ngonel'aḡ dazhí' okaḗah yebik'ehi nliḡ, Melkízedek okaḗah yebik'eh n'íí k'ehgo.

¹⁸ Begoz'aḡ n'íí doo nłdzil dago, doo nt'é bee análnéh dago k'ihzhí' bengot'aḡ.

¹⁹ Begoz'aḡ n'íí doo nt'é nłt'éégo łayiilaa da ni', áídá' itisgo nłt'éhi begodeyaa, áí bee Bik'ehgo'ihí'nań ałhánégo bit'ahgo daahiidleeh.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilnihií zhá bee Jesus okaḗah yebik'ehi silii:

²¹ (Ła'i okaḗah yedaabik'ehihíí Bik'ehgo'ihí'nań doo bitł'a dahdidilniigo okaḗah yedaabik'ehi daasilii da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilniigo Jesus okaḗah yebik'ehi silii; Bik'ehgo'ihí'nań gábilnńiid, Shiini' doo łaḡo anáshdle' da doleełgo shitł'a dahdidishniigo gádishni, Doo ngonel'aḡ dazhí' okaḗah yebik'ehi nliḡ, Melkízedek okaḗah yebik'eh n'íí k'ehgo:)

²² Áík'ehgo anídégo nohwángot'aáníí, Bik'ehgo'ihí'nań hik'e Jews daanliiníí bilgo lángot'aḡ n'íí bitisgo nłt'éhi, Jesus bee nohwá hizí'.

²³ Okaḗah yedaabik'eh n'íí nanne'go doo dayúweh okaḗah yebik'ehi daanliḡ dahíí bighá łaḡago daanliḡ ni':

²⁴ Áídá' Jesus dahazhí' hiḡaago dahazhí' okaḗah yebik'ehi nliḡ.

²⁵ Áí bighá bíí binkááyú Bik'ehgo'ihí'nań yaa hikáhíí dąngonel'aḡzhí' hasdáyihiniíł, dávik'ehn yá ná'okaḗahgo dahazhí' hiḡaa.

²⁶ Okaḗah yebik'ehi da'ágát'éhi nohwá nłt'éé, dilzini, doo k'izé'át'éhi da, dązhó nłt'éhi, nchó'go ádaat'eehíí yits'a'zhí' nlińi, yaaká'yú ágot'eehíí bitisyú ízisgo at'éégo ábi'delzaahi;

²⁷ Áí okaa yebik'eyi da'tiséyú daanlińi dawa jii, ntsé dabíí nchó'go anádaat'ijihíí áídí' nnee nchó'go anádaat'ijihíí bighá dant'éhéta nadaitseedgo yeda'okaḗahgo Bik'ehgo'ihí'nań baa nanádaahi'niil, áídá' Jesus doo ágánát'ijil bik'eh da, dabíí Bik'ehgo'ihí'nań ya'ideltijidá' dałahńdige dawa łayiilaahíí bighá.

²⁸ Nnee doo daanłdzil dago nda'iksiih ndihíí okaḗah yebik'ehi da'tiséyú daanlińi daaleehgo begoz'aaníí bik'ehgo hahi'niik; áídá' begoz'aaníí bikédí'go bengonyáago Bik'ehgo'ihí'nań bitł'a dahdidilniḡgee anńiidíí k'ehgo biYe' haltíí, án hadelzaa dahazhí'.

8

¹ Baa yádaahiilti'íí díínko ádaaldí'ni: Okaḗah yebik'ehi da'tiséyú sitini ágát'éhi nohwá nliḡ, án yaaká'yú Ízisgo At'éhihi nant'áago dahsdaagee dihe'nazhinéego dahnezdaa;

² Yaaká'yú godiyihgo goz'aaníí, gowałgai biyi' da'ch'okaḗahíí da'aniihíí án yiyi' na'iziid; áí biyi' da'ch'okaḗahíí Bik'ehgo'ihí'nań ngonáni, doo nnee ngon'áni da.

³ Okaḗh yebik'ehi da'tiséyú daanliiníí dała'á ntúḡee Bik'ehgo'ihinañ dant'éhéta baa hiné'go la'íí dant'éhéta nadaitseedgo ye'okaḗhgo baa hiniilgo hahi'nii: áí bigha dúí okaḗh yebik'ehihíí aldó' nt'éhéta Bik'ehgo'ihinañ yaa yiné'hi at'éé.

⁴ Díí ní'godzáń biká' naghayúgo doo okaḗh yebik'ehi nliḡ da doleeł ni', be-goz'aaníí bik'ehgo okaḗh yedaabik'ehi ilk'idá' Bik'ehgo'ihinañ yeda'okaḗhíí yaa daayihiniilíí bigha:

⁵ Áí yaaká'yú da'ch'okaḗhgo goz'aaníí bił dátekt'eego yiyi' nada'iziid, yaaká'yú ágot'eehíí bichagosh'ohíí k'a'at'éé: Moses k'ad gowałgai biyi' da'ch'okaḗhíí ngo'áahdá' Bik'ehgo'ihinañ bił ch'ígó'aahgo gábiłniid, Dził biká'yú be'elzaago nił ch'í'nah ashłaa n'íí da'áik'ehgo ádnlił.

⁶ Okaḗh yedaabik'eh n'íí binadaasdziid n'íí bitisgo at'éégo Jesus baa det'aa, Bik'ehgo'ihinañ hik'e Jews daanliiníí bił lángot'aa n'íí k'adíí la'ihíí itisgo at'éhi Jesus bee nohwá hizí', áí lángot'aa n'íí yee nohwágon'aa n'íí k'adíí itisgo at'éhi bengot'aa.

⁷ Dantsé lángot'aa n'íí ilch'í'zaa lək'eyúgo, iké'geehíí doo bannagóst'aah da doleeł ni'.

⁸ Israel hat'i'i doo dawahá nłt'éé áiléh dago Bik'ehgo'ihinañ yígolsjídá' gánniid, Israel hat'i'íí Judah hat'i'íí biłgo áníidégo bándagons'h'aahíí begonáh ndi at'éé:

⁹ Bits'adí' daadihezna' n'íí bádił hishaalgo Egypt golzeedí' bił ch'ínánkséhíí bijjı́ bángone'aa n'íí doo ga'at'éhi da; áídá' bángone'aa n'íí doo dayúweh ye'adaat'ee dahíí bigha doo dayúweh binádaadesh'ı́ı da ni', nii, Bik'ehgo'ihinañ.

¹⁰ Áí bech'ígóyááhíí bikédí'go Israel hat'i'íí bił lánádaagonsht'aah doleeł gádishniigo, Begosił'áaníí biini' biyi' odaahishnił doleeł, la'íí bijjı́ biká' ádaagoshłe' doleeł, Bik'ehgo'ihinañ bá nshłjı́ doleeł, la'íí bíí shichagháshé doleeł:

¹¹ Nnee dała'á ntúḡee bit'ahdí' gólíiníí la'íí bik'isn doo yil ch'ídaago'aah da doleeł, Bik'ehgo'ihinañ bígonsjı́, daaniigo: nnee dawa, doo ízisgo ádaat'ee dahíí la'íí ízisgo ádaat'eehíí shídaagolsjı́ doleełhíí bigha.

¹² Doo bik'ehyú ánadaat'jı́ da ndi baa ch'oshba' doleeł, nda'iksiihíí la'íí nchog'go ánadaat'jı́híí doo dayúweh binádaashniih da doleeł, nii, Bik'ehgo'ihinañ.

¹³ Áníidégo lángont'aaníí begodeyaa, nniidá' dantséhíí k'ihzhı́ nniiné'. Nt'é k'ihzhı́ nniiné'híí la'íí sá'a hileehíí bech'ígowáhi at'éé.

9

¹ Dantséḡee lángot'aaníí ndi hagog'éégo Bik'ehgo'ihinañ ch'okaḗhíí dah-goz'aa, la'íí ní'godzáń biká'gee da'ch'okaḗh goz'aaníí góljı́ lək'e.

² Gowałgai biyi' da'ch'okaḗhíí alzaa; dantsé goz'aa yune' ik'ah kọ'íí biká' dahnásilt'áhíí, la'íí biká'idáné, la'íí bán Bik'ehgo'ihinañ bidáhḡee nna'né'ihíí biká' dah siñil, áí godiyḡhgo goz'áni holzee.

³ Nakigee dáádiltsojíí bine'zhinéégo biyi' da'ch'okaḗhíí náḡost'aa, áí da'tiséyú godiyḡhgo goz'áni holzee;

⁴ Áí biyi' its'aa óodo be'alzaahi biyi' likagolchini didlidíí si'aa, la'íí tsjhón dahot'éhé óodo biká' alzaahi Bik'ehgo'ihinañ bengon'áaníí besi'áni aldó' si'aa, áí biyi' tús óodo be'alzaahi bán manna holzéhi biyi' siné'hi, la'íí Aaron bigish bihitsoo gozłini, la'íí tséé nteelíí Bik'ehgo'ihinañ yegos'aaníí biká' dahgoz'áni siñil ni';

⁵ La'íi bit'a' golíiníi óodo be'alzaahi bits'á'idindláádíi tsjhón nel'aqá'dí nadaazí, ái Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba' begoz'aaníi biká'zhí' bit'a' bitisgo odaaheznílgo; ái k'adíi doo dawa nlt'éégo baa nadaagohiilni' bik'eh da.

⁶ Ái dawa ilch'í'hilzaadá' okaqah yedaabik'ehi gowałgai dantsé goz'aq yune' onakáh, Bik'ehgo'ihí'nań da'ch'okaqah zhinéégo nada'iziidgo.

⁷ Áidá' iké'gee nágot'aq yune' okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni zhá dala'á lenágodáhgee ákóne' onadáh, dil da'adíh lək'eyúgo doo hagot'éégo ákóne' owáh da; ái díhíi Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' nnáyikáhgo ye'okaqah, dabíi idá'okaqah la'íi nnee nda'iksíhíi yá ná'okaqah:

⁸ Ái bee díinko Holy Spirit bil ch'í'nah áyíílaa, gowałgai biyi' da'ch'okaqahíi dantséhíi t'ah goz'aqadá', yaaká'yú godiyihgo goz'aaníi da'aníihíi ha'ágót'íi doo hwahá ch'í'itíih da:

⁹ Ái benagowaadá' ái gowałgai biyi' da'ch'okaqah n'íi yaaká'yú da'aníi da'ch'okaqah goz'aaníi be'elzaa lək'e; áígee nt'éhéta yeda'okaqahíi nadaitseedgo Bik'ehgo'ihí'nań yaa nádaayihí'niil lək'e ndi hadín áik'ehgo okaqahíi doo hagot'éégo nlt'éégo ábile' da, doo hagot'éégo nlt'éé ch'ileehíi yígoksih da;

¹⁰ Díi dahgoz'ánihíi da'ch'iyaaníi, da'ch'idlaaníi, da'okaqahgo tá'dígis yee íltah ánáda'ol'íihíi ní'gospdzán biká' ágot'éhi ye'ánáda'ol'íihíi dahgos'aq lək'e, dawahá nlt'éé hileeh bengonyáazhí'.

¹¹ Áidá' Christ, okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni nliigo, nzhoqgo ágot'éhi begonáhíi yil nyáá, yaaká'yú da'ch'okaqah goz'aq itisgo at'éhi, itisgo nlt'éhi, doo nnee áyíílaa dahi, ní'gospdzán biká'gee doo nt'é bee alzaa dahi yiyi' okaqahíi yee bik'eh;

¹² Ái godiyihgo goz'aq yune' Christ dalańdi ha'ayáá gee dawa layiílaa, doo gant'íze bidíi, magashi zhaazhé bidíi ha'áyíikáq da, dabíi bidíi bee hasdách'igháhi doo ngonel'aq dahíi nohwá ágólaa.

¹³ Dóoli bidí, gant'íze bidí, la'íi magashi zhaazhé bi'aadihíi bi'ilch'iíh nnee dancho'íi biká' nas'niilíi hadakodile' lək'eyúgo;

¹⁴ Dázhó itisgo Christ, doo hayú baa daats'idilhił dago Holy Spirit dahazhí' nliiníi biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań yaa ídedet'aqahíi, án nohwinatsekeesíi nohwá náidiilkqoh, áik'ehgo doo nt'é bee alneh dahíi doo dayúweh beda'ol'íi da, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań hináhíhíi bá náda'dohsiid.

¹⁵ Díi bigha Bik'ehgo'ihí'nań hik'e nnee bil lángot'aaníi ánídéhi Christ nohwá siziiníi nlii, án daztsaaníi bee lángot'aaníi dantséhi begoz'aaníi doo yikísk'eh ádaat'ee dahíi hasdáyihiniil, hadíi yich'í' aníihíi bíyéé nyidin'ááníi doo ngonel'aq dahíi yaide'aah doleehíi bigha.

¹⁶ Hadín bíyéé gólíiníi hadín nt'é yaidi'aahíi naltsoos yá áyíílaa lək'eyúgo, hadín áyíílaahíi daztsaqayúgo zhá bíyéé doleel.

¹⁷ Ái naltsoos áyíílaahíi daztsaqadá' begodolniik; áidá' hadín áyíílaahíi t'ah hīnaayúghíi naltsoos doo nt'é da.

¹⁸ Bik'ehgo'ihí'nań nnee dantsé yágon'ááníi dil begodeyaa lək'e.

¹⁹ Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi dágon'aqágee Moses nnee dawa yaa yil nagosni'dá' magashi zhaazhé la'íi gant'íze bidí, tú bil nadesziidgo, ighaa hichi'i dasdisgo ádaaszaahíi, ch'il hísop holzéhi beda'ist'qogo dil bee naltsoos la'íi nnee dawa yiká' yíłta',

²⁰ Gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ngon'ááníi ilk'idá' begodeyaahíi díi díi be'ígózi.

²¹ Da'ágát'éégo Moses gowałgai biyi' da'ch'okaqahíi la'íi its'aa beda'okaqahíi dawa díi biká' yíłta'.

22 Begoz'aanii bik'ehgo dásdozhá dawahá dił bee hadaadelzaa; doo nt'é ye'okaqahíi zesdijj da lèk'eyúgo konchò'híi bighà doo kaa nágodet'aahi at'éé da.

23 Yaaká'yú goz'aanii k'ehgo yeda'il'iinii ágát'éégo hadaadelzaago dábik'eh; áidá' yaaká'yú ágót'eehihíi nt'é yedaokaqahíi ái bitisgo nlt'éhihíi behadaadelzaago dábik'eh.

24 Godiyihgo goz'aanii nnee ádaagozlaahi yaaká'yú da'anii godiyihgo goz'aanii be'elzaahíi yune' Christ doo ha'ayáa da; áidá' yaaká'yú goz'aa yune' zhá ha'ayáa, k'adíi áígee Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee nohwá sizijj:

25 Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni doo dabíi bidil dahíi yozilgo godiyihgo goz'aa yune' dala'á lenágodáhgo onadáh, áidá' Christ doo ágát'íi da, doo Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ánadidit'áh da;

26 Ágánát'íih lèk'eyúgo ni'gospdzán alzaadí' yushdí' godezt'i'go biniinágodil'íih doleeł ni': áidá' goldohíi ngonyáágee dalaahndigee datsaahíi bee nchò'íi yaa gonłnee doleełgo nyáa.

27 Nnee dalaahndi datsaahgo bágóz'aa, ái bikédí'go baa yá'iti'go:

28 Áik'ehgo Christ dalaahndi Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ideltijj, nnee láágo binchò'íi yá daidigheehgo; iké'gee nadáh doleeł, doo nchò'híi bighà da, áidá' bikádaadéz'iinii hasdáyiñilgo.

10

1 Ádijhyú nlt'éégo goz'aanii Jews bich'í' begoz'aanii doo da'anii begoz'aa da, bichagosh'oh k'a'at'éégo zhá, ái bichà hadíi dálenágodáhgee yeda'okaqahíi nadaitseedgo Bik'ehgo'ihí'nañ yaa nádaayihí'niikíi begoz'aanii doo hadaadeszaago ádaabole' at'éé da.

2 Ágádaayúgo doo dayúweh baa hi'né' da doleeł ni'; da'okaqahíi dalaahndigee hadaadeszaayúgo binchò'íi ádijhgo yídaagołsı doleeł ni'.

3 Áidá' ái yeda'okaqahíi nadaitseedgo Bik'ehgo'ihí'nañ baa nádaahí'niikíi dálenágodáhgee nnee binchò'íi yénádaalñiihgo ádaabıłsı.

4 Dóoli la'íi gant'ízé bidil konchò'íi doo yó'iiné' at'éé da.

5 Ái bighà Christ ni'gospdzán biká' nyáadá' gánñiid, Ye'okaqahíi natseedgo naa hi'niikíi la'íi dant'éhéta ye'okaqahgo naa hi'niikíi doo hánt'ijj da, áidá' shits'í shá ánlaa:

6 Didlidgo nich'í' nihi'niikíi, la'íi konchò'híi bighà na'itseedgo naa hi'niikíi doo baa nił gozhóq da, nñiid.

7 Áik'ehgo gádéñiid, Bik'ehgo'ihí'nañ, hadíi hánt'iinii lashléhgo niyáa (naltsoos yisdisíi biyi' shaa k'e'eshchijhíi k'ehgo.)

8 Gánñiid, Begoz'aanii bik'ehgo na'itseedgo naa hi'niikíi, dant'éhéta ye'okaqahgo naa hi'niikíi, didlidgo nich'í' nihi'niikíi, la'íi konchò'híi bighà naa hi'niikíi doo hánt'ijj da, doo baa nił gozhóq da, nñiid bikédí'go

9 Gánádo'ñiid, Bik'ehgo'ihí'nañ, hadíi hánt'iinii lashléhgo niyáa. Iké'yú nohwá ngot'áanii begodigháhíi bighà Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e Jews daanliinii bilgo dantsé lángot'aa n'íi k'ihzhí' ngoden'áá.

10 Bik'ehgo'ihí'nañ bik'ehgo Jesus Christ dalaahndigee dawa layiilaago bits'ihíi Bik'ehgo'ihí'nañ yaa ídeltijhíi bee hadaanohwidezlaa.

11 Okaqah yedaabik'ehi dala'á ntúígee dawa jji Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' zhinéégo na'idziidi nada'iziidgo nadaazi, dáhant'é nadaitseedgo bidihíi yeda'okaqah; da'ágádaat'ijj ndi konchò'íi doo yó'iiné' at'éé da:

12 Áidá' Christ dalaahndigee Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ideltíi: nohwinchò'íi yá dazt-saqahíi bikédí'go dahazhí' Bik'ehgo'ihí'nañ dihe'nazhineégo dahnezdaa;

13 Kodí' godezt'i'go bik'edaanñiihíi bikekt'áahzhí' nni'nilzhí' yiba' sidaa.

14 Dałahńdi Bik'ehgo'ihinań ya'ideltjijhí bee nnee hadaadeszaahí dąngonyáazhí dązhó nkt'éégo áyíłaa.

15 Holy Spirit áí nohwil ch'í'nah ágółsi, gánniidgo,

16 Áí yolkaahí bikédí'go díi ngot'aaní nnee bil ádaashke' doleel, nii, Bik'ehgo'ihinań; begosił'áaní bijí biyi' odaahishniil, ła'íi biini' biká' ádaagoshke' doleel;

17 Bincho' n'íi ła'íi doo bik'ehyú ádaat'ee da n'íi doo dayúweh bínashnih da doleel.

18 Koncho'híi bighą kaa nągodet'aayúgo doo dayúweh koncho'híi bighą be'okąahí Bik'ehgo'ihinań baa ch'iné' da.

19 Áí bighą shik'íyú, itisgo godiyhgo goz'ąą yune' doo daasiite' dago Jesus bidíi biláhyú ha'áhiikáh le',

20 Da'denbáálíi ilk'indlaadgo binkááyú Jesus nohwá ch'ígót'i'i ágółaa, ánídégo ła'íi hináhi, da'denbáálíi dishniigo Jesus bits'í dishniigo ádishni;

21 Áídí' Bik'ehgo'ihinań bichągháshé bi'okąah yebi k'ehi da'tiséyú sitíni nohwá silij;

22 Áík'ehgo nohwijíi díł biká' hista'go ncho'go ánáhiit'ijł n'íi nohwá nádilkqodgo, ła'íi tú nzhóni nohwits'í bee tánąsgizgo, haląą nohwijíi dawa bee doo nohwil nagoki dago da'ohiidłąągo Bik'ehgo'ihinań alhánégo bit'ah daahqdleeh.

23 Haląą doo nohwiini' nakigo da yaaká'yú dahazhí' ihinaahí ndaahóndliihíi ndzilgo daahóntą'go dayúweh baa nadaagohiilni' le'; hadín nohwá ngon'áaní da'aniigo aníi;

24 Łaa daanohwiini' le', ilł daanjqo doleelgo ła'íi nkt'éégo ánadaahitt'ijł doleelgo ildag yadaahiilti' le':

25 Ha'ánázéhyú ila'ánáhiit'ijhíi doo t'ąązhí' bits'ą' shijjéed da le', nnee ła' ágadaat'ijhíi k'ehgo; áídá' ildag yadaahiilti' le': alhánédí' goldohgo bidaagonłsidá' dayúweh ildag yadaakti'.

26 Da'anii ágot'eehíi bidaagosiilzjidá' ncho'go bidaagonlzi ndi be'áhiidzaayúgo nohwincho'híi bighą doo dayúweh nohwaa nągodit'ąhgo goz'ąą da,

27 Áídá' bee kaa yá'iti'íi dązhó bégódzidi, ła'íi Bik'ehgo'ihinań bihashke' kq' k'ehgo díłt'i bik'edaannihíi daabidilidíi zhą nohwá goz'ąą.

28 Hadín Bik'ehgo'ihinań yegos'aaní Moses binkááyú ni'né'i doo yikisk'eh at'éé da n'íi, nnee naki dagohíi taagita binadzahgee ánágót'ijid yaa nadaagolni' lęk'eyúgo, doo hadín yaa ch'oba' dago zesdij lęk'e:

29 Áík'ehgo hadín Bik'ehgo'ihinań biYe' doo nt'é dago áyılıgo yiká' nayaahíi, ła'íi díł bee Bik'ehgo'ihinań nnee yąngon'áaní ndzilgo alzaahíi, díł bee hadelzaahíi, doo yidnłsı dahíi, ła'íi Holy Spirit bits'ą'dí' ilgoch'oba'íi begoz'aaní ncho'go áilniihíi, nnee Moses binkááyú begoz'aaní doo yikisk'eh at'éé dahíi bighą zesdijhíi bitisgo goyéégo bich'í' godighąhgo bągoz'ąą ši daanohsj née?

30 Gánniidíi bidaagonlzi, Goyéégo koch'í' godish'aahi ánsht'ee, shíi ik'enash'né' ndi at'éé, nii, Bik'ehgo'ihinań. Gánado'niid, Nnee Bik'ehgo'ihinań bíyéehíi yaa yałti'go yandaago'a' doleel.

31 Bik'ehgo'ihinań hináhi bilák'e ch'intłizhyúgo négódzid.

32 Bínadaalnih, doo ánídá' Bik'ehgo'ihinań bits'ą'dí'go nohwijíi yune' odaadezdlaadá' góyéégo nohwich'í' nagowaago nohwiniigodelzaa ndi bich'í' dahdaanołdqh ni';

33 Łahgee nnee daanohwineł'íige daanihóch'íid ła'íi góyéégo nohwich'í' nagowaa ni'; łahgee biniidaagonł'ééhíi bich'odaahnihgo nohwíi alđó' no-

hwiniigonkt'éé ni'.

³⁴ Ha'ásítíídá' shaa tídaaht'ii ni', la'íi nohwíyéé n'íi nohwaa hayi'níi ndi nohwíl daagozhóqó ni', yaaká'yú nohwíyééhíi itisgo nkt'éhíi, la'íi doo ngonel'aa dahíi gólíígo bídaagonóshíi bigha.

³⁵ Ái bigha Bik'ehgo'ihí'nań bada'okíhíi doo bits'á'zhí'go ánáhne' da, daa-honohta'yúgo nzhooníi nohwich'í' nanáhi'níi.

³⁶ Nohwíni'k'eh ádaanołsı le', áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań áníhíi ádaahdzaadá' nohwa'det'aaníi nohwíyéé doleel.

³⁷ Dět'ihégo hadín hígháhíi dogaał, dáhah dogaał.

³⁸ Hadín dávik'ehyú át'ééhíi odlá zhá yee hınaa doo, áidá' nnee t'aazhı' at'ééhíi shiyi'siziiníi doo baa bıł gozhóqó da doleel.

³⁹ Ndi née t'aazhı' ádaat'eego ch'a'ondéh zhinééhíi doo itah daandlıi da, áidá' hadíi da'odlaągo biyi'siziiníi hasdákáh zhinééhíi itah daandlıi.

11

¹ Bench'ohohíhíi da'anii begolne'go bígózıgo, la'íi hadíi doo hit'ıi dahíi da'anii át'éégo bígózı, ái odlá' golzeego ágolzee.

² Doo ánıidá' bádaayán n'íi daabi'odla' golıhíi bigha nkt'éégo baa ch'inii lék'e.

³ Ni'gosdzán Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bik'ehgo ádaalzaago nohwi'odla' golıhíi bigha bádaagonłzı, áik'ehgo dant'éhéta hit'iiníi doo hit'ıi dahíi bee ádaaszaa.

⁴ Bi'odla' golıhíi bigha Abel, Cain bitisgo nkt'éhi Bik'ehgo'ihí'nań yaa nainé', Abel baa nainé'ıi Bik'ehgo'ihí'nań yaa nagolni'go, Da'áıgee ándzaa, nii lék'e; ái bee Abel daztsaa ndi t'ah nohwich'ı' yaktı'.

⁵ Bi'odla' golıhíi bigha Énoch da'itsaahíi doo yıgodokııı dahíi bigha yaaká'yú onábı'doltıi; doo hak'i nádaach'ot'ıi da, Bik'ehgo'ihí'nań onábıltııhíi bigha; doo hwahá nábidı'dilteeh dadá' Bik'ehgo'ihí'nań yıł goyılshóqógo baa ch'inii lék'e.

⁶ Ko'odla' da'adıhyúgo Bik'ehgo'ihınań doo hagot'éégo bıł goch'inłshóqó da: hadín Bik'ehgo'ihınań bich'ı' nsháh nzıyúgo da'anii Bik'ehgo'ihınań golııgo yosdlaądgo zhá yich'ı' nıgháh, la'íi hadín nzhoqo haintaahíi nkt'éégo ágot'eehíi bıyéé áıdoliııgo yosdlaądgo zhá yich'ı' nıgháh.

⁷ Bi'odla' golıhíi bigha Noah hagot'éégo godegháhíi doo hwahá yıgokııı dahíi Bik'ehgo'ihınań bıł ch'ı'nah ágolaago tsıdolyız, áik'ehgo bıchagháshé hasdáyıniıııhat'ııhıi bigha tsına'eehıi áyılłaa; ái bee ni'gosdzán bıká' nnee nchq'go ádaat'eehıi ch'ı'nah áyılłaa, la'íi ko'odla'hıi bigha nkt'éégo ách'ıt'ééhıi bıyéé silıi.

⁸ Bi'odla' golıhíi bigha Abraham la' ni' nágot'aayú bıyéé doleelyú obi'dol'a'dá' bıkısk'eh adzaago oyáá, hayú deyaa shıhıi doo yıgólıı da ndi.

⁹ Bi'odla' golıhíi bigha ni' baa got'aa n'yú dět'ihézhı' Isaac la'ıi Jacob bıłgo gowılłgai yee daagolıı, ni' doo yıdaagokııni n'ıi yıká' daagolıhıi k'ehgo; Abraham baa det'aa n'ıi da'ái Isaac la'ıi Jacob baa daadest'aa:

¹⁰ Abraham bádıhyú yaaká'yú kıh nagoznıııı bıtl'ááhgo ızt'ıni golıııı yıká déz'ıi, ái kıh nagoznıııı bık'ehgo'ihınań nagoshchıııgo ágólłaa.

¹¹ Bi'odla' golıhıi bigha Sarah ndi binawod gozlııgo hıltsaa silıi, áıdı' bıł łegodzaahıi bıtısyú ch'ıgoyáá ndi bı'ime' gozlıi, hadín baa yıdıı'ááhıi ya'okııhıi bigha.

¹² Áik'ehgo nnee dała'á hastıın silııgo k'azhı datsaahi ga'ánolı ndi bıts'á'dı' hadaahıshchııııı yáá bıyi' ts'ıısqosé la'ıi tábıhyú sái dahııııhıı ga'áholaaągo daagozlıi, doo nách'oktag at'éé dayú.

13 Áí dawa t'ah da'odlaago nanezna', baa daadest'aaní doo hwahá begolne' da ndi bi'odla' bee nzaadzhi' daayo'jigo yaa bił daagozhógo begolne'go yidaagolsi lek'e, áík'ehgo gadaanniid, Ni'goszán biká' nahiikai ndi nnee doo bigózini daandlij, dá nakai nt'éhi.

14 Ágadaaniihí bee nkt'éégo ndaagoléehí yiká hadaantaago bigózi.

15 Ni' yits'á' dahdikai n'íí dá yaa natsidaakes nt'éyúgo t'ázhi' nakángo bá ch'í'otaa doleel ni'.

16 Áídá' k'adíí yaaká'zhi'go ndaagoléehí hádaat'ij: áí bigha Bik'ehgodaahi'nań biłdi'niigo Bik'ehgo'ihí'nań doo bik'e ádaayándzi da, akú kih goznili bá iłch'i'golaahí bigha.

17 Bi'odla' goljhi' bigha Abraham, da'anii bi'odla' bigha nabidineztaada', Isaac Bik'ehgo'ihí'nań yaa yinktji, Abraham bee det'aa n'íí biye' dała'áhi Bik'ehgo'ihí'nańyá yizilhee nkegonyaa,

18 Áń yaa yakti'go Bik'ehgo'ihí'nań Abraham gáyilniid, Isaac binkááyú nits'á'dí handóot'ij:

19 Abraham Bik'ehgo'ihí'nań nnee daztsaa ndi náhi'naago anáidléh yígótsi, áík'ehgo biye' daztsaadí nábí'dihil'na' ngonoligo baa naltji.

20 Bi'odla' goljhi' bigha Isaac, Jacob la'íí Esau bich'i' ágone'íí yee yá oskaadgo, Nohwiya gozhógo le', yilniid.

21 Bi'odla' goljhi' bigha Jacob datsaahdá' Joseph biye'ke naki da'al'ango yá da'oskaad; la'íí bigish bik'izhi' hayaa at'éedá' Bik'ehgo'ihí'nań yoskaad.

22 Bi'odla' goljhi' bigha Joseph datsaahdá' Israel hat'i'íí dahdekáh doleehí t'ah bidáhdá' yígótsigo yaa nagolni' lek'e; la'íí bits'in hago ádolnihi' yee yángo'áá lek'e.

23 Daabi'odla' goljhi' bigha, Moses gozlijdá' bitaa hik'e báá bilgo mé' dénzhonéhi nlijhi' bigha nadaayin'i'go taagi daahitaa; nant'an yengon'áání doo yédaaldzid da lek'e.

24 Bi'odla' goljhi' bigha Moses báyan siljigo, Pharaoh bitsi'hí bizhaazhé bił idi'niigo doo hat'ij da lek'e;

25 Ncho'go ágot'eehí begonedlijhi' det'ih itah at'éhi k'ihzhi' nayiné' lek'e, nnee Bik'ehgo'ihí'nań bíyéehí biniidaagonkt'ézhi'go itah nágodin'áá lek'e;

26 Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí bich'i' nahi'nihi' yiká déz'jigo, Christ bigha bik'edaach'inihi' Egypt biyi'gee hágołzil goz'aaní yitigo iljigo yaa natse-kees.

27 Bi'odla' goljhi' bigha Egyptdí' halwod, nant'an hashkee ndi doo yénaldzid da: doo ch'o'ij dahíí yo'ijhi' k'ehgo nyeehí yich'i' dahnldoh.

28 Bi'odla' goljhi' bigha Moses bik'ehgo dáadit'hi' yiká dił yilta', la'íí bitis-hagowáh golzéhi ágolzaa, chagháshé dantsé nakaihi' naitseedí nliiní Israel hat'i'ihí bichagháshé dantsé nakaihi' doo naitseed da doleehí bigha.

29 Daabi'odla' goljhi' bigha Israel hat'i'íí túsikaaní Red Sea holzéhi hanaayú nanádnksáá, ni'gosgaahí k'ehgo ndi ch'inánksáá, nnee Egyptdí' daagolíní áldó' hanaadnkáh daanzí ndi aal odaaz'eel.

30 Daabi'odla' goljhi' bigha Israel hat'i'í kih goznili Jériko golzeege binaad tséé hist'ini' ledn'aahí dała'á jjiigo dałahn lenadilseh gosts'idiskaazhi', áík'ehgo gosts'idiskaahí bijji aal nandéeh lek'e.

31 Ráhab, isdzán nant'i' nagháhi n'íí, bi'odla' goljhi' bigha anadaal'izi baa n'áazhgo nzhónigo yich'i' ádzaago, doo da'odlaa dahíí natseedge doo itah zedji da lek'e.

32 Nt'é baa nanagoshni' doleel? Gideon, Báarak, Sámson, Jéphthah, David, Samuel áldó', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí bilgo dawa baa nagoshni' hasht'ij ndihí doo binel'aa da:

³³ Áí daabi'odla' golííhíí bigha lahgo nnee hat'i'i daayisnaa, dávik'ehyú ádaasaa, bángot'aa n'íí bich'í' begolzaa, ndóicho bizé' bá ilch'í' ágolzaa,

³⁴ Kq' doo sidog dago bá álzaa, besh be'idiltkshé doo bee naztseed da, doo nadaalwod da ndi nadaalwod daasilij, nagonlkaadgee k'a'adaat'ee daasilij, la'íí yil nadaagonlkaadíí bik'e dahtsínkij.

³⁵ Isdzané bits'á' nanezna' n'íí bá nádaabi'dihilna'go baa na'nil; la'ihíí da-hazhí' ihí'naahíí yenaadiikáhíí itisgo nkt'éégo yídaagołshíí bigha doo daazhógo benádaadichiid hádaat'ij dago goyéégo bich'í' godest'ąągo naztseed:

³⁶ La'ihíí baa daach'odloh, la'íí dá habída'ch'iktsaas nt'éé, la'ii kidaach'ist'qo, la'íí ha'ádaach'ist'e':

³⁷ La'ihíí daach'omé', la'ihíí ilk'ídaabidich'iish, la'ihíí nabídaadi'nestąąd, la'ihíí besh be'idiltkshé bee naztseed; la'ihíí dibel'ij hik'e gant'izé bikágé bidiyagé yee nakai lék'e; tédaat'iyégo, nyéé'i daidits'ago, la'íí biniidaagodeszaago;

³⁸ Áí nneehíí ni'godzán biká' nneehíí bitisgo da'ilij: da'igolijyú la'íí dzilyú, dzil bini'i'ányú la'íí leyi' da'o'ányú nakai lék'e.

³⁹ Áí dawa daabi'odla' golííhíí bigha nkt'éégo baa na'goni' ndi baa det'aa n'íí doo hwahá begolne' da lék'e:

⁴⁰ Néé Bik'ehgo'ihí'nañ nohwádihyú itisgo nkt'éhi yaa nohwá nagoshchij, da'ádaandihyúgo áí doo hadaabi'dilne' da.

12

¹ Nnee lani doo náhóltagyú nohwinaadyú nzhqogo daanohwinea'ijigo, nt'é ndaazgo daahiideekíí halaą nlázhí' ndaano'né', la'íí nchq'íí dayúweh be'ánáhiit'ijíí nlázhí' ndaano'né' aldó', áídí' bidag ádaant'eego Bik'ehgo'ihí'nañ nohwá ngon'ááníí bikísk'eh hiikeel le',

² Jesus, nohwi'odla' begodeyáhi la'íí aal' laile'i halaą án zhá bich'í' daadéet'ij le'; án gozhóóníí bádihyú goz'ąąhíí bigha tsj'ikna'áhi biká' biniigodelzaa ndi yidag at'éégo yitis silij, bik'e ídaayágosigo dahstij ndi doo bil hago'at'éé da, áídí' Bik'ehgo'ihí'nañ nant'aago dahsdaagee dihe'nazhinéégo dahnezdaa.

³ Nnee nchq'go ádaat'eehíí bich'í' nada'idziid ndi yitis siliiníí, án baa natsídaahkees le', dah lék'eyúgo dánko hohkáh hileeh, la'íí nohwinatsekees doo ndzil da hileeh.

⁴ Nchq'íí bich'í' nadaagonolkaad ndi doo hak'i dil nohwiká' ndaashchii da.

⁵ La'íí chągháshé baa de'nííhíí k'ehgo nohwaa de'níí n'íí baa daadisonah, gánigo, Shiye', Bik'ehgo'ihí'nañ doo alch'ídéyú ánánoł'ijl dayúgo, nkt'éégo baa natsínkees, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ nil destehyúgo nanákaad hela':

⁶ Bik'ehgo'ihí'nañ hadíí bil daanzhooníí ni'iksiihgee yiniidaagodnłsj, yil ch'ígó'aahíí bigha, bizhaazhé náidnktijhíí dałá'á ntjigeé ni'iksiihíí bigha nádainłsas.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ nda'oksihgee nohwiniidaagodnłsiyúgo, bichągháshé daanohl'ijhíí bigha ágádaanohwiłsj; hadín biye' golííníí, biye' yiniigodnłsj, yil ch'ígó'aahíí bigha.

⁸ Áídá' nda'oksihgee Bik'ehgo'ihí'nañ nohwil ch'ígó'aahíí bigha doo nohwiniinágodil'ijh dayúgo yútashchín nliiníí k'ehgo ádaanoht'ee, doo da'anii bichągháshé daanohl'ij da, nnee dawa doo da'dits'ag dayúgo bil ch'ídaago'aahgo yiniidaagodnłsj.

⁹ Áídí' ni'godzán biká'gee daanohwitaahíí nkt'éégo nohwil ch'ídaago'aahgo nohwiniidaagodnłsigo daadinłzj; yaaká'dí'go nohwiTaahíí itisgo daadinłzigo bikísk'eh ádaant'eego nkt'éé go'ij, áík'ehgo zhá nkt'éégo daahin'naa.

¹⁰ Ni'godzán biká' nohwitaahíí dabíí hádaat'ijyú dét'ihézhí' hagee nda'iilziihgee zhá ádaanohwił'ijh, áídá' yaaká'dí'go nohwiTaahíí nohwá

nt'ééhíí bigha ágádaanohwidnłsı, án godiyini ye'at'ééhíí k'ehgo néé ałdó' godiyini be'adaant'ee hileehíí bigha.

¹¹ Koł ch'ígó'aahgo ákoł'iiníí doo koł gozhóogo ákótsı dago koł na'dini' ndi bikédı'go hadín baa bıł ch'ígót'ááníí nt'ééhíí biyi' nołseełgo binest'a' gołıhıí k'ehgo ilch'ı'gonł't'ééhíí be'at'éégo nt'éé hileeh.

¹² Áık'ehgo nohwigan nadaahezdaahíí hadag ánádaahdle', nohwigod daaditidíí nt'iz ánádaahdle';

¹³ Áídı' ilk'ídézdoh intínhíí biká' ch'ínokáh, hadín na'nıłhodíí doo ch'a'odokał da doleełhíí bigha; áídá' nalwod nasdlııgo dahnadidáh.

¹⁴ Nnee dawa bıł t'eké daanołııgo, ła'ıí dázhó nt'éégo ádaanoht'eego dahdaanołdoh, doo ágádaach'it'ee dayúgo Bik'ehgo'ihı'nań doo hagot'éégo ch'ıltséh da:

¹⁵ Ídaa daagonohdzaa, dánko Bik'ehgo'ihı'nań bıłgoch'oba'ıí dábih'ı' ndohkahi at'éé; dánko koł goshch'ıihíí bikeghad nohwıyi' bengonyááyugo ndéesaągo nagont'og hajéedgo, áı bee łańi daabılchqo;

¹⁶ Ídaa daagonohdzaa, dánko nant'ı' nagmaahíí nohwıtahyú hileeh, dagohıí Esau holzéhi, dantsé nagmaahíí bigha Bik'ehgo'ihı'nań bits'a'dı' biyéé doleeł n'ıí dałahńdi iyaahıí bigha baa na'hazńıihıí k'ehgo dánko Bik'ehgo'ihı'nań doo yidnłsı dahıí nohwıtah hileeh.

¹⁷ Bıdaagonołsı, Esau ágádaahıí bikédı'go Bik'ehgo'ihı'nań bits'a'dı' nt'éhi biyéé silıı doleeł n'ıígee, Dah, bıłdo'ńıid; hichago yókeedgo ná'okaąh ndi doo hagot'éégo łaago ánáyıdléh da lék'e.

¹⁸ Doo díńko bich'ı' nehesohkai da, dził da'anıi si'ánıhıí, kq' bee dılth'ıí, dagohıí godıłhıí, chagołheehıí, yat'ógo nyolhıí,

¹⁹ Besh dilwoshé ánıhıí, bizhıi ánıhıí, áı bizhıi daidezts'aanıı, Doo dayúweh nohwıch'ı' yánłti' da, daayıłııgo nádaayokaąh lék'e, doo bich'ı' nehesohkai da:

²⁰ (Tsétahgo nakaihıí ndi dziłıí yıdahi'naayúgo bıł nda'ts'ilne'go dagohıí k'aa bee nabıdı'tseedgo goz'aą, ńıigo yee hadzıi n'ıí doo hagot'éégo yıdag ádaat'ee da lék'e:

²¹ Daayo'ıı n'ıí dázhó bégódzıdhıí bigha Moses gánıı lék'e, Dázhó nésdzıdgo dıshłıd:)

²² Áídá' díńko bich'ı' nehesohkai, dził Sion gołzéhi, ła'ıí Bik'ehgo'ihı'nań hıńáhi bıłhı gozńılıı yaaká'yú goz'áni Jerúsalem holzéhi, ła'ıí Bik'ehgo'ihı'nań bıńal'a'á yaaká'yú daagolńi lenáhıłséhı,

²³ Dantsé daagozlıinıı yaaká'yú bizhı' ádaagoszaahıí bıł daagozhóogo ha'ánáłséhıí, Bik'ehgo'ihı'nań nnee dawa yaa yałtı'go yándaago'a'ihı, ła'ıí yaaká'yú nnee nt'éégo ádaat'eehıí hadaadeszaahıí bıspirits bich'ı' nehesohkai,

²⁴ ła'ıí Jesus, Bik'ehgo'ihı'nań hik'e nnee bıłgo łańgot'aanıı ánıdéhı nohwá sizıni, ła'ıí dıl kok'e hıłta'ıı, Abel bıdıłıı yıtısgo nt'éégo ágot'eehıí yaa nagolńı'ı ałdó' bich'ı' nehesohkai.

²⁵ Bik'ehgo'ihı'nań, nohwıch'ı' yałtı'ıı, doo dah daadohńıi dago baa daagonohsaą: nı'gosdzán bıká'gee bich'ı' yałtı'ihıı, dah yıłńııdıı doo hagot'éégo bıłs'a' hakee da lék'e, áık'ehgo yaaká'dı' nohwıch'ı' yałtı'ihıı hodaayéelst'aą doo hádaat'ıı dayúgo, itısgo doo bıłs'a' haokee at'éé da:

²⁶ Da'áídá' bizhıihıı bee nı'gosdzán nagohı'naa, k'adyúgohıı gánııgo ngon'aą, Yunáásyú goldohgo dałahńdi doo nı'gosdzán zhá nagohısh'naa da, yáa ałdó' nagohısh'naa doleeł.

²⁷ Áń ágánńııdıı, Yunáásyú goldohgo dałahńdi, hadıı alzaahıı nadaaha'naahıı k'ıhzhı' nıı'né, gołzeego ágołzee, áık'ehgo hadıı doo hagot'éégo dıhı'náh dahıı zhá godzııh doleeł.

²⁸ Bik'ehgo'ihinañ bilakt'áhgee nohwiinilgo doo hagot'éégo k'ihzhì' nohwiinííl dahíí bighà halàà ba'ihédaandzì le', áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ daadnlzìgo là'íí bédaahildzidgo bił daagohilzhòógo bá nada'iidziid le':

²⁹ Bik'ehgodaahin'nañ kọ' ndi'ilk'áhi nlíni at'éé.

13

¹ Ilk'isó lił daanjoohíí k'ehgo dayúweh lił daanohjoo le'.

² Nnee doo bídaagonoksinihi nohwaa hikaiyúgo baa daa ch'ohba'go baa daayonah hela': nnee là' ágádaadzaago Bik'ehgo'ihinañ binadaal'a'á yaaká'dí'hi doo yídaagoksj dago yá da'dezné' lèk'e.

³ Ha'ánshijeedíí bínadaaħniih, bił ha'ánshoheedhíí k'ehgo; hadín bits'í biniidaagonkt'ééhíí bínadaaħniih, nohwíí áldó' nohwits'í góljigo bedaahinohnaa.

⁴ Na'i'neehíí nnee dawa daayidnksj le', doo iłts'á' nant'ì' na'aashgo da: ch'a'o'i'néhií là'íí nant'ì' nakaihíí Bik'ehgo'ihinañ yaa yádaakti'go yándaago'áah.

⁵ Bestso doo bidázhì' ádaanoht'ee da le'; nt'éhéta ayáháhi nohwíyéé lèk'e ndi baa nohwil daagozhòó le': Bik'ehgo'ihinañ gánohwiłnñiid, Doo nits'á' dahdosháh át'éé da.

⁶ Áík'ehgo doo t'áqzhì' daasiitj dago gádaan'nii, NohweBik'ehñ shich'oníhi nlij, nnee hago ádaashidoliikíí doo bee nésdzid da.

⁷ Nohwá naziiníí bínadaaħniih, Bik'ehgo'ihinañ biyati' bee nohwich'ì' yádaakti' n'íí: da'odlqáhíí k'ehgo da'ohdlaq le', nt'é ádaizlaahíí baa natsídaahkees.

⁸ Jesus Christ, adaqadá' át'ééhíí k'ehgo díí jji t'ah ágát'éé dahazhì' ágát'éé.

⁹ Yati' iltah at'éégo, yati' doo bigózini da k'izédaanohwidonííl hela': Bik'ehgo'ihinañ bilgoch'oba'íí bee kojiídí' ko'odla' nalwodgo áyłsigo nkt'éé, doo hagot'éégo ch'iyqáhíí bee da, áí bikísk'eh ánáda'ch'o'ijj ndi doo nt'é bee ádaach'izlaa da.

¹⁰ Jews bich'ì' begoz'aaníí bit'ááhyú daanliiníí da'ch'okqah goz'aqgee Bik'ehgo'ihinañ baa naltéehíí là' áígee nada'iziidíí daayiyqago dávik'eh; áí na'idziidíí bee Bik'ehgo'ihinañ nohwá ch'ígót'i' daanzj; áídá' Christ tsì'ılma'áhi biká' nohwá daztsaqáhíí bighà néé Bik'ehgo'ihinañ bich'ì' nohwá ch'ígót'i'. Nnee Jews bich'ì' begoz'aaníí zhà yikísk'eh ádaat'eehíí doo áík'ehgo bágoz'qá da.

¹¹ Magashi, dibekj, gant'ízéta nnee nda'ıksihíí bighà nadaistseedá' bidikíí okqah yebik'ehi da'tiséyú sitini da'ch'okqah goz'qá yune' áyikaah, áídá' bits'ihíí kjh goznílií anahyú daayidiid lèk'e.

¹² Áík'ehgo Jesus áldó', dabíí bidikíí bee nnee hadaadilne' doleelhií bighà kjh goznílií binaadyú ledn'aahíí dááditjhií anahyú biniigodelzaa.

¹³ Áík'ehgo néé áldó' nnee Jesus daayo'ni' n'íí k'ehgo daanohwich'o'ni'go bidag ádaant'eego halàà da'anahyú bich'ì' dokáh.

¹⁴ Dzaqgee doo nohwá dahazhì' daagondlij goz'qá da, áídá' dahazhì' daagondleehíí biká daadéet'ij.

¹⁵ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ dákozhà baa náda'né'ihíí k'ehgo Jesus binkááyú dayúweh daahohiikqahgo ba'ihédaandzì le', bizhi' ba'ihégosjgo behagohiigháh le'.

¹⁶ Nkt'éégo ádaanoht'eego là'íí nohwíyééhíí iltahoh'niigo baa daayonah hela': áí k'ehgo baa náda'né'ihíí Bik'ehgo'ihinañ yaa bił gozhòó.

¹⁷ Hadín nohwá naziiníí bikísk'eh ádaanoht'eego hayú ádaaniiyú ádaanoht'ee le', nohwiyi'siziiníí yinádaadéz'ijhií bighà; áí Bik'ehgo'ihinañ nohwá yil nanágodolnihi at'éé bił daagozhòógo ádaat'ijyúgo nkt'éé, áídá' doo bił daagozhòó dayúgo doo nohwá nzhoo da.

18 Nohwá da'ohkq̄ah: n̄t'éēgo ádaahiit'ij̄go bídaagonl̄z̄j̄, dawa ánádaahiit'ij̄h̄í bee da'aniigo ánádaahiit'ij̄l̄go hádaahiit'ij̄.

19 Shá da'ohkq̄ah doleel̄go itisgo nánohwoshkq̄ah, dák'adégo nohwaa nádishdaahíí bigh̄a.

20 Bik'ehgo'ih̄i'nañ, bits'á'dí' nkegohen'ááníí, Jesus nohweBik'eh̄n dazt-sādí' naadiidzaago ayíílaa, bidih̄í nohwá ngon'ááníí dahazh̄í' n̄dzilgo bee áile'íí biláhyú: nanyoodíí bidibeh̄j̄í n̄t'éēgo yinádéz'ij̄h̄í k'ehgo Jesus, Nanyoodíí ízisgo at'éhi, bichagháshé n̄t'éēgo yinádéz'ij̄.

21 Bik'ehgo'ih̄i'nañ hadaanohwidile', áík'ehgo nt'é bíl dábik'eh̄íí dawa n̄t'éēgo baa nahkaigo, binadzahgee hant'é bíl dábik'eh̄íí nohwiyi' na'iziid le', Jesus Christ binkááyú; án dázhó ba'ihégoş̄i le', doo ngonel'ą̄ dayú dahazh̄í'. Doleel̄go at'éé.

22 Nánohwoshkq̄ah shik'íyú, Díí ádaanohwidéniidíí doo bik'edaashol̄ch'iigo da ndaagohoh'aah: ayáhágo bee nohwich'j̄' k'eshil̄ch̄íí.

23 Nohwik'isn Timothy ch'ínádzáá l̄áá; dét'ihégo nyáá l̄ék'eyúgo, akú bíl nánsht'aashgo nádaanohwistséh̄ ndi at'éé.

24 Nohwá naziiníí dawa, la'íí Bik'ehgo'ih̄i'nañ bichagháshé dawa, Gozhóó, shá daabil̄doh̄nii. Ítalyú daagolíníí, Gozhóó, daanohwil̄nii.

25 Bik'ehgo'ih̄i'nañ bílgoch'oba'íí bee nohwich'j̄' goz'ą̄ le'. Doleel̄go at'éé.

THE GENERAL EPISTLE OF JAMES

¹ Shíí James, Bik'ehgo'ihí'naán ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń binal'a'á nshlíni, nnee nakits'adahyú hat'íí íłch'á'yú odaagohele'ihíí nohwich'í' k'e'eshchii, Bik'ehgo'ihí'naán nohwił nlii le', nohwiłdishńii.

² Shik'ííyú, iltah at'éégo nohwich'í' nagont'ogyúgo, baa nohwił daagozhóq le';

³ Díí bídaagonołsigo, nohwi'odłá'íí nayídntaahgo nyee ndi dahdaanołdoh daaleeh.

⁴ Áí dayúweh nohwiyi' na'iziid le', áík'ehgo nohwi'at'e' nzhooníí zhá be'ádaanoł'ee doleeł, doo hat'íí bee dábich'í'go da.

⁵ Nohwitaahyú dahadń doo goyáá dayúgohíí Bik'ehgo'ihí'naán yíyókeed le', áík'ehgo baa hi'né' doleeł; Bik'ehgo'ihí'naán dánzhóq at'éégo nnee dawa daazhógo yaa yiné'hi at'éé.

⁶ Áń nneehń odłáago áńíí le', doo biini' nakigo da: dahadń biini' nakihń, nch'iigo túnteel nádidáhíí k'ehgo at'éé.

⁷ Nnee ágát'éhń nohweBik'ehń bich'á'gé' doo hat'íí ích'í' nyohodlíí da le'.

⁸ Nnee biini' nakihíí doo bígóziigo nagháhi at'éé da.

⁹ Nnee ádaagoch'iyolba'ń Bik'ehgo'ihí'naán binadzahgee ízisgo at'éégo ábi'delzaahíí bighá bıl gozhóq le':

¹⁰ Áíná' nnee ízis it'íín ádaagoch'iyolba'go ábi'delzaahíí bighá bıl gozhóq le': t'oh dénzhonéhíí ánadaasdíídhíí k'ehgo bee ch'ígowáh doleełhíí bighá.

¹¹ Ch'ígona'ái sidogo hagháhgo, t'oh yinih'ééhgo dénzhonéhíí nandéh, áík'ehgo dénzhone' n'íí ádih: áí k'a'at'éégo nnee ízis it'íín t'ah dá'it'íigo bech'ígonáh doleeł.

¹² Nnee nabídi'nestáad lé'e ndi aal yitis ch'ínyááhn biyaa gozhóni at'éé: nabídi'nestáadíí aal yitis ch'ínyáágo dahazhí' ihí'náhi, nnee Bik'ehgo'ihí'naán bıl daanzhóni yaa yiden'ááníí, baa didot'aal, gonneegee ch'ah hobííhíí k'ehgo.

¹³ Nnee ła' nabídi'nestáad lé'eyúgo, Bik'ehgo'ihí'naán nashínestáad, doo ńi da le': Bik'ehgo'ihí'naán doo nchó'íí bee nahónntaah goz'aq da, ła'íí án doo hadń nayíntaah da:

¹⁴ Nnee daant'íígee dénchó'go ágot'eehíí yiká hát'ííníí, ídíbiiltso'go nabídintaah.

¹⁵ Dénchó'go ágot'eehíí hágot'iiníí iltsaq hileehíí k'ehgo nchó'íí yılchii: áígé' nchó'íí nchaa sil'íigo da'itsaahíí yılchii.

¹⁶ Shik'ííyú, shıł daanołshóni, nda'oksii hela'.

¹⁷ Dawahá nkt'ééhíí ła'íí dawahá nzhooníí yaaká'gé' nohwaa hi'né'hi at'éé, Bik'ehgo'ihí'naán idindláadíí Áyíílaahn bich'á'gé' nke'né', án doo łaago áná'dol'íiki da, hat'ihíta léhídáhgo chagosh'oh nágodleehíí doo áí k'a'at'éé da.

¹⁸ Bik'ehgo'ihí'naán dabíí hát'íigo dawahá daahínaago áyíílaahíí bitahgé' da'iltse' nest'án begodeyaahíí k'ehgo biyati' da'aníhi bee nádaagosiid'íigo ánohwilaa.

¹⁹ Áík'ehgo shik'ííyú, shıł daanołshóni, nnee daant'íígee nkt'éégo íyésts'aq le', yati' t'aazhí' goz'aqgo, ła'íí ha'ashkeehíí t'aazhí' goz'aqgo:

²⁰ Nnee bihashke'híí Bik'ehgo'ihí'naán binzhó'íí doo áíle' da.

²¹ Áí bighá nchó'zhinéégo ágot'eehíí ła'íí doo bik'ehyú ágot'eehíí dawa k'ihzhí' ndaanołné'ná', yati' nohwijíí biyi' k'ená'dilzéhíí nohwijíí yune' isht'egodnt'éégo nádaagodoł'aah, áí nohwiyi'siziiníí hasdáyińilgo yínel'aq.

22 Bik'ehgo'ihinaan biyati' da'aniiyú ádaanoł'tee le', doo daazhógo dédaadołts'ago da, doo ách'í' nadaalch'aago da.

23 Dahadn yati' daazhógo yidits'agn' doo yikisk'eh at'éé dahń, nnee la' biká'got'iné biyi' binii' da'at'éehii yinel'iihii k'ehgo at'éé:

24 An nneehń ádinel'iid hik'e dahiyaa, áigé' dagoshch'í' ánołh n'ii yaa yisnah.

25 Dahadn Bik'ehgo'ihinaan yegos'aanii dázhó nkt'éhi, begoz'aanii nnee ch'ínayihini, biyi' déz'iinii dayúweh yaa higaahn, doo daazhógo iyéstsaago dagoshch'í' yaa yinah daná', yati' yikisk'eh at'éehń, an nneehń dawahá áile'ii bee biyaa gozhóq doleeł.

26 Dahadn nkt'éego oshkaah nzina' biyati' doo yaa goyáago yakti'n ách'í' nach'aa, an nneehń bi'okaaahii doo bá begolne' da.

27 Chagháshé bitaa la'ii bimaa ádaadinií, la'ii isdzáné itsaa daanliinii bich'í' nadaagont'ogii bich'och'iniigo bitaach'ighaago, la'ii ni'godzán biká'gee nchq'go ágot'eehii doo hayii be'ách'ít'éégo da, ái Bik'ehgo'ihinaan nohwitaa'n bináat'okaaah da'aniihi, la'ii dánzhqo at'éhi at'éé.

2

1 Shik'iiyú, Jesus Christ nohweBik'ehń, bich'á'idindini, daaholdlaago nnee doo il'anigo baa natsidaalkes.

2 Nnee la' oodo bee bigan bik'en'áne gólíni, la'ii bidiyagé nkt'éhi bik'isilaago dała'adzaagee ha'ayáayúgo, la'ii nnee tét'iyéhi bidiyagé dénchq'éhi yee ha'ayáayúgo:

3 Nnee bidiyagé nkt'éhii zhá bich'í' ádaanoł'teego ágádaabilđolnii, Dzaagé' nkt'éégee dahnda; áiná' nnee tét'iyéhii ágádaabilđolnii, Da'áigee sínzii, dagohii, Shikeeyú ndaa:

4 Ágádaanoł'teeyúgoshá' la' dá'ich'í'go, la'ii itisgo lanatsidaalkes, nchq'go natsidaalkesgoshá' aayádaakti'ihii daaleeh?

5 Shik'iiyú, shil daanołshóni, idaayesółts'aa, Bik'ehgo'ihinaan ni'godzán biká' ágot'ee zhinéego tédaat'iyéhii da'odlaahii yee ízisgo da'it'ii doleełgo haiyinil, la'ii bilakt'áhgee begoz'aanii daabiyéé doleełgo haiyinil, ái Bik'ehgo'ihinaan yil daanzhoonii yaa goden'áá.

6 Áiná' nohwii tédaat'iyéhii doo bil da'oltag da laq. Nnee ízis it'iiniishá' isná daanołwidil'ii? Da'ái yáná'iti'hé yune'shá' odaanołwinihiyood?

7 Da'ái nkt'éego bee nohwi'dojiihiihá' dénchq'go yaa yadaakti'?

8 Nant'an yegos'aanii Bik'ehgo'ihinaan biyati' bek'e'eshchiinii gánúígee, Na'ashhahgé' gólíinii nil nzhqo le', dani ídił njoqhii k'ehgo, niihii da'anii bikisk'eh ádaanoł'teeyúgo nkt'éé:

9 Áiná' nnee il'anigo baa natsidaalkesyyúgo nchq'go akt'ii, begoz'aanii yitis hadaadiltaaakii k'ehgo ádaakt'ii bídaagonołsi.

10 Dahadn begoz'aanii dawa yikisk'eh at'éé ndi dała'ago iłsihyúgo, begoz'aanii dawa yilsih hileeh.

11 Ch'a'o'nehii bee alneh hela', niihii, Dahadn zohéé hela', nii aldo'. Ch'a'o'nehii doo bee ádzaa daná' dahadn zeezołhii lé'eyúgo, begoz'aanii yitis hadiltaaakii nleeh.

12 Begoz'aanii nnee ch'ínayihini nneehii nnee bee baa yada'iti' doleełii k'ehgo yadaakti', la'ii ái k'ehgo ádaanoł'tee.

13 Doo bil goch'oba' dahń doo baa goch'oba' dago baa yá'iti' doleeł; áiná' ilgoch'oba'ii aayá'iti'ii yee itisgo at'éé.

14 Shik'iiyú, nnee la', Oshdlaq, niiná' Bik'ehgo'ihinaan biyati' doo yikisk'eh at'éé dayúgo, hat'ii yit'ii áiná'? Ya' ái odlaahii hasdábilteeh née?

15 Kok'isn dagohii kolah bidiyagé éđhna' dajii biigha dáshina'naghaaná',

16 Nohwíí ła' bich'í' gádołniiyúgo, ılıch'í'gont'ééhíí bee nannaa, sínzilgo, ła'íí násíndjídgo nannaa; áiná' dawahá yídn nlijhíí doo baa nné' dayúgo; hat'íí bee nzhq̄q̄?

17 Áík'ehgo ko'odla' zhá gólíyyúgo, doo bikísk'eh ách'ít'éé dayúgo, doo hat'íí ká áile' da, daztsáni k'a'at'éé.

18 Dahadn gáníí doleeł, Ni ondlaa, áiná' shihíí shi'odla' yikísk'eh ánásht'íih: ondlaa hii shíł ch'í'nah ánle' yikísk'eh ánt'íihí da'ádihgo, áík'ehgo shíí os-hdlaa hii yikísk'eh ánásht'íihíí bee nił ch'í'nah áshle'.

19 Bik'ehgo'ihí'nań dała'á nlijgo hondlaq; áí nt'éé: ch'iidn daanlíni ałdó' da'odlaqana' ndaaldzidgo daadithid.

20 Áiná' nnee doo goyáq̄ dahi nłini, ko'odla' golíí ndi doo bikísk'eh ách'ít'éé dayúgo doo begolne' da, daztsáni k'a'at'éé, ya' áí doo bígonłsı da née?

21 Hat'íhíta be'okaa hii biká' dahi'niilgee Abraham, nohwitaa n'íí, biye' Isaac Bik'ehgo'ihí'nań yaa yinktijná'shą', ánat'íidíí bee Bik'ehgo'ihí'nań, dávik'ehyú át'éhi bilnıid?

22 Bígosínłsıid née, bi'odla'íí ła'íí yikísk'eh at'ééhíí dała' na'iziid, bi'odla'íí yikísk'eh at'ééhíí bee łałzaa.

23 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí, Abraham Bik'ehgo'ihí'nań yosdlaaq, áík'ehgo bi'odla'híí bighą dávik'ehyú át'éégo bá hótag, nii l'é'ehíí begolzaa: áígee Bik'ehgo'ihí'nań bit'eké daabilch'inıigo daach'ozhíí l'é'e.

24 Áík'ehgo bídaagosłsıid, doo bi'odla' zhá bee Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nnee dávik'ehyú át'éé da, áiná' yikísk'eh ádaat'eehíí ałdó' bee Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dávik'ehyú át'éé.

25 Da'ágát'éégo Ráhab, isdzán nant'í' nagháhi n'íí, ch'inıi nai'aahíí ha'áyíılaa, áíge' ła'hyúgo ch'ínádais'a'ná', ánat'íidíishą' bee dávik'ehyú át'éé bilđo'niid?

26 Kots'í koyi'siziiníí áđihyúgo daats'iztsaa, áí k'a'at'éégo ko'odla', bikísk'eh ách'ít'ééhíí áđihyúgo, doo hat'íí ká áile' da.

3

1 Shik'íiyú, hołaaqgo ılıch'ígó'aahíí daaleeh hela', ılıch'ídaagont'eehíí itisgo nyeego nohwaa yá'iti' doleeł bídaagonłsıhíí bighą.

2 Daanohwigha łaq̄ago ndaahiilziih. Dahadn yakti'gee doo ıksiih dahń nnee dázhq̄ nt'éhi nlij, nt'éégo áyıłsı, bits'ı dawa da'ánıiyú ánat'íih.

3 Łıj biza'áh bá ádaagohiidle' nohwik'ehgo nagmaahíí bighą; áík'ehgo bits'ı dawa bee daahiidlo'.

4 Tsina'eehíí ałdó' baa natsídaalees, dázhq̄ nchaa ndi, ła'íí nawode nch'iidíí aná'ol ndi, benal'eehíí dázhq̄ ałch'ıséhi bee na'ıl'eehíí dahát'ıiyú yidil'eeł.

5 Da'ágát'éégo kozaadíí ałch'ısé ndi ızisgo ágot'eehíí yee áda'odlíigo yakti'. Gochaago godnlch'il goz'áni kq' ałch'ıséhi bee bikq' do'nil łaq̄!

6 Kozaadíí kq' do'nilí k'a'at'éé, ni'godzán biká' nchq'ıí dawa bik'ehyú át'éhi k'a'at'éégo nohwits'ı biyi' itah nlij; kots'íhíí dawa yılchq̄q̄; ch'iidn bikq' diltk'ıí bich'á'gé' kq' bee bikq' do'nilgo ch'idehezna'gé' nch'ihenna'zhı' yikq' da'dinil.

7 Tsétahgo daagolíníí ılıtah at'éhíhíí, dlq̄, t'ıiish, túnteel biyi' daagolíníí daabi'dilzhq̄q̄, ni'godzán biká' nnee daabilshq̄q̄:

8 Áiná' doo hadń kozaad yq̄shq̄q̄ at'éé da: nchq'go doo nehe'náhi at'éé da, ła'íí dázhq̄ bik'asda' nchq'.

9 Kozaad bee Bik'ehgo'ihí'nań nohwitaa'n áshq̄q̄ daabiln'ni; da'ái bee nnee, Bik'ehgo'ihí'nań k'ehgo ádaaszaahi, yati' bee daahónkaal.

10 Da'ái kozé'ıí bich'á'gé' yati' nt'éhi ła'íí yati' nchq'i bee hagohiigháh. Shik'íiyú, díí doo ágát'éé da le'at'éhi.

11 Ya' ni'gé' túháljǐgee tú nzhq̄qhíí ła'íí tú nk'q̄qzhíí dała' haljǐ née?

12 Shik'íyú, ya' tsi, figs holzéhi, olives náyinkt'ǐ, dagohíí dasts'aa figs náyinkt'ǐ née? Áí k'a'at'éégo tú nk'q̄qzhíí háljǐgee tú nzhooníí doo háljǐ da.

13 Nohwitahtyú hadń goyáágo bił ǐgózi? Bi'at'e' nkt'ééhíí be'ánát'ǐhíí ch'í'nah áyǐłsǐ le', igoyá' doo t'aq̄zhǐ' yáná'iti' dahíí ye'at'éé.

14 Nohwijíí yune' nohwil daagoshch'íí'go dánohwízhá nkt'ééhíí ádá hádaakt'ǐyúgo, ła'íí dashízhá itisgo ánsht'eego daanołsiyúgo, doo ádaa da'okłłíí da le', doo ách'iniyú ách'ine' dayúgo lé'ılchoohi at'éé.

15 Ídiłgo ch'idzaaníí doo yaaká'gé' nke'né' da, dá ni'godzán biká' be-nagowaahi, dakó ko'at'e'íí bik'ehgo, ch'iidn binant'a' bich'á'gé'hi at'éé.

16 Dabízhá nkt'ééhíí ádá hát'ǐhíí, ła'íí dashízhá itisgo ánsht'eego nzǐhíí goljǐgee doo nkegohen'áá da doleeł, ła'íí nchq̄'go ágot'ǐhíí dawa begoz'aq̄.

17 Áíná' yaaká'gé' igoyá'íí díí k'ehgo at'éé, dázhq̄ nkt'éé, bił nkegohen'áá, dawa bich'ǐ' ch'izhóq̄, doo ádił k'a'ách'ít'éé da, dázhq̄ koł goch'oba', ła'íí nkt'éégo ánáda'ch'ol'ǐłgo, doo ıł'anigo baa nach'itsikeesgo da, doo koká' zhá gózhq̄q̄go da.

18 Nnee nkegohen'áágo ádaagołsiníí k'eda'dile'go dávik'ehyú ách'ít'ééhíí binest'a' goleeh.

4

1 Hat'íí bighá ılch'ǐ' nadaagonołkaad, ła'íí nohwitahtyú ılch'ǐ' hadaashkeed? Nohwiyi' dawahá nchq̄'íí biká hádaakt'iiníí nohwiyi' ılch'ǐ' na'iziidhíí bighá go'ǐí.

2 Hat'íhíta nchq̄'íí ch'éh hádaakt'ǐhíí bighá nada'oktseed: hat'íhíta naaniyú daabíyééhíí ádá hádaakt'ǐná' doo nádaadołné' dahíí bighá ılch'ǐ' hadaashołkeed, ła'íí ılch'ǐ' nadaagonołkaad: doo daahołkéedgo da'okłq̄ah dahíí bighá doo nádaadołné' da.

3 Dánohwízhá ádá hádaakt'ǐhíí biká da'okłq̄ahíí bighá doo nohwaa hi'né' da. Ágát'éégo da'okq̄ahíí doo bik'eh da.

4 Nant'ǐ' nakaiyíí k'a'at'éégo ádaanołt'éhi, ni'godzán biká' ágot'eehíí nohwil daanzhóq̄yúgo Bik'ehgo'ihí'nań yik'edaanníhi ádaanołt'ee, ya' doo bídaagonołsǐ da née? Áík'ehgo dahadń ni'godzán biká' ágot'eehíí zhá bił nzhooníí Bik'ehgo'ihí'nań yik'enníhi ádilne'.

5 Ya' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí ánííhíí doo bighani goljǐ dago gáníí daanołsǐ née, Ya' Holy Spirit nohwiyi' goliníí nchq̄'íí hát'ǐí née, dawahá ádá hát'ǐí née? Dah, da'anii doo ágát'éé da.

6 Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí itisgo nohwaa daihiné'. Áí bighá gáníí, Ádaa da'odlíhíí Bik'ehgo'ihí'nań bich'á'zhǐ' at'éé, áíná' ádaa goch'iyolba'íí Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí bee daayich'onii.

7 Áí bighá Bik'ehgo'ihí'nań baa ádaa deinołt'aah. Ch'iidn nant'an bidah ádaanołt'ee, áík'ehgo nohwich'á' nádilyeed.

8 Bik'ehgo'ihí'nań alhánégo bit'ahgo daanołjǐ, áík'ehgo bíí aldo' alhánégo nohwit'ahzhǐ' nłini at'éé. Nchq̄'go ádaanołt'eehíí, nohwigan tádaalgis: nnee biini' nakihíí daanołni, nohwijíí daanzhóq̄go ádaale'.

9 Doo nohwil daagozhq̄q̄ dago daalchag, chaal nahisółtaq̄ le': nohwidloh n'íí daalchago ánádaaldle', nohwil gozhóóníí doo nohwil anii dago ánádaaldle'.

10 NohweBik'ehń binadzahgee ádaa daagoch'olba', áík'ehgo hadag ádaanohwile'.

11 Shik'íyú, doo aayanáltihíí ádaadoł'ǐgo déncq̄'égo łaa yadaakti' da. Hadń bik'isn yí'ıłtahtyúgo, dagohíí bik'isn déncq̄'égo yaa yałti'yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań

yegos'aanii yí'iltah la'íi dénochó'égo yaa yaakti': Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aanii baa yañti' lé'eyúgo, begoz'aanii doo yikísk'eh ánt'ee da, áiná' aayakti' ihíi nlií.

¹² Begoz'aanii áyílaahíi dała'á nlií, da'án ałdó' hasdáhiniikíi yínel'aa, la'íi da'ílii yilchiigo yínel'aa: áiná' hat'íi nlií nńzigo aayanáltihíi ádní'íigo nnee la'ihíi baa yañti'go?

¹³ Sáá'a, nohwíi gádaadołnihiíi, Díi jii dagohíi iskaą akú kih goznilyú nkáh, akú dała'á nohwelegodáh, nada'iilnií la'íi nohwaa nada'iiniigo, áik'ehgo bestso nohwá ígowáh, daadołnií:

¹⁴ Ndi iskaą ágonéhíi doo bídaagonołsi daná' ádaadołnií. Nohwi'ihí'na' hat'íi át'ée? Áad nahinago dé't'ih hiłtséhge' da'ádihíi k'ehgo ádaanoł'ee.

¹⁵ Áiná' gádaadołniigo nł'ée, NohweBik'ehń hat'íiyúgo daahii'naa doleeł, áik'ehgo díi ádaahiidle', dagohíi ái ádaahiidle', daadołniigo.

¹⁶ Doo ágádaadołnií dayúgo ádaa da'olđliigo yádaakti': ágát'ée go yá'iti'íi nchó'íi át'ée.

¹⁷ Dahadń áigeé ách'it'ée hii yígółsi ndi doo ágát'ée dahń nchó'íi bá hileeh.

5

¹ Sáá'a, ízis da'ol't'iinií, daalchag la'íi daadołwosh, iniigodilnehíi bee nohwiká' ngowáhíi bigha.

² Bee ízis da'ol't'iinií daanłdzid, la'íi nohwidiyágéhíi doole daayiyaa.

³ Nohwi'óodo la'íi béshligai daadichii; ái bidichiihíi nohwaa nagolni' doleeł, ái kó' dilti'híi k'ehgo nohwitsi' yiyaa doleeł. Dawahá lán da'íliihíi iké'yú náhilkaahíi bigha ilch'i' nadaasołné'.

⁴ Sáá'a, daanohwini' biyi' ihigeshgo nnee nada'iziidíi daayółbił n'íi t'aazhi' bich'á' daahonołt'íi nohwich'á' daadilwosh: nnee daahigeshíi daachagíi Bik'ehgo'ihí'nañ, nnee doo náholtagyú biNant'a'íi, yidezts'aa.

⁵ Ni'godzán biká' ízis da'ol't'iinií la'íi gonedliinií zhá bee daahinołnaa ni'; ádeenisoł'ah, magashi bidinesk'ahgo siideehíi k'ehgo, k'adíi na'itseedíi biká' ngonyáá.

⁶ Nnee dábikeyú át'ée hii zideego bá nadaagoso'aa go daazesołhii; do nohwidag at'ée dago.

⁷ Áik'ehgo shik'íiyú, nohweBik'ehń nadáhzhí' biba' nohwil nkedaagohez'aa le'. Sáá'a, k'edileehíi ni'godzán bich'á'gé' nest'a' lán ílii bił nkegohen'aa go yiba' sidaa, da'iltse la'íi iké'zhí'go nanágołt'aa zhí'.

⁸ Nohwíi ałdó' nohwil nkedaagohez'aa le'; nohwijíi nłdzilgo ádaale': nohweBik'ehń nadáhgee ngowáhíi bigha.

⁹ Shik'íiyú, doo lida'ol'tah da, doo nohwá ndaago'aah da doleeł hii bigha; sáá'a, ndaago'a'íi ch'é'ítiingee sizii.

¹⁰ Shik'íiyú, Bik'ehgo'ihí'nañ binkáayú nada'iziidíi nohweBik'ehń bizhi' bee yádaakti' n'íi, biniidaagonł'ée hii bił nkedaagohez'aa hii nohwil ch'idaago'aahgo bikísk'eh ádaanoł'ee le'.

¹¹ Sáá'a, nłdzilgo nazii n'íi bił daagozhóóníi baa natsídaahiikees. Job holzéhi nłdzilgo sizii n'íi baat'ídaanołsi, biniidaagodelzaahíi bikédé'go nohweBik'ehń baa nách'ozbaadíi yídaagołsi; nohweBik'ehń dážhó aatét'íi la'íi bił goch'oba'hi at'ée.

¹² Shik'íiyú, díinko bee itisgo ádaanoł'ee le', doo yaaká' bee nohwit'a dahnádaadidołnií da, doo ni'godzán bee da, doo la'ihíi bee da; áiná', Ha'aa, daadołniigo da'anii ádaadołnií le'; dahyúgo hii dánko nohwaa yá'iti' doleeł.

¹³ Nohwitahyú la' biniigonł'ée née? Án okaah le'. La' bił gozhó née? Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ahéngizo ido'aal le'.

¹⁴ Nohwita^hyú ła' nezgai née? Ínashood yánazíni yiká ádaanii le'; áí nohweBik'ehń bizhi'íi binkááyú ik'ah yil yedilńińhgo bá da'okąąh le':

¹⁵ Áík'ehgo odlaągo okąąhíi bee nezgaihíi nadziih, áík'ehgo nohweBik'ehń hadag ánábidođlíi; ła'íi nchọ'go adzaa lé'eyúgo, binchọ'íi bá da'izlíné ánádođńiil.

¹⁶ Nda'oksiihíi baa hł nadaagołńi', ła'íi iłdenáągo ła'da'okąąh, áík'ehgo nádaano^hwi'dilziih. Nńee dá**bik'ehyú** at'ééhíi bijíi dawa bee okąąhgo dázhó bedehíi.

¹⁷ Elías nńee dá nohwíi k'a'at'éhi nłi lé'e, án, Doo nagołtjį da le', niigo bijíi dawa bee oskąąd: áík'ehgo ni'godzán biká' dá doo nagołtjįhé taadn łegodzaagé' gostán dahiitąą.

¹⁸ Áígé' ná'oskąądgo yaaká'gé' nkegonłtąą, áík'ehgo ni'godzán biká' nest'a' nádaagođlíi.

¹⁹ Shik'íiyú, nohwita^hyú ła' da'anii ágot'eehíi yich'á' nyááyúgo, ła' t'ąązhį' yil nnat'áázhyúgo;

²⁰ Díńko yigołsįh le', nchọ'go at'íhń bi'at'e' nyihesiihgé' dahadń t'ąązhį' yil nnat'áázhń, án da'itsaah bich'á'gé' biyi' siziinii hasdábidołteeł, áík'ehgo nchọ'íi łaągo yilegodihozil.

THE FIRST GENERAL EPISTLE OF PETER

¹ Shíí Peter, Jesus Christ binal'a'á nshlíni, nnee nanidí' daanliigo iłts'á'yú Póntus, Galátia, Cappadócia, Asia, ła'íi Bithýnia daagolzeeyú odaagohele'ihíi bich'ı' k'e'eshchii,

² Nohwíi, Bik'ehgo'ihinań nohwitaa dabíntsé nohwídaagołsigo hanohwiheznil, ła'íi Holy Spirit hadaanohwidezlaago, Jesus Christ bikísk'eh ádaanoht'eego, ła'íi bidil bee nohwik'í daidilka' doleelgo hanohwiheznil: Bik'ehgo'ihinań bilgoch'oba'íi ła'íi bits'á'dí' ilch'ı'gont'éehii dayúwehégo bee nohwá igohigháh le'.

³ Bik'ehgo'ihinań, Jesus Christ nohweBik'ehń biTaa, ba'ihégoł le', án bilgoch'oba'íi an'odaazliinií bee Jesus Christ daztsaadı' naadiidzaahii biláhyú ániidégo nádaagosiidlii, áik'ehgo yaaká'yú gozhóónii ndaahóndliihii doo nohwits'á' bech'igowáh dago biká daadéet'ıi.

⁴ Bik'ehgo'ihinań bits'á'dí' daanohwíyée doleehi, doo da'ílii hileeh dahi, doo hichqoh dahi, doo bech'igonáh dahi, yaaká'yú nohwá nano'nii,

⁵ Nohwi'odla' golıihií bigha Bik'ehgo'ihinań binawod bee nıt'éégo nohwinádéz'ıi, hasdáhiikáhii aal ıalzaazhi', ái nohwá ilch'ı'ilzaago nnágodzaago ch'ı'nah ádolıiı.

⁶ Ái bigha, k'adíi det'ihézhı' ıltah at'éégo nanohwi'dintaahgo nohwini-idaagonıt'éé lék'e ndi dázhó nohwıl daagozhóó:

⁷ Nanohwi'dintaahii bee nohwi'odla' nıdzil shıhií nabı'dintaah; óodo ko' bee bitádil'eeł, óodo da'ílii hileeh, áidá' nohwi'odla'ıi óodo bitisgo ilıi; áik'ehgo nohwi'odla' nıdzil bígóziyúgo, Jesus Christ nádzáago nohwa'ihéndziigo, daanohwidnısigo, ła'íi nohwits'á'idindláád doleel:

⁸ Christ doo hwahá daahołtséh da ndi nohwıl daanzhoq; k'adíi án doo daah'ıi da ndi daahohdlaago nohwıl daagozhóó, nohwıl gozhóónii doo hagot'éégo baa na'goni' dago yaaká'yú idindláádıi k'a'at'éé:

⁹ Dayúweh nohwi'odla' bee nasozıiyúgo nohwiyi'siziinií hasdakáh.

¹⁰ Ái hasdách'igháhii bee Bik'ehgo'ihinań nohwaa ch'oba' doleehii, dabii binkááyú nada'iziidi n'ıi yaa nadaagosni'; ái hasdách'igháhii yiká na'ódaadilkid, ła'íi dázhó yıdaagołsıih hádaat'ıigo nadaayılkaah lék'e:

¹¹ Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'ıi Christ biSpirit daayigoyılını dabíntsedá' Christ biniigodilne'ıi yaa nagosni', ła'íi bikédı'go bits'á'idindláádıi aldó' yaa nagosni', áik'ehgo hagot'éégo ágonoıiııı, ła'íi da'os'ah ágonoıiııı yiká na'ódaadilkid lék'e.

¹² Holy Spirit yaa nagosni' n'ıi, doo ái goldohii biyi' ánagot'ıiı da doleelgo, áidá' dii goldohii biyi' ágone' doleelgo Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziidi n'ıi bich'ı' ch'ı'nah ágolzaa, áik'ehgo k'adíi da'ái bee nohwıl na'goni', nnee Holy Spirit yaaká'dı' nken'ła'ıi biláhyú yati' baa gozhóni yee nohwich'ı' yádaaktı'ıi, da'ái yee nohwıl nanádaagolni', ái Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolıinií yıdaagołsıihgo hádaat'ıi.

¹³ Ái bigha nohwiini' ıadaahle', ıdaa daagonohdzaa le', Jesus Christ nádzáago Bik'ehgo'ihinań bilgoch'oba'ıi nohwíyée doleehii dangont'ı'zhı' ndaahołı;

¹⁴ Chagháshé da'dits'agıi k'ehgo ádaanoht'ee le', Bik'ehgo'ihinań doo hwahá bıdaagonołsıih dadá' ncho'ıi zhá hádaakt'ıi n'ıi doo dayúweh be'ádaanoht'ee da le':

15 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, nohwich'į' ánniidíí, godilzihgo at'ééhíí k'ehgo nohwíí áldó' nohwi'at'e'íí dawa bee daagodinolsį le';

16 Gáníigo bek'e'eshchihíí bighą, Shíí dilzinihíí nshłji; áík'ehgo nohwíí áldó' daagodinolsį le'.

17 Bik'ehgo'ihí'nań doo hadín yik'izhį' at'éégo da, nnee daantjigeeg hagot'éégo ádáat'jídíí yee yándaago'a', án nohwiTaa daabikdohniigo nádaahokąąhyú bédáaldzidgo daadinolsį le', ni'gospzán biká' daagonohłjídá':

18 Díí bídaagonolsį le', doo áníídá' daanohwitaa n'íí bi'at'e' nohwił ch'ídaiz'ąą n'íí doo nt'é da, áídá' áí biyi'dí' nanánohwi'diheznii, Beshłigai ła'íí óodo da'ííí hileehi doo bee nanánohwi'diheznii da;

19 Áídá' Christ bidil łań ílíni bee, án dibelji bizhaazhé doo baa dahgoz'áni da, doo hayú baa daats'idilhił dahíí k'a'at'éégo nłji;

20 Áń ni'gospzán doo hwahá nnit'aa dadá' habi'doltji, áík'ehgo da'iké'yú ngonyáágeeg nohwá ch'í'nah alzaa,

21 Christ biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań daahohdłąą; Christ daztsąądí' Bik'ehgo'ihí'nań naadiidzaago ábíílaa, ła'íí bee bits'ą'idindláádíí baidin'ąą, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań daahohdłąągo bits'ą'dí' nt'ééhíí ndaahokíí doleel.

22 Doo daazhógo da, áídá' da'anjiigo nohwik'isyú nohwił daanzhógo doleelgo Holy Spirit biláhyú da'anji ágot'eehíí bikísk'eh ádaanoht'eehíí bee nohwiyi'siziiníí nzhógoo ádaahłaa, áík'ehgo nohwijíídí' dážhó kł daanohjoo le'.

23 Da'ííí hileehi doo bee áníidégo nádaagosohdłji da, áídá' doo da'ííí hileeh dahi bee nádaagosohdłji, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' hińáhi ła'íí dahazhį' begoldohi bee nádaagosohdłji.

24 Nnee dawa t'oh k'ehgo ádaat'ee, ła'íí nnee zhinéego ízisgo ágot'eehíí ch'il dénzhonéhíí k'ehgo ádaat'ee. T'ohíí daanikné, ła'íí ch'il dánzhonéhíí n'íí nanihidéh:

25 Áídá' nohweBik'ehń biyati' dahazhį' begoldohi at'éé. Díí yati'íí bee nohwich'į' yáná'itihíí, yati' baa gozhóni at'éé.

2

1 Da'oh'ni'íí, nadaahch'aahíí, nzhóni ádaadoł'iiníí, ła' bíyééhíí idáhádaaht'iiníí, ła'íí nchog'go yádaakti'íí dawa k'ihzhį' ndaagodinoh'aahgo,

2 Mé' ání gozlíni ibe' yidih daanłjihíí k'ehgo, Bik'ehgo'ihí'nań biyati', ibe' nt'éhi, bíđih daanohłji, bee daanołseeł doleelhíí bighą:

3 NohweBik'ehń bilgoch'oba'íí ilk'idá' daasolihgo.

4 Áń bich'į' nnohkáh, án tséé hińaahíí k'ehgo nłji, nnee doo hádaabit'ji da ndi łań íłjiigo Bik'ehgo'ihí'nań habiltji.

5 Nohwíí áldó' tséé hińáhi daanohłjihíí k'ehgo kih godiyini doo hit'ji dahíí nohwee ágólne', okąąh yedaabik'ehíí daadilzini daahłeehgo, Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'niłhíí k'ehba'ihédaanhsigo daahokąąh, áí Jesus Christ biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bil dábik'eh.

6 Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí biyi' gáníí, Isąą, Siongeeg hágon'ąągeeg tséé dantsé si'aaníí nnish'aah, łań íłjiigo hałtini, áí tsééhíí Christ nłji: áík'ehgo dahadín bosdłąądíí doo hant'é yik'e ídaayándzi da doleel, nii.

7 Áí bighą án daahohdlaaníí nohwich'į' łań íłji: áídá' doo da'odłąą dahíí bich'į'go tséé kih ádaagole'íí yó'odaisne'i n'íí hágon'áágeeg dantsé si'aaníí silji,

8 Doo da'odłąą dahíí yséé bighą nach'igeehíí, tséé ts'iztałgo nach'ikaadíí silji, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' doo daach'idits'ag dahíí bighą nach'iniidéh; díí yee bąngon'ąąhi ádaach'it'ee.

9 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, godilhiłd' dabíi bits'á'dí' díyat'éégo idindláádzhí' nohwiká ánniidíi, ízigo ye'at'ééhíi ch'í'nah ádaanołsi doleehíi bigha nohwíi daalinolt'íiłhí hanohwi'dihesnilhi ádaanoht'ee; nadaant'án okąah yedaabik'ehíi daanołhíi, nohwinant'a' dała'áhíi daanołhíigo daagodinołsini, Bik'ehgo'ihí'nań bíyéé daanołhíi:

10 Łahn doo Bik'ehgo'ihí'nań bíyééhíi daanołhíi da, n'íi k'adíi bíyéé daanołhíi: łahn Bik'ehgo'ihí'nań doo nohwaa ch'oba' da, n'íi k'adíi nohwaa ch'oba'.

11 Shił daanołshóni, díi ni'gospdzán biká'zhí' nanidí' nakaihíi łá'íi det'ihézhí' kú nakaihíi k'ehgo daanołhíigo, nádaanołwoshkaąah, nohwits'í bich'í' zhíneégo nchq'í' zhá hadaah't'iiníi bits'á'zhí' ádaanoht'ee, nohwíi yune' nł'éhíi nchq'íi bich'í' nagonłkaad;

12 Doo Jews daanłi dahíi binadzahgee nohwi'at'e' nł'éégo ádaanołsi: áik'ehgo doo bik'ehyú ánádaah't'íił da, daaniigo nohwída'łtah ndi nł'éégo ánádaah't'íił daayo'íigo Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihédaanzí doleel, án baa nyááhíi bijíi.

13 NohweBik'ehń bíyéé daanołhíihíi bigha nnee yenagos'aaníi dawa bikísk'eh ádaanoht'ee: ízigo nant'án, án ízigo at'éhi nłiigo daadohts'ag;

14 Nant'ánchań daanłiiníi aldó' daadohts'ag, ái doo bik'ehyú ánádaat'íił dahíi biniidaagodilne'go, łá'íi dábik'ehyú ánádaat'íiłhí nł'éégo ánádaah't'íił daayihniigo ízigo nant'án nohwich'í' yil'aa.

15 Díi Bik'ehgo'ihí'nań nohwá hăt'íi, dábik'ehyú ádaah't'iiníi bee nnee doo daagoyáá dahíi, nt'é yaa yádaakt'íi doo yádaagołsi dahíi, doo nt'é daanłi dago ádaahłe':

16 Jews bich'í' begoz'aaníi doo dayúweh bi'isna' daanołhíi da; da'ágát'éé ndi dawa nohwá bił ch'í'otaąhíi doo nohwinchq'íi bił yaa nadaasołtsooz da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań bánada'ohsiidíi daanołhíigo daahinołnaa.

17 Nnee dawa daadinołsi le'. Odlą' bee nohwik'isyú daanłiiníi nohwil daanzhqq le'. Bik'ehgo'ihí'nań daadinołsiigo bédaakłdzid le'. Ízigo nant'anhíi daadinołsi le'.

18 Nada'ohsiidíi, nohwinant'a' daanłiiníi dawa bee daadinołsiigo daadohts'ag; daanzhooníi łá'íi doo hago ádaat'íi dahíi doo ái zhá da, áídá' hadaashkeehíi aldó' daadohts'ag.

19 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nł'éégo ách'ídzaago idégoch'ilziyúgo, áídá' doo nchq'go ách'ídzaa da ndi koniigodilne'go nye'í ch'idits'ago bidag ách'ít'éeyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dábik'ehyú ách'ít'éé.

20 Nchq'go ádaahłzaahíi bigha nohwiniigodelzaahíi bidag ádaanoht'eeyúgo, ya' ái Bik'ehgo'ihí'nań bił nzhqq nee? Dah. Áídá' dábik'ehyú ádaah't'íi ndi nohwiniigodelzaago bidag ádaanoht'eeyúgohíi, ái Bik'ehgo'ihí'nań bił nzhqq.

21 Ágát'éégo nohwiniidaagonł'ééhíi bigha Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'í' ánniid: Christ nohwá biniigodelzaa, áik'ehgo shedaanoł't'ee le', nohwilni:

22 Án doo nchq'go adzaa da, nach'aago yá'iti'íi doo bizé'dí' diits'ag da:

23 Án nnee yati' bee daabokáal ndi bíi doo t'ąązhí' yati' yee okáal da: án biniigodelzaa ndi goyéégo nohwich'í' godish'aah doo ni da; ndihíi Bik'ehgo'ihí'nań dábik'ehgo aayakt'ihíi yaa ídet'ąą lək'e:

24 Án nohwinchq'íi dabíi bits'íi ída'áyiidlaago tsí'ilna'áhi yiká' daztsąą, néé nohwinchq'íi bich'í' dasiitsąądá' dábik'ehyú ágot'eehíi bich'í' daahin'naa doleehíi bigha: nohwá habi'doltsazíi bigha nohwinchq'íi bits'á'zhí' nádaahłzii.

25 Dibelłi ch'a'onaksąąhíi k'ehgo ádaanoht'ee ni; k'adíi t'ąązhí' dibelłi Nanyoodihíi baa nánokai, án Christ nłiigo nohwiyi'siziiníi Yinádéz'iiníi nłi.

3

1 Da'ágát'éégo isdzané daanohlíni, nohwiká' daadohts'ag; áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań biyati' doo yikísk'eh ádaat'ee dayúgo, doo nt'é daabikdohńii da ndi, nńt'éégo ádaanoht'eehíi bee da'odlaą daaleehgo daahonońbiih doleel;

2 Nńt'éégo ánádaaht'iiłgo ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań daadinońsigo daayo'iihíi bighą da'odlaą daaleeh.

3 Doo nohwiká'yú zhá ídaadolzhoo da, daazhógo nel'iihíi bighą doo nohwit-sizil iltah at'éégo daashbizh da le', ła'íi dawahá óodo ádaaszaahíi doo nohwaa dahnazńilgo da, ła'íi diyagé łań ílínií doo nohwik'isilaago da:

4 Áída' nohwijii yune' nńt'éégo ágot'eehíi bee dénzhonégo ádaahle', nohwijii yune' isht'edaagodnt'éégo, ła'íi dant'éheego be'ádaanoht'eego, ái be'ídaadolzhooníi doo da'ílii daaleeh dahi, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee łań ílíni.

5 Da'ágát'éégo doo ánída' isdzané daagodńsiníi Bik'ehgo'ihí'nań yaa da'ohíiíi ídaadilzhoo lek'e, biką' daidits'ago:

6 Sarah ágát'éégo Abraham yidits'ag lek'e, shinant'a' yikńiigo: da'osodlaądhíi bighą án bich'eke'yú k'ehgo daasolii, nńt'éégo ádaanoht'eeyúgo, ła'íi doo nt'é bik'e nadaalyiz dayúgo.

7 Da'ágát'éégo nńee daanohlíni, nohwi'aa baa natsídaahkeesgo bił daagonohii, bits'í doo nńdzil dahíi bighą daadinońs, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íi nohwi'ihí'na' nohwá agońsiníi da'ánohła nohwíyéehíi bighą; áik'ehgo da'ohkaąhgee doo nohwich'í' nagont'og da.

8 Da'iké'yú goz'aaníi, daanohwigha nohwinatsekees dała'á ádaanońs, łaa daach'ohba' le', odla' bee ilk'isyú daanohiiigo kił daanohjoo le', nohwijíi' doo nohwil daagoch'oba' le', k'édaanońs le':

9 Ła' doo bik'ehyú ádaanohwizlaa dayúgo doo iké'déna' ágánaadaahdle' da, daanohwóch'iid lek'eyúgo doo t'ąązhi' daahóhch'iid da: áída' gozhóónii bá hádaaht'ii; díi bighą Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'í' ánńiid bídaagonońs, ła'íi ái bee gozhóónii nohwíyéé doleel.

10 Hadín ihí'na' bił nzhooníi, ła'íi nńt'éégo bíyołkaał hat'íinií, án doo ncho'go yati' da le', doo lé'ikchoo da le':

11 Áń ncho'íi yits'ą'zhi' anńe'go nńt'ééhíi ye'at'ii le'; ilch'í'gont'ééhíi yika hat'iiigo nńdzilgo yikádéz'ii le'.

12 NohweBik'ehń nńee dávik'ehyú ádaat'eehíi yik'idéz'ii, ái bi'okąąhíi yiyésts'ąą: áída' nńee doo bik'ehyú ánádaat'iił dahíi yits'ą'zhi'go dahnot'aał.

13 Nńt'éégo ádaanoht'eedá', hadínshą' nohwini'dikńih?

14 Dánzhooqgo zhá ágot'eehíi bighą nohwiniidaagonńt'éé ndi, nohwá gózhoo doo: nńee nohwik'edaanniihíi doo bédaakdzid da, doo nohwil nadaagont'og da le';

15 Áída' nohweBik'ehń, Bik'ehgo'ihí'nań nliigo, nohwijii yune' daadinońs le': nńt'ééhíi nohwádihyú goz'aaníi nohwijii biyi' yune' nda'ohíiíi nńee ła' yighą nanohwídikidyúgo, hagog'éégo bich'í' hahdziihíi t'ah bíntsé bídaagonońs le', taądégo ła'íi daadinońsigo baa nadaagońi' le':

16 Nńt'éégo ánádaaht'iiłgo ídádaagososiiđgo, Christ biláhyú nohwi'at'e' nńt'éé ndi léda'ikchoogo ncho'go ánádaat'iił daanohwiihíi ídaa yádaandzi doleel.

17 Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgoyúgo nńt'éégo ánádaaht'iił ndi nohwini-idaagonńt'ééhíi dávik'eh, áída' ncho'go ánádaaht'iił zhińééhíi bighą nohwiniidaagonńt'ééyúgohíi doo nzhoq da.

18 Christ dałahńdi nohwincho'híi bighą biniigodelzaa, án dávik'ehyú át'ééhíi doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi yá biniigodelzaa, Bik'ehgo'ihí'nań yaa

nnohwinííhíí bigha, bits'í zhá zesdij, áídá' biyi'sizíni doo zesdij da, áí bee naadiidzaa:

¹⁹ Áí bee spirits ha'áshijeedyú nýáágo yich'í' yakti';

²⁰ Áí spirits-híí doo ánídá' dabízhá daabik'eh ndi Bik'ehgo'ihí'nań bágoho'aał lék'e; Noah hinaadá' tsina'eehíí áile'dá' tsina'eehíí biyi' tsebíí hilt'eego zhá hasdákai, tú biláhyú.

²¹ Áí túhíí tú bee baptize ánohwi'delzaago Jesus Christ daztsaadí' naadiidzaahíí biláhyú hasdáhiikaihíí bee nohwíl ch'í'nah ágolzaa, (baptism doo koká' chiníí nail'eelgo ágolzee da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee dávik'ehyú ách'ít'éégo idégoch'íksigo ágolzee.)

²² Christ yaaká'yú onádzago Bik'ehgo'ihí'nań bigan dihe'nazhinéégo dahsdaa; Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí, ła'íí yedaabik'ehíí, ła'íí spirits binawodíí dawa daabidits'ago ádaabi'deszaa.

4

¹ Christ bits'í bee nohwá biniigodelzaahíí k'ehgo nohwíí áldó' binatsekeesíí k'a'at'éégo nohwinatsekeesíí ádaahle'go nohwíí áldó' bá nohwiniigodilne'go dávik'eh: hadín bits'í bee biniigodelzaahíí nchq'íí yits'á' nýáá;

² Áík'ehgo nehena'zhí' kots'í zhinéégo nchq'i ánadaat'ííí doo yaa biini' da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań hát'ííí zhá ánát'ííí go yaa biini' doleel.

³ Bik'ehgo'ihí'nań doo daayokaah dahíí bíl daanzhogo ánadaat'íííhíí k'ehgo ánadaahiit'íí n'íí ał bech'ígoyáá; díínko be'ánadaahiit'ííí ni': nchq'íí doo bich'í' t'aazhí' ádaant'ee da ni', nohwits'í zhinéégo nchq'íí zhá hádaahiit'íí ni', nohwíl nádaagodeyis ni', da'iidlaago daagodnlch'aad ni', da'iidlaago nohwíl daagonedlíí ni', ła'íí da'íílnéhíí daahohiikaah ni':

⁴ Bíl nchq'go ánadaat'ííí n'íí, k'adíí nchq'go ánadaat'íííyú doo bíl aanáhkeel dahíí bigha nohwída'íltah:

⁵ Bik'ehgo'ihí'nań, nnee daahinaahíí hik'e nanezna'íí bílgo ilk'idá' yaa yakti'go siziiníí, bíńáál áí nneehíí ánadaat'ííí n'íí dabíí ídaa nadaagolni' doleel.

⁶ Nnee nanezna' n'íí t'ah daahinaadá' nt'é bigha yati' baa gozhóni bee bich'í' ya'íiti'? Yati' baa gozhóni daayodlaago biyi'siziiníí Bik'ehgo'ihí'nań yíl daadoleelíí bigha, dabíntsedá' góyéégo bándagost'aq ndi.

⁷ Ágot'eehíí dawa k'ad bengonáh: áí bigha nohwiini' daagolíígo, ídaa daagonohdzaago da'ohkaah le'.

⁸ Díínko itisgo begoz'áni, dázhq líl daanohjog le': í'ijóóníí nohwitah begoz'aayúgo, ła' ni'íksih ndi nohwíl'ijóóníí áí bee bíl ya'istsooz.

⁹ Íldenáágo hasta' nahkáh, doo bik'e daasholch'iigo da.

¹⁰ Nnee bána'iziidíí nt'é bíyéehíí yá yinádéz'íígo yita'iníihíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bílgoch'oba'íí dała'á daanotíígee nohwaa daizné'íí íltah ádaat'eehíí bee líl ch'odaahníih.

¹¹ Nnee ła' yakti'yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'íí zhá yee yakti' le'; nnee ła' ich'oníiyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań nldzilgo ábísigo ich'oníi le': Jesus Christ biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoş doleelgo, án dázhq ba'ihégoş le', ła'íí dawa yebik'eh le', doo ngonel'aq dayú dahazhí'. Doleelgo at'éé.

¹² Shił daanohshóni, nohwi'odla' bee bígodzihgo nanohwíntaahi nyé'i bee nohwich'í' godeyaayúgo, dilidgo nniihíí k'ehgo, doo nohwíl díyadaagot'ee da le', doo ágondzíyú bee shich'í' ágodzaa doo daanohşí da le':

¹³ Ndi Christ biniigodelzaagee nohwíí áldó' itah daanohlíihíí bigha nohwíl daagozhq le'; áík'ehgo án bits'á'idindláádíí ch'í'nah alzaago dázhq nohwíl daagozhq doleel.

14 Christ bizhi'húí bigha ncho'go nohwaa yadaach'ikti'yúgo, nohwá gózhóni at'éé; Bik'ehgo'ihinañ biSpirit, bee bits'á'idindláádíí, nohwiká'zhí' nliihíí bigha: ncho'go nohwaa yadaakti'íí Bik'ehgo'ihinañ ncho'go yaa yadaakti', áídá' nohwich'í' zhinéégo Bik'ehgo'ihinañ dázhó ba'ihégoŝi.

15 Áídá' nohwiniidaagonkt'ééyúgohíí, nnee naitseedíí doo daanoht'igo da le', in'íihíí dagohíí ncho'go at'íiníí, dagohíí doo bidildoo dahíí nabinkt'ogíí áldó' doo daanoht'igo da le'.

16 Áídá' nnee la' Christ yodlaahíí bigha biniigonkt'ééyúgo doo yik'e ídaayándzi da le'; áídá' áí bigha Bik'ehgo'ihinañ ya'ihénzi le'.

17 Bik'ehgo'ihinañ nnee yandaago'aah doleeht'íí biká' ngonyáá, bichagháshéhíí dantsé begodigháh: dantsé nohwegodeyaa lék'eyúgo, nnee Bik'ehgo'ihinañ baa nkt'éégo na'goni'íí doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí hagot'éégoŝa' bendaagonáh doleeht'íí?

18 Nnee dávik'ehyú ádaat'éhi nyeego hasdakai lék'eyúgo, áídá' nnee doo daagodn'ŝi dahíí la'íí ncho'go ádaat'íiníí hagoshá' ádaane'?

19 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ hát'íígo biniidaagonkt'ééhíí nzhógoo ánádaat'íígo biyi'siziiníí Bik'ehgo'ihinañ yaa daide'aahgo binádaadéz'íí le', án dawa áyílaahíí la'íí da'ánííyú at'éhi nlií.

5

1 Nohwitahyú ínashood yánaziiníí daanoht'ini, nohwich'í' yashti', shíí áldó' áí itah nshíí, Christ biniigodelzaahíí hish'íígo baa nagoshni', la'íí ízisgo at'ééhíí ch'í'nah alne' doleeht'íí shíí itah nshíí doleeht'íí; díínko nádaanohwoshkaah:

2 Ínashood daanliiníí, Bik'ehgo'ihinañ bidibehíí daanliigo bá da'dohné'go binádaadeh'íí, doo bídaanoht'íí dindzo'go da, ndi hádaht'íígo; doo bestso bigha da, ndi nohwil daanzhóhíí bigha ánádaht'íí;

3 Ínashood Bik'ehgo'ihinañ daanliiníí bedanoht'ehgo Bik'ehgo'ihinañ nohwaa daidez'aaníí doo nant'án ádaadoht'íígo binádaadeh'íí da, ndi nkt'éégo ádaanoht'ee'go nohwedaakt'ee doleeht'íí bigha.

4 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ bidibehíí Nanyoodíí itisgo at'éhi ch'í'nah silíigo, yaaká'yú ch'ah hobíihíí bits'á'idindláádíí, doo da'ííí hileeh dahi, nohwaa dot'aal doleeht'íí.

5 Da'ágat'éégo áníí nahkaiyehíí, ínashood yánazini daadinoht'igo daadohts'ag le'. Daanoht'igha ídaa daagoch'iyolba'go daadidohts'ago lánada'ohsiid le': Bik'ehgo'ihinañ nnee ídaa da'odlíihíí yits'á'zhí' áyíŝi, áídá' bilgoch'oba'íí bee ídaa daagoch'iyolba'íí yich'odaani.

6 Áík'ehgo ídaa daagoch'iyolba'go ádaadinoht'igo Bik'ehgo'ihinañ binawodíí bit'ááhzhí' ádaanoht'ee le', áídí' dabíí hát'íígee hadag daanoht'idoht'ee:

7 Nohwich'í' nadaagont'ogíí dawa Bik'ehgo'ihinañ baa daidenoh'aah; án zhá nohwaa bil goyéé.

8 Ncho'go nohwich'í' na'iziidíí, ch'iidn nant'án, ndóicho áníigo k'azhá iyáágo anal'isíí k'ehgo nohwitahyú lehidáhíí bigha nohwiini' daagol'íí le', ídaa daagonoht'igo:

9 Nohwi'odla' ndzilgo án bidag ádaanoht'ee, odla' bee nohwik'ííyú ni'godzán biká' da'áík'ehgo goyéégo bich'í' nadaagowaa bídaagonoht'igo.

10 Bik'ehgo'ihinañ, dawa bee nohwaa daach'oba'íí, dahazhí' ízisgo ágot'éhi goz'aayú Christ Jesus biláhyú nohwich'í' ánniid, áík'ehgo dét'íhéhíí nohwiniidaagodilne'íí bikédí'go nkt'éégo hadanoht'iwile', daanoht'izilgo la'íí nohwina-wod gol'íígo doo t'aazhí' nnádoht'ish dago ádaanoht'iwile'.

¹¹ Án doo ngonel'ąą dayú dahazhı' ízisgo at'éé le', dahot'éhé yebik'eh le'. Doleelgo at'éé.

¹² Silvánus, nohwik'isn begondlijídí bígonsini shich'onıigo shı́ da'ayáhágo nohwich'ı' k'e'shilchı́ı ni', Bik'ehgo'ihı'nań bilgoch'oba'ıı da'at'éégee baa nohwıl nagoshıı', nıdzilgo bee nasozııgo nohwidag yashti'.

¹³ Bábylongee ínashood ha'ánańséhıı, Gozhóó, daanohwılııı, danohwıı Bik'ehgo'ihı'nań hanánohwihesıılhıı k'ehgo bıı ałdó' hanádaabides'ııl; ła'ıı shiye' Márcus holzéhi ałdó', Gozhóó nohwılııı.

¹⁴ Łıl daanohjooogo daagodinokııgo daaıohts'os le'. Christ Jesus bıyéé daanohııııı ilch'ı'gont'ééhıı bee nohwich'ı' goz'ąą le'. Doleelgo at'éé.

THE SECOND GENERAL EPISTLE OF PETER

1 Shíí Simon Peter, Jesus Christ yána'iziidíí lá'íí binal'a'á nshlíni, Bik'ehgo'ihí'nań dábik'ehyú át'ééhíí biláhyú hik'e Jesus Christ Hasdánohwiłteehíí biláhyú bi'odla' daa golínií bich'í' k'e'eshchii, áí bi'odla' hik'e néé nohwi'odla' ílíni bíł dáłekt'ee:

2 Bik'ehgo'ihí'nań lá'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bídaagonońsiníí biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań bíłgoch'oba'íí lá'íí bits'á'dí' íłch'í'gontééhíí dayúwehyú bee nohwich'í' ígohigháh le'.

3 Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíí hik'e binzhó'íí yich'í' nohwiká ánniidíí bídaagosiilzjíd, áí biláhyú dabíí binawodíí bee dabíí bik'ehgo dábik'ehyú daahin'naago bídaanel'ąągo ádaanohwizlaa:

4 Áń biláhyú ízigo hik'e íłjigo nohwaa hi'né'íí nohwaa det'ąą; áí bee ni'godzán biká' nnee nchó'i zhá hádaat'íłhíí bighą daagołchqó'íí bits'á'zhí' hasdádohkah, lá'íí Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'ééhíí k'ehgo be'ádaanoht'ee doleel.

5 Áík'ehgo dážhó dahdaanołdohgo dawa bee nohwi'odla', nłt'éégo ihí'naahíí bíłgo da'íłké' ndaahnil; nłt'éégo ihí'naadí' nohwił'igoziníí ałdó';

6 Lá'íí nohwił'igozjíd' ídaa gonohdzaaníí ałdó'; ídaagonohdzaądí' nohwíni' k'eh ádaanońsiníí ałdó'; lá'íí nohwíni' k'eh ádaanońsjdí' Bik'ehgo'ihí'nań bikísk'eh ádaanoht'eehíí ałdó';

7 Lá'íí Bik'ehgo'ihí'nań bikísk'eh ádaanoht'eedí' k'eh k'ehgo laadaach'ohba'íí ałdó'; lá'íí k'eh k'ehgo laadaach'ohba'dí' nohwił'ijóóníí bíłgo.

8 Áí dawa nohwiyi' begoz'ąągo dayúweh nohwiyi' nołseełyúgo, nohweBik'ehń bídaagonońsiníí bee doo da'íłné daahinohnaa dago nest'ą' ch'il yiká' nant'íłhíí k'ehgo nłt'éégo ánádaaht'íłhíí daanołt'íł doleel.

9 Áídá' hadín díí ye'ad'íłhíí bináá ágod'íłhíí k'ehgo at'éé, doo anahyú go'jį da, lah binchq'íí bá k'é'ol'eel n'íí yaa yiznah.

10 Áí bighą nko, shik'íiyú, nohwiká ánniidgo hanohweznilíí nłt'éégo ádaanoht'eehíí bee ch'í'nah ádaanońsigo dahdaanołdoh; díí dawa be'ádaanoht'eeyúgo doo nahkaad at'éé da:

11 Áík'ehgo Jesus Christ nohweBik'ehń, Hasdánohwińiłhíí bilakt'áhgee goz'aaníí dahazh'í' nohwich'í' bíł ch'í'dotjįł.

12 Áík'ehgo díí dawa íł'idá' bídaagonońsį ndi, lá'íí da'anjigo nohwił ch'ídaagost'áaníí bee nadaasozjį ndi dayúweh bínádaadołńh hásht'jį.

13 T'ah hinshnaadá' díí bínádaałńiigho ádaanohwinsjįhíí shił dábik'eh;

14 K'adégo dastsaahgo bígonsjįhíí bighą, Jesus Christ nohweBik'ehń shił ch'í'nah ágolaahíí k'ehgo.

15 Lá'íí nohwits'á' dasiitsáąhíí bikédí'go díí dawa dábik'ehn bínádaałńiigh doleelhii bighą ádaanohwiłdishńii.

16 Jesus Christ nohweBik'ehń binawodíí lá'íí nádaakíí baa nohwił nadaagosiilńi'dá', doo nach'áhago na'gońi'íí baa nadaagohiilńi' da, áídá' Jesus bits'á'idindláádíí danéé nohwińáá bee daahiit'jįhi baa nadaagohiilńi'.

17 Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa bits'á'dí' dilziníí lá'íí anáyet'iiníí bee Jesus haidiinlaa, yaaká'dí' idindláádíí bits'á'dí' lá' hadzii'go gánńiid, Díńko shiYe' shił nzhóni, áń baa shił gozhóó.

18 Díí yaaká'dí' ánniidíí daadihiits'ag, dził dilzini biká' áń bíł nahiiikaidá'.

19 Áí bee Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakt'íí ádaanńi n'íí da'anjigo nohwich'í' alzaa; áí yati'íí kq' godiłhíł yune' diltk'híík'ehgo at'ééhíí nzhógo baa

natsídaahkeesgo nkt'éé, ya'ái k'azhá hagháhzhí', la'íi ts'iksqqósécho hagháhzhí', áik'ehgo daanohwijíi yune' be'idindláád doleeł:

²⁰ Ntsé díi nohwił ídaagozi le', Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníi biyi'dí' yunáásyú ádaagone'íi baa na'gozni' n'íi doo la' nnee dabízhá binatse-keesíi bee ch'í'nah áile' at'éé da.

²¹ Doo ánídá' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti' n'íi doo dabíi hádaat'íiyú yádaakti' da: áidá' nnee hadaabi'deszaahíi Bik'ehgo'ihí'nań yánada'iziidi, Holy Spirit yá daabiyikti'go yádaakti' ni'.

2

¹ Áidá' nnee bitahyú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíi ádaadil'íigo nakai ni', da'ágát'éégo nnee Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yaa ích'ídaago'aah ádaadil'íigo nohwhitahyú nakai doleeł, ích'ígót'aahíi nnee da'ílii daidesnilií léda'íkchoogo nohwił ch'ídaago'aahgo nakai doleeł, ái nohweBik'ehń bidikií bee nadaabi-hesnií ndi án doo bídaagonzi da daayihni doleeł, áik'ehgo biká' ngonyáágee dabíi dagoshchí' da'ílii daaleehíi yee ách'í' daagodit'aah doleeł.

² Áik'ehgo ncho'go ánadaat'íihíi nnee láágo yikísk'eh daahikáh doleeł; déncho'go ágadaat'eehíi bighá da'anii ágot'ee zhiñéehíi ncho'go yaa yádaakti' doleeł.

³ Dawahá dayúwehégo ídáhadaat'íigo nach'aago yati'íi bee nohwee hádaakzil daaleeh doleeł: ái doo ánídá' góyéégo bá ndaagost'aa n'íi t'ah íli, la'íi bił ch'ígodeehíi biba' t'ah bágoz'aa.

⁴ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolínii ncho'go ádaadzaa n'íi biniidaagodilne'íi doo t'aazhí' yota' da, áidá' ch'iidn biko' dilti' yuyaa obi'dolkaad lék'e, chagołheel dážhó dilhiłgo oda'i'án yuyaa besh hishbizhíi bee bídaast'oggo ígozisgo baa yá'iti'zhí' akúyaa biba' isht'eni'nil;

⁵ Doo ánídá' ni'gosdzán biká'gee nnee biniidaagodilne'íi Bik'ehgo'ihí'nań doo t'aazhí' yota' da, ndi ni'gosdzán biká'gee doo daagodnłsı dahíi bił tú idesjoolgo áyílaadá' Noah, dávik'ehyú ágot'eehíi yaa yałti'ihí biłgo tsebíi hilt'eego hasdáyínil lék'e;

⁶ La'íi Bik'ehgo'ihí'nań kih goznil, Sódóm la'íi Gomórrah daaholzéhi, da'ílii daaleehgo yik'ígonyíi, ích'ii zhá silijzhí', áik'ehgo yunáásyú nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo daagodnłsı da doleełíi ái kih goznilií hagot'éégo bich'í' daagodigháhíi bee bił ídaagozi;

⁷ Áidá' Lot, nnee dávik'ehyú át'éhi, hasdáyíłtíi, án nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi dážhó ncho'go bi'at'e'íi yaa nant'og lék'e:

⁸ (Lot, dávik'ehyú át'éhi, ái nnee yitahyú gólíidá', begoz'aaníi doo yikísk'eh ádaat'ee dahíi yo'íigo la'íi yidits'ago, bits'á'dí' bijíi dážhó bił na'dini' dawa jii;)

⁹ Áik'ehgo nohweBik'ehń nnee Bik'ehgo'ihí'nań yikísk'eh ádaat'eehíi nabídintaahyúgo, hagot'éégo binkááyú ch'éyínílii yígółsı, áidá' nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíi bijijzhí' biba' ádaayıłsıgo yígółsı, biniidaagodilne' doleełgo:

¹⁰ Nnee bits'ı ncho'go hádaat'iiníi yikísk'eh daahinaahíi, la'íi binadaant'a'íi doo daidits'ag dahíi, Bik'ehgo'ihí'nań hagot'éégo itisgo yiniidaagodile'go yígółsı. Ái ídaa da'odliigo ádaat'íi, la'íi dabízhá daabik'eh, yaaká'yú daagolínii daach'idnłsini doo biini' daahah dago ncho'go yaa yádaakti'.

¹¹ Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíni, binawodíi hik'e binldzilíi itisgo ádaat'éhi, doo la' da'okáalgo nohweBik'ehń binadzahgee baa dahdaago'aah da.

12 Ndi áí nneehíí dzilká'yú gólínní k'a'adaat'ee; áí dzilká'yú gólínní doo natsídaakees da, dabínik'eh ánádaat'ííhí zhá ye'adaat'ee, bíł nda'dideełgo natseedhíí bighá daagozłi: áí nneehíí doo yídaagołsı dahíí dénchọ'go yaa yádaakti'; áí dabíí nchọ'go ánádaat'ííhí bighá da'íí daaleeh doleeł;

13 Doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bighá biniidaagonk't'éehíí bich'ı' nadaahi'nííł, got'ıigo daagodnłch'aadíí gonedłi daanzı. Da'ıłchọq'ıhíı ła'ıı bik'e ıdaa yágosiníı daanłi, bíł da'ohsąągee nohwich'ı' nadaach'aahíı yee ıdaa da'odłi;

14 Nant'ı' na'ıdahíı zhá hadaadéz'ıı, nchọ'go ánádaat'ííhí doo ádaıksııh da; biini' doo daanłzil dahíı k'ızé'daidihıńııł: dawahá hádaat'ıiníı ıadaile'go dázhọ yídaagołsı; bíł ch'ıdaagodeehgo bá ha'odziıhi ádaat'ee:

15 Nk't'éego ágot'eehíı bits'á'zhı' dahdikaigo ch'a'okai; Bálaam, Bósor biye', ánát'ııhíı k'ehgo yıkısk'eh ánádaat'ııł, án doo bik'ehyú adzaa dahíı bighá bich'ı' nahi'nııhıı bíł nzhọq léké;

16 Áıdá' nchọ'go ánát'ııhíı bighá nłdzilgo bich'ı' ha'odzıi: túlgayé doo yakti' da n'ıı nnee bizhiihııı bee bich'ı' hadziigo Bik'ehgo'ıhi'nań binkááyú na'ızıidin'ıı doo goyáą dayú ane' n'ıı áııııd.

17 Áı nnee Bik'ehgo'ıhi'nań biyati' ıłch'ıdaago'aahgo ádaadil'ıni, ıeyi'dı' tú hadaazłi n'ııgee tú ádıhıı k'ehgo ádaat'ee, yaak'os bíł nadaagoyolhıı k'ehgo ádaat'ee; áı aad nahinagıı k'ehgo godıłhııı bádıhyú dahazhı' bągoz'ąą.

18 ıdaa da'odłıgo yati' nchaahıı yee yádaakti'go nnee nda'ıksııhgo daahınaahıı bitahdı' dánane yits'á'heskaihıı k'ızébidihıńııł, bits'ı nchọ'ıı zhá hádaat'ııgo, ła'ıı nchọ'ıı doo yich'ı' t'ąązhı' ádaat'ee dago k'ızébidihıńııł.

19 Dawa bee nohwich'ı' bíł ch'ıda'ntııh daabilııı ndi dabíı nchọ'ıı bi'ısna' daanłııd'á' ádaanıı: hant'é nnee bidag hagháhıı, da'áı bi'ısna' hıleeł.

20 Jesus Christ nohweBik'ehń, Hasdánohwińııł, yídaagołsinııı bee ni'gospdzán biká'gee nchọ'go ágot'eehıı bits'á'dı' haheskaihıı bikédı'go, da'áı nchọ'ıı bee ák'ınanáda'ıst'ı'ógo, áı bitis nádaasłııyúgo, ntsédá' ádaat'ee n'ıı bitisgo nchọ'go ádaat'eego nádaadleeh.

21 Dábik'ehyú ágot'eehıı doo yídaagołsı dago zhıneehıı doo bá nk't'éé da, ndi yídaagołsııdıı bikédı'go dilzıhgo bengot'aanıı baa daadest'ąą n'ıı yits'á'zhı' ádaasdzaa zhınéehıı itisgo doo bá nk't'éé da.

22 Da'anıigo goyáągo yati'ıı gánııhıı k'ehgo ádaat'ee, Gósé dabıı bikwih n'ıı yaa nadáhgo néıdąą; ła'ıı góchi tánąsgızıhi gosht'ısh yiyi' nanáhasghal, ııı.

3

1 Dıı nakidn nohwich'ı' k'ená'ıshchıı, shıł daanohshónı; dıı naltsoos da'ála biyi'dı' ıłk'ıd'á' bıdaagonołsı n'ıı nohwıł ch'ı'nań ánáshdle' ' bınádaaıııhgo nk't'éégo baa natsídaahkees doleełgo:

2 Bik'ehgo'ıhi'nań binkááyú nada'ızıidi daagodnłsıni yunáásyú ádaagoıe'ıhi yaa nadaagolnı' n'ıı bınádaaıııh doleełgo, ła'ıı nohweBik'ehń Hasdánohwińııł binal'a'á daandlıinıı nohwinkááyú yegos'aanıı ałdó' bınádaaıııh do leełgo nohwich'ı' k'ená'ıshchıı:

3 Dıı ntsé bıdaagonołsı le', iké'yú yołkaatyú okąąh yaa daadłohıı dabıı nchọ'go hádaat'ıinıı ye'at'éégo nadaakai doo,

4 Áı gádaanıı doo, Da'os'ah ıąą Jesus nadáhıı begoz'ąą? Doo ánııd'á' daanohwitaa n'ıı nanezna'dı' godezt'ı'go dawahá alzaad'á' ágot'ee n'ıı k'ehgo t'ahágot'ee, daanıı doleeł.

5 Dııńko doo yınádaaıııh hádaat'ıı da, doo ánııd'á' yáá Bik'ehgo'ıhi'nań biyati' bee alzaago golıı ni', ni'gospdzán ałdó', áı tú bits'á'dı' gólıı, ła'ıı tú bee alzaa:

6 ıa'ıı áı túhıı bee ni'gospdzán n'ıı tú bíł idezjoolgo, ni'gospdzán biká' dawahá ásdııd:

⁷ Da'ái Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí bee yáá la'íí ni'gospdzán bílgo díí jji t'ah golííhíí didlid doleełgo biba' goz'ąą, Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bi-jjizhí', la'íí nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí da'íííí daaleehzhí' biba' goz'ąą.

⁸ Díí dała'á baa yonah hela', shil daanohshóni, nohweBik'ehń dała'á jji, doo náhóltag dayú legodzaahíí k'ehgo yaa natsekees, la'íí doo náhóltag dayú legodzaahíí, dała'á jji k'ehgo yaa natsekees.

⁹ Nnee la' nohweBik'ehń yengon'ááníí doo laile' da daanzí ndi da'aníigo laile'; nzaadyú nohwá goho'aal, doo hadín da'íííí hileeh hat'íí da, áidá' nnee dawa binchó'íí yits'á'zhí' ádaane'go hat'íí.

¹⁰ In'ííhíí t'é'yú nadáhíí k'ehgo nohweBik'ehń ngon'áá'híí bijji biká' ngonyáágo, yáá yat'éégo áhiłts'ago bech'ígonáh, la'íí dawa be'alzaahíí kó' dázhó sidogi bits'á'nłdoogo hiyíh, ni'gospdzán la'íí biká'gee nnee ádaizlaahíí dawa alđó' nnádik'áh.

¹¹ Díí dawa da'áizhí' ádiłhíí bigħa, nnee hago'at'éhi daanohłji doleełgo baa natsídaahkees, daagodinołsigo, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bikísk'eh ádaanoht'eego,

¹² Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áá'íí bijji ndaahohłíigo la'íí bikádaadeh'íigo, áí bi-jji biká' ngonyáágo yáá ditłáadgo, hiyíhgo edííh, la'íí yáá hik'e ni'gospdzán be'alzaahíí kó' dázhó sidoogo bits'á'nłdoogo hiyíh.

¹³ Áidá' néehíí, nohwá ngon'ááníí bik'ehgo yáá aníidéhi la'íí ni'gospdzán aníidéhi bikádaadéet'íí, áí biyi' dávik'ehyú ágot'eehíí zhá begoz'ąą doleeł.

¹⁴ Áí bigħa, shil daanohshóni, ágát'éehíí bikádaadeh'íigo, dahdaanołdohgo nkegohen'ááníí be'ádaanoht'eego, doo hayú nohwaa daats'idilłił dago, la'íí doo nohwaa dahgoz'ąą dago nohweBik'ehń daanohwidołtséel.

¹⁵ La'íí nohweBik'ehń dayúweh kágoho'aalłhíí bigħa hasdách'igháhíí ká ch'í'otaą daanohsigo nłt'éé; Paul, nohwik'isn nohwil daanzhóni, alđó' bigoyá' baa det'ąąhíí bik'ehgo, da'áik'ehgo nohwich'í' k'eda'ashchij;

¹⁶ Binaltsoosíí dawa biyi' díí yaa nagolni'; áí biyi' la' nyeehi ye'anííhíí doo bigózi da; áí yati'íí nnee doo bil ídaagozi dahíí, bi'odla' doo nłdzil dahíí, nádaayogisgo; la' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'eda'ashchiiníí alđó' ágádaayi'íí, ágádaat'ííhíí bee dabíí ídił ch'ídaagodéeh.

¹⁷ Áí bigħa nohwíí, shil daanohshóni, dabíntsé díí bídaagosłsijidhíí bigħa ídaa daagonohdzaą, doo ídaa daagonohdzaą dayúgo, dánko nnee daanchó'íí nda'iksiihíí bee da'anii ágot'eehíí yits'á'zhí' ádaanohwile', áidí' nłdzilgo nasozji n'íidí' nadohkałi at'éé.

¹⁸ Áidá' Jesus Christ nohweBik'ehń, Hasdánohwinííhíí, dayúweh bídaagonołsigo bílgoch'oba'íí binkááyú daanołseeł le'. K'adíí la'íí dahazhí' án ba'ihégoł le'. Doleełgo at'éé.

THE FIRST GENERAL EPISTLE OF JOHN

¹ Dantsé godeyaadá' nlíni, án daadesiits'aaní, nohwiṇáá bee daahiit'iiní, daahihiiltsaaní, nohwigan bee nabik'ídaadenlníihí, án Yati' be'ihí'náhi, Christ nlii;

² (Ihi'náahí ch'í'nah alzaa, án daahihiiltsaa, baa nadaagohiilni', ihi'naa doo ngonel'aa dahí, nohwiTaa yił nlíni, nohwich'í' ch'í'nah alzaahí nohwił baa nadaagohiilni';)

³ Daahihiiltsaaní ła'í daadesiits'aaní nohwił baa nadaagohiilni', nohwí ałdó' nohwił ła daanjoo doleehí bigha: nohwiTaa ła'í biYe', Jesus Christ, bił da'anii ła daandlii.

⁴ Dázhó nohwił daagozhó doleehí bigha dí nohwich'í' baa k'eda'iilchii.

⁵ Díinko Christ bits'á'dí daadesiits'aa, áik'ehgo nohwił nadaagohiilni', gádaanohwiłn'niigo, Bik'ehgo'ihí'nań idindláádí nlii, godiłhiłí dázhó doo ła' biyi' golí da.

⁶ Godiłhiłí biyi' nahiikaidá, bił ła daandlii daan'niiyúgo léda'ilchoo, da'anii ágot'eehí doo bikísk'eh ádaant'ee da:

⁷ Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań idindláádí yiwi' nliihí k'ehgo néé ałdó' idindláádí biyi' nahiikaiyúgo, ła daanjoo, áik'ehgo biYe' Jesus Christ bidihí nohwinchó'í dawa nohwá yidilkoo.

⁸ Nohwinchó'í da'ádih daan'niiyúgo, ích'í' nadaahiich'aa, áik'ehgo da'anii ágot'eehí nohwiyi' da'ádih.

⁹ Nohwinchó'í baa nanádaagohiilni'yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwinchó'hí bigha nohwaa nágode'aah, án da'áníyú at'éé, dávik'ehyú at'éé, áik'ehgo doo bik'ehyú ádaasiidzaa dahí dawa nohwá nai'eel.

¹⁰ Doo hak'i nchó'go ádaahiidzaa da daan'niiyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań lé'ılchóhi nliigo ádaahiidle', áik'ehgo biyati'í doo nohwiyi' golí da.

2

¹ Shichagháshé, dí nohwich'í' k'e'eshchii, doo hak'i nchó'go ádaaht'ii da doleehí bigha. Ndi dahadín nchó'go adzaayúgo, nohwiTaa yich'í' nohwá yałi'í gólí, Jesus Christ, dávik'ehyú at'éhi:

² Áń nohwinchó'hí bigha bidil idezjoolí yee na'aznilhi nlii: doo danéé zhá da, ni'godsán dágóz'aa nt'éégo biká' nnee binchó'í ałdó' bá.

³ Christ yengon'áaní bikísk'eh ádaant'eeyúgo zhá án bídaagonłihí bee nohwił ídaagozi.

⁴ Dahadín, Shíi án bígonsi, niidá' án yengon'áaní doo bikísk'eh at'éé dahí, lé'ılchóhi nlii, da'anii ágot'eehí doo biyi' golí da.

⁵ Áidá' dahadín Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yikísk'eh at'éehí bił nzhooní dayúweh nłdzil hileehí bigha łałzaa: díi bee da'anii biyi' daandliigo nohwił ídaagozi.

⁶ Dahadín, Christ biyi' nshlii, niihí, higaal n'í k'ehgo higaalgo dávik'eh.

⁷ Shik'íyú, begoz'aaní doo ánídéhi bee nohwich'í' k'e'eshchii da, áidá' begoz'aaní doo ánídá'hi, doo ánídá' bídaagonłsini. Doo ánídá'hi begoz'aaní, yati' baa gozhóni dantsé daadesots'aađí godezt'i'go daadohts'agi at'éé.

⁸ Áidá' godiłhiłí bech'ígonyáadá' da'anii idindláádí k'adí be'idindláádhí bigha begoz'aaní ánídéhi at'éé, Christ biláhyú da'anii, nohwí ałdó' nohwich'í' da'anii: ái begoz'aaní bee nohwich'í' k'ená'ishchii.

⁹ Dahadín, Idindláádíí biyi' nashaa, niidá' bik'isn yik'enniihyúgo, án t'ah godilhií yiyi' nagháhi at'éé.

¹⁰ Dahadín bik'isn bił nzhooní, idindláádíí yiyi' golíí, áik'ehgo bigha nach'igeehí da'ádih.

¹¹ Áidá' bik'isn yik'enniihíí godilhií yiyi' golíí, godilhií yiyi' nagháhi at'éé, hayú deyaa shíhíí doo yígółsı da, godilhií binaá áyisdjıdhíí bigha.

¹² Shichagháshé, Christ bizhi'í biláhyú nohwinchó'híí bigha nohwaa nádaagost'aqahíí bigha nohwich'ı' k'e'eshchii.

¹³ Nnee báyán daanołhíni, Bik'ehgo'ihinań, dantsé godezt'i'go golííni, bídaagonłshíí bigha nohwich'ı' k'e'eshchii. Nnee áni nahkaihí, nchó'i nlihn bitis daasoljhií bigha nohwich'ı' k'e'eshchii. Chagháshé daanołhíni, nohwiTaa bídaagonłshíí bigha nohwich'ı' k'e'eshchii.

¹⁴ Nnee báyán daanołhíni, dantsé godeyaadí' godezt'i'go golííni bídaagonłshíí bigha nohwich'ı' k'eshichı'ı' ni'. Nnee áni nahkaihí, nadaanołwodí, Bik'ehgo'ihinań biyati' nohwiyi' golííhí, la'ı' nchó'i nlihn bitis daasoljhií bigha nohwich'ı' k'eshichı'ı' ni'.

¹⁵ Ni'godzán biká' ágot'eehí, dagohí ni'godzán biká' nandeehí doo nohwił daanzhoq da le'. Dahadín ni'godzán biká' ágot'eehí bił nzhoqoyúgo, nohwiTaa bił'ijóóní doo biyi' golíí da.

¹⁶ Ni'godzán biká' be'ágot'eehí dawa, kots'ı' nchó'i hat'íni, konáá bee nts'ı'ı'siihí, koi'na' be'ıda'ch'odlihií, dí dawa doo nohwiTaa bits'á'dı' da, ni'godzán bits'á'dı'hi ádaat'ee.

¹⁷ Ni'godzán la'ı' nchó'go hách'it'ini bech'ıgowáh: áidá' hadín Bik'ehgo'ihinań dahát'ıyú ánát'ıhí dahazhı' golíí.

¹⁸ Shichagháshé, nnágodzaahí biká' ngonyáá: Christ yich'ı' nagonłkaadí hináh doleehí ba'ikodaanołsı; il'ıdá' Christ yich'ı' nadaagonłkaadí la'ágo nehskai; áı bee nnágodzaahí biká' ngonyáá bídaagonłzı.

¹⁹ Áı nohwits'á' dahiskai ni', áı doo bił daandlı dahí bigha nohwits'á' dahiskai; bił daandlı lək'eyúgo, t'ah bił nahikai doo ni': áidá' nohwits'á' ohekai, áı bee bıgózı, doo bił daandlı dago.

²⁰ Áidá' nohwí Holy Spirit nohwiyi' golíí, áik'ehgo dawa nohwił ıdaagozı.

²¹ Da'anii ágot'eehí doo bídaagonłsı dahí bigha nohwich'ı' k'e'eshchı'ı' da, áidá' bídaagonłshíí bigha, la'ı' le'ıchoohí doo la' da'anii ágot'eehí bits'á'dı' dago bídaagonłsı.

²² Hadín lé'ılchóhi nli? Jesus doo Christ nli da, nihií, án lé'ılchóhi nli. Bik'ehgo'ihinań doo nohwiTaa at'éé da, nihií la'ı', Christ doo Bik'ehgo'ihinań biYe' at'éé da, nihií Christ bich'ı' nagonłkaadí nli at'éé.

²³ Hadín, Christ doo Bik'ehgo'ihinań biYe' at'éé da, nihií Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa doo yígółsı da: áidá' hadín, Christ Bik'ehgo'ihinań biYe' at'éé, nihií Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ałdó' yígółsı.

²⁴ Yati' baa gozhóni dantsé daadesots'aqadı' godezt'i'go daadesots'aaní dayúweh nohwiyi' golíí le'. Ágádaht'ıyúgo Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa la'ı' biYe' dała' bił daanołhı doleel.

²⁵ Ihi'naa doo ngonel'aq dahí yaaká'yú bee daahinołnaa doleel, nohwiłniidgo nohwá ngon'aq.

²⁶ Dahadín k'izénohwidiłteeh hádaat'ini dí baa nohwich'ı' k'eshichı'ı' ni'.

²⁷ Bik'ehgo'ihinań Holy Spirit nohwiká'zhı' áyıláa, t'ah nohwiyi' golíí, doo hadín nohwił ch'ıdaago'aah da ndi nzhoq: da'án dawa nohwił ch'ıgó'aah, án da'anii, doo lé'gochoo da, dánohwił ch'ıgon'aqahí k'ehgo Christ biyi' daanołhı le'.

28 Shichagháshé, án biyi' daanohłji; áík'ehgo án hiltsehíí bijji doo bédaahiildzid dago nasiidzji doleek, nyaágee doo bińáál ídaa yádaandzj dago.

29 Bik'ehgo'ihí'nań dábik'ehyú át'éégo bídaagonłsiyúgo, nnee daantjige doo áígee ánadaat'ijhí Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé ádaat'eego bídaagonłsi.

3

1 Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ntsolaq bił daanjoo, bichagháshé daanohwiłdi'niigo: ni'gosdzán biká' nnee doo bídaagonłsi dahíí bigha née ałdó' doo nohwidaagonłsi da.

2 Shił daanohshóni, k'adíí Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daandłji, hago ádaant'ee doleekíí doo hwahá bígozjih da: ndi díí bídaagonłzi, án hiltsehíí bijji án ga'ádaant'ee doleek; da'át'éehíí k'ehgo daadidiiltséh doleekíí bigha.

3 Nnee daantjige áík'ehgo Jesus yich'j' biini' tédaat'iyyúgo, Jesus dázhó nzhqohíí k'ehgo nzhqogo ádilzi.

4 Dahadíń doo bik'ehyú át'éé dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí ałdó' doo yee iłsi da: doo bik'ehyú ágot'ee dahíí Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí doo be'ch'ılsj dahíí át'éé.

5 Díínko bídaagonłsi, Jesus nohwinchq'íí yó'oyidi'aahgo nyaá; ła'íí nchq'íí doo ła' ye'at'éé da.

6 Dahadíń án biyi' nliiníí doo nchq'go at'j' da: ła'íí dahadíń nchq'go at'íníí doo hak'i biłtsaq da, doo bígólzi da.

7 Shichagháshé, hadín nohwich'j' naoch'aa hela': dahadíń da'áígee ánát'ijhí dábik'ehyú át'éé, Bik'ehgo'ihí'nań dábik'ehyú át'éehíí k'ehgo.

8 Dahadíń nchq'go ánát'ijhí ch'iidn nant'án bits'á'dí'hi at'éé; ch'iidn nant'án godeyaadí' godezt'i'go nchq'go at'j'. Ch'iidn nant'án ánát'ijhí ídolđijhí bigha Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nyaá.

9 Dahadíń Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nliiníí doo nchq'go at'j' da; Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'éhi biyi' nlijhí bigha: doo hago'at'éégo nchq'go at'j' da, Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nlijhí bigha.

10 Díí Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé dagohíí ch'iidn nant'án bichagháshé bee bígózj doleek: dahadíń doo dábik'ehyú át'éé dahíí, ła'íí doo bik'isn bił nzhqo dahíí doo Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi at'éé da.

11 Díí na'gon'íí yati' baa gozhóni dantsé daadesots'ąadı' godezt'i'go daadesots'ąahíí át'éé, daanohwigha ıł daanjoo dábik'eh.

12 Doo Cain k'ehgo ádaant'ee da, nchq'i nlijhń yits'á'dí' nliigo bik'isn náizesdji. Nt'é bigha yizes-hj' Dabíí bi'at'e' nchq'dá' bik'isn dábik'ehyú át'éehíí bigha.

13 Shik'íyyú, ni'gosdzán biká' nnee nohwik'edaanniihyúgo, doo nohwil díyadaagot'ee da le'.

14 Nohwik'isyú nohwil daanzhqqhíí bigha da'itsaah bits'á'dí' ihí'naazh' daasiikaihíí bídaagonłzi. Dahadíń doo bik'isn bił nzhqo dahíí, da'itsaahíí yiyi' golj'.

15 Dahadíń bik'isn yik'ennihń ilk'idá' nnee yizes-hjihí k'ehgo at'éhi at'éé: dahadíń nnee yizes-hjihí 'ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí doo yee hińaa dago bídaagonłsi.

16 Jesus bi'ihí'na' nohwá nyinné'íí bee Bik'ehgo'ihí'nań bił'ijóóníí bídaagonłzi: áík'ehgo née ałdó' nohwi'ihí'na' nohwik'isyú bá ndaan'né' dábik'eh.

17 Dahadíń ni'gosdzán biká' be'ihí'naahíí dawa yigoyihj'ídá', bik'isn tét'iyéego yígólzi ndi doo yaa ch'oba' dayúgo, hagog'éégo Bik'ehgo'ihí'nań bił'ijóóníí bijji biyi' golj'?

18 Áídá' shichagháshé, da'aniigo hł daanjooqo ilch'odaahi'nii le', doo daazhógo ádaan'niigo da, doo daazhógo baa nadaagohiilni' da.

19 Díí bee da'anii ágot'eehíí bits'á'dí' daandliigo bídaagonlzi doleeł, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee nohwijíí biyi' nkegohen'ááníí begoz'ąą doleeł.

20 Nohwijíí yuñe' doo bik'ehyú ádaant'ee da daandziyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwijíí bitisgo at'éehíí dawa yígółsı.

21 Shił daanohshóni, nohwijíí yuñe' dávik'ehyú ádaant'eehíí bídaagonlziyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee doo ndaahiildzid da.

22 Áík'ehgo nt'éhéta bídaahónkeedíí nohwaa yiné', ngon'ááníí bikísk'eh ádaant'ee, la'íí dábil bik'ehyú ádaant'eehíí bighą.

23 Díínko ngon'áni at'éé, BiYe', Jesus Christ, daahohdlaą le', la'íí hł daanohjoo le', Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ngon'ááhíí k'ehgo.

24 Hadín Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áni yikísk'eh at'ééhń, Bik'ehgo'ihí'nań biyi' goljíí, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań yiyi' goljíí. Holy Spirit nohwaa daizné'íí bee Bik'ehgo'ihí'nań nohwiyi' goljíígo bídaagonlzi.

4

1 Shił daanohshóni, spirits doo dawa daahohdlaą da, áídá' spirits bídaanohtahgo bídaagonółsıh, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' daandlii shıhíí, dagohíí doo bits'á'dí' daandlii da shıhíí: Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi ádaadil'ini ląągo ni'godzán biká' niheskaihíí bighą.

2 Díí bee Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bídaagonółsı: Spirit daantıígee, Jesus Christ nnee k'ehgo nyáá, nihií Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' nlíni at'éé:

3 Áídá' spirit daantıígee, Jesus nnee k'ehgo nyáá, doo nii dahíí doo Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' nlíni at'éé da: díí Christ bich'ı' nagonłkaadíí bispirit at'éé, hıgháhgo ba'ikodaanohsı n'ıí; da'ái ilk'idá' ni'godzán yiká' nlii.

4 Shichagháshé, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi daanohlii, áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi ádaadil'ini bitis daasolii: nohwiyi' goljííhń ni'godzán biyi' goljííhń bitisgo at'éehíí bighą.

5 Ni'godzán bits'á'dí' daandlii: áı bighą ni'godzán biká' ágot'eehíí yaa yádaakti', áík'ehgo ni'godzán biká' nnee daabidits'ag.

6 Néé Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi daandlii: dahadín Bik'ehgo'ihí'nań yígółsiníí nohwidits'ag; áídá' dahadín doo Bik'ehgo'ihí'nań yits'á'dí'hi nlii dahíí doo nohwidits'ag da. Díí bee spirit da'aniihíí nlii shıhíí, dagohíí spirit lé'ılchoohíí nlii shıhíí bídaagonlzi.

7 Shił daanohshóni, hł daanjoo le': il'ijóóníí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi at'éé; dahadín bil'ijóóníí Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nlíni at'éé, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań yígółsı.

8 Dahadín doo bil'ijoo dahíí, doo Bik'ehgo'ihí'nań yígółsı da; Bik'ehgo'ihí'nań il'ijóni nliihíí bighą.

9 Díí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bil'ijóóníí nohwıl ch'ı'nah alzaa, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' dała'áhi ni'godzán biká'zhı' nkeyinł'a', án bee daahin'naa doleełgo.

10 Díínko il'ijóóníí at'éé, doo néé Bik'ehgo'ihí'nań nohwıl daanzhoqohíí bighą da, ndi bíí bil daanjooqohíí bighą biYe' nohwá yınł'a', bidilíí bee nohwincho'quíí bighą nohwá nahiniil doleełgo.

11 Shił daanohshóni, Bik'ehgo'ihí'nań dązhó bil daanjooqohíí bighą, néé alđó' hł daanjoo le'.

12 Doo hak'i hadín Bik'ehgo'ihí'nań yo'ıi da. Néé hł daanjooqoyúgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwiyi' goljíí, nohwıl nzhooníí dayúweh ndzil hileehíí bighą lalzaa.

13 Díí bee Bik'ehgo'ihí'nań biyi' daagondliigo, ła'íí bii nohwiyi' golíigo bídaagonlzi, dabíí biSpirit nohwaa yiné'híí bigha.

14 NohwiTaa biYe' ni'godzán biká' nnee hasdáyiniilgo yinł'a'íí daahihilt-saago baa daagohiilni'.

15 Dahadín, Jesus Bik'ehgo'ihí'nań biYe' at'éé, niihíí Bik'ehgo'ihí'nań biyi' golíí, bii ałdó' yiyi' golíí.

16 Bik'ehgo'ihí'nań bił daanjooníí bídaagonlzi ła'íí daahohiidlaa. Bik'ehgo'ihí'nań ił'ijóni nlii; ák'ehgo hadín ił'ijóni yiyi' golíí, Bik'ehgo'ihí'nań yiyi' golíí, ła'íí bii ałdó' Bik'ehgo'ihí'nań biyi' golíí.

17 Áí bigha nohwił'ijóóníí nłdzilgo nohwá łałzaa, Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijii doo daasiite' dago nasiidzii doleełgo ni'godzán biká' daagondlii ndi án ye'at'éehíí née ałdó' be'ádaant'eehíí bigha.

18 Hadín bił'ijóóníí doo neildzid da; ił'ijóóníí łałzaahíí bee négodzidíí nain'í: hadín neildzidíí biniigodilne'. Hadín neildzidíí bił'ijóóníí doo łałzaa da.

19 Bik'ehgo'ihí'nań dantsé bił daanjoohíí bigha nohwił daanzhoq.

20 Dahadín, Bik'ehgo'ihí'nań shił nzhoo, nniidá' bik'isn yik'ennihiyúgo, áí lé'ılchóhi nlii: dahadín bik'isn yo'ini ndi doo bił nzhoo dadá', hagog'éégo Bik'ehgo'ihí'nań, doo yo'ii dahíí, bił nzhoo doleeł?

21 Díí Bik'ehgo'ihí'nań nohwá ngon'áni at'éé, Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań bił nzhooníí bik'isn ałdó' bił nzhoo le'.

5

1 Nnee daantíígee Jesus, Christ nliigo yodlaaníí, Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nlii: ák'ehgo dahadín nohwiTaa bił nzhooníí, bizhaazhé ałdó' bił nzhoo.

2 Bik'ehgo'ihí'nań nohwił daanzhoqogo, ngon'ááníí bikísk'eh ádaant'eyúgo, áí bee Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé nohwił daanzhoqogo bídaagonlzi.

3 Bik'ehgo'ihí'nań ngon'ááníí bikísk'eh ách'ít'éehíí, án koł nzhóni at'éé: án ngon'ááníí bikísk'eh ách'ít'éehíí doo nyee da.

4 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nliiníí ni'godzán biká' ágot'eehíí yitis nlii: nohwi'odla'íí bee ni'godzán biká' ágot'eehíí bitis daandlii.

5 Hadín ni'godzán biká' ágot'eehíí yitis nlii? Dahadín Jesus Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nliigo yodlaaníí zhá.

6 Jesus Christ tú hik'e dił biłgo bee nyáá, doo dá tú zhá bee da; tú hik'e dił biłgo bee nyáá. Holy Spirit da'anii nliihíí bigha da'aniiigo baa nagolni'.

7 Taagi yaaká'yú da'aniiigo baa nadaagolni', nohwiTaa, hik'e Yati' nliini, ła'íí Holy Spirit: áí taagihíí dała'áhi at'éé.

8 Taagi ni'godzán biká' da'aniiigo baa nadaagolni', Holy Spirit, hik'e tú, ła'íí dił: díí taagihíí dálekt'eego ádaanii.

9 Nnee nadaagolni'íí hodaayélts'aa, áidá' Bik'ehgo'ihí'nań nagolni'íí itisgo ádaanzigo hodaayélts'aaago nht'éé: áí nagolni'íí dabíí biYe' yaa nagolni'híí at'éé.

10 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań biYe' yodlaaníí, dabíí da'anii na'goni'go yígółsji: dahadín Bik'ehgo'ihí'nań doo yodlaa dahíí, lé'ılchoogo áyılısi; biYe' yaa nagolni'íí doo yodlaa dahíí bigha.

11 Díínko yaa nagolni'íí at'éé, Bik'ehgo'ihí'nań ihí'naa doo ngonel'aa dahíí nohwaa daidez'aa, díí ihí'naahíí biYe' yiyi' golíí.

12 Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań biYe' yigoyihíí ihí'naa doo ngonel'aa dahíí yee hiinaa; dahadín Bik'ehgo'ihí'nań biYe' doo yigoyihíí dahíí doo ák'ehgo hiinaa da.

13 Díí k'eshchiiníí nohwíí, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' daahohdlaaníí nohwich'í k'eshchii; ihí'naa doo ngonel'aa dahíí bee daahinohnaa bídaagonłsi

doleel'íí bighá, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań biYe' bizhi' dayúweh daahohdlaą doleelgo.

¹⁴ Díńko bee bada'óndlii, nt'éhéta biká da'ohiikaąh, bíí hát'íiníí bik'ehgoyúgo, nohwidits'ag:

¹⁵ Nt'éhéta biká da'ohiikaąhgee nohwidits'ago bídaagonlziyúgo, biká da'ohiikaąhíí daasiit'íidgo bídaagonlzi.

¹⁶ Dahadín bik'isn nchó'íí doo bighá da'itsaah dahíí ye'at'íigo yo'íiyúgo, yighá okaąh le', áík'ehgo nchó'íí doo bighá da'itsaah dahíí ye'ádaat'íiníí Bik'ehgo'ihí'nań ihí'naahíí bá baa daide'aah doleel. Nchó'híí bighá da'itsaahíí gólíí: áí bighá hadín okaąh le' doo dishńii da.

¹⁷ Doo bik'ehyú ánách'ot'íił dahíí dawa nchó'ihíí át'éé: áídá' nchó'íí doo bighá da'itsaah dahíí gólíí.

¹⁸ Dahadín Bik'ehgo'ihí'nań bizhaazhé nliiníí doo nchó'go at'íi dago bídaagonlzi; Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nkt'éégo bistíi, áík'ehgo nchó'i nliińń doo bíhi'náh dago ábítsi.

¹⁹ Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' daandliigo bídaagonlzi, áídá' ni'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo nchó'i nliińń yebik'eh.

²⁰ Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nyáágo nohwil' ídaagozigo ádaanohwizlaahíí bídaagonlzi, Bik'ehgo'ihí'nań da'anii nlińi bídaagonlzi doleelgo; dabíí da'anii nlińi biyi' daagondlii, biYe', Jesus Christ biyi' daagondlii. Díí Bik'ehgo'ihí'nań da'aníhi, ła'íí ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí át'éé.

²¹ Shichągháshé, nadn'ái bee daach'okaąhíí bits'á'zhí' ádaanoht'ee. Doleelgo at'éé.

THE SECOND GENERAL EPISTLE OF JOHN

¹ Shíí, ínashood básízíni, isdzán Bik'ehgo'ihí'nań bita'hazlaahíí, bichagháshé bílgo bich'í' k'e'eshchii, áí da'aníigo shíł daanzhọọ, doo shí zhá da, nnee da'anii ágot'eehíí yídaagołsinií dawa áldó';

² Da'anii ágot'eehíí nohwííí biyi' golííhíí bighá k'e'eshchii, áí da'anii ágot'eehíí dahazhí' nohwíł nlií doleel.

³ Bik'ehgo'ihí'nań nohwíTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń, nohwíTaa biYe' nłini, bits'á'dí' aatét'ii ła'íí ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le', da'anii ágot'eehíí ła'íí il'ijóóníí bílgo.

⁴ Nichagháshé ła', nohwíTaa nohwá ngon'ááhíí k'ehgo da'anii ágot'eehíí yikísk'eh hikahgo baa niyááhíí bighá shíł gozhóó.

⁵ Shilah, begoz'aanú doo áníidéhi bee nich'í' k'e'eshchii da, áídá' yati' baa gozhóni dantsé daadesiits'ąądá' bee nohwá ngot'ąą n'íí, baa nánoshkąąh, díínko, Łil daanjóó le'.

⁶ Díí bee nohwíł'ijóóníí bígózi, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aanúí bikísk'eh hikahyúgo. Díínko begoz'áni, Bił'ijóóníí biyi'zhí'go hohkah le', dantsé daadesots'ąą n'íí k'ehgo.

⁷ K'izé'idilteehíí łąągo ni'gosdzán biká'yú daadeskai, áí Jesus Christ nnee k'ehgo nyáá, doo nii da. Hadín doo áníí dahíí k'izé'idilteehíí ła'íí Christ bich'í' ngonłkaadíí át'éé.

⁸ Ídaa daagonohdzaą, nohwitahyú nada'siidziidíí doo da'ílíí daanoł'íí da doleelgo, áídá' áí bighá nohwich'í' nahi'núí doleel.

⁹ Dahadíń, Ilch'ígonsh'aah, níidá', Christ ánííyú doo áníí dayúgo, Bik'ehgo'ihí'nań doo bíł nlií da. Áídá' dahadíń Christ ánííyú ánííhíí nohwíTaa hik'e biYe' bílgo yił nłini at'éé.

¹⁰ Hadín nohwaa nyáágo díí ilch'ígot'aahíí doo yee nohwich'í' yakti' dayúgo, nohwigowa yuné' nohwíł ha'áowáh hela', doo k'ébıłdohnii da:

¹¹ Hadín k'eyiłniihíí nchọ'go na'iziidíí yich'oníhi at'éé.

¹² łąągo nohwich'í' k'e'eshchii hasht'íí ndihíí doo naltsoos biká' ła'íí bek'e'echíhé bee nohwich'í' k'e'eshchii hasht'íí da, ndi nohwaa nsháhgo daakiit'íigo ilch'í' yádaahiilti'íí zhá hásht'íí, áík'ehgo zhá dawa bee nohwíł daagozhóó doleel.

¹³ Nidee Bik'ehgo'ihí'nań bita'hazlaahíí bichagháshé, Gozhóó, daaniłnii. Doleelgo at'éé.

THE THIRD GENERAL EPISTLE OF JOHN

¹ Shíí, ínashood básízíni, Gaius shíł nzhóni bich'ì' k'e'eshchii, án da'aniiigo shíł nzhòq.

² Shíł nzhóni, niyi'siziiníí dá nkt'éé nt'éégo át'ééhíí k'ehgo dawa ná nzhòqgo la'íí doo nígol'íh dago ná hásh't'íí.

³ Nohwik'isyú la' kú hikaigo, da'anii ágot'éhi bikísk'eh híńááłgo yaa nadaagoln'i'híí bigha dázho shíł gozhóq.

⁴ Odlá' bee shichagháshé daanlíni da'anii ágot'eehíí yikísk'eh hikaahíí ba'ikonsígo dázho shíł gozhóq, bitisgo baa shíł gozhóóníí she'ádìh.

⁵ Ni, shíł nzhóni, nohwik'isyú la'íí anahdí' nadaakaihíí bich'odaanniihíí da'anii nkt'éégo ánt'íni at'éé;

⁶ Hagot'éégo bich'odaanniihíí ha'ánázéh yune' yaa nadaagoln'i': Bik'ehgo'ihí'nań yá nada'iziidgo nadaakaihíí dahnádiikáhgee bich'odaanniiigo dawa bá ładaalé'go nkt'éégo ánt'íni at'éé, Bik'ehgo'ihí'nań yánada'iziidíí áí k'ehgo bá ách'ít'íígo nzhòq.

⁷ Christ yaa nadaagoln'i'híí bigha dahiskai, nnee Bik'ehgo'ihí'nań doo daayokaqah dahíí doo nt'é yídaayokéedgo da.

⁸ Bik'ehgo'ihí'nań yánada'iziidíí nkt'éégo ádaanzì le', ágádaahiit'íiyúgo née aldo' da'anii ágot'eehíí yánada'iziidíí bich'odaahi'nii.

⁹ Ínashood ha'ánálséhíí bich'ì' k'eshełchíí: ndi Diótrephe, itah nlíni, ínashood binant'a' hishleeł nziigo ádest'íni, doo nohwídaayést's'aa da ni'.

¹⁰ Áí bigha shíí níyáágo bi'at'e'i bínashniih doleeł, yati' nch'ì' yee nohwich'ì' yałti', daanohwoch'íidgo: áí doo bił hwoi dago, dabíí nohwik'isyú doo yich'onii hát'íí da, la'íí hadíí hádaat'iiníí, Dah, yíłnii, áídí' doo itah hileehi yá hát'íí da.

¹¹ Shíł nzhóni, nch'íí doo be'íł'íí da, nkt'ééhíí zhá be'íł'íí. Hadín nkt'éégo ánat'íł'íí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi at'éé: áídá' doo bik'ehyú ánat'íł'íí dahíí Bik'ehgo'ihí'nań doo yígółsì da.

¹² Demétrius nnee dawa nkt'éégo baa yałti', da'anii ágot'eehíí ye'at'éhi ch'í'nah áyíłsì, née aldo' nkt'éégo baa nagohiiln'i', baa nagohiiln'i'íí da'anii, bídaagonółsì.

¹³ Łáágo k'e'eshchii doleeł ni', ndi bek'e'echíhé doo bee nich'ì' k'e'eshchii da:

¹⁴ Áídá' dé't'ihégo nándestsééł ndi at'éé, kihit'íígo ilch'ì' yáhiilti' doleeł. Ilch'ì'gont'ééhíí bee nich'ì' goz'aa le'. Nohwit'ekéhíí, Gozhóq, daanilnii. Akú nohwit'ekéhíí dał'á daant'íígee bizhi' daahónzhiigo, Gozhóq, shá daabilnii.

THE GENERAL EPISTLE OF JUDE

¹ Shíí Jude, Jesus Christ bána'isiidíí, James bik'isn nshkíni, nnee Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa hadaidezlaahíí bich'í' k'e'eshchii, áí Jesus Christ ídáaboltá'í la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ádaanñiidi:

² Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí, la'íí bits'á'dí' ilch'í'gont'ééhíí la'íí bił'ijóóníí dayúwehyú bee nohwich'í' ígohigháh le'.

³ Shił daanohshóni, odlá' bił dała'á da'ohiidlaahíí bee hasdá'iıldéhi dážhó hásh't'íígo baa nohwich'í' k'e'eshchíígo ni', áídá' odlá' nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí baa daadest'ąą n'íí bá nadaagonłkaad doleelgo nohwidag yashti' doleelhií bighą nohwich'í' k'e'eshchii.

⁴ Nohwitahyú nnee la' ha'ádaanihest'íí, áí doo ánídá' díí bighą ch'ídaagodeehgo bá nagoz'ąą lék'e, nnee doo daagodnłsı dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań biłgoch'oba'íí k'ihzhí' ádaizlaadá' nchọ'íí zhá dahot'éhé yaa ídaadest'ąą lék'e, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań dała'áhi hik'e Jesus Christ nohweBik'ehń gádaabiñii, Doo án zhá da'ch'okąąh at'éé da, daanii.

⁵ Díí ilk'idá' bídaagonłsı ndi bínádaaħñiih nohwildishñii, nohweBik'ehń nnee Egypt golzeedí' hayínıl n'íí bikédí'go, áí bitahyú doo da'odlaą dahíí da'íííí ádaizlaa lék'e.

⁶ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á la' yaaká'yú daagolíí n'íí dantsédá' yedaabik'eh n'íí yits'á'zhí' daaheskai, áík'ehgo godilñi yuyaa bésh hishbizhíí bee dahazhí' dahdaahest'óógo ígoziso baa yá'iti'íí bijjizhí' Bik'ehgo'ihí'nań bishñil.

⁷ Sódóm la'íí Gomórrah la'íí binaayú křh nagozníí biyi' nnee daagolíni n'íí da'ágát'éégo nant'í' na'idaahíí yaa ídaadest'ąą, la'íí ilch'í' biini' daama', áí bich'í' nahi'niłgo dahazhí' ch'iidn bikọ' diltł'i yee biniidaagodeszaa; díínko bee nnee bił ch'ídaagot'aahi at'éé.

⁸ Da'ágát'éégo díí nnee nchọ'go nadaayeehíí bee bits'í dailchọq, yedaabik'ehíí doo daidnłsı da, la'íí yaaká'yú daagolíni daach'idnłsini nchọ'go yaa yádaakti'.

⁹ Míkael, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolínií da'tiséyú sitínihi ndi, ch'iidn nant'án yłnagonłkaadgo Moses bits'í n'íí bighą lahadiť'áhdá' biini' háhgo doo yati' ye'okáalgo yaa dahgoz'ąą da, áídá' gáyihñii, NohweBik'ehń nił diteh ndi at'éé.

¹⁰ Áídá' díí nneehíí, nt'é doo yídaagołsı dahíí nchọ'go yaa yádaakti': ndi dziłká'yú gólínií doo natsídaakees dahíí k'a'at'éégo dabínik'eh yídaagołsiníí ánádaat'ííhíí zhá ye'ádaat'ee, áí bee ídaadilchọq.

¹¹ Áí nnee bá góyéé doleel! Cain holzéhi adzaa n'íí k'ehgo ádaadzaa, Bálaam holzéhi bich'í' nahi'niłhíí bighą nihesíí n'íí k'a'at'éégo zhaali yidáhzhí' ádaane'go ndaahłsih, la'íí Córe holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' nagonłkaadgo da'ííí siljñhíí k'ehgo áí da'ííí daadoleel.

¹² Díí nneehíí Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee hł daanohjọqgo náda'ohdijñhíí dailchọqhgo ádaat'ííh, doo daaste' dago itisgo náda'idijñhíí bił náda'ohdijñhíí: yaak'os tú da'ádijhgo bił nagoyolhíí k'ehgo ádaat'ee; ch'il náhásgani binest'ą' ádini, nakidn da'íłké' náhásgani, bikeghad dá bił hádodzjizí k'ehgo ádaat'ee;

¹³ Túnteel bighán hashkeego nadiidáhíí k'ehgo ádaat'ee, tú bizhol hayil'eelhíí k'ehgo bi'at'e' bik'e ídaayágosinií hit'íí hileeh; ts'ılsoqsé da'adzaayú nadaahi'nahgo dahnazñilhíí k'ehgo ádaat'ee, chagołheel dážhó diłhikihíí dahazhí' bá begoz'ąą.

¹⁴ Adamdí' godezt'i'go gots'id ilké' hanátolchijgee Énoch naghaa lék'e, án díí nneehíí yunáásyú ágone'íí yaa nagolní' lék'e, gánniidgo, Isaa, nohweBik'ehń nnee báhadaadeszaahíí goneznan doo náhóltag dayú hilt'eego yíl dokah,

¹⁵ Nnee dawa yándaago'aahíí bigha hígháh, áí nneehíí bitahyú hadíí doo daagodnksj dahíí doo daagodnksj dago ánadáát'íid n'íí bíł ch'í'nah ádaagole'go, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań daayokáakgo yaa yádaakti' n'íí alđó' nda'íkshíí bíł ch'í'nah ádaagole'go hígháh.

¹⁶ Díí nneehíí aadaanét'íí, ła'íí dawahá yída'iltah, nchọ'i hádaat'iiníí yikísk'eh daahinaa; ídaa da'odlíigo yati' dázhọ nchaahíí yee yádaakti', daazhógo ádaaniigo yati' baa gozhóni bee nnee yich'í' yádaakti', da'it'íhíí bigha.

¹⁷ Ndi shíl daanohshóni, Jesus Christ nohweBik'ehń binadaal'a'á yunáásyú ágone'íí dabíntsedá' yaa nadaagolní' n'íí bínadaakniih;

¹⁸ Gádaanohwihni n'íí, Iké'yú goldohíí biyi' aadaadlohíí doo daagodnksj dago nchọ'íí hádaat'iiníí yikísk'eh ádaat'eehíí daahikáh doleeł.

¹⁹ Díí nneehíí da'anii ágot'eehíí yits'á'zhj' ádaane'íí daanlij, ni'godzán biká' ágot'eehíí yikisk'eh ádaat'ee, Holy Spirit doo biyi' daagoljí da.

²⁰ Áídá' nohwihíí, shíl daanohshóni, nohwi'odla' dilzini bee nldzilgo ádaadohle', Holy Spirit biláhyú da'ohkaqahgo,

²¹ Bik'ehgo'ihí'nań bí'ijóóníí biyi' daagonohlijigo ádaadinolzi, Jesus Christ nohweBik'ehń nohwaa ch'oba'go dahazhí' ihí'naahíí nohwaide'aahíí biká daadeh'íí.

²² Áí nnee nchọ'go ánadaat'íhíí ła' baa daach'ohba'go lahgo bich'í' ádaanoht'ee:

²³ Ła'ihíí binchọ'íí baa daagonohsaqago, kọ' biyi'dí' hadaahohdzíisgo hasdádaahníí; nchọ'go ánadaat'íhíí bigha bidiyagé bits'á' líkizhgo alzaahíí ndi nohwíl daanchọ' le'.

²⁴ Dánkota nanánohdéh doleełíí yits'á'zhj' Bik'ehgo'ihí'nań ánohwíksjigo yínel'aa, ła'íí doo nohwaa dahgoz'aa dago dabíí bits'á'idindláádgee, bidázhj' dázhọ nohwíl gozhóqgo nasozijigo ádaanohwidolííigo yínel'aa,

²⁵ Áń Bik'ehgo'ihí'nań dała'á góyáni, Hasdánohwinihíí, ihégosiníí, ízisgo at'ééhíí, dahot'éhé yebik'ehíí, ła'íí nawodíí bíyéé le', dák'ad, ła'íí dahazhí'. Doleelgo at'éé.

THE REVELATION OF SAINT JOHN THE DIVINE

¹ Bik'ehgo'ihinañ yunaásyú hago ágonéh shihíí Jesus yil ch'í'nah ágólaa, Jesus bánada'iziidíí bich'í' ch'í'nah áiléhií bigha; bána'iziidi, John holzéhi, yich'í' na'ágole'go yaaká'dí' binal'a'á John yich'í' oyii'á':

² John, Bik'ehgo'ihinañ biyati'íí, la'íí Jesus Christ hant'é nii lán shihíí, la'íí hadíí dahot'éhé yo'íí lán shihíí yaa nagosni'.

³ Hadín yunaásyú hago ágonéhi baa na'goni'íí yozhííhíí, la'íí hadín daidezts'aaníí biyaa daagozhóq doleel, la'íí díí k'e'eshchiinií daayotá'íí aldó' biyaa daagozhóq doleel: ilk'idá' biká' nagowaahíí bigha.

⁴ Shíí, John nshlíni, Asiayú ínashood ha'ánálséhíí gots'idiyú nagoznili bich'í' k'e'eshchii: Nliinií, nlii n'íí, dogáli, án bits'á'dí' ilgoch'oba'íí la'íí ilch'í' gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'aa le'; la'íí Spirits gots'idi Bik'ehgo'ihinañ nant'aago dahsdaagee bádiñ nadaaziinií bits'á'dí';

⁵ La'íí Jesus Christ da'aniigo aanagolni'íí, nanezna'íí bitahdí' dantsé nágosdlíni, ni'godzáñ biká' nnee nadaant'aahíí yá nant'áhi aldó' bits'á'dí', ilgoch'oba'íí hik'e ilch'í' gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'aa le'. án bil daanioogo nohwinchó'íí aal nohwá táyizgiz bidihíí bee,

⁶ Áñ nant'án ádaanohwizlaa, la'íí biTaa, Bik'ehgo'ihinañ, bi'okaaq yebik'ehgo ádaanohwizlaa; án dázhó ba'ahégoş le', dawa yebik'eh le', doo ngonel'aa dayú dahazhí'. Doleelgo at'éé.

⁷ Isaa, yaak'os biyi'dí' nádáh; dakówa daach'iltséh, hadín bighádaach'isgeedíí aldó': ni'godzáñ biká' nnee dahot'éhé iltah at'éégo hadaazt'i'íí án yik'e natídaadindlii doleel. Da'anii. Doleelgo at'éé.

⁸ NohweBik'ehñ, nliinií, nlii n'íí, dogáli, Dák'a'at'éhi, gáníí, Shíí Álpha hik'e Oméga, begodeyáhi hik'e bengont'i'í nshlíí.

⁹ Shíí John, nohwik'isn, Jesus binkááyú nohwil dała' nohwich'í' nadaagont'ogi, hik'e Jesus Christ bilakt'áhgee nohwil daanshíni, la'íí nyee ndi dayúweh bil dahikahi, ni' táyi' dahgoz'aa Pátmos holzeegee sídáá, Bik'ehgo'ihinañ biyati'íí hik'e Jesus baa nagoshni'íí bigha.

¹⁰ Godilziníí bijíí Holy Spirit shiká'zhí' adzaago, shine'dí' kozhii dázhó adíid dilwoshgo disiits'áá, besh dilwoshé ániíhíí k'ehgo,

¹¹ Gáníigo, Shíí Álpha hik'e Oméga nshlíí, dantséyúhi hik'e iké'yúhi: ádí' gánadí'niigo, Hant'é hí'ínií naltsoos biyi' bak'e'ikchíigo Asiayú ha'ánázéhé gots'idiyú nagoznilií bich'í' ánléh; Éphesus, Smýrna, Pérgamos, Thyatíra, Sárdis, Philadélphia, Laodicéa, díí dawa bich'í' ádaanle'.

¹² Hadínshá' áshikni nsigo t'aaqzhí' nánishne'. Akú ik'ah kó'íí biká'dahnásilt'áhi óodo be'alzaahi gots'idiyú odaaz'aago hiltsaq;

¹³ Ik'ah kó'íí biká' dahnásilt'áhi gots'idiyú odaaz'aahíí ilni'dí' la' nnee ga'ánolini sizíí, bidiyágéhií bikets'inyú nel'aa, bisis óodo be'alzaahi dázhó nteeli bitilyú nel'aaqo bínást'i'.

¹⁴ Bitsits'in hik'e bitsizíl ligai, dibelíí bighaa dázhó ligai lehíí k'ehgo, zas k'ehgo ligai; binááhíí kó' yaadiinahíí k'ehgo at'éé.

¹⁵ Bikeehíí besh brass holzéhi, kó' biyi' hibeezhgo dázhó bik'ena'didlaadhíí k'ehgo at'éé; bizhihíí tú dázhó láágo dits'ag lehíí k'ehgo ailt's'ag.

¹⁶ Bigan dihe'nazhinéégo ts'iksosé gots'idi dahyonik: besh be'idiltkishé dá'ilch'izhinéé deníni bizé'dí' há'áá; la'íí binii'íí ya'ái dázhó bits'á'idindláád lehíí k'ehgo at'éé.

17 Hiltsaadá' biyahzhì' nágo' dasiitsaahí k'ehgo. Áídí' bigan dihe'nazhinéé bee shiká' ndelñiih, gáníigo, Doo néndzid da; shíí dantseyúhi hik'e iké'yúhi nshlíj:

18 Shíí dasiitsaa n'íí naahi'naahí nshlíj; saa, dahazhì' hinshnaa, Doleeigo at'éé; ch'iidntahíí la'íí da'itsaahíí bá be'igeesé nashñil.

19 Hant'é hí'ínníí hik'e hago ágót'íj shíhíí, la'íí kodí' godezt'i'go hago ágóne' shíhíí bak'e'íłchíí;

20 Ts'íłsoqsé gots'idi shigan dihe'nazhinéégo dahishñilgo hinłtsaaníí, hik'e ik'ah kọ'íí biká'dahnásilt'áhi óodo be'alzaahi gots'idýú odaaz'aahíí, doo baa nił ígózì dahíí bigosínłsìj. Ts'íłsoqsé gots'idihíí Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á ha'ánázéh gots'idi yánazini ádaat'ee: ik'ah kọ'íí biká'dahnásilt'áhi gots'idihíí ha'ánázéh gots'idihíí ádaat'ee.

2

1 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Éphesusgee ha'ánázéhíí yásizini bich'ì' k'e'íłchíí gánñiihgo: Ts'íłsoqsé gots'idi bigan dihe'nazhinéégo dahyoníhíí, ik'ah kọ'íí biká'dahnásilt'áhi óodo be'alzaahi gots'idi yitah naghaahi gáníí,

2 Anánt'íjłhíí, nyeego na'izidíí, nyee ndi bidag ánt'ééhíí bígonsj, nnee nchọ'go ádaat'eehíí nił daanchọ': la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á daandlii, daañi ndi doo áí daanlii dahíí, léda'íłchoogo ádaañiigo bídaagosínłsìjgo bígonsj ałdó':

3 Nyee ndi bínenl'áá, la'íí bidag ánt'ee, la'íí shizhi'híí bigha nyeego na'izid ni', t'ah doo hwahá baa nakaad dago bígonsj.

4 Da'ágát'éé ndi díí dał'a'á be'ánt'ééhíí doo shíł nzhọọ da, dantsédá' nił'ijóọ n'íí bits'á' nnyaahíí bigha.

5 Hadí' gódah ch'ínkaad lán shì bínánłñihgo t'aqzhì' nádndáhgo, dantsédá' ánt'ee n'íí k'ehgo ánánłléh; dahyúgohíí dagoshch'ì' naa nsháhgo, ni'ik'ah kọ'íí biká'dahnásilt'áhi naadíshtìj, doo t'aqzhì' nádndzaa dayúgo.

6 Áídá' díí zhá nł'éhi be'ánt'ee, Nicoláitans daanłini bi'at'e' nił daanchọ', shíí ałdó' shíł nchọ'.

7 Hadín bijeyi' golínníí, Spirit ha'ánázéh nagozníłí hant'é yíłñiihíí yíyést'saa le'; Hadín dawa yitis siliinníí Bik'ehgo'ihí'nañ bidázhọ gózhọọ goz'aa yune' ch'íł be'ihí'náhi sikaadíí baa dahnaznłíí yiyaaago baa godidish'aal.

8 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Smýrnagee ha'ánázéhíí yásizini bich'ì' k'e'íłchíí gánñiihgo; Dantséyúhi hik'e iké'yúhi nłini, daztsaa ndi naahi'na'i nłini gáníí;

9 Anánt'íjłhíí, nich'ì' nadaagont'og, la'íí tént'iyégo bígonsj, (ndi hánłdzil); la', Jews daandlii, daañi ndi doo áí daanlii da, daazhógo ádaadil'ijgo bígonsj, áí Satan yá ala'ánát'ijhi daanlii.

10 K'ad bee niniigodilne'íí doo béłldzid da: nohwíí la' ch'iidn nant'án ha'ánohwíłkaad, nanohwídaantaago; goneznan iskaqzhì' goyéé'go nohwich'ì' nagowaa doleek: ni'odłá'íí bee sínzìj dasíłtsaazhì', áík'ehgo dahazhì' ihí'na naa dish'aal, gonneegee ch'ah hobijhíí k'ehgo.

11 Hadín bijeyi' golínníí, Spirit ha'ánázéh nagozníłí hant'é yíłñiihíí yíyést'saa le'; Hadín dawa yitis siliinníí nakidngee danáá'itsaahíí doo bee baa gowáh da.

12 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Pérgamosgee ha'ánázéhíí yásizini bich'ì' k'e'íłchíí gánñiihgo; Bibéshbe'idíłłshé dá íłch'izhinéé denini golínníí gáníí;

13 Anánt'íjłhíí, hayú gonłínníí bígonsj, Satan nant'áago dahsdaayú: shizhi'íí nł'éégo hónta'go bee nannaa ni', Antipas, nł'éégo shá át'éhihi, nohwitahyú, Satan golíyyú, zesdjidá' ndi shondlaaníí doo yó'ogodín'aa da ni'.

14 Da'ágát'éé ndi díí zhá be'ánt'ééhíí doo shíł nzhọọ da, aigee la' Balaam íłch'ígon'ani bíł daanzhọọgo daayotá', án Bálak Israel hat'i'i nchọ'go ádaane'go

doleelɪ yɪl ch'ígó'aahgo da'okqahgo hidán nadn'ái yaa hasnɪl n'íí daayiyaa doleelgo, ɫa'íí nant'í' nadaakaigo yɪl ch'ígon'áá.

¹⁵ Aigee aldó' ɫa' Nicoláitans biɫ ch'ídaagos'áni biɫ daanzhooqgo daayotá', áí dázho shɪɫ nchɔ'i.

¹⁶ Ninchɔ'íí bits'á'zhí' ádnɪne'; dahyúgohíí dagoshch'í' naa nsháhgo sizé'dí' béshbe'idiltɪshé bee biɫ nadaagonskaad.

¹⁷ Hadín bijeyi' golííníí, Spirit ha'ánázéh nagoznɪlíí hant'é yɪɫnɪihíí yíyésts'aa le'; Hadín dawa yitis siliíníí bán, máanna holzéhi, nanɫ'í' n'íí ɫa' bá daadi'dishné', tséé ligai bizhi' ánídéhi biká' dahgoz'áni baa dish'aal, áí dahgoz'aaníí baa hit'áaníí zhá yígótsɪ.

¹⁸ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Thyatíragee ha'ánázéhíí yásizíni bich'í' k'e'ɪlchíí gánnɪihgo; Bik'ehgo'ihí'nań biYe', bináá kɔ' yaadiɪnahíí k'ehgo at'éhi, bikeehíí bésh, brass holzéhi, dázho bik'ena'didlaadhíí k'ehgo at'éhi gáníí;

¹⁹ Ánánt'ííhíí bígonsɪ, niɫ'ijóóníí, shána'izíidíí, ni'odlǎ'íí, nyee ndi bidag ánt'ééhíí; ntседá' ánánt'íídíí bitisgo ánánt'íílgo nígonsɪ.

²⁰ Da'ágát'éé ndi díí zhá be'ánt'ééhíí doo shɪɫ nzhoo da, isdzán, Jézebel holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidíí ádiɫdi'níhi, shánada'iziidi nant'í' nadaakaigo yɪl ch'ígó'aah ndi doo nt'é biɫnɪi da, ɫa'íí shánada'iziidíí da'okqahgo hidán nadn'ái yaa hasnɪlíí daayiyaa doleelgo yɪl ch'ígó'aah ndi doo nt'é biɫnɪi da.

²¹ Nant'í' nagmaahíí yits'ágháhgo baa godini'áá; ndi doo yits'ányáá da.

²² Áí bighǎ án dińíihgo ashɫe', ɫa'íí hadíí yɪl nant'í' naskaihíí dázho góyéé'go bich'í' nagowaago ashɫe', nant'í' nakaihíí doo yits'ákáh da lék'eyúgo.

²³ Bichǎgháshé nadaanne'go ashɫe'; ɫa'íí ha'ánátséhíí dawa shídaagótsɪ doleel, shíí konatsekees yígótsiníí hik'e kojíí yune' go'íiníí nshɪɫ: daɫa'á notɪigo hant'é ádaasolaahíí dábi'ehyú nohwich'í' nada'ishnɪɪl doleel.

²⁴ Áídá' nohwihíí hik'e Thyatíragee daagonohɪiníí ɫa'ihíí, áí ɪlch'ígót'aahíí doo bikísk'eh ádaanoht'ee dahíí, Satan bi'at'e' k'ehgo áná'ol'ííhíí dázho nchɔ'go daalch'ɪnɪihíí, nohwíí ɫa' t'ah doo hwaa bídaagonoɫ'aah dahíí, doo nt'é be'ánádaahne' nohwɪɫdishnɪi da.

²⁵ Díí zhá, hant'é bee nohwɪɫ ch'ígót'aaníí nɫdzilgo daahohtǎ', nánsdzaazhí'.

²⁶ Hadín dawahá yitis siliíníí, ɫa'íí nnágódzáázhí' hago ánásh't'ííhíí bikísk'eh at'ééhíí, nnee binant'a' daɫa'áhíí ɪ'aníyú naznɪlíí yebik'ehgo baa godidish'aal:

²⁷ ShiTaa shaa godin'ááhíí k'ehgo yá nant'aa doo, bésh ɪkíí bee; gosht'ish idee daasits'ɪlgo ts'iltǎhíí k'ehgo ts'idóɫɪɪl.

²⁸ Ts'ɪksqqsécho baa dish'aal.

²⁹ Hadín bijeyi' golííníí, Spirit ha'ánázéh nagoznɪlíí hant'é yɪɫnɪihíí yíyésts'aa le'.

3

¹ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Sárdisgee ha'ánázéhíí yásizíni bich'í' k'e'ɪlchíí gánnɪihgo; Bik'ehgo'ihí'nań Spirits gosts'idi ɫa'íí ts'ɪksqqsé gosts'idi yegoyɪɪnɪíí gáníí; Ánánt'ííhíí bígonsɪ, hinnáágo daanɪlch'ɪnɪi ndi dasín'tsáni ánt'ee.

² Ch'ínándzídgo, hadíí nádaagodziihíí dák'azhǎ nanne'íí nalwodgo ánándle': hago ánánt'ííhíí Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee doo nzhoo da ɫǎá bígosɪtsɪd.

³ Áík'ehgo hant'é naa hi'né' ɫa'íí dasín'ts'aa ɫǎá shɪhíí bínánɪnɪh, áí bikísk'eh ánt'ee, ninchɔ'íí bits'á'zhí' ánán'ne'. Doo ch'ínándzíd dayúgohíí, in'ííhi higháh ɫéhíí k'ehgo nsháh, hagee hokosíí biyi' nsháhíí doo bígonstɪ da doo.

⁴ Sárdisgee nnee da'akwíyé godziih, doo hwahá bidiyagé chɪh ádaile' da: áí dá ligai nt'éégo bik'enada'izlaago biɫ hishkah doo: áí yik'e shijeedhíí bighǎ.

⁵ Hadín dawahá yitis siliiní dá ligai nt'éégo bik'e'izlaa doo; ihi'ná naltsoosí biká' bizhi' doo k'ená'ishdéh da doo, shiTaa hik'e binal'a'á yaaká'yú daagolíní binadzahgee bizhi'í hodishiil.

⁶ Hadín bijeyi' golíní, Spirit ha'ánázéh nagozní lí hant'é yihíhí yíyést's'aa le'.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Philadélphiagee ha'ánázéhí yásizini bich'í' k'e'íłhí gánñihgo; Godiyihgo at'éhi, da'aniigo at'éhi, be'ohigeesé David bíyéé n'í naitíhi, ch'íntááyúgo doo hadín dená'ditíhi da; dagohí de'dintááyúgo doo hadín ch'íná'ítíhi da, án gání,

⁸ Anánt'íhí bígonsí: isaa, dáádít'ih ch'í'otáago ná áshlaa, doo hadín da'dinótíhi at'éé da: doo nńdzil da ndi shiyati'í hón'tá', la'í, An doo bígonsí da, doo hak'i shildíniid da.

⁹ Satan yá íla'ánadaat'íhí, Jews daandli, daanii ndi doo áí daanli dago léda'íłchoogo ádaanihí; niyahzhí' hayaa ádaane'go, shil nzhooní yídaagoksihgo ádaashle' doo.

¹⁰ Nyeé ndi bidag ánt'ee, nildéniidí bikisk'eh ánt'ééhí bigha ni'gosdzán dahot'éhé biká' nakída'dintaahí begowáhí bits'á'zhí' ánsí doo, ni'gosdzán biká' nnee nabída'dintaahí.

¹¹ Isaa, dák'adégo nánshdaak: nt'éégo ánt'ééhí nńdzilgo hón'tá', yaaká'yú ch'ah hobíhí niba' si'aaní doo hadín nits'á' náidi'aah da doleehí bigha.

¹² Hadín dawahá yitis siliiní Bik'ehgohinshnaahí bikíh biyi' da'ch'okáahí yune' bíyahdahn'aahí k'ehgo ashleh, dahazhí' doo ch'ínádahgo da: án Bik'ehgohinshnaahí bizhi'í biká' ágoshle', Bik'ehgohinshnaahí kíh nagoznili bíyéhi nt'é holzee shíhí áldó' biká' ágoshle', áí Jerúsalem ánídéhi holzee, yaaká'dí'go bee kegonáhi, Bik'ehgohinshnaahí bits'á'dí'; dashí shizhí' ánídéhi ndi biká' ágoshle' áldó'.

¹³ Hadín bijeyi' golíní, Spirit ha'ánázéh nagozní lí hant'é yihíhí yíyést's'aa le'.

¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Laodicéagee ha'ánázéhí yásizini bich'í' k'e'íłhí gánñihgo: Doleelgo at'éé nliiní, nt'éégo da'aniigo nagolní'í, Bik'ehgo'ihí'nań dawahá áyílaahí begodeyáhi gání;

¹⁵ Anánt'íhí bígonsí, doo sínk'az da, doo sínog da: dážhó sínk'az le'at'éhi, dagohí dážhó sínog le'at'éhi.

¹⁶ Da'ákugo sínog, doo sínk'az da, doo sínog dahí bigha hanídidishkoh.

¹⁷ Shí hásdzil, shíyééhí láá, doo nt'é bínshdih da, ádił'ní; ndi díyaant'éé, naa goch'oba'á, tént'iyé, nińáá ágodih, dá línchí doo ádígonzí dahí bigha:

¹⁸ Óodo kó' be'alzaahi shaa nahíhíh, hánłdzil doleehí bigha; diyagé ligaihí ák'ihidleeh doleelgo shaa nahíhíh, dá línchí'í bik'e ídaa yágondziní doo hit'í da doleehí bigha; ik'ah nińáá bínzhish, nt'éégo go'í doleehí bigha, nildishni.

¹⁹ Shil daanzhooní bil daadishte, la'í biniidaagodishle', bil ch'ígonsh'aahgo: áik'ehgo dahńdohgo ninchó'í bits'á'zhí' áne'.

²⁰ Isaa, dáádít'hdí' sézigo nínst's'í: hadín shizhí yidezts'aaago shá ch'íntááyúgo, ha'ádishaalgo bil idishil, bí áldó' shil idoyil.

²¹ Shí dawa bitis sílgo shiTaa bil nansht'aahí k'ehgo hadín dawa yitis siliiní bil nansht'aa doleelgo baa godinsh'aah.

²² Hadín bijeyi' golíní, Spirit ha'ánázéh nagozní lí hant'é yihíhí yíyést's'aa le'.

4

¹ Dí bikédí'go dé'iid, yaaká'yú dáádít'ih ch'í'otáa láágo hilt'saa: dantsé kozhii bésh dilwoshí k'ehgo aniigo disiits'áá n'í shich'í' hananadzii gáshíniigo,

Yushdé' shich'i' hasiná, kodí' godezt'i'go hago ágonéh shihíí nich'i' ch'í'nah ashléh.

² Dagoshch'i' Holy Spirit shiká'zhí' adzaago nant'án biká'dahsdáhi yaaká'yú dahs'áago hiltsaq, la' yiká' dahsdaago.

³ Án dahsdaahn tséé ílíni, jasper hik'e sardine holzéhi, ga'ánolih: nant'án biká'dahsdáhi ilts'áatl'ól tséé ílíni, émerald holzéhi, ga'ánolihgo binazt'i'.

⁴ Ái nant'án biká'dahsdáhi si'aaníí binaayú nadindíí'i biká'dahsdáhi lédnt'i': áigeé bádaayányú nadindíí'i lugaigo bik'e nadaahezlaago dahnaháztq; ch'ah óodo be'alzaahi bik'e daadez'áago.

⁵ Nant'án biká'dahsdáhi bits'á'dí' hada'didla' hik'e idi'nii la'íí kozhii daadits'ag: la'íí bidáhgee gots'idgo daadilti', ái Bik'ehgo'ihí'nañ biSpirits gots'idihi ádaat'ee.

⁶ Nant'án biká'dahsdáhi bidáhgee dolyíini, crystal ga'at'éhi, sikaq: la'íí binaayú díí'yú nt'éshí hináhi nadaazi, bitíldí' hik'e bighánt'aadí' dá bináá zháhi.

⁷ Ái daahináhi ntséhihíí ndóicho ga'ánolih, nakigeehíí magashi bizhaazhé ga'ánolih, taagigeehíí nnee binii'híí binii'hi, díí'igeehíí itsaa na'niihíí ga'ánolih.

⁸ Ái díí'i daahináhihíí dawa bit'a' gostán daagolíí: dá bináá zhá naz'áni: jiiígee, t'é'gee, Dilzini, dilzini, dilzini, daanii nt'éé, Bik'ehgo'ihí'nañ nohwe-Bik'ehñ Dák'a'at'éhi, nlií n'íí, nliinií, dogáhi.

⁹ Dahagee daahináhihíí nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn, doo ngonel'aq dayú, dahazhí' hináhi, Ízigo ánt'ee, yilniigo, daidnlsigo, yich'i' ihédaanzigo,

¹⁰ Bádaayányú nadindíí'i nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn yiyahzhí' hayaa ánadaat'íí, án doo ngonel'aq dayú dahazhí' hinaahíí daayokaqahgo, yaaká'yú daabich'ah daayosbaqahíí yiyahzhí' hayaa ánadail'ííh gádaaniigo,

¹¹ NohweBik'ehñ, Ízigo ánt'ee, daanilch'iniigo bik'e síntíí, daanilch'ínlsigo, la'íí dawa nebik'eh daanilch'iniigo bik'e síntíí: dawa ánlaa, hánt'ííhíí bighá dawa daagolíí, hánt'ííhíí bighá dawa alzaa.

5

¹ Nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn bigan dihe'nazhinéhi naltsoos yisdisi dahyo'algo hiltsaq, biyi' hik'e biká'dí'go k'e'eshchini, gots'idiyú bidá'doljéég.

² Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á dázhó nalwodihí hiltsaq, án ádíid dilwoshgo gáníí, Hadín láq naltsoos bidá'doljeegú ch'í'ízóqsgo ilts'á' áile'go yik'e sitíí?

³ Áidá' yaaká'yú, ni' biká'yú, dagohíí ni' bit'áahyú ndi doo hadín naltsoosíí ilts'á' áile'íí dagohíí yinel'íí ndi yik'e sitíí da.

⁴ Doo hadín naltsoos ilts'á' áile'go yozhíhíí, dagohíí yinel'íí ndi yik'e sitíí dahíí bighá yat'éégo hishchag ni'.

⁵ Bádaayányúhíí da'á gáshilni, Doo nchag da: dín'íí, Juda hat'i'íí bits'á'dí' Ndóicho, án David Bikeghadi, dawa yitis silíhíí bighá, án zhá naltsoos bidá'doljeegú gots'idi ch'í'ízóqsgo ilts'á' áile'íí yik'e sitíí.

⁶ Akú dé'íidgo nant'án biká'dahsdáhi hik'e nt'éshí daahináhi ihí'gee, bádaayányú bitahdí' dibelíí biZhaazhé níni zesdíí n'íí ga'ánolini sizíigo hiltsaq, án biyeshdee gots'idihi, bináá gots'idihi, ái Bik'ehgo'ihí'nañ biSpirits gots'idihi ni'godzán dágoz'áq nt'éégo biká'zhí' odaas'a'i.

⁷ Án nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn bigan dihe'nazhiné'dí'go naltsoosíí náidnné'.

8 Naltsoos náidnné'dá' dǵí'i daahináhi ła'íi bádaayányú nadindǵí'i dibekǵí biZhaazhé nłini biyahzhǵ' hayaa ádaasdzaa; daantǵígee tsǵbe'idot'ále dah-daayotǵǵ, ła'íi its'aa óodo be'alzaahi, diltǵi'go ǵikǵgolchinihi bee halk'ǵlgo dah daayokaał, ái nnee Bik'ehgo'ihǵi'nań báhadaadeszaahi bi'okǵaǵhǵí ádaat'ee.

9 Sǵí ánǵidéhi daido'aal gádaaǵniigo, Naltsoosǵí nádnné'go bidá'doljeegǵí ch'ǵ'ǵnǵóǵsǵí bik'e sínǵǵi: nnee il'aniyú hadaazt'ǵ'ǵí, ǵltah at'éego yádaakt'ǵ'ǵí, nnee daanliinǵí, ła'íi nnee binant'a' dała'áhǵí il'aniyú nazǵnǵlǵí biyǵi'dǵ' nidi'zesdǵǵigo nidiǵíi bee Bik'ehgo'ihǵi'nań bá hanánohwihén'ǵnil.

10 Nant'án daandǵǵigo, ła'íi okǵaǵh yebik'ehi daandǵǵigo Bik'ehgo'ihǵi'nań daahohiikǵaǵhń bich'ǵ'í ádaanohwǵínlaa: áik'ehgo ni'gospdzán biká' nadaant'aa doo.

11 Dé'ǵǵdgo nant'án biká'dahsdáhi hik'e nt'éshǵi daahináhi ła'íi bádaayányú bǵnaayú Bik'ehgo'ihǵi'nań binadaal'a'á ǵáǵgo: goneznadn doo náhóltagyú dá'ágánáholǵaǵgo goneznadn, doo náhóltagyú áidǵ' doo náhóltagyú yúweh doo náhóltagyú daabizhǵii daasiits'ǵáǵ;

12 Dibekǵí biZhaazhé nłini bidǵ'zesdǵǵi n'ǵí dawa yebik'ehi, há'ǵldzili, góyáni, nalwodi, dilzini, ba'ihéǵosini, ła'íi biyaa gozhóónǵí baa hi'né'hǵí yik'e sitǵni at'ée.

13 Áidǵ' yaaká'yú, ni'gospdzán biká'yú, ni'gospdzán biyǵi'yú, túnteel biyǵi'yú dahot'éhé daahǵnaahǵí, da'adzaayú dawa daagolǵínlǵí gádaaǵniigo disǵiits'ǵáǵ, Nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahń ła'íi dibekǵí biZhaazhé nłini doo ngonel'ǵaǵ dayú dahazhǵ' biyaa gozhóǵ le', dilzǵi le', ba'ihéǵosǵi le', ła'íi dawa yebik'eh le'.

14 Dǵí'i nt'éshǵi daahǵnaahǵí, Doleelǵo at'ée, daanǵii. Bádaayányú nadindǵí'ǵi hadǵn doo ngonel'ǵaǵ dayú dahazhǵ' hǵnaahǵí yiyahzhǵ' ádaaszaago daayokǵaǵh.

6

1 Dibekǵí biZhaazhé nłini naltsoos bidá'doljeegǵí gops'idihi dała'á ch'ǵ'ǵnǵóǵzgo hǵłtsǵaǵ, áidǵ' dǵí'i nt'éshǵi daahǵnaahǵí dała'á bizhǵihǵí idi'ǵniihǵí ga'áhǵłts'ago, Yushdé' dǵn'ǵǵi, shǵłǵniigo disǵiits'ǵáǵ.

2 Áidǵ' dé'ǵǵdgo ǵǵǵǵgai hǵłtsǵaǵ: ái yiká' dahsdaahń ǵłǵǵh dahyotǵǵǵ; ła'íi nant'án bich'ah baa hit'ǵaǵ: án gonolǵneelǵo gonǵneehgo ǵǵi bil dahiswod.

3 Nakǵige idá'doljeegǵí ch'ǵnǵ'ǵnǵóǵzda' nakǵige nt'éshǵi hǵnǵhǵhǵí, Yushdé' dǵn'ǵǵi, shǵłǵniigo disǵiits'ǵáǵ.

4 Áidǵ' ǵǵi ǵhǵhǵí'i ch'ǵnǵnǵłwod: ái yiká' dahsdaahń ni'gospdzán biká' ǵłch'ǵ'gont'ée n'ǵí náidǵiné'go baa godet'ǵaǵ, nnee nanǵłłtseed doleelǵo: ła'íi bésh be'idǵłłtǵish dázhó nchaahi baa hitǵaǵ.

5 Taagǵige idá'doljeegǵí ch'ǵnǵ'ǵnǵóǵzda' taagǵige nt'éshǵi hǵnǵhǵhǵí, Yushdé' dǵn'ǵǵi, shǵłǵniigo didǵiits'ǵáǵ. Dé'ǵǵdgo ǵǵi dilǵhǵi hǵłtsǵaǵ; ái yiká' dahsdaahń bedahnǵdidlohé dahyo'áal.

6 Dǵí'i nt'éshǵi daahǵnaahǵí ǵłnǵ'dǵ' kozhǵii disǵiits'ǵáǵ gǵnǵígo, Tǵ'oh naghǵí daláhn ha'okǵaǵgo penny ǵłǵǵ, tǵ'oh naghǵí diwozhé taadn ha'okǵaǵgo penny ǵłǵǵ; áidǵ' ik'ah hik'e wine nadaanohńǵí.

7 Dǵǵdǵnee idá'doljeegǵí ch'ǵnǵ'ǵnǵóǵzda' dǵǵdǵnee nt'éshǵi hǵnǵhǵhǵí, Yushdé' dǵn'ǵǵi, shǵłǵniigo disǵiits'ǵáǵ.

8 Dé'ǵǵdgo ǵǵi déǵibáhé hǵłtsǵaǵ: ái yiká' dahsdaahń Da'itsaahǵí holzee, áidǵ' Ch'iidntahǵí biké' begogáal. Ni'gospdzán dǵǵ'yú ǵłk'é'ǵnǵlgo dała'á biyǵi' bésh be'idǵłłtǵishé, shǵnǵ' góyéego nagowaahǵí, yóǵyahgo ch'innǵiǵhǵí, hik'e ni'gospdzán biká' tsétahgo daagolǵni bédaagodzidǵí bee nnee nadaayǵłtseed doleelǵo bina-wod baa daagodest'ǵaǵ.

9 Ashdladngee idá'doljeegí ch'íná'ńzǫǫzdá', be'okaqahi biká' dahnási'nikíí bitl'ááhgee nnee Bik'ehgo'ihinań biyati'híí hik'e yaa nadaagoln'i'híí bigha nadaabi'distseedíí biyi'sizíni hiłtsaa:

10 Adjíd daadilwoshgo gádaanii, NohweBik'ehń, nidilzini, da'aníihi ńlíni, da'os'ah láá nnee ni'godzán biká' daagolíni nohwidiłhíí bigha baa yáńłti'go nohwá ik'enán'ni'?

11 Áídí' daantíígee íłgai bitaadaas'niigo gádaabi'ido'niid, Dét'ihézhí' hanádaałsoł, bił nadaał'a'íí hik'e nohwik'isyú nohwíí nanohwi'distseedhíí k'ehgo nabi'ditseed doleełí nabi'distseedgo zhá.

12 Gostángee idá'doljeegí ch'íná'ńzǫǫzdá', dé'jídgo ízisgo ni'godes'naa; ya'áihíí tsiigha diłhiki nanest'oolhíí k'ehgo diłhił silji, t'é'gona'áihíí dił ga'anolih silji;

13 Ch'il, fig holzéhi, bich'i' deyolgo doo hwahá nt'áá dahíí nanihezdeehíí k'ehgo ts'iksǫqsé yaadí' ni'godzán biká'zhí' náłtáá.

14 Yáá naltsoos hisdisíí k'ehgo hisdis siljigo esdjid; ła'íí dził hik'e ni' táyi' dahnagozníí dawa łahyúgo naznıl daasilji.

15 Ła'íí ni'godzán biká' nadaant'aahi, nnee itisyú nadaandeehi, hádaałdzili, siláada itisgo nadaant'aahi, nnee nadaalwodi, ła'íí daakówa, daako'desnaahíí hik'e doo daako'desnaa dahíí ndi, dził bińıda'i'án yune', tséyaa nadaach'int'i'go;

16 Dził hik'e tséé bich'i' gádaach'inii, Nohwiká'zhí' ts'iyaa ánnéhgo nádaanohwin'jiih, nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn hik'e dibelji biZhaazhé nłini bihashkeehíí bits'á' nádaanohwin'jiih,

17 Bihashke'híí begodeyaahíí bigha; áík'ehgo hadín zhá shá' siziji doleeł?

7

1 Ái bikédí'go Bik'ehgo'ihinań binal'a'á ni'godzánzhí' djí'yú nadaazjigo hiłtsaa, ni'godzán biká' djí'yú nyolíi t'aaqzhí' daayota'go, ni'godzán, túnteel, hik'e ch'il doo bich'i' nyol da doleełhíí bigha.

2 Áídí' ya'ái hanadáhdí'go Bik'ehgo'ihinań binal'a'á, Bik'ehgo'ihinań hińáhi bibe'ídinidíde yoné'go naahiłtsaa: án djí'i Bik'ehgo'ihinań binal'a'á ni'godzán hik'e túnteel daayikchǫǫhgo baa daagodest'aaníí ádjíd yich'i' nádidilghaazhgo,

3 Gáníí, Ni'godzán, túnteel, hik'e ch'ilhíí daołchǫǫh hela', Bik'ehgo'ihinań yánada'iziidíí bitá'gee bídaadiniidlidgo zhá.

4 Da'kwíí bídaadiniidlid shíhíí disiiits'áá: Israel biye'ke bits'á'dí' nnee hadaazt'i'íí bitahdí' dała'á gonenadín iká'yú djí'i doo náhóltagyú hilt'éégo bídaadiniidlid.

5 Juda hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Reuben hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Gad hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid.

6 Áser hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Néphthalim hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Manáses hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid.

7 Símeon hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Levi hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Íssakar hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid.

8 Zábulon hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Joseph hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Benjamin hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid.

9 Díí bikédí'go dé'iidgo nnee doo la' díí nnee láni yóltagyúhi daahiltsaa, binant'a' dała'áhií il'aniyú naznilíí, nnee il'aniyú hadaazt'i'íí, nnee daanliiníí, hik'e iltah at'éégo yadaakti'íí dawa bitahdí', nant'an biká'dahsdáhi hik'e dibeljí biZhaazhé nlíni yidáhgee nadaazjį, dá kigai nt'éégo bik'eda'izlaa, ch'il, palm holzéhi, bits'adaaz'aahíí dahdaayiníígo;

10 Adjįd daadilwosh gádaaniigo, Hasdách'igháhíí Bik'ehgo'ihí'nań daahohi-ikaąhń, nant'an biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahń, hik'e dibeljí biZhaazhé nlíni biłgo bits'á'dí' begoz'aą.

11 Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á nant'an biká'dahsdáhi, bádaayányú, hik'e díí'i nt'éshį daahinaahíí binaayú lédnt'i'go nant'an biká'dahsdáhi biyahzhį' hayaa ánadaat'įigo Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąh,

12 Gádaaniigo, Doleelgo at'éé: Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaąhń doo ngonel'aą dayú dahazhį' biyaa gozhóq le', ba'ihégoş le', góyáá le', bich'į' ihégoş le', dilzį le', dawa yebik'eh le', la'íí dák'a'at'éé le'. Doleelgo at'éé.

13 Bádaayányú dała'á shich'į' gánniid, Díí bidiyágé daaligaihií, hadín ádaat'įį? Hadí' hikaihi?

14 Gábildéniid, Ni la' bígonksį. Gánashildo'niid, Góyéégo nagoyaahíí yitis ch'ékaihi ádaat'įį: dibeljí biZhaazhé nlíni bidilíí bee bidiyágé tadaizgizgo kigaigo ádaizlaa.

15 Áí bigha Bik'ehgo'ihí'nań biká'dahsdáhi yidáhgee nán'áá, áí daabich'okaąh goz'aą yune' dawa jį, dawa t'é' daabokaąh nt'éé: nant'an biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahń bitahyú nįjį doleel.

16 Doo shiná' naadaadleeh at'éé da, doo dibá' naadaadleeh at'éé da; ya'ái doo daabidilid da doleel, la'íí doo dant'éhéta bich'į' sidog da doleel.

17 Dibeljí biZhaazhé nlíni nant'an biká'dahsdáhi ihní'dí' dahsdaahń bá da'diné' doleel, tú hináhi haljįyú yádįh higaalgo yił onakáh doleel: la'íí bináá túhíí dawa Bik'ehgo'ihí'nań bá k'eda'yildéh doleel.

8

1 Dibeljí biZhaazhé nlíni gosts'idngee idá'doljeegí ch'íná'ńzqósdá' yaaká'yú doo nt'é hiilts'ag dago biní'yú hak'e nehenkééz.

2 Áídí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí gosts'idi Bik'ehgo'ihí'nań yidáhgee nadaazjįgo bésh dilwoshé bitaas'niigo hiltsaa.

3 Áígee binal'a'á la'ihíí naanádzaa, án be'okaąhi biká' dahnási'niłi goz'aągee hizį', its'aa óodo be'alzaahi biyi' dilidgo kikaąolchiníí dahyo'aałgo; kikaąolchiníí káągo baa hi'né', nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí dawa daabi'okaąhíí bił dała' álnehgo, nant'an biká'dahsdáhi bádįhgee, be'okaąhi biká' dahnási'niłi yiká' dilti' doleelgo.

4 Áík'ehgo kikaąolchiníí bits'á'dí' lidíí, hik'e nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí daabi'okaąhíí bił dała' Bik'ehgo'ihí'nań yich'į' hadag adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bilakt'áhdí'.

5 Áídí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á kq' be'okaąhi biká' dahnási'niłi yiká' dilidíí la' its'aa biyi' ha'disbįhgo ni'godzán yiká'zhį' yaa yinil; áí dábiłgo yáhiilts'ag, idi'ni, hada'didla', la'íí ni' nagohi'naa.

6 Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á gosts'idihi bésh dilwoshé dahdaayoniłi k'ad ádaayiníigo nadaazjį.

7 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dantséhihíí bibéshdilwoshé áyilniidíí dábiłgo hilóí hik'e kq', dił bił nadesgeedgo ni'yú náłtáą: ni'godzán biká' ch'il nadaan'aahíí dawa tááyú ilk'é'niłgo dała'ágohíí aął daanlid, t'oh daadot'izhíí ałdó' aął nlid.

8 Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á nakigeehíí bibéshdilwoshé áyikñniidíí dábilgo nt'éhéta dzil nchaahíí ga'ánolini dilti'go túnteel biyi' olgo': áik'ehgo túnteel tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí dá díł zhá silji:

9 Túnteel biyi' daagolíníí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí aql nanezna'; tsina'eekíí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí doo nt'é da silji.

10 Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á taagigeehíí bibéshdilwoshé áyikñniidíí dábilgo ts'iksóqsé nchaahi yaaká'dí' naltó', kó' k'ehgo dilti'go, áí tú daanlíníí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí níká' naltó', la'íí tú hadaazliiníí alódó' biká' naltó'.

11 Ts'iksóqséhíí Ikóhi holzee: tú dawago tááyú ilk'é'daaszidgo dała'ágohíí dé'ilkó silji; áik'ehgo tú dé'ilkó siljihíí bigha nnee ląágo nanezna'.

12 Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á dí'igeehíí bibéshdilwoshé áyikñniidíí dábilgo ya'ái, t'égoná'ái, la'íí ts'iksóqsé tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí hagoshj ádaasdaago, bits'á'daadesdiiníí tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí díłhił silji, áik'ehgo jjiigo idindláadíí tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí doo got'ji da silji, t'é'gohíí alódó' ágát'éé lék'e.

13 Áidí' dé'jidgo Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á yáá ikñ'yú na'dezniigo ádjid dilwoshgo gáníigo hiłtsaa, Ni'goszán biká' daagolíníí bá góyéé doleeł, bá góyéé doleeł, bá góyéé doleeł, Bik'ehgo'ihinañ binadaal'a'á taagihíí bibéshdilwoshé k'ad ánadaayikdi'ñihíí bigha!

9

1 Bik'ehgo'ihinañ binal'a'á ashdla'igeehíí bibéshdilwoshé áyikñniidíí dábilgo yaaká'dí' ni'goszán biká'zhj' ts'iksóqsé naltó'go hiłtsaa: o'i'án doo ni'i'ánihi dá bich'ígót'i'gee bá be'igeęsé baa hitaa.

2 O'i'án doo ni'i'án dahíí ch'í'íntáá, áidí' hid yat'éégo hago', kó' yat'éégo dilti'íí bits'á'dí' k'ehgo; áik'ehgo ha'i'ándí' hidíí bee ya'ái doo hit'ji da silji, dahot'éhégo godiłhił silji.

3 Lidíí biyi'dí' na'ishchagi ni'goszán biká' hanaksáá: ni'goszán biká' tsédag histasíí binawodhíí k'ehgo binawod daagoljigo baa daagodest'aa.

4 Ni'goszán biká' t'ohíí hik'e dant'éhéta daadot'izhíí la'íí ch'ilta daolchqoh hela', bi'ido'ñiid; nnee Bik'ehgo'ihinañ bi'ídinidíí doo bitá'gee dahgoz'aa dahíí zhá.

5 Da'ágát'éé ndi doo nadaitseedgo baa godet'aa da, daazhógo bil nada'diníigo ádaile'go ashdladn dahitaazhj': tsédag histas dilshish lehíí k'ehgo nñihgo.

6 Áí benagowaadá' nnee da'itsaahíí yiká daadéz'ji doo, ndi doo datsaah da doo; daostsa hadó' daanzidá' dats'itsaahíí doo hak'i da doo.

7 Na'ishchagi hji nagonłkaadyú nádesaaquí k'ehgo iłch'i'daasdlaa ga'ádaanolih; nant'án bich'ah óodo be'alzaahi ga'ánolini bik'edaadez'aa, daabinii'íí nnee binii'íí ga'ádaanolih.

8 Daabitsizilíí isdzané bitsizilíí k'ehgo ádaat'ee, daabiwoo'íí ndóicho biwoo'íí ga'ádaat'ee.

9 Bésh bitil naztaaníí ga'at'éé; daabit'a' ádaañihíitsinagháhi bijád nakihí yat'éégo hilwoł, hji ląágo badahsnilgo nagonłkaadyú dezkił lehíí ga'áhiłts'ag.

10 Daabitsee'íí tsédag histas bitsee'íí ga'ádaat'eehíí yee daadikshish: ashdladn dahitaazhj' nnee yini'da'dihni'go binawod golji.

11 Binant'a' golji, án o'i'án doo ni'i'ánihi yebik'ehi, Hebrew k'ehgo Abáddon holzee, Greek k'ehgo Apóllyon holzee.

12 Dantsé góyéégo godeyaahíí bech'ígonyáá; isaa, nakigo t'ah góyéégo bee nohwich'j' naagoldoh.

13 Áídí' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gostángeehíí bibéshdilwoshé áyilnñiidíí dábilgo Bik'ehgo'ihí'nañ bádihgee be'okaqahi biká' dahnási'niki óodo be'alzaahi biká'dí' iyeshdee díí'i its'ádaaz'aahíí bits'á'dí' kozhii disiits'áá,

14 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gostángeehíí béshdilwoshé dahyotííí yich'í' gáníigo, Tú ląągo nliíníí Euphrátes golzeegee díí'i Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á dahdaahist'ooníí k'eda'i'ád.

15 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á díí'i k'enádaabi'dost'ah, áí nnee dawa tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí dawa nadaiktseedgo da'ái bik'ehenkéézo, da'ái bijíí, da'ái bee dahitąą, da'ái légodzaa ilch'í'ilaahi.

16 Siláada híí yiká'dí' nadaagonkaadíí nakidn goneznádn doo náhóltagyú da'ágánáholąągo goneznádn doo náhóltagyú hilt'ee: áí hilt'eego disiits'áá.

17 Díí k'ehgo híí daahítsąą shich'í' ch'í'nah ágolzaago; híí yiká' dahnaháztaaníí bésh bitil naztaaní kq' hik'e tséé ilíni, jácynth holzéhi, la'íí tsélikq'i ga'ánolihíí k'ehgo ánołih: híí bitsits'iníí ndóicho bitsits'iníí ga'ánolih; áídá' daabizé'dí' kq' hik'e lid la'íí tsélikq'i hanádinah.

18 Díí taagihíí ilk'é'nilgo dała'ágohíí bee nabi'destseed, kq', lid, la'íí tsélikq'i, híí bizé'dí' hanádinahíí bee.

19 Ljí bizé'dí' hik'e bitseeyú binawod golíí: bitsee'íí ch'osh bik'asda' daagolíníí ga'at'éé, bitsits'in daagolíigo áí bee koniidaagodile'.

20 Nnee la'ihíí, díí góyéégo bich'í' godest'aaníí doo bee nadaabistseed dahíí, bigan bee nchq'go ádaaszaahíí doo yits'á'kai da, la'íí ch'iidn hik'e óodo, béshligai, béshlitsog, tséé, tsj bee nadn'ái ádaaszaahíí daayokaqahíí doo yits'á'kai da; áí nadn'áihíí doo daago'jii da, doo da'dits'ag da, la'íí doo nadaakai dadá':

21 La'íí nada'iktseedíí, íngashíí, nant'í'go nakaihíí, da'in'jiihíí aldo' doo yits'á'kai da.

10

1 Áídí' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á ízigo at'éhi yaaká'dí' bil nkegonyáágo naahítsąą, yaak'os bee bik'e'izlaago: iltsáát'ól bitsits'in binazt'igo, binii'íí ya'ái ga'at'éégo, bijádíí kq' k'ehgo nazjigo:

2 Án naltsoos hisdisi alts'íséhi ilts'ąą at'éégo dahyoné': bikee dihe'nazhineéhíí túnteel yiká' dés'eez, áídá' lazhineégohíí ni' yiká' dés'eezgo,

3 Ndóicho aníihíí k'ehgo ádjíd nádililghaazh: nádililghaazhíí dábilgo gosts'idn ididesni'.

4 Gosts'idn ididesni'dá', k'ad ágoshle' nt'éégo yaaká'dí' kozhii gáshilniigo disiits'áá, Gosts'idn ididesni'íí anñiidíí bidá'njah, ágóléh hela'.

5 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á túnteel hik'e ni' biká' sizjigo hiltsaaníí, hadag yaa delniihdá',

6 Gánñiid, Doo ngonel'ąą dayú dahazhí' hinaahn, yaaká'yú la'íí biyi' daagolíníí, ni'godzán la'íí biyi' daagolíníí, túnteel la'íí biyi' daagolíníí ádaayiilaahíí binkááyú shit'a dahdidishniigo gádishni, Doo dá t'ąązhí' at'éégo da:

7 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gosts'idngeehíí bibéshdilwoshé áyildonííí bengonyáágo, Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí'go doo bigózj da n'íí, yánada'iziidíí, binkááyú nada'iziidi bich'í' anñiid n'íí begolne'.

8 Yaaká'dí' kozhiihíí disiits'áá n'íí shich'í' hananádzii gáníigo, Ti'i, naltsoos hisdisi ilts'ąą at'ééhíí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á túnteel hik'e ni' biká' sziiníí dahyoné'ihíí nádnné'.

9 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á baa niyáágo gáldéniid, Naltsoos hisdisíí shaa nné'. Áídí' gáshilnñiid, Nádné', nnáá, nibid biyi' de'ilkó doleel, áídá' nize' yune'híí shúgé gosnih k'ehgo golnii doleel.

¹⁰ Áídí' naltsoos hisdisíí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á bigan biyi'dí' nádinégo hiyáá': sizé' yune' shúgé gosnih k'ehgo golnii: omágdí' shibid yuyaa dé'ílkó silíj.

¹¹ Áídí' gáshíłnñiid, Nñee daanliiníí, nñee binant'a' dała'áhíí il'aniyú naznilíí, iltah at'éégo yádaakti'íí, la'íí nant'án daanliiníí ląágo, áđihyú ágodonñihíí bee bił nanágolñi' doo.

11

¹ Áídí' gish be'ídaanel'aąhíí lók'aa ga'ánolini shaa hitáágo áshíłdo'nñiid, Nádndáh, kįh biyi' Bik'ehgo'ihí'nañ daach'okąąhíí bínén'aa, be'okąąhi biká' dahnási'niki, hik'e nñee áígee da'okąąhíj ałdó'.

² Áídá' kįh biyi' da'ch'okąąhíí dadányú tséé lédn'aahíí binoł'ąą hela', áí dah nzhọọ, doo Jews daanlįj dahi baa hi'né'híí bighą: áí kįh godiyini goznili dizdin naki dahnáhitąązhį' yiká' nakai doleel.

³ Naki shánagolñi'í tsiigha nanest'óól bik'edaasilaago shá nadaagolñi'go baa godish'aal, dała'á doo náhóltagyú iká'yú naki gonenadínhíí iká'yú gostádin iskaąązhį'.

⁴ Díí naki ch'il, olives holzéhi, la'íí naki ik'ah kọ'íí biká' dahnásił'áhíí ni'gosdzán yeBik'ehñ bádįhgee nadaazįhíí ádaat'ee.

⁵ Hadín yiníidihíhyúgo, kọ' bizé'dí' yaadináhíí bee bidilid goz'ąą: hadín yiníidihíhyúgo, da'áik'ehgo bidizideego goz'ąą.

⁶ Bidáhyú hago ágonéhíí yaa nadaagolñi'go goldohdá' yáá yida'detįhgo doo nanágołtįj dago baa godet'ąą: la'íí tú diłgo ánádaidle', la'íí dabíí hádaat'įjgee ni'gosdzán biká' iltah at'éégo góyéégo nágodidahgo ádał'įjgo baa godet'ąą ałdó'.

⁷ Aął nadaagosñi'íí bikédí'go nt'éshį bégodzidi, o'i'án doo ni'i'ánidí' hayáhi, yil nagonłkaadgo bitis hileehgo nadaabitseed doleel.

⁸ Bits'íhíí ízigo kįh goznili biyi' intínyú shiteezh doleel, áí ízigo kįh goznilihíí Sódóm hik'e Egypt daazhógo ágágołzéhi, áígee nohweBik'ehñ tsį'ılna'áhi biká' zesdįjñi'.

⁹ Nñee daanliiníí, iltah at'éégo hadaazt'i'íí, iltah at'éégo yádaakti'íí, la'íí nñee binant'a' dała'áhíí il'aniyú naznilíí bitahdí', taagidí' biní'yú iskaąago nñeehíí bits'íhíí daanel'įjgo, doo hadín lehdañiıl dago daagos'ąą doleel.

¹⁰ Nñee ni'gosdzán biká'gee daagolñi' áí naki shánagolñi'íí góyéégo bich'į' nadaagoz'ąąhíí bighą bił daagozhógo dawahá laadaayiniıl doleel.

¹¹ Taagidí' biní'yúhíí bijį beNádidzołíí Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí'go biyi' nágosdłįjgo hinaa nádaasdłįjgo daahizį'; áik'ehgo hadín bináál náadiit'aazhíí tsídaadesyiz lék'e.

¹² Yaaká'dí'go kozhii áđįđ gánįgo daidezts'ąą, Yushdé' hashoh'aash. Áídí' bik'edaannihíí daabinel'įđá' yaak'os biyi' yaaká'yú bił odaagoyaa.

¹³ Díí ágodzaahíí dábiłgo, yat'éégo ni'godihes'naago, kįh goznili gonenányú íłk'é'nilyúgo dała'ázhińéé nagozgo', ni' godihes'naago gosts'idn doo náhóltagyú nñee nabi'destseed: nñee la'íí yat'éégo tsídaadezyizgo Bik'ehgo'ihí'nañ yaaká'yú dahsdaahn bich'į'go bił daagodnyįđ.

¹⁴ Nakidn góyéégo godeyaahíí bech'ígonyáá; isąą, taadn góyéégo goz'aaníí k'ad benágodidáh.

¹⁵ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gosts'idngeehíí bibéshdilwoshé áyılññiidíí dábiłgo yaaká'yú kozhii yat'éégo daadilwosh gánįgo, Ni'gosdzán biká' nñee il'aniyú binant'a' daagolíníí, nohweBik'ehñ hik'e biChrist yá nant'a' silįj; doo ngonel'ąą dayú dahazhį' yá nant'aa doo.

¹⁶ Bádaayányú nadindí'í Bik'ehgo'ihí'nañ bádįhgee dah naháztaaníí hayaa ádaasdaago Bik'ehgo'ihí'nañ daayoskaąđ.

¹⁷ Gádaaniigo, Bik'ehgo'ihinañ nohweBik'ehñ, Dák'a'ánt'éhi, nliiníí, níí n'íí, dínáí; ilk'idá' ízisgo ninawod golíigo dawa binant'a' sínlíihíí bigha nich'í' ihédaandzi.

¹⁸ Nnee binant'a' dała'áhíí ił'anigo nazñilihi nich'í' hadaashkee ndi nihashkeehíí begonyáágo, nanezna'íí baa yá'iti'go, nánada'iziidíí náyádaakti'hi, nnee ná hadaadeszaahi, la'íí nizhi' daidnksini doo ízisgo ádaat'ee dahi hik'e ízisgo ádaat'éhi bilgo bich'í' na'i'niilgo biká' ngonyáá; la'íí ni'godzán biká' na'iltseedíí naltseedgo biká' ngonyáá.

¹⁹ Áídí' yaaká'yú kih biyi' Bik'ehgo'ihinañ daach'okąąhíí ch'í'ótąą lək'e, áígee Bik'ehgo'ihinañ nohwá yengon'áni biká' dahgoz'aaníí biyi' sí'áni hit'íí lək'e: áídá' hada'didla', kozhii dits'ag, idi'ni, ni' nagohi'naa la'íí nlóí yat'éégo náltąą.

12

¹ Nt'eshí igozisgo at'éhi yaaká'yú ch'í'nah silí; isdzán ya'ái bik'esilaago, t'égona'áhíí yiká' sizíigo, ts'ísqosé nakits'ádahi bitsits'inyú názt'i' alzaa lək'e:

² Án hiltsaą, k'azhá iłchihií bigha nñiihgo natídindli'.

³ Nt'eshí igozisgo at'éhi yaaká'yú ch'í'nah nánásdlí; t'iishcho lichí'i, gosts'idi bitsits'inhi, gonenán iyeshdeehi, gosts'idi nant'án bich'ah bik'edaadez'ąągo.

⁴ Yááyú ts'ísqosé tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí ni'zhí' bitsee yee nayílkáad: t'iishchohíí isdzán k'azhá iłchihií binásgee hizí', mé'híí gozlíiyúgo hishaą nzigo.

⁵ Isdzánhíí ishkiini yishchíí lək'e, án bésh dahyotíilgo nnee binant'a' dała'áhíí ił'anigo nazñilihi yá nant'aa hileehi: áídá' ishkiinhíí Bik'ehgo'ihinañ hik'e biká'dahsdáhi yiká'dí' nant'aahíí dagoshch'í' bich'í' hadag bil ogoyáá.

⁶ Isdzánhíí da'igolíiyú Bik'ehgo'ihinañ nlt'éégo bá ágólaayú ot'ag lək'e, ákú dała'á doo náhóltagyú iká'yú naki gonenadín iká'yú gostádin iskaayú bá di'né' doleelgo.

⁷ Yaaká'yú hagonołkaad lək'e: Míkael hik'e binadaal'a'á t'ąązhí' t'iishcho yil nadaagonłkaad; t'iishcho hik'e binadaal'a'á t'ąązhí' nanágonłkaad,

⁸ Áídá' baa daagoneznaa lək'e; áídí' yaaká'yú doo hayú bá nágost'ąą da.

⁹ Áídí' t'iishcho gódah ch'ílt'e', doo ánídá' t'iish n'íí, Ch'iidn nant'án, da'ái Satan holzéhi, ni'godzán biká'zhí' nalgo', binadaal'a'á bilgo gódah ch'élkaad.

¹⁰ Yaaká'yú ádíid kozhihií disiits'ąą gáníigo, K'adíí Bik'ehgo'ihinañ bits'á'dí' hasdách'igháhíí, konawod golíiníí, hik'e Bik'ehgo'ihinañ daahohiikaąhñ, la'íí biChrist yenant'aagohíí bengonyáá: hadín nohwik'isyú yaa dahdaago'a' n'íí gódah ch'ílt'e'go, Bik'ehgo'ihinañ bináát dawa jii, dawa t'é' yaa dahgoz'ąą n'íí.

¹¹ Dibelíí biZhaazhé nlíni bidihíí hik'e Bik'ehgo'ihinañ yaa nadaagoln'íí bee yitis daasilí; Bik'ehgo'ihinañ yá datsaah ndi bi'ihina' doo yaa bil goyéé da ni'.

¹² Áík'ehgo yaaká'yúhíí hik'e biyi' yune' daagonohiiníí nohwil daagozhóó le'. Ni'godzán hik'e túnteel nohwá góyéé le'! Ch'iidn nant'án dážhó hashkeego nohwich'í' nkenyáá, da'anahzhí' nágodzii yígółshíí bigha.

¹³ Áídí' t'iishchohíí ni'godzán biká'zhí' gódah ch'ílt'e' yígółsíidá' isdzán ishkiin yishchiiníí yil nádndeeh.

¹⁴ Áídá' isdzánhíí itsaacho bit'ą' k'ehgo bit'ą' naki baa hi'nil, t'iishcho bits'á' da'igolíiyú nádiníh doleelgo, akú dé't'ihézhí' áídí' yúwehyú da'anahzhí', áídí' yúwehyú da'ílní'zhí' bá di'né' doleelgo.

¹⁵ T'iishchohíí bizé'dí' tú yat'éégo ha'ijool isdzán biké', tú yat'éégo idezjoolíí k'ehgo, isdzán bil ch'ígono'éel nzihíí bigha.

16 Da'ágát'ée ndi ni'gosdzán isdzánhíi yich'ozni'go bizé' ilts'á' ágólaago tú t'iishcho bizé'dí' ha'ijool n'íi aꞑloyiꞑnág.

17 Áídí' t'iishcho n'íi isdzán bich'í' bágóchiꞑdgo bichꞑgháshé ła'ihíi yich'í' nágodilkaadyú óyáá, hadíi Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi daayota'híi hik'e Jesus yaa yádaakti'híi.

13

1 Áídí' tábaꞑyú sái biyi' hizí'go, nt'éshí bégodzidi túnteel biyi'dí' ha-gaalgo hiltsaꞑ, bitsits'in gots'idnhi, biyeshdeehíi gonenánihi, biyeshdeehíi biká'gee nant'án bich'ah bik'edaadez'ꞑꞑ, áídí' daabitsits'in Bik'ehgo'ihí'nañ doo daidnꞑs dahíi bizhi' dahnagoz'ꞑꞑ.

2 Nt'éshí bégodzidi hiltsaꞑhíi gidicho biká' daats'idilhihíi, leopard holzéhi, ga'ánolini, bikeehíi shash bikee ga'at'éhi, bizé'íi ndóicho bizé' ga'at'éhi: t'iishchohíi dabíi binawod n'íi, nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaa n'íi, ła'íi dahot'éhé yebik'eh n'íi baa yidin'ꞑꞑ.

3 Dała'á bitsits'iníi biní'dolꞑnih datsaah ngolꞑíi n'íi násdzú'go hiltsaꞑ: ni'gosdzán biká' nꞑeehíi dawa nt'éshí bégodzidihíi bił díyadaagot'eego yiké' onalsáꞑ.

4 Nꞑee t'iishcho daayokꞑꞑh, binawod n'íi nt'éshí bégodzidi yaa din'áni: ła'íi nꞑee nt'éshí bégodzidi daayokꞑꞑh gádaaniigo, Hadíiñshꞑ' nt'éshí bégodzidi ga'at'ée? Hadíiñshꞑ' yił nagonlkaadgo yinel'ꞑꞑ?

5 Nt'éshí bégodzidi bizé'dí' yati' ye'ídilkaꞑhíi, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nañ nchꞑ'go yaa yałti'go baa godet'ꞑꞑ; ła'íi dizdin naki dahitaꞑyú nant'aago alđó' baa godet'ꞑꞑ.

6 Áík'ehgo hadzii, Bik'ehgo'ihí'nañ yich'í' nchꞑ'go hadziigo, bizhi'íi nchꞑ'go yaa yałti'go, hik'e kꞑh biyi' daach'okꞑꞑhíi ła'íi yaaká'yú daagolíníi alđó' nchꞑ'go yaa yałti'go hadzii nkegonyaa.

7 Áídí' nꞑee Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíi yich'í' nagonlkaadí' bitisgo hileehgo alđó' baa godet'ꞑꞑ: ła'íi nꞑee iltah at'éégo hadaazt'i'íi, iltah at'éégo yádaakti'íi, nꞑee binant'a' dała'áhíi il'aniyú nazꞑilíi yá nant'a' hileehgo baa godet'ꞑꞑ.

8 Dawa ni'gosdzán biká' daagolíníi dała'á daantú'gee, ni'gosdzán nnit'aadá' dibelíi bizhaazhé nlíni zesdiiníi binaltsoos be'ihí'náhi doo hak'e bizhi' bá ágolzaa dahíi daayokꞑꞑh doleel.

9 Dahadín bijeyi' golíníi íyésts'ꞑꞑ le'.

10 Dahadín yisná áyił'iiníi isná ábididolꞑnił doleel: dahadín bésh yee izilhiiníi bésh bee bidizodeel. Ái bighꞑ nꞑee Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíi nyee ndi dahnldꞑh le', ła'íi da'odlaꞑ le'.

11 Áídí' ni'gosdzán biyi'dí' nt'éshí bégodzidi ła'ihíi hananádzaago hiltsaꞑ; dibelíi bizhaazhé biyeshdeehíi k'ehgo biyeshdee naki golíni, t'iishcho k'ehgo yałti'hi.

12 Dantsé nt'éshí bégodzidi dá bináál yee nant'aa n'íi yee naná'idziid, ła'íi ni'gosdzán hik'e ni'gosdzán biká' daagolíníi nt'éshí bégodzidi biní'dolꞑnih datsaah ngolꞑíi n'íi nádziihíi daayokꞑꞑhgo ábi'dilzaa.

13 Ígozisgo be'ígózini ánáyol'íił, nꞑee bináál yaaká'dí' kꞑ' gódah ch'ínáltꞑ'go áil'íi, ni'gosdzán biká'zhí'.

14 Dantsé nt'éshí bégodzidi bináál godiyihgo ánáyol'íił baa godet'ꞑꞑ n'íi bee ni'gosdzán biká' daagolíníi ch'a'oyiníił gáyilniigo, Nt'éshí bégodzidi bésh bee biní'dolꞑnih ndi t'ah hĩnaahíi be'ilzaago ádaahle'.

¹⁵ Áí be'ilzaahíí náhi'naadí' yałti'go áiléhgo baa godet'aa, ła'íí be'ilzaahíí doo daayokaąah dahíí nabi'ditseedgo áldó' baa godet'aa.

¹⁶ Nnee dawa, doo ízisgo ádaat'ee dahíí hik'e ízisgo ádaat'eehíí, hádaakdzilíí hik'e tédaat'iyéhíí, doo isná daanlii dahíí hik'e isná daanliiníí, bigan dihe'nazhinéego dagohíí bitá'yú bídaadinidlidgo áile':

¹⁷ Doo hadín baa na'inihgo dagohíí na'ihnihgo bá goz'aa da, nnee bídaadinidliđíí zhá, dagohíí nt'éshj bégodzidi bizhi' dagohíí bizhi' behotagíí biká' dahgoz'aaníí.

¹⁸ Díínko goch'iyááyúgo zhá bígoch'iksijh. Hadín yígótsiníí, nt'éshj bégodzidi behotagíí yółtag le': nnee behotagi at'éé, behotagíí gostádn gonenadín iká'yú gostádn gostán.

14

¹ Áídá' dé'iidgo dibeljíí biZhaazhé nlíni dził Sion holzéhi yiká' dahszijgo hiktsaa, dała'á gonenadín doo náhółtagyú áídí' iká'yú dizdin díí'i doo náhółtagyú yil nadaazij, dibeljíí biZhaazhé nlíni biTaa bizhi'íí daabitá'gee dahnagoz'aaągo.

² Yaaká'dí' kozhiihíí disiits'aa, tú nalííhíí k'ehgo, áđiđ idi'niihíí k'ehgo: nnee tsjbe'idot'ále yee da'do'aakíí áhikts'ago disiits'aa:

³ Nant'an biká'dahsdáhi, díí'i nt'éshj daahinaahíí hik'e nnee bádaayányúhíí báđihgee nadaazijgo si ánídehi daido'aak: gonenadín doo náhółtagyú áídí' iká'yú dizdin díí'i doo náhółtagyú ni'gospzán biká' nnee bitahdí' hanáhaz'nilíí zhá áí sjií yígó'aah.

⁴ Díínko doo isdzáné nant'j'go yil naskai da: doo nt'é bee baa dahdaagost'aa da. Áí dibeljíí biZhaazhé nlíni dáhayú anádaalyú yiké' anákaihíí ádaat'ee. Áí nnee bitahdí' hanáhaz'nil, Bik'ehgo'ihí'nań hik'e dibeljíí biZhaazhé nlíni bá ntsé nest'aaąhíí k'ehgo hanáhaz'nil.

⁵ Doo nadaach'aago yádaakti' da: Bik'ehgo'ihí'nań nant'aago dahsdaahíí báđihgee nadaazijgo doo hayú baa dahdaagoz'áni da.

⁶ ła' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yá'ihni' tsí'nan onihgo naahiktsaa, nnee ni'gospzán yiká' daagolíníí yati' baa gozhóni doo ngonel'aa dahíí yee yil nagolni'go, nnee binant'a' dała'áhíí il'anigo naznilíí, nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí, nnee iltah at'éégo yádaakti'íí, ła'íí nnee daanliiníí yil nagolni'go,

⁷ Áđiđ yich'j' gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań daadinoljigo ba'ihédaanohsj, aayałti'gee biká' ngonyaahíí bigha: yáá hik'e ni'gospzán ła'íí túnteel hik'e tú hadaazliiníí dawa ayíílaahn daahohkaąah.

⁸ ła' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á iké' ná'onih gáníígo, Bábylon, ízisgo kih goznilíí, nágo', nágo', áí nant'j' na'idaahíí hách'it'ijigo ákoléhi, nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí daayidlaągo ayíílaahíí bigha.

⁹ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á taadnee iké' ná'onihgo adijđ gáníí, Dahadínta nt'éshj bégodzidi, dagohíí be'ilzaahíí yokaąhíí, áí bibe'ídinidliđe bitá' dagohíí biganyú bee ídinidliđíí,

¹⁰ Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go koniidaagodilne'íí, doo nt'é bil nadisdziidgo bihashke'íí idee biyi' yaa hidziidíí yidodlijj; Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á dilzini hik'e dibeljíí biZhaazhé nlíni binááł kq' hik'e tséłkq'i bee dázhó biniigodidolníí.

¹¹ Biniidaagodilne'íí bits'á'dí' kđíí hadag odihinéh, doo ngonel'aa dayú dahazhí': doo hadaayol da, jjiígee, t'é'gee ndi, díí nt'éshj bégodzidi hik'e be'ilzaahi daayokaąhíí, hadín áí bizhi'íí bee bídinidliđíí.

¹² Díínko nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí nyee ndi dahńldqhggo bígózi: áí Bik'ehgo'ihí'nań yengon'ááníí daayotq'íí, ła'íí Jesus daayodlaaníí ádaat'ee.

13 Áídí' kozhii yaaká'dí' gáshilniigo disiiits'áá, Díí ágóle', Kodí' godezt'i'go nohweBik'ehń daayodlaągo nanezna'íí biyaa gozhóó doleeł: Da'anii biyaa gozhóó doleeł, nii, Holy Spirit, doo nanádaadziid dago hádaayoł; ánádaat'ijł n'íí biké' bił ogoyáá.

14 Áídí' dé'ijđgo yaak'os ligai hiłtsaa, yaak'os yiká' dahsdaahíí nnee ga'ánolini, nant'an bich'ah, óodo be'alzaahi, bik'edn'áá, ła'íí t'oh bená'iltkishé deníni dahyotijłgo.

15 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ła'i da'ch'okaąah goz'aađí' ch'ínyáá, yaak'os yiká' dahsdaahń áđjđ yich'į' dilwosh gániiigo, Nibená'iltkishé bee ni'igéesh: ná'igeeshíí ilk'idá' biká' ngonyáá; ni'gosdzán biká' nest'ą'íí ilk'idá' daanest'aa.

16 Áík'ehgo yaak'os yiká' dahsdaahń bibená'iltkishí yee ideshtkizhgo ni'gosdzán yiká' aał ná'igizh.

17 Áídí' ła' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú da'ch'okaąah goz'aađí' ch'ínánadzaa, bíí alđó' t'oh bená'iltkishé deníni dahyotijł.

18 Áídí' ła' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á be'okaąahi biká' dahnási'nili goz'aađí' ch'ínánadzaa, án kọ' yebik'ehíí; án t'oh bená'iltkishé deníni dahyotijłí yich'į' áđjđ gánniid, Nibená'iltkishé deníni bee ni'igéesh, ni'gosdzán biká' dahts'aa nanesdizíí bits'ą'dí' dahts'aahíí nahilgéesh, bidahts'aa daanest'aađíí bigha.

19 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bibená'iltkishé yee ideshtkizhgo ni'gosdzán biká' dahts'aahíí nayiheshgizhdí' lenáyihezlaago dahts'aa hahigeęsi gochaa'i goz'aa yuńe' oyihiskaad, Bik'ehgo'ihí'nań bihashke' bengonyáágo ágodońi.

20 Kįh goznilií da'anahyú dahts'aa hahigeęs goz'aađee dahts'aa biká' nakai, áí bits'ą'dí' dił haljı, jı biza'áh nel'aaníí ga'áhosahgo dił nel'aa, nanigohíí dała'á doo náhółtagyú áídí' iká'yú gostán gonenadín furlongs ga'áhosahgo nehenkáá.

15

1 Áíadá' be'ígóziníí, dázhó ízisgo at'éhi, koł díyadaagot'éhi, yaaká'yú naahiltsaa, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gosts'idihi, góyéégo nagowaahíí gosts'idyú at'éhi, da'iké'yúhi; Bik'ehgo'ihí'nań bihashke'íí bee nnágódáhi dahdaayokaal.

2 Áídí' dolyiini náhenkááníí kọ' bił nadisdziidi ga'ánoliąhgo hiłtsaa: nt'éshį bégodzidi hik'e be'ilzaahíí ła'íí bizhi'íí be'isdzohíí ła'íí behotagíí yaa daagonesnaahíí Bik'ehgo'ihí'nań bibe'idot'ále dahdaayotijłgo dolyiini náhenkááníí yiká'yú nadaazjı.

3 Bik'ehgo'ihí'nań yána'iziidi n'íí, Moses holzéhi, hik'e dibeljı biZhaazhé nłni biyini daido'áál, gádaaniigo, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń, Dák'a'ánt'éhi, ánánt'ijłí ízisgo at'éé; nnee ná hadaadeszaahíí bá Nant'ááhíí, gosín'aańíí da'áigeek hik'e da'anii.

4 Hadínshą' doo nidńsı da, nohweBik'ehń, hadínshą' nizhi' doo ya'ihénzı da? Ni zhą dilzini nłjı: nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa nich'į' níkáhgo daanokaąah doleeł; nnee hagot'éégo bá ngon'aa n'íí bee ínlaahíí bigha.

5 Díí bikédí'go dé'ijđgo, yaaká'yú gował golgai Bik'ehgo'ihí'nań nłjigo bee bígoch'ilsiníí biyi' yuńe' da'ch'okaąah goz'aaníí ilts'ą' adzaa:

6 Áí biyi'dí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gosts'idihi góyéégo nagowaahíí yil hikai, nak'ą'ligai nzhqogo bik'etádnđláádíí bik'enda'izlaago, ła'íí bitilyú óodo bizisgo binast'i'.

7 Áídí' nt'éshį daahinaahíí đjı' dała'á Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gosts'idihi, gosts'idn idee óodo be'alzaahi bitaadaasnil, áí ideehíí Bik'ehgo'ihí'nań doo ngonel'aa dayú dahazhı' hińaahíí bihashke' halk'ihhi.

⁸ Da'ch'okaqah goz'aanii Bik'ehgo'ihinaan bits'á'idindláádí hik'e binawodí bits'á'dí lidi bee hadezbih; nnee doo la' ha'aghahgo yinel'aa da, gosts'idn góyéego benagowaahí Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á gosts'idi yił hikai n'íi aqł yeda'iláago zhá.

16

¹ Áídí' kih biyi' da'ch'okaqahí biyi'dí' kozhiihí dilwoshgo disiits'áá, Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á gáyihniigo, Ti'i, idee gosts'idi Bik'ehgo'ihinaan bihashke' halk'ih biyi' siziidí ni'godzán biká'zhí' yadaahohkaah.

² Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á dantséhihí bi'idee biyi' siziidí ni'godzán biká'zhí' yayiziidí dábilgo dahadín nt'éshí bégodzidi bee bídinididí hik'e be'ilzaahí daayokaqahí łóqđ nchq'i dážhó nnihi biká'zhí' ádaadzaa.

³ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á nakidngeehí bi'idee biyi' siziidí túnteel biká'zhí' yayiziidí dábilgo nnee daztsaqahí bidil ga'ánolihgo silí: áídí' túnteel biyi'yú daagolí n'íi dawa nanezna'.

⁴ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á taadngeehí bi'idee biyi' siziidí tú daanliiní hik'e tú hádaazliiní biká'zhí' yayiziidí dábilgo dil daasilí.

⁵ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á tú yebik'ehi gánígo disiits'áá, Da'áígee ánt'éé, Bik'ehgo'ihinaan, rílni, ríli n'íi, ríli doleekí, ái k'ehgo bá ngón'áahí bighá.

⁶ Nnee ná hadaadeszaahí la'íi binkááyú na'izidi n'íi nadaasztseedgo bidil da'dezjool, ái bighá dil daahidlaago ánadaasíndlaa; da'ái bich'í' goldoh ni'.

⁷ Áídí' la'íi, be'okaqahi biká' dahnási'nih biyi'dí' dilwoshgo, gánígo nádisiits'áá, Da'anii gánni, Bik'ehgo'ihinaan nohweBik'ehni, Dák'a'ánt'éhi, kándaago'áahí da'anii, da'áígee at'éé.

⁸ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á díidngeehí bi'idee biyi' siziidí ya'ái biká'zhí' yayiziidgo dábilgo, nnee kq' bee daadidlidgo baa godet'aa.

⁹ Kq' dážhó sidogi bee nnee daanlid lək'e, Bik'ehgo'ihinaan, díi góyéego nagowaahí yebik'ehí, bizhi'íi nchq'go ádaayihni: áídí' daabinchq'íi doo yits'á'zhí' ánadaaszaa da, la'íi Bik'ehgo'ihinaan doo daidnłsı da.

¹⁰ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á ashdladngeehí bi'idee biyi' siziidí nt'éshí bégodzidi biká'dahsdáhi yiká'dí' nant'aahí biká'zhí' yayiziidí dábilgo yebik'ehí dawa dilhił silí; nnee dážhó nnihi bighá bizaa daayi'aał,

¹¹ Łóód hik'e bil nada'dini'híi bighá Bik'ehgo'ihinaan yaaká'yú gólíni nchq'go ádaayihni: la'íi nchq'go ánadaat'ihí doo yits'á'zhí' ánadaaszaa da.

¹² Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á gostadngeehí bi'idee biyi' siziidí tú ląágo nliiní, Euphrátes holzéhi, biká'zhí' yayiziidí dábilgo náhisga, ya'ái hanadáhdí'go nant'án daanliiní bá ilch'í'golne'go.

¹³ Áídí' t'íishcho bizé'dí', nt'éshí bégodzidi bizé'dí', la'íi Bik'ehgo'ihinaan binkááyú na'izidi ádil'ini bizé'dí' taagi spirits nchq'i túshtłohé ga'ánolini hahikáhgo hiłtsaa.

¹⁴ Ái spirits-híi ch'iidn daanli, godiyihgo ányol'ihł, ái ni'godzán dágoz'aa nt'éego ízigo nant'án daanliiní yich'í' okaigo dawa íla'ánáidle'go, Bik'ehgo'ihinaan Dák'a'at'éhihí ízigo na'diziidí bijii nadaagondíikaadgo.

¹⁵ In'ihí k'ehgo nánsháh. Hadín déz'iiní, bidiyagé gólígo, doo dátichiigo hidotseel dahí bighá, án biyaa gozhq' doleel.

¹⁶ Hebrew biyati'íi k'ehgo Armagéddon golzeegee íla'áyílaa.

¹⁷ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'á gosts'idngeehí bi'idee biyi' siziidí ts'ídag náideznilí dábilgo yaaká'yú kih biyi' da'ch'okaqahd' nant'án biká'dahsdáhi bits'á'dí' kozhii adiidgo gánniid, Aqł begolzaa.

18 Áí dábilgo kozhii adijid áilts'ag, idi'nii, hada'didla'; ni' yat'éégo nagohi'naa, nnee ni'gospdzán biká'gee daagolíigo godeyaadí' yushdí' godezt'i'go ni' yat'éégo godiis'naa k'ehgo at'éégo doo hwaa ágone'i da.

19 Ízigo kih goznilíi taagiyú ilk'é'nil, áidí' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi bikih nagoznilíi nadaagozgo': ízigo kih goznilíi Bábylon holzéhi, Bik'ehgo'ihí'naán yínálniiigo idee yat'éégo bihashke'íi halk'íhi biyi'dí' aqł yidlaqgo áyílaa.

20 Ni' táyi' dahnagoznilíi dawa hayúshí ch'adaagoyáá, la'íi dzikíi doo la' hit'íi da silíi.

21 Áidí' hilóí dázho nchaahi, dała'á gonenadín dahdidleegohíi, yaaká'dí' nnee biká' náltáá: hilóí náltáá nagont'og dázho bégodzidihíi bighá nnee Bik'ehgo'ihí'naán nchq'go ádaayihíi lék'e.

17

1 Bik'ehgo'ihí'naán binal'a'á gots'idi, idee gots'idi dahdaayoníi dała'á shich'í' nyáágo gáshihniid, Yushdé' kú níná; bizhaan ízigo nant'í' nagháhi, tú láágo iltah at'ééyú nazkaaníi yiká' dahsdaahíi, baa yá'iti'íi nil ch'í'nah ashle';

2 Án ni'gospdzán biká' nnee bánadaant'aahíi yil nant'í' nadaaskaihi, nant'í' na'idaahíi hách'it'iiníi bich'í' ch'idlaqahíi bee bil nádaagodizyis.

3 Bik'ehgo'ihí'naán binal'a'áhíi, Holy Spirit shiká'zhí' adzaago, da'igolíiyú oshíi; áígee isdzán hiltsaq, nt'éshí bégodzidi dázho lichí'i yiká' dahsdaago, Bik'ehgo'ihí'naán ádaadil'iiníi dahot'éhé biká' dá bizhi' zháhi dahnagoz'áni, bitsits'in gots'idihidá' biyeshdee gonenáni.

4 Isdzánhíi lichii dot'izhi hik'e dázho lichii bik'esilaa, óodo hik'e tséé dénzhónéhi la'íi dilqohé baa dahnaznil, la'íi óodo ideehíi, nchq'i hik'e nant'í' na'idaahi nchq'i dawa yee halk'ilgo, dahyokaak:

5 Bizhi'hi bitá'gee dahgoz'aq, NT'ÉSHÍ DOO BÍGÓZINÍI, BÁBYLON ÍZIGO AT'ÉHI, NANT'Í' NAKAIHÍI HIK'E NI'GOSDZÁN BIKÁ' NCHQ'GO ÁGOT'EEHÍI BÁÁ NLÍNI.

6 Nnee Bik'ehgo'ihí'naán báhadaadeszaahi daabidihíi, hik'e ínashood Jesus bighá nabi'distseedi daabidihíi bee isdzán bil nágodizyisgo hiltsaq: hiltsaqadá' dázho shil díyagodzaa.

7 Bik'ehgo'ihí'naán binal'a'á gáshihniid, Hant'é bighá nil díyagodzaa? Díi doo bígózi dahíi isdzán, la'íi nt'éshí bégodzidi dahbogheekíi bitsits'in gots'idi la'íi biyeshdee gonenanhi, baa nil nagoshni'.

8 Áí nt'éshí bégodzidi hinltsaq n'íi, nlii n'íi, k'adíi da'adíhi: o'i'án doo ni'i'ánhi dadí' hagháhi, da'ilíi hileehzhí': ni'gospdzán biká' daagolíníi, ni'gospdzán nnit'aadá' naltsoos be'ihí'náhi biká' daabizhi' doo hak'i dahnagoz'aq dahíi, nt'éshí bégodzidi daayiltsaqgo yaa bil díyadaagot'ee doo, áí nlii n'íi, k'adíi da'adíhi, ndi nanadáhi.

9 Goyááníi bee natsekesíi díi bil ígozi. Bitsits'in gots'idihíi dzilgots'idi ádaat'ee, áí isdzán yiká' dahsdáhi.

10 La'íi ízigo nadaant'aahíi gots'idi ádaat'ee: ashdla'ihíi nandee, dała'á t'ah nant'aa, la'íi doo hwaa higháh da; án nyáágo dé't'ihézhí' nant'aa doo.

11 Nt'éshí bégodzidi nlii n'íi, k'adíi da'adíhi, tsebidngee nant'aahíi át'éé, ndihíi gots'idi itah nlíni. da'ilíi hileeh yune' diyaa.

12 La'íi biyeshdee gonenáni hinltsaaníi, ízigo nant'an ádaat'ee, ndi doo hwahá nant'an daaleeh da; áidá' dała'á ledihikeezhí' nt'éshí bégodzidi yil nant'aago baa daagodest'aq.

13 Daabiini'íi dała'á nádleehgo daabinawodíi hik'e yedaabik'ehíi nt'éshí bégodzidi yaa daayiné' doleek.

14 Áí dibelíí biZhaazhé nlíni yíl nadaagodííkaad, ndihíí dibelíí biZhaazhé nlínihií bitis hileeh: án nant'án daanliiníí yeBik'ehń, ízisgo nant'án daanliiníí biNant'a': án yíl nakaihií daabi'dokéed, habi'do'nil, nlt'éégo yiké' nakai.

15 Bik'ehgo'ihinań binal'a'á gánashikdo'niid, Tú iltah at'éégo nazkaąhi hinłtsaąhií, bizhaan biká' dahsdaahíí, áí túhií nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí, nnee łani, nnee binant'a' dała'áhií il'aniyú nazniłií, ła'íí nnee iltah at'éégo yádaakti'íí ádaat'ee.

16 Nt'éshį bégodzidi biyeshdee gonenanhi hinłtsaąhií, áí bizhaaníí yik'edaanńiih doo, yó'odaayilt'e'go dáłichiigo ádaile', bitsį'íí daayiyąą ła'íí kọ' bee daayidilid doo.

17 Bik'ehgo'ihinań hát'íiníí da'ádaane'go bijíí yune' hádaat'įigo áyíłaa, daabi-ini'íí dała'á ánádaidle'go, yedaabik'ehíí nt'éshį bégodzidi yaa daidi'aahgo, Bik'ehgo'ihinań biyati'íí dá begolzaazhį'.

18 Isdzán hinłtsaaníí ízisgo kįh goznili at'éé, áí ni'gospdzán biká' ízisgo nadaant'aahíí yá nant'áhi at'éé.

18

1 Díí bikedí'go Bik'ehgo'ihinań binal'a'á ła'i yaaká'dí'hayaa higaalgo hiltsaa, dázhó binawod golínihi; bits'á'idindláadíí bee ni'gospdzán biká' got'įi silįi.

2 Áđįđ dilwoshgo gáníí, Bábylon, dázhó ízisgo at'éé n'íí nágo', nágo', áígee ch'iidn daagolįi silįi, spirits daanchọ'i dawa áígee ndaagozle', dló' daanchọ'i hik'e dló' bik'e daach'isch'ii'íí áígee ndaagozle' aldo'.

3 Bizhaan biwine bich'į' nant'į' na'idah há'it'įhií bee nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí bił nádaagodizyis, nnee ízisgo nadaant'aahíí bizhaaníí yíl nant'į' nadaaskai, ła'íí ni'gospdzán biká' nnee dawahá baa nada'inihií bizhaan dázhó háłdzilíí bits'á'dí' hádaaldzil daasilįi.

4 Áídi' ła' yaaká'dí'go kozhii nádisiits'áą gáníigo, Shik'íyú, bizhaan bits'á' nohkáh, dahyúgohíí nohwíí aldo' binchọ'íí be'ádaanoht'ee, ła'íí bich'į' góyéego nagowaahíí nohwíí aldo' itah doo.

5 Binchọ'íí yaaká'yú nel'ąągo yaa hi'aa, Bik'ehgo'ihinań án binchọ'íí yénalńii.

6 Hago ánát'įđdíí k'ehgo bíí aldo' ágánadaahdle', hago ánát'įđdíí da'ágánáholąągo nakidn bich'į' nanáda'olńiik: idee biyi' ha'desbįhií da'ágánáholąągo nakidn bá hanáda'dołbįh.

7 Ída'odlíigo dawahá yee bił gonedlíhií k'ehgo da'ágánáholąągo koni-igodilne' hik'e chaal'na'idaahíí baa daadohne': bijíí yune' gádil'di'ńii, Shíí ízisgo isdzán nant'áhi dahsdaahíí nshįi, doo itsaa nshįi da, chaal'na'idaahíí áshọđ bee shaa godogaalgo.

8 Áí bighą dáła' jįigo iltah at'éégo góyéego nagowaahíí bee baa godogaal, da'itsaahíí, chaal'na'idaahíí, ła'íí shiná' góyéhi; kọ' bee bidi'dodliik: Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehń baa yałti'íí ízisgo at'ééhií bighą.

9 Ni'gospdzán biká' ízisgo nadaant'aahíí yíl nant'į' naskai n'íí, hik'e yíl bił daagonedliį n'íí, dilidíí bits'á'dí' kđií daayo'įđdá' baa daachag doo, ła'íí natídaadindli'go daachag doo.

10 Biniigodolne'íí yédaaldzidgo anahdí' nadaazįi doo, gádaanįigo, Doo gozhóđ da, doo gozhóđ da, ízisgo kįh goznil n'íí, Bábylon, dák'a'at'éé n'íí! Dała'á łedihikeezíí biyi' naa yá'iti'íí ilk'idá' bengonyáá.

11 Ni'gospdzán biká' nnee dawahá baa nada'inihií baa daachag doo, ła'íí chaal'nakai doo; nnee doo ła' baa naná'ılńiih dahíí bighą:

12 Óodo, béshłigai, tséé íłini, dilkọqhé, nak'ą'ligai nlt'éhi, lichii dotł'izhi, masgágo, dázhó lichii'íí, tsį iltah at'éhi ilką daagolchiníí, bichįh yee da'dilo'íí

biwoo' ivory holzéhi be'ádaaszaahíí, tsj lán ílíni be'ádaaszaahíí, bésh, brass holzéhi, hik'e iron holzéhi, la'íí tséé marble holzéhi be'ádaaszaahíí,

¹³ Cínnamon holzéhi, kíkagolchini, ch'il bik'ah lán ílíni, jeeh didlidgo kíkagolchini, wine, ik'ah, ik'áán nht'éhi, t'oh naghái, magashi, dibelíí, líí, tsinagháhi bijád nakihi, daabi'des'náhi, la'íí nnee daanliiníí.

¹⁴ La'íí nest'a' dážhó hánt'íí n'íí nits'a'zhí' bengonyáá, la'íí dážhó itisgo nht'éehíí hik'e bee ízisgo ánt'éehíí nits'a' da'ilíí silíí, dahazhí' doo nahinktséhgó da.

¹⁵ Nnee áí baa nada'iníihíí isdzánhíí bits'a'dí' hádaaldzil daasiliiníí, isdzánhíí biníigodilne'íí yédaaldzidgo, daachago natídaadindli'go da'anahyú nadaazíí doo,

¹⁶ Gádaaniigo, Doo gozhóq da, doo gozhóq da, ízisgo kñh gozníl n'íí, nak'a'ligai dážhó nht'éhi, hik'e dot'izhgo kichii'íí, la'íí dážhó kichii'íí bee bik'e'izlaa ni', óodo, la'íí tséé ílíiníí, la'íí dilkqohé bee bik'esiníl ni'.

¹⁷ Dawahá bee há'ildzil n'íí da'a'á ledihikeezzhí' doo nt'é da silíí laq. Tsina'eehíí yiká' nadaant'aahíí, dawa bíl nada'i'eehíí, nada'il'eehíí, la'íí dahayú nada'il'eelyú baa nada'iníih la'íí nada'íhíihíí da'anahyú nadaazíí.

¹⁸ Dilidíí bits'a'dí' lidíí daayo'íígo nádaadidilghaazhgo gádaanii, Díí ízisgo kñh goznílíí doo la' ga'at'éé da ni'!

¹⁹ Daachago natídaadindli'go bitsits'in biká'zhí' leezh daike' gádaaniigo, Doo gozhóq da, doo gozhóq da, ízisgo kñh gozníl n'íí, yee hádaaldzili bitsina'eehíí daagolíníí yee hádaaldzil n'íí! Da'a'á ledihikeezzhí' doo nt'é da silíí.

²⁰ Yaaká'yú daagonohíni, nadaal'a'á dilzini daanohíni, la'íí Bik'ehgo'ihí'nañ nohwinkááyú nada'iziidi, nohwíl daagozhóq le'; Bik'ehgo'ihí'nañ ízisgo kñh gozníl n'íí nohwíí nohwigha t'áazhí' bich'í' nanáhesnil.

²¹ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á ízisgo at'éhi tséé be'ik'áhé ga'at'éhi nchaahi náidn'aago túnteel yiyi' oyimé' gáníígo, Da'ágát'éégo ízisgo kñh gozníli, Bábylon holzéhi, ts'iltáago doo hagee nát'íí da doleeł.

²² Tsibe'idot'áté yee da'do'aahíí, bee dot'áté yídaagołsiníí, tsjsól yee da'do'aahíí, hik'e béshdilwoshé yee da'do'aahíí dawa niyi'yú doo hagee naadiits'ñh da doleeł; nnee dawahá áiléhi, hagot'éégo áiléhi daanliiníí, nitahyú doo hagee nát'íí da doleeł; nitahyú tséé ik'aago áhiłts'agíí doo hagee naadits'ag da doleeł;

²³ Nitahyú ik'ah kq'íí bits'a'idindíiníí da'ádñh doleeł; nnee niinéhíí hik'e isdzán niinéhíí bizhíí doo hagee naadiits'ñh da doleeł; nnee nitahyú baa na'iníihíí ízisgo nandee ni', ni'gosdzán biká'; nitahyú iyónziníí nnee íłtah at'éégo hadaazt'i'íí dawa ch'a'ónil ni'.

²⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziid n'íí bidil, nnee Bik'ehgo'ihí'nañ bá hadaadeszaa n'íí bidil, la'íí nnee ni'gosdzán biká' nadaastseedíí dawa bidil ízisgo kñh goznílíí bitahyú hit'íí.

19

¹ Díí bikédí'go nnee dážhó lani yaaká'yú daadilwoshgo gádaaniigo disiits'áá, Bik'ehgo'ihí'nañ nohweBik'ehñ ba'ihégoł le'; Hasdách'igháhíí, ba'ihégonzinií, goch'idnłsiníí, la'íí dawa yebik'ehíí bíyéhi at'éé.

² Da'aniigo la'íí dážhó nht'éégo aayakti'; bizhaan, ízisgo nant'í' nagháhi yee ni'gosdzán yłchqodi, yaa yakti', la'íí bánada'iziidi naistseedhíí bigha yá t'aazhí' nanáhesnil.

³ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ ba'ihégoł le', ánádaado'niid. Áídí' lid kñh goznílíí bits'a'dí'hi doo ngonel'aq dayú hahit'íí doleeł.

⁴ Nt'éégo bádaayányú nadindíí'i la'íi nt'éshí daahinaahíi díí'i biyahzhí' hayaa ádaasdaago Bik'ehgo'ihí'nań nant'aago dahsdaayú daayokaqah, gádaaniigo, Doleelgo at'éé; Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoşı le'.

⁵ Áídí' nant'án biká'dahsdáhi bits'á'dí' kozhii dits'ag gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaqahń ba'ihédaanoşı le', daanohwigha bánada'ohsiidíi, daanohwigha daabinoşınıi, doo ízigo ádaanoht'ee dahíi la'íi ízigo ádaanoht'eehíi.

⁶ Nnee dázhó łáni ádaanii ga'áhiłts'ago, tú dázhó yat'éégo yaahilni ga'áhiłts'ago, yat'éégo idi'niihíi k'ehgo áhiłts'ago disiits'áá, gádaaniigo, Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoşı le': Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehn dawa yebik'ehn yee nant'aa.

⁷ Halaq nohwıl daagozhó le', nohwıl daagonedlıi le', án daadinlıi le': dibelji biZhaazhé nłini niñehíi biká' ngonyáago bi'aa hileehíi ilch'ı'adedlaa.

⁸ Ái nak'a'ligai dázhó nt'éhi, doo chı dahi, dázhó ligaii bik'esilaa doleelgo baa godet'aa: díi nak'a'ligaiihíi nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíi bi'at'e' nzhóni at'éé.

⁹ Nt'éégo ágashiłnii, Díi bee ágóle', Hadín dibelji biZhaazhé nłini niñáago bá da'idaayú daabidokéedíi biyaa daagozhó doleel. Ágánashiłdo'niid, Díi Bik'ehgo'ihí'nań da'anii ánihi.

¹⁰ Áik'ehgo biyahzhí' hayaa asdaago hosíkáadi' gáshiłniiid, Doo ágánt'ıi da: ni hik'e nik'isyú Jesus baa nadaagolni'go dała' nada'idziidi ádaant'ee: Bik'ehgo'ihí'nań zhá honkaqah: Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú yádaakti'ıi Jesus baa nagolni'hi dázhó itisyú yaa nagolni' n'ıi at'éé.

¹¹ Yáa ilts'á' ádzaago hılgai hiłtsaa; ái yiká' dahsdaahn Badach'olıhi hik'e Da'anıhi holzee, án da'áigee ná'áyalti' la'ıi nt'éégo ágot'eehíi bigha nagonłkaad.

¹² Binaahíi kq' yadiinahíi ga'at'éé, bitsits'in biká' nant'án bich'ah ląágo dahnaznil; bizhi' dahgoz'aa, ái nnee doo la' yígółsi da, bíi zhá yígółsi.

¹³ Íihíi dił biyi' nastsoozi bik'esilaa: án Bik'ehgo'ihí'nań biYati' holzee.

¹⁴ Áik'ehgo yaaká'yú nadaagonłkaadíi hılgai bił hilwołıi biké' náłseeł, nak'a'ligai dázhó nt'éhi, dázhó ligaihi, doo chıh dahi bik'enazlaa.

¹⁵ Bizé'dí' bésh be'idiltkishé denini há'áá, ái nnee iltah at'éégo hadaazt'i'ıi yee yihıłkış doo; bésh dahyotııgo nant'aa doo: la'ıi dahts'aa bitoo yiká' naghaago hayigeşıi k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań Dák'a'at'éhi bihashke' bégodzidi nnee yich'ı' gode'aah.

¹⁶ Bi'ıi la'ıi bik'aizhi' bizhi' bek'e'eshchıi, ái díi k'ehgo dahgoz'aa, ÍZIGO NANT'ÁN DAANLIINIÍ BINANT'A', NANT'ÁN DAANLIINIÍ YEBIK'EHN.

¹⁷ Nt'éégo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ya'ái yiıi' sizıigo hiłtsaa; án dló' yáa ihı'yú nada'iniihíi dawa yich'ı' nadidilghaazh gáníigo, Yushdé', Bik'ehgo'ihí'nań ízigo at'éhi bá da'idaahíi baa íla'ádaahne';

¹⁸ Ízigo nant'án daabitsı', silááda binant'a' daanłini daabitsı', nnee ndaalwodi daabitsı', hıi daabitsı', yiká' dahnaháztaanıi daabitsı', la'ıi nnee dawa doo isná daanlıi dahíi hik'e isná daanłini, doo ízigo ádaat'ee dahíi hik'e ízigo ádaat'eehíi daabitsı' daahsaa doleelhi bigha.

¹⁹ Áídí' nt'éshı bégodzidi hiłtsaa, la'ıi ni'goszán biká' ízigo nant'án daanłiniıi bisilááda biłgo íla'ádaaszaa, hıi yiká' dahsdaahn bisilááda biłgo yił nagonłkaad doleelgo.

²⁰ Nt'éshı bégodzidi yisnáh silıi, la'ıi Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú na'iziidi ádil'ini aldó' yisnáh silıi, nt'éshı bégodzidi bináal godiyıhgo áná'ol'ııgo nnee nt'éshı bégodzidi be'idimidlıde bee bídi'nidlıdihıi, la'ıi bíi at'éégo be'ilzaahıi daayokaqahıi yich'ı' nazch'a'i. Díi da'ála dá daahinaago tséłkq'i bił diltk'go

sikáni biyi' yuyaa oldeel.

²¹ Ła'ihíi h́i yiká' dahsdaahn bésh be'idiltłishé bizé'dí' há'ááhíi yee nadaistseed: áík'ehgo dló' iltah at'ééhíi ái daabitsi'íi yee náda'isdíid.

20

¹ Áidí' Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'dí' hayaa higaalgo, o'i'án doo ni'i'ánihi bá be'igeęsé hik'e bésh hishbizhíi nchaahi dahyonilgo hiłtsaa.

² Áń t'iiishcho, doo áńi da t'iiishíi, ch'iidn nant'áni, Satan holzéhi, yił ndéelgo dała'á doo náhółtagyú legodzaazhí' h́yist'qogo,

³ O'i'án yune' yó'olt'e' da'dentá'dí' o'ígęęz, nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi yúwehyú doo ch'a'onayinił dahíi bigha, dała'á doo náhółtagyú legodzaazhí': ái bikédí'go déť'ihézhí' nanánt'ih doleel.

⁴ Áidí' nadaant'áhi yiká' dahnaháztaaníi hiłtsaa go yiká' dahnaháztaaníi aayadaakti'go baa daagodest'aa: Jesus yaa nagolni'íi hik'e Bik'ehgo'ihinań biyati'híi bigha bik'os nadaahisk'i n'íi biyi' nazii n'íi hiłtsaa, ái nt'éshí bégodzidi dagohíi be'ilzaahíi doo daayoskaad dahíi, daabitá' dagohíi daabigan bebídaanidlidé doo bee bídaanidlid dahíi; ái daahinaa násdliigo, dała'á doo náhółtagyú legodzaazhí' Christ yił nadaant'aah.

⁵ Łahzhí' nanezna'íi doo daahinaa násdlii da, dała'á doo náhółtagyú legodzaahíi aalgo zhá. Díinko dantsé nanezna'íi naadikáhgee.

⁶ Dantsé nanezna'íi naadikáhgee hadín yitah naadiidzaahíi biyaa gozhóo hik'e bił godiyini at'éé: iké'gee daná'itsaahíi doo hago ábile' da doo, ndí Bik'ehgo'ihinań hik'e Christ bi'okaaq yebik'ehíi daanlii doleel, dała'á doo náhółtagyú legodzaazhí' yił nadaant'aah doo.

⁷ Dała'á doo náhółtagyú legodzaahíi aalgo Satan ha'ásitíidí' ch'ínálteeh.

⁸ Áidí' díi'yú ni'gosdzán biká' goz'aaýú iltah at'éégo hadaazt'i'íi, Gog hik'e Magog daagolzeehíi, ch'ayiniikyú nagonkaad doleelhíi bigha íla'ánálneyú hágháh: ái túnteel tábaq sáihíi k'ehgo da'áhołaa doo.

⁹ Ni'gosdzán nteelíi biká' dahnádnksaa, nnee Bik'ehgo'ihinań báhadaadeszaahíi daagoljige binaa, hik'e kih goznili koł daanzhóni binaa kédnt'i' silji: áidá' yaaká'dí' kq' nkednna go aal daabi'níid.

¹⁰ Áidí' ch'iidn nant'án bich'í' nazhch'a'íi kq' hik'e tsélikq'i bił diltki'go sikáni biyi' yuyaa olt'e', hayú nt'éshí bégodzidi hik'e Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi ádil'ínihi naháztaayú, áigee jji hik'e t'é'go goyéé bich'í' nagowaa doo, doo ngonel'aa dayú dahazhí'.

¹¹ Áidí' nant'án biká' dahsdáhi ligaihi nchaahi, hik'e yiká' dahsdaahn hiłtsaa, án bits'á'dí' ni'gosdzán hik'e yáa bił ogoyáa; áidí' doo hayú goz'aa da lęk'e.

¹² Nanezna'íi doo ízisgo ádaat'ee dahíi hik'e ízisgo ádaat'eehíi Bik'ehgo'ihinań bidáhdí' nadaazí'go hiłtsaa; áidí' naltsoos iłts'á' ádaadzaa: ła'i naltsoos iłts'á' nanádzaa, ái naltsoos be'ihinahi: nanezna' n'íi hant'é ádaaszaahíi naltsoos biyi' k'e'eshchiini bee baa yáda'iti'.

¹³ Túnteel biyi' nanezna' n'íi naadiikaigo ayúílaa: da'itsaahdí' hik'e Ch'iidntahdí' nanezna' n'íi nanaadiikai: áidí' dawa hant'é ádaaszaa shíhíi bigha baa yáda'iti'.

¹⁴ Áidí' da'itsaahíi hik'e Ch'iidntahíi kq' diltki'go sikáni biyi' yuyaa oldeel. Díinko nakidngee daná'itsaahi at'éé.

¹⁵ Áidá' dahadín naltsoos be'ihinahi doo hak'i bizhi' biyi' dahgoz'aa dayúgo kq' diltki'go sikaaníi biyi' yuyaa olt'e'.

21

¹ Áídí' yaaká' áníidéhi hik'e ni'godzán áníidéhi hiltsaꝞ: dantsé yaaká'híi hik'e dantsé ni'godzánhíi bech'ígonyáá; áídí' túnteel ésdíid.

² Shíi, John, Jerúsalem áníidéhi, k̄ih godiyini gozn̄ili, yaaká'dí' Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' hayaa goldohgo hiltsaꝞ, na'ilíhn k'ad nnińéhgo bika' hileehíi yiba' ilch'í'ádodlaahíi ga'at'éégo.

³ Yaaká'dí' kozhii ádíid áilts'ago disiiits'áꝞ gáníigo, Isaa, da'ch'okaꝞh goz'aaníi Bik'ehgo'ihí'nań yiyi' golińíi nnee bitahyú goz'Ꝟ, án bił daagolíigo nneehíi bichagháshé daanlii doleel, Bik'ehgo'ihí'nań dabíi yił daagolíigo, bíi Bik'ehgo'ihí'nań daayokaꝞhń doleel.

⁴ Bik'ehgo'ihí'nań bináá tú bá k'eda'ildéh doleel; da'itsaahíi da'ádih doleel, doo koł gozhóq dahíi, daach'ichagíi, daach'inńiihíi ndi da'ádih doleel: dantsé ái begoz'Ꝟ n'íi bech'ígóyááhíi bigha.

⁵ Nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn gánńiid, Isaa, dawahá áníidégo ánáshdléh. Áídá' shíi gáshilńńiid, K'e'ılchíi: díi yati'íi da'anii la'íi ba'olńihi at'éé.

⁶ Gánáshildo'ńiid, AꝞł łalzaa. Shíi Álpha hik'e Oméga, begodeyáhi hik'e bengont'i'i nshłi. Hadín dibá' nliiníi tú hináhi halíhíi bá ná'isłih, doo bigha nahi'ńii dago.

⁷ Hadín dawahá yitis siliiníi dawa biyéé doleel; Bik'ehgo'ihí'nań yokaꝞhń nshłi doleel, shiye' nlii doleel.

⁸ Áídá' dawa yee nádaaldzidíi, doo da'odlꝞ dahíi, nchꝞ'go ádaat'eehíi, nnee nadaiłtseedíi, nant'í' nakaihíi, iyodaanzihíi, nadn'ái daayokaꝞhíi, la'íi léda'ilchoohíi dawa tsélikꝞ'i bił dilth'go sikáni biyi' yuyaa bá goz'Ꝟ: ái nakidngee daná'itsaahi at'éé.

⁹ Áígee Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á gots'idihíi dała'á, its'aa gots'idi gots'idn góyéégo banagowaahíi bee halk'ılíi, yee dahikáli shaa nyáágo, shich'í' hadzii gáníigo, Yushdé', isdzán ání nńahi, dibelłi biZhaazhé nłini bi'aahíi nił ch'í'nah ashle'.

¹⁰ Áídí' Holy Spirit shiká'zhí' adzaago Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'áhíi dził dázhó nchaahi yúdahyúhi biká' oshilłi, áígee ízisgo k̄ih gozn̄ilíi, Jerúsalem godiyini, yaaká'dí' Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' bił nkegonyáágo shil ch'í'nah áyíłaa,

¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíi bee bits'á'idindláád: bits'á'idindláádíi tséé dázhó łán ilíni, jasper holzéhi, déntónégo binkááyú got'łihíi ga'at'éé;

¹² Ái k̄ih gozn̄ilíi binaayú lé'ditł'ihíi dázhó nteel áídí' dázhó yúdahgo alzaa lèk'e, nakits'adahgo dáádítłh, ái da wago Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á nadaazłi, Israel nakits'adahyú hat'i'íi daabizhi' dahnagoz'Ꝟ, dáádítłhíi biká'gee.

¹³ Ya'ái hanadáhdí'go taadí' dáádítłh; nahokꝞsé dahstaꝞdí'go taadí' dáádítłh; na'idi'ahdí'go taadí' dáádítłh; ya'ái onadáhdí'go aldo' taadí' dáádítłh.

¹⁴ K̄ih gozn̄ilíi binaayú lé'ditł'ihíi bitł'Ꝟhgo nakits'adahgo istł'ihgo légodnt'i', dibelłi biZhaazhé nłini binal'a'á nakits'adah daabizhi' ái biká' dahgoz'Ꝟ.

¹⁵ Shich'í' yałti'íi be'ída'nel'aꝞhé óodo be'alzaahi naitiil, ái k̄ih gozn̄ilíi hik'e bidáádítłhíi, la'íi binaayú lé'ditł'ihíi yee yí'da'nel'aꝞhgo.

¹⁶ K̄ih gozn̄ilíi díłzhí' hágodn'áá, naniigo dáne'niiyú dálełt'ee: k̄ih gozn̄ilíi be'ída'nel'aꝞhé yee yí'da'nel'aꝞdgo nakits'adah doo náhółtagyú furlongs ga'áhosah. Naniigohíi, dáne'niiyúhíi, hik'e ts'ídagíi biłgo dálełt'ee.

¹⁷ Áídí' binaayú lé'ditł'ihíi aldo' yí'nes'aꝞdgo dała'á gonenadín iká'yú dizdin díi' nnee bigan ilhadit'aꝞdí' biganlataházhí' ngont'í'go, ái Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú golińíi k'ehgo at'éé.

18 Binaayú lé'ditl'ihíí tséé lán ílíní, jásper holzéhi, be'ágoztaa: k̄h goznílíí dá óodo zhá, dolyiini binkááyú got'j̄híí ga'at'éhi, be'ágoztaa.

19 Binaayú lé'ditl'ihíí bitl'ááh istl'iníí tséé iltah at'éhi lán da'ilííníí bee dénzhónégo alzaa. Da'itségee itl'ááh istl'iníí jásper holzéhi be'ágoztaa; nakigeehíí sápphire holzéhi; taadngeehíí chálcedony holzéhi; díí'igeehíí émerald holzéhi;

20 Ashdladngeehíí sárdonyx holzéhi; gostángeehíí sárdius holzéhi; gosts'idigeehíí chrýsolite holzéhi; tsebígeehíí béryl holzéhi; ngost'áigeehíí tópoz holzéhi; gonenangeehíí chrýsoprasus holzéhi; łats'adahgeehíí jácinth holzéhi; la'íí nakits'adahgeehíí ámethyst holzéhi be'ágoztaa.

21 Dáádítj̄híí nakits'adahíí dilk̄oq̄hé lán ílíní, pearl holzéhi, nakits'adahgo be'alzaa: dała'á ntáágo pearl dała'á bił ádaaszaa: k̄h goznílíí biyi' intínhíí dá óodo zhá dolyiini binkááyú got'j̄híí k'ehgo alzaa.

22 Áígee da'ch'ok̄aah goz'aaníí doo hish'j̄i da: Bik'ehgo'ihí'nań nohwe-Bik'ehń Dák'a'at'éhi hik'e dibel̄j̄i biZhaazhé nłíni biłgo dabíí da'ch'ok̄aah goz'aaníí daanlj̄i.

23 K̄h goznilgee ya'ái la'íí t'égona'ái da'ád̄ih ndi doo daat'éé da: Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíí bee got'j̄i, la'íí dibel̄j̄i biZhaazhé nłíni bee got'j̄híí nlij̄i.

24 Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí hadíí hasdákaihíí, áí k̄h goznílíí bits'á'idindláádíí yee nakai doo: la'íí ni'gosdzán biká' ízigo nadaant'aahíí ízigo ye'adaat'eehíí hik'e daagodnłsiníí yil nihikáh doleel.

25 Bidáádítj̄híí j̄j̄igo doo daná'detj̄h da: akú t'é' ánágodj̄h.

26 Nnee iltah at'éégo hadaazt'i'i ízigo ye'adaat'eehíí hik'e daagodnłsiníí yil nihikáh doleel.

27 Hadíí daanch̄o'íí doo hagot'éégo ha'akáh da, nch̄o'go at'éégo ánát'j̄híí, la'íí hadín lé'ik̄choohíí aldo' doo hagot'éégo ha'akáh da: hadín dibel̄j̄i biZhaazhé nłíni binaltsoos be'ihí'náhi bizhi' dahgoz'aaníí zhá ha'akáh doleel.

22

1 Áídí' tú be'ihí'náhi dolyiini ga'at'éégo binkááyú got'j̄igo, Bik'ehgo'ihí'nań hik'e dibel̄j̄i biZhaazhé nłíni nadaant'aago dahskeedí' hálj̄igo, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á shil ch'í'nah áyíílaa.

2 K̄h goznílíí ch'í'itinyú ihní'yú, la'íí tú nłííníí da'alch'izhinéé nel'aągo tsj̄nt'áni be'ihí'náhi nádihikáad, áí nakits'adahyú át'éégo nánt'j̄h, dádaanántj̄hgee nest'á' dała'áyú át'éhi dahnándah: bit'aąhíí nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí yee nádaadziihi.

3 Áígee déench̄o'go ágot'eehíí ánád̄ih doo: áídí' Bik'ehgo'ihí'nań hik'e dibel̄j̄i biZhaazhé nłíni nadaant'aago dahskee doo; bánada'iziidíí daabok̄aah doleel:

4 Binii daayo'j̄i doo; bizhi'íí bitá'gee dahnagoz'aą doo.

5 T'é' ánád̄ih doleel; ik'ah k̄o'íí la'íí ya'ái be'idindláádíí doo hagot'j̄i da; Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń dabíí bá idindládi nlij̄i doleel: la'íí doo ngonel'aą dayú dahazh̄i' nadaant'aa doo.

6 Áídí' gánashik̄do'niid, Díí yati'íí ba'oln̄ihi hik'e da'an̄ihi at'éé: Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń binkááyú nada'iziidi n'íí daadilzini daayok̄aahń, k'ad ágonéhíí bánada'iziidíí yil ch'í'nah ágole'híí bigha binal'a'á yaaká'dí'hi bich'j̄i daades'a'.

7 Isąa, dák'adégo nánshdaak: díí naltsoos hagot'éégo ágoln̄ehgo benet'aaníí hadín yikísk'eh at'ééhíí biyaa gozh̄o doleel.

8 Shíí, John, díí ágot'eehíí disiits'áá ła'íí hiltsaą. Áík'ehgo disiits'áádí' hiltsaągo, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á áí shil ch'í'nah áyílaahi biyahzhí' hayaa asdzaago hoshkaąh nkegonyaa.

9 Nt'éeego gáshimniid, Doo ágánt'íi da: shíí, ni, nik'isyú, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi, hik'e díí naltsoos biyi'dí' yati'íi yikísk'eh ádaat'eehíí bilgo dała' nada'idziid. Bik'ehgo'ihí'nań zhá onkáąh.

10 Gánáshildo'niid, Díí naltsoos hagot'éeego ágonéhgo benet'aaníí bida'denljéeh hela', biká' ngonyaáahíí bighą.

11 Hadín doo dávik'ehyú at'íi dahíí, án dayúweh ye'at'íi le': hadín dénchọ'ého at'íihíí, án dayúweh ye'at'íi le': hadín nt'éeego at'éehíí, án dayúweh nt'éeego at'éé le': ła'íí hadín dilzinií, dayúweh dilzi le'.

12 Isąą, dák'adégo nánshdaak; koch'í' nada'ishniikíí bil nánshdáh, nnee dała'á ntjigo hagot'éeego ánant'íidhíí bighą bich'í' na'ishniilgo.

13 Shíí Álpha hik'e Oméga nshłj, begodeyáhi hik'e bengont'i'i, dantséyúhi hik'e iké'yúhi.

14 Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí biyaa daagozhóó doleel, áí tsí'nt'áni be'ihí'náhi yaa dokaahgo bá goz'ąą, ła'íí kįh goznilií ch'íná'itihyú ch'idokaahgo áldó' bá goz'ąą.

15 Áidá' gósé, ídaanlgashi, nant'í' nakaihi, nnee nadaitseedi, nnee nadn'ái daayokaąhi, ła'íí dahadín lé'ichoohíí bil nzhqogo dayúweh lé'ikchoohi doo ha'ádokaah da.

16 Shíí, Jesus, shinal'a'á yaaká'dí'hi ha'ánázéh nagoznilyú díí bee nohwil nagoln'igo de'a'. David bikeghad nshłj, hik'e David bits'á'dí'hi nshłj, ts'iksqsécho bits'á'idindíni nshłj.

17 Holy Spirit hik'e isdzán ninéhi, Yushdé', daanii. Hadín idits'agi áldó', Yushdé', nii le'. Hadín dibá' nlijhíí hígháh le'. Hadín hát'íiníí tú be'ihí'náhi yodlaą, doo bighą nahi'niil dago.

18 Nnee dała'á ntjigo díí naltsoos hagot'éeego ágonéhgo benet'aaníí daid-its'agíí gádaabikdishnií, Dahadín díí ínagodn'ąąhíí, góyéego ágot'eehíí díí naltsoos biyi' k'e'eshchiiníí, Bik'ehgo'ihí'nań góyéego godigháhíí bich'í' ínágodo'aal:

19 Dahadín díí naltsoos hagot'éeego ágonéhgo benet'aaníí ła' hayiné'yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań áldó' naltsoos be'ihí'náhi biyi'dí', kįh godiyini goznilií biyi'dí', ła'íí díí naltsoos biyi' bek'e'eshchiiníí biyi'dí' bíyéé zhiñéehíí bits'á' hayiné' doleel.

20 Díí yaa nagosni'íí gáníí, Da'anii shíí dák'adégo nánshdaak: Doleelgo at'éé. Da'anii Jesus, nohweBik'ehń, de'nnáh.

21 Jesus Christ nohweBik'ehń bilgoch'oba'íí daanohwigha nohwich'í' be-goz'ąą le'. Doleelgo at'éé.

Read the New Testament daily

January

date	scripture
1	Matthew 1.1-2.12
2	Matthew 2.13-3.6
3	Matthew 3.7-4.11
4	Matthew 4.12-25
5	Matthew 5.1-26
6	Matthew 5.27-48
7	Matthew 6.1-24
8	Matthew 6.25-7.14
9	Matthew 7.15-29
10	Matthew 8.1-17
11	Matthew 8.18-34
12	Matthew 9.1-17
13	Matthew 9.18-38
14	Matthew 10.1-23
15	Matthew 10.24-11.6
16	Matthew 11.7-30
17	Matthew 12.1-21
18	Matthew 12.22-45
19	Matthew 12.46-13.23
20	Matthew 13.24-46
21	Matthew 13.47-14.12
22	Matthew 14.13-36
23	Matthew 15.1-28
24	Matthew 15.29-16.12
25	Matthew 16.13-17.9
26	Matthew 17.10-27
27	Matthew 18.1-22
28	Matthew 18.23-19.12
29	Matthew 19.13-30
30	Matthew 20.1-28
31	Matthew 20.29-21.22

February

date	scripture
1	Matthew 21.23-46
2	Matthew 22.1-33
3	Matthew 22.34-23.12
4	Matthew 23.13-39
5	Matthew 24.1-28
6	Matthew 24.29-51
7	Matthew 25.1-30
8	Matthew 25.31-26.13
9	Matthew 26.14-46
10	Matthew 26.47-68
11	Matthew 26.69-27.14
12	Matthew 27.15-31
13	Matthew 27.32-66
14	Matthew 28.1-20
15	Mark 1.1-28
16	Mark 1.29-2.12
17	Mark 2.13-3.6
18	Mark 3.7-30
19	Mark 3.31-4.25
20	Mark 4.26-5.20
21	Mark 5.21-43
22	Mark 6.1-29
23	Mark 6.30-56
24	Mark 7.1-23
25	Mark 7.24-8.10
26	Mark 8.11-9.1
27	Mark 9.2-29
28	Mark 9.30-10.12

date	scripture
1	Mark 10.13-31
2	Mark 10.32-52
3	Mark 11.1-26
4	Mark 11.27-12.17
5	Mark 12.18-37
6	Mark 12.38-13.13
7	Mark 13.14-37
8	Mark 14.1-21
9	Mark 14.22-52
10	Mark 14.53-72
11	Mark 15.1-47
12	Mark 16.1-20
13	Luke 1.1-25
14	Luke 1.26-56
15	Luke 1.57-80
16	Luke 2.1-35
17	Luke 2.36-52
18	Luke 3.1-22
19	Luke 3.23-38
20	Luke 4.1-30
21	Luke 4.31-5.11
22	Luke 5.12-28
23	Luke 5.29-6.11
24	Luke 6.12-38
25	Luke 6.39-7.10
26	Luke 7.11-35
27	Luke 7.36-8.3
28	Luke 8.4-21
29	Luke 8.22-39
30	Luke 8.40-9.6
31	Luke 9.7-27

date	scripture
1	Luke 9.28-50
2	Luke 9.51-10.12
3	Luke 10.13-37
4	Luke 10.38-11.13
5	Luke 11.14-36
6	Luke 11.37-12.7
7	Luke 12.8-34
8	Luke 12.35-59
9	Luke 13.1-21
10	Luke 13.22-14.6
11	Luke 14.7-35
12	Luke 15.1-32
13	Luke 16.1-18
14	Luke 16.19-17.10
15	Luke 17.11-37
16	Luke 18.1-17
17	Luke 18.18-43
18	Luke 19.1-27
19	Luke 19.28-48
20	Luke 20.1-26
21	Luke 20.27-47
22	Luke 21.1-28
23	Luke 21.29-22.13
24	Luke 22.14-34
25	Luke 22.35-53
26	Luke 22.54-23.12
27	Luke 23.13-43
28	Luke 23.44-24.12
29	Luke 24.13-53
30	John 1.1-28

date	scripture
1	John 1.29-51
2	John 2.1-25
3	John 3.1-21
4	John 3.22-4.3
5	John 4.4-42
6	John 4.43-54
7	John 5.1-23
8	John 5.24-47
9	John 6.1-21
10	John 6.22-40
11	John 6.41-71
12	John 7.1-29
13	John 7.30-52
14	John 7.53-8.20
15	John 8.21-30
16	John 8.31-59
17	John 9.1-41
18	John 10.1-21
19	John 10.22-42
20	John 11.1-53
21	John 11.54-12.19
22	John 12.20-50
23	John 13.1-30
24	John 13.31-14.14
25	John 14.15-31
26	John 15.1-27
27	John 16.1-33
28	John 17.1-26
29	John 18.1-24
30	John 18.25-19.22
31	John 19.23-42

date	scripture
1	John 20.1-31
2	John 21.1-25
3	Acts 1.1-26
4	Acts 2.1-47
5	Acts 3.1-26
6	Acts 4.1-37
7	Acts 5.1-42
8	Acts 6.1-15
9	Acts 7.1-29
10	Acts 7.30-50
11	Acts 7.51-8.13
12	Acts 8.14-40
13	Acts 9.1-25
14	Acts 9.26-43
15	Acts 10.1-33
16	Acts 10.34-48
17	Acts 11.1-30
18	Acts 12.1-23
19	Acts 12.24-13.12
20	Acts 13.13-41
21	Acts 13.42-14.7
22	Acts 14.8-28
23	Acts 15.1-35
24	Acts 15.36-16.15
25	Acts 16.16-40
26	Acts 17.1-34
27	Acts 18.1-21
28	Acts 18.22-19.12
29	Acts 19.13-41
30	Acts 20.1-38

date	scripture
1	Acts 21.1-16
2	Acts 21.17-36
3	Acts 21.37-22.16
4	Acts 22.17-23.10
5	Acts 23.11-35
6	Acts 24.1-27
7	Acts 25.1-27
8	Acts 26.1-32
9	Acts 27.1-20
10	Acts 27.21-44
11	Acts 28.1-31
12	Romans 1.1-17
13	Romans 1.18-32
14	Romans 2.1-24
15	Romans 2.25-3.8
16	Romans 3.9-31
17	Romans 4.1-12
18	Romans 4.13-5.5
19	Romans 5.6-21
20	Romans 6.1-23
21	Romans 7.1-14
22	Romans 7.15-8.6
23	Romans 8.7-21
24	Romans 8.22-39
25	Romans 9.1-21
26	Romans 9.22-10.13
27	Romans 10.14-11.12
28	Romans 11.13-36
29	Romans 12.1-21
30	Romans 13.1-14
31	Romans 14.1-23

date	scripture
1	Romans 15.1-21
2	Romans 15.22-16.7
3	Romans 16.8-27
4	1 Corinthians 1.1-17
5	1 Corinthians 1.18-2.5
6	1 Corinthians 2.6-3.4
7	1 Corinthians 3.5-23
8	1 Corinthians 4.1-21
9	1 Corinthians 5.1-13
10	1 Corinthians 6.1-20
11	1 Corinthians 7.1-24
12	1 Corinthians 7.25-40
13	1 Corinthians 8.1-13
14	1 Corinthians 9.1-18
15	1 Corinthians 9.19-10.13
16	1 Corinthians 10.14-11.1
17	1 Corinthians 11.2-16
18	1 Corinthians 11.17-34
19	1 Corinthians 12.1-26
20	1 Corinthians 12.27-13.13
21	1 Corinthians 14.1-17
22	1 Corinthians 14.18-40
23	1 Corinthians 15.1-28
24	1 Corinthians 15.29-58
25	1 Corinthians 16.1-24
26	2 Corinthians 1.1-11
27	2 Corinthians 1.12-2.11
28	2 Corinthians 2.12-17
29	2 Corinthians 3.1-18
30	2 Corinthians 4.1-12
31	2 Corinthians 4.13-5.10

date	scripture
1	2 Corinthians 5.11-21
2	2 Corinthians 6.1-13
3	2 Corinthians 6.14-7.7
4	2 Corinthians 7.8-16
5	2 Corinthians 8.1-15
6	2 Corinthians 8.16-24
7	2 Corinthians 9.1-15
8	2 Corinthians 10.1-18
9	2 Corinthians 11.1-15
10	2 Corinthians 11.16-33
11	2 Corinthians 12.1-10
12	2 Corinthians 12.11-21
13	2 Corinthians 13.1-14
14	Galatians 1.1-24
15	Galatians 2.1-16
16	Galatians 2.17-3.9
17	Galatians 3.10-22
18	Galatians 3.23-4.20
19	Galatians 4.21-5.12
20	Galatians 5.13-26
21	Galatians 6.1-18
22	Ephesians 1.1-23
23	Ephesians 2.1-22
24	Ephesians 3.1-21
25	Ephesians 4.1-16
26	Ephesians 4.17-5.2
27	Ephesians 5.3-33
28	Ephesians 6.1-24
29	Philippians 1.1-26
30	Philippians 1.27-2.18

date	scripture
1	Philippians 2.19-3.6
2	Philippians 3.7-4.1
3	Philippians 4.2-23
4	Colossians 1.1-20
5	Colossians 1.21-2.7
6	Colossians 2.8-23
7	Colossians 3.1-17
8	Colossians 3.18-4.18
9	1 Thessalonians 1.1-2.9
10	1 Thessalonians 2.10-3.13
11	1 Thessalonians 4.1-5.3
12	1 Thessalonians 5.4-28
13	2 Thessalonians 1.1-12
14	2 Thessalonians 2.1-17
15	2 Thessalonians 3.1-18
16	1 Timothy 1.1-20
17	1 Timothy 2.1-15
18	1 Timothy 3.1-16
19	1 Timothy 4.1-16
20	1 Timothy 5.1-25
21	1 Timothy 6.1-21
22	2 Timothy 1.1-18
23	2 Timothy 2.1-21
24	2 Timothy 2.22-3.17
25	2 Timothy 4.1-22
26	Titus 1.1-16
27	Titus 2.1-14
28	Titus 2.15-3.15
29	Philemon 1.1-25
30	Hebrews 1.1-14
31	Hebrews 2.1-18

date	scripture
1	Hebrews 3.1-19
2	Hebrews 4.1-13
3	Hebrews 4.14-5.14
4	Hebrews 6.1-20
5	Hebrews 7.1-19
6	Hebrews 7.20-28
7	Hebrews 8.1-13
8	Hebrews 9.1-10
9	Hebrews 9.11-28
10	Hebrews 10.1-18
11	Hebrews 10.19-39
12	Hebrews 11.1-16
13	Hebrews 11.17-31
14	Hebrews 11.32-12.13
15	Hebrews 12.14-29
16	Hebrews 13.1-25
17	James 1.1-18
18	James 1.19-2.17
19	James 2.18-3.18
20	James 4.1-17
21	James 5.1-20
22	1 Peter 1.1-12
23	1 Peter 1.13-2.10
24	1 Peter 2.11-3.7
25	1 Peter 3.8-4.6
26	1 Peter 4.7-5.14
27	2 Peter 1.1-21
28	2 Peter 2.1-22
29	2 Peter 3.1-18
30	1 John 1.1-10

date	scripture
1	1 John 2.1-17
2	1 John 2.18-3.2
3	1 John 3.3-24
4	1 John 4.1-21
5	1 John 5.1-21
6	2 John 1.1-13
7	3 John 1.1-14
8	Jude 1.1-25
9	Revelation 1.1-20
10	Revelation 2.1-17
11	Revelation 2.18-3.6
12	Revelation 3.7-22
13	Revelation 4.1-11
14	Revelation 5.1-14
15	Revelation 6.1-17
16	Revelation 7.1-17
17	Revelation 8.1-13
18	Revelation 9.1-21
19	Revelation 10.1-11
20	Revelation 11.1-19
21	Revelation 12.1-18
22	Revelation 13.1-18
23	Revelation 14.1-20
24	Revelation 15.1-8
25	Revelation 16.1-21
26	Revelation 17.1-18
27	Revelation 18.1-24
28	Revelation 19.1-21
29	Revelation 20.1-15
30	Revelation 21.1-27
31	Revelation 22.1-21

The Pronunciation and Meaning of some of the Words in the New Testament

Abíah (Abáiyah) Abíjah ałdó' holzee.

Áchaz (Éíkaz) – Áhaz ałdó' holzee.

Ágar (Éígar) – Hágar ałdó' holzee.

Areópagite (Ariyápagait) – yánáltihíí nlijhíí golzeego ágolzee.

Baal (Béyal)

Bar-jóna– Jóna biye' golzeego ágolzee.

Bik'ehgo'ihí'nań báhhadaadeszaahíí– ínashood daanliiníí golzeego ágolzee.

Bitis-hagowáh– Israel hat'i'íí Egyptgee daagoljídá' Bik'ehgo'ihí'nań Egyptians daanliiníí yich'í' hashkeego binal'a'á yaaká'dí' yich'í' oyis'a', ishikín dantsé nakaihíí nadaitseed doleelgo. Áídá' Israel hat'i'íí daanliiníí dáádít'íhíí yiká' díł yíłta'yúgo búi biye'ke doo nadaistseed da. Áí bitis-hagowáh holzee. Łenágodáhgee áí yínádaahñihgo da'iyaa. Áígee Jesus daztsaađí' naadiidzaa lék'e. Áí Easter holzee. (Acts 12:4)

Bóoz– Bóaz ałdó' holzee.

Caesar (Sízar)

Caesaréa (Sesaríya)

Cáiaphas (Kéyafas)

Cenchréa (Senkriya)

Cephas (Síifas) – Peter ałdó' holzee.

Ch'ah hobjhhíí– ach'idilwodgo díí ga'at'éhi holbjł.

Chárran (Káran) – Háran ałdó' golzee.

Chíos (Káiyos)

Christ– Bik'ehgo'ihí'nań its'áltíni golzeego ágolzee.

Cilícia (Silíshiya)

Círcumcise (sírksamsaiz) – Bik'ehgo'ihí'nań bik'ehgo Jews daanliiníí ishikinihíí tsebíí beiskaągo daabi'diigish lék'e. Díí círcumcise golzee. Shid baa dahnagoz'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań hat'i'íí daanliigo bee bígózi lék'e.

Cnidus (Náidas)

Cyréne (Sáiríinii)

Da'iilwosh– da'iilwosh ñihíí nadaan'ne' golzeego agolzee.

Da'íłhosh– da'íłhosh ñihíí nanezna' golzeego ágolzee.

Dibehjí biZhaazhé– Jesus dibehjí biZhaazhé yíłñii, nñee yá datsaahíí bigħa.

Elías– Elíjah ałdó' holzee.

Emmor– Hámor ałdó' holzee.

Esáias– Isáiah ałdó' holzee.

Eunuch (únik) – nñee doo nnádaaksé' dago ádaalñe'íí eunuchs daaholzee.

Ezékias– Hezekíah ałdó' holzee.

Furlong– nakidí gonenadín dahgost'ýú shj ga'áhosahgo tsebíí furlongs dałá'á mile ga'áhosah.

Hosánna (hozána) – Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoşı le', golzeego ágolzee.

Jechonías (Jekonáiyas) – Jechoníah ałdó' holzee.

Jeremías (Jeremáiyas) – Jeremíah ałdó' holzee.

Jéremy– Jeremíah ałdó' holzee.

Jesus– Hebrew biyati' k'ehgo Joshua holzee (Acts 7:45, Hebrews 4:8.)

Jóatham– Jótham ałdó' holzee.

Jónas– Jónah ałdó' holzee.

- Jósaphat**— Jehóshaphat ałdó' holzee.
Josías— Josiah ałdó' holzee.
Júda, Júdas— Júdah ałdó' holzee.
Máđian— Míđian ałdó' golzee.
Manásses— Manásseh ałdó' holzee.
Márcus— Mark ałdó' holzee.
Mnáson (Néísan)
Néphthalim— Náph tali ałdó' golzee.
Niger (Nájjer)
Noe— Noah ałdó' bek'e'eshchij.
Osee— Hoséa ałdó' holzee.
Ozías (Ozáiyas) — Uzziah ałdó' holzee.
Pence— pennies golzeego ágolzee. Penny golzeehíi dała'á jįigo goņeehíi golzeego ágolzee.
Phárisees (Férisiiz) — Phárisees daanliiníi sahngo ádaat'ee. Jews bich'į' begoz'aaníi itisgo be'ádaant'ee, daanii lęk'e.
Pheníce (Feniíse) — Phenécia, Phoenícia (Feníshiya) ałdó' golzee.
Ptolemáis (Toleméyas)
Robóam— Rehobóam ałdó' holzee.
Sadak— Zádok ałdó' holzee.
Sádducees (Sádsiiz) — Sádducees daanliiníi sahngo ádaat'ee. Nanezna' n'íi doo naadikáh da, daanii lęk'e.
Sína— Sínai (Sáíniyai) ałdó' golzee.
Sion (Sáiyon) — Zíon (Záiyon) ałdó' golzee.
Sýchar (Sáįkar)
Talent— dała'á doo náhóltagyú shį bestso golzeego ágolzee.
Timótheus— Timothy ałdó' holzee.
Tribute— Nęee dała'á daantįigo zhaali nadaiheznil lęk'e, da'ch'okąąh goz'aaníi bá, ái tribute golzeego ágolzee.
Urías— Uríah ałdó' holzee.
Zábulon— Zébulon ałdó' golzee.
Zacchéus (Zakíyas)
Zeróbabel— Zerúbabel ałdó' holzee.